BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 1 ianuarie 1971 Nr. 1—2

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credința noastră

13. Rugăciunea „Tatăl nostru"

Iisus Hristos ne-a descoperit că avem pe Dumnezeu ca Tată. Un Tată atotputernic, bun, drept și iubitor. Acestui Tată ne-a învățat El cum să ne rugăm (Matei 6, 9—13; Luca 11, 1—4). Și pentru că Domnul nostru Iisus Hristos a dat-o Sfinților Săi Apostoli și urmașilor lor, rugăciunea aceasta se numește „rugăciunea domnească".

a) Întîi este chemarea: *„Tatăl nostru, care ești în ceruri". Aici mărturisim că e un tată deosebit de toți ceilalți. E Dumnezeu-Tatăl. De aceea El e „în ceruri". Nu în cerul plin de stele, în cerul pe care luminează soarele. Nu undeva dincolo de stele în depărtări neînchipuite. Nu în cerul acesta văzut cu ochii. Ci într-un „cer" al sufletului, al fericirii spirituale, care nu se vede, nu se aude, nu se pipăie, dar ne umple toată ființa de o bucurie negrăită. Nu e un „loc" undeva, ci — am putea spune — că El însuși este cerul, adică dacă El e în noi și noi sîntem în El, atunci ne simțim în cer. Cum Dumnezeu e pretutindeni, oriunde am fi — dacă îl simțim pe El simțim că sîntem în cer, sîntem cu El. Căci cerul este fericirea de a fi cu El, sub ocrotirea Lui, călăuzit de El pe căile vieții.*

De aceea, „cerul" unde ar „locui" Dumnezeu nu-l găsim nicăieri, dacă îl căutăm cu simțurile, dar îl găsim pretutindeni dacă îl căutăm cu inima, cu credința, cu dragostea. Acest „cer" este veșnic, căci Dumnezeu e veșnic și iubirea lui e veșnică. „Ești în ceruri" *însemnează veșnicia.*

El este „Tatăl nostru". Nu e numai al meu sau al celuilalt. Ci e al nostru, al tuturora. E al tuturor lucrurilor, al tuturor viețuitoarelor, căci după învățătura Bisericii — toate sînt „facerea mîinilor Lui", toate sînt sub purtarea Lui de grijă. Dar — mai ales — este al tuturor oamenilor, fără nici o deosebire. El e Tatăl nostru, noi toți sîntem fiii Lui. Dragostea nemărginită a lui Dumnezeu-Tatăl ne îmbrățișează pe toți.

Și dacă sîntem fiii Lui, sîntem frați întreolaltă. Și dacă îl iubim pe El, ne iubim și unii pe alții, ca niște fii buni ai Tatălui, ca niște frați adevărați. Frăția aceasta nu e numai între indivizi ci și între popoare.

b) După ce ne-am înălțat cu sufletul la „cer", la Dumnezeu-Tatăl cerem de la El — cu încredere de fiu — cele de trebuință sufletului și trupului.

Întîi: „sfințească-se numele Tău". Dumnezeu este Sfînt și El ne sfințește. Așadar noi nu putem adăuga nimic la sfințenia Lui. Însă prin vorbele și faptele noastre cele bune, prin o viață de sfințenie, sfințenia lui Dumnezeu se arată și întru noi. Așa cum vrednicia copiilor face cinste părinților, așa și purtarea noastră frumoasă este spre preamărirea Tatălui nostru. Cum însă nu e ușor să viețuiești întru sfințenie, noi cerem de la Dumnezeu-Tatăl să ne ajute ca prin viața noastră să fie cinstit numele Lui.

În al doilea rînd, *cerem: „Vie împărăția Ta". Aceasta înseamnă ca voia lui Dumnezeu să se împlinească în noi, în Biserica Lui cea sfîntă, în toată lumea. Dar voia lui Dumnezeu este pace, dragoste, dreptate și viață din ce în ce mai desăvîrșită. Cît sîntem pe pămînt sîntem „călători", adică înaintăm pe drumul vieții tot mai desăvîrșite, dar „împărăția" sfințeniei depline este numai în viața cea veșnică, după care însetăm mereu.*

În al treilea rînd, *cerem: „Facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pămînt", adică să împlinim voia lui Dumnezeu-Tatăl așa cum o împlinesc îngerii din ceruri. Nu să ne facem voia noastră, ci să facem ceea ce ce vrea Dumnezeu, căci El știe mai bine ca noi ce este spre folosul și mîntuirea noastră și ce nu este.*

În al patrulea rînd, *cerem: „Pîinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi". Adică să avem hrana și cele necesare pentru viața trupească. Nu că acestea le-am primi de la Dumnezeu fără osteneală. „Omul e făcut să muncească, precum pasărea să zboare" — zice dreptul Iov (5, 7). „Tatăl meu lucrează și eu lucrez" zice Mîntuitorul (Ioan 5, 17). Iar noi nu cerem să nu muncim, ci cerem ca Dumnezeu să binecuvinteze munca noastră, pentru ca ea să fie cît mai roditoare pentru noi, pentru binele tuturor. Sfîntul Apostol Pavel îndeamnă pe creștini să muncească cu rîvnă și spor, ca să-și cîștige cele necesare traiului și să ajute pe cei neputincioși, pe cei ce nu pot munci (vezi II Tes. 3, 6—12). De aceea nu zicem: „Pîinea mea", ci „pîinea noastră" — a tuturor oamenilor, a poporului, a omenirii întregi. „Astăzi" înseamnă și ziua de azi, dar și viața pămîntească, adică zi de zi pînă la sfîrșitul vieții.*

„Pîinea ... cea spre ființă" însă nu e numai pîinea ce potolește foamea trupului, ci și Iisus Hristos însuși, care spune ucenicilor Săi: „Eu sînt pîinea vieții ..., pîinea care a coborît din cer. De va mînca cineva pîinea aceasta va fi viu în veci!" Înțelegem că e vorba de Sfînta Împărtășanie (Ioan 6, 35, 48—51). Căci „cel ce mănîncă trupul meu și bea sîngele meu are viață veșnică" (Ioan 6, 48. 51—54). De altfel și Evanghelia Domnului și rugăciunea sînt hrană pentru sufletul credincios.

În al cincilea rînd, *cerem: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri". Nu e om care să nu greșească. Cum toți greșim și față de Tatăl nostru și față de oameni, toți trebuie să iertăm unul altuia și să cerem iertare de la Dumnezeu. Păcatele, prin care călcăm voia lui Dumnezeu, ne aduc osîndă, cele de moarte osîndă veșnică. De aceea cerem iertare de la Tatăl nostru. Dar Dumnezeu-Tatăl, ca să ne ierte păcatele, cere ca și noi să iertăm greșelile fraților noștri. „Că de veți ierta oamenilor greșelile lor, — zice Mîntuitorul — ierta-va și vouă Tatăl vostru cel ceresc, iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre" (Matei 6, 14—15). De aceea nimeni să nu ceară de la Dumnezeu iertare decît după ce a iertat pe fratele său. Aceasta nu înseamnă să greșim mereu cu nădejdea că vom fi iertați mereu. Dimpotrivă, aceasta ne cheamă să ne străduim ca — cu ajutorul lui Dumnezeu — să înlăturăm tot mai mult păcatele și greșelile din viața noastră. Iertarea însăși cere îndreptare, deci lupta împotriva păcatului. E ceea ce spune Mîntuitorul: „De acum să nu mai greșești, ca să nu-ți fie ție mai rău" (Ioan 5, 14).*

În al șaselea rînd, *cerem: „Și nu ne duce pe noi în ispită" — nu că Dumnezeu ne-ar „duce" în ispită, ci ca Dumnezeu să ne ferească de ispită, să ne scape de ea, să ne ajute să ieșim biruitori din încercarea ispitelor. Ispita e o atracție spre păcat. Biruința împotriva ispitei o dobîndim numai dacă ne angajăm toate puterile în lupta aceasta, și dacă avem darul lui Iisus Hristos.*

În al șaptelea rînd, *cerem: „ci ne izbăvește de cel rău", adică de diavolul și de tot ceea ce amenință viața noastră sufletească și trupească. Cerem ca Dumnezeu să ne izbăvească nu pentru că nu trebuie să fim și noi atenți și să ne străduim de a nu cădea în cursele răutății și de a fi biruitori asupra răului, ci pentru că socotim că strădania noastră are rezultate sigure dacă e întărită prin darul lui Dumnezeu.*

c) Încheiem rugăciunea cu preamărirea lui Dumnezeu-Tatăl: *„Că a Ta este împărăția și puterea și mărirea în veci. Amin". Astfel, pe de o parte, recunoaștem și cinstim puterea și mărirea veșnică a lui Dumnezeu, pe de altă parte cunoscînd puterea și mărirea Tatălui nostru celui din ceruri, avem încredere că El va împlini toate cererile noastre spre desăvîrșirea vieții, dacă și noi vom face voia Lui cea sfîntă. „Amin" e cuvînt grec și înseamnă: „Așa să fie". E ca o pecete care se pune la sfîrșitul tuturor celor spuse în rugăciunea „Tatăl nostru" și ca un angajament neclintit de a împlini întru totul cele spre mîntuire și spre binele fiecăruia, spre binele fraților noștri, a poporului și a omenirii întregi.*

Dumnezeu — Tatăl cel bun și milostiv să ne ajute cu harul Său, ca prin viața noastră să ne arătăm buni fii ai Lui și prin faptele noastre cele bune să se preamărească Tatăl nostru cel din ceruri (Matei 5, 16).

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Sfînta Cuminecătură

Sfînta Taină a Cuminecăturii este împărtășirea sub chipul pîinii și a vinului cu însuși trupul și sîngele Domnului. Dar nu orice pîine și orice vin se numește Cuminecătură ! Numai acelea care se prefac de Duhul Sfînt prin Sfînta Liturghie, slujită de preot. De unde știm noi acestea? Ne-o spune Mîntuitorul însuși, precum și Sfinții Apostoli.

Mîntuitorul, înainte de a așeza această Taină, știind că-i foarte greu să o înțelegi cu mintea, a ținut trei lecții una după alta, cu ucenicii și cu mulțimile care îl ascultau pentru a înlesni înțelegerea ei.

Iată aceste lecții:

Înmulțirea pîinilor în pustie, cînd s-au săturat cu cinci pîini și doi pești circa zece mii de oameni (Matei 14, 15—21).

Pîinile au fost luate de la oameni, binecuvîntate de Iisus și date pe urmă Apostolilor ca să le împărtească mulțimilor. În mîinile Apostolilor, cele cinci pîini nu scădeau, ci se înmulțeau mereu, pînă cînd s-au săturat toți oamenii și au mai strîns pe urmă 12 coșuri de fărîmituri. Învățătura acestei minuni este aceasta:

Hristos-Domnul este Dumnezeu, El este atotputernic, putînd deci să facă minuni și cu pîinea. Că Dumnezeu a sădit în legile firii puteri nevăzute, cum sînt de pildă: Vița de vie, care are putere să transforme sărurile amare ale pămîntului în băutura dulce a vinului, paiul ce transformă sărurile pămîntului în grîu, iar prin organismul omului pîinea se preface în carne și sînge, în trup omenesc viu. El, care la nunta din Cana, a prefăcut apa în vin, acum a înmulțit pîinile în mod minunat și a făcut aceasta în fața mulțimilor, pentru ca atunci cînd, printr-un cuvînt al atotputerniciei Sale, va preface pîinea și vinul în nenumărate părticele, care vor constitui trupul și sîngele Său, să nu se creadă că scade ori se micșorează.

A doua lecție a făcut-o numai cu Apostolii, cînd s-a arătat pe marea înfuriată a Galileii. El le-a arătat atunci Apostolilor, mergînd pe valuri ca pe uscat, că trupul Lui poate să primească însușiri diferite, suprafirești.

A treia lecție a ținut-o Mîntuitorul în dimineața următoare în Capernaum, cînd spune limpede tuturor, că El este pîinea vieții, pe care toți cei ce vor să aibă viață veșnică trebuie să o mănînce.

(Continuare în pag. 2)

13.686

Sfînta Cuminecătură

(Urmare din pag. 1)

Această lecţie ne-o face cunoscută în toate amănuntele Sfîntul Evanghelist Ioan, în cap. 6 al Evangheliei Sale. Să zăbovim puţin asupra ei.

A doua zi, după ce Iisus a săturat mulţimile în pustie, acestea, aducîndu-şi aminte de mana pe care Moise a dat-o strămoşilor lor în pustie, au căutat pe Iisus cu gîndul de a cere şi ele această mană, adică să le vină această pîine de-a gata din cer. Iisus, cunoscîndu-le gîndul şi văzîndu-i cum aleargă toţi numai după cîştiguri pămînteşti, le-a zis: „Părinţii voştri au mîncat mană în pustie, dar au murit. Eu însă vă dau o altă pîine pe care dacă o mîncaţi în veci nu mai muriţi, — această pîine este însuşi trupul meu. La aceste vorbe toţi s-au întrebat miraţi, cum ne poate da acesta trupul lui să-l mîncăm?“

Iisus nu înlătură această nedumerire, ci repetă: „De nu veţi mînca trupul Fiului Omului şi de nu veţi bea sîngele lui, nu veţi avea viaţă în veci“.

Ucenicii auzind cum stăruie asupra acestui lucru, au zis: „Grea este această vorbă, cine poate s-o asculte?“

Iisus nici de data aceasta nu înlătură piedicile ce se pun în calea credinţei lor în legătură cu Cuminecătura, ci le zice: Aceasta vă sminteşte pe voi? Dar de veţi vedea pe Fiul Omului suindu-se unde era mai înainte? Cu alte cuvinte, Înălţarea la cer este o minune? Ei bine, tot prin minune vă voi da spre mîncare trupul şi sîngele meu! La aceste vorbe, mulţi dintre cei şaptezeci de ucenici l-au părăsit. Mîntuitorul nici atunci nu dă altă explicaţie cuvintelor Sale, ci întreabă pe cei 12 Apostoli, dacă şi ei vor să se ducă de la El (Ioan 6, 25—66).

Dacă pîinea şi vinul de la Cuminecătură n-ar fi însuşi trupul şi însuşi sîngele Domnului, ci ar fi numai un „simbol“, o închipuire, cum spun unii, Mîntuitorul n-ar fi lăsat să se depărteze de lîngă El pînă şi învăţăceii Săi, pentru că nu puteau înţelege cu mintea cum se poate da Hristos spre mîncare. Le-ar fi spus limpede şi explicit: „Nu vă depărtaţi de lîngă mine, căci pîinea şi vinul despre care vă vorbesc numai închipuie trupul şi sîngele meu. Ştim apoi că la Cina cea de Taină, cînd a instituit Sf. Cuminecătură, Mîntuitorul Iisus Hristos, binecuvîntînd pîinea, n-a zis către ucenici: „Luaţi mîncaţi, căci odată cu pîinea aceasta voi mîncaţi şi trupul meu, nici pîinea aceasta înseamnă trupul meu, nici pîinea aceasta revarsă în sufletul celui ce o mănîncă puterea sufletului meu şi nici pîinea aceasta este un simbol, sau vă va aduce aminte de trupul meu, cum mai auzim spunîndu-se, ci Domnul a vorbit limpede: „Acesta este trupul meu“ şi „acesta este sîngele meu. A învăţa deci că Sf. Cuminecătură este un „simbol“, „o aducere aminte“ despre Cina Domnului, că Mîntuitorul numai a zis despre pîine şi vin că sînt trupul şi sîngele Său, fără să le prefacă, înseamnă a răstălmăci înţelesul adevărat al Sf. Scripturi.

Cuvintele Mîntuitorului sînt duh şi viaţă, El nu ne-a dat numai învăţături şi legi morale cum ne-au dat proorocii sau înţelepţii, ci ne-a dat sub forma pîinii şi a vinului însuşi trupul şi sîngele Său, formînd astfel o zală de legătură între El şi credincioşii de totdeauna.

Dacă eu nu mă unesc cu Hristos prin Sfînta Cuminecătură, atunci pentru ce s-a mai jertfit pe Golgota? Dacă noi ne putem mîntui citind Scriptura, fără a avea nevoie de Sf. Taine şi în special de Sf. Cuminecătură, atunci pentru ce nu s-au putut mîntui cei vechi păzind legea şi proorocii? Aşadar, după învăţătura Bisericii Ortodoxe Sf. Cuminecătură nu este „simbol“, sau o „aducere aminte“ despre cina Domnului, ci prin Sf Împărtăşanie dată de episcop sau preot, sub forma pîinii şi a vinului, se dă credinciosului însuşi trupul şi sîngele Mîntuitorului, care s-a adus pe Sine jertfă pentru viaţa lumii (Ioan 6, 48, 51). Aşa învaţă Sfintele Evanghelii (Matei 26, 26...; Marcu 14; Luca 22), Apostolii Domnului şi Sfinţii Părinţi, aşa a propovăduit Biserica noastră de la întemeierea ei.

Sf. Apostol Pavel scrie Corintenilor: „Oricine cu nevrednicie va mînca pîinea aceasta, sau va bea paharul Domnului vinovat va fi de trupul şi sîngele Domnului“ (I Cor. 11, 27), sau ... „paharul binecuvîntării pe care-l binecuvîntăm nu este oare împărtăşire cu sîngele lui Hristos?“ (I Cor. 10, 16), iar altă dată mustră pe Corinteni, care au socotit că orice pîine poate fi cuminecătură şi că în orice casă se poate da si le scrie ...: „Dacă vă adunaţi laolaltă nu se cheamă că mîncaţi cina Domnului ... n-aveţi case să mîncaţi si să beţi, sau vreţi să batjocoriţi biserica lui Dumnezeu“ (I Cor. 11, 20—27).

Putea oare Apostolul neamurilor să scrie cele de mai sus dacă n-ar fi fost convins că în Sfînta Cuminecătură este însuşi trupul şi sîngele Domnului?

Desigur, pentru mintea omenească acest dar ceresc pare ciudat ... să te hrăneşti cu Mîntuitorul, să mănînci din Părintele tău ceresc ..., este ceva de neînţeles, cu toate acestea Mîntuitorul prin acest dar nu face decît ceea ce face omul: omul nutreşte pe om, — mama nutreşte copilul din corpul şi sîngele ei, sub forma laptelui. Pentru ce Dumnezeu n-ar putea face, ceea ce face mama cu copilul?

Să ne dea prin Sf. Cuminecătură fiinţa Lui, ca să fie hrană sufletului.

Dacă trupul trebuie hrănit ca să trăiască, oare sufletul nu trebuie hrănit ca să străbată moartea şi să trăiască în veci cu Dumnezeu?

Prin Sf. Cuminecătură în chip special Dumnezeu coboară pînă la om, se uneşte cu el şi-l înalţă şi pe el la Dumnezeu, ca şi el în veci să trăiască cu Dumnezeu.

Mintea neluminată de credinţă se întreabă totuşi nedumerită, cum se poate înţelege aceasta? În această privinţă citim într-o carte tipărită la noi unele asemănări cît se poate de grăitoare.

Unii se miră cum se împarte Hristos credincioşilor în mici părticele de pîine sfinţită şi în fiecare bucăţică se dă întreg, nici mai mic într-una, nici mai mare într-alta?

Dar cum se face că glasul meu unul singur în gura mea, poate fi auzit de mii de oameni — şi fiecare îl aude întreg şi neîmpărţit?

Unii se întreabă: Cum poate Hristos să fie gustat de nenumăraţi credincioşi şi să nu se micşoreze. Dar cum se poate ca de la o singură lumînare să aprinzi sute de lumînări, fără ca lumina ei să se micşoreze?

Minunea prefacerii Sfintelor Daruri este minunea puterii atotputerniciei lui Dumnezeu, pentru care la Dumnezeu nu este hotar (N. Krutiţki: Cuvîntări bisericeşti, vol. II, pag. 57—58).

Vom reţine deci că prin Sf. Cuminecătură, împărtăşită de Biserică, sub forma pîinii şi a vinului, ni se dă însuşi trupul şi sîngele lui Hristos, ca astfel să devenim mai una cu El, să ne înnoim mai mult făptura noastră lăuntrică, să devenim mai tari în a ne apăra împotriva răului şi în a face numai ceea ce este bine şi plăcut Lui şi, mai ales, aşa cum spune o rugăciune, să ne împărtăşim cu El mai adevărat, în ziua cea neînserată a împărăţiei Sale.

T. Radu

Viaţa mănăstirească în Moldova şi Ţara Românească în a doua jumătate a secolului XVIII. Paisie Velicicovschi

Epoca fanarioţilor, epocă de decădere în multe laturi ale vieţii de stat, a însemnat şi un regres în viaţa mănăstirească. Am văzut că în veacurile trecute mănăstirile noastre erau adevărate focare de cultură şi artă; aici se scriau cronici, se caligrafiau manuscrise, se lucrau veşminte şi vase liturgice, se pregăteau tineri pentru slujba de dieci la cuntea domnească, de copişti sau de preoţi. Această viaţă culturală-artistică înfloritoare a început cu timpul să decadă, mai ales în mănăstirile pe care domnii români le închinaseră Locurilor Sfinte din Răsărit (Muntele Athos, Constantinopol, Alexandria, Ierusalim, Muntele Sinai etc.). La aceste mănăstiri au început să vină egumeni şi călugări greci, care nu aveau nici o dragoste faţă de pămîntul românesc care-i adăpostea şi-i hrănea, nu aveau nici un interes să continue vechile tradiţii culturale ale mănăstirilor noastre. Dorinţa egumenilor, ca şi a vlădicilor greci de altfel, era numai aceea de a trimite cît mai mult din roadele moşiilor acestor mănăstiri la Locurile cărora le erau închinate şi mai ales aceea de a se îmbogăţi ei înşişi, prin munca robilor ţigani şi a ţăranilor români care osteneau pe moşiile mănăstireşti. Dar nici în mînăstirile neînchinate situaţia nu era mai bună. De cele mai multe ori, domnii fanarioţi pretindeau sume mari de bani la numirea de noi egumeni. Se înţelege că în astfel de împrejurări, egumenii nu puteau să fie la înălţimea chemării lor, ci dimpotrivă, erau o piedică pentru propăşirea duhovnicească şi culturală a vieţii călugăreşti.

Au fost totuşi mulţi vieţuitori în mănăstirile muntene şi moldovene, rămaşi necunoscuţi, care au dus o viaţă superioară, potrivit rînduielilor călugăreşti date de Sfinţii Părinţi şi marii asceţi. Aşa a fost ieromonahul Pahomie de la Neamţ, ucenic al Sfîntului Dimitrie episcopul Rostovului. El s-a retras din egumenia mănăstirii Neamţ, întemeind schitul Pocrov lîngă Neamţ, unde a trăit potrivit învăţăturii ascetice a lui Dimitrie al Rostovului. În 1707 a ajuns episcop de Roman, pentru ca în 1714 să depună cîrja şi să se retragă la sihăstria sa. S-a retras apoi la Kiev, unde a murit în 1724, fiind îngropat în Lavra Pecerska.

În timpul mitropolitului Iacob Putneanul, a izbutit să redea mănăstirii Putna strălucirea din timpul marelui ei ctitor. Aici a întemeiat el o şcoală superioară, pusă sub conducerea învăţatului arhimandrit Vartolomeu Măzăreanul, membru de onoare al acelei Academii. Bun cunoscător al limbilor rusă şi greacă, Vartolomeu ne-a lăsat un şir de traduceri şi de lucrări originale, cu care a îmbogăţit literatura noastră bisericească şi istorică (*Leastviţa Sf. Ioan Scărarul, Învăţăturile stareţului Doroftei, Orînduiala chipului celui mare îngeresc, Învăţătura dulce sau Livada înflorită*, la care se adaugă şi unele cărţi de slujbă traduse din rusește. Din greceşte a tradus unele cărţi de literatură profană (*Fabulele lui Esop, Calendarul mare pe 12 luni, Leopsetul de la zidirea lumii*). La acestea se mai adaugă şi cîteva lucrări originale de istorie: *Condica tuturor documentelor şi odăjdiilor mănăstirii Solca*, cu interesante notiţe istorice, *Tablou despre Mitropoliile şi Episcopiile Moldovei, Tablou despre domnii Moldovei, Tablou despre moa tea domnilor Moldovei* şi altele.

Dar arhimandritul Vartolomeu, ca şi mitropolitul Iacob, a determinat un adevărat curent cultural în mănăstirea Putna, vădit prin mulţimea traducerilor făcute în acest timp. Printre traducători şi copişti se numără: Evloghie monahul, „dascălul slavonesc“, care a tradus Vieţile Sfinţilor, ieroschimonahul Natan, diacul Constantin dascălul Gheorghe, dascălul Iordache şi alţii.

În curînd însă s-a ivit un alt reformator al vieţii mănăstireşti, de data aceasta pe plan mult mai mare, nu numai într-o singură mănăstire, cum făcuse Vartolomeu Măzăreanu. Acesta a fost stareţul Paisie Velicicovschi. S-a născut la 21 decembrie 1722, într-o veche familie preoţească, de neam ucrainean, în oraşul Poltava, primind din botez numele Petru. Rămas orfan de tată la vîrsta de patru ani, a fost crescut de mama sa, care la 13 ani l-a dat spre învăţătură în Academia duhovnicească din Kiev. A rămas în vestita şcoală a lui Petru Movilă numai patru ani, căci pe el îl stăpînea încă de pe atunci gîndul de a părăsi lumea şi a-şi închina viaţa trăirii duhovniceşti. La vîrsta de 17 ani a intrat în mănăstirea Liubeţchi de pe malul Niprului, de unde s-a mutat în curînd la mănăstirea Medvedovschi. Aici a fost tuns ca rasofor, în ziua Schimbării la Faţă din anul 1741, primind numele de Platon. Din pricina uniaţiei a fost silit să părăsească mănăstirea, îndreptîndu-se spre Lavra Peşterilor din Kiev, unde a fost rînduit să înveţe meşteşugul de a săpa icoane în aramă. Dar dorul său nestins de a trăi o viaţă pustnicească l-a făcut să părăsească în curînd Kievul, îndreptîndu-se spre ţările noastre. Timp de aproape patru ani a vieţuit în schiturile Dălhăuţi, Trăisteni, Cîrnu, în părţile Buzăului, pe lîngă pustnicii şi nevoitorii de aici, de la care a putut să înveţe care este adevărata viaţă duhovnicească. O mare influenţă a avut asupra lui schimonahul Vasile, stareţul de la Poiana Mărului.

În 1746, a plecat spre Muntele Athos, nădăjduind să-şi găsească un povăţuitor, care să-l îndrume pe căile unei vieţi duhovniceşti mai alese. S-a aşezat într-o chilie în jurul mănăstirii Pantocrator, unde, pe la începutul anului 1750, a venit şi stareţul Vasile de la Poiana Mărului, care l-a îmbrăcat în mantie sub numele de Paisie. Aşa a ajuns ucenic al stareţului Vasile, negăsind el între călugării atoniţi nici un povăţuitor sufletesc care să-l mulţumească pe deplin. Încetul cu încetul au început să se strîngă ucenici în jurul lui Paisie, primul din ei fiind un moldovean, cu numele Visarion. La stăruinţele ucenicilor, dar şi ale altor călugări de la Athos, care cunoşteau aleasa sa vieţuire, Paisie a primit să fie hirotonit preot-duhovnic. Aceasta s-a petrecut în anul 1758. Cu ajutorul ucenicilor a ridicat schitul Sf. Ilie.

Înmulţindu-se numărul fraţilor care doreau să ducă viaţă de obşte sub îndrumarea sa, din pricina lipsei unei mănăstiri mai mari la Athos, Paisie s-a văzut nevoit să vină undeva în ţările româneşti, pline de mănăstiri mari, vechi ctitorii ale evlavioşilor noştri domni. Cu binecuvîntarea mitropolitului Gavriil Calimachi şi a domnitorului Grigorie Calimachi, i s-a dat lui Paisie şi celor 64 de ucenici ai săi mănăstirea Dragomirna, de lîngă Suceava, ctitoria mitropolitului Anastasie Crimca. Acestea s-au petrecut în 1763.

La Dragomirna, care pînă atunci era aproape pustie, a început de îndată o viaţă nouă, venind numeroşi monahi, români, ruşi şi ucraineni. Stareţul Paisie a introdus viaţa de obşte, cerînd respectarea cu sfinţenie a pravilei călugăreşti. S-au început apoi a se face traduceri ale scrierilor Sfinţilor Părinţi în limbile slavă şi română, corectînd în acelaşi timp şi unele din vechile traduceri. Stareţul ţinea zilnic cuvîntări fraţilor, o zi în românește, una în slavoneşte, tîlcuind scrierile Sfinţilor Părinţi.

În 1775 Paisie şi toată obştea sa au fost siliţi să părăsească Dragomirna, în urma ocupării Bucovinei de austrieci. Cu aprobarea mitropolitului Gavriil, stareţul cu cei 350 de fraţi s-au aşezat la mănăstirea Secu. S-a continuat şi aici pravila de la Dragomirna timp de patru ani. În 1779 a fost îndrumat să primească şi stareţia mănăstirii Neamţ, însemnat centru de cultură şi viaţă duhovnicească. A continuat şi aci traducerile din scrierile Sfinţilor Părinţi în limbile română şi slavă. Numărul manuscriselor păstrate din timpul lui Paisie este de aproape 300, dintre care vreo 40 scrise de el însuşi. În 1793 s-a tipărit Filocalia, una din cele mai însemnate traduceri ale sale în rusește. A introdus viaţa de obşte, cu slujbe zilnice şi predici, cu muncă, cu grijă pentru bolnavi, pentru bătrîni şi călători. S-au ridicat noi chilii, o casă de oaspeţi şi un spital. Vieţuitorii nemţeni erau moldoveni, transilvăneni, munteni, ruşi, ucraineni, greci, bulgari şi chiar foşti necreştini trecuţi la Ortodoxie. Cei mai de seamă ucenici paisieni de la Neamţ au fost călugării Gherontie şi Grigorie, cunoscuţi traducători de cărţi teologice din greceşte în românește. Grigorie a ajuns mai tîrziu mitropolit al Moldovei, Veniamin Costachi, despre care vom vorbi cu alt prilej.

Astfel, prin străduinţele stareţului Paisie (căruia în 1790 un arhiepiscop rus i-a acordat rangul de arhimandrit), mănăstirea Neamţ a ajuns un însemnat centru de cultură teologică-ascetică.

Presimţindu-şi sfîrşitul, stareţul Paisie a început să-şi scrie autobiografia. Ea a rămas însă neterminată, căci Dumnezeu la chemat la Sine, în ziua de 15 noiembrie 1792, în al 72-lea an al vieţii sale. A fost îngropat în biserica mare a mănăstirii Neamţ, unde i se vede şi azi mormîntul.

Dintre ucenicii săi din Ţara Românească cel mai de seamă a fost stareţul Gheorghe de la mănăstirile Cernica şi Căldăruşani. Acesta era originar din Transilvania, ucenic al lui Paisie încă din timpul şederii sale la Athos, apoi în mănăstirile moldovene amintite. În 1781 mitropolitul Grigorie al Ungrovlahiei i-a încredinţat refacerea vieţii monahale din mănăstirea Cernica (părăsită de 30 de ani), după rînduielile paisiene. În 1792 i s-a încredinţat şi stareţia mănăstirii Căldăruşani, unde a dus o parte dintre călugării de la Cernica. Stareţul Gheorghe a izbutit să introducă în

(Continuare în pag. 4)

La cumpănă de an*)

La cumpăna dintre anul ce trece şi anul nou, ne îndreptăm privirea înapoi spre cele întîmplate, dar privim şi înainte spre perspectivele şi năzuinţele viitoare.

Anul Nou — din punct de vedere bisericesc — este sărbătoarea dării numelui de „Iisus" pruncului divin născut în Betleem, nume în care noi ne mîntuim (Iisus = Mîntuitor). Ceea ce însemnează că Anul Nou stă sub semnul veşniciei, care îl ridică mai presus de vremelnicie.

Astfel, zilele, anii care trec, nu sînt numai clipe ce se pierd în negura vremurilor, numai clipe care fac parte dintr-un lanţ al desfăşurării istoriei, ci au legătură şi cu veşnicia. Căci în fiecare clipă se răsfrînge şi prezenţa lui Dumnezeu şi lucrarea Lui în istorie, care călăuzeşte istoria îndreptînd-o spre ţinta unei desăvîrşiri finale.

În anul trecut s-au înregistrat valuri de lumină şi de mari înfăptuiri, dar şi valuri de încercări.

Această împletire de valuri de lumină şi valuri de încercări, ne dă o icoană clară despre faptul că viaţa omenească n-a ajuns încă la împlinire, ci este în continuă frămîntare spre mai bine. Bucuria noastră este că în toate acestea predomină elementul pozitiv, că toate acestea au contribuit ca poporul nostru să trăiască în pace, în climatul căreia să-şi ctitorească o viaţă tot mai bună şi mai fericită.

Tocmai lupta pentru mai bine este dominanta anului trecut, căci chiar dacă acest an a fost marcat şi de cataclisme şi — în unele părţi ale lumii — de manifestări negative, de fapte care n-au fost spre pace, totuşi dominante au fost forţele păcii, forţele binelui.

În ţara noastră dominantă a fost forţa creatoare a poporului, care — sub călăuzirea conducătorilor săi înţelepţi — a trecut cu abnegaţie şi eroism peste încercările calamităţilor şi a realizat, a depăşit planurile de stat. Astfel, putem mărturisi cu mîndrie că aceste încercări au fost spre călire şi biruinţă.

De aceea, noi preamărim pe Dumnezeu că lucrarea Lui în lume este din ce în ce mai văzută, că binele păşeşte tot mai viguros înainte, pe calea progresului şi a păcii.

În anul trecut Biserica noastră a mers alături de popor şi a sprijinit munca poporului şi lupta lui pentru pace şi înfrăţire între popoare şi şi-a desfăşurat activitatea în conformitate cu Evanghelia lui Iisus Hristos şi cu imperativele vremii noastre, cu conştiinţa că tot binele pe care îl face este de la Iisus Hristos şi că prin conlucrarea la acţiunea pentru pace sprijineşte eforturile spre propăşire ale acestui popor şi ale lumii întregi.

De aceea, Biserica noastră, Biserică liberă şi independentă, una şi nedespărţită, într-o ţară suverană şi independentă, a lucrat în continuare ca unitatea noastră bisericească tot mai deplină să fie, nu numai plinire a rugăciunii Domnului pentru unitatea tuturor, ci şi înmănunchiere a tuturor clericilor şi credincioşilor cu energiile poporului, ca — în unitate desăvîrşită — poporul nostru să se înalţe pe noi trepte de cultură şi progres.

Pe de altă parte, relaţiile ecumeniste cu celelalte Biserici din ţara noastră au slujit şi slujesc lucrarea în comun a tuturor cultelor pentru propăşirea poporului, pentru înfrăţirea dintre poporul român şi naţionalităţile conlocuitoare, — iar relaţiile ecumeniste cu Bisericile din alte ţări slujesc cauza păcii şi progresului în toată lumea.

Amintesc doar că la solemnitatea înmînării Decretului de recunoaştere în funcţia de Episcop al Oradiei a P. S. Vasile, au fost de faţă şi Eminenţa Sa Episcopul reformat Pap Laslo şi P. C. protopop romano-catolic Hossu Vasile din Oradea, mărturisind astfel înfrăţirea cultelor din Oradea. Amîndoi reprezentanţii, reformat şi romano-catolic, ca şi P. S. Vasile, au grăit pe linia dragostei frăţeşti în Iisus Hristos şi dăruirii pentru înflorirea Patriei noastre scumpe, pentru ca toţi — fără nici o deosebire — să slujim poporului nostru, Patriei noastre.

În ce priveşte relaţiile cu Bisericile din ţările străine, amintim vizita Prea Fericitului nostru Părinte Patriarh Justinian în R. F. a Germaniei, care a cuprins cele trei Biserici din această ţară: Biserica Romano-Catolică, Biserica Evanghelică-Luterană şi Biserica Veche-Catolică. Totodată, Prea Fericirea Sa a fost oaspetele autorităţilor de Stat, fiind primit de însuşi preşedintele R. F. a Germaniei, dl. Heinemann.

Mai amintesc între alte vizite, vizita Episcopului de Estergom (R. P. Ungaria), Imre Szabo, delegat apostolic, care a fost cea dintîi vizită a unui Episcop romano-catolic din Ungaria la Mitropolia Ortodoxă a Ardealului şi la Patriarhia Română. (Cu prilejul Crăciunului şi Anului Nou am avut un schimb de mesaje de pace şi înfrăţire cu Episcopul Imre Szabo).

La fel, menţionăm participarea Bisericii noastre la Congresul Bisericilor luterane minoritare din Europa, organizat la Braşov de Alianţa Luterană Mondială şi la sesiunea Prezidiului Conferinţei Bisericilor Europene (Braşov), organizată de Patriarhia Română, unde Biserica noastră, Arhiepiscopia noastră, a fost reprezentată cu vrednicie. Biserica noastră şi ţara noastră au devenit o gazdă apreciată a întrunirilor ce urmăresc înfrăţirea Bisericilor în Iisus Hristos şi pacea dintre popoare.

Am continuat astfel lucrarea noastră şi pe plan intern şi pe plan extern. Prin aceasta mergem înainte pe calea ce ne-a arătat-o Iisus Hristos, înaintaşii noştri şi chemarea poporului, chemarea istoriei contemporane.

Deci, anul trecut a fost un an pozitiv. Anul Nou 1971 se deschide cu noi nădejdi, în care rîvna noastră de mai bine, energiile noastre ţin pas cu ritmul accelerat al vieţii celei noi, cu planurile de dezvoltare ale ţării noastre.

Sîntem într-o cursă pentru a cîştiga timp. Adică folosim timpul tot mai intens, ca să mergem în ritmul rapid al istoriei moderne! Şi ne bucurăm, ne simţim bine că ritmul de viaţă al poporului nostru este tot mai intens şi ne ridică tot mai sus spre culmi de lumină şi progres.

Aceasta constituie pentru noi un îndemn de a face mai mult decît am făcut pînă acum, de a ne concentra toate capacităţile creatoare, pentru ca viaţa noastră să fie tot mai bună, pentru ca puterea tehnicii să fie pusă în slujba ridicării vieţii personale şi colective, în slujba omenirii întregi.

Să ne angajăm, acum la început de an nou, că ne vom concentra toate puterile pentru propăşirea ţării noastre, pentru perfecţionarea noastră spirituală şi morală, dar şi pentru ca omenirea să păşească tot mai hotărît spre pace şi înfrăţire.

Ne angajăm să stăm strîns legaţi de Sf. Altare, unde ne îmbrăţişăm cu moşii şi strămoşii noştri şi unde Iisus Hristos ni se oferă în continuu — în Sf. Euharistie — spre împărtăşire şi înnoire spirituală.

Să facem totul ca munca noastră să fie un izvor de viaţă din ce în ce mai îmbelşugată, ca să putem dărui din ea nu numai nouă şi fraţilor noştri ci cît mai mult ţării întregi!

Prin rugăciunea ce o înălţăm spre cer, dragostea de Dumnezeu se transformă în putere ce se dăruieşte pentru toţi. La rugăciune să adăugăm însă munca, activitatea, în care se simte prezentă puterea lui Iisus Hristos — pentru ca să servim binelui tuturor.

Să fim strîns uniţi în jurul Sfîntului Sinod al Bisericii noastre Ortodoxe Române, în frunte cu Prea Fericitul nostru Părinte Patriarh Justinian, pentru ca Biserica să-şi poată împlini misiunea ei de slujire a Evangheliei lui Iisus Hristos, a imperativelor epocii noastre!

Vă chemăm pe toţi să dovediţi ataşament neclintit faţă de Biserica Ortodoxă Română, faţă de Patria noastră scumpă, faţă de pace — să lucraţi cu mai multă rîvnă ca viaţa poporului nostru să păşească tot înainte, ca înfrăţirea tuturor popoarelor să urce din treaptă în treaptă, ca să simţim că în desfăşurarea istoriei este puterea lui Dumnezeu care lucrează în lume şi în tot ceea ce este bun şi folositor, în tot ceea ce tinde spre desăvîrşire.

Dumnezeu să ne ajute şi să ne binecuvinteze în această lucrare!

* Din cuvîntarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, rostită în Catedrala mitropolitană din Sibiu, vineri, 1 ianuarie 1971.

Pentru pace în lume

În ştiinţă şi tehnică, în acest secol am ajuns să vedem puse în practică lucruri pe care oamenii din secolele trecute abia îndrăzneau să le viseze. Televiziunea şi radioul, cibernetica, zborurile cosmice, desprinderea omului de pe pămînt şi primii lui paşi făcuţi pe un alt corp ceresc etc., deschid o nouă eră, a cărei traiectorie ne-o închipuim strălucită, dacă omul nu se va lăsa robit de forţele întunecate ale răutăţii.

În viaţa socială, în economie, în acest secol de asemenea au intervenit elemente noi, deosebit de importante pentru dezvoltarea omenirii.

Dar pe lîngă înaltele şi luminoasele culmi pe care viaţa le-a atins în veacul acesta pe pămînt, tot în acest veac omenirea a fost părtaşă şi la cele mai întunecate şi prăpăstioase dezastre. Sînt cele două războaie mondiale, care au pîrjolit aproape întreg pămîntul, lăsînd după ele milioane de morţi, mutilaţi, orfani, văduve, ruine ş.a. Nici în trecut viaţa oamenilor nu a fost scutită de această diabolică iscodire care este războiul, dar pînă în acest secol războaiele pot fi asemănate cu nişte incendii locale, care mistuiesc o gospodărie, o localitate.

O imensă sete de destindere şi pace stăpîneşte în zilele noastre sufletul omenirii şi o bună parte dintre factorii de răspundere din lume se arată că au înţeles această sete.

Convorbiri de pace se organizează tot mai multe şi mai serioase. Tratate de neagresiune şi prietenie se semnează între părţi, care păreau de neîmpăcat. Astăzi conducătorii statelor nu mai agită cu uşurinţă sceptrul zeului Marte.

Un lucru deosebit de important şi îmbucurător este că am ajuns să ne dăm seama tot mai mulţi, că nu de la război ci de la pace trebuie să aşteptăm realizarea tuturor dorinţelor noastre cele mai curate, a idealurilor noastre cele mai înalte.

În această problemă ţara noastră şi-a spus şi îşi spune răspicat cuvîntul. Ea şi-a arătat lumii dorinţa de pace, de muncă constructivă, de prosperitate pe care o are. Glasul ei s-a auzit limpede de la Gange şi pînă la New York, la Paris şi la Moscova, la Geneva şi Peking.

Şi l-a spus de la tribuna O.N.U., în cadrul căreia activează intens de 15 ani, împliniţi în 14 decembrie 1970, pentru ca toate forţele omenirii să fie puse în slujba păcii şi cooperării între popoare, fapt confirmat şi în toamna trecută prin adoptarea, în unanimitate, de către Adunarea Generală O.N.U., a proiectelor de rezoluţie la cele două iniţiative româneşti, referitoare la consecinţele economice şi sociale ale cursei înarmărilor şi la rolul ştiinţei şi tehnologiei moderne în dezvoltarea naţiunilor. Crezul acesta după care ţara noastră se călăuzeşte înseamnă un drum nou, pe care, dacă va merge, omenirea va ajunge la realizarea înaltului ideal după care demult aspiră şi anume: O lume în care domneşte liniştea, o lume salvată de cursa istovitoare a înarmărilor, o lume fără războaie şi lagăre, fără asupritori şi asupriţi, o lume plină de pace şi dreptate. O lume în care copiii să poată crească fără spaime, tinerii să poată înflori fără grijă, iar bătrînii să poată trece senini pe celălalt tărîm în mijlocul celor dragi, după rînduiala lăsată la început de Dumnezeu.

*

A munci şi a vorbi despre o astfel de lume, reală, posibilă de realizat, este una din datoriile de căpetenie ale Bisericii lui Hristos azi.

Privind adînc în paginile Evangheliei Domnului, vedem că una din poruncile de căpetenie, pe care le avem date de Dumnezeu prin Iisus Hristos, este ca să luptăm pentru realizarea acestui climat minunat care este pacea, în care creaţia cea mai aleasă a lui Dumnezeu, omul, se poate dezvolta în toată plenitudinea facultăţilor lui.

Proorocii Vechiului Testament, cu multe secole înaintea naşterii lui Hristos, au vestit că atunci cînd El va veni şi cuvîntul Său va fi ascultat de oameni: „Preface-vor săbiile în fiare de pluguri şi lăncile lor în seceri. Nici un neam nu va mai ridica sabia împotriva altuia şi nu-şi vor mai face războaie" (Isaia 2, 4).

În această atmosferă, în acest climat de pace, se va restaura pe pămînt viaţa paradisiacă, pierdută cîndva de oameni, dar care este viaţa firească a omului, viaţă spre care toate fiinţele aspiră cu tărie (Romani 8, 22). „Atunci lupul va locui laolaltă cu mielul şi leopardul se va culca lîngă căprioară; şi viţelul şi puiul de leu vor mînca împreună şi un copil îi va paşte, juninca se va aduce la păscut cu ursoaica şi puii lor vor sălăşlui la un loc, iar leul ca şi boul vor mînca paie; sugaciul se va juca în culcuşul viperei şi în vizuina şarpelui otrăvitor copilul abia înţărcat îşi va întinde mîna. Nu va fi nici o nenorocire şi nici un prăpăd în tot muntele meu cel sfînt" (Isaia 11, 6—9).

Acestea sînt doar cîteva din multele cuvinte ale Sfintei Scripturi, care ne dau temeiuri în plus, ca şi noi, fii ai Bisericii şi Patriei noastre dragi, să ne alăturăm glasul la glasul tuturor celor ce doresc ca acest deceniu să fie cu adevărat un deceniu al dezarmării, al tuturor celor ce muncesc, al celor ce luptă să prefacă armele în unelte de muncă, ura în dragoste, vrajba în statornică pace, făcînd astfel ca acest deceniu şi alte multe care vor urma să rămînă în istoria omenirii ca cea mai luminoasă perioadă a sa.

Acum a sosit timpul să stîrnim tot ce avem mai bun în noi, întreaga noastră făptură să ne-o punem în slujba vieţii şi fericirii oamenilor. Să muncim pentru înflorirea Patriei noastre, pentru instaurarea idealului suprem al omenirii de astăzi: *pacea.*

Arhim. *Iustinian Chira*
Rohia

Centenarul

Timotei Popovici (1870-1970)

— Sărbătorirea la Sibiu —

Din nr. 33—34 (din 1 septembrie 1970) al gazetei noastre, am luat cunoştinţă cu toţii de împlinirea în anul 1970, a 100 ani de la naşterea şi 20 de ani de la moartea compozitorului, dirijorului, pedagogului, folcloristului, protopopului Timotei Popovici.

Roadele bogatelor şi curatelor sale osteneli se pot cîntări mai ales acum, după un anumit timp de la trecerea cu trupul la cele veşnice, din care motiv chipul luminos de om adevărat, care şi-a consacrat viaţa şi activitatea punerii în valoare a multor creaţii ale poporului nostru, a fost evocat după cuviinţă cu prilejul acestui popas aniversar, atît pe planul general al ţării, cît şi în chip special pe plaiurile Banatului, unde a văzut lumina zilei, şi cu deosebire la Sibiu, unde şi-a desfăşurat aproape întreaga sa muncă.

Aşa de pildă, sub auspiciile Consiliului municipal pentru cultură şi artă-Sibiu, a fost organizat, în 18 decembrie 1970, un simpozion comemorativ în sala „Astra", iar în sala Teatrului de Stat un concert festiv.

În cadrul simpozionului s-au făcut o seamă de comunicări, urmărite cu mult interes, cum au fost: Timotei Popovici, omul şi pedagogul (de prof. Ilie Micu); Creaţia pentru copii a lui Timotei Popovici (de prof. Gheorghe Bogdan); Timotei Popovici, dirijor şi compozitor (de prof. Gheorghe Şoima); Timotei Popovici şi activitatea Astrei (de Corneliu Dragoman); Timotei Popovici folclorist (de prof. Dumitru Jompon-Marga) ş.a.

Concertul festiv a fost susţinut de corul şcolii generale nr. 17 (Sibiu), cu bucăţi ca: Păsărinca-n timpul iernii, Primăvara, Doina; Corul Liceului Pedagogic (Sibiu), cu: Moara, Hora, Vino vară ş.a.; Corul Liceului de muzică (Sibiu), cu: La oglindă, Cîntec de leagăn ş.a.; Filarmonica de Stat-Sibiu, cu Suita pentru tineret de Timotei Popovici şi Gheorghe Şoima şi Corul reunit „Gh. Dima" al Casei de Cultură şi al Sindicatului învăţămîntului-Sibiu, cu poemul „Craiul munţilor", sau „Regele munţilor" cum a apărut în prima lui variantă, compoziţie de un negrăit cuprins melodic şi de un fierbinte mesaj patriotic, realizată de T. Popovici din cîntece populare româneşti despre Avram Iancu, cu prilejul împlinirii unui veac de la moartea acestui mare erou al poporului nostru. Ne stăruie şi acum în minte pasaje ca acestea: „Iancu merge supărat pentru un hoţ de împărat".

Pe plan bisericesc, sărbătorirea lui Timotei Popovici a avut loc la Centrul Arhiepiscopesc şi Institutul Teologic Universitar din Sibiu, în zilele de 19 şi 20 decembrie 1970.

Astfel, sîmbătă, 19 decembrie 1970, ora 18, în aula Institutului nostru Teologic de grad universitar s-a desfăşurat un program închinat evenimentului menţionat, la care au participat Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Visarion, Episcop-vicar la Mitropolia Ardealului, membrii familiei Popovici (două fiice, fiul etc.), dl prof. Achim Stoia, fost ucenic a lui T. Popovici, P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu, P. C. consilieri de la Centrul Arhiepiscopesc, P. C. profesori de la Institutul Teologic în frunte cu P. C. Rector, studenţi teologi, precum şi un mare număr de credincioşi din oraş, între care o seamă de foşti elevi ai lui Timotei Popovici.

Programul a fost deschis de P. C. rector Is. Todoran, după care P. C. prof. Gh. Şoima a susţinut conferinţa intitulată: „O sută de ani de la naşterea compozitorului Timotei Popovici", în care P. C. Sa face o caldă şi captivantă prezentare a vieţii şi activităţii profesorului, dirijorului, compozitorului şi preotului Timotei Popovici, precum şi o subtilă şi clară analiză a lucrărilor sale, scoţînd în lumină cu deosebire aspectul educativ al acestora.

Am reţinut de pildă că în lucrările bisericeşti, între care compoziţiile liturgice pentru cor mixt sînt cele mai împlinite, muzica tălmăceşte fidel înţelesul textului religios, demn de încrestat fiind şi faptul că T. Popovici inaugurează, în 1926, seria concertelor de colinde la Catedrala mitropolitană din Sibiu, al cărei cor l-a dirijat peste 30 de ani, cu următoarea, semnificativă, lozincă: „Pentru reînvierea şi cinstirea vechilor şi frumoaselor noastre cîntece de Crăciun şi pentru înviorarea sufletului nostru creştin românesc".

Editînd primul Dicţionar de muzică în limba română, fapt în general recunoscut, compoziţiile cu caracter laic, profan ale lui T. Popovici poartă o puternică amprentă a cîntecului nostru popular, „cea mai curată muzică naţională" — după cum însuşi scria într-o carte tipărită în 1924. Versurile, textul acestor cîntece au un înalt cuprins moral, ele putînd fi audiate cu mult folos de orice categorie de ascultători.

Ca om, T. Popovici a fost de-o demnitate deosebită; a cinstit munca sub toate formele ei, a avut o adevărată inimă de preot, ajutînd pe elevii cu posibilităţi materiale mai modeste, „a fost un om bun, cinstit şi cu o inimă cît se poate de largă", cum subliniază conferenţiarul, aducînd mari servicii poporului şi Bisericii noastre.

Conferinţa a fost urmată de un concert festiv, susţinut de corul studenţilor teologi şi corul mixt al Catedralei mitropolitane, dirijate de P. C. prof. Gh. Şoima şi C. diacon I. Popescu.

Prima parte a concertului a constat din compoziţii religioase, ca: Ochiul inimii mele (compoziţie deosebit de reuşită, mult ziditoare sufleteşte), Irmosul Naşterii Domnului, Heruvicul, Troparul Sf. Nicolae ş.a., iar în partea a doua au fost executate piese laice-populare, ca: Doina „Codrule măria ta", Moara, Frunzuleană mărăcine, Cîntă puiul cucului ş.a. Toate au avut darul de a înălţa sufleteşte pe ascultători.

În încheierea acestei frumoase manifestaţii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a rostit o scurtă cuvîntare, în care a subliniat mai ales două elemente.

Primul element este acela că T. Popovici a trăit şi a lucrat în perioada dinainte de 1918 şi imediat după aceea, cînd Biserica Ortodoxă, în special în Transilvania, a fost ca o adevărată mamă a credincioşilor ortodocşi, pentru că întreaga activitate din această epocă, inclusiv cea culturală, s-a desfăşurat sub oblăduirea Bisericii strămoşeşti. Timotei Popovici a lucrat deci în această epocă, cînd elementul religios a fost împletit cu cel patriotic, continuîndu-şi activitatea şi în anii mai apropiaţi de noi şi, desigur, în perspective noi.

Al doilea element este acela că T. Popovici, ca orice mare compozitor, este identificat cu sufletul poporului din care s-a ridicat, trecînd prin retorta sufletului său creaţia populară, pe care a redat-o mulţimii mai limpede, mai plină de valoare. Aşa se explică faptul că compoziţiile sale, cîntecele sale le cîntă poporul ca pe nişte cîntece proprii, uneori fără să se mai ştie ale cui sînt, fapt care asigură dăinuirea lor peste veacuri.

Sărbătorind pe T. Popovici — spune în încheiere Arhipăstorul nostru — noi sărbătorim pe toţi creatorii ieşiţi din popor, între care se numără şi ucenicii lui T. Popovici, astăzi oameni de valoare în ţara noastră.

În aceeaşi seară, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a inaugurat expoziţia comemorativă, constînd din documente originale, lucrări ale lui Timotei Popovici, fotocopii etc., organizată de Biblioteca mitropolitană în colaborare cu dl profesor Carol Comşa din Sibiu, în zilele de 19—21 decembrie 1970, în două din încăperile blocului administrativ al Centrului Arhiepiscopesc-Sibiu, expoziţie care s-a bucurat de mult succes. „Slujitor al Bisericii strămoşeşti şi al patriei — a scris între altele Î. P. S. Sa în cartea de onoare a expoziţiei —, întrupînd în imn de slavă şi cînt patriotic — popular geniul creator al poporului şi creaţia bisericească muzicală în pecete românească, ne exprimăm convingerea că numele lui (T. Popovici) va străluci veşnic pe firmamentul creaţiei româneşti, pe firmamentul Bisericii".

La Sfînta Liturghie de a doua zi, Duminică, 20 decembrie 1970, săvîrşită în Catedrala mitropolitană, toate răspunsurile corale au fost de Timotei Popovici.

În prezenţa familiei şi a numeroşi credincioşi, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, a săvîrşit un parastas în amintirea lui T. Popovici, a soţiei sale Victoria, precum şi a coriştilor de la Catedrala mitropolitană adormiţi întru Domnul.

La ora 18, în cadrul Vecerniei din aceeaşi zi, corul mixt al Catedralei mitropolitane din Sibiu, dirijat de P. C. prof. Gh. Şoima şi C. diacon Ion Popescu, a executat 24 de colinde de T. Popovici, care ne-au transpus nu numai în anii copilăriei, cînd eram cu toţii crainicii unora dintre aceste colinde, ci şi în atmosfera plină de sfîntă pace şi înălţare sufletească caracteristică marelui praznic al Naşterii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Personalitatea lui T. Popovici a fost evocată şi de P. C. prof. Milan Şesan, care a predicat după prima parte a acestui reuşit concert de colinde.

Centenarul lui Timotei Popovici a arătat deci că personalitatea sa a pătruns adînc în inimile şi conştiinţa urmaşilor săi, că viaţa sa de-o înaltă ţinută morală, activitatea sa conştiincioasă, compoziţiile sale bisericeşti şi laice, dragostea sa de Biserica strămoşească şi de popor constituie o făclie, care nu se va mai stinge niciodată, arzînd mereu în inimile celor ce l-au cunoscut, în inimile ucenicilor săi, în inimile celor ce-i vor asculta generaţie de generaţie înălţătoarele sale creaţii.

Gh. P.

Două comemorări bănăţene

Anul 1970 pentru Mitropolia Banatului a marcat pe linia pomenirii unora din vrednicii ei slujitori, două momente deosebite: acela al împlinirii a 100 de ani de la naşterea protopresbiterului Timotei Popovici şi a 50 de ani de la trecerea la cele veşnice a protosinghelului Iosif Iuliu Olariu.

Comemorarea lor a primit desfăşurarea ce a voit să le oglindească personalitatea şi locul de cinste ce şi l-au asigurat în nenumărate inimi, cel dintîi ca folclorist şi compozitor, cel de-al doilea ca teolog de prestigiu, ambii ca dascăli aureolaţi de recunoştinţa ucenicilor.

Centenarul lui Timotei Popovici a fost sărbătorit în mai multe etape: la 9 august în parohia Tincova, comuna sa natală şi în parohia Lugoj, unde a desfăşurat o parte din activitate şi unde este înmormîntat, apoi în 16 august la Catedrala mitropolitană din Timişoara, iar la urmă, în 13 noiembrie, la Seminarul teologic din Caransebeş. De fiecare dată în parohiile respective s-a săvîrşit cîte un parastas în cadrul căruia s-a vorbit de către delegaţii chiriarhali: P. C. părinte Constantin Comşulea, consilier, şi P. C. protopopi Bujor Toma şi Virgil Ţurcan, despre activitatea şi meritele celui pomenit.În plus, la Catedrala mitropolitană în cadrul vecerniei din seara zilei de pomenire corul a interpretat cîteva dintre piesele bisericeşti mai valoroase ale compozitorului, prefaţate de cuvîntul P. Cuv. arhimandrit Timotei Seviciu, vicar eparhial, iar la Seminarul teologic din Caransebeş a fost organizat un medalion muzical închinat acestuia, în cadrul căruia, după evocarea figurii eminentului muzician, corul şcolii şi corurile claselor dirijate de elevi i-au interpretat cîteva din compoziţiile mai reprezentative.

Comemorarea profesorului de teologie dr. Iosif Iuliu Olariu s-a făcut în ziua de 6 decembrie în două dintre localităţile legate mai mult de viaţa şi activitatea sa — Brădişorul de Jos numit înainte Maidan, unde a văzut lumina zilei şi Caransebeş unde a ostenit pînă la ultima suflare la altar şi catedră. Şi de această dată s-a slujit în bisericile ambelor parohii parastasul cuvenit, urmat de cuvîntări adecvate. La cimitirul din Caransebeş, unde regretatul cărturar îşi doarme somnul de veci, au fost prezenţi toţi foştii studenţi rămaşi în viaţă. În după amiaza zilei la Seminarul teologic a fost organizat un program festiv spre cinstirea memoriei aceluia care şi-a înscris pentru totdeauna numele în Teologia românească.

Cu prilejul acestor comemorări, înaintea ochilor sufleteşti ai credincioşilor, au prins din nou viaţă ca şi putere de exemplu, de dăruire în slujba Bisericii strămoşeşti şi a poporului, cei doi înaintaşi vrednici de tot regretul şi de veşnică pomenire.

Traian Lugojan

Viaţa mănăstirească în Moldova şi Ţara Românească

(Urmare din pag. 2)

amîndouă mănăstirile o viaţă duhovnicească superioară, cu viaţă de obşte, slujbe zilnice, citiri şi traduceri de cărţi. Trebuie remarcat faptul că dintre ucenicii săi s-au ridicat o serie de copişti, care au fost conduşi în munca lor nu de spiritul grecesc, ci de cel românesc.

Cel mai de seamă călugăr paisian de aici a fost, fără îndoială, Calinic Cernicanul, ajuns mai tîrziu stareţ al mănăstirii (1818—50), apoi episcop al Rîmnicului (1850—68), trecut în rîndul sfinţilor în 1955.

Mulţi dintre aceşti ucenici paisieni erau transilvăneni, încît în prima jumătate a sec. al XIX-lea, călugării transilvăneni erau în număr mult mai mare decît ceilalţi vieţuitori atît la Neamţ, cît şi la Cernica şi Căldăruşani. Astfel, prin stareţul Paisie, s-a ajutat şi la conştiinţa unităţii de neam a călugărilor din mănăstirile cu viaţă de obşte.

Privind la viaţa şi faptele stareţului Paisie, putem spune că el a fost un mare dar pe care poporul ucrainean l-a făcut românilor în secolul XVIII, aşa cum noi le-am dăruit, cu un veac şi jumătate mai înainte, pe mitropolitul Petru Movilă al Kievului. Călugăr cu viaţă superioară, bun organizator al vieţii de obşte, bun călăuzitor al numeroşilor săi ucenici, pe care i-a îndemnat la rugăciune, muncă şi traduceri din Sfinţii Părinţi, stareţul Paisie poate fi socotit ca al doilea părinte al monahismului românesc după Sf. Nicodim de la Tismana.

Mircea Păcurariu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 15 ianuarie 1971 Nr. 3—4

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Noul Episcop al Oradiei:

PREA SFINŢIA SA Dr. VASILE COMAN

După o vacanţă de mai bine de un an de zile, Eparhia Oradiei — condusă în acel răstimp înţelepţeşte de către P. S. Episcop Teoctist *al Aradului, în calitate de Locţiitor de Episcop al Oradiei — şi-a dobîndit arhipăstorul dorit şi meritat în persoana Prea Sfinţiei Sale Dr. V a s i l e C o m a n, protopop al Braşovului şi, în acelaşi timp, un vechi şi de seamă colaborator al gazetei noastre.*

ALEGEREA NOULUI EPISCOP AL ORADIEI

a fost săvîrşită de Colegiul Electoral Bisericesc convocat de Prea Fericitul Patriarh Justinian *şi întrunit în Palatul Patriarhal Duminică, 13 decembrie 1970, sub preşedinţia Î. P. S. Mitropolit* Nicolae *al Ardealului.*

În prealabil, s-a săvîrşit o Doxologie (Te Deum), la care au luat parte membrii Colegiului Electoral Bisericesc.

Autoritatea de Stat a fost reprezentată în Colegiul Electoral Bisericesc de către Delegatul Guvernului, Dl Profesor Dumitru Dogaru, *Preşedintele Departamentului Cultelor, şi de Dl Prof. Dr. docent* Stanciu Stoian, *membru corespondent al Academiei, delegatul Marii Adunări Naţionale a Republicii Socialiste România.*

După îndeplinirea procedurii legiuite, s-a trecut la votare. Unanimitatea voturilor exprimate a fost dată Prea Cucerniciei Sale părintelui prot. stavr. Dr. Vasile Coman.

Proclamîndu-l ales Episcop al Oradiei, Î. P. S. Mitropolit-Preşedinte Nicolae *al Ardealului a spus că „voia lui Dumnezeu şi voia clerului şi dreptcredincioşilor creştini s-a împlinit . . . E acesta un moment solemn, ce ne umple de bucurie şi de încredere. De bucurie — că mirele Eparhiei Oradea a fost ales. De încredere — că Dumnezeu îi va ajuta ca, cu conlucrarea clerului şi credincioşilor, să-şi poată împlini misiunea de slujitor al Bisericii şi poporului în acel colţ de ţară".*

Adresîndu-se nou-alesului Episcop al Oradiei, Î. P. S. Sa a spus, între alte: „Eparhia pe care o vei păstori nu e de azi sau de ieri. Ea e de veacuri. Şi chiar dacă stăpîniri străine au împărţit clerul şi credincioşii în două, aceştia au rămas mereu una în credinţa şi legea strămoşească şi una în slujirea intereselor superioare ale poporului român. Această unitate în lege şi în lupta pentru libertate, dreptate socială, unitate naţională şi progres a fost factorul care a ajutat ca — în condiţiile vieţii celei noi din Patria noastră, cînd poporul e stăpîn pe soarta sa într-o ţară liberă şi independentă — fraţii din cele două strane să înlăture nefireasca despărţire dintre ei şi să se adune iarăşi sub cupola ocrotitoare a Ortodoxiei strămoşeşti spre slava lui Hristos — Cel Unul —, a Bisericii Sale dreptmăritoare şi spre propăşirea poporului".

Chemat să întărească nu numai unitatea bisericească, ci şi unitatea în dragoste de popor, „în sprijinirea marilor comandamente şi realizări ale epocii noastre, ale ţării noastre", noul Episcop al Oradiei este chemat, de asemenea, să lucreze şi „în spiritul înfrăţirii ecumeniste în Hristos-Domnul şi al slujirii Patriei comune, care îmbrăţişează cu aceeaşi dragoste pe toţi fiii ei, fără deosebire de naţionalitate sau de credinţe religioase".

Î. P. S. Sa a încheiat exprimînd mulţumiri tuturor celor ce — pe linie de Stat şi bisericească — au înlesnit săvîrşirea actului acestuia şi a urat nou-alesului Episcop păstorire îndelungată, cu roade alese.

Nou-alesul Episcop al Oradiei, P. C. Protopop stavr. Dr. Vasile Coman, *vădit mişcat, a rostit o cuvîntare pătrunzătoare, în care a arătat că prin chemarea la Domnul a celei ce i-a fost soţie şi ajutătoare (în vara anului 1969), durerea i s-a transformat în chemare la nouă slujire — mai amplă şi mai grea — în aria Bisericii şi a Patriei.*

În şcoală, ca şi în feluritele slujiri bisericeşti şi şcolare, pe care le-a îndeplinit vreme de 34 de ani,

Prea Sfinţia Sa Dr. VASILE COMAN, Episcopul Oradiei

puterea rugăciunii — împărtăşită de mama sa —, cu dragoste de Biserică şi de popor i-au fost reazim trainic în tot ceea ce a activat.

În ce priveşte Eparhia Oradiei, „acum, cînd se împlinesc 50 de ani de la reînfiinţarea ei, vedem şi mai limpede că rostul ei era să dea mărturie despre realitatea vieţii religioase din această parte a ţării".

„Pe credincioşii încredinţaţi mie spre păstorire — a spus, mai departe, nou-alesul Episcop — îi cunosc în parte din evlavia lor, din cîntecul şi jocul lor, din bogata comoară a creaţiilor populare din Bihor şi Oaş, din vorba lor cumpănită şi înţeleaptă. Sînt încredinţat că vom înţelege mai adînc cuvintele poetului: „Eu ţi-s frate, tu-mi eşti frate; în noi doi un suflet bate". Acest suflet n-are nimeni dreptul să ni-l ia, să ni-l împartă, sau să ni-l despartă".

Mulţumind pentru cinstirea de care a fost împărtăşit, a asigurat Conducerea de Stat şi Ocîrmuirea bisericească de toată recunoştinţa sa şi de împlinirea cu rîvnă apostolească şi cu însufleţire patriotică a misiunii ce-i este încredinţată.

Luni, 14 dec. 1970, Sfîntul Sinod a făcut cercetarea canonică a alegerii şi a întărit-o, conferind P. C. prot. stavr. Dr. Vasile Coman rangul de arhiereu.

O săptămînă mai tîrziu — luni, 21 decembrie 1970 — la Sf. Mănăstire Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, s-a săvîrşit actul intrării în cinul monahal a nou-alesului Episcop al Oradiei. Tunderea sa întru monah a fost plinită de către Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, care l-a şi ridicat la treapta de arhimandrit. Nou-alesul Episcop al Oradiei şi-a păstrat numele Vasile.

HIROTONIREA ÎNTRU ARHIEREU

a Î. P. Cuv. Arhimandrit Dr. Vasile Coman s-a săvîrşit în Catedrala mitropolitană din Sibiu, Duminică, 27 dec. 1970 (a treia zi de Crăciun, praznicul de pomenire a Sf. Arhidiacon Ştefan).

La Vecernia din preziuă a avut loc, după pravilă, aşa-numita „Chemare a Ipopsifiului", a candidatului la treapta arhieriei.

Sf. Liturghie arhierească a fost săvîrşită de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *al Ardealului, împreună cu P. S. Episcop* Teofil *al Clujului şi P. S. Episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului,* Visarion Răşinăreanu, *înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi.*

In cadrele Sf. Liturghii, hirotonirea întru arhiereu are loc la „Sfinte Dumnezeule . . .".

Răspunsurile liturgice au fost date de Corul mixt al Catedralei, dirijat de P. C. prof. Gheorghe Şoima.

P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu a dat citire Actului de hirotonire întru arhiereu a nou-alesului Episcop al Oradiei.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, a vorbit Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *al Ardealului. Hirotonirea întru arhiereu a Î. P. Cuv. Arhim. Vasile Coman — a spus Î. P. S. Sa, între alte — „ne aduce aminte nu numai de faptul că noul arhiereu s-a născut în întîia zi de Crăciun, dar şi de faptul că în fiecare arhiereu, Hristos însuşi este Cel ce lucrează . . . şi-şi revarsă harurile Sale cele bogate şi mîntuitoare. Este ceea ce credincioşii noştri ştiu şi trăiesc ori de cîte ori iau parte la o Sf. Liturghie arhierească, ori de cîte ori ascultă cuvîntul de învăţătură ce li se grăieşte de arhiereu, ori de cîte ori primesc îndrumarea de dreaptă închinare, dreaptă învăţătură şi dreaptă purtare întru toate. Ei cred şi trăiesc în această credinţă că Hristos însuşi — Arhiereul cel Mare — săvîrşeşte prin arhiereu cele sfinte şi se aduce pe Sine jertfă izbăvitoare pe masa Sf. altar. Ei cred şi trăiesc în această credinţă că Hristos însuşi — marele Învăţător — este Cel ce împărtăşeşte — prin graiul arhiereului — dreapta învăţătură, pe care Hristos a dat-o Sf. Apostoli şi de la aceştia, prin ucenicii lor şi prin lanţul lung al episcopilor, a transmis-o episcopilor de azi şi o transmit mai departe. Ei cred şi trăiesc în această credinţă că Hristos însuşi — marele Păstor — este Cel ce conduce turma dreptcredincioşilor creştini prin arhiereul-păstor al preotilor şi credincioşilor ce-i sînt daţi de Hristos, de Biserică, spre păstorire".*

(Continuare în pag. 2)

Noul Episcop al Oradiei

(Urmare din pag. 1)

Adresîndu-se nou-hirotonitului arhiereu, I. P. S. Sa a arătat că lucrarea sa viitoare, în soborul ierarhilor, este totodată „lucrare în solidaritate, în comuniune cu slujitorii altarelor şi cu credincioşii, adică lucrare în Biserică şi în slujba Bisericii, care e trupul lui Hristos şi în care ierarhi, preoţi şi credincioşi una sînt". Lucrarea aceasta nu se săvîrşeşte „departe de realităţile vieţii pămînteşti, ci în mijlocul vieţii pămînteşti", ...în condiţiile concrete ale epocii actuale, ale unei etape noi din istoria poporului nostru, din istoria omenirii, istorie care tinde spre o viaţă din ce ce în ce mai superioară, de libertate, dreptate, frăţietate, pace şi progres. Se cuvine, dar, ca în duhul lui Hristos ... să dai răspuns constructiv chemărilor vremii noastre şi — împreună cu întreaga Biserică, în înfrăţire ecumenistă cu toate cultele — să te integrezi activ în iureşul de viaţă nouă a poporului nostru, în strădania tuturor popoarelor de a împlini chemarea Betleemului: „pe pămînt pace, între oameni bunăvoire" (Luca 2, 14).

A vorbit apoi P. S. Arhiereu Vasile, *mulţumind lui Dumnezeu pentru harul revărsat asupra sa prin rugăciunile ierarhilor, preoţilor şi diaconilor liturghisitori. A evocat şiragul legăturilor ce le are cu Catedrala mitropolitană din Sibiu, cu aşezămîntul de pregătire a preoţilor, cu ierarhii sibieni de odinioară, subliniind ceea ce le datorează şi instituţiilor bisericeşti, şi ocîrmuitorilor lor.*

După aceea, P. S. Sa a vorbit despre misiunea arhierească în Biserică şi în lume. „Episcopul este „administrator al tainelor dumnezeieşti". El comunică şi împărtăşeşte oamenilor darul lui Dumnezeu. Este torţă a Duhului Sfînt în lume şi vestitor al Evangheliei. Episcopul este organ sfinţitor, purtător de Hristos în lume. Unde este episcopul, este plinătatea Bisericii... Episcopul este chemat să fie modelul *de viaţă arătat de însuşi Domnul nostru Iisus Hristos. El este chemat să fie izvor dătător de viaţă spirituală, centru de energie duhovnicească, pregătit să împlinească aspiraţia sufletului după Dumnezeu". Autoritatea spirituală a arhiereului se bazează „pe credincioşia faţă de darul lui Dumnezeu care este în el, pe trăirea în lumina acestui dar şi pe puterea de-a comunica această lumină. Dar ea se întemeiază şi pe cunoaşterea, înţelegerea şi dragostea pe care o are faţă de semeni. Cunoaşterea include pătrunderea realităţilor în mijlocul cărora trăieşte... Ca să-şi cunoască credincioşii, păstorul trebuie să fie în mijlocul lor.. împărtăşindu-le bucuriile şi necazurile, călăuzindu-i pe adevărata cale care duce la mîntuirea lor, la binele lor sufletesc şi trupesc".*

A încheiat — evocînd figuri de ierarhi ortodocşi români care îi vor sluji de pildă în misiunea sa arhierească — cu această precizare de principiu: „Biserica Ortodoxă Română nu a despărţit altarul credinţei de altarul Patriei. Ea a fost deopotrivă slujitoare lui Dumnezeu şi oamenilor".

A fost de faţă la hirotonirea întru arhiereu a nou-alesului Episcop al Oradiei: Reprezentantul Departamentului Cultelor.

Din partea celorlalte culte — Eminenţa Sa Episcopul ev.-lut. C.A. Albert Klein (Sibiu), însoţit de dl vicar şi prorector Dr. H. Binder, precum şi alţi slujitori bisericeşti (rom.-cat. şi reformat).

Au fost prezenţi, de asemenea, membri ai familiei P. S. Arhiereu Vasile.

La agapa oferită de Arhiepiscopia Sibiului în sala de mese a Institutului Teologic Universitar, au luat cuvîntul: P. S. Episcop Teofil *al Clujului, Eminenţa Sa Episcopul ev.-lut.* Albert Klein, *P. S.* Visarion Răşinăreanu, *Episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului, Dl pastor reformat* Tiberiu Kölöntae, *P. C. Consilier eparhial* Nic. Păcală *(Oradea), P. C. Consilier eparhial* Ioan Popa *(Arad) — reprezentantul P. S. Episcop* Teoctist *al Aradului, Locţiitor de Episcop al Oradiei —, P. C. Rector Dr.* Is. Todoran, *Dl.* I. Ştefîrţă, *din partea parohiei braşovene păstorită pînă acum de P. S. Arhiereu Vasile, Dl deputat eparhial* Graţian Mărcuş *(Oradea). Vorbitorii s-au referit la sarcinile duhovniceşti şi patriotice care stau în faţa nou-alesului Episcop al Oradiei, la conlucrarea ecumenistă dintre culte în tărîm obştesc şi la nădejdile legate de arhipăstorirea sa.*

A răspuns tuturor P. S. Arhiereu Vasile, mulţumind pentru simţămintele exprimate şi dînd asigurări că va fi părinte bun şi înţelegător al păstoriţilor săi.

SOLEMNITATEA RECUNOAŞTERII ALEGERII NOULUI EPISCOP AL ORADIEI

a avut loc marţi, 29 dec. 1970, la Departamentul Cultelor în prezenţa Dlui Profesor Dumitru Dogaru, *Preşedintele Departamentului Cultelor, însoţit fiind de Dl Vicepreşedinte* Gheorghe Nenciu, *de directori din Departamentul Cultelor şi de alţi colaboratori.*

A fost de faţă: Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, *I. P. S. Mitropoliţi* Nicolae *al Ardealului şi* Firmilian *al Olteniei, P. S. Episcopi* Chesarie *al Dunării de Jos,* Teoctist, *al Aradului,* Teofil *al Clujului,* Antim Tîrgovişteanul, *Episcop-vicar al Sf. Patriarhii, Secretar al Sfîntului Sinod, şi P. S.* Visarion Răşinăreanu, *Episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului. Din partea celorlalte culte au fost prezenţi: Eminenţa Sa Episcopul reformat* Papp Ladislau Iozsef *(Oradea), Mgr.* Hosszu Làszlo *(rom.-cat., Oradea), ş. a. Au mai fost de faţă membri ai familiei P. S. Vasile Coman şi invitaţi.*

Dl Preşedinte al Departamentului Cultelor, Profesor Dumitru Dogaru, *a înmînat Decretele Consiliului de Stat pentru recunoaşterea alegerii noului Episcop al Oradiei şi a altor ierarhi (despre care scriem separat, în acest număr).*

Au vorbit apoi: P. S. Sa Dr. Vasile Coman *şi* ceilalţi ierarhi, *arătînd poziţia Bisericii noastre în societatea contemporană, în cadrele Statului socialist român, modul în care înţeleg să se dedice soluţionării problemelor eparhiei pe care o slujesc, aducînd la îndeplinire după cea mai bună ştiinţă şi conştiinţă hotărîrile Sfîntului Sinod privind bunul mers al vieţii bisericeşti şi participarea clerului şi credincioşilor la purtarea sarcinilor obşteşti în spirit creştinesc şi patriotic.*

Noii ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române au fost felicitaţi de Dl Preşedinte al Departamentului Cultelor, Profesor Dumitru Dogaru.

La agapa dată de Departamentul Cultelor în sala de mese a Palatului Patriarhal, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian *a toastat pentru Domnul* Nicolae Ceauşescu, *Preşedintele Consiliului de Stat, pentru Conducătorii ţării,* mulţumindu-le pentru sprijinul ce-l acordă Bisericii noastre.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae *al Ardealului a toastat pentru Prea Fericitul Părinte Patriarh* Justinian *şi a scos în evidenţă însemnătatea înzestrării Bisericii noastre cu noi ierarhi, tineri şi plini de elan.*

Au mai luat cuvîntul: Eminenţa Sa Episcopul Papp Ladislau Jozsef, *Mgr.* Hosszu Làszlo, *P. C. Prot.* M. Andron *(Carei), P. C. Prot.* I. Negroiu *(Şimleu), P. C. Pr.* I. Ştiru *(Satu Mare), exprimînd bucuria înzestrării Eparhiei Oradea cu un nou arhipăstor.*

A răspuns tuturor P. S. Sa Dr. Vasile Coman *şi — în numele noilor episcopi-vicari şi arhiereu vicar, — P. S. Sa* Antonie Ploieşteanul.

Dl Preşedinte al Departamentului Cultelor, Profesor Dumitru Dogaru, *într-o scurtă şi vibrantă alocuţiune ocazională, a încheiat astfel toastul D-sale: „Gîndul nostru este acesta: România să fie mereu şi un exemplu de ceea ce înseamnă frăţia între popoare".*

INSTALAREA NOULUI EPISCOP AL ORADIEI

s-a săvîrşit, potrivit programului îndătinat, Duminică, 10 ianuarie 1971, sub conducerea Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *al Ardealului.*

În preziua instalării, Î. P. S. Sa, împreună cu nou-alesul episcop au sosit la Oradea, fiind întîmpinaţi cu flori şi calde cuvinte de bineventare de către P. S. Episcop Teoctist, împreună cu ostenitorii de la Centrul eparhial, protopopi şi preoţi din eparhie.

Liturghia arhierească a fost săvîrşită la Catedrala episcopală — biserica numită „Cu Lună" — de către P. S. Episcopi Teoctist *al Aradului,* Teofil *al Clujului şi* Visarion Răşinăreanu, *Episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului, înconjuraţi de un impunător sobor de preoţi şi diaconi.*

La sfîrşitul Sf. Liturghii s-a desfăşurat solemnitatea învestiturii şi intronizării.

P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu *a dat citire* Gramatei mitropolitane *de instalare a P. S. Sale Dr. Vasile Coman în scaunul de Episcop al Oradiei.*

Înmînîndu-i toiagul arhipăstoresc şi conducîndu-l la jeţul episcopal, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *al Ardealului a arătat însuşirile pe care trebuie să le aibă episcopul şi felul cum el trebuie să lucreze în păstorirea turmei lui Hristos, ce i s-a încredinţat. În exercitarea misiunii de păstor sufletesc, episcopul trebuie să ţină seamă de trei lucruri: să împletească puterea cu dragostea, legea cu bunătatea şi înţelegerea; mai presus de interesele personale, să pună interesele bisericeşti şi obşteşti; să ţină seamă de desfăşurarea generală a vieţii noastre bisericeşti şi de elementele specifice ale eparhiei pe care o păstoreşte. Î. P. S. Sa a stăruit, de asemenea, asupra unităţii bisericeşti şi asupra conlucrării frăţeşti dintre culte, în slujba Patriei şi poporului, a omenirii întregi.*

A vorbit apoi reprezentantul Eparhiei Oradea, P. C. Pr. I. Maliţa *(paroh în Oradea-centru), tălmăcind simţămintele clerului şi credincioşilor faţă de noul arhipăstor şi asigurîndu-l de ascultare iubitoare.*

A vorbit, de încheiere, P. S. Episcop Dr. Vasile Coman. *Cuvîntarea P. S. Sale a exprimat în cuvinte alese simţămintele cu care vine arhipăstorul în mijlocul fiilor săi sufleteşti, hotărîrea sa de-a întări — cu concursul tuturor colaboratorilor — unitatea noastră bisericească şi naţională, precum şi de-a adînci conlucrarea interconfesională, ecumenistă. A exprimat mulţumiri tuturor — oficialităţi, cler şi credincioşi — pentru cinstea ce i-au făcut-o participînd la lucrările împreunate cu rînduirea sa la cîrma Eparhiei Oradea.*

Credincioşii au înconjurat cu dragoste pe noul Episcop al Oradiei, atît la Catedrală cît şi pe traseu, pînă la reşedinţa episcopală, unde a avut loc o recepţie, în cursul căreia P. S. Episcop Vasile a primit felicitări şi felurite daruri.

La solemnitatea instalării P. S. Episcop Dr. Vasile Coman a fost de faţă din partea Departamentului Cultelor — Dl Vicepreşedinte Gheorghe Nenciu.

Din partea organelor locale de Stat: Dnii Secretari de Consilii populare Emil Cotoi (judeţ) şi Ioan Chivari (municipiu).

Din partea altor culte: Eminenţele Lor Episcopii Papp Ladislau Jozsef, Albert Klein şi Julius Nagy (reformat, Cluj); reprezentantul P. S. Episcop rom.-cat. din Alba Iulia, Marton Aron — Rev. prelat canonic şi prof. Dr. Francisc Farago; reprezentantul Eminenţei Sale Episcopului Dr. Argay G. (reformat, Cluj) — Dl prim-curator I. Bartaliş; reprezentantul Eminenţei Sale Episcopului Dr. Kiss Elek (unitarian, Cluj) — Dl vicar prof. Dr. Kovacs Lajos; Monseniorii rom.-cat. Hosszu Laszlo şi Francisc Şipoş ş. a.

Au mai fost de faţă: Vicari şi Consilieri eparhiali, profesori de teologie, protopopi, preoţi, credincioşi braşoveni, membri ai familiei P. S. Sale, invitaţi şi alţi oaspeţi.

La masa dată de Consiliul Eparhial al Episcopiei Oradiei în cinstea noului Arhipăstor, s-au rostit toasturi. Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *al Ardealului a toastat pentru* Conducătorii Patriei *şi pentru Prea Fericitul Părinte Patriarh* Justinian. *A exprimat mulţumiri călduroase Dlui Preşedinte al Departamentului Cultelor, Prof.* Dumitru Dogaru *şi Dlui Vicepreşedinte* Gh. Nenciu, — *şi a asigurat de tot sprijinul pe P. S. Episcop* Vasile.

Au mai rostit cuvîntări: P. S. Episcop Teoctist *al Aradului — călduros aplaudat pentru destoinicia cu care a păstorit Episcopia Oradiei în cursul vacanţei —; Eminenţa Sa Episcopul* Papp L. J.; *Î. P. S. Mitropolit* Nicolae *al Banatului; P. C. Rector Dr.* Is. Todoran *(Sibiu); Eminenţa Sa Episcopul* Albert Klein *(ev.-lut., Sibiu); P. C. Vicar arhiep.* Tr. Belaşcu, *în numele celor 38 semnatari ai Actului Reîntregirii Bisericii strămoşeşti; Eminenţa Sa Episcopul* Nagy Julius *(Cluj); P. C. Prof. Dr.* D. Stăniloae, *din partea Institutului Teologic Universitar din Bucureşti; Mgr.* Hosszu Laszlo *(Oradea); Dl* N. Covaci; *P. C. Prot.* I. Tolescu *(Satu Mare); Dl* Graţian Mărcuş, *deputat eparhial (Oradea); Dl Prof. univ.* Ioan Nicola *(Cluj), în numele foştilor colegi de liceu ai P. S. Sale; P. C. Prot.* I. Comşa *şi P. C. Preot* N. Stoican *(Braşov). în numele colegilor de preoţie şi al credincioşilor din Braşov.*

Domnul Vicepreşedinte Gheorghe Nenciu *a adus salutul Departamentului Cultelor.*

A mulţumit tuturor Prea Sfinţitul Episcop Vasile *al Oradiei pentru părtăşia la îndeplinirea lucrărilor împreunate cu rînduirea sa în fruntea Eparhiei ortodoxe române a Oradiei. P. S. Sa a exprimat recunoştinţa sa deplină Ocîrmuirii bisericeşti şi de Stat pentru încrederea arătată şi a asigurat pe preoţi şi credincioşi că atît la altarul Bisericii, cît şi la altarul Patriei va fi slujitor al lui Dumnezeu şi slujitor al oamenilor.*

*

Freamătul sărbătoresc de la Oradea — ca şi însufleţirea etapelor anterioare ale lucrărilor de înzestrare a acelei eparhii cu arhipăstorul dorit — reprezintă chezăşie puternică a înfăptuirilor rodnice pe care P. S. Episcop Dr. Vasile Coman le va săvîrşi în noua sa apostolie ortodoxă ecumenistă şi românească. I-o dorim — respectuos — îndelungată şi senină.

Întru mulţi şi fericiţi ani, Prea Sfinţite Părinte!

Telegraful Român

Noi ierarhi ai Bisericii noastre

Se ştie că Sfîntul Sinod — autoritatea cea mai înaltă a Bisericii Ortodoxe Române — în şedinţa sa din 3 iunie 1967, a introdus în administraţia şi viaţa Bisericii noastre organul ajutător al chiriarhilor conducători de eparhii şi al Sfîntului Sinod reprezentat de episcopii-vicari la Mitropolii (Arhiepiscopii) şi arhiereii-vicari la Episcopii.

În decembrie 1968, Sfîntul Sinod a trecut la punerea în aplicare a hotărîrii cu privire la reînfiinţarea acelui organ ajutător al ierarhiei noastre. Mitropolia Ardealului a fost înzestrată atunci cu un Episcop-vicar în persoana Prea Sfinţiei Sale Dr. Visarion Aştilean Răşinăreanu. *Tot atunci a fost ales Prea Sfinţitul* Irineu Crăciunaş Suceveanul, *Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Iaşilor (Mitropolia Moldovei şi Sucevei).*

În şedinţa sa din 15 decembrie 1970, Sfîntul Sinod a ales încă doi episcopi-vicari şi un arhiereu-vicar. Hirotonirea întru arhierei a avut loc Duminică, 27 decembrie 1970, iar comunicarea şi înmînarea Decretelor Consiliului de Stat privind recunoaşterea alegerii — în 29 decembrie 1970.

Noii ierarhi-vicari ai Bisericii noastre sînt: Prea Sfinţitul Antonie Plămădeală Ploieşteanul, *Episcop-vicar al Sfintei Patriarhii, Prea Sfinţitul* Nestor Vornicescu Severineanul, *Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Craiovei (Mitropolia Olteniei) şi Prea Sfinţitul* Gherasim Cristea Constănţeanul, *Arhiereu-vicar al Episcopiei Dunării de Jos (Galaţi — în Mitropolia Ungrovlahiei).*

Tineri, evlavioşi, învăţaţi, cu experienţă de viaţă bisericească şi dragoste de ţară, noii ierarhi-vicari vor fi de real folos chiriarhilor de care aparţin, în conducerea eparhiilor respective.

Dumnezeu să le ajute! Întru mulţi ani!

T. R.

Mulţumind, Î. P. S. Mitropolit Nicolae vorbeşte despre Sf. Nicolae, „care şi-a pus sufletul său pentru poporul său", ca model de urmat, învăţîndu-ne în chip special „să împletim credinţa noastră strămoşească cu dragostea de poporul nostru, de Patria noastră".

● Potrivit afirmaţiei Preşedintelui Republicii Zambia, Kenneth Kaunda, programul de activitate contra rasismului, lansat de către Consiliul Ecumenic al Bisericilor, contribuie la reducerea vărsării de sînge în lupta pentru libertate în ţările sud-africane, unde o minoritate albă asupreşte populaţia băştinaşă, majoritară.

Între altele, această luptă pentru libertate şi dreptate se desfăşoară sub lozinca: „Nu vindeţi arme Africii de Sud", fiind în concordanţă cu principiile evanghelice. „Hristos în care eu cred — spune preşedintele Kaunda — este Hristos care ridică pe oameni".

● Biserica reformată olandeză din Ţările de Jos şi Biserica reformată olandeză din Africa de Sud au hotărît înfiinţarea unei comisii mixte în cauza rasismului, denunţînd categoric aşa numitele temeiuri „biblice" cu privire la susţinerea apartheidului.

● Apreciind primejdia care o reprezintă pentru omenirea zilelor noastre, Consiliul Ecumenic al Bisericilor, care reuneşte unităţi creştine din aproape 90 de ţări, a intervenit pe lîngă marile puteri să renunţe la experienţele nucleare cu caracter militar şi la făurirea de noi arme atomice, lansînd totodată un apel general în favoarea continuării eforturilor pentru a se realiza cît mai grabnic dezarmarea, cauză atît de insistent urmărită de către popoarele lumii.

La împlinirea a 112 ani de la

Unirea Principatelor Române

Pentru noi cei ce trăim pe aceste binecuvîntate meleaguri este o înaltă datorie a ne reaminti în chip special, an de an, de ziua cînd, cu 112 ani în urmă, s-a desăvîrşit sub cerul Patriei una din cele mai de seamă fapte: Unirea Principatelor Române, ziua de 24 ianuarie 1859, în care s-au regăsit într-un singur stat două ţări româneşti, ziua în care s-a semnat actul de naştere al României moderne.

Gîndul unirii venea dintr-un trecut îndepărtat al istoriei noastre, hrănit cu deosebire de eroii care au apărat cu spada în mînă legea şi meleagurile străbune, de voievozii, de iluştrii bărbaţi, care au zidit unitatea de cuget şi cultură pe pămîntul ţării şi, împreună cu aceştia, de toate mădularele vrednice ale poporului nostru, care s-au dizolvat în anonimat şi care nu sînt pomeniţi în calendarul sărbătoresc al istoriei. *„Unitatea naţională fu visarea iubită a voievozilor noştri cei viteji, a tuturor bărbaţilor noştri cei mari", — scria Bălcescu în „România viitoare" — „... pentru dînsa ei trăiră, munciră, suferiră şi muriră".*

Unitatea politică însă a fost tendinţa spre firesc, spre armonie a întregului popor român de pe pămîntul ţării, vădită în afirmarea deopotrivă de către moldoveni, munteni şi transilvăneni, că: *„una sîntem, o limbă avem şi aceleaşi simţiri ne înflăcărează".*

Astfel, unirea devine *„actul energic al întregii naţiuni române"* — după cum spunea în 1859 Mihail Kogălniceanu, cel care a luptat atît de mult pentru reformele în spiritul dreptăţii, reforme care au dat un plus de semnificaţie actului unirii.

Geografia conştiinţei poporului român se întindea pe întreg cuprinsul ţării, trecînd peste graniţa artificială aşezată de stăpîniri străine de-a lungul Carpaţilor, graniţă pe care Badea Cîrţan pe drept cuvînt nu o putea pricepe „prin mijlocul ţării".

De aceea actul Unirii Ţărilor Române a avut puternic ecou în inimile românilor transilvăneni, fapt concretizat, între altele, în presa din acel timp. Astfel, *„Gazeta de Transilvania", „Foaie pentru minte, inimă şi literatură"* (ambele de la Braşov) şi în special *„Telegraful Român* (Sibiu), informau permanent opinia publică despre evenimentele de peste Carpaţi şi despre frămîntările pentru unire, încă de la 1856 cînd acestea au luat avînt.

Răsfoind presa transilvăneană, observăm că, şi cu acest prilej, preoţimea a fost alături de popor, după cum reiese, de pildă, din amplul comentariu publicat în Telegraful Român (1856) din care reţinem: *„... preoţimea, Sfatul învăţătoresc şi neguţătoresc, ... adunări de popor, se declară pe faţă pentru împreunarea ambelor Principate ... ca singura mîntuire a ţării ... Episcopul moldovenesc şi rectorul seminarului pentru preoţi din Huşi provoacă într-o predică atît de ştiinţifică ... care a ieşit în tipariu ... toate clasele poporaţiei ca să năzuiască din toate puterile spre împreunarea cu poporul frate. Şi părintele N. Scriban dă o broşură la lumină care recomandă împreunarea şi numai împreunarea sub oricē condiţie".*

Din toate documentele vremii rezultă clar participarea întregului popor la actul Unirii, în Muntenia mai ales, putem spune că presiunile poporului au determinat în chip direct în mare măsură acest act.

În acele cruciale momente Boerescu s-a făcut adevărat ecou, prin emoţionantul discurs către membrii Adunării elective din care reţinem: *„... Pentru ce ne numim noi şi voi? Au nu sîntem toţi români? Au nu avem aceeaşi patrie? Au nu sîntem toţi fiii aceleaşi mume? ... Să ne dăm mîna ca fraţii ... şi ... copiii şi strănepoţii noştri au să moştenească un viitor glorios ...!"*

Fiorul de bucurie al măreţei zile de 24 ianuarie 1859 reiese din darea se seamă a *„Foii pentru minte ..."* care încheie astfel: *„Fapta este atît de mare, bucuria atît de mare, încît pana tremură în mîna mea ... şi o las!"*

Actul din 1859 a fost desăvîrşit în 1918, cînd la Alba-Iulia s-a consfinţit legămîntul celor 40 de mii de ţărani de pe Cîmpia Libertăţii de la Blaj din 1848 cînd s-a cerut şi *„Unirea cu Ţara".*

Au fost necesare însă alte decenii de lupte şi frămîntări care să ducă *Unirea* pe un plan superior şi anume la realităţile de astăzi, cînd poporul nostru, înfrăţit în muncă cu toate naţionalităţile conlocuitoare, îşi zideşte o viaţă tot mai bună, într-o patrie liberă şi independentă.

Pr. *I. Fulea*

Informaţii

● Duminică, 29 noiembrie 1970, la Centrul arhiepiscopesc Sibiu a avut loc şedinţa de constituire şi sesiunea de lucru a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului. Cu acest prilej, în Capela mitropolitană, în prezenţa Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi a deputaţilor eparhiali, s-a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească, de către P.S. Episcop-vicar Visarion Răşinăreanu.

După şedinţa de constituire, în urma noilor alegeri, în Aula Institutului nostru Teologic Universitar au continuat lucrările propriu-zise ale Adunării Eparhiale, deschise printr-o cuvîntare, rostită de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae. A vorbit de asemenea P. S. Episcop-vicar Visarion. Au urmat apoi rapoartele generale ale Secţiilor Consiliului Arhiepiscopesc, pe marginea cărora s-au purtat bogate şi deosebit de ziditoare discuţii privitoare la munca desfăşurată în anul 1970 şi la activitatea de viitor a Arhiepiscopiei.

● Praznicul Sf. Nicolae. Duminică 6 decembrie 1970, a fost sărbătorit şi de data aceasta cu toată grija şi după toată rînduiala creştinească. Fiind şi ziua numelui Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, la rugăciunea de seară din 5 dec., de la Capela mitropolitană, profesorii şi studenţii Institutului nostru Teologic din Sibiu au făcut Î. P. S. Sale urări de sănătate şi rodnică arhipăstorire.

A doua zi, 6 decembrie, în Catedrala mitropolitană s-a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească, de către P. S. Visarion, Episcop-vicar la Mitropolia Ardealului, predica fiind rostită de P. C. rector Is. Todoran.

La recepţia care a urmat la reşedinţa mitropolitană, în numele Centrului Arhiepiscopesc şi al Institutului Teologic Universitar din Sibiu, P. C. vicar Traian Belaşcu a rostit un scurt cuvînt în care a exprimat Arhipăstorului nostru, cu acest prilej festiv, doriri de sănătate şi pace, precum şi ataşamentul filial al celor pe care îi conduce.

Gînduri despre L. v. Beethoven

— 200 ani de la naşterea sa —

În timpurile noastre, obiceiul aniversărilor s-a încetăţenit tot mai mult. Muzicienii, de pildă, folosind prilejul împlinirii a 200 ani de la naşterea lui Ludwig van Beethoven, au luat hotărîrea ca întreg anul 1970 să fie consacrat sărbătoririi acestui Titan al muzicii universale. Aşa că în toată lumea, şi la noi în ţară, prin numeroase concerte alcătuite exclusiv din lucrările lui Beethoven prin numeroase conferinţe, articole şi studii s-a făcut o amplă popularizare, încît azi se poate spune că sînt puţini aceia care n-au cunoştinţă despre Beethoven.

Se înţelege că amploarea dată sărbătoririi acestui neegalat compozitor este un indiciu despre valoarea cu totul deosebită a operei sale muzicale, care se distinge prin varietate şi noutate, prin bogăţie şi profunzime, prin umanismul şi universalismul, prin durabilitatea ei, calităţi pe care le au puţine opere. În faţa unei astfel de personalităţi şi opere graiul nostru se exprimă greu şi incomplet. Iată cum îşi imaginează un erudit scriitor român contemporan greutatea de-a scrie despre Beethoven. „Dacă aş sta faţă în faţă cu cel mai înalt munte, şi aş putea să-l cuprind cu privirea de la poale şi pînă în vîrf, înspăimîntat de prăpăstii şi ameţit de culmi, m-aş întoarce acasă şi aş scrie. Iar dacă prin miracol, aş putea să-l urc pînă în vîrf, de o mie de ori mai înspăimîntat de prăpăstii şi ameţit de culmi, cînd m-aş întoarce acasă încă aş putea să scriu. Despre el nu pot să scriu. Despre L. v. Beethoven, Titanul".

Opera sa nemuritoare este rezultatul nu numai al unui talent deosebit, ci şi al unui caracter integru manifestat printr-o muncă epuizantă şi prin practicarea unor virtuţi cu care a reuşit, pînă în ultima clipă, să înfrîngă toate piedicile ivite în calea desfăşurării operei sale grandioase. Personalitatea sa, de aceea, ne va apare cu atît mai luminoasă cu cît vom şti mai multe lucruri şi despre caracterul său. Să notăm cîteva aspecte.

Născut la Bonn, pe la jumătatea lunii decembrie 1770, dintr-o familie de muzicieni, Beethoven a arătat de la început inclinaţii deosebite muzicale. Primele lecţii de pian şi armonie le-a primit chiar de la tatăl său, apoi de la alţi muzicieni din Bonn. Mama sa moare curînd (1787) şi astfel greutăţile încep să se înmulţească. În asemenea condiţii el n-a avut prilejul să se împărtăşească de o cultură generală deosebită. Educaţia lui a avut în această privinţă unele lipsuri pe care în decursul vieţii a căutat să le înlăture. În 1786 îl găsim înscris ca auditor la Universitatea din Bonn, iar în 1809 a putut să scrie: „Nu există nici o expunere care să fie prea savantă pentru mine. Fără să pretind cîtuşi de puţin că am ajuns la o erudiţie propriu-zisă, m-am străduit totuşi, din copilărie, să înţeleg sensul a ceea ce este mai bun şi înţelept din fiecare epocă. Ruşine artistului care nu consideră de datoria sa să ajungă măcar pînă aici".

(Continuare în pag. 4)

Gînduri despre L. v. Beethoven

(Urmare din pag. 3)

La Bonn, cel mai bun şi metodic îndrumător şi ajutător, atît pe linie muzicală cît şi pe linie de caracter, a fost profesorul C. G. Neefe, organistul curţii şi directorul teatrului, care şi-a dat seama de talentul genial al acestui copil, şi care i-a prevestit un viitor strălucit dacă va avea şi posibilitatea să călătorească în interes de studiu. Cu ajutorul său ajunge să călătorească de două ori la Viena, cunoscîndu-l pe Mozart şi pe Haydn şi unde se va stabili definitiv în anul 1792.

Într-adevăr, sosind la Viena, centrul vieţii politice şi culturale al timpului, Beethoven reuşeşte să dobîndească succese rapide, fiind înconjurat de un cerc tot mai larg de admiratori devotaţi, în ciuda unor ostilităţi din partea altora. La 30 ani devine primul muzician al Vienei şi totodată ajunge şi la o stare materială înfloritoare.

Dar peste aceste circumstanţe atît de promiţătoare se lăsau umbre întunecate. Încă din 1798 el începe să se plîngă de un „vîjîit" în urechi care îi apărea ziua şi noaptea, cu intermitenţe. Treptat, acuitatea auditivă diminuiază şi un destin tragic se profilează cu o cruzime neînduplecată pentru un muzician. Se petrec scene zguduitoare. Vizitatorii săi, ale căror bătăi în uşă nu le auzea, observau cum maestrul lor stătea aplecat la pian, lovind cu pumnul strîns clapele şi strigînd cu disperare: „Nu aud nimic, absolut nimic!" Comunicarea cu lumea dinafară devenea tot mai grea; începe să folosească caiete de conversaţie. Firea veselă şi robustă de renan a lui Beethoven înclină, sub apăsarea acestei nenorociri, spre melancolie şi interiorizare, dar nu spre deznădejde. Îşi dădea seama că are o misiune de îndeplinit faţă de care nu trebuia să cedeze. Tăria caracterului stă în faptul că deşi operele sale sînt expresia vieţii lui, mărturii ale sufletului său mare, ele nu redau însă niciodată dispoziţiile întîmplătoare sau mărunte ale compozitorului. Aşa, de pildă, în 1802, cînd el şi-a dat seama de întreaga grozăvie a suferinţei sale fizice, a putut crea Simfonia II-a, care este o lucrare atît de luminoasă. Paradoxal, acum este perioada cea mai rodnică şi valoroasă din viaţa sa. Acum scrie el numeroase sonate care aduc un conţinut nou în forme noi, muzică de cameră, şi mai ales operele ce reprezintă culmile măiestriei simfonice, cele 9 Simfonii ale sale.

Din relatările secretarului său devotat, Schindler, aflăm că Beethoven, cu toată situaţia dificilă în care se afla şi cu toate că relaţiile sale cu cei din jur deveneau tot mai grele, el a rămas o personalitate a vieţii publice şi un bun patriot, arta sa pătrunzînd adînc şi direct în evenimentele contemporane lui. El nu s-a îndepărtat de oameni, dar s-a interiorizat mai mult. Nu s-a împăcat niciodată cu politica austriacă şi a guvernului imperial. Aspirînd spre libertatea omenirii şi legînd popoarele între ele, sfidînd toate piedicile şi nemulţumirile propriei sale existenţe, Beethoven a exprimat ceea ce mai avea de spus oamenilor, în operele sale cele mai măreţe Simfonia IX-a şi Missa Solemnis.

În sfîrşit, Beethoven era o fire religioasă. Despre sinceritatea sa religioasă creştină nu se mai îndoieşte nimeni.Aceasta se vede, pe de o parte, din faptul că s-a îngrijit de educaţia religioasă a nepotului său Karl pe care îl tutela cînd acesta a rămas ofran de tată. El însuşi îl ducea la spovedit. Iar pe de altă parte, din convingerea şi căldura cu care practica credinţa creştină. Această fervoare a arătat-o atît prin actul împărtăşirii pe patul de moarte, cît şi prin emoţia fremătătoare de iubire, de credinţă şi umilinţă cu care se apropia de textele sfinte. O dată, la citirea unui text al missei — mărturiseşte Schindler — pe obrajii lui Beethoven s-au rostogolit lacrimile, iar cînd a ajuns la Credo, a început să plîngă tare şi a trebuit să întrerupă citirea. „A fost pentru prima şi ultima oară cînd l-am văzut pe Beethoven plîngînd". Sinceritatea, profunzimea convingerilor sale şi darurile cu care era înzestrat nu-l scutesc să mărturisească faptul că „pentru a scrie adevărată muzică bisericească, a trebuit să parcurgă toate coralele bisericeşti ale călugărilor, să facă extrase din ele şi din textele cele mai bune şi cu prozodia cea mai exactă, din toţi psalmii şi cîntările bisericeşti...". Beethoven îsi mărturisea nemulţumirea faţă de muzica bisericească obişnuită care degenera în muzică de operă. Pe cînd scria, la comandă, Missa Solemnis, el schiţa o altă Missă (liturghie) în Do în care îşi exprima concepţia sa asupra adevăratei muzici bisericeşti exclamînd adesea: „Muzica bisericească pură n-ar trebui executată decît de voci". Această concepţie este aceeaşi cu convingerea pe care o are şi Biserica noastră despre caracterul vocal al cîntării bisericeşti.

Cu aceste sumare gînduri despre Beethoven, la împlinirea celor 200 ani de naşterea sa, ne exprimăm convingerea că recunoaşterea valorii muzicii beethoveniene este de mult o realitate, pentru că iubitorii de muzică au găsit şi găsesc mereu în operele sale valoarea supremă etică, acea vibraţie puternică şi inegalabilă ce constituie înălţarea gîndirii şi conştiinţei oamenilor de pretutindeni.

Ion Popescu

Cinstirea Sfinţilor

O parte integrantă a învăţăturii Bisericii noastre este aceea despre cultul sfinţilor şi al îngerilor.

După învăţătura ortodoxă, *scopul* cultului sfinţilor este *preamărirea lui Dumnezeu,* care a acordat sfinţilor belşugul dumnezeiescului Har şi căruia ei I-au slujit cu maximum de jertfelnicie. De unde rezultă că cinstirea ce se aduce sfinţilor se referă — direct sau indirect — la însuşi Dumnezeu.

Folosul cinstirii sfinţilor ni-l arată cu deosebire Mîntuitorul prin cuvintele: „Cine vă primeşte pe voi, pe Mine mă primeşte; şi cine mă primeşte pe Mine, primeşte pe Acela care M-a trimis pe Mine. Cine primeşte prooroc în nume de prooroc, plată de prooroc va lua; şi cine primeşte pe un drept în nume de drept, răsplata dreptului va lua" (Matei 10, 40—41). Se desprinde de aici — cu deplină claritate — concluzia că *primirea de sfinţi în nume de sfinţi aduce pentru noi aceeaşi răsplată pe care o primesc ei.*

Cînd este vorba despre cultul sfinţilor, trebuie să facem deosebire limpede şi hotărîtă între *adorare,* care se cuvine numai şi numai lui Dumnezeu, şi *venerare* sau *cinstire,* care se cuvine sfinţilor Din această deosebire rezultă că pe sfinţi nu-i adorăm, cum este cazul cu Dumnezeu, ci îi venerăm sau îi cinstim ca pe unii ce sînt plăcuţi lui Dumnezeu şi prea iubiţi de El. De asemenea, în rugăciunile pe care le adresăm sfinţilor, nu cerem de la aceştia mîntuire, ci numai *mijlocire* pentru noi — din partea lor — la Dumnezeu.

Învăţătura noastră despre cultul sfinţilor şi al îngerilor are temeiuri clare şi solide în Sf. Scriptură. Dintre acestea, cele mai de seamă sînt următoarele:

1. În Sf. Scriptură sfinţii sînt numiţi „prieteni ai lui Dumnezeu", „casnici ai Lui" şi „judecători ai lumii", nu numai cît timp sînt în viaţă ci şi după moarte. Pentru timpul cît sînt în viaţă, vezi: Ioan 15, 14; Iacob 2, 23; Efeseni 2, 19. Textele acestea sînt atît de limpezi, încît n-au nevoie de nici o tălmăcire. Totodată, este de la sine înţeles că nu oricare creştin este prieten şi casnic al lui Dumnezeu. Într-adevăr, numai Sf. Apostoli s-au bucurat de o astfel de apreciere din partea lui Dumnezeu; numai bunii creştini cu o viaţă mai îmbunătăţită s-au putut învrednici de acest nume.

Pentru timpul de după moarte, vezi: Evrei 12, 22; I Corinteni 6, 12. Observă că în textul al doilea, sub „sfinţi" nu putem înţelege pe toţi creştinii, ci numai pe cei desăvîrşiţi, bineplăcuţi lui Dumnezeu.

2. Încă în viaţa aceasta, sfinţii sînt înzestraţi — de către Dumnezeu — cu diferite daruri (ştiinţă, proorocie etc.) şi cu puteri minunate. Exemple: Sf. Ap. Petru (F. Ap. 5, 1—12; 9, 32—42); Sf. Ap. Pavel (F. Ap. 20, 9—11; 28, 3—9). Încă în Vechiul Testament, oamenii bine plăcuţi lui Dumnezeu aveau de la El daruri şi puteri minunate. Exemple: profetul Ilie, Moise ş.a.

3. Încă în viaţă fiind, sfinţii se roagă pentru oameni: Filip. 1, 3—4; I Tesal. 1, 2—3; II Tesal. 1, 11; Efes. 1, 16—17; II Cor. 3, 9; II Tim. 1, 3; Efes. 3, 14—21.

4. După moarte, sfinţii duc în cer o viaţă conştientă. Adeseori Dumnezeu este numit Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac şi al lui Iacob, care sînt morţi de mult. Or, „Dumnezeu nu este Dumnezeul celor morţi, ci al celor vii" (Marcu 12, 27). Dacă ei n-ar duce şi în cer o viaţă simţitoare, conştientă, atunci Dumnezeu nu ar putea fi numit al lor. Că cei morţi sînt într-o stare conştientă, rezultă din texte ca: Luca 16, 22—24; Apoc. 4, 10—11; Apoc. 5, 8—14.

5. Sfinţii cunosc trebuinţele noastre. Dovadă în acest sens este faptul că Avraam a ştiut ce trebuie să facă fraţii bogatului nemilostiv pentru ca să nu împărtăşească şi ei soarta acestuia: „Atunci a rostit Avraam: Dacă de Moise şi de Profeţi nu ascultă, nu se vor îndupleca nici cînd va învia vreunul din morţi" (Luca 16, 31). Astfel, înţelegem de ce sfinţii şi îngerii se întristează cînd credincioşii săvîrşesc răul şi se bucură cînd fructifică posibilităţile cele mai bune în scopul mîntuirii. „... bucurie este înaintea îngerilor lui Dumnezeu, pentru un păcătos care se pocăieşte" (Luca 15, 10).

6. În cer, sfinţii au posibilitatea de a mijloci la Dumnezeu, pentru oameni şi de a contribui la mîntuirea acestora. Din Apoc. 5, 8 rezultă că rugăciunile sfinţilor sînt duse la Dumnezeu. Pe de altă parte, sfinţii nu se roagă numai pentru ei ci şi pentru oameni, cum — spre exemplu — s-a rugat „neîncetat" Sf. Ap. Pavel (II Tim. 1, 3).

7. În cer, sfinţii folosesc posibilitatea lor de a contribui — prin mijlocire către Dumnezeu — la mîntuirea oamenilor. Aceasta, pentru că ei sînt membri ai aceleiaşi Biserici şi — în consecinţă — iubirea lor faţă de credincioşi nu încetează; dimpotrivă, numai în acest chip pot s-o ţină vie şi lucrătoare. În cazul cînd ei n-ar mijloci pentru noi, ar însemna că nu ne mai pot iubi. Ceea ce este exclus, de vreme ce — fiind şi ei, împreună cu noi, membri ai Bisericii — legătura de unitate în Biserica Mîntuitorului se păstrează nu numai prin unitatea credinţei, ci şi prin dragostea reciprocă şi frăţească dintre membri ei.

Avînd cultul sfinţilor şi al îngerilor aceste temeiuri (la care se pot adăuga şi cele din Sf. Tradiţie), se cuvine să le dăm o cinste deosebită, adică să-i venerăm, aşa cum se cuvine unor aleşi şi prea iubiţi ai lui Dumnezeu.

Această îndatorire morală a noastră se sprijineşte cu deosebire pe următoarele locuri scripturistice: (Luca 16, 17—28; F. Ap. 16, 29; Iacob 5, 11; Filip. 2, 17—18; Iosua 5, 14—15; Jud. 13, 20.

Încă Testamentul Vechi ne încredinţează că profetul Elisei era venerat pentru minunile săvîrşite de el (II, IV Regi 2, 15). De asemenea, despre profetul Ilie încă ni se spune că era venerat (I, III Regi 18, 7). Din acestea rezultă că şi în Vechiul Testament avem cazuri concrete de venerare a sfinţilor şi îngerilor, deşi abia în Noul Testament aveau să existe — cu adevărat — sfinţi şi aveau să răsune cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos: „Cine primeşte prooroc în nume de prooroc, plată de prooroc va lua..." (Matei 10, 40—41).

C. Sîrbu

Despre colinde

Colindele sînt cîntecele noastre strămoşeşti, care se aud în noaptea sfîntă a Naşterii Domnului, sub luceafărul de argint al păcii, al nădejdii, în seara de Anul Nou, precum şi la alte praznice. Ele sînt vechi. În Letopiseţul moldovenesc se povesteşte că la 1497 domnitorul Ştefan cel Mare a invitat în ziua de Sf. Nicolae, la Hîrlău, pe toţi vitejii şi boierii lui la un ospăţ, unde s-au cîntat colinde. Diaconul Paul de Alep, însoţitorul Patriarhului Macarie în călătoria sa dintre 1650-1660 prin Principatele Române, se arată foarte încîntat de melodiile minunate ale colindelor. Din memoriile pastorului Andreas Mathesius din Cergăul Mic-Tîrnava, septembrie 1647, rezultă şi aceea că românii se opun psalmilor catolici, preferînd de Crăciun să cînte în locul lor colinde învăţate de la strămoşi.

În vremea noastră colindele se situiază prin valoarea lor în marea constelaţie artistică europeană. Emilia Petrescu a prezentat în Republica Federală a Germaniei mai multe colinde, care au avut un succes extraordinar. Transparenţa de cristal a construcţiei melodice pe care o au colindele ne face fericiţi, revăzîndu-ne din nou copii, cu suflet neprihănit şi cu inimă caldă plină de bunătate.

Colindele, cu armoniile din platina stelelor, cu licăriri dintr-o viaţă de amintiri, înscrise în registrele copilăriei şi ale tinereţii, ne fac în faţa vieţii să fim mai senini, mai buni şi mai drepţi. Lumina lor e o lumină de lacrimă care luminează un univers de frumuseţe. Cu ele trăim o autentică şi delicată vibraţie, avînd un imens rezervor de puritate.

Sub stele-nghetate
Colindele toate
Despre bunătate,
Pace şi dreptate,
Ele ne vorbesc
În grai strămoşesc.

St. Tascianu

De „Ziua Unirii Principatelor"

E ziua cea vestită
A noastră, a tuturora;
Cu toţii să cîntăm
De bucurie — hora.

Să piară dintre noi
De-acuma vrăşmăşia,
Ca floarea să-nflorească
Eternă România!

Iar fiii ei să fie
Mereu strînşi laolaltă,
Ca-n muncă şi în pace
Să urce-o treaptă naltă!

Nicolae Isac
cîntăreţ bisericesc

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 1 februarie 1971 Nr. 5—6

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

14. Mîntuitorul nostru Iisus Hristos

a) Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Fiul cel veşnic al Tatălui, „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat".

„Toate prin El s-au făcut şi fără El nimic nu s-a făcut ce s-a făcut" (Ioan 1, 3).

Iisus Hristos, Fiul Tatălui, „s-a întrupat", „s-a făcut om", adică Fiul lui Dumnezeu a devenit şi „fiul omului" (Ioan 8, 28). El este Dumnezeu-om, căci s-a făcut om „asemenea nouă, afară de păcat" (Evrei 4, 15). În felul acesta Fiul lui Dumnezeu s-a apropiat de noi, „a venit în lume" (Ioan 11, 27), între noi, ca un frate care poartă bucuriile noastre şi durerile noastre şi care ne ajută să ne săltăm la o viaţă nouă, să devenim şi noi fiii lui Dumnezeu-Tatăl, nu după fiinţă ca El, ci după har.

Dacă este pentru fiecare dintre noi un lucru mare ca să ne simţim toţi oamenii fraţi sau să avem un prieten, cu care să împărtăşim şi cele bune şi cele rele, cu atît mai mare lucru e ca acest frate, acest prieten să fie Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, a cărui iubire dumnezeiască este fără de margini şi a cărui putere dumnezeiască este nelimitată. El vrea şi poate să ne ajute mai mult decît oricare frate al nostru. El „sufletul său şi-l pune" pentru noi (Ioan 10, 11).

b) Ne punem întrebarea: de ce Fiul lui Dumnezeu a primit să ia chip de om: Răspunsul este: din dragoste *faţă de noi, ca să ne elibereze din robia păcatului, a morţii, adică să ne mîntuiască, deschizîndu-ne zarea desăvîrşirii noastre în Dumnezeu.*

Într-adevăr, cînd privim la viaţa noastră vedem că în noi se luptă necontenit binele şi răul, virtutea şi păcatul, discernămîntul şi patima. Şi cît de uşor e să cazi, să fii rob păcatului, rob patimii. Şi cît de greu, cu cîtă muncă şi necontenită atenţie, poţi să faci binele, să biruieşti atracţia spre rău, să mergi pe o cale judecată, sănătoasă. Aproape că unii dintre noi am putea spune ceea ce zicea Sf. Apostol Pavel despre „omul legii vechi": „Nu fac binele pe care-l voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc", „căci după omul cel dinăuntru mă bucur de legea lui Dumnezeu, dar văd altă lege în mădularele mele, luptîndu-se împotriva legii minţii mele şi dîndu-mă rob legii păcatului, care lege e în mădularele mele" (Romani 7, 19. 22—23).

Noi simţim însă că nu aceasta este starea firească, pentru că în noi sînt atîtea chemări înalte şi atîtea dorinţi după o viaţă curată, sfîntă, după dragoste frăţească atotcuprinzătoare şi jertfelnică, după perfecţionarea, îmbunătăţirea continuă a noastră şi a celorlalţi. De aceea ne simţim creştini cu adevărat numai cînd biruim răul, păcatul şi creştem fără răgaz în bine, în virtute, cînd ne eliberăm de robia patimilor şi ne înălţăm tot mai sus spre piscurile luminate ale unei vieţi superioare, de dăruire totală pentru tot ce e dumnezeiesc, bun, adevărat şi frumos.

De unde această luptă? De unde slăbiciunea? Sfînta Scriptură ne spune că omul a fost „făcut după chipul lui Dumnezeu" (Facere 1, 27). El era o făptură superioară tuturor celorlalte făpturi şi — deci — prin spiritul lui „stăpîn" peste toate (Geneza 1, 28). În el se împreunau cele văzute (materie şi viaţă) şi cele nevăzute (viaţă spirituală). El era un microcosmos, adică în mic cuprindea cosmosul întreg (lumea cea mare) şi lumea spiritelor, adică lega „cerul" cu pămîntul, era punte între cele văzute şi cele nevăzute. Cuprins în lumea cea mare, între el şi lume era o influenţare reciprocă, omul avînd scopul de a umaniza, de a perfecţiona toate. Acestea sub ocrotirea lui Dumnezeu, care i-a pus în faţă ţinta vieţii: de a ajunge de la „chipul lui Dumnezeu" la „asemănarea cu Dumnezeu" (Fac. 1, 26—27). „Chipul" era dat, „asemănarea" trebuia cucerită prin conlucrarea omului cu Dumnezeu. Pentru a fi „asemenea" cu Dumnezeu, omul trebuia să se străduiască, să lupte, ca prin o viaţă curată, superioară să crească mereu în bine, să se desăvîrşească mereu. Chemarea la „asemănarea cu Dumnezeu" era chemarea la o viaţă de necontenită dezvoltare, căci niciodată nu poţi ajunge asemenea cu Dumnezeu, ci întotdeauna oricît ai fi de desăvîrşit eşti chemat mai departe, mai sus, tot mai sus.

Aşa cum copilul primeşte „chipul" (zestrea) de la părinţi, dar — sub îndrumarea părinţilor — este chemat să crească şi cu trupul şi cu sufletul şi apoi prin lupta lui, în solidaritate cu semenii şi cu societatea, să se ridice tot mai sus — spre bucuria părinţilor, a societăţii —, tot aşa omul, „fiu" al Tatălui ceresc, a primit „chipul", dar — sub călăuzirea Tatălui — era chemat să lupte spre a se ridica pe trepte tot mai înalte de asemănare în sfinţenie, în desăvîrşire cu Tatăl, cu Fiul cel Unul născut al Tatălui.

Aceasta însă cerea luptă, cerea trudă, cerea efort, ca prin harul divin şi prin solidaritate cu semenii, să devină din chemare, realitate. Unii se mîndresc pentru ceva, socotind că o pot împlini cu uşurinţă singuri, fără efort, fără îndrumare şi fără sfat, şi — din pricina acestei trufii — cad. Aşa şi prima pereche de oameni, Adam şi Eva — ispitită de „cel rău", de chemarea simţurilor — s-a amăgit că poate deveni „ca Dumnezeu" (Facere 3, 5), asemenea cu Dumnezeu, nu prin ascultare, smerenie şi osteneală continuă, ci prin neascultare, prin călcarea poruncii, prin trufie şi egoism, şi că pot să-şi ajungă ţinta fără trudă, uşor (să culeagă fructul gata copt, pe care nu l-a îngrijit şi nu l-a crescut) (Facere 3, 3—6).

Închipuirea aceasta de sine (şi fuga de efort) — care ştim că stă la baza tuturor greşelilor — a fost păcatul cel dintîi, păcatul strămoşesc, prin care „chipul lui Dumnezeu" din noi s-a întunecat, s-a pierdut legătura harică cu Dumnezeu, suferinţele, bolile şi moartea au pus stăpînire pe noi, s-a stricat armonia dintre noi şi natură, omul trebuind să-şi cîştige existenţa prin trudă grea şi patimile au creat — mai tîrziu — răzbunările (Facere 3, 16—19).

Aşa s-a ajuns la starea omului dinainte de Hristos, „dezbinat" cu sine şi cu semenii, a cărui viaţă e un necontenit zbucium, o necontenită frămîntare între bine şi rău, între adevăr şi minciună, între virtute şi patimă. Şi totuşi el voieşte binele şi se luptă să-l împlinească. El tinde spre ţinte înalte. Lupta însă e grea. El nu-şi pierde nădejdea, căci forţele bune nu s-au stins în fiinţa sa. El nădăjduieşte pentru că Dumnezeu însuşi i-a făgăduit, după căderea în păcatul strămoşesc, că va veni vremea cînd se va naşte Acela, care va zdrobi puterea „celui rău" (capul şarpelui) (Facere 3, 15). Această făgăduinţă a repetat-o Dumnezeu, din ce în ce mai lămurit, prin proorocii Vechiului Testament şi prin graiul oamenilor mari ai tuturor popoarelor, prin setea după o viaţă nouă a celor care au trăit veacuri întregi întru aşteptarea Mîntuitorului. Acest Mîntuitor care a venit „la plinirea vremii" este Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat pentru mîntuirea noastră a tuturor. Astfel la întrebarea pusă de Sf. Apostol Pavel: „Cine mă va izbăvi" de robia patimilor, de zbuciumul visurilor neîmplinite?, putem da răspunsul aceluiaşi Sfînt Apostol: „Mulţumesc lui Dumnezeu prin Iisus Hristos Domnul" (Romani 7, 24—25). „Pentru că aşa a iubit Dumnezeu lumea, încît pe Fiul său cel unul născut l-a dat ca tot cel ce crede în el să nu piară, ci să aibă viaţă de veci. Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său (Iisus Hristos) în lume, ca să judece lumea, ci ca lumea să se mîntuiască prin El" (Ioan 3, 16—17).

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Despre cinstirea Sfinţilor (II)

Am înfăţişat — în articolul anterior — învăţătura ortodoxă despre cinstirea Sfinţilor. Cu toate că aceasta are temeiuri puternice în Sf. Scriptură, totuşi sînt unii creştini care învaţă altfel şi ridică o seamă de obiecţiuni împotriva ei.

Aceste obiecţiuni se referă la cele două laturi de bază ale învăţăturii noastre ortodoxe despre cultul Sfinţilor şi al îngerilor:

1. Posibilitatea Sfinţilor de a mijloci pentru noi la Dumnezeu şi 2. Cinstirea (venerarea) Sfinţilor în sine.

Cît priveşte prima latură, aceşti credincioşi — provocîndu-se la I Timotei 2, 5 — pretind că n-ar exista decît un singur mijlocitor între Dumnezeu şi oameni: Iisus Hristos. De aici trag apoi concluzia: nimeni în afară de Iisus Hristos — deci nici Sfinţii — nu poate mijloci de la Dumnezeu mîntuirea noastră.

Dar din context rezultă limpede că în acelaşi capitol, şi anume la v. 1, Apostolul îndeamnă pe cititori să facă mijlociri şi apoi — cu cîteva versete mai jos — spune că nu există decît un singur Mijlocitor: Iisus Hristos. Pentru că noi nu putem admite că Apostolul se contrazice spunem următoarele: Versetul 1 este limpede şi precis, iar versetele ce-i urmează îl lămuresc şi mai mult, încît nu i se poate da nici o altă tîlcuire decît cea ortodoxă.

Pe de altă parte, acest verset este confirmat şi de alte texte pauline (de ex. Evrei 5, 1).

Citirea cu atenţie a contextului (v. 4—7) ne arată că aici este vorba despre *mîntuirea obiectivă*, adică despre mijlocirea împăcării între Dumnezeu şi lume în general, sau omenire („toţi oamenii", „pentru toţi") — spre a da tuturor posibilitatea de a se mîntui. Pe aceasta n-a putut-o face nimeni altul decît Iisus Hristos, pentru că numai El a fost Dumnezeu şi om (v. 5).

Dar aceasta nu este încă şi *mîntuire subiectivă*, individuală, pe care şi-o mijloceşte fiecare singur prin rugăciune, credinţă şi fapte bune. Pe aceasta i-o poate mijloci Biserica prin rugăciunile ei şi prin Sf. Taine; i-o pot mijloci preoţii prin slujba lor preoţească şi i-o pot mijloci Sfinţii prin rugăciunile lor către Dumnezeu. Dar partea cea mai mare a mîntuirii subiective şi-o face fiecare credincios singur prin conlucrarea cu dumnezeiescul Har. Astfel, Biserica, preoţii şi Sfinţii îl pot numai ajuta prin mijlocirea lor la Dumnezeu, dar nicidecum să i-o lucreze singuri!

De unde rezultă că nu este exclusă în textul respectiv posibilitatea Sfinţilor de a mijloci pentru noi — spre a ne cîştiga de la Dumnezeu mîntuirea.

De asemenea, invocînd locul de la F. Ap. 4, 12, susţin că singur Iisus Hristos ne poate mîntui şi, deci, am greşi dacă am aştepta şi de la alţii mîntuirea.

Dar cuvîntul „mîntuire" are aici — ca şi în citatul de mai sus — înţelesul general de mîntuire

(Continuare în pag. 4)

Intîmpinarea Domnului

Marea sărbătoare „Întîmpinarea Domnului", în Biserica Ortodoxă se ţine la 2 februarie, exact la 40 zile după 25 decembrie (Naşterea Mîntuitorului). Ea s-a serbat din vechime, însă în mod solemn s-a stabilit pe timpul împăratului Iustinian (527—565).

Despre acest eveniment istoriseşte Evanghelistul Luca (cap. 2, 22 ş.u.), spunînd: „Cînd s-au împlinit zilele curăţirii lor, după legea lui Moise, l-au dus pe prunc la Ierusalim, ca să-l pună înaintea Domnului, precum este scris în Legea Domnului. După legea lui Moise, pruncul născut se socotea ca aparţinînd lui Dumnezeu, trebuind să slujească Lui pe lîngă templu. Drept răscumpărarea pruncului trebuia să se aducă jertfă 5 sicle.

Preacurata Fecioară Maria în ziua a 40-a după naşterea lui Hristos, cu deosebită evlavie l-a dus în templu, ca „să-l înfăţişeze Domnului". Ca jertfă, fiind săraci, au adus două turturele (Levitic 12, 6—8). Şi l-au „răscumpărat" pe Hristos cu cinci sicle sfinte, în banii noştri exact 37,35 lei. Cinci sicle închipuiau cinci răni primite de Hristos pe cruce.

Sf. Fecioară, ţinînd în braţe Pruncul, a îngenunchiat în faţa lui Dumnezeu şi cu adîncă pietate l-a ridicat către Domnul, parcă vorbind: „Părinte, Cel mai înainte de veci! Iată fiul Tău pe care l-ai trimis să se întrupeze prin mine pentru mîntuirea lumii. Primeşte de la mine pe Fiul Tău; îndeplineşte asupra Lui şi asupra mea voia Ta şi răscumpără prin trupul şi sîngele Lui, primit de la mine, neamul omenesc". Rugîndu-se astfel, Sf. Fecioară a pus Pruncul în braţele Sf. Zaharia, tatăl Înaintemergătorului. După mărturia Sf. Grigorie de Nisa, Kiril al Alexandriei şi Andrei de Cipru, acest eveniment s-a petrecut pe locul unde stăteau fecioarele.

Cînd a adus pe Pruncul Hristos în templu, după inspiraţia Sf. Duh a venit aci bătrînul Simion, care avea un mare număr de ani. El făcea parte din numărul celor 70 de tîlcuitori ai Sf. Scripturi din limba ebraică în cea greacă. Traducătorii s-au ostenit în Alexandria pe timpul Ptolomeilor. În Istoria de Nichifor Calist se istoriseşte că pe cînd traducea cartea proorocului Isaia, Simion s-a oprit la cunoscuta proorocie: „Iată Fecioara va zămisli în pîntece ..." şi a voit să corecteze acest loc tăind cuvîntul „Fecioară" şi să scrie „Femeie". Dar îndată s-a arătat îngerul Domnului şi l-a oprit să corecteze proorocia, zicînd: „Crede proorocia căci tu singur o vei vedea împlinindu-se". De aici înainte bătrînul Simion în fiecare zi se ducea la templu. A trecut un secol, dar evenimentul aşteptat nu sosea. Puterile bătrînului s-au epuizat, viaţa lui a devenit o povară, iar moartea nu mai sosea.

Într-una din zile, fiind în templu, după inspiraţia Sfîntului Duh, bătrînul Simion a aflat pe Fecioara Maria cu dumnezeiescul Prunc în braţe, fiind luminaţi de o lumină neobişnuită. El a luat pe pruncul Hristos în braţe şi binecuvîntînd pe Dumnezeu a zis: „Acum slobozeşte pe robul Tău Stăpîne ..." (Luca 2, 28—30).

Înapoind pe dumnezeiescul Prunc mamei, dreptul Simion i-a zis: „Iată acesta este pus spre căderea şi scularea multora în Israil ... şi chiar prin sufletul tău va trece sabia" (Luca 2, 34—35).

Bătrînul Simion, inspirat de Dumnezeu, a prevăzut moartea pe cruce a Mîntuitorului pe Golgota şi i-a descris-o Preasfintei Fecioare Maria.

Pe timpul acela, la templul din Ierusalim trăia şi proorociţa Ana, care a proorocit lumii multe despre Domnul nostru Iisus Hristos.

În încheierea acestor gînduri, vom zice şi noi cu condacul praznicului:

„Cela ce ai sfinţit pîntecele Fecioarei cu naşterea Ta ... şi acum ne-ai mîntuit pe noi, Hristoase Dumnezeule ... împacă lumea unule iubitorule de oameni".

C. Pistrui

Mitropolitul Veniamin Costachi

În primele trei decenii ale secolului al XIX-lea scaunul mitropolitan al Moldovei a fost ocupat de unul dintre cei mai de seamă ierarhi pe care i-a avut Biserica noastră în trecutul ei: mitropolitul Veniamin Costachi.

S-a născut la 20 decembrie 1768, în satul Roşieşti, din ţinutul Fălciului, primind din botez numele Vasile.

Copilul Vasile a primit primele cunoştinţe de carte în casa părintească, de la un dascăl grec, apoi a urmat pentru scurt timp cursurile şcolii de la Trei Ierarhi din Iaşi. În 1784, la vîrsta de 15 ani, a fost călugărit la Huşi, de către episcopul (mai tîrziu mitropolitul) Iacob Stamati, primind numele de Veniamin. În scurt timp a fost hirotonit diacon, iar în 1788 a fost chemat în slujba Mitropoliei, ca preot şi mare eclesiarh; iar în martie 1789 a fost numit egumen al mînăstirii Sf. Spiridon din Iaşi. Paralel cu îndeplinirea acestor slujbe, tînărul Veniamin şi-a îmbogăţit mereu cunoştinţele de carte, dobîndind o aleasă pregătire cărturărească, îndeosebi prin studiul neîntrerupt al Sf. Scripturi şi al Sf. Părinţi.

În 1792, cînd episcopul Iacob Stamati de la Huşi a fost ales mitropolit al Moldovei, în scaunul vacant a fost ales egumenul Veniamin de la Sf. Spiridon, în vîrstă de numai 23 de ani şi jumătate. A fost hirotonit arhiereu la 27 iunie 1792.

La Huşi a păstorit timp de patru ani, pînă la 1 iunie 1796, cînd a fost ales episcop la Roman. Aici a păstorit şapte ani, pînă la 15 martie 1803, cînd a fost ales mitropolit al Moldovei, în locul părintelui său sufletesc Iacob Stamati, trecut la cele veşnice cu cinci zile înainte. Ca mitropolit a păstorit aproape 40 de ani, cu două întreruperi (în 1808—12 şi în 1821—22), pricinuite de evenimentele politice ale vremii.

În scaunul de mitropolit al Moldovei a putut să înfăptuiască opere da seamă care l-au arătat a fi un vrednic urmaş al lui Teoctist I, Anastasie Crimca, Varlaam, Dosoftei şi Iacob Putneanul. Se pot urmări mai multe aspecte din activitatea sa de întîistătător al Bisericii moldovene.

CTITOR ŞI ÎNDRUMĂTOR AL ŞCOLILOR NAŢIONALE DIN MOLDOVA

Pentru instruirea şi luminarea clerului moldovean, mitropolitul Veniamin a înfiinţat, la 1 septembrie 1803, un seminar la mănăstirea Socola de lîngă Iaşi.

Acestui seminar i-a purtat o grijă deosebită în tot cursul arhipăstoririi sale, aducînd profesori destoinici din Transilvania sau trimiţînd absolvenţi ai seminarului peste hotare ca să-şi desăvîrşească studiile. Seminarul de la Socola a devenit în curînd o şcoală românească de grad superior, cu opt ani de studii, în care se predau studii teologice şi laice la un nivel ridicat (limba română, latina, aritmetica, istoria universală, geografia, logica, filozofia, retorica, disciplinele teologice şi cîntările bisericeşti).

O altă şcoală a înfiinţat pentru maicile de la mănăstirea Agapia, unde era stareţă sora sa Ecaterina. Pe lîngă aceasta, maicile de la Agapia şi Văratec erau îndatorate să se ocupe şi cu lucrul de mînă.

În octombrie 1805 mitropolitul Veniamin a organizat şi o şcoală de cîntări bisericeşti la Iaşi, aducînd la conducerea ei un renumit dascăl de psaltichie din Constantinopol.

Unul din bursierii lui Veniamin, Gheorghe Asachi, cărturar de seamă, cu studii la Viena şi Roma, a predat, la îndemnul mitropolitului, între anii 1814—18, un curs de inginerie, în limba română, la Academia Domnească din Iaşi, punîndu-se astfel bazele învăţămîntului politehnic la noi. Prin aceasta, mitropolitul Veniamin a dovedit profesorilor greci şi boierilor moldoveni retrogrzi, că se pot preda ştiinţe înalte şi în limba română, nu numai în limba greacă, cum pretindeau aceştia.

După înlăturarea regimului fanariot, în 1821, s-au deschis noi perspective pentru dezvoltarea învăţămîntului şi culturii în limba română. În toamna anului 1824, mitropolitul Veniamin a deschis la mănăstirea Trei Ierarhi din Iaşi o şcoală „începătoare" (elementară), cu limba de predare română. În 1828, prin străduaniile mitropolitului şi ale lui Gheorghe Asachi s-au pus bazele unui învăţămînt naţional de toate gradele. Astfel, pe lîngă şcoala începătoare de la Trei Ierarhi, s-a mai organizat, tot acolo, o şcoală „normală", cu doi ani de studii şi un gimnaziu, cu patru ani de studii. Şcoala de la Trei Ierarhi s-a numit şi „vasiliană", după numele lui Vasile Lupu, primul organizator al şcolii de aici.

În noiembrie 1834, prin străduaniile aceloraşi doi mari ctitori ai învăţămîntului românesc, s-au deschis cursurile unei Academii la Iaşi, numită Academia Mihăileană, după numele domnitorului de atunci, Mihail Sturza. (inaugurarea oficială s-a făcut în iunie 1835). Academia cuprindea o Facultate de Filozofie, cu doi ani de studii, o Facultate juridică, cu 3 ani de studii, cursuri extraordinare de inginerie, economie, filologie, arte frumoase. A fost înzestrată cu bibliotecă, laboratoare, muzeu de ştiinţe naturale, internat pentru copiii săraci şi unul pentru cei cu stare.

Mitropolitul Veniamin şi Gheorghe Asachi au izbutit să deschidă în Iaşi în 1834, prima şcoală publică pentru „fetele orăşenilor". Paralel, s-au ocupat şi de deschiderea unor şcoli „ţinutale" în diferite oraşe ale Moldovei (Roman, Huşi, Botoşani, Bîrlad, Galaţi, Focşani, Bacău, Piatra, Tecuci etc.). La îndemnul mitropolitului, unii boieri şi unele mănăstiri au întemeiat şcoli săteşti pe moşiile lor. Profesorii tuturor acestor şcoli se recrutau dintre absolvenţii gimnaziului şi ai Academiei din Iaşi sau ai Seminarului de la Socola.

În 1841, în urma demersurilor lui Veniamin Costachi şi Gheorghe Asachi, s-a deschis la Iaşi prima şcoală de arte şi meserii din Moldova, cu specialişti aduşi din Transilvania şi Moldova, care au pregătit primii tehnicieni români.

În tot cursul arhipăstoririi sale mitropolitul Veniamin a trimis numeroşi tineri la studii în Apus, în Grecia, în Rusia sau la şcoala de la Sf. Sava din Bucureşti.

În tot acest timp, mitropolitul Veniamin a dus o luptă dîrză pentru păstrarea şi promovarea limbii române în şcolile întemeiate de el, împotriva boierimii reacţionare care voia păstrarea limbii greceşti sau a celei franceze. Astfel, putem spune că întregul învăţămînt public din Moldova a fost ctitorit de luminatul ierarh Veniamin Costachi.

ACTIVITATEA CĂRTURĂREASCĂ-TIPOGRAFICĂ

Dar ierarhul luminat, numit de unii „luminătorul Moldovei", a simţit mai mult ca oricine lipsa cărţilor, nu numai pentru şcolile pe care le-a înfiinţat, ci pentru întreaga suflare moldovenească. Pentru a înlătura această lipsă, el a organizat şi înzestrat două tipografii: una la Mitropolie şi alta la mănăstirea Neamţ (1807). În aceste tipografii s-au tipărit în cursul păstoriei sale sute de lucrări, fie tălmăcite de el, fie lucrări ale altora, tipărite sub îndrumarea sau cu cheltuiala sa. În ce priveşte literatura teologică, mitropolitul Veniamin a acordat o atenţie deosebită traducerilor din Sfinţii Părinţi.

Prin osîrdia marelui ierarh cărturar au fost traduse şi au văzut acum lumina tiparului: *Tîlcuirea celor şapte Taine* (Iaşi, 1807), *Chiriacodromionul* (Neamţ, 1811), *Adoleshia Filotheos, adecă Îndeletnicire iubitoare de Dumnezeu* de Evghenie Vulgaris, 5 volume (Iaşi, 1815—1819), *Istoria Vechiului şi Noului Testament, 3 volume* (Iaşi, 1824), *Istoria bisericească a arhiepiscopului Meletie al Atenei*, 4 volume (Iaşi, 1841—43), *Pidalionul* (Neamţ, 1844), care era o colecţie de canoane, *Piatra scandelei* de Ilie Miniat (Iaşi, 1844), *Îndeletnicire despre buna murire* de Evghenie Vulgaris (Iaşi, 1845). Dintre multele traduceri rămase după el în manuscris, cîteva au văzut lumina tiparului după moartea sa: *Tîlcuirea Psaltirei* de Euthimie Zigabenul, 2 volume (Iaşi, 1850—62), *Istoria bisericească* a lui Teodoret al Cirului (Bucureşti, 1894), *Cele 14 trimiteri ale Sf. Apostol Pavel* de Teofilact al Bulgariei, 3 volume (Bucureşti, 1904—6).

Dintre cele peste 130 de cărţi tipărite cu cheltuiala sau la îndemnul mitropolitului Veniamin Costachi, multe cu prefeţe scrise de el, amintim: *Dogmatica* Sf. Ioan Damaschinul (Iaşi, 1806) şi *Vieţile sfinţilor* în 12 volume, traduse după Sf. Dimitrie al Rostovului şi tipărite la Neamţ între anii 1807—15.

Dintre nenumăratele cărţi de ritual se cade să amintim: *Tipicul cel mare*, tipărit pentru prima oară la noi (Iaşi, 1816), precum şi cele *12 Mineie* (Neamţ, 1830—32), primele tipărite în Moldova.Pentru a înfăptui această măreaţă operă culturală, mitropolitul Veniamin a avut întotdeauna lîngă sine numeroşi ostenitori, mai ales dintre călugării de la mănăstirea Neamţ. Între aceştia trebuie pomeniţi călugării: Gherontie şi Grigorie, ultimul viitor mitropolit al Ungrovlahiei, tălmăcitor din greceşte, călugărul Ştefan, tălmăcitorul Vieţi'or de sfinţi din ruseşte.

Prin tipăriturile sale, mitropolitul Veniamin a adus o contribuţie importantă atît la dezvoltarea Teologiei noastre, cît şi la dezvoltarea limbii literare româneşti.

Dar această operă de luminare a poporului era însoţită şi de o credinţă puternică în Dumnezeu şi de o nemărginită dragoste faţă de oameni. Mila mitropolitului Veniamin faţă de cei în nevoi şi dureri a ajuns proverbială. Întreaga sa avere, atît cea moştenită de la părinţi, cît şi cea cîştigată de pe urma ostenelilor sale arhiereşti a împărţit-o celor lipsiţi. Încă din tinereţea sa, ca egumen la Sf. Spiridon, a venit în ajutorul celor bolnavi, căci mănăstirea avea şi un spital. Ca episcop de Roman, a înfiinţat, lîngă biserica Precista Mare din acest oraş, un spital cu o „spiţerie" (farmacie). Pentru întreţinerea acestei opere de binefacere, a fost nevoit să se împrumute cu 80 de pungi de bani, pe care s-a obligat să-i plătească din veniturile sale viitoare. Dintr-o condică de cheltuieli a Mitropoliei, se vede că erau plătiţi diferiţi medici din oraş pentru îngrijirea multor oameni săraci.

Aceeaşi grijă părintească a arătat mitropolitul Veniamin şi faţă de preoţii din Moldova, pe care i-a păstorit ca episcop şi apoi ca mitropolit. Ca episcop de Roman a trimis o pastorală preoţilor, prin care le dădea felurite îndrumări privitoare la purtarea lor şi la felul cum trebuie să-şi îndrume credincioşii. Ca mitropolit a trimis o pastorală în postul Paştilor în 1804, alta pentru respectarea sărbătorilor în 1825, una cu privire la nunţi, în 1832. Adeseori cerea divanului domnesc să ia măsuri pentru îmbunătăţirea soartei clerului său. Pentru credincioşii săi din Iaşi, dar şi pentru fala Mitropoliei Moldovei, a pus temelie actualei catedrale mitropolitane din Iaşi, la 3 iulie 1833, terminată abia în 1887.

Mitropolitul Veniamin a jucat şi un important rol politic, fiind în 1821, după plecarea ultimului domn fanariot, locţiitor de domn (caimacam). Ca preşedinte al Divanului ţării, şi-a spus cuvîntul în cele mai însemnate probleme ale ţării, îndemnînd pe toţi să fie uniţi pentru binele şi fericirea patriei.

După o activitate atît de îndelungată şi rodnică în slujba Bisericii şi a ţării sale, în urma unor neînţelegeri cu domnitorul Mihail Sturza, mitropolitul Veniamin şi-a dat demisia din scaunul mitropolitan la 18 ianuarie 1842. Plîns şi regretat de toţi locuitorii Moldovei, indiferent de credinţă şi neam, s-a retras la mănăstirea Slatina. Acolo şi-a petrecut ultimii ani ai vieţii, continuîndu-şi munca de o viaţă întreagă: traducerea de cărţi teologice din greceşte. A închis ochii pentru vecie în ziua de 18 decembrie 1846, în vîrstă de 78 de ani. Îngropat lîngă biserica mănăstirii, în anul 1886 rămăşiţele sale pămînteşti au fost aşezate în catedrala mitropolitană din Iaşi începută de el. Aşa s-a stins unul din cei mai de seamă vlădici ai Bisericii noastre, lipsit de toată mărirea lumii acesteia, după cum s-a silit să fie o viaţă întreagă.

Privind la viaţa şi străduaniile mitropolitului Veniamin Costachi ne dăm seama cît de îndreptăţite sînt cuvintele scrise de el în testamentul său: „Totul ce mi-a stat în putinţă am făcut, şi cu sfatul şi cu fapta, ca să sporesc şi sufleteşte şi materialiceşte înflorirea Bisericii şi a Patriei".

Mircea Păcurariu

Un veac şi jumătate de la răscoala lui Tudor Vladimirescu

Prin obiectivele sale, răscoala lui Tudor deschide zări cu totul noi, prefaţînd, în mare, dezvoltarea modernă a ţărilor române, mai bine zis a unei vieţi mai bune pentru întreg poporul român. Pentru că deşi acest popor se afla pe atunci sub stăpîniri diferite, programul lui Tudor, zguduirile sociale şi politice pe care le-a provocat ca şi întreg contextul evenimentelor ce au urmat, au dovedit că acelaşi „vis neîmplinit" îl nutrea întreg poporul român, de „dreptate şi slobozenie". Abolirea regimului fanariot şi restaurarea domniilor pămîntene, asigurarea libertăţii comerţului şi a deschiderii de fabrici autohtone, care nu mai foloseau de acum sultanului, au fost primele rezultate ale revoluţiei. Dacă între 1812—1821 Ţara Românească a plătit turcilor peste 60 milioane de piaştri (dacă socotim şi jaful şi stoarcerile lacome şi ilegale ale slujbaşilor şi favoriţilor lor suma se ridică la 120 milioane!), ne putem închipui de ce, — între 1822—1829, cînd aceste sume au rămas în ţară — un contemporan putea spune că atunci au fost pentru poporul nostru vremuri mai bune.

Pentru Tudor Vladimirescu „patria nu-i tagma jefuitorilor, ci poporul". E drept că în urma multor ani de viaţă militară, pe care o dusese în timpul războiului ruso-turc din 1806—12 şi apoi cînd a ajutat frăţeşte pe sîrbi în timpul luptelor pentru eliberare naţională (1804—1813) Tudor îşi cîştigase şi pentru el o poziţie socială bună şi ajungînd să primească decoraţii de la împăratul rusesc, iar pandurii săi erau scutiţi de dări şi corvezi. În nordul Olteniei, de unde şi-a recrutat el pandurii, peste 60% dintre ţărani erau locuitori liberi sau moşneni, ocupîndu-se cu creşterea şi comerţul vitelor, pe cînd în judeţele de şes, mai ales cele din Bărăgan, erau peste 90% clăcaşi, avizaţi la traiul mizer pe care bunul plac al moşierului şi arendaşului li-l îngăduia. După terminarea războiului ruso-turc marea boierime, chiar şi domeniile mănăstireşti (mai ales cele închinate la locurile sfinte), în pofta lor de mărire a veniturilor, au silit şi pe panduri să se facă „ruptaşi", adică să plătească dări şi angarale ne mai pomenite pînă atunci. Între altele, aceasta a şi fost una din pricinile răscoalei. „Nu există poate popor mai apăsat ca cel român", spunea atunci călătorul englez Wilkinson. Domnitorii Caragea şi Al. Şuţu au dus la disperare pe toţi cu stoarcerile lor, de aceea nu-i mirare că toate straturile sociale au ajuns să spună: „Aşa nu mai poate merge!" Aşa se şi explică de ce „Comitetul de obşăduire", în frunte cu mitropolitul ţării, cu cei 2 episcopi şi cu 53 de boieri au recunoscut că „pornirea lui Tudor de a ridica pe olteni la arme, e folositoare şi izbăvitoare, iar norodului spre uşurinţă". El e doar „pămîntean şi se străduieşte pentru dreptăţile patriei", cum spunea Naum Rîmniceanu. În cunoscuta lui proclamaţie de la Padeş (lîngă mănăstirea Tismana) ca şi în alte ocazii Tudor a justificat luarea armelor: „Fraţilor, nici o pravilă nu opreşte pe om a întîmpina răul cu rău. Pînă cînd să-i suferim pe hălaurii care ne înghit de vii şi ne sug sîngele din noi, pînă cînd să le fim robi? Veniţi, dar, cu rău să pierdem pe cei răi... Nimeni să nu se atingă de bunurile locuitorilor, numai averile cele rău agonisite să se jertfească".

În cîteva zile toată Oltenia era în picioare. Lupta pentru emancipare naţională a grecilor eterişti era condusă de prinţul Al. Ipsilante, care intrase în Moldova venind din Rusia. Tudor făgăduise lui Ipsilante să-i dea concurs asigurînd alimentarea trupelor şi trecerea lor peste Dunăre, pentru a se uni cu cei din Grecia să-şi elibereze patria. În urma uneltirilor boierilor din ţară, dar şi în urma trădării lui Ipsilante şi a sfetnicilor lui, Tudor a fost prins şi ucis mişeleşte la 27 mai în apropiere de Piteşti.

E un fapt din cele mai semnificative solidaritatea românilor ardeleni cu răscoala lui Tudor. Se vede că nu mai erau vremile din evul mediu. Ideile umanitare şi democratice ale enciclopediştilor şi revoluţionarilor din diferite ţări erau gustate de zeci de ani prin manuscrise şi cărţi tipărite, dar îndeosebi oierii transilvăneni, care treceau de veacuri spre iernare „între fraţi", au fost şi ei ca şi grănicerii celor 2 regimente româneşti şi încă alte elemente factori care au contribuit la pregătirea noilor stări de spirit de o parte şi de alta a Carpaţilor. De aceea, la cîteva zile după proclamaţia lui Tudor, comandantul militar austriac gen. Schusteckh cu sediul în Sibiu şi guvernatorul Ardealului Gh. Banffy nu încetează a pune în stare de alarmă prin depeşe, ordine şi ridicări de trupe suplimentare sau prin alte măsuri poliţieneşti întregul aparat de apărare a privilegiilor unui stat, el însuşi mîncat de aceleaşi nedreptăţi, ca şi cele ce generaseră răscoala lui Tudor. Fantoma ameninţătoare a lui „Horia" apare nu numai în mintea nobililor din Comitatul Hunedoara (patria lui Horia), ci în întreaga Transilvanie cum arată colecţia actelor publicate de acad. A. Oţetea în 1967.

„Ceea ce-i mai primejdios, zice Banffy, mai ales pentru ţările vecine, este părerea răspîndită de Tudor, că boierii n-au drepturi mai mari decît ceilalţi locuitori, că trebuie să plătească aceleaşi dări şi că n-au dreptul să ceară robotă".

„Ţărănimea română priveşte cu bucurie evenimentele de peste munţi şi dacă s-ar produce şi aici, li s-ar alătura şi ea, de bună seamă", zicea comitele A. Nopcea din Hunedoara.

„Ţăranii nu mai vreau să fie supuşi, va fi mai curînd răscoală", se spunea într-un sat din Hălmagiu.

„Ţăranii nu mai sînt cei dinainte, ei au devenit foarte îndrăzneţi", zicea acelaşi Gh. Banffy, de aceea nu-i de mirare că un ţăran din Sulighete (Hunedoara) spunea că „s-a ridicat de către răsărit un crăiuţ cu numele Toderaş şi după ce va termina în Ţara Românească, pînă în Paşti, va veni şi aici să facă dreptate".

„Atunci va fi iar lumea lui Horia" spunea un preot din părţile Aradului.

Guvernatorul vedea „primejdia cu atît mai mare cu cît Transilvania e în strînsă legătură economică, religioasă şi naţională cu Ţara Românească, de aceea a sporit paza la graniţe aducînd trupe noi, a înăsprit cenzura, a supraveghiat de aproape pe călugări, pe preoţi şi episcopi. A vrut să uzeze şi de anatemele papii contra carbonarilor italieni ca şi de cea a patriarhului grec contra eteriştilor, iar cît despre supravegherea episcopului V. Moga sînt pline „condicile de porunci" de pe la parohii în care se cerea ameninţător „apărarea credinţei faţă de împărat".

*

Consecinţele revoluţiei lui Tudor au fost pînă la urmă binefăcătoare pentru toţi românii, inclusiv pentru cei din Transilvania, cu toate că aici nedreptăţirea va mai dura încă aproape un veac. Dar reacţiunea, oricît de dureroasă ar fi fost, nu va mai speria poporul. Conştiinţa lui era tot mai tare în dreptatea cauzei celor mulţi. Se simte, după Tudor, crescînd cu fiecare an convingerea că „dreptatea şi slobozenia" predicate de el nu vor întîrzia a fi în folosul tuturora. Iată de ce „Domnul Tudor" a fost în adevărata accepţiune a cuvîntului un „ctitor de ţară nouă", o ţară a poporului românesc întreg.

T. Bodogae

Steagul „Domnului Tudor"

Tudor din Vladimir a fost fiu de ţăran. Cunoscînd slova, ajunsese logofăt boieresc în Craiova şi mai apoi vătaf de plai la Cloşani. Pentru faptele de vitejie în războiul din 1806—1812 a fost înălţat la gradul de Comandir (locotenent).

Mişcarea revoluţionară din 1821 a adus un dor de libertate, de ridicare din umilire, care a cuprins toate popoarele de sub jugul turcesc (sîrbi, bulgari, români, greci).

Gheorghe Lazăr se găsea în acel timp în mişcarea revoluţionară a lui Tudor şi urmărea în Bucureşti înfiinţarea Colegiului „Sf. Sava", şcoală care deveni focarul de scîntei şi entuziasm patriotic. Bucuria lui Gheorghe Lazăr era mare cînd vedea realizate dorinţele sale de redeşteptare a românilor. El deveni un bun colaborator al lui Tudor şi-l îndemnă ca în mişcarea revoluţionară să pornească cu un steag, pe care l-au făurit împreună.

Acest steag era de mătase, de culoare albastră, şi ciucurii tot de mătase şi culorile naţionale atîrnau în jos. Era lung de doi metri şi lat de 1 metru şi jumătate.

Pe colţul de sus, din dreapta steagului, era zugrăvit în picioare Sf. Teodor Tiron, patronul Vladimirescului; pe colţul de sus din stînga steagului se vedea Sf. mare mucenic Gheorghe, patronul militarilor. În miiloc era Sf. Treime, simbol al celor trei provincii româneşti, iar dedesubt vulturul cu crucea în cioc şi crucea între două ramuri de măslin legate cu o panglică roşie.

De ambele părţi ale vulturului erau următoarele versuri cu slove aurite:

Tot norodul românesc — Pe tine te proslăvesc,
Troiţă de o fiinţă — Trimite-mi ajutorinţă,
Puterea ta cea mare — Şi în braţul tău cel tare
Nădejde de dreptate. — Acum să am eu parte.

Poporul român cinsteşte şi astăzi memoria lui Tudor în toate părţile locuite de suflarea românească, după cum putem auzi din cîntecul:

Cine trece Oltul mare? — Este Tudor, e oşteanul
Ce viteaz răzbunător — Ce înspăimîntă pe păgîn
Umple astăzi de teroare — E voinicul, e olteanul,
Zbirii bietului popor? — Este Tudor, Domn român!

Amintirea lui Tudor Vladimirescu este deci vie pentru întregul nostru popor, astăzi una pe pămîntul său străbun, liber şi independent, zidindu-şi o viaţă din ce în ce mai bună, aşa cum „Domnul Tudor" şi alţi fii vrednici ai poporului român au visat-o, au luptat şi s-au jertfit pentru ea.

C. Comşa

Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului:

Studii de Teologie morală

Sibiu, Editura şi Tipografia Arhiepiscopiei, p. 387, cu rezumate în limbile franceză, germană şi engleză.

Prezenta lucrare adună în volum o serie de studii de Teologie morală, apărute în ultimii 25 de ani în revistele noastre bisericeşti, precum şi altele, scrise mai recent, care văd acum pentru prima oară lumina tiparului.

Grupate în două părţi, din care partea întîia cuprinde probleme de morală socială, iar partea a doua probleme de morală generală şi specială, I. P. S. Sa, prin prezentul volum, pune la îndemîna preoţilor şi a credincioşilor Bisericii noastre o carte de cunoaştere a problemelor sociale şi morale, care frămîntă creştinătatea şi omenirea zilelor noastre şi de îndrumare spre o viaţă autentic creştină, trăită în Duhul Evangheliei lui Iisus Hristos în vremea noastră.

Dintre studiile cuprinse în acest volum amintim pe următoarele: Biserica şi societatea; Morala creştină şi Patriotismul; Problema muncii în creştinism; Despre pace; Problema omului; Iisus Hristos în viaţa morală a credincioşilor; Despre caracterele fundamentale ale moralei ortodoxe; Valoarea morală a Sfintelor Taine; Sfinţii în viaţa morală ortodoxă; Familia creştină ş. a.

Studiile sînt precedate de un Cuvînt înainte, care arată spiritul în care au fost scrise. Peste toate şi prin toate se vădeşte şi pătrunde duhul înnoit şi înnoitor al Teologiei din vremea noastră, care este o Teologie în slujba vieţii, a omului, a poporului şi cauzelor superioare ale omenirii.

Din aceste motive recomandăm preoţimii şi credincioşilor să citească această carte, luînd din ea îndemnul de a lucra cu mai multă rîvnă pentru ca viaţa lui Hristos să fie tot mai roditoare în Biserica Lui cea sfîntă şi pentru înflorirea Patriei noastre scumpe şi pacea a toată lumea.

Arhid. prof. I. Zăgrean

Prilej de bucurie la Gherla

Ziua de 21 octombrie 1948, ziua cînd s-a rupt zăgazul care despărţea fratele de frate, reprezintă totodată ziua cînd firul istoriei şi al trăiniciei a legat credincioşii români de pe meleagurile Transilvaniei într-un nestăvilit iureş de avînt în marea şi singura Biserică strămoşească — Biserica Ortodoxă Română.

Toamnă de toamnă, această zi de octombrie ne cheamă să mulţumim lui Dumnezeu pentru binefacerea revărsată asupra noastră.

Anul acesta cu prilejul Reîntregirii, în biserica noastră din Gherla, bucuria a fost şi mai mare.

Am avut prilejul să citim în faţa credincioşilor ortodocşi români din Gherla o scrisoare a octogenarului preot-vicar, pensionar, al Gherlei, I. S., care glăsuia aşa:

„Prea Sfinţite Stăpîne

Subsemnatul Iosif Sîngeorgean, care am îndeplinit funcţia de vicar al Gherlei, cred că a sosit vremea să mă integrez în marea necesitate naţională şi să venim alături de tot poporul în sînul Bisericii Ortodoxe Române.

După multe frămîntări, am ajuns la concluzia că, dacă moşii şi strămoşii noştri prin această Biserică şi-au găsit liniştea sufletească, pot găsi şi eu mîntuirea şi, deci, am crezut de necesar momentul să iau parte şi eu la acest act al unităţii Bisericii şi neamului meu.

Hristos în mijlocul nostru,
Iosif Sîngeorgean"

Au fost momente de mare trăire sufletească, lacrimile credincioşilor se împleteau cu vorbele calde ale venerabilului octogenar, ce le dăruia Stăpînului şi poporului care l-a regăsit.

Noi, cei din Gherla, zicem şi pe această cale: Bine aţi venit în mijlocul nostru, Prea Cucernice păr. vicar. V-am aşteptat şi sîntem fericiţi că ne-am regăsit în Biserica strămoşească.

Dumnezeu să vă dea încă mulţi şi fericiţi ani, ca împreună să putem sluji Biserica moşilor şi strămoşilor noştri — una singură şi nedespărţită — spre bucuria lui Dumnezeu şi fericirea credincioşilor noştri.

Preot *Zob Gavril*

O moarte prematură

În ziua de 31 ianuarie 1971 a încetat, subit, din viaţă, doctorul *Ioan Petru Solomon*, în vîrstă de numai 47 ani. Moartea neaşteptată a iubitului şi apreciatului medic şi om de bogată cultură, Ioan Petru Solomon, a îndurerat adînc pe soţia sa Silvia (Sibica) Dr. Solomon, născ. Marina, fiica Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian — pe cele două fetiţe ale sale, Manuela şi Oana, precum şi întreaga familie, prietenii, colegii de serviciu şi pe toţi cei ce l-au cunoscut.

Doliul care a cuprins inima părintească a Prea Fericitului nostru Patriarh Justinian nu ne putea lăsa indiferenţi. Ierarhi, preoţi şi credincioşi, de îndată ce au aflat trista veste, s-au grăbit să-şi exprime simţămintele lor profunde şi alese de condoleanţe, compasiune şi apropiată participare la greaua încercare: prin rugăciuni înălţate pentru odihna sufletului adormitului în Domnul, Ioan Petru Solomon şi pentru mîngîierea şi întărirea Prea Fericirii Sale Părintelui Patriarh Justinian şi a familiei mult îndoliate.

Slujba înmormîntării s-a oficiat în ziua de 2 februarie 1971, orele 16, în biserica Parcul Domeniilor (Mănăstirea Caşin) de către un sobor de arhierei, preoţi şi diaconi, cu participarea corului studenţilor Institutului Teologic din Bucureşti şi a unui mare număr de prieteni şi cunoscuţi.

Rămăşiţele pămînteşti au fost depuse în necropola (cavoul) bisericii Caşin, în credinţa şi nădejdea creştinească a învierii noastre întru viaţa cea veşnică a veacului ce va să fie.

Doctorul Ioan Petru Solomon s-a născut în oraşul Tecuci în anul 1924, dintr-o aleasă familie de intelectuali moldoveni. Atît ca student în medicină, cît şi ca medic iscusit în domeniul cercetării ştiinţifice şi al activităţii de laborator, Dr. Ioan Petru Solomon n-a cunoscut decît munca asiduă şi conştiincioasă, atît pe linie profesională cît şi în diferite activităţi obşteşti şi patriotice.

Şi-a iubit cu înflăcărare ţara şi poporul, dăruindu-se cu devotament şi generozitate binelui aproapelui.

Ani de-a rîndul a activat ca medic al Institutului Teologic de grad Universitar din Bucureşti, muncind cu competenţă şi dăruire, neîntrerupt zi de zi şi ceas de ceas, pentru îngrijirea sănătăţii studenţilor teologi, fiind iubit şi apreciat ca un doctor bine pregătit, distins, blînd şi apropiat de toţi cei din jurul său.

Moartea prematură a doctorului Ioan Petru Solomon a lăsat vii şi adînci regrete în sufletele tuturor celor ce l-au cunoscut.

Dumnezeu să-i facă parte cu drepţii Săi întru împărăţia Sa şi veşnică să-i fie pomenirea.

† VISARION
Episcop-vicar

Despre cinstirea Sfinţilor

(Urmare din pag. 1)

obiectivă. Astfel, nu este vorba despre imposibilitatea Sfinţilor de a mijloci pentru noi ci numai despre imposibilitatea de a dobîndi credinciosul mîntuirea subiectivă fără cea obiectivă, care a fost înfăptuită mai dinainte numai de Iisus Hristos prin: întreita Sa activitate de profet, arhiereu şi împărat, prin patimile, moartea, învierea şi înălţarea la cer şi şederea Sa de-a dreapta Tatălui.

În al treilea rînd, referindu-se la I Ioan 2, 1, pretind că numai Iisus Hristos ar fi mijlocitorul mîntuirii noastre de păcate.

Dar contextul acestui citat ne arată limpede că şi aici este vorba despre Iisus Hristos ca Mijlocitor al mîntuirii obiective.

Dacă citatul acesta şi celelalte două precedente ar răsturna înţelesul foarte limpede al citatelor care stau la baza învăţăturii ortodoxe despre cultul Sfinţilor şi al îngerilor, atunci ar însemna că în Sf. Scriptură — inspirată de către acelaşi Sf. Duh — ar exista contraziceri. Ceea ce este exclus.

De unde rezultă că citatele acestea nu infirmă, ci numai întregesc — în chip armonios — înţelesul ce se desprinde din citatele folosite de noi pentru întemeierea credinţei ortodoxe respective. Prin urmare, ele confirmă învăţătura noastră ortodoxă!

Dar ei nu se opresc aici, ci — provocîndu-se la Luca 16, 24—31 — susţin că Sfinţii — chiar dacă ar putea — nu ar voi să mijlocească de la Dumnezeu mîntuirea noastră.

Dar se uită că sînt şi păcate grele sau de moarte, care nu se pot ierta (I Ioan 5, 16—17). Aşa sînt — spre exemplu — păcatele numite „împotriva Duhului Sfînt" (Matei 12, 31—32), cum este cazul la bogatul nemilostiv. În acest caz, este de înţeles refuzul lui Avraam de a mijloci mîntuirea acestui bogat păcătos (vezi şi I Ioan 5, 14—17). Păcatul bogatului nemilostiv şi al celor cinci fraţi ai lui, este un păcat de moarte, şi anume dintre cele aşa-numite „împotriva Duhului Sfînt". De unde rezultă că textele paralele dau cîştig de cauză interpretării ortodoxe.

Abaterea acestor credincioşi de la învăţătura ortodoxă culminează în susţinerea — prin invocarea textului de la Ieremia 17, 5 — că cel ce nădăjduieşte mîntuirea de la oameni este osîndit de Dumnezeu.

Dar aici Dumnezeu osîndeşte numai pe cei ce-şi pun toată nădejdea numai în ajutorul de la oameni nu şi de la Dumnezeu. Însă noi — cînd cerem mijlocirea de la Sfinţi, nu cerem propriu-zis ajutorul lor, ci ajutorul de la Dumnezeu. În consecinţă, nu sîntem expuşi osîndirii, pentru că inima noastră — cînd invocăm ajutorul Sfinţilor — nu este „departe de Domnul", ci spre El se îndreaptă şi de la El aşteaptă ajutorul mijlocit de Sfinţi.

2. Cît priveşte *cinstirea sfinţilor*, aceşti credincioşi — provocîndu-se la F. Ap. 10, 25—26; 14, 13, 15; Apocalipsă 19, 10; 22, 8—9 — ridică obiecţiunea că Sfinţii şi îngerii resping închinarea faţă de ei pentru a nu fi ştirbită închinarea faţă de Dumnezeu, căruia i se cuvine — în exclusivitate — cinstire şi închinare deosebită.

Dar la F. Ap. 10, 25—26, Sf. Ap. Petru respinge închinarea pe care i-a adus-o Corneliu, motivînd că şi el este om, pentru că Corneliu îl socotise mai mult decît un om şi anume un zeu. De unde rezultă că refuzul Sf. Ap. Petru este întemeiat.

La F. Ap. 14, 13—15, Sf. Ap. Pavel şi Varnava resping închinarea ce li s-a adus, din acelaşi motiv ca şi în cazul de mai sus.

La Apocalipsă 19, 10, îngerul descoperitor al vedeniilor apocaliptice respinge închinarea pe care i-a adus-o Sf. Ap. şi Evanghelist Ioan. Această respingere se motivează aşa: „Sînt împreună slujitor cu tine", adică sînt egal cu tine ca slujitor al lui Dumnezeu, cum eşti şi tu; deci sîntem în raporturi de egalitate şi nu se cuvine să primesc de la tine închinare. Cu atît mai vîrtos, cu cît şi tu eşti aici „în duh" (1, 10), adică în stare îngerească. În plus, şi tu ai — ca mine — „duhul proorociei", care constă în „a mărturisi pe Iisus".

Al doilea motiv al refuzului rezultă din cuvintele: „Lui Dumnezeu te închină". Căci Dumnezeu era de faţă şi — în consecinţă — îngerul descoperitor i-ar fi adus o jignire, dacă ar fi primit pentru sine — chiar în faţa lui Dumnezeu— închinarea Sf. Ioan.

La Apocalipsă 22, 8—9, îngerul exprimă — cu o claritate care întrece pe cea din citatul precedent — egalitatea sa cu Sf. Ioan şi necuviinţa pe care ar săvîrşi-o, dacă ar primi închinarea acestuia.

Astfel, în toate locurile de mai sus, refuzul Sfinţilor şi al îngerilor de a primi închinare îşi are motivele sale speciale.

În al doilea rînd, ei — provocîndu-se la Is. 42, 8 — pretind că închinarea la Sfinţi şi la îngeri l-ar înjosi pe Dumnezeu, pentru că ar micşora cinstirea Lui.

Dar cuvîntul „nimănui" înseamnă aici: idolilor, nu Sfinţilor şi îngerilor. Dacă ar fi altfel, Mîntuitorul n-ar fi putut zice că a dat Sf. Săi Apostoli mărirea Sa (Cf. Ioan 17, 22).

De unde rezultă că Sfinţii pot fi învredniciţi de cinstire deosebită, fără ca prin aceasta să fie înjosită cinstirea cuvenită lui Dumnezeu. Cu atît mai mult, cu cît cinstirea Sfinţilor şi a îngerilor o facem chiar spre o mai mare cinstire a lui Dumnezeu (Psalmi 150, 1), de unde derivă cîntarea bisericească: „Lăudaţi pe Dumnezeu întru Sfinţii Lui".

În al treilea rînd, ei — provocîndu-se la porunca Decalogului: „Să nu ai alţi dumnezei afară de mine" (Ieşire 20, 5) şi la Matei 4, 10 — susţin că închinarea la Sfinţi şi îngeri este idolatrie şi, deci, interzisă de Dumnezeu.

Dar la Ieşire 20, 5, este interzisă numai închinarea la idoli. Or, pe Sfinţi şi pe îngeri nu-i cinstim ca pe Dumnezeu — cu adorare — şi nici ca pe idoli, ci le dăm o cinstire deosebită (veneraţie), ca unora ce sînt „prieteni" prea iubiţi ai lui Dumnezeu (vezi şi Matei 10, 40—42).

În concluzie finală, învăţătura ortodoxă despre cinstirea Sfinţilor şi a îngerilor are temeiuri sigure şi puternice în Sf. Scriptură. De aceea, trebuie s-o păstrăm şi s-o urmăm cu toată convingerea, stăruinţa şi cuviinţa.

C. Sîrbu

La Întîmpinarea Domnului

N-ai înţeles mărita proorocie:
„O sabie îţi va străpunge sînul".

Priveşti zîmbind spre Simeon bătrînul
Şi te întrebi în gînd: Ce sabie să fie?
În fericirea ta nevinovată,
Tu Maică azi în templu l-ai adus
Pe Cel ce templul l-a sfinţit nespus,
Din veci cu dreapta Lui cea minunată.
Şi poate asculţi cu frică şi uimire,
Cuvintele bătrînului prooroc,
Mirîndu-te de atîta dor şi foc,
Ce-ntîmpini tu în templu, la venire.
Copilul l-ai lăsat doar o clipită,
În braţele slăbite de bătrîn,
Iar dreptul Simeon a strîns la sîn,
Cu foc aprins, comoara negrăită.
El ochii şi-i ridică-n rugăciune,
De viaţă vrea să fie izbăvit,
Căci iată azi în braţe a primit
Un Soare, care veşnic nu apune.

Z. Laţcu

Gînduri creştine

„Cu trupul lui Hristos vă cuminecaţi
şi din izvorul cel fără de moarte gustaţi!"

Deşertarea sufletească de toate cîte îl apasă se împlineşte prin Taina Sf. Mărturisiri a păcatelor. În această împrejurare sufletul credinciosului se află în faţa Mîntuitorului Hristos, Fiul Celui Atoateştiutor. Se realizează întîlnirea cu Cel care este: calea, adevărul şi viaţa pentru credinciosul ortodox (Ioan 14, 6).

Astfel Sf. Mărturisire este un prilej de apropiere serioasă de cerul înstelat cu virtuţi, precum spunea Mîntuitorul: „luaţi pildă de la mine, căci sînt blînd şi smerit cu inima şi veţi găsi la mine odihnă pentru sufletele voastre" (Matei 11, 29).

Sufletul credinciosului trebuie să se îmbrace în haină de nuntă, ca să participe la „ospăţul dumnezeiesc" şi ca să nu fie lepădat de îngeri (Matei 22, 12), căci atunci va urma pierzania.

„Iubirea este plină de bunătate".
(I Cor. 13, 4).

Iată că oricine poate fi bun! Fireşte, că la creaţiune „toate erau bune foarte" (Gen. 1, 31). Şi creştinul ştie că bun este Tatăl ceresc, că bun este Mîntuitorul Hristos, că bune sînt harurile Sf. Duh, că bună este vestea Evangheliei, şi bunătate îi transmite Biserica.

Dar atunci, de ce atîta alunecare spre păcate, atîta răutate, nepăsare, egoism, ponegriri între creştini? De ce pornesc din inimă cele care ieşind pe gură spurcă ce este în jur? (Matei 15, 18). De ce prefăcătoria aceasta? (Matei 23, 28).

În schimb, cine se împărtăşeşte cu Sf. Cuminecătură a Mîntuitorului se apropie de bunătatea cerească şi va deveni bun şi în viaţa sa proprie pe pămînt.

„Căutaţi binele şi feriţi-vă de rău, ca să fiţi vii".
(Amos 5, 14)

Vestea lui Dumnezeu către credincioşi e mijlocită de cuvinte, care exprimă numai cele ce aduc binele în viaţă. De aceea „binele" este ceva ce este, în schimb ce „răul" se arată ca abatere de la bine, ca ceva ce nu are justificare ca să fie.

Binele îl săvîrşeşte creştinul care ascultă de Sf. Evanghelie, care cuprinde învăţătura Mîntuitorului Iisus Hristos, cum o predă Biserica ortodoxă, şi astfel el este apărat de apăsarea păcatului de atîtea feluri respingătoare, dar şi ispititoare.

„Pe cînd lina tăcere stăpînea peste toate, cuvîntul Tău atotputernic a răsunat din înaltul cerului".
(Înţelep. Solomon 18, 14)

În educaţie, liniştea sufletească a celui care ascultă este absolut necesară. De aceea scrie Sf. Apostol Pavel: „Copiilor, ascultaţi în Domnul de părinţii voştri" (Efeseni 6, 1). A asculta înseamnă a sta liniştit şi atent, a primi în linişte poveţele şi în linişte a da atenţie la învăţăturile cele folositoare.

De aceea Sf. Ignaţiu al Antiohiei scria: ceea ce se lucrează în linişte, este vrednic de Tatăl; cine înţelege cu adevărat cuvîntul lui Hristos, acela poate asculta însăşi liniştea sa, care mărturiseşte pentru Hristos.

În adevăr, Iisus s-a născut în liniştea ieslei; Botezul a fost săvîrşit în tăcerea naturii; în linişte s-a rugat Iisus în grădina Ghetsimani; în linişte stătea pironit pe cruce; în linişte Hristos a înviat. Linişte sufletească dobîndeşte credinciosul care merge pe calea Sf. Evanghelii.

În schimb pălăvrăgeala strică orice reculegere sufletească.

Prof. *M. Şesan*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 15 februarie 1971 Nr. 7—8

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Slujitor al Bisericii, slujitor al poporului

Încununat-a Domnul fruntea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian cu cununa celor 70 de ani și cu laurii vredniciilor deosebite. De aceea la acest popas sărbătoresc al vieții aducem toți, ierarhi, preoți și credincioși, cuvînt de dragoste și cinstire Întîistătătorului Bisericii noastre.

Răsărit din popor, crescut în sînul poporului, și-a dăruit viața slujirii acestui popor.

Plămădit în tinda bisericii, în credință, sfintele slujbe, tradiții și obiceiuri străvechi, a slujit și slujește cu toată ființa Biserica Ortodoxă Română.

Osîrduitor pentru înflorirea Patriei noastre scumpe în unitate, libertate și propășire, s-a adeverit ca un adevărat fiu al poporului, al vremilor mărețe de azi.

Călăuză și făurar al refacerii unității noastre bisericești, a întărit și desăvîrșit această unitate, făcînd din ea izvor de viață nouă pentru Biserica strămoșească și sprijin al muncii înfrățite a tuturor pentru marile realizări ale țării noastre.

Prin școlile teologice a înnoit Teologia și a dăruit Bisericii preoți ai duhului nou de viață în Hristos, în dragostea de Biserică, de Patrie și de idealurile superioare ale epocii noastre.

Ca un adevărat apostol al lui Hristos — a întins brațe frățești tuturor cultelor din țară și de peste hotare, ca împreună să slujim poporului, păcii între oameni și popoare.

Patriarh al apostolatului social, Patriarh al unității noastre bisericești, Patriarh al ecumenismului, Patriarh al păcii și înfrățirii — Prea Fericirea Sa este înconjurat de o cinstire deosebită pretutindeni.

La cîrma Bisericii fiind, cuprinde toate sarcinile grele și așa de numeroase, le pătrunde pînă în cele mai adînci rădăcini, descifrează glasul vremii, îndrumează și organizează activitatea preoțimii, cu privirea mereu ațintită spre zările prezentului și viitorului.

Știe cum să vorbească și celui învățat și credinciosului simplu, de la inimă la inimă — cu părintească dragoste. De aceea, la toate întîlnirile cu credincioșii este așteptat și înconjurat cu negrăită dragoste și bucurie și cuvîntul cald și înțelept al Prea Fericirii Sale luminează sufletele, încălzește inimile și rodește însutit.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian

la împlinirea vîrstei de 70 de ani

Încă dintru începuturile ei pămîntești, Sfînta noastră Biserică dreptmăritoare ne-a împărtășit, între alte, această apostolească îndemnare: „Să cinstiți pe cei ce se ostenesc între voi și care sînt mai-mari ai voștri întru Domnul și vă povățuiesc" (Sf. Apostol Pavel către Tesaloniceni, întîia, 5, 12). Ascultători făcîndu-ne apostolescului îndemn, la Sf. Liturghie și la alte sfinte slujbe, cler și credincioși deopotrivă, „cu o gură și cu o inimă" înălțăm către Părintele ceresc rugăciuni fierbinți — în graiul demult și bine stabilit al ecteniilor — pentru îndelunga înzilire a mai-marilor noștri bisericești și cetățenești, „pentru toți cei care sînt în dregătorii, ca să petrecem viață pașnică și liniștită, în toată cuviosia și bunăcuviința" (I Tim. 2, 2). Cînd și cînd, la anumite soroace, rugăciunile acestea se întețesc în chip firesc și se împletesc, festiv, cu urări de bine, cu manifestări de iubire și recunoștință. E ceea ce facem acum, cînd Întîistătătorul Bisericii noastre Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, împlinește venerabila vîrstă de 70 de ani.

PREA FERICITUL PĂRINTE JUSTINIAN
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

De aceea, la popasul celor 70 ani de viețuire, la secerișul atîtor ani de muncă și slujire înțeleaptă, clarvăzătoare, neprecupețită și cu rod îmbelșugat, aducem Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian — în numele Mitropoliei Ardealului, în numele Arhiepiscopiei de Alba-Iulia și Sibiu — omagiul ierarhilor, preoților și credincioșilor și rugăm pe bunul Dumnezeu să-i dăruiască mulți ani cu sănătate, pace, bucurie și noi realizări pentru Sfînta noastră Biserică, pentru Patria noastră scumpă, pentru înfrățirea dintre Biserici și dintre popoare.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

O viață închinată în întregime Domnului și slujirii credincioșilor noștri — aceasta este binecuvîntata „curgere" prin făgașul vremii noastre a biografiei Prea Fericirii Sale.

A văzut lumina zilei la 22 februarie 1901, în satul Suiești, com. Cermegești (jud. Vîlcea), din părinții țărani Marin Ilie Marina și soția sa Elena, descendentă dintr-o familie preoțească, participantă activă la unele evenimente istorice din părțile vîlcene. Absolvind Seminarul teologic „Sf. Nicolae" din Rîmnicu-Vîlcii și obținînd totodată diploma de învățător, a funcționat în această calitate pînă în anul 1930. Între timp, la 14 oct. 1924, a fost hirotonit preot pe seama parohiei Băbeni-Vîlcea. La 17 decembrie 1929 a fost proclamat licențiat al Facultății de Teologie din București. Numit director al Seminarului teologic din R.-Vîlcea la 1 noiembrie 1932, pe lîngă conducerea înțeleaptă a acestui așezămînt bisericesc, îndeplinea concomitent îndatoriri de preot al catedralei episcopale, trecînd apoi (1 sept. 1933) ca paroh al bisericii „Sf. Gheorghe" din același oraș. Împreună cu Mihail Sadoveanu și scriitorul Octav Livezeanu, a participat — în ianuarie 1939 — la înființarea revistei „Muncă și voie bună", redactînd permanent pagina bisericească „Pentru suflet". În aug. 1939 fiind numit director al tipografiei eparhiale din R.-Vîlcea, a cedat pagina respectivă părintelui Gala Galaction.

La 29 martie 1945, mitropolitul de atunci al Moldovei, Irineu Mihălcescu, a făcut cunoscut Sfîntului Sinod că — el fiind suferind — a numit vicar pe preotul Ioan Marina, „o persoană demnă și capabilă pentru multul rost al sfintei Mitropolii". La 30 iulie 1945, Sfîntul Sinod i-a acordat rangul ierarhic de Arhiereu-vicar, cu titlul de „Vasluianul". Intrînd în monahism după rînduială, la 12 august 1945 a fost hirotonit întru arhiereu. În această calitate, a sprijinit acțiuni de asistență socială în cuprinsul Mitropoliei, stăruind în același mod pentru activitățile culturale de masă, precum și pentru vindecarea rănilor lăsate de război în Moldova. La 19 noiembrie 1947 a fost ales Mitropolit al Moldovei și Sucevei, în urma retragerii din scaun a mitropolitului Irineu Mihălcescu. Prin trecerea la Domnul — în 27 februarie 1948, — a Patriarhului Nicodim, a de-

(Continuare în pag. 2)

Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian

la împlinirea vîrstei de 70 de ani

(Urmare din pag. 1)

venit Locţiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

La 24 mai 1948, Colegiul Electoral Bisericesc a ales Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române pe Î. P. S. Mitropolit Justinian al Moldovei şi Sucevei. În 6 iunie 1948, noul Patriarh al Bisericii noastre a fost înscăunat sărbătoreşte în primul jeţ vlădicesc al sfintei instituţii.

Au trecut mai bine de douăzeci de ani de-atunci... Un volum aniversar bogat în text şi în realizările înregistrate — întitulat: „Douăzeci de ani din viaţa Bisericii Ortodoxe Române. La a XX-a aniversare a înscăunării Prea Fericitului Patriarh Justinian" *(apărut în 1968, prin purtarea de grijă a Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă) — a arătat limpede şi documentat, prin condeie de prestigiu din ţară şi din străinătate, că aceşti ani au fost* o epocă de zidire nouă, *din toate punctele de vedere, în viaţa Bisericii noastre străbune. Au fost înnoite prin atenta, competenta şi permanenta purtare de grijă a Prea Fericirii Sale, ajutat de Îl. PP. SS. şi PP. SS. Ierarhi Membri ai Sfîntului Sinod, legiuiri şi aşezăminte bisericeşti, pregătirea clerului şi lucrarea pastorală în mijlocul credincioşilor, a fost uniformizat cultul Bisericii noastre înlăturîndu-se cu tact şi înţelepciune infiltraţii străine de duhul Ortodoxiei răsăritene şi de practica rituală a Bisericii strămoşeşti; a fost realizată unificarea bisericească şi, prin înfăptuirea şi adîncirea ei, s-a adus din partea Bisericii noastre o contribuţie de preţ la unitatea noastră a tuturor; a fost organizată şi întetită participarea clerului şi credincioşilor la lupta pentru pace, iar părtăşia noastră la purtarea sarcinilor obşteşti, la dezvoltarea impetuoasă a Patriei noastre socialiste, a îmbrăcat forme inedite de manifestare a simţămintelor patriotice ce-i animă permanent şi profund pe preoţi şi credincioşi deopotrivă.*

Relaţiile interconfesionale şi interbisericeşti, interne şi externe, au fost cultivate şi adîncite ca niciodată în trecut. Vizitînd Biserica noastră în octombrie 1967 şi văzînd că la o cină dată de Sfîntul Sinod în cinstea Sa „sînt de faţă, laolaltă, aproape toate religiile şi toate Bisericile, copii ai Aceluiaşi Unic Părinte", Sanctitatea Sa Atenagora I, Patriarhul Ecumenic de la Constantinopol, a recunoscut profund mişcat că a văzut astfel întruchipată ecumenicitatea. „Această imagine o voi lua cu mine şi voi vorbi despre ea pretutindeni... Este într-adevăr ceva măreţ. Am aflat că toţi conducătorii de culte ce vin din provincie sînt găzduiţi aici în palatul patriarhal... Acest palat atît de măreţ şi atît de iubitor de oaspeţi întrupează ecumenicitatea".

Vizitele şi reuniunile interbisericeşti dau prilej oaspeţilor de peste hotare să vadă la faţa locului viaţa noastră bisericească şi, totodată, propăşirea ţării, a poporului nostru. Sîntem o Biserică autocefală. Noi nu primim dispoziţii dinafara ţării, de niciunde. Prin înfăptuirea unificării bisericeşti, în 1948, ne-am afirmat hotărît şi definitiv vrerea de-a trăi în pace, laolaltă, toţi credincioşii români, nu numai întreolaltă, ci şi alăturea de credincioşii altor biserici, şi astfel, într-o unitate indestructibilă, să aducem prinosul nostru de participare loială la întărirea şi propăşirea Patriei.

Faţă de Biserica din Transilvania — ramură a Ortodoxiei noastre unitare şi iubitoare de popor — Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a avut permanent prisositoare dragoste ocrotitoare. A cercetat pe ierarhii ei — încă de pe vremea cînd trăia Mitropolitul Nicolae Bălan († 1955) —, a participat la bucuriile ei (Alba Iulia, Sibiu, Cluj, Braşov, etc.) şi la strădaniile ei în cadrul general al Bisericii Ortodoxe Române, a sprijinit lucrările de restaurare a bisericilor monumente istorice, a contribuit efectiv la ridicarea de noi locaşuri de cult, laolaltă cu chiriarhi ai locului a participat la sfinţiri de biserici, a încurajat şi distins numeroşi slujitori bisericeşti care s-au remarcat prin zel pastoral şi rîvnă patriotică.

Mulţumindu-i cu cel mai profund respect pentru tot binele pe care l-a hărăzit pînă acum Bisericii străbune, laolaltă cu întreg clerul şi cu toţi credincioşii ortodocşi români, rugăm pe Părintele luminilor să-i hărăzească încă mulţi şi fericiţi ani, cu sănătate şi izbînzi izvoditoare de mari bucurii duhovniceşti. Nouă tuturor — să ne dea Cel de Sus osîrdia ascultării depline de Întîistătătorul Bisericii străbune, care ne călăuzeşte înţelepţeşte în căile Domnului şi ale dragostei de ţară şi popor.

ÎNTRU MULŢI ŞI FERICIŢI ANI, PREA FERICITE PĂRINTE PATRIARH JUSTINIANE!

TELEGRAFUL ROMÂN

Din înţelesurile Sf. Liturghii

Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite

În afară de Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur şi a Sf. Vasile cel Mare, Biserica noastră mai are şi o altă Liturghie, numită Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite, sau Liturghia Sf. Grigorie. Această Liturghie se săvîrşeşte în timpul Postului Paştilor.

Deşi originea acestei Liturghii este orientală, autorul ei se consideră a fi Sf. Grigorie cel Mare, supranumit Dialogul (mort la 604), papă al Romei, care a petrecut timp mai îndelungat la Constantinopol, ca trimis al papei Pelagiu al II-lea, între anii 578—584. Liturghia aceasta a fost introdusă şi în ritul roman.

De fapt, Liturghia aceasta trebuie considerată ca o lucrare colectivă a Bisericii Ortodoxe, care s-a întocmit şi s-a rînduit în forma pe care o are azi, într-un timp mai îndelungat.

Liturghia Sf. Grigorie sau a Darurilor mai înainte sfinţite s-a născut din dorinţa multor credincioşi de a se împărtăşi şi în timpul Postului Paştilor, mai ales în zilele de miercuri şi vineri.

Se ştie că sinodul de la Laodiceea, ţinut în anul 364, a hotărît prin canoanele 49 şi 51 de a nu se mai sluji Liturghia în timpul Postului mare. Aceasta din motivul să zilele postului sînt zile de pocăinţă, de ajun, ceea ce nu se potriveşte cu slujirea Sf. Liturghii, care, după cum se ştie, este o slujbă de bucurie.

Pentru a se putea respecta şi hotărîrile sinodului din Laodiceea, şi pentru a se putea împlini şi dorinţa credincioşilor de a se împărtăşi în timpul Păresimilor, s-a introdus obiceiul ca la Liturghiile de sîmbăta şi Duminica din timpul Postului, să se consacre mai multă pîine şi mai mult vin ca de obicei, acestea să se păstreze în biserică şi cu aceste daruri mai înainte sfinţite să se împărtăşească credincioşii în cursul săptămînii. S-a introdus deci obiceiul unei cuminecări solemne în zilele de miercuri şi vineri din timpul Postului Paştilor. Rînduiala acestei cuminecări era simplă la început. Ea consta din rînduiala Vecerniei şi rugăciunile de la împărtăşire. Din această rînduială s-a dezvoltat o slujbă dumnezeiască, o Liturghie, cunoscută sub numele de Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite.

Nu se ştie cînd a apărut mai întîi această rînduială în forma în care o avem azi. E sigur că sinodul Trulan, din anul 692, a rînduit ca această Liturghie să se facă în toate bisericile ortodoxe în zilele din Postul Paştilor.

După hotărîrea sinodului Trulan, canon. 52, această Liturghie se poate săvîrşi în orice zi din Păresimi, cu excepţia zilelor aliturgice şi a zilelor cînd se face Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur sau a Sf. Vasile. În practică însă această Liturghie nu se oficiază decît miercurea sau vinerea din Păresimi, luni, marţi şi miercuri din săptămîna Patimilor, în joia din săptămîna a cincea a Postului şi la unele sărbători bisericeşti cu polieleu (Sf. Haralambie, întîia şi a doua aflare a capului Sf. Ioan Botezătorul, Sfinţii 40 de mucenici şi la 24 martie), dacă acestea cad în unele din zilele de rînd ale săptămînii (de luni pînă vineri).

Azi, Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite se oficiază dimineaţa, la timpul fixat pentru slujirea Liturghiei. La început ea se slujea spre seară, la vremea potrivită pentru Vecernie.

Cunoscînd scopul acestei Sfinte Liturghii, fiecare preot este dator ca în sfîntul şi marele Post, atunci cînd urmează a face Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite, să scoată la Proscomidia din Duminica dinaintea acelor zile, pe lîngă Sfîntul Agneţ pentru acea Duminică, încă atîtea Sfinte Agneţe cîte Liturghii ale Darurilor mai înainte sfinţite are a săvîrşi în cursul săptămînii ce vine.

Partea de la început a Liturghiei Darurilor mai înainte sfinţite este începutul Vecerniei, cu Psalmul 103 şi cu ectenia obişnuită. Urmează citirea Catismei a 18-a din Psaltire, împărţită în 3 stări (părţi). În timpul citirii celor trei stări preotul se roagă în taină şi pregăteşte vasele sfinte pe masa altarului şi duce Sf. Agneţ de pe masa altarului la masa Proscomidiei, fără a zice ceva şi le acoperă cu procoveţele. În momentul ducerii se sună clopoţelul spre a aminti acest lucru credincioşilor. Între stări se zic ectenii mici. După starea a treia se zice a treia ectenie mică, după care se cîntă: „Doamne strigat-am..." La mărirea stihirilor se face vohodul, sau ieşirea, cu cădelniţa, sau cu Sf. Evanghelie. În continuare se citeşte Prochimenul prim şi prima Parimie, după care se zice: Porunciţi, ! iar preotul ia un sfeşnic cu o lumînare aprinsă şi cădelniţa şi din faţa sfintelor uşi, se întoarce spre răsărit şi însemnînd crucis, zice cu glas mare: Lumina lui Hristos, luminează tuturor, după care cititul citeşte a doua parimie. După a doua parimie se cîntă de preot şi de amîndouă stranele în mod alternativ cîntarea: „Să se îndrepteze rugăciunea mea..." În timpul acestei cîntări preotul înconjoară masa altarului recitînd stihuri din Psalmi. Cîntarea aceasta alternativă este împreunată cu plecarea genunchilor şi cu metanii.

Pînă la Heruvic urmează rînduiala Liturghiei obişnuite cu unele deosebiri în textul rugăciunilor pe care le citeşte preotul în taină, deosebiri în textul ecteniilor (de miercuri din săptămîna a 4-a) şi deosebiri în textul ecfoniselor.

În loc de Heruvic se cîntă: „Acum puterile cereşti...", după care urmează Intrarea cea mare, care se face în cea mai adîncă tăcere, după care, strana cîntă partea a doua a Heruvicului: „Cu credinţă şi cu dragoste..." Urmează o ectenie şi apoi rugăciunea Tatăl Nostru. În momentul ridicării Agneţului preotul nu ridică Sfîntul Agneţ ci numai îl atinge zicînd: „Să luăm aminte! Cele mai înainte sfinţite Sfintele, sfinţilor". Textul chinonicului este: „Gustaţi şi vedeţi că e bun Domnul". Sfîrşitul acestei Liturghii este deosebit faţă de Liturghiile obişnuite prin unele cîntări şi prin rugăciunea Amvonului, al cărei text este cu totul deosebit.

Ceea ce trebuie să reţinem din rîndurile acestei Liturghii e faptul că deşi cuprinde momentul solemn al împărtăşirii, care e un moment de bucurie duhovnicească, totuşi caracterul ei e de pocăinţă cerut de timpul Postului Paştilor în care se oficiază.

Astfel, Psalmul 103 ne duce cu gîndul la crearea lumii, la frumuseţile întregii creaţiuni, aşa cum au fost atunci cînd au ieşit din mîna lui Dumnezeu, şi care atunci erau „bune foarte" (Facere 1, 31). Tot acum sufletul e copleşit de prezentarea în culorile cele mai vii a purtării de grijă a lui Dumnezeu faţă de lume, faţă de creaturile Sale şi în special faţă de om.

Citirea catismei a 18-a preînchipuie pregătirea omenirii pentru venirea Mîntuitorului, pregătire care s-a făcut prin învăţăturile proorocilor. Cîntarea: Doamne strigat-am, exprimă starea omului care e departe de Dumnezeu. În durerea lui el cere lui Dumnezeu ajutorul ca rugăciunea lui să se înalţe spre ceruri ca fumul de tămîie şi să fie bine primită.

Vohodul de la vecernie preînchipuie pogorîrea Mîntuitorului pe pămînt şi înălţarea Lui la ceruri unde ne-a suit şi pe noi. Cîntarea: Lumină lină, este adresată Mîntuitorului şi slăveşte cele trei persoane ale Sf. Treimi. La Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite cîntarea aceasta simbolizează aşteptarea lui Mesia de către omenirea Legii Vechi. Venirea lui Hristos pe pămînt a fost ca o lumină pentru omenirea tuturor timpurilor.

Cînd preotul dă binecuvîntarea cu lumînarea aprinsă, acesta simbolizează pe însuşi Hristos, lumina lumii, care luminează pe tot omul care vine în lume.

La paremii, citirea din cartea Facerii simbolizează căderea lui Adam, iar citirea din Pilde simbolizează venirea lui Hristos pe pămînt şi învăţătura Lui dumnezeiască.

Rugăciunea: Să se îndrepteze..., care se cîntă alternativ de ambele strane, ne aduce aminte de primele timpuri ale Bisericii, cînd toţi credincioşii participau la cîntarea din biserică alăturea de cîntăreţi.

Am spus că din miercurea săptpămînii a 4-a se introduc nişte ectenii speciale pentru catehumeni: „...cîţi sînteţi pentru luminare apropiaţi-vă; rugaţi-vă cei pentru luminare Domnului". Cei pentru luminare erau catehumenii. În vechime, miercurea la înjumătăţirea Postului catehumenii se pregăteau pentru Sf. Botez printr-un fel de examen solemn în faţa episcopului. Acum erau aleşi cei vrednici de primirea acestei taine şi erau pregătiţi.

Cîntarea: „Acum puterile cereşti...", vrea să ne spună că înseşi puterile cele cereşti slujesc împreună cu noi, căci intră Împăratul măririi, adică însuşi Hristos, cu Trupul şi cu Sîngele Său. Pline de mîngîiere sînt cuvintele: „Cu credinţă şi cu iubire să ne apropiem..." Tot mîngîietoare şi dătătoare de nădejde sînt şi cuvintele Chinonicului: „Gustaţi şi vedeţi că bun este Domnul".

În rugăciunea Amvonului preotul se roagă ca bunul Dumnezeu să ne dea putere şi ajutor ca să împlinim timpul Postului, să păzim credinţa nedespărţită şi să ne arătăm biruitori asupra păcatului ca să ajungem a ne închina şi Sfintei Învieri.

Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite este una dintre podoabele cultice ale Ortodoxiei. În ea şi prin ea credincioşii celor dintîi veacuri creştine îl adorau pe Dumnezeu, îi mulţumeau pentru bine-

(Continuare în pag. 4)

Bilanț rodnic în activitatea economico-socială a țării

Prin presă, radio și televiziune, cît și prin contacte directe, luăm cu toții cunoștință de importantele realizări pe care Patria noastră le-a dobîndit în ultimul cincinal: 1966—1970, în care anul care s-a încheiat, a constituit cea din urmă verigă.

Deși inundațiile din primăvara anului trecut au provocat mari greutăți în desfășurarea activității productive și importante pierderi economiei naționale, totuși țelurile principale ale planului anual de dezvoltare economico-socială a țării au fost îndeplinite în bune condițiuni. Acest lucru se oglindește fidel și în „Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România în anul 1970", din care încrestăm doar cîteva date.

De la început trebuie să spunem că bilanțul este cît se poate de îmbucurător: Industria a produs bunuri materiale în valoare de 296,7 miliarde lei, cu 31,7 miliarde lei, adică cu 12% mai mult decît în anul 1969, înglobînd aici noi cantități de energie electrică, motoare electrice, autocamioane și autoturisme, tractoare, îngrășăminte minerale, materiale plastice și rășini sintetice, tricotaje, televizoare și alte produse industriale. Gospodăria uriașă a țării s-a îmbogățit cu 390 capacități noi de producție, dintre care amintim: laminorul slebind de la Combinatul Siderurgic din Galați, 420 MW la Termocentrala din Mintia-Deva, instalații pentru fire poliesterice la Uzina de fibre sintetice din Iași, noi instalații chimice la Combinatul Chimic din Craiova, fabricile de cherestea și mobilă de la Combinatul pentru industrializarea lemnului din Cîmpeni, Fabrica de Tricotaje tip lînă din Miercurea Ciuc, Fabrica de conserve din legume și fructe din Turnu-Măgurele și încă multe altele. Mașini electronice de calcul, mașini și utilaje moderne, procedee tehnologice noi, perfecționarea organizării muncii și ridicarea calificării forțelor de muncă sînt cheile reușitei în activitatea industrială.

De aceea o mare atenție s-a acordat în activitatea industrială mecanizării și automatizării proceselor de producție.

Ca și în alți ani, atenție cuvenită s-a acordat de către Conducerea Patriei noastre și agriculturii, unde, în 1970, investițiile au fost de 8,7 miliarde lei, cu 16,9% mai mult decît în 1969. Au început să funcționeze 80 noi capacități de producție agrozootehnice, iar pămîntul și-a schimbat înfățișarea prin darea în folosință a 105,5 mii hectare suprafețe amenajate pentru irigat.

Cu toate aceste străduințe, din cauza condițiilor naturale nefavorabile producția globală în agricultură în 1970 a fost de 68,7 miliarde lei, cu 3,7 miliarde lei mai mică decît în anul 1969.

Importante realizări și depășiri, față de anul 1969, s-au înfăptuit și în domeniul transporturilor. Așa de pildă: 520 km drumuri publice modernizate, 1500 km de drumuri acoperite cu îmbrăcăminte asfaltică ușoară.

Locomotivele cu aburi, gîfîind de povară, cu părul cărunt despletit în vînt, au început să treacă la odihna bătrîneților, fiind înlocuite, încetul cu încetul de fiicele tinere, pline de forță, locomotivele electrice. Apoi telecomunicațiile cu noile stații automate urmbane și interurbane, pentru a nu ne mai simți departe unul de altul, turismul, prin care arătăm și altora frumusețea țării noastre, schimburile comerciale externe care au atins în 1970 cifra de 22,8 miliarde lei valută, cu 12,7% mai mult decît în 1969, toate acestea făcute cu un singur gînd și cu un singur scop: îmbunătățirea continuă a nivelului de trai *material și cultural al tuturor fiilor țării. Iar această ridicare a nivelului de trai s-a manifestat prin sporirea venitului populației, prin majorarea salariilor, ajungîndu-se la salariul minim de 800 lei, prin investiții din partea Statului, în domeniul social cultural etc.*

De aceea, și de acum înainte, toți fiii Patriei, români, unguri, germani și alte naționalități, vom munci cu mai mult elan, pentru a ne ridica țara spre culmi mai înalte, mai luminoase.

T.

Un veac și jumătate de la moartea lui Petru Maior

În 14 februarie a.c. s-au împlinit 150 de ani de la moartea protopopului Petru Maior, reprezentant de frunte al lingvisticii, istoriei și teologiei românești din Transilvania de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul celui de al XIX-lea, unul din precursorii marelui act al Reîntregirii Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania, săvîrșită în 1948.

Născut prin anii 1754—56 în Tg. Mureș, unde tatăl său era protopop, și-a început învățătura la Tg. Mureș, apoi la Blaj, pentru ca în 1774 să fie trimis la Roma pentru studii de filozofie și teologie. A studiat în Roma timp de 5 ani, ca apoi să studieze, încă un an, la Universitatea din Viena. Reîntors în Transilvania, a fost 4 ani profesor la Blaj, apoi timp de 24 de ani (1785—1809) protopop la Reghin. În această ultimă calitate s-a îngrijit în permanență de învățătura tinerilor din parohiile care alcătuiau protopopiatul condus de el, precum și de luminarea credincioșilor prin cuvînt. Dovadă sînt cele trei volume de predici pe care a izbutit să le tipărească mai tîrziu (1809—1810).

Petru Maior a fost în același timp și un luptător pentru afirmarea drepturilor poporului român din Transilvania. Astfel, în 1790 redactează un memoriu, împreună cu un alt protopop, Ioan Para, prin care cereau drepturi politice pe seama românilor transilvăneni. Se știe că în anul următor, fruntașii românilor transilvăneni au redactat cunoscutul lor memoriu Supplex Libellus Valachorum prin care cereau recunoașterea poporului român ca a patra națiune în Transilvania, precum și drepturi politice, sociale și economice. De această luptă nu a fost străin nici Petru Maior.

În 1809, părăsește Transilvania, plecînd la Buda, unde fusese numit „revizor" și corector al cărților românești care se tipăreau acolo. Scopul principal pe care l-a urmărit prin această numire a fost „ca și mai mult să poată lucra cu peana pentru neamul românesc", cum a mărturisit el însuși.

În adevăr, în cei 11 ani cît a mai trăit, a izbutit să tipărească o seamă de lucrări istorice, lingvistice, literare, de predici, precum și cîteva cărți de popularizare pentru gospodari. Cea mai însemnată lucrare a sa este *Istoria pentru începutul românilor în Dachia* (1812), în care își propunea să dovedească, între altele, că poporul român se trage și din poporul roman, a cărui limbă o vorbește, și că este cel mai vechi popor pe aceste locuri, pe care nu le-a părăsit niciodată. De pildă, el vorbea despre „nemărginita mulțime a românilor cîtă este în Banat, în Maramureș, în Ardeal, în Țara Muntenească, în Moldova și pe aiurea la Marea Neagră", dovedind prin aceasta conștiința unității noastre de neam.

Ideea unității de origine și de limbă apare în aceste cuvinte: „Însă, măcar că limba românilor e împărțită în mai multe dialecte, a căror osebire mai vîrtos stă în pronunțare sau răspunderea unor litere, totuși românii cei dincoace de Dunăre toți se înțeleg laolaltă; ba în cărți nici nu au, fără un dialect singur: deschilinirea dialectelor numai în vorbă se aude".

Tot în ce privește limba, Petru Maior are marele merit că a fost primul învățat care a arătat că limba noastră derivă din latina populară și nu din cea clasică, așa cum susținuseră greșit Samuil Micu și Gheorghe Șincai. De altfel, tot Maior a arătat că latina populară sta și la baza celorlalte limbi romanice. A îndemnat stăruitor să se introducă alfabetul latin în scrisul românesc, lucru ce s-a realizat definitiv la mai puțin de o jumătate de veac de la moartea sa. Petru Maior are și meritul de a fi colaborat la elaborarea primului dicționar etnologic al limbii române, intitulat: *Lexicon românesc latinesc-ungaresc-nemțesc*, cunoscut sub numele de *Dicționarul* de la Buda (1825).

Pe tărîm bisericesc, lui Maior îi revine meritul de a fi tipărit prima *Istorie bisericească a românilor, atît a cestor dincoace, cît și a celor dincolo de Dunăre* (1813). Prin această lucrare, el voia să dovedească vechimea creștinismului la noi încă din perioada colonizării Daciei. El scoate în relief și faptul că „Biserica românilor totdeauna a fost de legea grecească" și supusă patriarhului de Constantinopol. Despre actul dezbinării sufletești a românilor din anii 1698—1701, spunea că a fost numai de suprafață, căci uniții „legea grecească întreagă întreguță, o țin". El exprima limpede adevărul că în timpul său, preoții și credincioșii uniți trăiau în cea mai bună înțelegere cu cei ortodocși, încît „și la îngropăciunea morților și la maslu și întru alte tocmele duhovnicești și bisericești se adună laolaltă, cîntă, slujesc împreună, fără de a se sfii unii de alții ...". „Ce e mai mult — continuă el — fără osebire se ispovedesc uniții mireni la preotii neuniți, și neuniții la preoți uniți; ba și însuși preoții fac aceiași. Pre multe locuri nici nu mai auzi vorbă de unire și de neunire; numai cît pre unii îi chiamă uniți și pre alții neuniți, după feliul arhiereului căruia sînt supuși". Iată deci, care era rezultatul încercărilor de dezbinare a românilor transilvăneni duse de Habsburgi și de iezuiți timp de peste 100 de ani!

Cu multă simpatie îl prezintă pe episcopul Inochentie Micu și lupta dusă de el împotriva teologului iezuit, în scopul păstrării legii strămoșești, scriind: „Făcu rînduială ca legea și toate tocmelele Besericii Răsăritului pretutindene curată să se țină", sau „prinse a pune teologului hotar ca nemica din obiceiurile și tocmelele cele papistășești să nu cuteze a vîrî întră români".

Tot așa combate și încercările episcopului Ioan Patachi de a introduce învățături și practici catolicizante în Biserica românească, folosind pe „Sf. Părinți, soboarele ecumenice, hotărîrile și canoanele lor".

De la Petru Maior au rămas două lucrări în manuscris. Prima este intitulată *Procanonul* (tipărit în 1894 și 1948), în care, bazat pe argumente biblice și patristice, răstoarnă toate pretențiile papalității: primatul, infailibilitatea și pretenția de putere lumească. El arată că pretinsul primat de jurisdicție al lui Petru n-are nici un temei în Sf. Scriptură și la Sfinții Părinți. Drept aceea, nici primatul și infailibilitatea papei n-au nici o justificare. „La atîta întunerec — scrie el — au fost venit la Apus adevărul cît partea cea mai mare a apusenilor învăța și socotea că papa încă este nesmîntnic (infailibil) întru învățătura dogmatică, ba încă unii își năluca că și nesmîntnicia (infailibilitatea) Bisericii de la papa ar fi împrumutată și Biserica, învățînd ceva, ar putea greși".

În a doua lucrare, *Protopapadichia*, scrisă în 1795, arată drepturile pe care le aveau din vechime protopopii români din Ardeal, drepturi care le-au fost răpite în timpul său de episcopul Ioan Bob.

Deci, prin activitatea sa, alături de alți bărbați de seamă ai poporului nostru din cele trei provincii românești, Petru Maior a adus o importantă contribuție la afirmarea unității poporului român, a continuității lui pe aceste plaiuri și, cu deosebire, a unității noastre bisericești, restabilită în chip deplin prin actul măreț din 21 octombrie 1948.

De aceea, cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la moartea sa, aducem un pios omagiu de recunoștință acestui strălucit reprezentant al istoriografiei și lingvisticii românești și — în același timp — un precursor al reîntregirii noastre bisericești.

Mircea Păcurariu

Prea Cuviosul Antonie cel Mare

În fiecare an Biserica Ortodoxă cinstește, în ziua de 17 ianuarie, pe Prea Cuviosul Antonie cel Mare, care este socotit „patriarhul călugărilor singuratici", adică al acelor călugări care, în vechime, au viețuit în liniștea codrilor, în peșterile munților, ori în scorburile copacilor.

S-a născut pe la anul 250 în preajma vestitului oraș Heracliopolis din țara Egiptului. A fost crescut de părinții săi în dragoste de Dumnezeu și astfel, încă din tinerețe, a avut în suflet dorința de a-l urma pe Hristos. Fiind într-o zi la biserică și auzind citindu-se în Sf. Evanghelie: „De voiești să fii desăvîrșit, du-te, vinde averile tale și le dă săracilor și vei avea comoară în cer; după aceea vino și urmează mie" (Matei 19, 21), împărți săracilor întinsele ogoare ce le moșteni de la părinții săi, de care rămase orfan de la vîrsta de 16 ani, apoi se retrage în pustie, unde trăiește o viață cumpătată, în muncă, în rugăciune și meditație. În scurt timp ajunge la o viață atît de îmbunătățită, încît mulți călugări veneau la el pentru a lua pildă și învățătură, iar mulțime de credincioși, care aflaseră de sfințenia lui, veneau din depărtări, pentru a primi binecuvîntarea, îndemnurile la bine, sfaturile Sfîntului. În timpul prigoanei ce se porni asupra creștinilor de către împăratul Maximian, Sfîntul Antonie umbla prin cetăți, ajutînd și întărind pe creștinii persecutați. A ajuns la vîrsta de 105 ani, fiind îndrumător și dascăl al călugărilor, avînd mulțime mare de ucenici.

Sfîntul Atanasie cel Mare, scriind viața Prea Cuviosului Antonie, spune unele ca acestea: „Cine s-a dus la el (la Sfîntul Antonie) mîhnit, fără să se întoarcă vesel? Cine a venit la el plîngîndu-și morții și nu și-a uitat îndată jalea? Ce pustnic, venind la el abătut, nu s-a întors întărit după aceea? Ce tînăr după ce a văzut odată pe Antonie, nu s-a lepădat deodată de plăceri necuvenite și a luat calea cumpătării? Cine a venit la el bîntuit de patimi și nu s-a întors lecuit? Cine, apropiindu-se de el cu gîndul tulburat, nu s-a întors cu sufletul senin?"..

Sfîntul Antonie cel Mare, acest chip plin de lumină al Bisericii Ortodoxe, să fie deci pentru noi un exemplu de viață curată, de rugăciune și meditație, de sacrificiu pentru semeni și de luptă împotriva tuturor patimilor ce ne împresoară.

Pr. Nicolae Leșe

Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite

(Urmare din pag. 2)

facerile primite, se împărtăşeau cu Sfîntul Trup şi Sînge al Mîntuitorului. Ea trebuie să aibă şi pentru noi aceeaşi semnificaţie adîncă: timpul Postului Paştilor, începutul primăverii, trebuie să însemneze pentru noi începutul unei noi vieţi. Aşa după cum natura amorţită de gerul iernii se trezeşte la o nouă viaţă sub razele soarelui întăritor al primăverii, tot aşa şi noi împărtăşiţi de căldura dragostei lui Hristos, ori de cîte ori participăm la Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite să fie ca o primăvară a vieţii noastre duhovniceşti, un început de trăire cu Hristos şi în Hristos.

Creştinii de azi, ca şi cei din vechime, participă cu multă evlavie, în timpul Postului Paştilor, la Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite împărtăşindu-se de roadele ei duhovniceşti.

Pr. *Al. Moisiu*

Sfîntul Silvestru

„Aveţi în voi simţirea care era în Hristos Iisus" (Fil. 2, 5)

Sf. Silvestru, sărbătorit în 2 ianuarie, s-a născut în Roma, la 284. De mic a rămas orfan de tată, aşa încît toată educaţia şi formaţia sa şi-o datoreşte vrednicei sale mame. În învăţătura creştină a fost introdus din copilărie. O influenţă hotărîtoare asupra lui a avut preotul Timotei, venit la Roma tocmai din Antiohia, ca să propovăduiască Evanghelia. Tînărul Silvestru s-a impus în scurtă vreme prin evlavie şi deosebită rîvnă în tîlcuirea Sf. Scripturi, pentru care fapte a şi fost hirotonit preot. În noua vrednicie, el s-a distins prin înţelepciune şi curaj în timpul persecuţiilor, ceea ce l-a făcut să fie iubit de toţi şi să fie ales episcop al Romei. Ca întîistătător al Bisericii Romei, Sf. Silvestru a lucrat mult pentru apărarea dreptei credinţe şi combaterea rătăcirii donatiste. El a avut fericirea să vadă libertatea credinţei creştine recunoscută în imperiul roman de împăratul Constantin cel Mare. Din cauza bătrîneţii, el n-a putut lua parte la primul sinod ecumenic ce s-a ţinut la Niceea în 325. În schimb şi-a trimis delegaţi şi a primit cele 7 articole de credinţă stabilite acolo, prin care s-a osîndit rătăcirea lui Arie. A murit în 385 şi a fost înmormîntat în cimitirul Priscilei din Roma. El e un Sfînt scump inimii noastre, fiindcă e din vremea cînd creştinătatea era una şi nedespărţită.

Îndeosebi, Sf. Silvestru merită toată cinstirea noastră pentru că s-a dovedit un adevărat păstor creştin, care a avut „simţirea lui Hristos", după cuvîntul Sf. Ap. Pavel. Aceasta se vede din două fapte pline de un adînc înţeles.

Pe cînd împăratul Constantin încă nu se botezase, iar creştinii erau încă prigoniţi, Sf. Silvestru s-a refugiat cu preoţii săi în muntele Soracte, din apropierea Romei. În acest timp împăratul Constantin s-a îmbolnăvit grav. Vracii n-au găsit leacul să-l tămăduiască. Unul din vraci l-a sfătuit să se scalde în sînge cald de prunci, căci astfel va scăpa de boală. Împăratul l-a chemat din munte pe Sf. Silvestru şi i-a cerut sfatul că ce să facă. Acesta i-a spus:

„Scăldătoarea de care ai trebuinţă, împărate, nu este să te scalzi în sînge de copil, ci în apa botezului. Dar mai întîi trebuie să crezi în Hristos-Dumnezeu, să posteşti, să te rogi, să te lepezi de păcatele pe care le-ai săvîrşit. Apoi deschide temniţele şi dă drumul creştinilor care au suferit destul pentru credinţa lor, iar din bogăţiile tale ajută pe cei săraci". Împăratul s-a conformat şi pînă la urmă s-a tămăduit. S-a dat poruncă ca nimeni să nu mai prigonească sau să batjocorească pe creştini.

Dar iată şi al doilea fapt. Se ştie că prin acordarea libertăţii şi pentru creştinism, foarte mulţi păgîni au îmbrăţişat noua credinţă. Şi cum se întîmplă de obicei în astfel de împrejurări, unii din cei încreştinaţi la repezeală, pentru a-şi arăta deosebitul zel, n-au întîrziat să ceară împăratului ca să pornească prigoană acum împotriva celor care n-au trecut la credinţa creştină. Împăratul însă la sfatul Sf. Silvestru a spus: „Domnul nostru nu voieşte să vină la El nimeni cu sila. Cel ce de bună voie vine la El, e primit şi milostivit. Nu se cade a ne prigoni unul pe altul, căci fiecare este liber să creadă după voia şi chibzuinţa sa". Iată deci un Sfînt care osîndeşte „fanatismul religios", care luptă pentru libertate şi egalitatea tuturor religiilor. Desigur că orice formă de fanatism e urîtă, dar fanatismul religios e odios. Mult a avut să sufere omenirea şi mult sînge omenesc a trebuit să se verse din cauza fanatismului religios, care a provocat atîtea războaie, nu numai cu păgînii, ci şi creştinii între ei. A trebuit să treacă multe veacuri pînă cînd oamenii luminaţi au osîndit „fanatismul religios", iar creştinii să-şi dea seama că el e „ocara lui Hristos". Erasm a spus: „Fanatismul este un bastard al spiritului şi al violenţei". Ca să-şi impună în mod exclusiv părerile, pe care le consideră ca fiind „ singurele" adevărate, spiritul se împreună cu violenţa. Iar din această împreunare nefirească, şi deci nelegitimă, ia naştere, ca un bastard, fanatismul, a cărui principală caracteristică este intoleranţa. Pentru un fanatic, nimeni n-are dreptul să fie de altă părere decît cea pe care o susţine el. Ce păcat că urmaşii de mai tîrziu ai Sf. Silvestru n-au mai călcat pe urmele lui, ci bazîndu-se pe „braţul secular" au săvîrşit atîtea păcate încît Dante, care deşi era catolic, a numit pe papa: „Principe al fariseilor, care ţine în aceeaşi mînă şi sabia şi cîrja pastorală".

Desigur, în vremea noastră s-au schimbat multe sub acest raport, datorită mişcării ecumeniste, luptei pentru pace. Din cauza noului climat din lume, ne impresionează aşa de neplăcut evenimentele din Irlanda de Nord.

Biserica Ortodoxă Română n-a ars pe nimeni pe rug pentru credinţa lui, ci a respectat credinţa altora, cerînd însă ca şi alţii s-o respecte pe a sa. La noi raporturile dintre culte sînt de pace şi colaborare, înfrăţite în lupta pentru pace. Sf. Silvestru, care a avut „simţirea lui Hristos", e aşa de apropiat de spiritul vremii noastre, încît se cade nu numai să-l cinstim ci să-l luăm şi ca pildă de viaţă.

Prot. *A. Radu*

Prăznuirea patronilor Institutului Teologic

În ziua de 30 ianuarie 1971, a avut loc sărbătorirea Sf. Trei Ierarhi, patronii Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu.

Dimineaţa, s-a săvîrşit — în Catedrala mitropolitană — Sf. Liturgnie de către un sobor de preoţi şi diaconi în frunte cu P. C. vicar arhiep. Tr. Belaşcu şi P. C. rector Dr. Is. Todoran. Răspunsurile au fost date de corul studenţilor teologi condus de P. C. conf. Gh. Şoima.

La priceasnă, a predicat P. C. rector Dr. *Is. Todoran*, care a întăţişat personalitatea celor trei luminători şi dascăli ai Bisericii, care au făcut luminos chipul lui Dumnezeu în om.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, P. C. vicar arhiep. Tr. Belaşcu a citit o rugăciune pentru profesori şi studenţi ca să înţeleagă şi să facă voia lui Dumnezeu.

A fost prezent Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae*, înconjurat de consilieri arhiepiscopeşti şi profesori de teologie.

După aceea, la orele 12, a început desfăşurarea programului festiv în aula Institutului.

Deschizînd şedinţa festivă, P. C. rector Dr. *Is. Todoran* a arătat geneza şi temeiul sărbătoririi de azi.

Apoi P. C. prof. Dr. *Dumitru Călugăr* a vorbit despre personalitatea de *educatori* a Sf. Trei Ierarhi. Prin felul în care şi-au educat viaţa lor şi cum au educat pe alţii, ei s-au dovedit a fi *eminenţi educatori creştini*. Ei au fost şi troiţă de *dascăli* ai Bisericii creştine, slujitori ai oamenilor nu atît prin cuvînt, cît mai ales prin *faptă* izvorîtă din *iubire*. În încheiere, îndeamnă pe studenţi să îmbine armonios cuvîntul cu fapta, urmînd pilda Sf. Trei Ierarhi, care ne învaţă slujirea vieţii noastre proprii şi a vieţii panumane.

Urmează lecturi alese din Sf. Trei Ierarhi: folosul psalmilor — Sf. Vasile cel Mare; chemarea preoţească — Sf. Grigorie de Nazianz; împotriva bogaţilor şi nedreptăţilor sociale — Sf. Ioan Gură de Aur.

Aceste piese din program au fost încadrate cu coruri: „Troiţă de arhierei", de P. Gherman; „Taina Creştinătăţii"; Troparul Sf. Trei Ierarhi; „Doina cu solo", de T. Popovici şi „Frumoasă eşti, Patria mea" de Gh. Şoima, executate de corul studenţilor.

La sfîrşit a luat cuvîntul Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, arătînd că Sf. Trei Ierarhi sînt pilde de urmat în slujirea omului şi a societăţii.

Lupta Sf. Trei Ierarhi pentru formularea corectă a învăţăturii despre Sf. Treime este lupta pentru autenticitatea vieţii. Căci în Sf. Treime găsim modelul după care putem înţelege propăşirea vieţii omeneşti Sfînta Treime ne învaţă că individul nu poate trăi singur, închistat în egoismul lui, ci în unitate cu semenii lui şi cu Cosmosul întreg. Adevărata viaţă omenească este comunitatea !

Sf. Trei Ierarhi n-au fost numai teologi, ci au aplicat teologia elaborată de ei la viaţa socială, făcînd ca învăţătura creştină să rodească în viaţa zilnică.

În încheiere îndeamnă pe studenţi la trăirea în comunitatea Bisericii şi la dăruirea neprecupeţită în slujba Patriei.

După festivitate, a avut loc o masă comună la Institutul Teologic, prezidată de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Participant

Povestire cu tîlc

— Şi dacă mi s-o rupe caru-n drum, ce mă fac, tată?, zise un fiu tatălui său, care-l trimisese să aducă un car de lemne din pădure.

— N-avea nici-o grijă, îi răspunse tatăl. Chemi nevoia şi te învaţă să-l dregi.

Flăcăul, fiind încredinţat pe deplin că aşa va fi, plecă tare voios şi cu drag la pădure, să aducă lemne de foc cu carul. La întoarcere, necazul de care se temea îl ajunge. Supărat şi trist, el îşi roti privirea în jur, pune mîna streaşină la ochi, dar Nevoia nu apărea de nicăeri. Atunci începe să strige: Nevoie, vino de-mi ajută! Nevoie unde eşti? Mi-a spus tata că n-ai să mă laşi, cu carul fărîmat pe drum. De ce nu vii să-mi arăţi ce să fac? Hai, vino odată, că m-apucă noaptea şi mă mănîncă lupii.

Precum înţelege orişicine, Nevoia nu se arată de loc. Văzînd că se amurgeşte şi de teamă că va înnopta în frig, printre sălbătăciuni, flăcăul îşi luă nădejdea de la orice ajutor din afară, cercetă unde era stricăciunea: înnădi un lemn ici, leagă altul colo, sprijini cu o creangă osia care slăbise şi tîrîş-grăpiş, ajunse acasă tocmai cînd se înnoptase de-a binelea.

— Vezi, tată dragă, spuneai că va veni Nevoia să mă înveţe. N-a venit nici o nevoie. A trebuit să dreg carul eu singur, aşa cum m-am priceput. — Şi l-ai reparat? — L-am cîrpăcit cum am putut, căci altfel aş fi rămas pe drum.

— Vezi, flăcăul tati? De ce spuneai că nu te-a-nvăţat Nevoia. Asta este doar chiar ea, cea mai bună şi înţeleaptă învăţătoare a noastră, în viaţă!

Şi tu, fiule, ia de călăuză Nevoia în zilele vieţii tale. Să ne folosim, în rezolvarea problemelor noastre, toate forţele pe care le avem, iar la ajutorul altora să apelăm în lucruri care ne întrec puterile.

Prel. de Pr. *V. Anastasiu*

† Aron Demian

f. deputat eparhial

În ziua de 31 octombrie 1970 a fost prohodit în Orăştie Aron Demian, fost profesor la liceul „Andrei Şaguna" din Braşov (în anul şcolar 1918—1919) apoi la liceul „Aurel Vlaicu" din Orăştie, al cărui director devine în 1922. După 20 de ani de directorat devine inspector general în Ministerul Învăţămîntului. Mulţi ani de-a rîndul a fost deputat în Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului.

Serviciul înmormîntării a fost oficiat de un sobor de preoţi în frunte cu foştii săi elevi: prot. Dr. V. Coman, preot Dr. Ioan Chioariu, prot. Secaş, prot. Petric ş. a.

La catafalcul regretatului au adus cuvînt de preţuire: Pr. Dr. N. Neaga, profesor la Institutul Teologic din Sibiu, în numele Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin. Au mai vorbit prot. A. Petric din Orăştie, Dr. Nicolae Mărgineanu, profesor la Universitatea din Cluj, inginer S. Vlad, prot. Dr. V. Coman (din Braşov), Gheorghe Gheorghe, profesor la liceul „Aurel Vlaicu".

S-a bucurat de o largă popularitate. Dovadă faptul participării unui număr atît de mare de plugari de prin satele învecinate Orăştiei, pentru a-l însoţi pe ultimul său drum.

N. Neaga

Rugă

Părinte!
Sufletul meu atunci te găseşte pe Tine,
Cînd face doar bine.

Stăpîne!
Mintea mea atunci de lumină e plină
Cînd dragoste-adună.

Inima,
La Tine o cheamă puteri nevăzute
Din Tine născute.

Iubirea,
E glasul ce-n şoaptă îmi spune
Să merg înspre Tine.

O. Meseşan

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 1 martie 1971 Nr. 9—10

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credința noastră

15. Mîntuirea

a) Am văzut ce urmări a adus păcatul strămoșesc, adică păcatul primei perechi de oameni, din care a răsărit ca un copac uriaș întreg neamul omenesc. Păcatul strămoșesc și urmările lui însă nu s-au limitat la persoana și viața lui Adam și Eva, ci s-au transmis și se transmit tuturor oamenilor, ca urmași ai protopărinților. *Toți ne naștem cu pecetea păcatului strămoșesc și cu urmările lui (Ps. 50, 6; Iov 7, 3; 14, 1; Ioan 3, 5—6; Ef. 2, 3; Rom. 5, 12). Desigur aceasta este o taină. Putem face unele asemănări — care totuși nu lămuresc taina aceasta. Așa: copacul poartă pecetea seminței din care a crescut; pîrîul dacă e tulbure la izvor, tulbureala lui se va coborî pînă la capăt; dacă arunci o piatră într-un lac, se fac valuri pe o mare întindere a lacului pînă la marginile lui. Așa și răul ce l-a adus păcatul în viața primilor oameni a trecut și trece în toți cei vlăstăriți din aceștia.*

De altfel, astăzi se vorbește atît de poluarea apelor prin faptul că uzinele și orașele aruncă în ele reziduuri care le otrăvesc și acestea strică pîraiele, rîurile, mările și oceanele, și se arată că e nevoie de instalații pentru curățirea (epurarea) apelor. Aceasta poate fi o analogie (desigur imperfectă) cu păcatul care coboară de la protopărinți în toți urmașii și a căror purificare se realizează în Iisus Hristos. Doar toți știm că prin ereditate (ceea ce primește pruncul de la părinți), ne naștem cu anumite înclinări, anumite capacități, unele bune, altele rele, unele de la părinți, altele de la bunici sau chiar străbunici (și cine știe ce zestre străveche poate răsări în făptura noului născut?) La fel știm că și faptele bune și faptele rele influențează cercuri mai mult sau mai puțin largi, mai ales astăzi cînd ele sînt propagate în toată lumea prin atîtea mijloace. In felul acesta păcatul și virtutea, osînda și lauda (prețuirea, mîntuirea) nu rămîn închise, ci se transmit mai departe. E firească însă tendința tuturor oamenilor spre bine și fericire și lupta lor împotriva răului sub toate formele. Natural toate aceste analogii și constatări nu lămuresc taina faptului că în Adam noi toți am păcătuit, că ne naștem cu păcatul strămoșesc și urmările lui.

Dacă deci toți moștenim păcatul strămoșesc și urmările lui, în toți a fost și este dorința de a ne elibera de sub păcat și de urmările lui și de a ne ridica la o stare de înnoire a vieții, la starea de „natură pură", natură purificată, înnoită, în care stăpîn să fie bunătatea, dragostea, binele, sfințenia etc. Adică dorința de a ne întoarce la starea de fericire de la început și de a avea puterea să împlinim chemarea cea de la început ca — prin străduință necontenită, în comuniune cu Dumnezeu, cu semenii și cu întreaga existență, să ne ridicăm pe trepte tot mai înalte de desăvîrșire.

Văzînd însă că ei vor binele, dar fac răul pe care nu-l voiesc, cum scrie Sf. Apostol Pavel despre cei dinainte de Hristos (Romani 7, 19), aceștia și-au dat seama că singuri, numai cu puterile lor, nu se pot elibera din starea în care se aflau, și au înțeles că trebuie să fie ajutați de un Mîntuitor, pe care îl așteptau de veacuri și care fusese făgăduit de Dumnezeu primilor oameni după ce aceștia au săvîrșit păcatul.

b) Pedeapsa păcatului s-a dat după dreptate. După dreptatea lui Dumnezeu și după dreptatea așezată ca o rînduială în viața omenească și în legătura dintre om și întreaga fire. Căci peste tot este lege, este ordine.

Dumnezeu, care este dreptate, *este totodată* iubire, *El a așezat nu numai dreptatea, ci și iubirea în viața omenească, iubirea dintre om și om, iubirea dintre om și toate cele ce sînt și viază. De aceea dreptatea e însuflețită de iubire și iubirea e în relație cu dreptatea.*

După dreptate s-a ajuns la pedeapsa dată pentru păcatul strămoșesc. După iubire Dumnezeu nu a părăsit pe urmașii lui Adam, ci i-a călăuzit spre ziua mîntuirii. Astfel „la plinirea vremii", Tatăl a trimis pe Fiul Său în lume și Fiul a binevoit să ia chip de om pentru mîntuirea noastră. *Prin aceasta s-a împlinit și dreptatea și iubirea: dreptatea că prin un om a intrat păcatul în lume și prin jertfa unui „om" (Dumnezeu-om) ne-am eliberat de osîndă; iubirea că Acela prin care ne-am mîntuit a luat asupra sa păcatul și osînda, aducîndu-se din iubire pe Sine jertfă pentru noi toți.*

Și noi înțelegem acum mai bine că — întrucît în inima vieții stă iubirea — în inima ei stă jertfa, care izvorăște (în mod firesc) din iubire. Așa e iubirea jertfelnică a părinților (a mamei) pentru copii, a copiilor pentru părinți, a fraților unul pentru altul, a fiilor unui popor pentru patrie, a tuturor celor ce-și dăruiesc viața pentru biruința binelui, adevărului, dreptății, libertății, progresului etc.

Dumnezeu-Tatăl ne-a iubit pentru că am fost făcuți după „chipul" Lui, după „chipul" Fiului celui veșnic, ca niște fii iubiți ai Tatălui și „frați" ai Fiului. Dumnezeu-Fiul ne-a iubit ca pe niște „frați" după har ai Lui. Iubirea aceasta dumnezeiască față de noi, cei ce eram păcătoși și nevrednici și sub osînda morții, a mers pînă la jertfă.

Jertfă a fost însuși faptul că Fiul cel unul născut din Tatăl s-a întrupat, Dumnezeu fiind, a luat chip de om, s-a făcut „asemenea oamenilor", și a trăit ca „fiu al omului" între oameni. El ne-a descoperit pe adevăratul Dumnezeu și ne-a luminat prin Evanghelia Sa. El ne-a arătat calea mîntuirii, nu ca un stăpîn, ci ca păstorul cel bun și ca modelul desăvîrșit, pe care să-l urmăm.

Iubirea Lui jertfelnică însă s-a arătat desăvîrșită în faptul că a primit patimile, răstignirea și moartea pentru mîntuirea noastră, pentru ca să ne elibereze de robia păcatului și de osîndă, să ne împace cu Tatăl, să ne deschidă calea unei vieți noi și prin învierea Lui să ne facă părtași ai vieții celei veșnice. *„Pentru că plata păcatului este moartea, iar harul lui Dumnezeu este viața veșnică în Iisus Hristos" (Romani 6, 23).*

Iisus (care înseamnă „mîntuitor") este „mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatele lumii" (Ioan 1, 29). El a luat asupra Sa păcatele tuturor, blestemul, osînda, suferințele și moartea, a purtat relele noastre (Isaia 53, 4—5; Ef. 1, 7; Gal. 3, 13) — ca să ne întoarcă iarăși la starea cea dintîi și să ne ajute să mergem mai departe, să pășim pe urmele Lui, adică să ajungem la asemănare cu El.

Mare este taina aceasta! Dumnezeu se face om, ca pe om să-l mîntuiască, să-l îndumnezeiască; Dumnezeu se întrupează și se jertfește ca pe om să-l ajute să devină „dumnezeu după har".

De aceea se cuvine ca, închinîndu-ne Lui și cinstind jertfa Lui pentru mîntuirea noastră — să răspundem la iubirea Lui cea dumnezeiască cu iubire deplină, la jertfa Lui cu jertfa noastră pentru El, pentru semeni, pentru Patrie, pentru omenire.

Să ne bucurăm și să ne veselim că iată avem mîntuirea în Iisus Hristos, Domnul nostru, căruia i se cuvine slava și închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Sărbătorirea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian

In numărul precedent al Telegrafului Român (7—8 din 15 februarie 1971) informam cititorii noștri asupra faptului că, în 22 februarie 1971, Prea Fericitul Părinte Justinian, *Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, împlinește venerabila vîrstă de șaptezeci de ani. Cu acest prilej, întreaga noastră Biserică, Ierarhi, preoți și credincioși, a trimis gînd de mulțumită către Părintele Luminilor pentru tot darul revărsat asupra Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu Prea Fericirea Sa, cît și asupra Patriei noastre dragi, în acești ani de înălțător avînt spre zidirea unei vieți tot mai bune și mai drepte pe străbunele noastre plaiuri.*

Evenimentul a fost subliniat în chip special la Sf. Patriarhie din București, cînd, în ziua arătată, în paraclisul Sf. Patriarhii și în prezența Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericirea Sa, înconjurat de un sobor de ieromonahi și diaconi, a slujit Sf. Liturghie. Au mai fost de față P. C. consilieri patriarhali și alți oaspeți de seamă.

La această sărbătorire a fost prezent și Domnul profesor Dumitru Dogaru, *Președintele Departamentului Cultelor.*

După Te-Deumul de mulțumire, săvîrșit de P. S. Antim, *Episcop-vicar patriarhal, P. F. Părinte Patriarh Justinian a fost felicitat de toți cei prezenți.*

Totul a fost simplu și solemn, ca personalitatea Prea Fericirii Sale, dăruită fără rezerve, precum tuturor ne este cunoscut, preamăririi lui Dumnezeu prin slujirea semenilor, a obștei dreptcredincioase, a Patriei și poporului nostru, a binelui general în lume.

R.

De ce cinstim pe sfinții îngeri?

Alături de Sfinții ridicați dintre oameni, pe care Sfînta noastră Biserică îi recomandă credincioșilor spre cinstire, pentru că ei s-au învrednicit să ajungă în ceruri prieteni și casnici ai lui Dumnezeu, pentru că viața lor e un exemplu vrednic de urmat pentru toți creștinii și pentru că ei, prin rugăciunile lor, mijlocesc către Dumnezeu pentru noi, ea ne recomandă de asemenea să cinstim și pe sfinții îngeri. Însăși Biserica, în cultul ei public, îndeamnă pe credincioși să ceară de la Dumnezeu: „Înger de pace, credincios, îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre . . ."

Motivele sau temeiurile pentru care Sfînta Biserică a orînduit cinstirea îngerilor, sînt numeroase. În cele ce urmează, vom arăta pe cele mai însemnate dintre acestea.

1. Îngerii sînt ființe spirituale nevăzute și nemuritoare, create de Dumnezeu înaintea omului și superioare acestuia, avînd menirea de a-l lăuda pe Dumnezeu și a-i sluji Lui (Ps. 148, 2; Isaia 6, 3; Apoc. 4, 8; 7, 11; Ps. 103, 4; Evrei 1, 7 etc.). Sf. Ioan Damaschin spune că îngerii au un singur lucru de făcut: Să laude pe Dumnezeu și să slujească voinței Lui.

Despre lauda pe care îngerii o dau lui Dumnezeu, ca și despre slujba lor cerească pe care o aduc Stăpînului tuturor, vorbesc numeroși Sfinți Părinți. Astfel, Sf. Dionisie Pseudo-Areopagitul, Sf. Gherman și Sf. Simeon al Tesalonicului ne spun că, asemenea nouă oamenilor, care îi aducem lui Dumnezeu, în Sf. Liturghie, o slujbă pămînteasă, cetele îngerești aduc în ceruri Stăpînului tuturor o Liturghie cerească. La această Liturghie cerească a îngerilor se referă și cuvintele din Sfintele Li-

(Continuare în pag. 2)

De ce cinstim pe sfinţii îngeri?

(Urmare din pag. 1)

turghii ale Sf. Ioan Gură de Aur şi Vasile cel Mare, din cuprinsul rugăciunii intrării celei mici: „Stăpîne, Doamne, Dumnezeul nostru, cel ce ai aşezat în ceruri cetele şi oştile îngerilor şi ale arhanghelilor spre slujba slavei Tale...", de asemenea şi cuvintele din rugăciunea euharistică de la aceleaşi Sfinte Liturghii, rostite de preot în timp ce la strană se cîntă imnul îngeresc: „Sfînt, Sfînt, Sfînt e Domnul Savaot..." „Cu aceste fericite Puteri, şi noi, iubitorule de oameni, strigăm şi grăim..."

2. Precum rezultă din mai multe locuri din Sf. Scriptură, îngerii sînt păzitori, îndrumători şi slujitori ai oamenilor (Fac. 32, 1; Num. 22, 32—35; Dan. 6, 23; F. Ap. 5, 19; 12, 11 ş.a.), precum şi mijlocitori către Dumnezeu pentru noi (Apoc. 5, 2; 8, 3). Numeroşi Sfinţi Părinţi şi învăţători bisericeşti (ca: Sf. Vasile cel Mare, Sf. Ioan Gură de Aur, Origen etc.) afirmă că fiecare creştin primeşte la botez un înger păzitor, ceea ce în mod indirect reiese şi din cuvintele Sf. Scripturi (Matei 18, 10; F. Ap. 12, 15). De asemenea, îngeri păzitori şi ocrotitori au şi popoarele şi statele (Dan. 4, 10—14). Din acest motiv, Sfînta Biserică a întocmit rugăciuni speciale pentru îngeri şi îndeosebi către îngerul păzitor.

3. După răzvrătirea cetei lui Lucifer şi transformarea acestora de către Dumnezeu în îngeri ai întunericului (diavoli), Sf. Tradiţie ne spune că, la soborul îngeresc care s-a ţinut îndată după aceasta, Sf. Arhanghel Mihail a luat cuvîntul înaintea tuturor îngerilor şi a zis: „Să luăm aminte, ca să nu mai cadă cineva dintre noi, asemenea acelora". De aici înainte, îngerii au progresat în desăvîrşire, încît au ajuns, prin har, la un asemenea grad de perfecţiune, încît ei nu mai pot păcătui. Datorită stării lor desăvîrşite, îngerii se află în cea mai perfectă comuniune (unire) morală cu Dumnezeu, în aşa fel încît ei pururea văd faţa lui Dumnezeu (Matei 18, 10).

Îngerii sînt organe ale descoperirilor lui Dumnezeu, trimişi şi vestitori către oameni, aducînd la cunoştinţa acestora tot ceea ce Dumnezeu a socotit necesar să le descopere în legătură cu opera mîntuirii neamului omenesc. Astfel, printr-un înger i s-a făcut proorocului Daniil descoperirea despre timpul exact al venirii Mîntuitorului Iisus Hristos (Dan. 9, 23—27), printr-un înger s-a descoperit proorocului Zaharia rezidirea Ierusalimului şi chemarea neamurilor la mîntuire (Zah. 2, 14—15), prin îngerul Gavriil a primit preotul Zaharia vestea că va avea un fiu care va pregăti calea Domnului (Luca 1, 17), prin acelaşi înger a primit Sf. Fecioară Maria vestea cea bună că va naşte pe Mîntuitorul lumii (Luca 1, 30—35), printr-un înger a primit Sf. Iosif, logodnicul Mariei, vestea că pruncul care s-a zămislit în ea este de la Duhul Sfînt (Matei 1, 20), prin înger au primit femeile mironosiţe vestea că Domnul Hristos a înviat din morţi (Matei 28, 5—7), prin îngeri au primit Sfinţii Apostoli, la Înălţarea Domnului, vestea că „acest Iisus pe care l-aţi văzut înălţîndu-se", va veni pe pămînt a doua oară (F. Ap. 1, 11), prin înger a fost trimis diaconul Filip din Samaria, pe calea ce duce de la Ierusalim la Gaza, spre a boteza pe famenul etiopian (F. Ap. 8, 26, urm.) etc.

4. Datoria cinstirii îngerilor, alături de cea a Sfinţilor, rezultă şi din mărturiile unora dintre Sfinţi Părinţi (Sf. Chiril al Ierusalimului, Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Firmilian al Capadochiei, Sf. Grigorie cel Mare şi alţii) cu privire la unirea îngerilor cu oamenii în acelaşi unic trup al Bisericii, al cărui cap este Hristos. Căci dacă Mîntuitorul nu s-a întrupat pentru îngeri, ci pentru oameni (cf. Evrei 2, 16), El a luat trup omenesc pentru a aduce şi a aşeza pe oameni laolaltă cu îngerii, împăcînd cu Sine pe cele cereşti şi pe cele pămînteşti, prin sîngele crucii Sale (Col. 1, 20). Căci după ce armonia lumii a fost tulburată, anume în cer prin căderea îngerilor, iar pe pămînt prin păcatul lui Adam, Fiul lui Dumnezeu a luat trup omenesc pentru a împăca şi a uni cele ce au fost dezbinate prin păcat. Precum spune Sf. Ioan Gură de Aur, Mîntuitorul Hristos recapitulează şi rezumă în Sine întregul univers, lumea spirituală şi lumea materială, care suspină împreună cu omul şi aşteaptă izbăvirea (Romani 8, 22—23).

Ţinînd seama de toate acestea, Sfînta Biserică, încă din vremuri străvechi, a aşezat cultul îngerilor alături de cel al Sfinţilor. De aceea a orînduit, încă din veacul al IV-lea, prăznuirea, la data de 8 noiembrie, a Soborului sau Adunării Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavril şi a tuturor puterilor cereşti celor fără de trupuri. Tot întru cinstea şi pomenirea Sfinţilor îngeri, Sf. Biserică a consfinţit ziua de luni din fiecare săptămînă, la slujbele dumnezeieşti din această zi lăudîndu-se şi preamărindu-se, prin tropare, condace, canoane şi alte cîntări şi rugăciuni, cei ce ei înşişi laudă şi preamăresc necontenit pe Stăpînul şi Părintele tuturor. Şi nu trebuie să uităm că, prin lauda şi preamărirea pe care noi o dăm îngerilor şi celorlalţi Sfinţi, preamărim de fapt pe Dumnezeu, după cuvintele Psalmistului: „Lăudaţi pe Dumnezeu întru Sfinţii săi" (Ps. 150, 1).

I. Zăgrean

Mitropolitul Grigorie Dascălul

La sfîrşitul epocii fanariote scaunul Ungrovlahiei a fost ocupat de mitropolitul Dionisie Lupu (1819—21), fost mult timp stareţ al mănăstirii Dealu şi Tismana, avînd şi rangul de episcop titular al scaunului Sevastiei. Ca mitropolit a fost cald sprijinitor al şcolii lui Gheorghe Lazăr de la mănăstirea Sf. Sava din Bucureşti.

În 1821 s-a retras din scaun.

Din această pricină, Grigorie Ghica, primul domn pămîntean, după 1821, a poruncit divanului domnesc, la 4 ianuarie 1823, să purceadă la alegerea unui nou mitropolit.

Noul mitropolit era născut în Bucureşti, în anul 1765, fiind numit din botez Gheorghe. A urmat cursurile vestitei şcoli de la Sf. Sava, care dura pe atunci 12 ani. Aici a învăţat temeinic limbile elină şi latină, româna, teologia şi altele. În timpul studiilor a făcut cunoştinţă cu doi călugări nemţeni, Gherontie şi Dorotei, trimişi aici de stareţul Paisie Velicicovschi „spre învăţătura limbii elineşti". În tovărăşia celor doi ucenici paisieni a părăsit şcoala de la Sf. Sava, plecînd la manastirea Neamţ, în jurul anului 1790. La Neamţ tînărul Gheorghe a fost tuns în monahism de însuşi stareţul Paisie, schimbîndu-i-se numele, potrivit pravilei călugăreşti, în Grigorie, fiind dat în ascultarea duhovnicească a prietenului său Gherontie. Iar cînd a venit un arhiereu la mănăstire a fost hirotonit ierodiacon.

Cei doi călugări, Gherontie şi Grigorie, au început de îndată să tălmăcească felurite cărţi de învăţătură din limba greacă în limba română. În curînd mitropolitul Dositei Filitti a cerut stareţului mănăstirii Neamţ să-i trimită „doi părinţi, pricopsiţi la tîlcuirea sfintelor cărţi după elinie". Au fost trimişi cei doi prieteni, care au izbutit să şi tipărească la Bucureşti două din tîlcuirile lor şi anume: *Carte folositoare de suflet*, în 1799 şi *Chiriacodromionul* învăţatului mitropolit grec Nichifor Teotochi, în 1801. Paralel cu osteneala traducerilor, ierodiaconul Grigorie a fost însărcinat de mitropolitul Dositei şi cu grija bibliotecii Mitropoliei din Bucureşti.

În 1802 cei doi călugări cărturari se aflau din nou la metania lor de la Neamţ. În anul următor, scaunul mitropolitan al Moldovei a fost ocupat de Veniamin Costachi. Acesta a îndrumat pe cei doi prieteni să tălmăcească alte lucrări, pe care să le tipărească în tipografia Mitropoliei de la Iaşi. Aşa au văzut lumina tiparului lucrările: *Întrebări şi răspunsuri oarecare bogoslovesti* ale Sfîntului Atanasie (1803), *Tîlcuire la cele patru Evanghelii* a lui Teofilact al Bulgariei (1805). *Descoperire cu amăruntul a pravoslavnicei credinţe* (Dogmatica) a Sf. Ioan Damaschin (1806), toate trei cu prefeţe semnate de cei doi tîlcuitori. Probabil aceste cărţi vor fi fost folosite ca manuale didactice în seminarul înfiinţat de mitropolitul Veniamin la Socola, în 1803.

După acestea, Grigorie a venit la Bucureşti, unde, prin ocrotirea episcopului Iosif al Argeşului, s-a aşezat la mănăstirea Antim. De aici s-a retras la mănăstirea Căldăruşani, trăind în rugăciune şi tălmăcind cărţi folositoare de suflet. Din îndemnul mitropolitului Dionisie Lupu a tradus şi tipărit la Bucureşti *Cele şase cuvinte despre preoţie* ale Sf. Ioan Gură de Aur (1820) şi *Cuvîntul despre preoţie* al Sf. Grigorie de Nazianz (1821).

În liniştea mănăstirii Căldăruşani şi în mijlocul trudei sale cărturăreşti l-a surprins alegerea de mitropolit al Ungrovlahiei.

Deşi o viaţă întreagă se ocupase numai cu rugăciunea şi tîlcuirea cărţilor, mitropolitul Grigorie s-a dovedit a fi un ierarh destoinic întru purtarea cîrjii vlădiceşti, înfăptuind o seamă de lucruri vrednice de laudă şi de pomenire.

Astfel în primii ani de arhipăstorire a completat scaunele vacante ale celor trei eparhii sufragane cu vlădici de neam român. (Grigorie la Argeş, Neofit la Rîmnic şi Chesarie la Buzău). A plătit o mare parte din datoriile Mitropoliei, lăsate de înaintaşii săi în scaun. A purtat o grijă deosebită preoţilor.

A acordat aceeaşi atenţie şi şcolilor, în calitatea sa de prim-efor al şcolilor din Ţara Românească. S-a ocupat de trimiterea de bursieri la studii în străinătate. Tot el a stăruit pentru înfiinţarea de seminarii teologice în fiecare eparhie, cu cheltuiala acestora.

Mitropolitul Grigorie a căutat să pună rînduială şi în viaţa mănăstirilor închinate la Locurile Sfinte din Răsărit, care ajunseseră în paragină şi pline de datorii. Cu aprobarea domnului, în 1823 a numit numai stareţi români, a întocmit catagrafii de averile mănăstirilor, le-a rînduit case de venituri şi a oprit în parte trimiterea de bani la Locurile Sfinte pînă ce se vor plăti datoriile acelor mănăstiri. Fără îndoială că dacă s-ar fi putut înfăptui aceste gînduri bune ale mitropolitului, starea mănăstirilor din Muntenia ar fi fost cu totul alta.

În tot acest timp mitropolitul Grigorie a continuat cu acea rîvnă şi activitate de traducător. Rînd pe rînd au apărut la Bucureşti lucrările: *Dovedire împotriva eresului armenilor* (1824). *Două cuvinte ale Sfîntului Casian Râmleanul* (1825), *Cuvinte ale Sfinţilor Vasile cel Mare şi Grigorie cuvîntătorul de Dumnezeu* (1826), *Cuvinte ... ale Sfîntului Ioan Gură de Aur* (1827), *Zece cuvinte pentru dumnezeiasca pronie a lui Teodoret al Cirului* (1827), *Patericul* (1828). *În* 1827 a tipărit o *Învăţătură pre scurt pentru nunţi*, cu explicarea gradelor de rudenie, foarte necesară preoţilor.

În 1832—33 a dat la lumină: *Douăzeci şi două de cuvinte pentru purcederea Sfîntului Duh* a lui Iosif Vrienie, *Epistole de obşte ale patriarhului Fotie al Constantinopolului, Împărţirea de grîu* şi *Puţul*, amîndouă de Sf. Ioan Gură de Aur. Deşi s-au tipărit cu mari cheltuieli, aceste cărţi au fost împărţite „în dar".

În privinţa mănăstirilor a rînduit ca prisosul veniturilor să se strîngă în casa facerilor de bine şi în folosul şcolilor. A hotărît apoi să se deschidă un seminar în fiecare eparhie. A început acum reparaţia catedralei mitropolitane, pe care n-a putut-o însă isprăvi. A continuat şi activitatea cărturărească, punînd sub tipar primul volum din *Vieţile sfinţilor*, în tipografia înfiinţată de el la mănăstirea Căldăruşani, dar pe care n-a mai apucat să-l vadă tipărit. Bătrîn şi obosit de truda cărturărească şi a multelor necazuri pe care le-a avut de îndurat, între care un surghiun, mitropolitul Grigorie a închis ochii pentru totdeauna în ziua de 22 iunie 1834. A fost îngropat lîngă fereastra Proscomidiei catedralei mitropolitane din Bucureşti, iar după şapte ani, oasele i-au fost aduse la mănăstirea Căldăruşani şi aşezate în gropniţa mănăstirii. Aşa şi-a sfîrşit viaţa acest smerit şi învăţat mitropolit al Ţării Româneşti. Ca şi contemporanul său Veniamin Costachi, a adus şi el un aport de seamă la răspîndirea lucrărilor Sf. Părinţi în româneşte, a purtat aceeaşi grijă de şcoli şi de preoţime, a avut aceeaşi dragoste faţă de păstoriţi, a luptat cu aceeaşi rîvnă împotriva amestecului grecesc în treburile Bisericii româneşti. Pentru lupta lor dîrză dusă pentru Biserica şi neamul lor, amîndoi au fost nevoiţi să-şi părăsească scaunul.

În urma morţii mitropolitului Grigorie, conducerea Mitropoliei a fost încredinţată celor trei episcopi: Neofit al Rîmnicului, Chesarie al Buzăului şi Ilarion al Argeşului. Neofit condusese treburile Mitropoliei şi în timpul surghiunului lui Grigorie. El a fost ales apoi mitropolit în 1840, păstorind pînă în 1849. Sub el s-a înfiinţat seminarul din Bucureşti, în 1836, numit mai tîrziu Seminarul Central, iar în anul următor Seminarul din Rîmnicul Vîlcea. Chesarie a fost unul din cei mai de seamă episcopi ai Buzăului (1825—46). El a deschis Seminarul din Buzău, a înfiinţat o şcoală de zugravi-iconari, o şcoală de muzică bisericească, amîndouă în Buzău, a reînfiinţat vechea tiparniţă a Episcopiei, în 1835, tipărind ca la 50 de cărţi, de slujbă, de învăţătură, sau de literatură, s-a îngrijit de ridicarea sau refacerea multor biserici şi mănăstiri din eparhie, începînd cu catedrala sa episcopală. Sub conducerea profesorilor Gavriil Munteanu, directorul Seminarului, şi Dionisie Romano, a apărut la Buzău prima foaie bisericească din ţara noastră, *Vestitorul bisericesc* (1839—40).

Episcopul *Ilarion al Argeşului* (1820—45) a fost un ierarh de o aleasă pregătire cărturărească, sprijinitor al răscoalei lui Tudor Vladimirescu din 1821. Sub el s-a deschis Seminarul din Curtea de Argeş, în 1836.

Deci, în ciuda vitregiilor prin care au trecut ţările noastre după 1821, activitatea cărturărească a continuat în toată această vreme datorită în primul rînd marelui cărturar Grigorie Dascălul. Prin înfiinţarea celor patru seminarii s-a făcut un însemnat pas înainte în ce priveşte pregătirea viitorilor preoţi din Ţara Românească.

Mircea Păcurariu

Maică Sfîntă Preacurată

Maică Sfîntă Preacurată,
Pururi binecuvîntată
Prin iubitu-ţi Fiu Iisus
— Soare fără de apus —

Celor nebăgaţi în seamă,
Tu le eşti soră şi mamă.
Apăsaţilor de soartă
Mila ta grijă le poartă.

Cei lipsiţi de bucurie
Află, în tine, Marie,
Minunată mîngîiere
În necazuri şi-n durere!

Zi de zi, Sfîntă Fecioară,
Darul tău ne înconjoară,
Solitoare ne-nfruntată
Pururi binecuvîntată!

Pr. N. Lungu
Suciu de Sus-Maramureş

Din realizările ultimului cincinal

Întregul nostru popor a luat cunoştinţă cu sentimente de satisfacţie şi bucurie de realizările consemnate în Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a Patriei noastre — Republica Socialistă România — în perioada anilor 1966—1970.

Sensul şi valoarea cifrelor statistice de la sfîrşitul unui nou cincinal sînt dătătoare de ton în ceea ce priveşte ilustrarea marilor virtuţi creatoare ale poporului nostru, căci prin hărnicia, abnegaţia şi entuziasmul întregului nostru popor, harta ţării a fost îmbogăţită cu multiple şi grandioase obiective noi, în toate ramurile economiei naţionale, deschizînd noi perspective modernizării, civilizaţiei şi progresului social. Prin proporţia şi amploarea realizărilor obţinute, cincinalul anilor 1966—1970 a fost apreciat ca fiind „etapa cea mai rodnică, cea mai fecundă din istoria de mai bine de un pătrar de veac a edificării socialismului în ţara noastră".

Parcurgînd cifrele Comunicatului, constatăm că s-au îndeplinit şi depăşit obiectivele propuse cu cinci ani în urmă. Să ne oprim numai asupra cîtorva date:

În perioada anilor 1966—1970, investiţiile din fondurile centralizate ale Statului au totalizat 289,7 miliarde lei, încît s-au depăşit în acest cincinal investiţiile celor zece ani precedenţi.

Prin efortul susţinut al tuturor oamenilor muncii, s-au atins noi performanţe creatoare: în numai 22 zile din 1970 s-a realizat o producţie în ansamblul economiei naţionale echivalentă cu cea a anului 1938.

Ca factor fundamental şi determinant pentru întreg progresul societăţii româneşti, se impun succesele obţinute în dezvoltarea dinamică a industriei. Astfel în 1970 producţia globală industrială a fost cu 75 la sută mai mare ca în 1965. Alături de ramurile principale ale industriei, ca: metalurgia, construcţia de maşini, chimia, energia electrică, o dezvoltare accelerată a cunoscut în ultimii ani industria electronică şi electrotehnica, mecanica fină şi optica, sectorul maşini unelte şi petrochimia.

Pentru continua îmbunătăţire a condiţiilor de viaţă ale oamenilor muncii, o creştere însemnată a avut loc în ramurile producătoare de bunuri de consum atît alimentare, cît şi industriale. În 1970 industria uşoară a realizat cu 73 la sută mai mult faţă de 1965. Consumul acestor bunuri de către populaţie s-a mărit în chip substanţial, ca un rezultat al creşterii numărului salariaţilor şi a fondului de salarii. În cei cinci ani s-au creat 800 de mii de noi locuri de muncă, numărul salariaţilor ajungînd în 1970 la 5,1 milioane, iar venitul provenit din salarii a crescut în 1970 cu 31,5 miliarde lei mai mult decît în 1965, echivalînd cu o creştere de 50 la sută. Tot în acest scop s-au mărit cu peste 30 la sută pensiile, au sporit indemnizaţiile pentru naştere şi alocaţiile pentru copii.

O amploare deosebită a cunoscut construcţia de locuinţe. În anii cincinalului, au fost construite la oraşe şi sate aproape 660.000 de locuinţe (dintre care 344.000 din fondurile Statului), mutîndu-se în case noi 2 milioane de cetăţeni.

Ca o ramură de bază care, împreună cu industria, asigură progresul economiei naţionale, agricultura a cunoscut în cincinalul trecut un proces de continuă dezvoltare şi modernizare. S-au investit de stat 37 miliarde de lei pentru sporirea producţiei agricole, care a înregistrat o creştere de 24 la sută faţă de perioada 1961—1965.

Întregul proces de învăţămînt s-a desfăşurat în condiţiile cele mai prielnice pentru a ridica competenţa, calificarea şi pregătirea profesională şi intelectuală a tinerelor generaţii, cît şi a tuturor celor ce sînt în cîmpul muncii.

Făcînd o privire retrospectivă asupra tuturor înfăptuirilor măreţe care s-au înregistrat în anii ultimului cincinal în toate domeniile de activitate, ne putem da seama că ele constituie o bază trainică de lansare spre noi obiective şi succese, care îşi vor spune cuvîntul în noul cincinal, elaborat pe temeiuri realiste cu adeziunea întregului popor.

Toate marile realizări ale Patriei noastre care s-au consemnat pînă acum şi care vor urma neîncetat, prin hărnicia şi priceperea oamenilor muncii, în frunte cu înţeleapta conducere a Partidului, sînt izvorîte din conştiinţa identităţii totale dintre directivele mari ale conducerii de Stat şi aspiraţiile măreţe ale întregului nostru popor. Ele vor ridica ţara noastră pe noi culmi de progres multilateral, de civilizaţie şi cultură, contribuind la fericirea şi bunăstarea materială şi spirituală a tuturor cetăţenilor patriei noastre — una, liberă şi independentă, Republica Socialistă România.

F. Costea

GALA GALACTION

— 10 ani de la moartea sa —

Era în primul sau al doilea an al deceniului şase din veacul nostru, cînd părintele Gala Galaction a rostit în faţa studenţilor teologi de la Institutul sibian o avîntată cuvîntare, cu mult frămîntata sa temă: Convertirea Sf. Apostol Pavel.

Au trecut două decenii de atunci şi, în 8 martie 1971, un deceniu de la chemarea sa la Domnul şi cu toate acestea chipul său de venerabil patriarh stăruie mereu în privirile noastre sufleteşti.

Dar, cu acest prilej comemorativ, înaintea noastră ne apare cu deosebire statura cuceritoare a scriitorului Gala Galaction, care şi-a înmulţit cu adevărat talantul, punîndu-şi pana sa înaripată în slujba unor idei, care să înalţe şi să înnobileze făptura omenească. Căci — aşa cum potrivit arăta Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, în urmă cu şaptesprezece ani — „întreaga sa operă literară este o minunată predică, o neîncetată propovăduire a biruinţei binelui şi virtuţii asupra răului şi ispitei".

Acest lucru se explică şi prin aceea că opera lui G. Galaction izvorăşte din poveştile mamei sale, fiică de preot, ale „mamei Floarea, bătrîna casei" părinteşti, ale vizitiului Ion Caraiman, din „clopoţeii de catifea sură a dediţeilor din lunca Vezii", din părţile Roşiorilor de Vede, unde a copilărit — elemente evocate în „Papucii lui Mahmud", „Lîngă apa Vodislavei", „La Vulturi", „Bisericuţa din Răzoare", etc. — din poveştile tatălui său, care stau la baza nuvelelor: „Moara lui Căliman", „Andrei Hoţul", „În pădurea Cotoşmanei" etc. Cu un cuvînt, după cum însuşi mărturiseşte cu un anumit prilej, „am voit pururea să aduc la altarul Domnului tot ce am putut să culeg din grădina mea", iar această grădină, precum am văzut, era în primul rînd luminoasa zestre spirituală a poporului nostru, erau plaiurile minunate ale ţării pe care şi-a alintat copilăria şi pe care le-a colindat în virtutea slujbei bisericeşti pe care o avea, un fel de inspector bisericesc, slujbă care, precum însuşi spunea, „mă îndatora să străbat ţara în lung şi-n lat, să mă reîntîlnesc cu holdele din copilărie, să urc plaiurile Mehedinţului, să înnoptez lîngă Olt, lîngă Jiu şi lîngă Dunăre, să răzbat pădurile Argeşului şi ale Vîlcii", erau studiile teologice asupra cărora a zăbovit neîntrerupt 10 ani de zile (1900—1910) şi în primul rînd înţelepciunea Sf. Scripturi, pe care a tradus-o de la o margine la alta şi care constituie opera sa capitală. „Traducerea Sf. Scripturi este una din cele mai evidente minuni pe care providenţa m-a învrednicit să le văd în viaţa mea", mărturiseşte Gala Galaction în anii săi de adînci căruntеţe.

Dar ceea ce ne apare mai măreţ, mai împlinit, întru totul demn de urmat pentru noi, ca fii ai Bisericii noastre, este preotul Gala Galaction, care, după ani de zbucium, a îmbrăţişat taina preoţiei cu ardoare sfîntă, pe care a şi trăit-o aievea, căci, între altele, casa lui era deschisă tuturor oropsiţilor vieţii. „Părintele academician Gala Galaction — spunea cu ani în urmă tot P. F. Părinte Patriarh Justinian — a fost şi este, înainte de orice, un vrednic preot ortodox, un pilduitor şi strălucit slujitor al altarului dreptei credinţe străbune". Aceste spuse sînt întărite şi de concepţia despre preoţie a lui G. Galaction, încrestată în slove ca acestea:

„Aşa se cuvine să fie preotul: cel mai înţelept, cel mai paşnic, cel mai duhovnicesc şi cel mai sfînt om" dintr-o parohie. Sau: „Iisus Hristos nu primeşte ucenicie în rate, sau cu intermitenţă, sau cu tranzacţii diplomatice". Ori: „Nu se poate, în lumea aceasta, nepotrivire mai dureroasă şi mai chinuitoare decît să te apuci să înveţi, sau să predici, sau să înfăţişezi în faţa oamenilor dogma creştină, sfinţenia şi Biserica, atunci cînd, în taina conştiinţei tale, eşti asediat de furia patimilor şi robit de dragostea celor pămînteşti". De asemenea, ca să convingi pe credincioşii tăi „că Iisus Hristos este Calea, Adevărul şi Viaţa, tu însuţi, păstorule şi învăţătorule, trebuie să te afli, zi cu zi, pe calea lui Hristos, iluminat de adevărul lui Hristos şi trăind cu febrilitate viaţa cea întru Hristos". Aceasta cu atît mai mult cu cît „un preot care se afieroseşte pe sine sfintei sale slujbe şi împlineşte, cu frica lui Dumnezeu, toate cîte i se cer, este cel mai bun fiu al patriei".

Din scrisul bisericesc al lui Gala Galaction desprindem însă şi alte ziditoare şi mereu demne de luat în seamă învăţături. Aşa, de pildă, referindu-se la cuvintele Mîntuitorului: „Anevoie va intra bogatul în împărăţia cerurilor" (Matei 19, 23), el spune: „Tot miezul chestiunii este acesta: cu ce suflet şi cu ce mîini administrezi tu bogăţia ta? Dacă din această bogăţie tu ajungi să-ţi faci un tiran care te ţine strîns, îţi goleşte inima de dragostea faţă de aproapele şi te îndeamnă să zăvorăşti cu o sută de lacăte avutul tău, atunci tu ai ajuns un închinător la idoli".

După cum ştim, Învierea Domnului este adevărul de temelie al învăţăturii Bisericii noastre, căci „Învierea Domnului cea de a treia zi lămureşte, consolidează şi garantează opera Lui acum şi de-a pururi. Oricît de înaltă este învăţătura Sf. Evanghelii, Apostolii ei n-ar fi putut să biruiască lumea, dacă n-ar fi fost încredinţaţi pînă la tăierea capului, că Învăţătorul lor a biruit moartea şi li s-a arătat ca în zilele de mai înainte de Golgota".

Învăţătura Bisericii noastre are un sens sau un înţeles practic, precis şi categoric, căci ea „ne cere şi ne porunceşte, pentru dragostea lui Iisus Hristos, să fim unii cu alţii fraţi buni, adică îngăduitori, răbdători, miloşi şi cu deosebită cuviinţă în raporturile dintre noi".

A nu se uita niciodată şi aceea, că „un bun creştin trebuie să fie un bun cetăţean".

Comemorînd 10 ani de la trecerea pe tărîmul veşniciei a preotului, teologului şi scriitorului de bun nume, Gala Galaction, se cuvine deci ca preoţi şi credincioşi deopotrivă să-i aducem, drept cea mai aleasă cinstire a amintirii sale, străduinţa noastră spre o cît mai frumoasă viaţă creştinească şi cetăţenească, dragostea nestrămutată faţă de Legea străbună şi Patria noastră minunată, aşa cum atît de potrivit ne povăţuieşte el şi în puţinele gînduri încrestate mai sus.

Gh. Papuc

Mamă, cuvînt scump nouă

Cuvîntul mamă este unul din cele mai sfinte şi mai scumpe pentru noi, pe care data de 8 martie, „Ziua internaţională a femeii", ni-l scoate parcă mai mult în lumină.

Cînd zici mamă parcă zici viaţă, parcă zici soare, parcă zici pîine. De ce? Pentru că în cuvîntul mamă se îngemănează şi viaţa şi soarele şi pîinea. Mama este un monument de marmură caldă. Îi fac potretul mai mult din gînduri şi sentimente. Fruntea rotundă, albă ca sub lună, drumul sprîncenelor, înalt arcuit, cu faţa luminată de vis şi de credinţă. Luceferii privirii scînteind de bunătate şi înţelepciune. Mama autoritară, dreaptă şi totodată plină de duioşie şi de dragoste, de o exemplară modestie.

Cea mai perfectă icoană a mamei este Maica Domnului, care este mama ideală şi femeia de model pentru toate femeile şi mamele. Aleasă este ca revărsatul zorilor, pentru că a gonit noaptea şi toată întunecimea păcatului şi a adus în lume ziua cea purtătoare de viaţă. Este o fîntînă pecetluită, din care a curs izvorul vieţii, Hristos. Femeia se va mîntui prin naştere de fii (I Timotei cap. 2, v. 15). Rostul femeii în lume, idealul ei cel mai înalt e să fie mamă. Maica Domnului este femeia şi mama sfîntă. Mama a fost ultima dispoziţie testamentară a Mîntuitorului pe cruce. Prin ea s-a inaugurat în creştinism cinstirea specială a mamei.

Copilul trăieşte din viaţa mamei, vede cu ochii mamei, vorbeşte cu limba mamei, simte cu inima mamei. De aceea rolul ei în creşterea copiilor nu-l poate înlocui nici un pedagog.

Napoleon Bonaparte spunea despre mama sa, Maria-Letiţia Ramolina, că „tot ceea ce sînt, tot ceea ce am fost, o datorez deprinderilor de muncă pe care mi le-am format încă din copilărie şi excelentelor principii pe care mi le-a insuflat extraordinara mea mamă".

Marele medic Andrea Majocchi scrie în cartea sa întitulată, „Viaţa de chirurg": — „Mă revăd copil ghemuit în poala mamei, cînd o întrebam: „Mămico, pentru ce am venit pe lume?". Şi îmi pare că aud sfintele ei cuvinte: „Am venit pentru a cunoaşte, a iubi şi a sluji lui Dumnezeu şi oamenilor ca să ne bucurăm de fericire".

În istoria Patriei excelează chipul mamei lui Ştefan cel Mare, care interzice viteazului domnitor să intre în cetate în urma unei bătălii pierdute. Mama îi spune: „De eşti tu Ştefan, mergi şi strîngeţi oastea, pentru ţară mori şi-ţi va fi mormîntul încoronat cu flori". Ştefan la vorbele mamei strînge oaste şi înfrînge pe duşman.

(Continuare în pag. 4)

DECALOGUL

Porunca a doua

„Să nu-ţi faci chip cioplit, nici asemănare vreunui lucru din cer, de pe pămînt sau din cîte sînt în apă şi sub pămînt, nici să te închini lor şi să nu le slujeşti“ — este a doua poruncă din Decalog.

Arătam că la darea Legii toate popoarele lumii erau politeiste (credeau în mai mulţi dumnezei) şi fiecare zeu îşi avea chipul său cioplit în marmură sau turnat în aur, în argint ori în aramă şi înzorzonat cu fel de fel de pietre scumpe. Cultul, închinarea lor, era împreunat cu multe jertfe de animale, chiar de oameni, cu băuturi ameţitoare şi cu dansuri diferite.

Firește, în mijlocul unei asemenea lumi, nici poporul evreesc nu se putea apăra şi nu era scutit de idolatrie (închinare la idoli). Pe vremea lui Moise au făcut viţelul de aur. Pe vremea proorocului Ilie s-au închinat Astarteei (zeiţă siriană) şi lui Moloh (zeu fenician), căruia mamele îşi jertfeau copiii de vii. În felul acesta şi prin aceasta şi-au uitat misiunea pentru care Dumnezeu i-a ales dintre toate popoarele. Le trebuia o poruncă aspră care să-i ferească de astfel de grave rătăciri.

Dar pe lîngă porunca a doua, Dumnezeu le-a trimis sute de ani în şir mulţime de prooroci care să-i trezească, să le aducă aminte de chemarea ce li s-a dat la poalele muntelui Sinai. Regele prooroc David (a trăit pe la anul 1100—1000 înainte de naşterea Domnului) scria vestiţii psalmi, în care arăta şi deşertăciunea idolilor, în cuvinte ca acestea:

„Idolii păgînilor argint şi aur,
Lucruri de mîini omeneşti, —
Gură au şi nu vor grăi,
Ochi au şi nu vor vedea,
Urechi au şi nu vor auzi,
Nări au şi nu vor mirosi,
Picioare au şi nu vor umbla,
Nu vor glăsui cu gîtlejul lor
Că nu este duh în gura lor“.

Acelaşi lucru l-au făcut toţi prorocii mari şi mici, plătind de multe ori cu viaţa strădania de a-i feri de închinare la idoli.

Este adevărat că Sicriul Legii avea deasupra doi heruvimi din aur, ceea ce a făcut şi Solomon în Sfînta Sfintelor de la templul din Ierusalim. Vechiul Testament ne mai vorbeşte de asemenea de şarpele de aramă, ridicat de Moisi în pustie ş.a. Dar aceste chipuri cioplite sau turnate, n-au fost închinare la idoli şi deci nici călcarea poruncii a doua din Decalog şi nici nu s-a gîndit cineva vreodată la aceasta.

În această ordine de gînduri trebuie să spunem că nici închinarea la icoane, cinstirea sf. cruci etc. nu sînt închinare la idoli şi, deci, călcare a poruncii a doua din Decalog.

Noi ştim că crucea Domnului a fost lemn uscat, dar prin răstignire a primit putere a rodi viaţă fără de sfîrşit, mîntuire. Prin „suirea“ Domnului pe ea, a devenit altarul pe care s-a jertfit Mielul lui Dumnezeu ca răscumpărare a noastră din robia păcatului şi a morţii, ca răscumpărare şi sfinţire a omului ascultător. Mîntuitorul a profeţit mereu despre această cruce şi răstignire, adăugînd totdeauna şi cuvintele: dar a treia zi va învia. Şi cum ar fi duşman Lui cînd Însuşi spune: „Eu pentru ceasul acesta am venit pe pămînt“ (Ioan 12, 27). Dacă n-ar fi fost crucea şi moartea de pe ea, n-am fi avut şi n-am fi cunoscut Învierea Lui şi chezăşia învierii noastre. Dacă n-ar fi fost acestea, oamenii n-ar fi avut dovada că „Iisus Hristos a fost cu adevărat Fiul lui Dumnezeu cel prorocit şi promis încă Evei la scoaterea din rai“. „O, nepricepuţilor şi zăbavnici cu inima a crede toate cîte au grăit prorocii, au nu trebuia a pătimi acestea Hristos şi a intra întru slava Sa?“ (Luca 24, 25—26) zice chiar Domnul. Şi mai zice: „Aşa este scris şi aşa trebuia să pătimească Hristos şi a treia zi să învieze din morţi“ (Luca 24, 46). Cunoscînd oare numai acestea nu facem păcat a spune şi a crede că ea, crucea Domnului, ar fi duşmana lui Hristos şi un idol? Să împroşcăm cu vorbe de ocară ceea ce Sfinţii Apostoli, Sfinţii mucenici şi muceniţe şi Sfinţii Părinţi şi sinoadele ecumenice au propovăduit şi au cinstit, mulţi chiar dîndu-şi viaţa pentru ea? Sf. Apostol Pavel spune: nu ne rușinăm de crucea Domnului ci ne lăudăm cu ea şi o cinstim. Să nu uităm, că păgînii se închinau (adorau) idolii lor, iar noi cinstim (venerăm) sf. cruce. A adora şi a venera nu e tot una. Nu dăm adorare decît lui Dumnezeu, cel unul în fiinţă şi întreit în feţe. La fel stau lucrurile şi cu sf. icoane. Prima icoană o avem chiar de la Domnul nostru Iisus Hristos. După ce sinedriul şi Pilat l-au osîndit la moarte, sub lovituri de bici şi de ciomag l-au silit să-şi ducă în spate crucea grea pe Golgota. Asudat şi sfîrşit de putere străbate în sus pe deal afară de cetate pe-o străduţă strîmtă. Dintr-o casă o femeie, Veronica, a ieşit cu un prosop şi i-a şters faţa. După ce a intrat în casă, mare i-a fost mirarea: pe ştergar s-a imprimat faţa Mîntuitorului. Această primă icoană a existat sute de ani şi a fost văzută şi preţuită chiar şi de împăraţi. Oare dacă icoanele ar fi idoli, Domnul Iisus Hristos ne lăsa chipul Său? — Sf. Evanghelist Luca a pictat chipul Maicii Domnului, tot o icoană mult preţuită şi cinstită de creştini. În catacombele din Roma, în aceste tunele mari săpate în pămînt, la o răspîntie de asemenea tunele, se vede pînă azi pictată o icoană frumoasă a Maicii Domnului. Şi aceasta pe vremea prigonirilor împăraţilor romani. Abia de la anul 623 după Hristos, împăratul bizantin Iraclie a pornit persecuţii împotriva icoanelor, motivînd că ar fi idoli. După el un şir întreg de urmaşi pe tronul lui au sfărîmat icoanele şi pe cinstitorii lor i-au supus la chinuri şi moarte. Creştinii cinstitori ai icoanelor s-au răsculat şi s-au încins lupte cu armatele împăraţilor, lupte care au durat pînă la anul 842. Împăraţii au distrus poate cele mai frumoase opere de artă, iar creştinii au sfărîmat statuile împăraţilor. Întîi sinodul al 7-lea ecumenic de la Niceea din 787, apoi sinodul local din Constantinopol din 842 au restabilit cultul icoanelor şi cu el liniştea împărăţiei. Aceste sinoade au statornicit că icoanele să fie din nou aşezate la loc de cinste.

Sînt, este adevărat, o seamă de idoli, fără chip cioplit, cărora ne mai închinăm unii dintre noi, ca de pildă: lăcomia, zgîrcenia, mîndria, invidia ş.a., pe care cu adevărat să-i lepădăm din viaţa noastră.

Vorbind de a doua poruncă din Decalog vom spune deci că cinstirea icoanelor şi a Sfintei cruci nu are nimic comun cu închinarea la idoli.

Noi ne închinăm numai lui Dumnezeu, iar icoanele le cinstim ca unele ce înfăţişează chipul văzut al Mîntuitorului, ca şi chipurile Sfinţilor, aceşti „aleşi“ ai lui Dumnezeu.

G.M.

Mamă, cuvînt scump nouă

(Urmare din pag. 3)

În literatura română imaginea mamei se contopeşte adesea cu aceea a patriei. Citez poezia lui Tudor Arghezi întitulată „Muma ţară“, sau versuri ca:

„L-acopere blestemul lumii
Pe cel ce-şi uită chipul mumii
Şi-şi numără murdari arginţii
Hulindu-şi ţara şi părinţii ...“.

Patria este acolo unde este mama mea, acolo unde am văzut lumina zilei, unde am fost legănat, unde odihnesc părinţii şi strămoşii mei. Toate-n ţară îi seamănă mamei:

„... „Aspră în tandreţea ei
De lumină minerală
Ea ni-i leagăn de idei
Cutezanţă în sfială.

De-i pierdută pentru vii
Dincolo de praguri sumbre,
Chiar cărunţi sîntem copii
Ai acestei sfinte umbre“.

Dintre mamele celebre, mai recent, amintesc pe doamna Ana Angle Brooky, preşedinta a 24-a sesiune a Adunării Generale O.N.U., care e mama unei mari familii africane. Mamă a doi copii, ea a adoptat 47 de copii ai lucrătorilor agricoli de pe plantaţiile de lîngă Monrovia.

Statul nostru înconjoară cu deosebită atenţie pe mamă. Mamele cu mai mulţi copii sînt mame eroine. În Scheii Braşovului avem o mamă eroină, pe Eufrosina Buzoi, care a dat naştere la 14 copii şi pe care o cinstim din toată inima noastră. Trecem pe lîngă ea ca pe lîngă o sfîntă, căci maternitatea a imprimat pe chipul femeii un nimb de sfinţenie.

Biserica Ortodoxă Română, care a slujit unitatea noastră în Hristos-Domnul, precum şi unitatea şi propăşirea Patriei noastre scumpe, este maica noastră sufletească, ce în vremuri de restriște ne-a întărit şi ne-a mîngîiat şi care astăzi se bucură cînd îşi vede pe toţi fiii la un loc, închinîndu-se la acelaşi sfînt prestol pe a cărui faţă albă ca şi crinul străluceşte „Legea noastră strămoşească“.

Cît de potrivit grăieşte în această privinţă Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Ardealului Dr. Nicolae Mladin, cînd zice: „E o binecuvîntare de la Dumnezeu să fim fii ai acestei Biserici şi fii ai acestui ţinut. Lui i se cuvine lauda şi mulţumita pentru tot ce ne dăruieşte astăzi în vremea de mari împliniri ale Patriei noastre şi de mari transformări ale omenirii întregi“..

„Maică bună şi duioasă peste veacuri ne-ai crescut
Legea noastră strămoşească să ne fie veşnic scut,
Tu ne-ai dăruit lumina sub al Ţării baldachin
Şi prin secoli fără moarte ne-ai condus cu har divin.
. . . . . .
Neclintiţi să fim prin veacuri în credinţa strămoşească
Şi cu ea uniţi în cuget Patria să înflorească“.

Prot. *Şt. Tascianu*

Serbarea patronilor Seminarului Teologic din Caransebeş

În acest an prăznuirea Sfinţilor Trei Ierarhi (30 ianuarie), patronii tuturor şcolilor teologice din cadrul Bisericii Ortodoxe Române, s-a făcut la Seminarul Teologic din Caransebeş într-un cadru sărbătoresc. Programul a fost din vreme pregătit de elevi sub îndrumarea profesorilor de specialitate şi a Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Banatului, care, în ziua premergătoare, a ţinut să verifice personal ducerea la îndeplinire a celor de cuviinţă pentru astfel de ocazii.

Festivitatea a fost cinstită cu prezenţa de Prea Sfinţitul Episcop Teoctist al Aradului. Ea s-a început prin Sf. Liturghie arhierească, oficiată în vechea Catedrală caransebeşană, în cadrul căreia Prea Sfinţia Sa a hirotonit întru preot pe un fost elev al Seminarului şi a rostit un cuvînt de învăţătură.

În localul şcolii, s-a desfăşurat apoi un bogat şi variat program artistic, la care au asistat, pe lîngă Prea Sfinţitul Episcop Teoctist şi însoţitorii, P. C. Ion B. Mureşianu, consilier cultural al Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului, corpul profesoral, preoţi din oraş, părinţi ai elevilor, invitaţi.

Elevii au executat bucăţi corale religioase, ca spre pildă: „Pe tine te lăudăm“, „Lumină lină“, interpretate în limba greacă pe notaţie psaltică, „Rugăciunea marinarului sicilian“, cîntată în limba latină ..., melodii patriotice şi bucăţi folclorice. Au mai fost recitate versuri şi s-au făcut lecturi din operele Sfinţilor Trei Ierarhi.

P. C. prof. Gheorghe Neda a rostit o conferinţă cu titlul: „Sfinţii Trei Ierarhi şi cultul creştin“, în care a evidenţiat aportul Sfinţilor Vasile cel Mare, Ioan Gură de Aur şi Grigorie Teologul la dezvoltarea cultului creştin şi i-a dat exemplu elevilor seminarişti în strădania lor de a deveni vrednici slujitori ai Bisericii.

În încheierea programului, P. C. director Dumitru Abrudan a adresat mulţumiri Prea Sfinţitului Episcop Teoctist pentru bunăvoinţa de a fi participat la praznicul şcolii. Totodată a exprimat sentimente de recunoştinţă Sfîntului Sinod în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian. Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Banatului, P. S. Episcop Teoctist al Aradului şi P. S. Episcop Vasile al Oradiei pentru părinteasca purtare de grijă arătată Seminarului. La fel a mulţumit On. Departament al Cultelor pentru sprijinul ce-l acordă învăţămîntului teologic, astfel încît preoţii de mîine să se formeze în spiritul dragostei de Patrie.

La sfîrşit a luat cuvîntul Prea Sfinţitul Episcop Teoctist, care a evidenţiat posibilităţile de dezvoltare a învăţămîntului teologic din Biserica Ortodoxă Română sub atenta conducere a Sfîntului Sinod, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, avînd ca oblăduitori pe Sfinţii Trei Ierarhi. Viaţa şi operele patronilor şcolii — a arătat mai departe Prea Sfinţia Sa — „constituie un izvor nesecat de inspiraţie pentru viitorii preoţi, datorită faptului că, aşa precum reiese din lecturile prezentate la această serbare, gîndirea lor, bogăţia lor de idei este aşa de actuală încît se potriveşte timpurilor pe care le trăim. Pe de altă parte, Sfinţii Trei Ierarhi reprezintă un exemplu viu şi prin multilaterala activitate desfăşurată ca liturghisitori, păstori de suflete, duhovnici, exemplu ce se cuvine urmat de fiecare ucenic în ale Teologiei. În felul acesta elevilor le revine obligaţia de a se pregăti în vederea misiunii lor viitoare, cultivînd dragostea de muncă, prietenia în bine, înfrăţirea, ataşamentul faţă de Patria şi Legea strămună ...“. Înaltul Ierarh a binecuvîntat apoi strădania profesorilor şi elevilor şi a exprimat convingerea deplină că prin părinteasca purtare de grijă a Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Banatului elevii care se formează la Seminarul teologic din Caransebeş vor deveni „vrednici slujitori la altarul Bisericii strămoşeşti şi la altarul Patriei noastre dragi“.

Tr. Lugojan

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 15 martie 1971 Nr. 11—12

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Sfinţii Trei Ierarhi şi mari Dascăli

Biserica noastră numără pe bună dreptate pe Sfinţii Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie de Nazianz (Teologul) şi Ioan Gură de Aur, nu numai între Sfinţii ei, dar şi între marii ei dascăli, luminători întru cele dumnezeieşti adevăruri. Căutînd să exprime mărimea lor între cele ale dăscăliei creştine, cîntarea bisericească zice că „Duhul lui Dumnezeu a umplut pe Vasile de ştiinţă; din limbile cele ca de foc Grigorie a avut una şi foc de cuvinte înalte a suflat, iar gura lui Hristos în Ioan a grăit" (Canon).

Cu adevărat, Sfinţii Trei Ierarhi s-au dovedit, în vremea lor, şi rămîn în istoria Bisericii creştine, mari dascăli, eminenţi educatori creştini. Şi aceasta în urma modului cum şi-au interpretat misiunea, cum şi-au trăit viaţa, cum i-au învăţat pe semenii lor să trăiască; apoi, prin scrisul lor totdeauna inspirat, prin concepţia lor despre buna creştere, prin traiul lor greu de cumînţenie şi de omenie.

Încercările de a contura, chiar numai pe scurt, personalitatea de educatori a Sfinţilor Trei Ierarhi se lovesc oricînd de relativitate. Totuşi referindu-ne la fiecare în parte, putem sublinia că Sf. Vasile cel Mare şi-a concentrat atenţia asupra educării monahilor, ca aceştia să-şi fie lor folositori spre mîntuire, dar şi semenilor lor. Pe aceştia i-a învăţat ce înseamnă munca şi unirea cu Dumnezeu prin puterea rugăciunii; el s-a dat, în această privinţă, exemplu pe sine însuşi, muncind fără preget întru ajutorarea multora, într-o operă de asistenţă socială neconcepută şi necunoscută în vremea sa; el i-a învăţat pe monahi, ca şi pe cei veniţi să trăiască în preajma acestora, să împreune rugăciunea cu munca, dovedindu-se prin toată viaţa sa promotor al „filozofiei faptei", aşa cum ne spune chiar marele său prieten, Sf. Grigorie de Nazianz.

Dar atenţia lui s-a îndreptat şi spre tineri, cărora le-a închinat chiar o omilie specială şi în care subliniază, între altele, că realizarea lor în caractere şi personalităţi se poate concepe numai prin străduinţi mereu înmulţite, prin studiu temeinic, prin adîncirea cunoştinţelor de tot felul, prin lectură zilnică aleasă, prin purificarea ideilor şi sentimentelor umane, prin asigurarea unei culturi multilaterale, prin cîştigarea virtuţii. Iar virtutea, în concepţia lui, nu trebuie înţeleasă ca o formulare şi expresie teoretică, ci ca o consecvenţă în bine răsfrîntă în viaţa practică, în viaţa de fiecare zi, ba chiar de fiecare clipă, deci ca o atitudine constantă, o trăsătură de caracter creştin şi în general uman. Factorul care întăreşte virtutea este deci tot munca manuală şi intelectuală, străduinţa şi hărnicia, îmbogăţirea şi înţelepţirea minţii, cultivarea frumuseţii spiritului. El recomandă tinerilor teologi să nu se mărginească doar la citirea şi adîncirea Sf. Scripturi şi a altor scrieri sfinte şi religioase, ci să-şi îndrepte atenţia şi către alte scrieri folositoare, împodobindu-şi astfel spiritul. Din toate să tragă folos şi putere de cugetare. Căci — zice el — nici un rîu nu-şi poate arăta puterea la izvor, ci numai după ce îşi strînge ape din mai mulţi afluenţi. Pentru îmbogăţirea, înfrumuseţarea şi ascuţirea spiritului, tinerii trebuie să urmeze, în lecturile lor, exemplul albinei, care aleargă din floare în floare, dar din toate culege numai ce îi este ei de folos, ceea ce foloseşte şi oamenilor. În chipul acesta, adăugînd lîngă mulţimea de cunoştinţe şi deprinderi bune, morale, „puterea de judecată a tinerilor va creşte şi le va înlesni practicarea virtuţilor naturale; desigur, tinerilor creştini li se va asigura trecerea la practicarea virtuţilor creştine".

Privit din aceeaşi perspectivă, Sf. Grigorie de Nazianz, de altfel fire meditativă, „a dat sufletului zborul şi iuţeala vulturului". El a adîncit sensul vieţii „cu sensurile iubirii creştine, prin care, imitînd pe Dumnezeu, ne facem asemănători Lui. Prin iubire tindem să realizăm egalitatea în lume; iar iubirea se revarsă în fapte bune. Fă bine, îndeamnă el, „dă măcar o lacrimă" de mîngîiere, dacă nu ai altceva pentru a alina suferinţa semenului. Timpul e ireversibil; fiecare clipă e pentru fapta ei; facerea de bine nu suferă amînare". Şi spre a realiza asemenea făcători de bine trebuie să se îndrepte silinţele bunei creşteri, acţiunea educativă; adică în „a completa şi a întări în fiinţa omului imaginea şi caracterul divinităţii". Ceea ce, de bună seamă, nu este un lucru uşor, pentru că — zice el — „omul este un abis de nepătruns, în care totul este nestatornic şi nestabil, avînd ascunzişuri tainice şi lucruri stranii şi neîntîlnite la nici o altă fiinţă. Ca urmare, a pune reguli vieţii omeneşti şi a o conduce este desigur arta artelor şi ştiinţa ştiinţelor. Şi de aceea educaţia este cea mai nobilă ştiinţă şi cea mai grea artă, adică dat fiind natura omenească de nepătruns, atît de schimbătoare şi atît de greu de condus".

Dar sufletul acestei nobile ştiinţe şi acestei arte grele şi pline de răspundere este educatorul însuşi, „care trebuie să fie curat, dacă vrea să-i curăţească pe alţii; plin de înţelepciune, înainte de a-i înţelepţi pe alţii; să fie lumină, ca să-i poată lumina pe alţii"; educatorul creştin „să fie aproape de Dumnezeu, ca să-i apropie de El şi pe alţii; plin de sfinţenie, ca să-i ducă la sfinţenie şi pe altii".

Un creştin trebuie să aprecieze, în fiecare clipă, dacă ideile şi faptele sale sînt vrednice de Dumnezeu, care este scopul ultim către care trebuie să-l îndrepte educaţia creştină. Consecinta firească întemeiată pe o asemenea concepţie exprimă coordonatele care, după Sf. Grigorie de Nazianz, îl definesc pe un adevărat educator şi anume: omul virtuos, omul strădalnic în cele bune, omul hotărît să-şi ducă ucenicii la cea mai înaltă perfecţiune posibilă — şi toate acestea prin blîndeţe, prin dragoste, prin arătarea virtuţilor în strălucirea lor cea mai pură şi mai ales prin practicarea virtuţilor omeneşti şi dumnezeieşti. Toate acestea, fără silă, fără constrîngere, fără forţă, ci totul pornind din străfundul conştiinţei creştine, conştiinţei umane.

*

Dintre cei trei mari dascăli însă Sf. Ioan Gură de Aur se ocupă în mod mai insistent şi mai deosebit cu problema educaţiei în toată complexitatea ei. Şi nu este de mirare, dacă acest lucru îl face un om de dimensiunea morală şi spirituală ca aceea a Hrisostomului, dimensiune despre care se scrie: „Rareori o viaţă, un grai şi un scris au fost strîns unite într-o personalitate vrednică de respectul tuturor timpurilor". Acest Sfînt Părinte ne-a lăsat lucrări speciale privind bună creşterea generaţiei tinere. El subliniază însemnătatea curăţiei trupeşti şi sufleteşti, deprinderea bunei cuviinţe, a simţului de dreptate şi de evlavie, ca şi aşezarea tinerilor teologi în drumul spre adevărata viaţă omenească. Fără educaţie — arată el — „omul rămîne sieşi duşman, apoi duşman semenilor şi omenirii. Dar educaţia îl poate feri de influenţe negative, prin supraveghere atentă, prin pedepse şi recompense obiective, prin stimularea simţămîntului demnităţii umane", ca „în el să strălucească deopotrivă cultura şi zelul pentru ea, viaţa de om cu însuşirile ei morale luminate de ideal".

Cea dintîi şi cea mai însemnată sarcină în bunăcreşterea omului, încă în anii cei mai timpurii, revine familiei, părinţilor. Şi sarcina aceasta nu stă în a aduna avere materială pe seama copiilor, nici în a-i creşte pentru măriri deşarte, ci în a-i învăţa pe aceştia ce este binele şi cum să facă binele pentru fericirea lor şi a semenilor, cum să cîştige şi să folosească adevărata înţelepciune: înţelepciunea pusă, din dragoste, în slujba omului. Acei părinţi care nu sînt cuceriţi în conştiinţa lor de însemnătatea unei asemenea îndatoriri şi, după ei, acei

(Continuare în pag. 4)

Cu privire la tălmăcirea Sf. Scripturi

„Scriptura nu se tîlcuieşte după socotinţa fiecăruia". (II Petru 1, 20)

În Sfînta Scriptură se află învăţătura descoperită nouă de Dumnezeu pe căi mai presus de fire, prin care noi îl putem cunoaşte pe El. Şi tot în Sfînta Scriptură, ne putem cunoaşte şi pe noi mai bine, scopul vieţii noastre şi calea pe care să umblăm, ca să putem ajunge la el, îndeplinindu-ne cum se cuvine menirea noastră înaltă, sfîntă şi luminoasă în această lume.

Sfînta Scriptură, ne învaţă Sfînta Biserică, este bine să fie citită de fiecare credincios, ea fiind cartea noastră de căpătîi, în care se află „Cuvîntul lui Dumnezeu" (Ioan 16, 35; Efes. 6, 17), care rămîne în veac.

În „ispitirea scripturilor" au petrecut Sf. Apostoli după cum vedem din cuvîntul pe care Sfîntul Pavel îl scrie ucenicului său Timotei, căruia îi spune: „Pînă ce voi veni, deprinde-te cu cititul, cu povăţuirea, cu învăţătura" (I Tim. 4, 13). Sfinţilor Părinţi precum şi dreptilor şi cuvioşilor, Scriptura le-a fost hrana duhovnicească, de care nu se lipseau niciodată.

Aşadar, Sf. Scriptură o poate citi oricine, şi toţi cei ce o citesc cu gînd curat, cu suflet drept şi luminat găsesc calea, adevărul şi viaţa.

Sfînta Scriptură însă nu are dreptul s-o tălmăcească nimeni, decît numai Biserica. Aceasta pentru că, aşa după cum ne spune Sfîntul Apostol Petru, în Sfînta Scriptură „sînt unele lucruri cu anevoie de înţeles pe care cei neştiutori şi neîntăriţi le răstălmăcesc ca şi pe celelalte scripturi spre a lor pierzare" (II Petru 3, 16).

Nici un creştin adevărat nu se lasă stăpînit de îngîmfare şi păcat, închipuindu-şi că fără o pregătire temeinică poate să explice Sfînta Scriptură. Mărturie ne stă în această privinţă slujbaşul împărătesei din Etiopia care, în timp ce călătorea, citea cartea lui Isaia proorocul, frămîntîndu-se că nu pricepe înţelesul acestei cărţi. De dînsul s-a apropiat atunci ca un drumeţ străin Sf. Apostol Filip şi l-a întrebat: „Înţelegi, oare, ce citeşti?" (F. Ap. 8, 30), întrebare la care slujbasul, înţelept fiind, a răspuns: „Cum aş putea înţelege, dacă nu mă va călăuzi cineva" (F. Ap. 8, 31). Iată exemplul pe care-l urmează orice creştin cînd, citind Sfînta Scriptură, nu înţelege ceva.

Un credincios luminat nu-şi permite niciodată ca să explice, după bunul lui plac, ceea ce nu înţelege din Sfînta Scriptură. Ci, asemenea slujbaşului împărătesei din Etiopia, cere explicaţie, la tot ce nu înţelege, Bisericii, slujitorilor ei, care au pregătirea şi chemarea să explice Sf. Scriptură. La tot ce nu înţelege din Scriptură creştinul cere Bisericii să-l lămurească, ştiind că numai Biserica are dreptul şi puterea să o explice şi nimeni altul.

Prin slujitorii ei, episcopi, preoţi şi diaconi, Biserica tîlcuieşte în lume cuvîntul lui Dumnezeu, curat, neschimbat, aşa cum ne-a învăţat Mîntuitorul Iisus Hristos, aşa cum l-au răspîndit în lume Sf. Apostoli şi aşa cum l-au trăit creştinii, din primele zile ale Bisericii.

Oricît de învăţat ar fi cineva, dacă nu ţine seama de Biserică, în învăţătura de credinţă, în explicarea Sf. Scripturi, poate greşi grav, cum au greşit mulţi de la începutul creştinismului şi pînă azi.

De aceea, creştinul adevărat întreabă şi aşteaptă răspuns întotdeauna nu de la oameni, ci de la Dumnezeu, prin Biserică. Prin cuvîntul rău tălmăcit al Sf. Scripturi, diavolul a încercat să-l înşele şi pe Hristos, strigîndu-i: „Scris este" (Luca 4, 10), dar Mîntuitorul l-a biruit tot cu Scriptura. Viclenia lui ne poate înşela şi pe noi, dacă nu vom asculta cu grijă de Biserica noastră străbună.

Dacă vrei să nu rătăceşti, întotdeauna, citind Scriptura, ascultă cum ţi-o explică Biserica şi nu te vei pierde, ci te vei mîntui, pentru că Biserica este „stîlp şi întărire adevărului" (I Tim. 3, 15).

(Continuare în pag. 3)

Importanța postului

„Acest neam de demoni cu nimic nu poate ieși decît cu rugăciune și cu post".
(Marcu 9, 29)

Ca fii ai Bisericii sîntem datori să avem grijă atît față de suflet cît și față de trup. Pentru ca să ne păzim sănătatea sufletului și trupului e necesar să ne deprindem cu o ordine de viață care să favorizeze bunul mers al fiecăruia din aceste componente în parte și armonia dintre ele, să le creeze climatul adecvat de dezvoltare și desfășurare a activității, potrivit caracteristicilor proprii.

Biserica noastră a rînduit vremea postului în care e îmbinată armonios grija pentru suflet cu grija pentru trup.

Postul e o perioadă de exerciții, de gimnastică spirituală, o școală cu mereu alte și alte examene, în care prin disciplină liber voită credinciosul se antrenează pentru a ajunge la stăpînirea de sine, care este condiția sine qua non a adevăratei libertăți, prin care ne curățim inimile și simțirile și dobîndim mîntuirea.

Experiența înaintașilor a arătat și arată continuu că postul e necesar și că este mai bine să ni-l însușim și impunem noi înșine la timp, decît să ajungem să ne fie impus de alții, uneori prea tîrziu, după ce ne-am pierdut sănătatea sufletească și trupească, ne-am irosit forțe și ani prețioși în căutarea de plăceri fără rost, cu satisfacții îndoielnice și cu regrete amare.

Viața noastră e amenințată de multe pericole și patimi, unele ne ademenesc trupul (mîncarea, băutura, îmbrăcămintea etc.), altele ne pun în primejdie sufletul (pisma, invidia, vrăjmășia, neascultarea etc.).

De ambele feluri de patimi ne putem păzi și apăra numai prin înfrînare conștientă. Ea e zidul de apărare care respinge atacul și ademenirea patimilor, oțelește răbdarea, eliberează de lăcomie, mîndrie și trîndăvie, pregătind progresiv sfințirea și îndumnezeirea vieții credincioșilor.

Postul ca reținere și înfrînare este de două feluri: trupesc și sufletesc. Reținerea de la o serie de alimente greu de mistuit, grăsimi și carne și de la băuturi care otrăvesc și slăbesc funcționarea normală a organismului, constituie postul trupesc. Medicii recunosc și recomandă postul-regim pentru întărirea sănătății și prelungirea vieții. Cele mai multe boli ale organelor interne: stomac, rinichi, ficat, splină etc. se datoresc abuzului de alimente și băuturi, care constituie o pervertire a instinctului natural de conservare a vieții. Regimul alimentar urmărește să restabilească echilibrul din organism și să aducă însănătoșire.

S-a observat că cei ce respectă posturile nu-și ruinează sănătatea, trăiesc pînă la adînci bătrînețe, sînt capabili timp mai îndelungat de muncă și nu se plîng de ateroscleroză sau de tensiune.

Postul sufletesc este stăvilirea gîndurilor, stăpînirea fanteziei de a nu atîța simțurile, paza gurii, straja faptelor și, în general, biruința asupra poftelor, care își găsesc manifestarea prin păcate și patimi.

Cel ce cîștigă această biruință dovedește, alături de înfrînare, că se roagă cum trebuie, că a pătruns sensul dragostei creștine, că are credință tare, nădejde nesovăielnică, că e evlavios, milostiv și că nu distanțează pe „eu" de „tu", ci că pentru el „noi", mîntuirea colectivă și responsabilitatea pentru această mîntuire, este esențialul în trăirea creștină.

Postul este poruncă și rînduială dumnezeiască. Zilele de post pentru creștini sînt aidoma cu pomul cel oprit pe care Biserica l-a sădit în centrul grădinii noastre de pe pămînt.

Sîntem datori să ne reculegem și să dăm atenția cuvenită postului, pentru că postul dă vigoare trupului, descătușează sufletul și pe ambele le ușurează de balastul obezității, greutății trunești și sufletești și de tendința de a privi numai spre pămînt și prezent.

Postul a fost consemnat și practicat și în Vechiul Testament, care ne dă o serie de exemple edificatoare: a postit proorocul Ilie, au postit ninivitenii, evreii în timpul robiei babilonice și în amintirea unor evenimente memorabile din istoria lor.

Postul creștin începe cu postul de 40 de zile, ținut de Mîntuitorul în pustie înainte de a-și începe misiunea. De altfel Mîntuitorul l-a recomandat în mai multe ocazii, alături de rugăciune, întrucît ambele constituie arme puternice pentru alungarea tentațiilor, ispitelor. Sfîntul Ioan Botezătorul a postit înainte de a-și începe misiunea de Înaintemergător, botezător și prezentator al „Mielului lui Dumnezeu", cel ce ridică păcatele lumii.

În Biserica veche, după recomandarea Mîntuitorului și a Sf. Apostoli, postul a fost practicat de întreaga obște a credincioșilor. Cu timpul Biserica a simțit nevoia să-l reglementeze, pentru a-l feri de exagerări și devieri, stabilindu-se felul posturilor și timpurilor indicate.

Postul singur e slab și neputincios. Are nevoie de aliați sinceri și aceștia sînt: rugăciunea, smerenia și căința.

Pentru adevăratul credincios vremea postului deși e vreme de înfrînare, nu e vreme de plîns, ci de bucurie duhovnicească. Nu e vreme de osîndă și de povară, ci prilej de eliberare din lanțurile păcatelor, vreme de bucurii și trăiri duhovnicești, prin care ne dovedim vrednici de binecuvîntările și darurile aduse de Hristos-Dumnezeu.

Mîndria fariseică e exclusă din rîndul aliaților postului.

Fariseii se arătau, în timpul postului, la exterior triști, posomorîți, ponosiți, pentru că nu posteau în interior, ci prin post ei urmăreau să fie lăudați de oameni, să defaime pe semeni și nu căutau apropierea de Dumnezeu.

Bătrînii și bolnavii sînt dezlegați de post pentru că starea lor este un post. În schimb ei nu sînt dezlegați de celelalte virtuți, pe care se cuvine să le aibă fiecare creștin în vremea postului.

Condiția de viață a omului este munca. Puterile trupești se întăresc prin exercițiu, prin muncă. „A trăi însemnează a munci"; munca dă putere, agilitate corpului, pe cînd inactivitatea, lîncezeala paralizează, atrofiază, anemiază și degradează trupul, făcîndu-l din lăcaș al sufletului, sălaș al patimilor. — Esențial este postul sufletesc.

Profetul Isaia înserează următoarele despre post: „Nu știți voi postul care îmi place? — zice Domnul. Rupeți lanțurile nedreptății, dezlegați legăturile jugului, dați drumul celor asupriți și sfărîmați jugul lor" (Isaia 58, 6).

Sf. Ap. Pavel, reluînd firul acestei idei, spune: „Căci Împărăția lui Dumnezeu nu este mîncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfînt" (Romani 14, 17).

De aceea, acum în vremea postului, să fim atenți la cuvintele Apostolului: „Noaptea e pe sfîrșite, ziua este aproape, să lepădăm dar lucrurile întunericului și să ne îmbrăcăm în hainele luminii. Să umblăm cuviincios, ca ziua; nu în ospețe și în beții, nu în desfrînări și fapte de rușine, nu în ceartă și pizmă. Ci îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos. Și grija de trup să nu o faceți spre pofte" (Romani 13, 12—14).

Cuvinte și îndemnuri frumoase în legătură cu postul întîlnim la scriitorii bisericești.

Sf. Vasile cel Mare scrie: „Postul este cel mai mare străjer al sufletului, arma vitejilor, întărirea atleților ... Postul dă aripi rugăciunii pentru a se înălța în sus și a pătrunde pînă la ceruri. Postul este sprijinul caselor, părintele sănătății, povățuitorul tinerimii, podoaba bătrînilor, plăcut însoțitor al călătorilor, prietenul sigur al soților". Sf. Ioan Gură de Aur ne învață și el: „Postul stîmpără corpul, înfrînează poftele cele neregulate, lămurește și înaripează sufletul, îl înalță și îl ușurează. Postul curățește inima, supune corpul spiritului, face sufletul aplicat la căință și la zdrobire, împrăștie răul patimilor, stinge fierbințeala poftelor și aprinde flacăra castității".

Fer. Augustin compară trupul cu un cal furios, care tîrăște sufletul și a cărui neînfrînare trebuie îmblînzită cu micșorarea hranei, căci tocmai în vederea acestui scop s-a stabilit în primul rînd postul.

Cei ce se înfrînează de la mîncare, zice Sf. Vasile cel Mare, dar au purtări rele, se aseamănă cu diavolul, care deși nu mănîncă nimic, nu încetează să păcătuiască.

De aceea să urmăm îndemnul Sf. Ioan Scărarul: Stăpînește-ți pîntecele atîta vreme cît el nu te stăpînește pe tine, precum și îndemnul general creștinesc: Cînd e vorba de mîncări, postește vremelnic, iar cînd e vorba de înfrînarea gîndurilor, a gurii și a faptelor, postește mereu. În felul acesta să ne pregătim de marele praznic al Învierii Domnului, parcurgînd vremea postului cu cuviința și vrednicia necesară.

Pr. Gh. Bota

La Bunavestire

Sfîntul Ioan Damaschin despre Sf. Fecioară Maria

În centrul cultului venerării Sfinților locul prim îl ocupă Sfîntă Fecioara Maria. Cultul său este vechi și cu puternice rădăcini în Sfînta Scriptură (Luca 1, 28—38; 1, 42; Ioan 19, 25. 26—27; F. Ap. 1, 14) și în Sf. Tradiție a Bisericii ecumenice, începînd cu Sf. Apostoli, Părinții Bisericii, sinoadele ecumenice, la Sf. I. Damaschin, la Sfinții și cugetătorii ortodocși de mai tîrziu: Sf. Grigorie Palama, Nicolae Cabasila, Teofan al Niceii etc.

În fruntea apărătorilor cinstirii Sf. Fecioare este Sf. Ioan Damaschin, ultimul Părinte al Bisericii, apărătorul icoanelor († 754). După el, intrarea Sf. Fecioare în opera mîntuirii noastre începe cu Bunavestire, praznicul de vestire al bucuriei celei mari, a împăcării lui Dumnezeu cu neamul omenesc prin trimiterea în lume a Fiului Său, Hristos-Dumnezeu-Mîntuitorul. La Bunavestire, ea s-a umplut de harul Sf. Duh (Luca 1, 28), pentru curățenia sa sufletească și trupească. Acum s-a unit fecioria cu nașterea, a devenit sălaș și palat al Dumnezeului celui prea înalt care șade pe Heruvimi. Ea a deschis ușile raiului și e cheia împărăției lui Hristos, cum cîntăm în canonul ei.

Din comoara de învățături a Sf. Damaschin despre Sf. Fecioară arătăm pe scurt cea despre:

1. *Zămislirea și întruparea.* Sf. Damaschin spune că Mîntuitorul Iisus Hristos s-a zămislit și s-a întrupat din Sf. Fecioară Maria numai după ce ea a aprobat lucrarea Părintelui ceresc, revelată de arhanghelul Gavriil (Luca 1, 38). Acum ia natura omenească din sîngele ei, prin mijlocirea Sf. Duh, Fiul lui Dumnezeu. El s-a *întrupat* din întîia clipă a zămislirii în pîntecele Prea Curatei, și nu s-a unit mai tîrziu cu Cel zămislit. Cuvîntul n-a luat o fire compusă, ci numai ipostasul s-a compus, întrucît El a luat pe lîngă firea dumnezeiască încă și firea omenească. De aceea vorbim despre un Dumnezeu întrupat și nu despre un om îndumnezeit. Aceeași persoană, același ipostas divin, are două firi: neîmpărțite și nedespărțite, neschimbate și neamestecate (contra lui Nestorie și monofiziților) care este Dumnezeu adevărat și om adevărat.

Dogma aceasta se întemeiază după Sf. Părinte, pe adevărul exprimat de Sf. Ap. Pavel care zice: „(Dumnezeu) a trimis pe Unul Născut Fiul Său născut *din* femeie" (Galateni 4, 4), iar nu *prin* femeie. Căci ea n-a născut pe un om simplu, ci pe un Dumnezeu adevărat etern care nu a coborît un trup din cer și n-a trecut prin ea ca printr-un canal. Ea a născut pe un om deoființă cu noi, ipostaziat în Logosul divin, care s-a îmbrăcat în carne și oase în ființa ei. Logosul, Cuvîntul, are două nașteri: una *eternă* din Tatăl, necorporală și necauzată; a doua *temporală* și corporală din Sf. Fecioară Maria, care l-a întrupat Om desăvîrșit, — fără păcatul strămoșesc — pentru mîntuirea noastră. De aceea ea se numește pe drept cuvînt Maica lui Dumnezeu, Teotocos.

2. *Teotochia.* În doctrina Sf. Ioan Damaschin, Teotochia este ființial legată de Hristologie, cum învață toți Părinții Bisericii. După el, taina cea mare a creștinătății: întruparea și mîntuirea se cuprinde în numele ce i se dă Sf. Fecioare, de Maică a lui Dumnezeu, căci cu drept cuvînt ea a născut pe Domnul Iisus Hristos care este Dumnezeu adevărat și om adevărat. Ea nu este numai Născătoare de Hristos, care însemnează *Uns,* căci și profeții, preoții și regii se ungeau, ci ei erau teofori, purtători de Dumnezeu, dar nu sînt Dumnezeu după fire, așa cum a fost și cum este numai Iisus Hristos, Mîntuitorul.

„Ea l-a născut pe Hristos-Dumnezeu ... și este cu adevărat Născătoare de Dumnezeu. ... Noi zicem că Dumnezeu s-a născut din ea, nu doar că ar fi primit de la ea existența eternă a divinității, ci fiindcă s-a întrupat din ea (ca Dumnezeu adevărat) fără schimbare, s-a făcut om și s-a născut".

3. Despre *concepția imaculată.* Sf. Ioan Damaschin spune categoric, după Sf. Grigorie Teologul, maestrul său, că Duhul Sfînt a *curățit* în carne și suflet pe Sf. Fecioară *imediat și înainte de a concepe.* Pînă aici, ea a avut păcatul strămoșesc, căci s-a născut pe cale naturală, la fel ca și ceilalți oameni. Numai Fiul său, Domnul Iisus Hristos, n-a avut acest păcat, pentru că s-a născut din Tatăl mai înainte de veci și s-a întrupat ca om desăvîrșit pe cale supranaturală, de la Duhul Sfînt. Numai fiind fără de păcat, El a putut izbăvi lumea devenind Mîntuitorul tuturor oamenilor și chiar al Sf. Fecioare Maria. În acest sens, aduce dovezi din Sf. Scriptură, textul de la Bunavestire (Luca 1, 35—47), din care se vede limpede că ea mărește pe Domnul-Dumnezeu, Mîntuitorul său, pentru că a curățit-o de păcatul originar prin harul Sf. Duh și de acum toate neamurile o vor ferici (Luca 1, 46—47). Ea devine acum vas ales, chivot sfințit în care se sălășluiește Logosul divin (Luca 1, 35). Logica e clară: dacă ea ar fi fost fără păcat, n-ar fi fost curățită.

Dacă Sf. Fecioară n-ar fi avut păcatul strămoșesc nu avea trebuință nici de harul mîntuirii, ceea ce ar fi fost în contrazicere cu cuvintele Sale: „Duhul meu s-a bucurat de Dumnezeu, Mîntuitorul meu" (Luca 1, 47). Apoi se naște întrebarea:

(Continuare în pag. 4)

Comemorarea a 150 de ani de la moartea lui Petru Maior

Prin purtarea de grijă a Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă, în diferite localităţi ale ţării — legate într-un fel sau altul de viaţa şi activitatea lui (Tg. Mureş, Reghin, Blaj etc.) — s-a făcut comemorarea lui Petru Maior, învăţatul reprezentant al Şcolii Ardelene, de la moartea căruia în 14 februarie 1971 s-au împlinit 150 de ani.

Biserica noastră s-a asociat spontan şi firesc la această comemorare, protopopul Petru Maior fiind — precum se ştie — un luptător de seamă pentru unitatea bisericească şi sufletească a tuturor românilor.

La Sibiu, într-amiaza zilei de sîmbătă, 13 febr. a. c., în aula Institutului Teologic de grad Universitar, s-a desfăşurat o şedinţă comemorativă, cu program de coruri executate de studenţii teologi sub diriguirea P. C. prof. Gheorghe Şoima şi lecturi alese din opera lui Petru Maior. Despre personalitatea şi opera acestui corifeu al culturii române din Transilvania de altă dată a conferenţiat P. C. diacon prof. Dr. Mircea Păcurariu. La sfîrşit, a luat cuvîntul Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, scoţînd în evidenţă ideile călăuzitoare ale activităţii şi luptei lui Petru Maior pentru propăşirea românilor ardeleni şi actualitatea gîndirii şi operei lui progresiste.

Duminică, 14 febr. a.c., în catedrala din Blaj, s-a făcut de asemenea pomenirea creştinească a lui Petru Maior, printr-o Sfîntă Liturghie arhierească, urmată de parastas, săvîrşite de către Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, împreună cu Prea Sfinţia Sa Visarion Răşinăreanu, Episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului, înconjuraţi de un impunător sobor de preoţi şi diaconi. Din sobor au făcut parte: P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu, P. C. rector Dr. Is. Todoran P. C. consilier arhiepiscopesc Gheorghe Bota, P. C. profesor Dr. Grigorie Marcu, P. C. protopopi din Arhiepiscopia Sibiului: Nichifor Todor (Sibiu), Martin Socaciu (Aiud), Iulian Macavei (Luduş), Lazăr David (Tg. Mureş), Petru Boeriu (Mediaş), Victor Negrea (Alba Iulia), M. Ciobanu (Reghin), Gr. Chichernea (Topliţa), I. Dragolea (Sighişoara) şi P. Dumbravă (Sf. Gheorghe), P. C. secretari protopopeşti Gh. Barbaza (Făgăraş) şi Nicolae Modoiu (Braşov), P. C. preoţi Adrian Teodorescu (Blaj-catedrală), Vasile Mărginean (Blaj III), I. Cărpinişan (Blaj II), Virgil Anca (Blaj-Izvoarele), Ioniţă Ciufudean (Blaj-Veza), Emil Pora (Blaj-Tiur), Filip Crişan (Sîncel) şi Gh. Oargă (Iclod), precum şi P. C. diaconi Iosif Bolog şi Gheorghe Papuc, consilier arhiepiscopesc. Un grup de studenţi teologi, sub conducerea P. C. prof. Gh. Şoima, a susţinut strana împreună cu cîntăreţi bisericeşti locali.

În cursul Sf. Liturghii, la soroacele cuvenite, Î. P. S. Sa a intercalat ectenii pentru bolnavi şi pentru pomenirea lui Petru Maior.

La priceasnă, s-a făcut reauzită predica lui Petru Maior la Duminica respectivă (a 34-a după Rusalii, pe textul pericopei din Luca 15, 11—32), căreia i-a dat citire P. C. vicar arhiep. Tr. Belaşcu.

În amintirea lui Petru Maior s-a săvîrşit apoi un parastas, după care Arhipăstorul nostru a luat loc în jeţul vlădicesc.

Din amvonul catedralei, P. C. pr. Adrian Teodorescu a prezentat — cu date de amănunt — viaţa şi activitatea lui Petru Maior, insistînd asupra perioadei (destul de scurte) a ostenelilor sale din Blaj.

P. C. rector Dr. Is. Todoran a scos în evidenţă locul pe care-l ocupă Petru Maior în teologia românească şi cinstirea de care are parte el în cadrele Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu.

A luat apoi cuvîntul P. S. Episcop-vicar Visarion Răşinăreanu, care a arătat — documentat şi însufleţit — însemnătatea lui Petru Maior pentru refacerea unităţii bisericeşti a românilor din Ardeal.

Seria cuvîntărilor a fost încheiată de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului. Î. P. S. Sa a scos în evidenţă, între alte, faptul că Petru Maior a slujit binele obştesc în chip pilduitor. „Inteligenţă vie, ascuţită, care pătrundea problemele pînă în adîncime, scriitor militant şi cuvîntător care lumina minţile şi înflăcăra inimile, dar ştia să folosească şi arma... polemicii împotriva celor abătuţi de la calea cea dreaptă, pasionat de a găsi şi afirma cu vigoare adevărul, Petru Maior şi-a pus toată viaţa, toate talentele lui în slujba binelui obştesc. Aceasta e dorinţa lui, exprimată în prefaţa Predicilor (vol. I): „Să pot lucra pentru binele obştesc". De aceea îndeamnă şi pe alţii la aceasta, scriind: „Fieştecarele e dator după măsura împărţitelor daruri a osteni mai vîrtos pentru binele obştesc decît pentru folosul său trecător" (p. 8). Dar binele de obşte este pentru Petru Maior: „a lucra ... pentru neamul românesc", a lupta pentru drepturile poporului român, pentru păstrarea neschimbată a legii strămoşeşti, cu un cuvînt: a lupta pentru neam şi lege, căci acestea două una sînt". Pe credincioşi şi pe copiii lor i-a învăţat de sîrg nu numai cele sfinte, ci şi cum să muncească spre a ajunge la bunăstare; i-a învăţat ce cuprinde istoria poporului şi a Bisericii noastre; i-a instruit în diferite domenii ale economiei şi culturii.

A adunat documente şi mărturii ale tradiţiei spre a spulbera afirmaţiile celor ce susţineau că poporul român n-ar fi băştinaş pe aceste plaiuri, dovedind că „sîntem un neam de viţă nobilă, cel mai vechi şi mai numeros, una cu fraţii de peste munţi şi avem dreptul să ne dezvoltăm în libertate şi egalitate cu „naţiile" conlocuitoare, care au venit în Transilvania mai tîrziu". Sîntem neam ieşit din încuscrirea romanilor cu dacii — nu ieşiţi numai din romani, cum a exagerat fără intenţii negative Petru Maior.

Aspect de la parastasul slujit în amintirea lui Petru Maior în Catedrala „Sfînta Treime" din Blaj, Duminică 14 februarie 1971.

Petru Maior a afirmat şi apărat latinitatea limbii româneşti, precum şi obîrşia răsăriteană a creştinismului nostru. „Ce cunoaştem că este al nostru, tare să păzim, să apărăm, să scutim" şi „robi nimănui să nu ne facem, căci spre slobozire ne-a chemat Dumnezeu".

Petru Maior este precursor al unificării noastre bisericeşti. Lupta lui împotriva pretenţiilor la supremaţie bisericească ale papalităţii o ilustrează mai ales lucrarea sa „Procanon".

Contemporan cu noi prin ansamblul operei sale, Petru Maior este cinstit precum se cuvine de toţi cei ce culegem roadele ostenelilor şi previziunilor sale profetice.

Gr. M.

Cu privire la tălmăcirea Sf. Scripturi

(Urmare din pag. 1)

Să nu uităm următoarele fapte, care trebuie luate în seamă.

Sfînta Scriptură s-a scris în Biserică şi „spre zidirea Bisericii" (I Cor. 14, 12).

Sfînta Scriptură s-a păstrat pînă acum în Biserică. Pentru că tot ce se face în Biserică este întemeiat pe Sfînta Scriptură şi pe Sf. Tradiţie, egală cu ea.

În afară de Biserică, Sf. Scriptură îşi pierde valoarea adevărată. În afară de Biserică Sf. Scriptură nu mai este un izvor de apă vie, plin de har şi de adevăr.

Cu grijă a păstrat Biserica paginile Sf. Scripturi, garantînd autenticitatea ei .

De încheiere, vom spune deci că Sf. Scriptură este fiica Bisericii celei una, sfîntă, sobornicească şi apostolească şi la luminile ei vom apela atunci cînd dorim s-o înţelegem drept şi cu folos, neplecîndu-ne nicicum urechea la şoapte străine, ucigătoare de suflet şi dăunătoare unităţii credinţei noastre dreptmăritoare.

Arhim. *I. Chira*-Rohia

Informaţii

— Duminică, 24 ianuarie 1971, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoţit de la Sibiu de P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu, precum şi de alţi preoţi şi diaconi, a descins într-o vizitaţie canonică la parohia Galda de Jos, prot. Alba Iulia.

În cadrul Sf. Liturghii arhiereşti care s-a săvîrşit şi la care răspunsurile au fost date de un cor restrîns al studenţilor teologi, au vorbit credincioşilor: P. C. prof. N. Neaga, C. pr. paroh I. Drăghici, P. C. vicar Tr. Belaşcu, iar în încheiere Î P. S. Mitropolit Nicolae, care, plecînd de la Apostolul zilei, a zăbovit cu deosebire asupra virtuţii nădejdii, element de seamă în străduinţele noastre spre o cît mai frumoasă vieţuire creştinească şi cetăţenească.

Înaltul Ierarh, înconjurat de soborul slujitor, a săvîrşit apoi la casa parohială slujba sfinţirii apei, stropindu-se interioarele acestei case, ridicată de curînd prin hărnicia preotului şi a credincioşilor din parohia Galda de Jos, pentru care această vizitaţie canonică va rămîne un mare praznic al unităţii noastre în Biserica străbună.

— Joi, 4 februarie 1971, prezidată fiind de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, la centrul Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului a avut loc o consfătuire trimestrială a cadrelor de conducere, la care au luat parte: P. C. vicar, P. C. consilieri, inspector şi secretar eparhial, P. C. protopopi, o seamă de C. preoţi din Eparhie, reprezentanţi ai unor consilii parohiale, precum şi alte persoane.

Ca invitat special, în cadrul consfătuirii P. C. prof. Dr. C. Sîrbu, de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, a susţinut un referat axat pe cunoaşterea generală a vieţii bisericeşti din lumea de astăzi.

Între altele, în cadrul dezbaterilor, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a arătat necesitatea cunoaşterii preocupărilor actuale ale Bisericii noastre, cît şi acelea ale altor Biserici, insistînd asupra datoriei ce revine fiecărui preot şi credincios de a păstra cu scumpătate tezaurul de învăţătură şi viaţă creştinească al Bisericii Ortodoxe Române.

— Întruniţi în cursul lunii ianuarie 1971 la Addis-Abeba, capitala Etiopiei, cei aproape 120 de delegaţi ai Comitetului central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, între altele, au cerut în unanimitate încetarea oricăror livrări de arme pentru Africa de Sud.

În acest sens s-a hotărît trimiterea unei telegrame primului ministru britanic, M. Eduard Heath, precum şi celorlalte state înclinate a vinde arme ţării menţionate.

Pe de altă parte, delegatul zambian la reuniune a declarat că Africa de Sud este la ora actuală o putere militară foarte primejdioasă pentru statele africane vecine. Aşadar, dacă livrările de arme pentru această ţară vor continua, va fi greu de împiedicat un război rasial în partea de Sud a continentului african.

— Între 19 şi 21 februarie 1971, la Viena a avut loc o conferinţă ştiinţifică internaţională consacrată problemelor păcii, securităţii şi colaborării în Europa, la care au participat 70 de oameni de ştiinţă din 19 ţări, între care şi ţara noastră.

Ideea de bază care a rezultat din dezbaterile acestei conferinţe a fost necesitatea întrunirii conferinţei general-europene, urgentarea convocării ei fiind apreciată drept o măsură practică în efortul general de consolidare a păcii şi securităţii pe continentul european.

S-au exprimat şi cu acest prilej, din partea diverşilor delegaţi, aprecieri deosebite la adresa politicii de pace, promovată de România, de colaborare, relaţii reciproce avantajoase între popoare etc., politică inspirată din dorinţa poporului nostru de a conlucra cu toate popoarele continentului european la instituirea în această parte a lumii a unei atmosfere de stimă şi respect reciproc, care să favorizeze extinderea schimbului de valori materiale şi spirituale, ceea ce ajută la consolidarea păcii şi securităţii în Europa, idei reafirmate de reprezentantul român şi la această conferinţă.

— În a doua jumătate a lunii februarie 1971, s-a ţinut la Cairo congresul anual al Consiliului Mondial al Păcii. Declaraţia publicată cu acest prilej subliniază necesitatea aplicării rezoluţiei Consiliului de securitate din noiembrie 1967 cu privire la soluţionarea paşnică a conflictului din Orientul apropiat, iar cu privire la Indochina necesitatea de-a se asigura dreptul popoarelor vietnamez, cambodgian şi laoţian de a-şi hotărî singure soarta.

Din înţelesurile Sf. Liturghii

Materia Sfintei Jertfe Liturgice

Sfîntul Evanghelist Luca la cap. 22, v. 14—20 ne istoriseşte Cina cea de taină a lui Iisus cu ucenicii Săi prin aceste cuvinte: „Şi cînd a fost ceasul, s-a aşezat la masă, şi apostolii împreună cu El. Şi a zis către ei: Cu dor am dorit să mănînc cu voi aceste Paşti, mai înainte de patima mea. Căci zic vouă că de acum nu voi mai mînca din acestea, pînă cînd nu se vor împlini în împărăţia lui Dumnezeu. Şi luînd paharul, mulţumind, a zis: Luaţi acesta şi împărţiţi-l între voi; Căci zic vouă: Nu voi mai bea de acum din rodul viţei, pînă ce nu va veni împărăţia lui Dumnezeu. Şi luînd pîinea, mulţumind, a frînt şi le-a dat lor, zicînd: Acesta este trupul meu care se dă pentru voi; aceasta să faceţi spre pomenirea mea. Asemenea şi paharul, după ce au cinat zicînd: Acest pahar este Legea cea nouă, întru sîngele meu, care se varsă pentru voi".

Din acestè cuvinte ale Sfintei Scripturi vedem că Mîntuitorul a folosit la Cina cea de Taină pîine şi vin. Materia Sfintei Jertfe a fost rînduită de însuşi Mîntuitorul ca să fie pîinea şi vinul. Darurile de pîine şi de vin aduse de credincioşi constituie şi azi materia Sfintei Jertfe liturgice. Aceasta a fost voinţa Mîntuitorului. El însuşi a voit, fiind întemeietorul Jertfei Legii celei Noi, ca darurile de pîine şi de vin să se deosebească de cărnurile şi de roadele pămîntului din care constau jertfele Legii Vechi şi din care se hrăneau nu numai oamenii ci şi animalele. Pîinea şi vinul, spre deosebire de jertfele Legii Vechi, constituie numai hrana omului şi chiar hrana lui de căpetenie. Nicolae Cabasila, marele tîlcuitor al Sf. Liturghii, zice că pîinea şi vinul sînt o hrană exclusiv şi specific omenească, fiindcă numai omul îşi pregăteşte pîinea din grîu şi vinul din struguri prin lucrarea mîinilor lui. Pîinea şi vinul simbolizează deci însăşi viaţa omenească pe care omul o aduce drept dar, lui Dumnezeu.

Pîinea care rezultă din zdrobirea a nenumărate boabe de grîu şi vinul care rezultă din atîtea boabe de struguri strînse în teasc simbolizează legătura cea nevăzută care leagă între ei pe toţi fiii Bisericii Ortodoxe, care formează astfel un singur Trup: Trupul cel tainic al Mîntuitorului.

La săvîrşirea Tainei Trupului şi Sîngelui Domnului sînt de trebuinţă cinci prescuri, vin şi apă. Prescurile să fie din făină de grîu curat şi făina să nu fie veche, nici să fie mucedă, nici să se dospească cu drojdii, ci numai cu aluat şi să fie sărat. Prescurile să fie coapte bine, avînd gust cuviincios şi bune şi priincioase la mîncat. Altă pîine, înafară de cea de grîu curat, dospită, nu poate fi materia Trupului lui Hristos. Iar preotul care va îndrăzni să slujească cu pîine din alte grăunţe, sau chiar din făină de grîu şi cu apă fierească şi dospită, dar unsă cu lapte sau cu unt, sau cu ouă, mucedă la gust, sau amară, sau mucegăită, foarte greu va greşi şi va fi lipsit de dar, fiindcă Taina Sfintei Euharistii nu se poate săvîrşi cu nişte materii ca acestea.

Pîinea azimă, chiar de va fi din grîu, nu poate fi nicidecum materia trupului lui Hristos.

Se ştie că în Biserica Ortodoxă, spre deosebire de romano-catolici şi armeni, pîinea pentru Sfînta Liturghie este făcută din aluat dospit, iar nu azimă. Motivele sînt mai multe: Primul motiv pentru care în Biserica Ortodoxă se foloseşte la Liturghie pîine dospită şi nu azimă e acela că însuşi Mîntuitorul a folosit la Cina cea de Taină o astfel de pîine. De altfel, Sfinţii Evanghelişti ne spun că Mîntuitorul la Cină a luat în mîini pîinea, care însemnează pîinea dospită şi nu azima. Pe de altă parte aluatul ne aduce aminte de aluatul nestricăciunii, cu care Mîntuitorul Hristos a asemănat împărăţia cerurilor, cînd zice: „Şi iarăşi a zis: Cu ce voi asemăna împărăţia lui Dumnezeu? Asemenea este aluatului pe care, luîndu-l, femeia l-a ascuns în trei măsuri de făină, pînă ce s-a dospit totul" (Luca 13, 20—21). Şi jertfa lui Melchisedec, care este prefigurarea cea mai desăvîrşită a jertfei creştine în Legea Veche, a fost adusă tot cu pîine dospită şi nu cu azimă.

Pîinea folosită la Liturghie poartă numele de prescură. Prescurile au formă rotundă dar de cele mai multe ori sînt în formă de cruce cu patru cornuri, care prefigurează cele patru laturi ale lumii, sau cele patru braţe ale crucii pe care a fost răstignit Mîntuitorul. Numărul de cinci al prescurilor ne aduce aminte de cele cinci pîini cu care Mîntuitorul a săturat mulţimile în pustie.

Cu privire la materia sîngelui lui Hristos, povăţuirile din Liturghier ne spun că materia sîngelui lui Hristos este vinul din roada viţei, adică stors din strugurii cei din viţă. Vinul acela se cuvine să aibă gustul şi mirosul său firesc, să fie bun de băut şi curat, neamestecat cu nici un fel de băuturi sau mirodenii. Orice alt vin stors din orice alte poame şi alte roade, adică din mere, pere, prune, vişine, porumbele, zmeură şi din alte asemenea acestora, nu este vin şi nici nu poate să fie întrebuinţat la Sfînta Euharistie.

Dacă cineva va îndrăzni să slujească cu altfel de vin decît cu cel de struguri sau vinul de viţă, sau cu vin oţetit, sau amestecat cu ceva, un astfel de preot nu va putea săvîrşi Taina şi va greşi de moarte şi de preoţie se va lipsi.

Cînd se pregăteşte Proscomidia se toarnă şi puţină apă în vin, iar după sfinţirea darurilor, se toarnă puţină apă caldă.

Vinul şi apa care se toarnă în Sf. Potir închipuiesc sîngele şi apa care au curs din coasta Mîntuitorului, cînd a fost împunsă cu suliţa, şi care au devenit două izvoare ale vieţii Harului: apa în Sf. Taină a Botezului şi Sîngele în Sf. Taină a Împărtăşirii.

Pîinea şi vinul sînt elementele principale ale vieţii, elemente simple care susţin şi întăresc viaţa. În istoria descoperirii dumnezeieşti aceste elemente au avut un rol deosebit. Lui Moise îi porunceşte Dumnezeu: „Iar pe masă să pui pîinile punerii înainte, care se vor afla pururea înaintea mea" (Ieşire 25, 30).

Mîntuitorul Iisus Hristos zice despre El: „Eu sînt pîinea vieţii; cel ce vine la mine nu va flămînzi şi cel ce crede în mine nu va înseta niciodată" (Ioan 6, 35). Altădată, tot Mîntuitorul zice despre Sine: „Eu sînt pîinea cea vie care s-a pogorît din cer. Cine mănîncă din pîinea aceasta viu va fi în veci. Iar pîinea pe care eu voi da pentru viaţa lumii este trupul meu" (Ioan 6, 51).

Deşi pîinea şi vinul mai au întrebuinţări şi la alte rînduieli bisericeşti, totuşi aceste elemente constituie materia Sf. Euharistii din rînduiala dumnezeiească. Prin binecuvîntarea Duhului Sfînt, atunci cînd preotul spune: „Şi fă, adică, pîinea aceasta, cinstit Trupul Hristosului Tău; iar ce este în potirul acesta, cinstit Sîngele Hristosului Tău; prefăcîndu-le cu Duhul Tău cel Sfînt", pîinea se preface în Preasfîntul Trup şi vinul în Cinstitul Sînge al lui Hristos.

Credincioşii care aduc pîine şi vin la Sf. Liturghie să se gîndească întotdeauna la această sfîntă şi dumnezeiască Taină. Să înţelegem că la Sfînta Liturghie noi aducem daruri de jertfă pîinea şi vinul, care simbolizează viaţa noastră cea pămînteasă şi trecătoare ca să primim în schimb Trupul şi Sîngele lui Hristos din care cel care va gusta cu vrednicie „viu va fi în veci "(Ioan 6, 51).

Al. Moisiu

Bunavestire

Din cer de aur rumen Arhanghelul coboară,
Spre Nazaret se-ndreaptă zorit spre o Fecioară,
Logodnica lui Iosif, din neamul lui David,
Şi numele Fecioarei — Maria, — se deschid,
Tăiate de bătaia aripei de zăpadă
Vederi, cum numai îngeri meniţi au fost să vadă.

Maria e în rugă şi genele plecate
Umbresc obrajii palizi. Cu mîini neîntinate
Ea răsfoieşte Cartea cea Sfîntă în neştire
Făptura ei întreagă e numai strălucire.
Marama ei ţesută din umbrele-nserării
Îi fîlfîie pe umeri, uşor ca spuma mării.
Şi ca să-ncununeze atîta bogăţie,
În părul ei se joacă un fir de rază vie.
Cu mintea, ea petrece în Cer şi nu se miră
Cînd îngerul cel mare, în haină de porfiră,
S-apropie de dînsa în zbor, brăzdînd seninul,
Şi-n dulci, cereşti miresme o-nvăluieşte crinul,
Cînd îi apare-n faţă măreaţa arătare,
Cu ochii plecaţi primeşte, Fecioara, Vestea-Mare.

Privind icoana scrisă în umbră şi lumină,
Cu Îngerul alături şi duhul meu se-nchină,
Aceleia ce-n taina smereniei închisă
S-a dat să fie foaie Cuvîntului, — nescrisă.
O! Tu, care din buze de înger ai primit
Vestirea, că prin tine, Scriptura s-a-mplinit,
Şi că prin tine, Sfîntă, va să se mîntuiască
Din rele vechi o lume — din dragostea cerească.
Fecioară dă-ne nouă să auzim vreodată,
Că ruga noastră slabă la Cer e ascultată.
Că, Doamnă, Cel ce-n tine curat s-a zămislit,
Din multele păcate pe toţi ne-a izbăvit,
Ca şi noi: „Bucură-te", în veci să-ţi cîntăm ţie,
Ca celeia-ce plină de Har eşti, O! Marie!

Z. Laţcu

Sfinţii Trei Ierarhi şi mari Dascăli

(Urmare din pag. 1)

educatori care nu îşi văd menirea în a-l înobila pe om, se osîndesc ei înşişi la dispreţul oamenilor. Sf. Ioan Gură de Aur merge atît de departe în această privinţă, încît îi numeşte ucigaşi de suflete pe toţi acei educatori care nu-şi pricep şi nu-şi împlinesc chemarea din conştiinţă, accentuînd în chip deosebit că ei sînt mai vinovaţi în faţa lui Dumnezeu şi a umanităţii, decît cei ce ucid trupuri.

Acţiunea educativă trebuie însă să plece din iubirea pentru om şi să ducă la iubirea pentru toţi oamenii. Căci din această virtute naşte frăţietatea şi egalitatea socială. Şi ea îl înalţă pe om pe cea mai înaltă treaptă a umanităţii. În schimb, „egoismul îl coboară şi-l împiedică la acest urcuş către perfecţiune. Cea mai înaltă demnitate a omului stă în a fi bun şi a sluji altora".

*

Din ideile abia schiţate aici îi vedem pe Sfinţii Trei Ierarhi şi mari Dascăli ai creştinătăţii ca pe nişte arhitecţi ai sufletului în construirea personalităţii creştine şi general umane, personalitate care să vadă în fiecare om un frate, în fiecare semen un fiu al lui Dumnezeu, în poporul său o realitate vrednică de slujire jertfelnică spre dezvoltarea tuturor darurilor cu care l-a înzestrat Dumnezeu. Astfel ei ne sînt îndrumători în ale vieţii noastre de fiecare zi, în cugetare pioasă la cele sfinte şi le putem adresa cîntarea bisericească: „Prea slăviţilor, trăirea voastră a fost în ceruri, chiar de pe cînd purtaţi trup nepătat; iar acum, locuind în ceruri, în chip luminat, rugaţi-vă, ca noi cei ce trăim pe pămînt, cele de sus să gîndim şi să facem".

D. Căluşăr

Sf. Ioan Damaschin despre Sf. Fecioara Maria

(Urmare din pag. 2)

de ce păcat a curăţit-o Sf. Duh imediat şi înainte de zămislirea Mîntuitorului Hristos în ea?

Logica filozofului ortodox arată că dogma imaculatei concepţii a Maicii Domnului, formulată în 1854 de Biserica rom.-catolică, *nu are baze biblice şi tradiţionale;* Teotochia Maicii Preacurate este consecinţa uniunii ipostatice a firilor într-o persoană: a Domnului Hristos şi a comunicării reciproce a firilor.

4. *Pururea fecioria Maicii Domnului.* Sf. I. Damaschin apără fecioria Maicii *în naştere,* cînd spune că „se naşte fără de tată din femeie, Cel ce este din Tată fără de mamă" şi dă un sens mistic proorociei lui Ezechiel cu „poarta închisă". El i-a păzit fecioria nestricată, singur *„trecînd printrînsa şi încuiată păzind-o pe ea"* (Ezechiel 24, 4). Fecioria a păzit-o în faptul că Sfînta Maică a născut pe Hristos-Dumnezeu fără obişnuitele dureri ale mamelor şi fără o vătămare a fecioriei, pentru că — zice Sf. Părinte — „unde n-a premers plăcerea, acolo n-a urmat nici durerea", după cuvîntul proorocului (Is. 66, 7).

Naşterea feciorelnică este taină şi are analogie în pătrunderea razei solare într-un cristal, la fel în Învierea Domnului din mormîntul gol, pecetluit, ca şi în intrarea prin uşile încuiate în ziua întîia şi a opta după Înviere. Dacă Sf. Maică a adus jertfa de curăţire (Luca 2, 22), o face ca să respecte legea mozaică şi nu că ar fi avut lipsă de curăţire, ea fiind Fecioară şi model de curăţenie şi întruparea idealului religios-moral din veci.

Despre textul: „şi n-a cunoscut-o pînă ce a născut pe Fiul său cel întîi născut" (Matei 1, 24), Sf. Ioan Damaschinul zice că particula „pînă ce" arată un timp nelimitat. În sprijinul acestei interpretări aduce textele de la Matei 28, 20 şi I Tes. 4, 16.

Împotriva oricărei speculaţii asupra tainei fecioriei, Sf. I. Damaschin aduce răspunsul îngerului la Bunavestire către Sf. Maică: *„La Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputinţă"* (Luca 1, 37). Şi prezintă un argument psihologic-moral, întrebîndu-se: „Cum ar fi putut primi împreunarea cu bărbat aceea care a născut pe Dumnezeu? ... Şi tot el răspunde: ... Nici unei minţi înţelepte nu i se cuvine a gîndi şi cu atît mai vîrtos a face unele ca acestea".

Sf. Tradiţie arată că deşi Sf. Scriptură vorbeşte despre „fraţii lui Iisus" (înţelegîndu-se verii Săi de al II-lea), nu amintesc niciodată de „fiii Mariei", ci numeşte numai pe Iisus „Fiul Mariei" (Macavei 6, 3), semn că pe El l-a avut ca *unic* fiu. Apoi pe cruce, Domnul dă în grija Sf. Apostol Ioan pe Maica Sa — pentru că nu a mai avut alţi fraţi.

Oprindu-ne aici, ne închinăm Tainei celei mari care se lucrează la Bunavestire pentru mîntuirea noastră şi cu arhanghelul Gavriil strigăm: „Bucură-te Mireasă, pururea Fecioară".

Prot. S. Radu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu 44206

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 1 aprilie 1971 Nr. 13—14

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

16. Învierea Domnului - izvor de viaţă nouă

a) Am văzut că Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, ne-a mîntuit prin faptul că El, cel fără de păcat şi fără de moarte — a voit să ia asupra Sa păcatul şi osînda lui Adam, păcatele şi osînda tuturor, şi să le ispăşească prin jertfa de pe Cruce, prin patimile şi moartea Lui pentru noi toţi. Prin aceasta ne-a împăcat iarăşi cu Dumnezeu, ca să fim fii iubiţi ai Tatălui ceresc.

Mîntuirea însă nu constă numai în eliberarea de robia păcatului, de povara osîndei şi a morţii, ci şi în participarea noastră la viaţa lui Iisus Hristos, în aşa fel încît noi devenim o făptură nouă, fii ai lui Dumnezeu după har.

Calea spre înnoirea noastră s-a deschis prin răstignirea şi moartea lui Iisus, iar înnoirea îşi are izvorul şi energiile în Învierea Domnului. *Astfel moartea şi învierea sînt în strînsă legătură: moartea nimiceşte răul, ne împacă cu Dumnezeu, învierea ne renaşte la o viaţă nouă în Hristos-Iisus.*

Intr-adevăr Iisus Hristos, deşi a pătimit şi a fost îngropat ca un om, fiind însă Dumnezeu-Om, n-a putut fi ţinut sub puterea morţii, că a treia zi a înviat. In vreme ce cu trupul era în mormînt, cu sufletul a sfărîmat „porţile iadului", slobozind din iad pe toţi cei ce de-a lungul veacurilor au aşteptat venirea Mîntuitorului şi s-au străduit să se pregătească pentru aceasta, ca a treia zi să învieze, dăruind tuturor viaţă veşnică.

b) Ne întrebăm: Cum a înviat Hristos-Domnul? *Cunoaştem minunile ce le-a făcut Iisus, arătîndu-se — ca un Dumnezeu — care poate potoli valurile mării, vindecător al bolilor şi suferinţelor, şi înviind pe cei morţi cum au fost: tînărul din Nain, fiica lui Iair şi Lazăr. Care e deosebirea între învierea lui Lazăr spre exemplu şi învierea Mîntuitorului? Una din deosebiri este aceasta: Lazăr s-a întors la viaţa trupească obişnuită, care este viaţa muritoare (după cîţiva ani el a murit), pe cînd trupul lui Iisus s-a schimbat în aşa fel încît a devenit trup îndumnezeit, trup nemuritor. De aceea altfel s-a făcut „învierea" lui Lazăr şi altfel învierea Domnului. Iisus, venind la mormîntul lui Lazăr, a poruncit să se ridice piatra de pe mormînt. După ce piatra a fost ridicată, Iisus s-a rugat Tatălui şi apoi „a strigat cu glas mare: Lazăre, vino afară" şi Lazăr a ieşit, a fost dezlegat de înfăşurători şi a început să meargă. Aşa s-a întors Lazăr din moarte la viaţă (Ioan 11, 39—44). Învierea lui Iisus n-a fost aşa, pentru că Iisus nu era numai om, ci Dumnezeu-om. Iisus a fost aşezat în mormîntul peste care a fost pusă o lespede pecetluită şi mormîntul era păzit de străjeri. Fariseii au cerut lui Pilat străjeri, de teamă să nu se împlinească cuvintele Domnului, care a spus despre Sine, pe cînd era în viaţă, că va fi răstignit şi îngropat, dar a treia zi va învia (Marcu 9, 31; Matei 27, 60—66). In aceste condiţii nimeni nu mai putea ridica piatra de pe mormînt, cum s-a întîmplat cu Lazăr. Şi totuşi Iisus a înviat. A ieşit din mormînt, piatra fiind pe mormînt şi peceţile rămînînd nestricate, şi fără ca străjerii să ştie de aceasta. Cum a fost cu putinţă? Prin puterea Tatălui, prin puterea Fiului. Căci trupul lui Iisus s-a schimbat — prin puterea dumnezeiască — dintr-un trup de carne şi sînge, supus morţii, într-un trup duhovnicesc, un trup îndumnezeit, care este veşnic. Cu acest trup îndumnezeit, Iisus, lăsînd în mormînt înfăşurătorile, a ieşit din mormînt, piatra rămînînd nemişcată şi peceţile neatinse, ca mai tîrziu să intre în camera unde erau încuiaţi ucenicii şi să iese de acolo uşile fiind încuiate.*

Aşadar acele icoane, în care se arată că îngerul a ridicat piatra şi după aceea Iisus s-a înălţat de-asupra mormîntului, ca să fie văzut de femeile mironosiţe, sînt greşite. Îngerul a prăvălit

Aceasta este Învierea Domnului, care a ieşit din mormînt piatra fiind pecetluită (Matei 27, 66).

piatra ca să arate mironosiţelor că mormîntul e gol, că Iisus nu mai e acolo, ci a înviat înainte de a se fi înlăturat piatra. Îngerul, după ce a ridicat piatra, le spune mironosiţelor: „Ştiu că pe Iisus cel răstignit căutaţi. Nu este aici, căci s-a sculat, *precum a zis" (Matei 28, 1—6). De aceea adevărata icoană a Învierii Domnului, după cuvîntul Sfintelor Evanghelii, e aceea în care Iisus este înălţat deasupra mormîntului şi piatra cu peceţile e pe mormînt neatinsă. Astfel de icoană se află la cele două paraclise ale bisericii Sfîntul Nicolae*

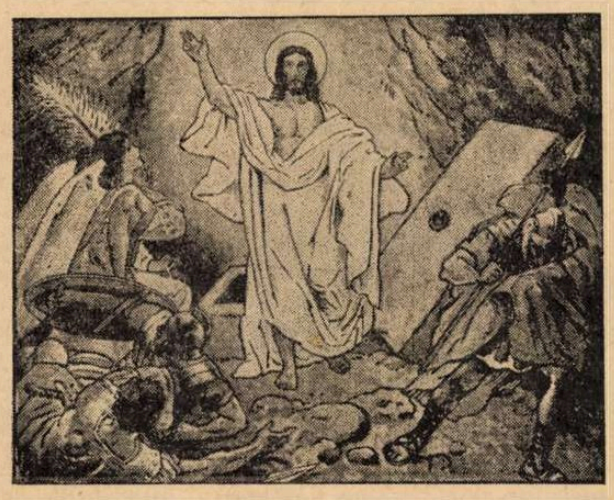

Nu aşa a fost Învierea Domnului, cu piatra răsturnată de pe mormînt.

din Schei (Braşov) la iconostasul catedralei din Blaj, pe iconostasul bisericii de lemn din Tg. Mureş, în icoane pe sticlă (spre exemplu de la Nicula, aflată acum la Sibiel-Sibiu) etc.

Dacă Mîntuitorul s-a arătat ucenicilor şi mironosiţelor de mai multe ori pînă la Înălţarea la cer, nu e vorba de o arătare continuă, ci Iisus apare şi dispare, adică se face văzut un timp şi apoi devine nevăzut. E vorba deci de o „arătare" deosebită, ca ucenicii să fie convinşi că Iisus a înviat, dar să şi înţeleagă că El nu mai este ca înainte, ci e în altă stare, altă lume.

Desigur că taina Învierii nu o putem înţelege, dar o înţelegem cu credinţa, care ne spune că la Dumnezeu totul este cu putinţă, deci şi îndumnezeirea sau spiritualizarea trupului, care nu mai cade sub simţurile noastre.

c) Prin Învierea Domnului s-a pus început înnoirii noastre şi înnoirii întregii existenţe. Prin ea se începe crearea din nou a noastră, *creere al cărei capăt este în veşnicia cea fără sfîrşit. Dacă păcatul a adus o tulburare în om şi în lume, răstignirea şi moartea lui Iisus ne-a eliberat de robia păcatului şi de osînda morţii, ca prin Învierea Lui să fim părtaşi ai vieţii celei veşnice încă de pe pămînt. Iar la învierea cea de obşte toţi cei ce au urmat lui Hristos, trăind în dragoste cît mai deplină de Dumnezeu şi om, toţi cei ce au răspîndit iubire întru înnoirea vieţii, se vor bucura că sînt cu toată fiinţa lor, suflet şi trup, străluminaţi de lumina lui Dumnezeu, vor avea adică un trup spiritualizat, asemenea trupului lui Iisus Hristos.*

După vremea îndelungată de dinainte de Hristos, vreme a păcatului şi morţii şi a aşteptării unui Mîntuitor, prin Învierea Domnului s-a deschis vremea eliberării de puterea răului şi a înnoirii necontenite şi din ce în ce mai depline, cu ţinta desăvîrşirii tuturor, în un „cer nou şi pămînt nou", în care — zice Domnul — „pe toate le fac noi" (Apoc. 21, 1—5).

Să ne străduim dar ca viaţa noastră să fie tot mai adînc pătrunsă de lumina dumnezeiască a Învierii Domnului, lumina veşniciei, ca să trăim mereu „întru înnoirea vieţii" şi să ajutăm mereu la înnoirea vieţii de pretutindeni, spre propăşirea şi desăvîrşirea tuturor şi spre slava Domnului nostru Iisus Hristos, Cel înviat, cel veşnic viu. Amin.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Cinstirea deosebită a Maicii Domnului
(I)

În marea pleiadă de Sfinţi pe care îi venerează Biserica noastră Ortodoxă, locul prim îl ocupă *Preacurata Fecioară Maria, Maica Domnului.* În învăţătura noastră această închinare deosebită cu care o cinstim se numeşte — cu un cuvînt grecesc — *iperdulie,* ceea ce înseamnă pe româneşte *supravenerare.*

Însuşi numele pe care-l poartă Maica Preacurată exprimă calităţile şi poziţia ei deosebită în galeria celorlalţi sfinţi. Căci după etimologia numelui, adică după rădăcina de la care i se trage numele, Maria însemnează „Doamnă", adică „Stăpînă" sau „Distinsă", „Graţioasă" (de la cuvîntul chaldaic Mar-an, în transcrierea grecească Mariam sau Miriam).

Supravenerarea pe care o acordăm Maicii Domnului are următoarele temeiuri mai de seamă în Sfînta Scriptură:

1. Încă îndată după căderea protopărinţilor noştri, Adam şi Eva, în păcat, Dumnezeu a vestit că mîntuirea va veni printr-o femeie. Această vestire este Protoevanghelia (prima veste bună) cuprinsă în cuvintele adresate şarpelui: „Duşmănie voi pune între tine şi între femeie, între sămînţa ta şi sămînţa ei; aceasta îţi va zdrobi capul, iar tu îi

(Continuare în pag. 2)

Cinstirea deosebită a Maicii Domnului

(Urmare din pag. 1)

vei înțepa călcîiul" (Facere 3, 15). Această Proto-evanghelie este luminată prin vestirea profetului Isaia: femeia care va naște pe Mîntuitorul va fi o fecioară: „Pentru aceasta Domnul meu vă va da semn: Iată Fecioara va lua în pîntece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel" (Isaia 7, 14). De unde rezultă că mijlocitoarea intrării în lume a Mîntuitorului avea să fie o femeie fecioară (a se vedea și Ieremia 31, 21—23).

2. Această femeie este Prea Curata Fecioară Maria, căreia — pentru rolul ei atît de însemnat în iconomia mîntuirii neamului omenesc căzut în păcat — i s-a prezis și — apoi — i s-a acordat o cinstire deosebită:

a) De către Dumnezeu însuși, care a prevestit-o oamenilor și a învrednicit-o de cea mai mare cinstire.

b) De către îngerul binevestitor, care i s-a închinat, a numit-o „plină de har" și „binecuvîntată ... între femei" (Luca 1, 28—29).

c) De către Elisabeta, mama Sf. Ioan Botezătorul, care — și ea — a numit-o „binecuvîntată ... între femei" și „Maica Domnului meu" (Luca 1, 40—43).

d) De către credincioșii din mulțime, pentru motivul că s-a învrednicit să fie Maica Celui ce vorbea și lucra în chip minunat (Luca 11, 27—28). Acest loc ne arată că însuși Fiul ei a consimțit ca Maicii Sale să i se aducă laude, afirmînd că aceste laude corespund vredniciei ei (: „Așa este").

e) De către însuși Fiul ei, Iisus Hristos, care era nedespărțit de ea, o asculta cu supunere și a încredințat-o ucenicului care îl iubea (Luca 2, 51; Ioan 2, 3—10; Ioan 19, 26—27).

f) Însăși Prea Curata mărturisește că toate neamurile o vor cinsti pentru mărirea cu care a învrednicit-o Dumnezeu (Luca 1, 48—49).

3) Prea Curata era într-adevăr — așa cum o spune numele ei — o femeie aleasă sau distinsă. Faptul acesta rezultă din închinarea ce i-au adus-o îngerul binevestitor (Luca 1, 28) și Elisabeta, mama Sf. Ioan Botezătorul (Luca 1, 41—42).

Văzînd în duh această distincție a Prea Curatei Fecioare, psalmistul a afirmat cu veacuri înainte despre ea: „fiice de împărați întru cinstea ta; stătut-a împărăteasa de-a dreapta ta, îmbrăcată în haină aurită și prea înfrumusețată" (Ps. 44, 10). „Împărăteasa" nu poate fi decît Prea Curata Fecioară, Maica Domnului, despre care psalmistul mai zice: „Pomeni-vor numele tău în tot neamul; pentru aceasta popoarele te vor lăuda în veac și în veacul veacului" (Ps. 44, 20—21).

4) Prea Curata a născut pe Mîntuitorul ca Fecioară, așa după cum s-a prezis prin profetul de Dumnezeu inspirat: „Pentru aceasta Domnul meu vă va da un semn: Iată Fecioara va lua în pîntece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel" (Isaia 7, 14). Această profeție s-a împlinit în persoana Prea Curatei Fecioare Maria, logodnica dreptului Iosif din Nazaretul Galileii. Despre acest lucru ne încredințează Sf. Evanghelist Luca: „Iar în a șasea lună a fost trimis îngerul Gavriil de Dumnezeu, într-o cetate din Galileea, al cărui nume era Nazaret, către o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David; iar numele fecioarei era Maria" (Luca 1, 26—27). Această Marie este identică cu fecioara despre care s-a prezis că va naște pe Mesia. Despre acest lucru ne asigură același Sfînt Evanghelist cînd zice în legătură cu bunavestire: „Și a zis Maria către înger: Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat? Și răspunzînd, îngerul i-a zis: Duhul Sfînt se va pogorî peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfîntul care se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema" (Luca 1, 34—35).

5. Prea Curata Fecioară Maria a rămas fecioară și după naștere, precum a vestit Dumnezeu prin vedenia proorocului Iezechil: „Apoi m-a dus bărbatul acela înapoi la poarta cea dinafară a templului, spre răsărit, și aceasta era închisă. Și mi-a zis Domnul: „Poarta aceasta va fi închisă, nu se va deschide și nici un om nu va intra pe ea, căci Domnul Dumnezeul lui Israel a intrat pe ea. De aceea, va fi închisă. Cît privește pe rege el se va așeza acolo, ca să mănînce pîine înaintea Domnului; pe calea porții va intra și pe aceeași cale va ieși" (Iezechil 44, 1—3).

Acest text face parte din textele mesianice. El prezice fecioria și după naștere a Maicii Domnului: Iisus Hristos va străbate pîntecele ei. Cu toate acestea, nu va strica pecețile. Cum se întîmplă acest lucru, mintea noastră nu poate să priceapă, iar gura nu este în stare să exprime. Voind să ne facă mai apropiată această taină de nepătruns a iubirii, atotputerniciei și înțelepciunii divine, Ilie Miniat afirmă că Iisus Hristos — străbătînd pîntecele Maicii Sale — nu va strica pecețile, după cum razele soarelui străbat sticla, peștii apa, păsările aerul, fără să lase urme.

6. Ca Maică a Mîntuitorului, Prea Curata Fecioară Maria a fost mijlocitoare a mîntuirii. Zămislind de la Sfîntul Duh pe Mîntuitorul în pîntecele ei, a fost cu totul curățită de păcate ca nici un alt om, oricît de sfînt ar fi fost. Fiindu-i prezisă de Dumnezeu cinstirea ei ca nici o altă cinstire a vreunui om, — Sf. Fecioară Maria *trebuie socotită ca cea dintîi dintre Sfinți,* așa cum Sf. Ioan Botezătorul este mai mare între toți profeții (Luca 7, 28), deoarece și venirea lui fusese, de asemenea, profețită de către alți profeți (Maleahi 3, 1; Isaia 40, 3).

Din toate cele de mai sus rezultă cu claritate că Prea Curata Fecioară Maria deține un loc deosebit, cu totul aparte, între Sfinți. De aceea, *i se și cuvine o cinstire deosebită.*

Astfel, este firesc că imnurile liturgice o preamăresc din cele mai vechi timpuri, numind-o: „pururea fericită", „prea nevinovată", „mai cinstită decît Heruvimii și mai mărită decît Serafimii", „biserică sfințită și rai cuvîntător", „lauda fecioriei", „ușă cerească".

În felul acesta, imnele închinate Prea Curatei Fecioare se întrec unele pe altele — prin frumusețea expresiilor ce tind să-i aducă laude după cuviință — în cinstirea deosebită a Maicii Domnului.

Totodată, Sfînta noastră Biserică i-a închinat zile de sărbătoare și îi adresează necontenit rugăciunea: „Prea Sfîntă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi".

S-o rugăm fierbinte pe Prea Curata Fecioară Maria ca să mijlocească — de la Fiul ei — pace, solidaritate și întru toate bunăsporire Patriei noastre scumpe și lumii întregi!

C. Sîrbu

DECALOGUL

4. Porunca a treia

„Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deșert",

Numele lui Dumnezeu se ia în deșert prin blesteme, jurăminte ușuratice, glume, călcarea jurămintelor, jurămînt strîmb, prin credințele deșarte, vrăji, descîntece, farmece, înjurături care mîhnesc pe Dumnezeu și necinstesc numele de om. Sau noi știm că un dreptcredincios creștin convins de legea lui nu înjură niciodată. Biserica noastră n-a îngăduit ca fiii ei să ia în deșert numele Domnului și a luptat din răsputeri să desrădăcineze păcatul acesta urît. Prin pilda vie a membrilor Bisericii care nu-și îngăduie înjurătura, prin predici, prin Sf. Taină a Spovedaniei, prin citirea vieților Sfinților, mulți credincioși s-au dezvățat și au biruit acest obicei respingător.

Înjurătura izvorăște adesea din mînie, ea însăși un păcat, pe care dacă ne-o stăpînim, înlăturăm și vorba urîtă pe care am fi ispitiți s-o spunem în asemenea momente.

Ni se pare grăitoare în această privință și următoarea întîmplare.

Sînt cîțiva ani de atunci. Trebuia să urcăm o mobilă în podul casei. Ușa podului era cam strîmtă și mobila destul de mare. Oricum am sucit-o, oricum am învîrtit-o, n-am putut-o trece în pod. Asudasem și eu și ginerele meu care-mi ajuta. După vreun ceas de încercare, totuși am izbutit. Se nimerise atunci la mine în casă un om dintr-un sat din apropiere, care ne-a privit tot timpul. Cînd treaba a fost gata omul izbucni: „Măi, măi, să se chinuie ei amîndoi un ceas de vreme și să nu scoată măcar o înjurătură!?" — Dar la ce ne putea ajuta ea? La nimic! — „Asta e drept, dar te mai răcoreai la inimă!" — Pentru răcoreală la inimă, să scoți din gură cele mai spurcate vorbe? Legea mea ortodoxă nu-mi îngăduie așa ceva, să hulesc pe Dumnezeu și cele sfinte. Așadar, cu voință, întărită de credință și harul de sus, pe care nu uită să-l ceară în rugăciune stăruitoare, orice creștin adevărat poate ajunge la starea sufletească, pe care o gustă cei ce nu iau niciodată în deșert numele Domnului și al aleșilor Lui.

Nu sînt mai puțin vinovați nici cei ce fac glume cu cele sfinte. Toți să asculte Scriptura: „Nici un cuvînt putred să nu iasă din gura voastră, ci numai ce este bun spre folosul celor ce-l aud" (Efeseni 4, 27). „Și măscăriciunile și vorba nebunească și glumele care nu se cuvin, — nici să nu se numească între voi, precum se cuvine sfinților" (Efeseni 5, 4), căci „pentru tot cuvîntul deșert, pe care îl vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecății" (Matei 12, 36).

Cei ce blastămă să nu se socotească fără păcat împotriva poruncii a treia din Decalog. Nu-și dau seama că ei poruncesc lui Dumnezeu să le facă pe plac? Și ce amarnic s-ar căi dacă le-ar face cum îi pretind celui Atotputernic.

Jurămintele ușuratice și cele strîmbe, ca și juruințele, promisiunile sau voturile de a împlini sau a ține ceva și nu le ții sînt tot păcate și Biserica le osîndește. Cazul Anania și Safira din Faptele Apostolilor (cap. 5, 3—5).

Cei ce cred, ca și cei ce practică, vrăji, farmece, descîntece, cetiri din ghioc, din cărți de joc, din cafea, datul cu pravila, din bobi, iau în deșert numele Domnului, pentru că socot mai puternic pe diavolul, care știe „să se prefacă în înger de lumină" și se oferă să le „ajute"... să alunece spre iad.

Și mult și des întrebuințatul „zău", ceea ce este prescurtarea jurămîntului „martor iau pe Dumnezeu", e un fel de a lua în deșert numele lui Dumnezeu, mai ales că, rostindu-l, de cele mai multe ori vrei să întărești ca adevăr o minciună.

Putem greși și supăra pe Dumnezeu chiar folosind cuvinte bune, frumoase, dar nu la locul lor. Iată un exemplu:

O creștină evlavioasă a ținut să-și dea feciorul la „teologie", să-l facă preot. Avea un obicei, am zice „nevinovat". Ori se potrivea ori nu, ea rostea: „Doamne, Doamne; O Doamne". Feciorul îi zice într-o zi: „Mamă, lasă-te de obiceiul ăsta, că superi pe Dumnezeu".

— Na, iacă! Ce rău fac eu că zic Doamne, Doamne.

Feciorul a înghițit dojana, dar aștepta un prilej bun să-i dovedească, că și cu vorbe bune poți supăra.

— Dragul mamii, vii să-mi ajuți?
— Vin. Ce să fac?
— Să adunăm omizile, care ne strică curechiul.

S-au apucat de treabă.

— Mamă, am găsit o omidă!
— Bine, dragul mamii; omoar-o.
— Mamă dragă, am mai găsit o omidă!
— Bine,omoar-o.
— Mamă dragă, am mai găsit o omidă!!
— Omoar-o!
— Mamă dragă, am mai găsit o omidă.
— Da'ce mă tot pisezi cu vorba; omoar-o și taci!
— Mamă dragă, te-ai supărat? Am zis ceva rău?
— Cum să nu mă supăr? Te-ai apucat să-ți bați joc de mine! Mai bine nu te chemam să-mi ajuți!
— Nu, mamă dragă, nu! Iartă-mă! am vrut doar să-ți arăt că și pe Dumnezeu îl poți supăra, cînd la orice faci și orice spui, zici: „Doamne, Doamne!"

Și avea dreptate feciorul, căci: „Nu tot cel ce îmi zice Doamne, Doamne, va intra în împărăția lui Dumnezeu, ci cel ce face voia Tatălui care este în ceruri" (Matei 7, 21).

Iar voia tatălui este și aceasta:

„Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deșert" în nici un chip. Biserica Ortodoxă așa te învață!

G. M.

Este postul prilej de tristețe?

În viața creștinilor, postul ocupă un loc de frunte. El e un exercițiu de înfrînare a trupului, de întărire a voinței. de dominare a patimilor și poftelor noastre, pentru ca slobozi de torentul dorințelor, plăcerilor și ispitelor, să ne putem ridica cu mintea și cu inima către Dumnezeu, să-i împlinim voia Lui și să trăim astfel adevărata viață duhovnicească. El este un act de cinstire a lui Dumnezeu, o jertfă benevolă a creștinului, o renunțare voluntară la anumite plăceri care ne împătimesc. El este folositor deopotrivă trupului și sufletului, căci scoate trupul de sub stăpînirea poftelor și ispitelor și curățește sufletul de tot gîndul și pornirea potrivnică voii lui Dumnezeu.

Se pare însă că frumusețea morală a postului este umbrită adeseori de faptul că el e considerat de unii dintre noi mai mult ca un prilej de tristețe, de întristare, de suferință. Din acest motiv, numeroși creștini privesc postul cu multă rezervă și strîngere de inimă, dacă nu chiar cu neplăcere.

Dar oare într-adevăr, postul e numai prilej de întristare și nu de bucurie? Iar dacă e prilej de întristare, despre ce fel de întristare poate fi vorba?

Dacă postul este un mijloc de dominare a patimilor și poftelor trupești, precum și de alungare a gîndurilor rele din suflet, el pune la îndemîna creștinului atmosfera cea mai potrivită de a crește în viața duhovnicească. Căci în primul rînd, el este prilejul cel mai nimerit de a simți în noi vie și puternică. conștiința păcătoșeniei și a vinovăției noastre. Postul ne purifică ochii noștri sufletești,

(Continuare în pag. 4)

Una cu poporul

Ne sînt încă proaspete cifrele, realizările consemnate în „Comunicatul" cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a țării noastre, în perioada anilor 1966—1970.

In presă, radio, la televiziune etc. au fost popularizate aceste cifre și am reținut cu toții că, cu toate pierderile pe care le-am avut din cauza calamităților naturale din vara anului 1970, ultimul cincinal a fost apreciat ca fiind „etapa cea mai rodnică, cea mai fecundă din istoria de mai bine de un pătrar de veac a edificării socialismului în țara noastră".

Aceste realizări constituie piedestalul pentru noile înfăptuiri cărora țara noastră și-a propus să le dea viață în noul cincinal în care am pășit. În felul acesta, România socialistă se prezintă ca o țară al cărei drum spre progres și civilizație este bine conturat și larg deschis.

Un exemplu viu de muncă, pildă demnă de urmat îl dă însuși Domnul Președinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, care încă din primele zile ale anului și-a reluat vizitele sale de lucru în mijlocul oamenilor muncii, vizite care au devenit o trăsătură permanentă a vieții noastre politico-sociale.

Domnia Sa este, după cum știm, una cu poporul, *este într-un dialog permanent cu obștea cea mare a țării, verificînd modul cum se lucrează, apreciind unde se lucrează bine, dînd îndrumări unde se lucrează mai puțin bine ș.a.m.d.*

Așa de pildă în zilele de 5—6 ianuarie 1971, Domnul Președinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, a vizitat o serie de obiective industriale din județele Brașov și Sibiu, din care enumerăm: Uzina U.P.R.U.C. Făgăraș, Uzina „Independența", Uzina Piese Auto, Uzina Balanța-Sibiu, Emailul Roșu, Automecanica-Mediaș.

Ca pretutindeni, Domnia Sa a fost întîmpinat cu manifestări de vie bucurie și mulțumire din partea colectivelor de muncitori, ceea ce exprimă adeziunea totală și de nezdruncinat între masele largi și Conducerea de Stat.

După vizitele de lucru efectuate în județele Brașov și Sibiu, Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, face o vizită în județul Prahova, unde vizitează colectivele de muncă de la Uzina Mecanică Fină din Sinaia, Uzina Mecanică „Neptun", Uzina Mecanică Cîmpina, Uzina de Utilaj Chimic și Uzina „1 Mai" din Ploiești.Oamenii își exprimă bucuria de a-l avea în mijlocul lor pe Conducătorul statului nostru, în acele zile de început de an, și-l asigură că nu vor precupeți nici un efort pentru realizarea și îndeplinirea sarcinilor ce le revin în noul cincinal.

La scurt timp după vizitarea județului Prahova, Domnul Președinte al Consiliului de Stat vizitează județul Ialomița, vizită ce a prilejuit o dezbatere vie; la fața locului, cu largi colective de muncitori și țărani, a sarcinilor de muncă ce stau în fața tuturor.

Ample și îndrumătoare discursuri a ținut apoi Domnul Președinte al Consiliului de Stat al țării noastre, după vizitele de lucru din județele menționate, la Consfătuirea privind activitatea de comerț exterior, la Consfătuirea de lucru a conducătorilor centralelor industriale și ai celorlalte unități cu statut de centrală, la Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din întreprinderile agricole de stat ș.a.m.d.

Subiectele și problemele abordate în discuțiile cu toate colectivele de muncă sînt din cele mai variate: de la organizarea și perfecționarea planurilor de producție, la problema privind nivelul de trai al oamenilor muncii (locuințe, aprovizionare, sănătate, educație etc.).

În vastul program de lucru al Domnului Nicolae Ceaușescu s-a înscris în zilele care au trecut ale anului în curs și întîlnirile cu creatorii de bunuri spirituale, ca de pildă cu oameni de artă și cultură, cadre din domeniul cinematografiei etc. Aceste întruniri denotă grija permanentă pe care Conducerea Patriei noastre o acordă ridicării vieții spirituale și îmbogățirii patrimoniului cultural al poporului român.

Din indicațiile date cu aceste prilejuri reținem datoria oamenilor de artă de a se inspira din munca eroică, din realizările poporului nostru în construirea noii vieți, precum și din trecutul glorios al Patriei noastre, de a face cunoscute peste hotare comorile noastre de artă etc.

Arta noastră trebuie să slujească nevoile, năzuințele și setea de frumos ale poporului nostru, să contribuie la educația sa spirituală și estetică.

Semnificative sînt, în ce privește sursa de inspirație, următoarele cuvinte ale Conducătorului țării noastre: „Cine vrea, într-adevăr, să fie un artist mare, care să rămînă veșnic tînăr, cine vrea ca opera sa să rămînă pentru totdeauna în patrimoniul culturii, trebuie să bea apa limpede, răcoroasă și înviorătoare a acestui izvor, să soarbă din seva continuu tînără și viguroasă a spiritului poporului nostru, a măreței sale activități creatoare".

Tot în acest vast program de muncă se înscrie și întîlnirea Domnului Președinte al Consiliului de Stat cu reprezentanții oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, cu care prilej s-a subliniat faptul că naționalitățile conlocuitoare din țara noastră se bucură de toate drepturile prevăzute de Constituția țării.

În România Socialistă egalitatea deplină între toți cetățenii este un fapt absolut real, evident pentru oricine.

Cu prilejul recentelor lucrări ale celei de-a VI-a sesiuni a actualei legislaturi a Marii Adunări Naționale, cînd s-au aprobat și o seamă de legi de mare importanță pentru noi, între altele, Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a lansat un apel general de întrecere în muncă la toate nivelele și la toate categoriile de cetățeni.

Din rîndurile de mai sus și, desigur, din încă alte multe fapte, am văzut și vedem că, în acest sens, chiar Domnia Sa ne dă un evident și negrăit exemplu de muncă, de neobosită activitate.

Acest lucru ne obligă în chip special ca și noi să fim cetățeni vrednici ai Patriei, să lucrăm cu sîrg și cu toată conștiinciozitatea, fiecare la locurile noastre de muncă, pentru ca ea să înflorească tot mai mult, spre bucuria și binele nostru al tuturor.

Diacon *E. Oancea*

O mare personalitate

La începutul acestui an a apărut la Paris, în editura Seghers, colecția „Destine politice" — un eseu biografic-politic despre strălucita personalitate politică multilaterală a Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, datorită cunoscutului ziarist francez Michel P. Hamelet.

Ținem să accentuăm de la început, că această pretențioasă editură n-a tipărit în ultimii zece ani decît 9 volume în respectiva colecție, printre care, în 1966, cartea despre generalul De Gaule, fapt care arată cît de popular este în Franța Președintele Consiliului de Stat al țării noastre, de cîtă prețuire se bucură și în afara hotarelor Patriei.

Cum era de așteptat, această carte, abia apărută, a stîrnit un viu interes în cercurile opiniei publice mondiale și în presă. Revistele și ziarele noastre au publicat ample recenzii, subliniind impresia covîrșitoare produsă de acest eseu biografic politic, peste hotare. Astfel un cronicar parizian precizează: 1. opinia publică franceză a fost totdeauna atentă la ceea ce se petrece în România, deoarece România a fost din totdeauna apropiată de Franța, pe planul culturii și al sentimentelor; 2. acțiunea lui Nicolae Ceaușescu în domeniul politicii internaționale, pentru asigurarea independenței țării sale, a fost constant urmărită cu atenție și simpatie în Franța". Cronicarul subliniază de asemenea „... temperamentul dinamic, curajul și talentul organizatoric al celui care urcă treptele conducerii ...". Apoi în concluzie, autorul accentuiază:

„Această excelentă biografie, scrisă cu o pană vie de către un om care și-a întîlnit de cîteva ori eroul și cunoaște bine problemele României pe care a vizitat-o în mai multe rînduri, este în mod util completată de texte alese care aruncă o lumină edificatoare asupra acțiunii omului de stat ...".

Michel -P. Hamelet, autorul cărții, arată însă din primele pagini că urmărește „eforturile remarcabile ale acestui popor pentru a construi o societate nouă, hotărîrea conducătorilor lui de a apăra spiritul tradițional al României și de a asigura națiunii acea independență care este expresia libertății popoarelor. Nicolae Ceaușescu întrupează această voință ...".

„Oricare ar fi destinul oamenilor — subliniază în concluzie Michel -P. Hamelet — un lucru apare clar în evoluția actuală a continentului nostru: Nu poate exista o Europă liberă fără o Românie independentă".

N. D. Găvozdea

„Orice om care muncește e nobil"

(Al. VLAHUȚĂ)

Știm cu toții că formarea noastră ca oameni adevărați, ca oameni de omenie, cum zice poporul nostru, ca oameni folositori familiilor, obștei și țării în care trăim — este cel mai anevoios, dar și cel mai măreț dintre lucrurile sau realitățile acestei lumi. Acest proces sau această lucrare este cît se poate de complexă, iar căile sau mijloacele cît se poate de diferite.

În această privință de mare folos ne este nu numai experiența popoarelor, închegată sau concretizată în atîtea proverbe, ci și constatările cuprinse în cugetările unor oameni de seamă, care au trecut prin viață cu ochii deplin deschiși, observîndu-i o parte din taine, din rîurile limpezi și răcoritoare care o străbat. Aceste observații se împletesc nu de puține ori cu experiențe de viață, pe care personalitățile în cauză: filozofi, scriitori, oameni de artă, istorici, poeți, legiuitori etc. le-au încrestat într-un fel sau altul în cărțile pe care ni le-au lăsat. Și, așa cum în toate ramurile științei, o generație beneficiază de truda, de sudoarea, de rezultatele generațiilor precedente, la fel și în latura morală, a comportării în lume, este de mare folos să ținem seama de observațiile, de concluziile la care înaintașii noștri au ajuns.

Cîteva picături din aceste izvoare de lumină sufletească sînt cuprinse și în cartea *„Reflecții și maxime"*, îngrijită de C-tin Bădescu și apărută în Editura științifică, București 1969. Pentru realizarea ei au fost consultați 66 autori din antichitatea greco-romană, 44 autori români, 103 din cultura franceză, 42 din cea engleză, 31 din cea germană, 25 din cea italiană, 19 din cea rusă etc.

Avînd în vedere importanța acestei lucrări, am considerat potrivit s-o semnalăm și cititorilor gazetei noastre, relevîndu-le cîteva din ideile ei.

Așa de pildă marele nostru istoric N. Iorga (1871—1940) ne spune că „adevărul este pretutindeni, dar nu-l recunoaște decît acela care-l caută", iar scriitorul german Lessing (1729—1781) ne încredințează că „nu poate fi mare, ce nu este adevărat".

Cu folos grăiește și unul dintre primii poeți latini Ennius (240-169 î.Hr.), cînd zice: „Omul care arată cu plăcere calea celui rătăcit face ca și cum ar aprinde o lumină din lumina sa; oare luminezi mai puțin pentru tine, dacă ai aprins din făclia ta și pe a altuia?".

După cum ne este cunoscut, binele pe care îl facem celor din preajma noastră are valoare, importanță, înțeles în primul rînd pentru noi, nu numai pentru că ne adunăm „comori" pe care moliile și rugina nu le strică și „furii" nu le fură, cum spune Sf. Scriptură, ci și pentru că ne înalță și ne înnobilează sufletește.Ne încredințează de acest lucru și Cezar Petrescu (1893—1961), cunoscut nouă mai ales prin plinul de învățătură roman „Apostol", prin cuvintele: „Atît de mult îți dăruiești ție însuți, făcînd bine unui semen".

Conștiința noastră, această scînteie care străjuiește ființa omenească, este întocmai ca o făptură vie, care trebuie cultivată, îngrijită, pentru ca activitatea ei să se desfășoare cît mai firesc, ceea ce ne spune și scriitorul francez H. de Balzac 1799—1850), cînd afirmă: „Conștiința noastră e un judecător ce nu dă greș, atîta timp cît n-am ucis-o încă". Demne de reținut sînt în această privință și observațiile marelui pedagog J. J. Rousseau (1712—1788), care are alese cuvinte la adresa conștiinței: „Conștiință! Conștiință! Instinct dumnezeiesc, voce nemuritoare și cerească, călăuză sigură a unei ființe neștiutoare și mărginită, dar inteligentă și liberă; judecător fără greș al binelui și al răului, care face pe om asemenea lui Dumnezeu, tu îl faci să înfăptuiască ce e moral! Fără tine nu simt în mine nimic, care să mă ridice deasupra dobitoacelor". Conștiința este o mare și permanentă zestre a noastră, care a ținut totdeauna făptura omenească deasupra celorlate viețuitoare, cum constata și acum 2500 de ani poetul grec Eschil (525—456 î.Hr.), care spune: Conștiința este o făclie care luminează inima și un judecător neadormit pe care omul îl poartă întotdeauna cu el".

Așadar, „nu a trăi e de mare preț, ci a trăi cinstit", potrivit îndemnurilor conștiinței noastre treze, cum arată tot un înțelept din vechime (Socrate 469—399 î.Hr.). Prin prisma celor de mai sus înțelegem mai bine și dorința gînditorului ro-

(continuare în pag. 4-a)

Vizită frățească

La invitația ce i-a fost adresată, Prea Sfințitul Episcop Dr. Vasile Coman al Oradiei a făcut o vizită frățească ierarhului, preoților și credincioșilor Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului. Însoțit de P. C. părinte Ioan Negruțiu și P. C. arhidiacon Dr. Teodor Savu, Prea Sfinția Sa a sosit la Timișoara în ziua de 13 februarie fiind întîmpinat de Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului și de colaboratorii săi apropiați.

Duminică, 14 februarie, cei doi ierarhi, după ce au fost așteptați la catedrala mitropolitană de soborul preoților și de credincioși, în numele cărora le-a adresat cuvînt de bun sosit P. C. părinte Jivoin Forga, conducătorul parohiei Timișoara I Cetate, au oficiat Sf. Liturghie. Încheindu-se dumnezeiasca slujbă în cadrul căreia a fost hirotonit întru preot candidatul Cornel Teaha iar credincioșii s-au împărtășit cu Sfintele Taine, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae a lămurit celor prezenți semnificația înaltei vizite și s-a referit la bunele legături ce există între Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului și Episcopia Oradiei, la necesitatea consolidării unității bisericești și de credință a ortodocșilor români din partea de vest a țării. În răspunsul său, Întîistătătorul Eparhiei orădene a vorbit despre datoria de a fi păstrată cu scumpătate credința primită de la înaintași și despre semnificația venirii sale la Timișoara.

După polihronul îndătinat, ierarhii s-au îndreptat spre reședința mitropolitană însoțiți de manifestările de dragoste ale credincioșilor. Aici a avut loc o masă oficială la care au luat parte salariații cu munci de răspundere de la Centrul eparhial, membri ai Adunării și Consiliul eparhial, reprezentanții altor culte religioase din oraș: Ștefan Tomici, vicar ortodox sîrb, C. Kernweisz, protopop romano-catolic, Peuker Leo, protopop reformat, Mathos Paul, protopop evanghelic, dr. Ernst Neumann, prim-rabin și invitați. Au luat parte dl Corneliu Roșu, secretar al Comitetului Executiv al Consiliului popular municipal Timișoara. În cursul dejunului au rostit toasturi Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului, P. C. părinte dr. Ioan Petreuță din partea Centrului eparhial, dr. Ernest Neumann din partea reprezentanților celorlalte culte religioase, dl dr. Alexandru Fodor din partea credincioșilor, dl dr. Gheorghe Oprea din partea membrilor mireni ai Adunării și Consiliului eparhial, P. C. părinte Ioan Pop din partea preoților și credincioșilor care, în 21 octombrie 1948, au înlăturat zidul despărțitor dintre frații de același neam și de aceeași lege. A vorbit de asemenea dl Corneliu Roșul, secretarul Comitetului Executiv al Consiliului popular municipal. Tuturor a răspuns Prea Sfințitul Episcop Vasile al Oradiei.

În cursul serii, cei doi ierarhi au participat la serviciul vecerniei. Și acum, la încheierea lui, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului s-a adresat Arhipăstorului Episcopiei Oradiei, mulțumindu-i pentru vizită și dăruindu-i icoana Sfîntului Iosif cel Nou de la Partoș spre a se găsi totdeauna sub protecția patronului spiritual al credincioșilor bănățeni. Prea Sfințitul Episcop Vasile și-a exprimat bucuria de a se fi găsit printre ortodocșii români din Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului.

A doua zi dimineața cei doi ierarhi s-au îndreptat spre Caransebeș. Pe parcurs s-au oprit în parohia Găvojdia unde au fost primiți cu mult fast de credincioși avînd în frunte pe P. C. păr. Bujor Toma, prot. Lugojului și P. C. păr. Petru Iana, parohul locului. După un scurt popas la biserică, a fost vizitată casa parohială în construcție.

O altă oprire s-a făcut în parohia Jena, unde P. C. părinte Iova Drăghina a arătat oaspeților biserica de curînd pictată.

La Caransebeș a fost vizitat Seminarul teologic. Ierarhii eparhiilor care au elevi la această școală au trecut prin toate clasele, unde se desfășura programul didactic, și au cercetat imobilele anexe. În sala festivă a fost prezentat un program muzical. Au rostit cuvîntări ocazionale Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae, Prea Sfințitul Episcop Vasile și P. C. părinte director Dumitru Abrudan. După aceea oaspeții au luat masa împreună cu profesorii și elevii, cu invitați. Prea Sfințitul Episcop Vasile s-a întreținut la încheierea prînzului cu elevii aparținînd eparhiei Oradiei împărțindu-le daruri.

Înainte de a părăsi Caransebeșul, înalții oaspeți s-au dus la cimitir închinîndu-se la mormintele foștilor vlădici Ioan Popasu, Nicolae Popeea și Filaret Musta, marele teolog Iuliu Olariu.

Astfel s-a încheiat vizita bogată în roade duhovnicești a Prea Sfințitului Episcop Vasile al Oradiei făcută Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului.

Rep.

Este postul prilej de tristețe?

(Urmare din pag. 2)

ajutîndu-ne să ne vedem așa cum sîntem în realitate. El ne dă posibilitatea să ne simțim și să ne recunoaștem vinovăția noastră că l-am supărat pe Dumnezeu și trezește în noi dorul de pocăință și îndreptare. Chiar din acest motiv, Sfînta noastră Biserică, prin porunca a patra bisericească, obligă pe fiecare creștin să-și mărturisească păcatele în cele patru posturi ale anului, sau dacă nu poate, cel puțin o dată pe an, în postul Patruzecimii, de asemenea să se împărtășească cu Sfînta Taină a Euharistiei.

Așadar, dacă se poate vorbi de o tristețe a postului, aceasta rezultă numai din mustrarea conștiinței pentru păcatele făcute și recunoscute, din pocăința pe care o facem pentru aceste păcate, fără de care nici nu poate fi vorba de post adevărat, din omorîrea mîndriei diavolești care ne îndepărtează de pocăință, din părerea de rău pe care trebuie să o simțim în mod sincer, pentru că am supărat pe Dumnezeu prin păcatele noastre și astfel am întunecat lumina chipului său din noi. Dacă postul produce întristare, aceasta e întristarea pentru păcatele noastre, pe care abia acum avem un prilej mai nimerit să le vedem cît sînt de numeroase și de grele, întristare pe care penitentul trebuie să o simtă oricînd se pocăiește, fie că o face aceasta în post, fie în alt timp al anului.

Dar pe de altă parte, această întristare nu poate fi durabilă, deoarece ea însăși cuprinde un germen de bucurie, bine știind că întristarea pentru păcate aduce iertarea, iar iertarea aduce bucuria. Ea e asemenea întristării mironosițelor, care s-a prefăcut în bucurie, îndată ce au primit de la înger vestea învierii Domnului. Că postul n-are drept caracter întristarea, o știm din înseși cuvintele Mîntuitorului, care ne oprește să ne arătăm tristețea noastră în decursul postului, prin ținută externă, așa cum făceau fariseii din vremea sa: „Iar voi cînd postiți, nu fiți triști, ca fățarnicii, că își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc... Ci tu cînd postești, ungeți capul și spală-ți fața, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui Tău...“ (Matei 6, 16—18).

Nu puțini sînt Sfinții Părinți care ne îndeamnă să primim postul cu bucurie în casa sufletului nostru. Postitorii adevărați trebuie să aibă fața veselă, să fie pătrunși de însemnătatea și frumusețea postului, postul fiind pentru ei o adevărată sărbătoare, așadar prilej de bucurie duhovnicească, nu de tristețe.

Adevăratul creștin știe că postul, oricîte renunțări i-ar cere și oricît de greu i s-ar părea, dacă îl respectă cu credință, după aceea îl așteaptă nenumărate bucurii: el devine stăpîn peste poftele și pornirile sale pătimașe, el biruiește ispitele, el se ridică pe scara virtuților, el aude în conștiința sa glasul lui Dumnezeu, care îl cheamă la o viață de bucurie duhovnicească, pe care n-o poate dobîndi nimeni, dacă nu se eliberează de lanțurile ispitelor, plăcerilor și păcatelor. Iată de ce, pentru un astfel de creștin postul nu mai este prilej de tristețe, ci prilej de bucurie. Iată de ce, el așteaptă postul nu cu teamă și neplăcere, ci cu dragoste și bucurie, văzînd în el un dar dumnezeiesc pentru propria sa înălțare spirituală și desăvîrșire morală.

Un călător care a bătătorit zile de-a rîndul, drumuri grele și prăfuite, iar praful i-a pătruns nu numai în haine, ci și în pielea de pe tot trupul său, nu dorește altceva decît să ajungă cît mai repede într-un loc unde să poată face o baie curățitoare, care să-i redea bunăstarea trupească, de care simte atîta nevoie. Asemenea și creștinul ce se simte împovărat de patimi, pofte, ispite și păcate, nu poate dori altceva mai bun, decît să se curățească cît mai repede de acestea. Pentru el însă, baia curățitoare este postul. De aceea, el trebuie să intre în post cu bucurie, iar dacă în decursul acestuia el va fi cuprins de întristare, aceasta nu va fi întristarea postului, ci a pocăinței, întristare care-i aduce viață și bucurie.

Pentru creștinul adevărat, renunțarea și jertfa benevolă cerute de post sînt primele trepte pe scara bucuriei duhovnicești. Aceasta a făcut pe un renumit credincios creștin să spună: „Postul este veselia și bucuria Duhului, triumful veșniciei asupra vremelniciei, biruința adevărului asupra minciunii, a iubirii împotriva urii, a luminii asupra întunericului. Postul este floarea nevestejită a vieții, cel mai măreț cînt care se transformă în cele din urmă într-un nesfîrșit imn pascal“.

Iată de ce nouă creștinilor nu ne este îngăduit să vedem în post un prilej de tristețe, ci unul de bucurie, căci postul este o adevărată terapeutică morală, care-i deschide creștinului calea adevăratei vieți: viața în duh, viața în Hristos, viața plină de frumuseți și bucurii duhovnicești.

I. Zăgrean

„Orice om care muncește e nobil”

(Urmare din pag. 3)

mân L. Blaga (1895—1961), exprimată astfel: „O singură rugăciune am: Doamne, să nu mă lași niciodată să fiu mulțumit de mine însumi“. Este vorba, desigur, de neliniștea izvorîtă din conștiința nedesăvîrșirii noastre, conștiință pe care trebuie s-o avem permanent, ceea ce arată și marele filozof german Imm. Kant (1724—1804): „Care sînt scopurile vieții, care în același timp să fie și datorii? Desăvîrșirea noastră însine și fericirea altora“, precum și scriitorul sovietic M. Gorki (1868—1936), care spune: „Sfîntă este nemulțumirea de sine a omului și dorința de a fi mai bun decît este“.

Înțelepciunea este una din trăsăturile de bază ale unui om adevărat, însușire care înseamnă mai mult decît știința de carte, cu care nu trebuie a se confunda, cum arată și N. Iorga: „A ști carte nu înseamnă a ști înțelepciune“. Ea ține mai mult de ținuta morală a omului, de activitatea sa luminoasă de zi cu zi, ceea ce rezultă și din spusele filozofului francez P. H. D'Holbach (1723—1789): „Adevărata înțelepciune a fost și va fi totdeauna incompatibilă cu viciul și cu desfrîul; preceptele sale nu pot fi niciodată în opoziție cu acelea ale moralei“.

O mare binefacere pentru noi este desigur și munca, activitatea noastră pozitivă de zi cu zi, care are un rol deosebit în împlinirea făpturii omenești. „Bucuria este copilul ocupației“ — spune naturalistul englez J. L. Avebury (1834—1913), sau cum arată Al. Vlahuță (1858—1919): „Orice om care muncește e nobil. În muncă este sănătatea, cinstea, puterea și farmecul vieții“.

„Dacă mă bucur că învăț ceva nou, este ca să-l împărtășesc altora“ — glăsuiește cunoscutul gînditor Seneca (4 î.Hr.). Însușindu-ne reflecția, vom zice deci că este potrivit să ne străduim a ne însuși cît mai multe lucruri bune, pe care apoi să le împărtășim și celor din jurul nostru, lucrare în care un prețios ajutor ne dă și cartea pe care am semnalat-o și din care am desprins și gîndurile de mai sus.

Gh. P.

Frumoasă primăvară

Cu iarbă verde și cu flori,
Cu cîntec de priveghetori,
Cu hărnicuțele albine
Frumoasa primăvară vine.

Cu denii și cu „priveghere“,
Cu „preamărita Înviere“,
Cu soare cald și veselie,
Cu zbor de fluturi pe cîmpie...

Cu rîndunici și ciocîrlii,
Cu joc și cîntec de copii,
Cu puișori și bobocei,
Cu mult doriții mielușei...

. . . . . .

Bun sosit la noi în țară —
Minunată primăvară —
Cu bucurie te primim
Și Domnului îi mulțumim.

Nicolae Isac
cîntăreț bisericesc

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 15 aprilie 1971 Nr. 15—16

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

JERTFA
cale spre cît mai multă viață

Pastorala de Sf. Paști 1971 a Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului se ocupă în special de strînsa legătură dintre Jertfa, dintre Crucea Domnului și Învierea Sa biruitoare.

Apostolii s-au cutremurat de fiecare dată cînd Mîntuitorul Iisus Hristos le-a prevestit răstignirea și moartea Sa izbăvitoare de pe Cruce, neînțelegînd taina cea mare a Jertfei Sale dumnezeiești, pentru a noastră mîntuire din robia păcatului și a morții. Învierea i-a făcut să înțeleagă pe ei și pe noi toți că jertfa de bună voie este „legea vieții noastre creștine, legea urcușului spre cît mai multă viață, spre mîntuire, spre desăvîrșire".

Pentru înțelegerea acestui dumnezeiesc adevăr, însuși Domnul nostru Iisus Hristos ne pune în față de felurite pilde și asemănări, ca de exemplu: „Amin, amin zic vouă, dacă grăuntele de grîu, cînd cade în pămînt nu va muri, (el) rămîne singur, iar dacă va muri multă roadă aduce" (Ioan 12, 24). Așadar, se seamănă un grăunte, prin a cărui moarte răsare spicul cu roadă bogată.

În altă parte Iisus Hristos se aseamănă pe Sine cu păstorul cel bun al oilor. „Păstorul cel bun își pune viața pentru oile lui . . . Eu sînt păstorul cel bun — zice Domnul — și cunosc pe ale mele și ale mele mă cunosc pe mine . . . Și viața mea o pun pentru oi" (Ioan 10, 3—4, 11, 14—15).

Prin acestea Domnul ne-a dezvăluit adevărul că „Crucea e cale spre înviere a creștinilor, că jertfa e cale spre biruință, spre o viață ce rodește îmbelșugat și roada ei este veșnică".

Acestea sînt motivele pentru care Biserica noastră cinstește Sf. Cruce, altarul jertfei Domnului Hristos, sfințit prin scump sîngele Său. „De atunci semnul lui Iisus Hristos este Crucea" (Matei 24, 30). Cine desparte pe Hristos de Cruce, chiar dacă zice că crede în El, se află pe o cale greșită. Iisus Hristos fără Cruce nu e Iisus Hristos al Noului Testament, ci o închipuire deșartă a celor ce „răstălmăcesc Scripturile spre a lor pierzanie", socotindu-se mai înțelepți decît Sfinții Apostoli (II Petru 3, 15—17). „. . . Căci cuvîntul crucii este nebunie pentru cei pieritori" (eretici), „iar pentru noi cei ce ne mîntuim este puterea lui Dumnezeu" (I Cor. 1, 17—18).

Legătura strînsă între Iisus Hristos și Crucea Sa, între Iisus Hristos și roadele izbăvitoare ale jertfei Sale, ne face și nouă chemarea „la jertfirea de sine nu numai pentru mîntuirea noastră, ci și pentru semenii noștri, pentru Biserica noastră, pentru Patria noastră, pentru omenire".

Plină de roade bogate este legea dragostei celei jertfitoare pe toate planurile vieții noastre. Mai întîi „jertfa Mîntuitorului . . . a rodit și rodește mereu pentru mîntuirea noastră și ne face părtași la Sf. Liturghie, în Sf. Împărtășanie — de viața cea veșnică, dar și de o viață de jertfire pentru semenii noștri".

Exemple mărețe de jertfire de sine după pilda Mîntuitorului avem pe Sfinții și Mucenicii Bisericii, care fie prin o viață de sfințenie, fie chiar prin sacrificiul vieții lor au urmat lui Iisus Hristos.

Pilde de jertfire de sine, curată și dezinteresată, sînt toate faptele ce izvorăsc din dragostea părinților pentru copiii lor, sînt toate faptele cele ce le-au dovedit eroii și luptătorii pentru apărarea, libertatea și propășirea Patriei. „Însăși viața cea nouă a Patriei noastre este roada celor mai buni fii ai poporului, care — în condiții grele, uneori cu prețul vieții — s-au identificat cu năzuințele poporului, cu vrerile lui după o viață de libertate și unitate de stat, de dreptate socială și progres".

(Continuare în pag. 2)

Invierea Domnului: bucurie și pace

Sfîntul Apostol Pavel ne spune că Domnul nostru Iisus Hristos a înviat pentru îndreptarea noastră (Romani 4, 25).

Această dumnezeiească învățătură se împletește frumos cu o altă învățătură duhovnicească-creștinească, a unor Sfinți Părinți care ne arată că, atunci cînd, în luminata zi a primelor Paști (Paști înseamnă în limba ebraică „trecere", adică trecere de la moarte la slăvita Înviere) — Iisus Hristos, înviind biruitor din morți, a lăsat în mormînt giulgiul și înfășurăturile (Luca 24, 12), care simbolizează slăbiciunile și stricăciunile imperfecțiunilor noastre.

Mîntuitorul Hristos a înviat prin puterea Sa dumnezeiească și a ieșit din mormînt biruitor, desigur, în primul rînd asupra morții, dar și asupra tuturor slăbiciunilor și stricăciunilor omenești, pentru a ne fi exemplu și îndreptare.

Sfînta noastră Biserică creștină-ortodoxă preamărește și cîntă biruința dumnezeiească a lui Iisus Hristos: „Sărbătoarea sărbătorilor și al praznicelor praznic" (cartea Penticostarul) — fiindcă ea reprezintă biruința sigură și definitivă a vieții asupra morții, a binelui asupra răului, a luminii asupra întunericului, a adevărului asupra minciunii, a optimismului vieții asupra pesimismului și melancoliei a bucuriei *asupra tristeții și a* păcii *asupra întunecatului și neomenosului război.*

Este adevărat că trupul Domnului Hristos a fost nestricăcios și înainte de înviere, în înțelesul că nu se putea desface în țărînă, dar a fost stricăcios în înțelesul că suferea de foame, de sete, de oboseală, a putut fi străpuns cu cuie, a putut muri, în sensul că sufletul a părăsit trupul, a putut fi înmormîntat.

Dar după înviere, același trup al Mîntuitorului a devenit nestricăcios, în înțelesul că nu mai poate suferi nici o trebuință vremelnică, nici durere, nici moarte, ceea ce înseamnă deplina îndumnezeire a trupului, un trup luminos și plin de slavă, în toată strălucirea și splendoarea, întocmai ca și pe muntele Taborului, cînd Domnul s-a schimbat la față (Luca 9, 28; Marcu 9, 2; Matei 17, 1).

Acest lucru îl mărturisim și-l credem cînd cîntăm la Paști frumosul și popularul: „Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcînd și celor din morminte viață dăruindu-le". Îl credem și-l mărturisim și atunci cînd împlinim porunca bisericească de a ne spovedi de Paști la preotul rînduit, simțindu-ne ușurați și întăriți sufletește, cu obligația morală de a ne strădui și nevoi statornic, întru înnoirea vieții, ocolind și evitînd orice păcat și orice stricăciune.

Este necesar acest lucru, fiindcă, după cum trupul lui Hristos a ajuns prin înviere nemuritor și liber de trebuințele vremelnice și de orice durere, așa credem că vor ajunge și trupurile noastre la înviere, datorită căreia și prin care Iisus Hristos a scos din firea noastră stricăciunea, păcatul, și moartea.

Aceasta înseamnă că, după ce prin moartea Sa, Fiul lui Dumnezeu ne-a eliberat din robia păcatului și ne-a împăcat cu Dumnezeu, prin Învierea Sa ne garantează că moartea care domnea peste firea omenească a fost învinsă, înseamnă că trupurile noastre nu vor rămîne veșnic prefăcute în țărîna pămîntului, ci vor învia. Înseamnă o totală prefacere, o desăvîrșire a trupurilor noastre, o nouă treaptă și cea din urmă pe drumul mîntuirii noastre parcurs de Iisus Hristos, Cel a treia zi înviat din morți.

De aceea avem și credința nezdruncinată, împreună cu Sf. Apostol Pavel, că Învierea lui Hristos este temelia credinței noastre. . . . „Hristos a înviat din morți, fiind începătură a învierii celor adormiți . . . căci precum în Adam toți mor, așa și întru Hristos toți vor învia" (I Cor. 15, 20-22).

Iată cîteva gînduri la praznicul luminat al Sfintelor Paști, care ne arată un aspect al învățăturii creștine ortodoxe, că „Domnul nostru Iisus Hristos a înviat pentru îndreptarea noastră" (Rom. 4, 25) și că este cu totul firesc ca creștinul să aibă la Paști o mare și neumbrită bucurie pascală, *bucurie pe care nici o altă sărbătoare a anului liturgic n-o egalează. Dar nu numai creștinul izolat ca individ, toți fiii Bisericii noastre își exprimă bucuria Sfintelor Paști prin multe și frumoase obiceiuri și tradiții, care ne-au devenit comori spirituale prețioase, mult apreciate în lumea întreagă.*

Dar praznicul luminat al bucuriei *Paștilor ne mai îndreaptă cugetul și dorința și la cel mai mare și mai prețios bun de pe pămînt,* PACEA, *exprimată de Domnul Hristos în cel dintîi cuvînt rostit de El, după Înviere, către Sfinții Săi Apostoli și Ucenici:* „PACE VOUĂ" *(Luca 24, 36).*

Acest „Pace vouă" *rostit de buzele dumnezeiești ale Mîntuitorului Hristos, pentru prima oară după slăvita Sa Înviere, exprimă același mare ideal al păcii, pentru care luptă astăzi o omenire întreagă, și după care însetează toate popoarele lumii împotriva căreia se ridică un pumn de atîțători la război înrăiți și interesați de a acapara pe orice cale necinstită bunuri și bogății fabuloase din fabricarea armelor ucigătoare de vieți omenești și distrugătoare de valori spirituale, morale, culturale și materiale în slujba omului.*

Sîntem însă convinși că acești oameni inconștienți, dar puțini la număr în raport cu cei ce activează pentru pace, nu-și vor putea duce la îndeplinire planul lor nenorocit și nefast; pînă la urmă, ei vor fi nevoiți să cedeze în fața voinței de pace hotărîtă și de neclintit a milioanelor de oameni ai păcii care veghează la pacea lumii și care prin solidaritatea și justețea convingerilor și a cauzei lor, avînd și ajutorul și binecuvîntarea Domnului Păcii, Tatăl Cel Ceresc, vor înfăptui pacea pe pămînt.

Avînd în sufletele noastre aceste două mari comori pascale, BUCURIA *și* PACEA, *roade ale Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, putem și noi rosti și cînta, îndreptați și cu folos, creștinescul și strămoșescul: HRISTOS A ÎNVIAT!*

† **VISARION RĂȘINĂREANU**
episcop-vicar la Mitropolia Ardealului

La Sfînta Împărtășanie

„Cel ce mănîncă trupul meu și bea sîngele meu rămîne în mine și eu în el".
(Ioan 6, 56)

Cuvintele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos citate aici se adresează tuturor acelora din fiii Bisericii Lui, care se pregătesc și „cu frică de Dumnezeu, cu credință și dragoste" se apropie și iau Sfînta Împărtășanie. El exprimă taina Jertfei celei mari, taina Jertfei răscumpărătoare din păcate și din patimi, taina care ne unește cu Cel necuprins de minte și neîncăput în rama făpturii.

Jertfa este un act care duce la împăcare. Ea era adusă cu acest înțeles și în Legea Veche, deci încă înainte ca noi să fi fost sub „har și adevăr", cînd viața omului acelei legi se desfășura în umbra celor viitoare. Dar prin Iisus Hristos ne-a venit tot darul și adevărul; prin El noi nu mai trăim „în umbra legii"; El ne-a adus „mana cea cerească", hrana care izvorăște viață nouă, care ne satură spre viață veșnică, ne aduce adevărata și deplina împăcare cu Dumnezeu, tuturor celor ce credem în El și ne împărtășim cu vrednicie cu jertfa nesîngeroasă a Fiului Său.

(Continuare în pag. 2)

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Din înţelesul Sfintei Liturghii

Liturghia creştină în timpul Sf. Apostoli

Ştim că Mîntuitorul a rînduit Sfînta Euharistie aşa după cum citim în Sfintele Evanghelii (Matei 26, 26—27; Marcu 14, 22—23; Luca 22, 17—18 şi I Cor. 11, 23 şi urm.). Mai ştim şi aceea că Mîntuitorul le-a dat Sf. Apostoli porunca de a săvîrşi şi ei ceea ce a făcut El, cînd le-a spus: „Aceasta să faceţi spre pomenirea mea" (Luca 22, 19). În textul de la I Cor. 11, 23 şi urm., Sfîntul Apostol Pavel ca un adevărat ucenic al lui Hristos ne spune: „Căci eu de la Domnul am primit ceea ce v-am dat şi vouă: că Domnul Iisus, în noaptea în care a fost vîndut, a luat pîine şi, mulţumind, a frînt şi a zis: Luaţi mîncaţi, acesta este trupul meu care se frînge pentru voi. Aceasta să faceţi spre pomenirea mea. Asemenea şi paharul după Cină, zicînd: Acest pahar este legea cea nouă întru Sîngele meu. Aceasta să faceţi ori de cîte ori veţi bea, spre pomenirea mea".

Din textul Sf. Pavel înţelegem că Mîntuitorul a săvîrşit cea dintîi Liturghie, cînd a rînduit Sf. Euharistie ca temelie a cultului creştin şi ca miez al Liturghiei creştine, Mai înţelegem că în acel moment Mîntuitorul a folosit pîine şi vin, a mulţumit, s-a rugat, a frînt şi a dat ucenicilor. Din cuvintele Sf. Pavel mai înţelegem că Sf. Apostoli au săvîrşit şi ei ceea ce au văzut că a făcut Mîntuitorul, după porunca Lui, şi au transmis mai departe acel ritual care constituie cea dintîi formă a Liturghiei creştine.

În cărţile Noului Testament aflăm şi numirile care s-au dat de către Sfinţii Apostoli celei dintîi Liturghii creştine, numiri care exprimă destul de bine şi natura şi importanţa acestui ritual pentru viaţa creştină.

În Faptele Apostolilor citim că după predica Sf. Petru din ziua de Rusalii, şi după pogorîrea Duhului Sfînt, creştinii botezaţi duceau o viaţă de obşte şi stăruiau în învăţătura Apostolilor şi în comuniune, în frîngerea pîinii şi în rugăciuni" (Faptele Apostolilor 2, 42). Din textele aduse rezultă că Sf. Liturghii i se spunea în timpul apostolesc „comuniune" şi „frîngerea pîinii". Comuniunea exprima împărtăşirea credincioşilor cu Trupul şi Sîngele lui Hristos, mîncînd Trupul Lui şi bînd Sîngele Lui. Cuvîntul „frîngere" ne duce la ideea de jertfă. Despre frîngerea pîinii mai avem textul din Faptele Apostolilor cap. 20, versetul 7.

În I Cor. 10, 16, Sf. Liturghie e numită „Paharul binecuvîntării", înţelegînd prin acesta darul de jertfă adus de credincioşi care constă în pîinea şi vinul care se prefac în Trupul şi Sîngele lui Hristos.

La I Cor. 11, 20, Sfînta Liturghie se numeşte „Cina Domnului", înţelegînd prin aceasta ospăţul ceresc la care Hristos cheamă pe toţi creştinii ca să se împărtăşească cu Trupul şi Sîngele Său.

Acestea sînt vechile numiri pe care le-au dat Sfinţii Apostoli Sfintei Liturghii.

Şi în ce priveşte modul cum se săvîrşea Sf. Liturghie în epoca apostolică aflăm destule mărturii în Sf. Scriptură.

Sfinţii Apostoli se adunau zilnic şi înnoiau jertfa Mîntuitorului. Ei îl imitau pe Mîntuitorul şi înainte de a frînge pîinea şi de a o împărţi ucenicilor, mulţumeau, binecuvîntau şi se rugau ca Domnul să prefacă pîinea şi vinul în Trupul şi Sîngele Mîntuitorului. Apoi se împărtăşeau.

Din scrierile Sf. Pavel înţelegem că acest ritual liturgic iniţial se compunea din următoarele părţi:

— Se aducea pîinea şi vinul şi liturghisitorul, după cum rezultă din epistola I către Corinteni 11, 23—26, făcea rugăciunile de laudă şi de mulţumire, după ritualul amintit mai sus.

Sfinţii Apostoli aveau un altar pe care se aduceau jertfa Sfintei Liturghii, altar despre care vorbeşte Sf. Pavel: „Avem altar dintru care n-au dreptul să mănînce cei ce slujesc cortului" (Evrei 13, 10).

La liturghia apostolică se citeau epistolele Sf. Apostoli şi din cărţile V. Testament. Despre acest lucru citim în Fapte 13, 15, în I Tesaloniceni 5, 27 în care Sf. Pavel cere ca epistola lui să fie citită în biserică. La fel în Coloseni 4, 16 Sf. Pavel cere ca epistola să fie citită în Biserica Laodicenilor, iar pe cea din Laodiceia să o citească şi la ei. Citirile acestea reprezintă citirile care se fac azi la Liturghie din Evanghelii şi din Apostol.

O altă parte a Liturghiei apostolice o constituie cîntările religioase: imnele, psalmii şi diferitele cîntări duhovniceşti. Între aceste imne vor fi fost şi unele imne din cărţile N. T., între care cîntarea lui Zaharia (Luca 1, 68—79), cîntarea Sfintei Fecioare (Luca 1, 45—54), a dreptului Simeon (Luca 2, 29—32), precum şi unele texte de proză rimată care constituie primele începuturi de imne creştine. Astfel de imne creştineşti avem la Sfîntul Pavel în Romani 12, 11—15 şi I Timotei 3, 16: „Cu adevărat mare este taina dreptei credinţe".

Rugăciunile de tot felul trebuiau să constituie o parte însemnată a celei dintîi Liturghii creştine. Sf. Pavel îi îndeamnă pe creştini să se roage pentru diferitele categorii de credincioşi, zicînd: „Vă îndemn deci, înainte de toate, să faceţi cereri, rugăciuni, mijlociri, mulţumiri, pentru toţi oamenii" (I Timotei 2, 1).

O parte importantă era predica şi strîngerea de ajutoare pentru cei săraci (I Coriteni 16, 1—2).

Iată deci că Liturghia din timpul Sf. Apostoli cuprindea toate părţile Liturghiei de azi, părţi care au rămas neschimbate în tot cursul veacurilor şi din care s-a dezvoltat rînduiala Liturghiei pe care o avem azi.

Să ţinem deci la Sfînta Liturghie ca la o moştenire sfîntă, s-o ascultăm ca să ne împărtăşim de roadele ei dumnezeieşti.

Al. Moisiu

La Sfînta Împărtăşanie

(Urmare din pag. 1)

Dar pentru a se împlini o asemenea împăcare, trebuie mai întîi să avem conştiinţa că stăm în faţa lui Dumnezeu cu viaţa noastră întreagă, cu toate faptele noastre bune sau rele şi că pentru cele dintîi se face bucurie în cer, iar pentru celelalte se pricinuieşte întristare. Cu adevărat, dreaptă întristare, părintească supărare.

Calea care duce la împăcarea cu Dumnezeu este căinţa sinceră pentru căderile noastre. Dar şi această cale este destul de grea. Căci, din nefericire, sîntem traşi spre pămînt şi ne pîndesc gînduri netrebnice, uneori, pînă şi în clipele cînd încercăm sinceră căinţă.

Cînd toate acestea ne înconjoară, Mîntuitorul Iisus Hristos ne stă aproape, ca să ducă la înflorire şi la rodire silinţele noastre spre îndreptare. El, cu jertfa Sa „cea nepreţuită" ... „plăteşte de bunăvoie datoria noastră către dreptatea dumnezeiască. Şi ca să ne treacă şi nouă fără îngrădire şi fără măsură virtutea jertfei Sale, îşi uneşte trupul Său cu al nostru, sufletul Său cu al nostru în aşa fel, că prin această unire, noi ne umplem de Dumnezeirea a cărei deplinătate sălăşluieşte în trupul şi în sîngele Său".

Aşa se împlineşte deci plata cea mare, care are la temelie taina dragostei nesfîrşite a Mîntuitorului Hristos pentru noi, taina nemărginitei îngăduinţe a Lui pentru numeroasele noastre căderi, ajutorarea Lui nepărtinitoare pentru omeneştile noastre silinţe de îndreptare. Căci neputinţele noastre le ia şi durerile noastre le poartă. Mîncînd trupul Lui şi bînd sîngele Lui, rămînem apoi întru El şi El rămîne întru noi. Coborîrea Lui la noi şi în noi înseamnă astfel ridicarea noastră la El, înseamnă plata cea mare cu rostul împăcării noastre cu Dumnezeu.

Aceasta este „hrana noastră cea peste înţelegere" şi de care trebuie să ne apropiem şi să o luăm cu toată pătrunderea de care am putea fi în stare. Dacă ne cutremurăm în clipa apropierii de această hrană, trebuie să ne amintim de chemarea Domnului: „Veniţi la mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi eu vă voi odihni pe voi" (Matei 11, 28). Ne cheamă o bunătate fără seamăn, o duioşie cuceritoare, o dragoste nehotărmurită.

Îngerii şi Arhanghelii îi slujesc Domnului cu sfială şi cutremurare. Dar nu lor le zice: „Veniţi la mine", ci nouă oamenilor. Să îndrăznim deci a ne apropia de Taina cea Mare, care ne sfinţeşte sufletul, ne hrăneşte fiinţa, care ne ridică pînă la strălucirea cea cerească; dar care, în acelaşi timp, ne îndreaptă privirea spre Hristos în dragostea Sa pentru ridicarea celui păcătos. Ea ne aşează astfel în ipostaza de a privi la cele înalte şi a ne depărta, cu ajutorul Mîntuitorului, de cele de jos. Şi aceasta înseamnă purificarea fiinţei noastre.

Dintr-o ipostază ca aceasta, adică a trăirii în cele înalte, prin unirea cu Hristos, ne putem şi trebuie să ne arătăm mulţumitori şi să exprimăm din adîncul conştiinţei noastre: „Doamne, mult ne dai şi prea puţin ne ceri! Cît de mare şi nepătrunsă este bunătatea Ta. Dar, fiindcă la Tine nu este nici umbră de orgoliu şi măgulire, primeşte-ne în bunătatea Ta cu toată nevrednicia noastră şi ne fă cît mai mult părtaşi măririi şi rînduielilor Tale! Nu ne îngădui putinţa să uităm jertfa Ta şi nici roadele ei. Învredniceşte-ne de timp prielnic pentru primirea ei; ca astfel, în cutremurare şi nădejde, să ne simţim pătrunşi în întreaga noastră fiinţă de îndurările Tale, de dragostea Ta nesecată, dragoste care te-a făcut şi te face să stai mereu cu noi; azi, mîine, şi în veci de veci".

Pr. D. Călugăr

JERTFA

cale spre cît mai multă viaţă

(Urmare din pag. 1)

Pastorala subliniază faptul că adevăraţi cinstitori ai Crucii şi Învierii Domnului sîntem toţi aceia care, atît în vremea Sf. Post cît şi în toate zilele vieţii, ne străduim „să murim faţă de păcat, să ne lepădăm de fărădelegi, ... de ură, de răutate, de egoism, de făţărnicie şi alte păcate şi de-a deveni în fiecare clipă, în fiecare zi, tot mai buni, tot mai jertfelnici pentru binele tuturor ..."

Arhipăstorul nostru încheie cu îndemnul părintesc de-a fi vrednici fii ai Bisericii şi Patriei noastre, silindu-ne a trăi în Hristos-Domnul, după Evanghelia lui cea sfîntă, fiind „împlinitori ai legii strămoşeşti, ai dragostei şi păcii".

Pr. F. Costea

Gînduri creştine pentru Postul mare

Am intrat de mult în Postul mare al Sf. Paşti. Sîntem, încă odată, în vremea de pregătire sufletească premergătoare Sfintei Învieri a Domnului Hristos. Sîntem în primăvara curăţitoare a marelui Post care luminează sufletele şi trupurile celor binecredincioşi.

Biserica străveche, înţeleaptă şi călăuzită de Sf. Duh, a orînduit pentru lumea creştină acest timp de pregătire şi înfrînare premergător zilelor întru care pomenim Patimile şi Învierea Domnului.

Ce zile mari! Fiul lui Dumnezeu a binevoit să se facă om asemenea nouă şi, petrecînd între noi, învăţînd şi tămăduind, a pecetluit opera Sa cu învierea cea din morţi şi cu trimiterea Sf. Duh! Şi opera Lui este mîntuirea noastră, iar încununarea ei, în vremelnicie, este Biserica Celor Şapte Taine! Ea, prin învăţătura Mîntuitorului, ne disciplinează şi umanizează. Acum ne stă în faţă vremea orînduită pocăinţei, să strigăm deci cu umilinţă: „Uşile pocăinţei deschide-mi mie, Dătătorule de viaţă; că mînecă duhul meu la Biserica ta cea sfîntă, purtînd locaş al trupului, cu totul întinat. Ci ca un îndurat curăţeşte-l, cu mila milostivirii Tale".

Iată a sosit vremea mîntuirii! Cît am greşit peste an, acum să îndreptăm; de cîte păcate neam întinat sufletul, acum să ne spălăm; cît am mîniat bunătatea lui Dumnezeu, acum să ne întoarcem cu post şi rugăciune. Să ne întoarcem de la căile cele rătăcite şi de prin locurile înstrăinate de voia cea dreaptă a lui Dumnezeu. Să ne oprim de la îmbuibare şi să flămînzim şi să însetăm după cele duhovniceşti, după fapte bune. Căci postul nu este numai de bucate. Postul cel adevărat este în primul rînd înstrăinare de răutăţi, înfrînare de pofte, de clevetire, stăpînirea limbii, lepădarea mîniei. Postul este un frîu pentru pornirile noastre rele. Postul este părăsirea păcatelor, strălucirea dragostei, fulgerul rugăciunii şi sfinţenia curăţeniei. Postul se înfrăţeşte cu rugăciunea, căci precum este pîinea fără sare, aşa este postul fără rugăciune. Amîndouă sînt lumina sufletului şi scara dublată ce urcă la împărăţia Cerului. Sau cum zice Sfîntul Efrem Sirul: „Postul este căruţa către cer", „şi pe rugăciune o duce la cer". Postul este defăimarea păcatului şi vestitorul pocăinţei, petrecerea îngerilor şi mîntuirea oamenilor. Postul este povăţuitor tinerilor, împodobire bătrînilor şi împreună călător cu cei ce călătoresc.

Cine a stins focul? Cine a închis gura leilor? Postul cel ce a mîntuit pe tinerii din cuptor şi pe profetul Daniil din gura leilor. Prin post Moise s-a mărit scriind Legea pentru Israil; prin post tinerii au fost mai puternici decît focul cuptorului arzător. Deci cu postul să stingem şi noi focul patimilor noastre cele arzătoare.

Postul a preamărit pe sihaştri şi a cinstit pe cuvioşi; postul a înălţat pe drepţi şi a luminat

(Continuare în pag. 4)

Octavian Goga

90 de ani de la naşterea sa

S-au împlinit, la 1 aprilie 1971, 90 de ani de cînd, sub streaşina munţilor Cibinului, în Răşinarii Sibiului, a văzut lumina zilei unul dintre marii poeţi ai poporului nostru, Octavian Goga. Scriind despre el, firesc, deodată parcă ne apar înaintea ochilor sufleteşti chipurile părinţilor, moşilor şi strămoşilor noştri, cu care bardul de la Răşinari s-a identificat în creaţia sa poetică.

Era fiul preotului din Răşinari Iosif Goga, de loc din Crăciunelul Tîrnavelor, pasionat şi el în ale scrisului, semnînd o seamă de articole în Telegraful Român, şi al preotesei Aurelia Goga.

Amîndoi părinţii îşi vor avea locul lor de mare cinste în versurile poetului. Astfel, prototipul sau „bătrînul preot" din poezia „Apostolul" era desigur însuşi tatăl său, preotul Iosif Goga. Chipul mamei, de obicei mai apropiat inimii copiilor, apare de mai multe ori, în moduri din cele mai duioase, în creaţia lui Goga, ca de exemplu în poezia „Departe", unde spune între altele:

S-ascult cîntarea blîndă
Cum picură domoală,
Şi capul greu de gînduri
Să-l culc la mama în poală.
. . . . . .
Încetişor la sînu-i
Obrajii să-mi îngroape,
Şi lacrima nădejdii
Să-i tremure în pleoape.

Sau cum o vede în versurile întitulate „Moş Crăciun", căruia i se adresează:

De nu ţi-o fi peste mînă, treci şi pe la casa noastră,
Biata mamă-ngîndurată azi e singură la masă,
Tu măcar o rază-n suflet îi trimite pe fereastră,
Cînd vezi neatins şi vinul şi colacul de pe masă.

Ambilor părinţi le este închinată apoi poezia: „Bătrîni", din care reţinem ultima strofă:

Aşa . . . vă treceţi bieţi bătrîni,
Cu rugi la Preacurata,
Şi plînge mama pe ceaslov
Şi-n barbă plînge tata . . .

După mamă era descendent direct tot dintr-o vrednică familie preoţească, cu un bogat trecut de luminare şi afirmare a drepturilor obştei româneşti din Transilvania. Aşa a fost de pildă preotul Ioan Bratu, bunicul poetului dinspre mamă, care a adăpostit în casa lui din Răşinari pe Mihail Eminescu, ajutîndu-l sub diverse forme, dar mai ales să treacă în Muntenia prin „vama cucului", preotul şi cărturarul de vază Sava Popovici Barcianu, autor didactic şi scriitor ş. a. Bunicul poetului dinspre tată, Natanail Goga din Crăciunelul de Sus, în revoluţia din 1848 a fost în tabăra lui Axente Sever. Folositoare amănunte se dau în acest sens în bogata monografie: Octavian Goga, semnată de I. D. Bălan, Bucureşti 1971.

Octavian Goga a crescut, aşadar, în unduirile pătrunzătoare de suflet ale doinelor ciobăneşti, care prindeau viaţă cu deosebire după mulsul de seară la focul de la aripă, precum şi în mireasma de brazi a falnicilor noştri codri şi în parfumul florilor de fîn şi de otavă. Dar, în acelaşi timp, făptura întreagă i-a fost plină de aspiraţiile spre mai bine ale obştei româneşti din care făcea parte, căci, precum se ştie, toate fibrele fiinţei sale i-au vibrat la ofurile, la durerile poporului nostru de pe plaiurile transilvănene, împilat în veacurile trecute, în toate chipurile. Reţinem de pildă, în această privinţă, „Clăcaşii" pe care poetul îi va fi cunoscut pe moşiile grofilor de altă dată de pe şesurile Tîrnavelor, poezie inspirată de altfel dintr-un fapt trăit aievea la marginea satului Crăciunel, cînd, ca copil, Goga a văzut o femeie bătrînă care, topită de arşită, trecînd pe lîngă un izvor a încercat să-şi potolească setea, iar supraveghetorul boieresc a lovit-o cu biciul. Prin prisma unor realităţi atît de crude, înţelegem desigur mai bine versuri ca acestea:

Erau clăcaşi: oştenii fără nume
Ce duc războiul mare al tuturora,
. . . . . .
Eu le vedeam înşiruirea lungă
De mucenici nerăsplătiţi ai pînii,
Cei logodiţi de veacuri cu durerea,
Şi două lacrimi mi-au curmat vederea,
Căzînd încet în bulgării ţărînii . . .

Părtăşia sa la durerile celor mulţi mai vădit se vede în poezia „Rugăciune", din care desprindem simţăminte de o rară noblete, atunci cînd se roagă Celui Prea Înalt în cuvinte ca acestea:

În pieptul zbuciumat de doruri
Eu simt ispitele cum sapă,
Cum vor să-mi tulbure izvorul
Din care sufletul s-adapă.
Din valul lumii lor mă smulge
Şi cu povaţa Ta-nţeleaptă,
În veci spre cei rămaşi în urmă,
Tu, Doamne, văzul meu îndreaptă.
. . . . . .
Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frînge
Şi de durerea altor inimi
Învaţă-mă pe mine a plînge.
Nu rostul meu, de-apururi pradă
Ursitei maştere şi rele,
Ci jalea unei lumi, Părinte,
Să plîngă în lacrimile mele.

Acelaşi oftat al mulţimilor împilate din anii de obidă de altădată, ca, de altfel, şi frumuseţea de basm a pămîntului drag al ţării, se desprind şi din poezia „Noi", din care încrestăm şi cunoscuta strofă:

La noi sînt codri verzi de brad
Şi cîmpuri de mătasă;
La noi atîţia fluturi sînt,
Şi-atîta jale-n casă.
Privighetori din alte ţări
Vin doina să ne-asculte;
La noi sînt cîntece şi flori
Şi lacrimi multe, multe . . .

Seva poetică a lui Octavian Goga însă nu izvorăşte numai din realităţile, din viaţa contemporanilor săi, ci ea îşi are obîrşia şi în trecutul mai îndepărtat al poporului nostru, în viaţa moşilor şi strămoşilor noştri, a căror experienţă şi înţelepciune o consideră drept un îndrumar în vîrtejurile lumii, cum rezultă şi din următoarele versuri:

Din amurgul umed cînd se face sară,
Sufletul vă simte cum îi treceţi pragul,
Ca-ntr-o casă mică, albă, de la ţară,
Eu vă văd alături, mi-e mai mare dragul . . .
Sînteţi fără număr, popi cu bărbi cărunte,
Cu lumina scrisă-n frunţile senine,
Cercetaşi de codri şi păstori de munte,
Ceată nesfîrşită, voi veniţi cu mine.
La soborul vostru mintea mea culege
Taine din zapise, rosturi din hrisoave,
Mi se plîng ciobanii de călcări de lege,
Şi-mi suspină-n noapte rugă de ceasloave.
(Voi veniţi cu mine).

Ca unul care, împreună cu întreaga obşte, dorea şi lupta ca toţi fraţii de aceeaşi limbă şi lege să fie una între hotarele aceleiaşi ţări, Octavian Goga a vibrat şi la evenimentele din celelalte provincii româneşti. Aşa de exemplu, răscoalele ţărăneşti din 1907 au avut puternic ecou în sufletul său, fapt concretizat într-o seamă de poezii, ca de pildă: „Cain", „O ţară ştiu", „Cosaşul", evenimentul resimţindu-se în întregul său volum: „Ne cheamă pămîntul".

Conştient de importanţa, de rolul ei negrăit de mare în menţinerea fiinţei poporului nostru în atît de învolburatul său trecut, de atenţie cuvenită se bucură în creaţia lui Goga şi „bătrînească şi cinstita şi curata noastră lege", precum însuşi grăieşte. Acest lucru este întărit şi de personajul din poezia „Străinul", prin gura căruia poetul arată „că nu-i păcat mai mare / Decît să-ţi lapezi legea ta", sau cum tot el glăsuieşte în altă parte, cînd spune că „Focul mare al dragostei de lege, / . . . prin potopul veacurilor negre / Ne-a luminat cărările pribege" (Dascălul).

Octavian Goga a început să scrie încă de la vîrsta de 14 ani, iar timpul de pînă imediat după primul război mondial constituie perioada cea mai fecundă şi mai sănătoasă a creaţiei sale. Ne sînt cunoscute în acest sens cicluri de versuri ca: „Poezii" (1905); „Ne cheamă pămîntul" (1909); „Din umbra zidurilor" (1913); „Cîntece fără ţară" (1916) etc.

Încrestînd rîndurile de mai sus, trebuie să spunem că această scurtă evocare, prilejuită de aniversarea a nouă decenii de la naştere, constituie doar o mică părticică din chipul adevăratului cîntăreţ de la Răşinari, o parte din atît de frumoasa, de autentica, de mişcătoarea creaţie a marelui poet al poporului român: Octavian Goga.

Este necesar să reţinem de asemenea, că „Visul neîmplinit", de care el vorbeşte atît de des, s-a înfăptuit. Astăzi toate cele trei „ţări" româneşti sînt una, într-o Patrie liberă, prosperă şi independentă. Urmaşii celor care oftau atît de adînc şi pe drept în poeziile lui Octavian Goga sînt stăpîni acum pe soarta şi pe roadele muncii lor.

În zilele noastre, toţi fiii buni ai Patriei, fără deosebire de naţionalitate sau de lege, sînt înfrăţiţi în munca de zidire a unei vieţi tot mai bune, a unui viitor tot mai luminos.

Gh. Papuc

Biserica din TRANSILVANIA între anii 1761—1846

Conform politicii de opresiune îndreptată împotriva românilor ortodocşi, împărăteasa de la Viena, Maria Tereza, a trimis în Transilvania pe generalul austriac, Adolf Bukow, în calitate de comandant militar al ţării.

El avea şi misiunea de a întocmi o statistică a preoţilor şi credincioşilor români ortodocşi şi uniţi. Statistica s-a făcut în cursul anilor 1760-62. Cu acest prilej, s-au făcut numeroase abuzuri, multe biserici ortodoxe fiind date uniţilor, iar unele parohii au fost trecute cu sila la unire. Erau atunci în Transilvania, potrivit acestei statistici, 2253 preoţi uniţi, cu 515 biserici şi 25.174 familii şi 1380 preoţi ortodocşi cu 1362 biserici şi 126.712 familii. Din aceste simple date se poate constata că credincioşii uniţi erau în număr mult mai mic faţă de acei ortodocşi, deşi preoţii uniţi întreceau cu mult numărul ortodocşilor.

În anul 1761, acelaşi general a luat măsuri ca toate mănăstirile ortodoxe din lemn să fie arse, iar cele din piatră dărîmate. Potrivit acestui ordin, au căzut jertfă zeci de lăcaşuri de închinare ortodoxe: Prislopul, Sîmbăta de Sus, Rîmeţul, Geoagiul de Sus şi multe altele.

În cursul anului 1761 credincioşii ortodocşi au avut însă şi o bucurie şi anume că după ce timp de 60 de ani nu mai avuseseră nici un vlădică, Curtea împărătească le-a recunoscut acum unul. Aceasta s-a făcut în urma nenumăratelor memorii şi plîngeri adresate Curţii din Viena, dar şi în urma răscoalei lui Sofronie de la Cioara. Noul episcop, Dionisie Novacovici, sîrb de neam şi instalat în iulie 1761 în biserica Sf. Nicolae din Scheii Braşovului, n-a rămas însă la Braşov, ci s-a mutat în curînd la Răşinari, lîngă Sibiu, unde a locuit într-o modestă casă ţărănească.

Episcopul Dionisie a murit în 1767, iar în locul său au urmat alţi episcopi sîrbi: Sofronie Chirilovici (1770—74), Ghedeon Nichitici (1783—88) şi Gherasim Adamovici (1789—96). Tuturor acestora li s-au impus diferite condiţii, între care şi aceea de a nu împiedeca răspîndirea uniaţiei. Aceşti episcopi s-au arătat cu multă dragoste faţă de credincioşii români.

O oarecare îmbunătăţire a vieţii bisericeşti ortodoxe s-a făcut în anul 1781, cînd noul împărat al Austriei Iosif II a dat aşa numitul „edict de toleranţă". Prin acesta se interzicea asuprirea cetăţenilor pe motive de credinţă, se îngăduia oricărei confesiuni, dacă avea 100 de familii, să-şi zidească biserică şi şcoală, iar necatolicii nu erau obligaţi să ia parte la slujbele catolicilor sau să le plătească taxe. Îndată după publicarea edictului, multe sate din Transilvania, îndeosebi din Ţara Haţegului şi Ţara Făgăraşului, au început să se lapede de uniaţie. Din această pricină, împăratul a adus, în anul următor, unele completări edictului, care îngreunau mult revenirea la Ortodoxie. Apoi autorităţile locale au ştiut întotdeauna să împiedice această acţiune prin represiuni, temniţe, bătăi, alungări etc.

După moartea lui Gherasim Adamovici, Curtea din Viena a lăsat scaunul episcopesc vacant timp de 14 ani (1796—1810). În acest timp treburile Episcopiei au fost conduse de protopopii Ioan Popovici din Hondol, apoi de Nicolae Huţovici din Hunedoara.

Abia în 1810 s-a îngăduit protopopilor ortodocşi din Transilvania să se întrunească la Turda, pentru a-şi alege un episcop, de data aceasta de neam român. A fost ales preotul Vasile Moga din Sebeş, călugărit şi hirotonit arhiereu de mitropolitul sîrb din Carlovit şi apoi instalat la Sibiu, în 1811. Cu prilejul numirii, Curtea din Viena i-a impus 19 condiţii, care au împiedecat mult bunul mers al vietii bisericeşti ortodoxe în cursul păstoririi sale.

Chiar în primul an al păstoririi sale, şi anume la 15 martie 1811 s-a deschis la Sibiu un curs de Teologie de şase luni pentru pregătirea viitorilor preoţi. Primul dascăl a fost marele cărturar Gheorghe Lazăr, care făcuse studii de Teologie la Viena şi Carlovit.

Paralel cu acest curs de Teologie s-a deschis şi un curs pentru pregătirea învăţătorilor, care dura şase săptămîni. Această stare modestă a învăţămîntului teologic ortodox a durat în tot timpul păstoriei lui Vasile Moga.

Episcopul Vasile a dat felurite circulare credincioşilor săi, cu îndemnuri de tot felul, a făcut numeroase vizitaţii canonice, a tipărit mai multe cărţi de cult în tipografia lui Barth din Sibiu. În anul 1834 a înaintat, împreună cu episcopul unit Ioan Lemeny, un memoriu la Curtea din Viena, cerînd drepturi pe seama românilor. În

(Continuare în pag. 4)

Vizita la Sibiu a P. S. Episcop Vasile al Oradiei

Întorcînd vizita Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, în zilele de 27 şi 28 februarie 1971, P. S. Dr. Vasile Coman, Episcopul Oradiei, a făcut o vizită la Centrul arhiepiscopesc — Sibiu.

Între altele, Duminică, 28 februarie a. c., P.S. Sa, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, a slujit Sf. Liturghie arhierească în Catedrala Mitropolitană. Semnificativ este faptul că această Duminică a coincis cu împlinirea a 35 de ani de slujire la altarul Bisericii străbune a P. S. Sale, fiind hirotonit ca preot tot în Catedrala din Sibiu.

La priceasnă a predicat P. C. prof. arhid. I. Zăgrean, despre însemnătatea postului şi felul cum trebuie înţeles el în viaţa noastră creştinească.

După Sf. Liturghie a vorbit credincioşilor Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, care, între altele, relevă evenimentele mai importante din viaţa bisericească din luna februarie a.c., ca de exemplu: Comemorarea a 150 de ani de la moartea lui Petru Maior, împlinirea vîrstei de 70 de ani de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, zăbovind apoi asupra prezenţei „în mijlocul nostru", a Prea Sfinţitului Episcop Vasile al Oradiei, făcînd o legătură între această vizită şi prăznuirea Sf. Vasile Mărturisitorul din Duminica respectivă.

„Sf. Vasile Mărturisitorul — spune Î. P. S. Sa — este pomenit astăzi. Acest nume îşi are înţelesul său adînc, căci ce este un ierarh, cum e şi Prea Sfinţitul Vasile, decît un mărturisitor al credinţei în Iisus Hristos, un mărturisitor al credinţei dreptmăritoare, un mărturisitor al idealurilor, al vrerilor, al năzuinţelor şi al realizărilor poporului. Noi sîntem puşi de Iisus Hristos în Biserica Sa ca să mărturisim Evanghelia nu numai cu cuvîntul, cu predica, nu numai cu îndrumarea, nu numai cu mustrarea, ci în primul rînd cu rugăciunea, cu fapta, cu acţiunea".

Invitat de Arhipăstorul nostru să „spună un cuvînt de zidire sufletească, de dragoste şi binecuvîntare", a vorbit apoi P. S. Vasile al Oradiei.

Între altele, P. S. Sa exprimă bucuria de-a sluji, ca arhiereu, prima Liturghie în Catedrala mitropolitană din Sibiu, mulţumeşte Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Visarion şi celorlalţi însoţitori ai Î. P. S. Sale pentru participarea, în 10 ianuarie a. c., la solemnitatea instalării P. S. Sale în scaunul de Episcop al Oradiei şi face o prezentare a sufletului credincioşilor de pe plaiurile bihorene, pe care îi păstoreşte, acelaşi suflet minunat ca al întregului nostru popor.

În continuare, P. S. Sa zăboveşte asupra momentului bisericesc în care ne aflăm şi anume începutul postului Sf. Paşti, care reprezintă „vremea unui drum care duce spre desăvîrşirea vieţii noastre morale", pe care sîntem chemaţi cu toţii să înaintăm. „Pentru că avem nevoie nu numai de maşini şi unelte, de energie, ci şi de bunătate, de dragoste şi de pace". Sfinţii Bisericii ne arată că idealul desăvîrşirii morale la care ne cheamă de atîtea ori Mîntuitorul Iisus Hristos în Sf. Evanghelie şi Sfinţii Săi Apostoli este un lucru realizabil de către noi toţi.„ Noi ştim că Dumnezeu este bun şi sfînt şi drept", însuşiri pe care le are şi sufletul nostru, care de asemenea „poate fi bun, poate fi drept, poate fi plin de dragoste faţă de semeni. Împlinind acestea toate noi înaintăm ca pe o scară minunată spre culmea desăvîrşirii şi apropierii de Dumnezeu, după care se doreşte sufletul nostru, cum se doreşte un copil atunci cînd plînge şi nu tace decît atunci cînd se află în braţele mamei sale".

Arătînd încă şi alte importante căi spre desăvîrşire, ca de pildă înlăturarea păcatelor care ne apasă, a vrajbei şi a urii etc., în încheiere P. S. Sa îndeamnă credincioşii la dragoste frăţească, la iertare, la muncă, la păstrarea nepătată a numelui „de mare preţ" pe care îl purtăm, pentru ca, în felul acesta, să ajungem şi la mărita „zi a Învierii" Domnului nostru Iisus Hristos.

Vizita la Sibiu a P. S. Episcop Vasile al Oradiei a însemnat deci un moment de mare bucurie duhovnicească şi de zidire sufletească pentru întreaga obşte prezentă în Catedrala mitropolitană în ultima Duminică a lunii februarie din anul în curs.

R.

Gînduri creştine pentru Postul mare

(Urmare din pag. 2)

pe Apostoli, iar proorocilor le-a dat să vadă tocmelile cele de mai înainte ale Domnului. Postul pe dreptul Lazăr în sînurile lui Avraam l-a odihnit; deci şi noi cu el să ne nevoim ca şi pe noi să ne primească în locaşul dreptţilor. Călătoria postului am început; să-l ducem cu vrednicie şi dragoste, aducînd Domnului prinos bineplăcut: îmbunătăţirea sufletelor noastre. Să primenim duhul, să facem încă odată roditor smochinul cel sterp şi să „primenim tinereţele noastre ca ale vulturului" — altfel, totul este o repetare searbădă a unor deprinderi fără înţeles.

Să împreunăm deci postul mîncării cu postul faptelor, pentru ca, luminaţi, curăţiţi trupeşte şi sufleteşte, să întîmpinăm ziua cea mare a Învierii Domnului cu buchetul faptelor noastre bune, cu dragostea noastră de Dumnezeu, de ţară şi de oameni.

Pr. N. Ciudin

Sfîntul Ioan Scărarul

Sfîntul pe care Biserica Ortodoxă îl cinsteşte în 30 martie poartă de fapt trei nume: Sf. Ioan Sinaitul, fiindcă a fost stareţul mănăstirii Sinai, Scolasticul, s-a numit pentru cultura lui întinsă, şi în fine se mai numeşte „Scărarul", pentru că a scris o carte „Scara". Mai ales prin acest nume din urmă a ajuns vestit în toată lumea creştină. Sf. Ioan, de fel din Palestina, s-a născut înainte de 579 şi a murit pe la 649. Primind o bună creştere de la părinţi, el s-a arătat de mic înclinat spre învăţătură şi a ajuns în scurtă vreme vestit prin înţelepciunea sa. La 16 ani, el se leapădă de toată slava lumei acesteia şi se dedică numai vieţuirii în Hristos şi pentru Hristos. S-a dus în muntele Sinai, unde se dezvoltă sub îndrumarea directă a stareţului Martiriu, strălucind prin adînca lui smerenie. Temîndu-se să nu cadă în păcatul mîndriei şi al laudei deşarte, după moartea povăţuitorului său, el s-a retras în sihăstrie într-o peşteră de la poalele muntelui Sinai, ce se chema Tola. Acolo trăieşte el 40 de ani în rugăciune, meditaţie şi studiu. Numai în Duminici părăsea singurătatea şi se ducea cale lungă pînă la cea mai apropiată biserică, pentru a asculta sf. slujbă. Tot timpul s-a luptat să rămînă smerit, ferindu-se de lauda oamenilor. Citea fără încetare Sf. Scriptură şi pe Sf. Părinţi, iar pe creştinii pe care îi întîlnea, îi povăţuia să vieţuiască după Evanghelia Domnului, făcîndu-se folositori semenilor lor.

Cu toate aceste osteneli, cîţiva pustnici îl învinuiră că — dînd sfaturi oamenilor din adînca lui înţelepciune — umblă după lauda şi slava lumii. La auzul acestor învinuiri, Sf. Ioan s-a hotărît la tăcere. Un an de zile n-a rostit nici un cuvînt către nimeni. Acuzatorii lui pe nedrept se văzură ruşinaţi şi înfrînţi de smerenia acestui Sfînt. Aceştia ca şi alţi călugări se duseră la peştera lui Ioan şi-l rugară cu lacrimi în ochi să-i ierte pentru nedreapta învinuire pe care i-au adus şi-l mai rugară ca şi pe viitor să împartă oamenilor din comoara lui de înţelepciune. Abia după aceasta, Sf. Ioan rupse tăcerea şi începu din nou să răspîndească învăţătura ziditoare de suflete a lui Hristos.

Sf. Ioan a fost rugat de mulţi care l-au ascultat, să aştearnă şi în scris povăţuirile pe care le dădea cu graiul, spre a fi de folos şi celor ce vor veni după dînşii. Astfel scrise Sf. Ioan minunata carte „Scara" sau „Scara paradisului", cum o numesc creştinii din apus, o comoară de poveţe şi învăţături, pentru atingerea curăţeniei sufleteşti. În această carte Sfîntul Ioan îşi scrie propria sa experienţă duhovnicească. Ceea ce el a văzut pe munte, asemenea lui Moise, a aşternut în scris. El a închipuit calea desăvîrşirii ca o scară, asemănătoare scării lui Iacob. De aici şi numele lucrării. Cele 30 de trepte ale scării înseamnă 30 de cuvîntări sau capitole ale cărţii. Numărul de 30 corespunde celor 30 de ani ai vieţii Mîntuitorului. Dar cele 30 de trepte ale scării înseamnă 30 de paşi succesivi pe care credinciosul îi face sau trebuie să-i facă în urcuşul spre înălţimile desăvîrşirii. Astfel a fost înţeleasă „Scara" în zugrăviturile bisericeşti. Cine se duce de pildă la mănăstirea Suceviţa, vede pe faţada de nord, înfăţişată „Scara cerurilor", o uriaşă scară, cu treizeci de trepte, ce se înalţă oblic. Pe fiecare treaptă este scris numele unui păcat sau al unei virtuţi. Cincisprezece călugări bătrîni urcă încet treptele, susţinuţi de cete de îngeri (dreapta privitorului). Îngerii în număr de 52, cu aripile lor întinse, apără sufletele celor virtuoşi. Alţi călugări, în număr de 9, sînt gata de a cădea în hăul iadului ... unde se vede un monstru cu enorme capete verzi. Se vede cum pe orice treaptă s-ar afla ostenitorul, el se poate clătina şi chiar să se prăbuşească dacă nu e destul de vigilent, destul de atent cu sine, cu viaţa sa.

Această carte a Sf. Ioan Scărarul e una din cărţile cele mai populare de evlavie în Ortodoxie. Ea a şi fost tradusă în limbile tuturor popoarelor ortodoxe, deci şi în limba noastră. Citirea ei, ca şi numai meditînd asupra înfăţişării ei picturale, înseamnă un mare cîştig sufletesc pentru orice suflet creştin. Iată acum şi o cugetare a Sf. Ioan Scărarul: „Cine are necontenit înaintea ochilor moartea, nu va putea păcătui niciodată".

Prot. A. Radu

Duminica Floriilor

E zi de Duminică, lumina şopteşte-n iviri
Iar de pe boltă, raza, ne scapătă-n priviri,
Din zîmbetul de floare, răsare-un Soare blînd
Şi-n Biserica Ta, Doamne, — Osana — aud cîntînd.

E zi de Duminică, primăvara creşte-n grădini
Şi este clipa-n care, spre bucurii ne-aduni,
Iar credincioşii, azi, cu ramuri verzi, „de sălcii"
Păşesc pioşi spre-Altare ... că-i ziua de Florii.

Şi îi cunosc, sînt paşnici şi harnici şi sînt buni,
Ducînd cu ei credinţa primită din străbuni.
Iar primăvara-nvie prin zîmbete de mame
Purtînd pe chipuri, semnul, atîtor rugi, O! Doamne.

Şi toţi cu flori în inimi şi rugă, fiecare
Serbează-nălţător, a Fiului intrare ...
Şi sufletul ni-i plin de Duh şi . . . bucurii
Că-n el intra-vei Doamne ... şi-i ziua de Florii.

P. Ciolan student teolog

Biserica din TRANSILVANIA între anii 1761—1846

(Urmare din pag. 3)

1842 a înaintat un memoriu Dietei Transilvaniei, cerînd drepturi pentru românii din ţinuturile locuite de saşi, iar în 1842 a cerut împreună cu Lemeny ca să se îngăduie şi românilor să înveţe meşteşuguri. Nici unul din memoriile acestea n-au avut vreun rezultat.

Vasile Moga a murit la 17 octombrie 1845, în vîrstă de 71 de ani, după o păstorire îndelungată, care n-a dat roade bogate din pricina împrejurărilor vitrege în care s-a desfăşurat.

Către sfîrşitul secolului XVIII şi începutul celui de al XIX-lea, în sînul Bisericii unite a început lupta pentru păstrarea neschimbată a legii strămoşeşti, ameninţată de catolicizare. Ea era dusă, printre alţii, de cei trei învăţaţi reprezentanţi ai Şcoalei ardelene: Samuil Micu, Gheorghe Şincai şi Petru Maior. În scrierile lor, ei au arătat împrejurările adevărate în care s-a făcut unirea, au combătut primatul papal, au cerut păstrarea soborului mare pentru conducerea treburilor episcopiei, au criticat înnoirile introduse de unii vlădici în Biserica lor. Cu alte cuvinte, ei luptau pentru păstrarea neschimbată a credinţei strămoşeşti. Samuil Micu a tradus o seamă de lucrări ale Sfinţilor Părinţi răsăriteni, a revizuit traducerea Bibliei, pe care a tipărit-o la Blaj, în 1795. Pentru atitudinea lor, ei au fost prigoniţi de episcopul unit Ioan Bob şi de cei din jurul său, fiind nevoiţi, în cele din urmă, să părăsească Blajul.

În 1798, cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la uniaţie, s-a făcut o încercare de reunire a celor două Biserici româneşti. Ea a fost făcută de vicarul ortodox Ioan Popovici, de unitul Aron Budai, care era secretarul Consistorului ortodox din Sibiu, de Radu Tempea, directorul şcoalelor naţionale ortodoxe, fiind sprijinită de protopopii uniţi Ioan Para şi Petru Maior. Cererea lor a fost adresată Guvernului, dar a rămas fără urmare.

Aşadar, se văd limpede de aici condiţiile grele în care s-a desfăşurat activitatea Bisericii Ortodoxe din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea şi prima jumătate a secolului al XIX-lea. Ea a avut de luptat cu asupririle ce veneau asupra ei din partea Curţii împărăteşti din Viena, dar şi din partea Bisericii unite, care se bucura de sprijinul autorităţilor de stat, tocmai în scopul dezbinării poporului român.

Mircea Păcurariu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Sibiu, 1 mai 1971 Nr. 17—18

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

17. Înălţarea Domnului la cer şi Pogorîrea Duhului Sfînt

a) După Învierea Sa, Domnul nostru Iisus Hristos s-a arătat Sfinţilor Apostoli de mai multe ori spre a-i încredinţa că El este viu şi a-i întări în credinţă. Cînd s-au împlinit 40 de zile Iisus s-a înălţat la cer. *Înainte însă de înălţare, El le-a spus să rămînă în Ierusalim, ca să primească „făgăduinţa Tatălui", adică revărsarea Duhului Sfînt: „veţi lua putere, venind Duhul Sfînt peste voi şi veţi fi Mie martori în Ierusalim şi în toată Iudeia şi Samaria şi pînă la marginea pămîntului" (Fapte Ap. 1, 4. 8). Aceste zicînd „s-a înălţat la cer" (Luca 24, 51). Şi s-au arătat „doi bărbaţi în veşminte albe" care au spus Sfinţilor Apostoli să nu mai caute pe Iisus la cer, pentru că El va veni iarăşi (Fapte Ap. 1, 11). Cînd? La sfîrşitul veacurilor, pe care nu-l ştie nimeni, fără numai Tatăl (Matei 24, 36). Şi ucenicii s-au întors în Ierusalim „aşteptînd cu un cuget în rugăciune şi în cerere" pogorîrea Duhului Sfînt peste dînşii (Fapte Ap. 1, 12—14).*

„Înălţarea la cer" a lui Iisus nu trebuie înţeleasă ca o înălţare a trupului pînă la o înălţime, la care nu mai poate fi văzut. Noi ştim că trupul lui Iisus cel înviat nu mai era trup de carne şi sînge, ci trup spiritualizat, trup nemuritor, care a ieşit din mormînt, piatra fiind pe mormînt şi peceţile nestricate.

„Cerul" nu e cerul văzut, pe care ziua străluceşte soarele, noaptea strălucesc stelele şi luna, nu e undeva printre stele în depărtări neajunse şi neînchipuite, ci e un cer spiritual, care nu cade sub simţuri, deci e nevăzut. „Înălţarea la cer" înseamnă că Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, a trecut cu trupul din starea lui pămîntească, în starea de transfigurare, de îndumnezeire, pe care n-o „cunoaştem" decît prin credinţă.

Prin înălţare, Iisus, Cel ce s-a „coborît" pe pămînt luînd chip de om (a vieţuit ca om, a pătimit, a fost răstignit şi îngropat), s-a „înălţat" iarăşi „de-a dreapta Tatălui", adică întru mărirea dumnezeiască. Este ceea ce spune Iisus în rugăciunea către Tatăl, rostită înainte de patimă: Părinte ... „eu te-am proslăvit pe tine pe pămînt, lucrul pe care mi l-ai dat să-l fac, l-am săvîrşit; şi acum proslăveşte-mă, Părinte, la tine însuţi, cu slava pe care am avut-o la tine mai înainte de a fi lumea" (Ioan 17, 4—5). Adică: Iisus, Fiul lui Dumnezeu, a împlinit voia Tatălui prin faptul că — pentru mîntuirea lumii — a primit să se întrupeze, să propovăduiască, să se jertfească — luînd asupra Sa povara păcatului şi osînda morţii —, să învieze, dăruindu-ne o viaţă nouă, viaţă veşnică. Acum — după ce a săvîrşit lucrarea mîntuirii noastre, ne-a împăcat cu Dumnezeu-Tatăl şi ne-a deschis iarăşi „raiul" vieţuirii în Dumnezeu, El se întoarce la Tatăl, întru mărirea de Fiu, pe care o are din veşnicie, ca „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat". El „s-a pogorît din ceruri", adică de la Tatăl, ca să ne mîntuiască, şi după împlinirea acestei misiuni — „s-a suit la ceruri şi şade de-a dreapta Tatălui" întru mărire veşnică (Credeul, art. 2, 3, 6).

Se pare că Iisus se desparte de noi, ne lasă „orfani" (Ioan 14, 18). Iisus însă făgăduieşte că Tatăl va trimite — prin El — pe Duhul Sfînt, „care de la Tatăl purcede" (Ioan 14, 16—17—26). Astfel, datorită jertfei lui Iisus Hristos, morţii, învierii şi înălţării Lui, vom primi pe Duhul Sfînt, întru care avem viaţă, care va sălăşlui în noi, împreună cu Tatăl şi cu Fiul (Ioan 14, 23. 26).

b) Şi făgăduinţa s-a împlinit. Căci la cincizeci de zile după înviere (la zece zile după înălţare), cînd „toţi apostolii" erau „adunaţi la un loc" „s-a pogorît Duhul Sfînt peste ei şi „s-au umplut toţi de Duhul Sfînt". *Pogorîrea Duhului Sfînt a fost însoţită de „sunet ca de suflare de vifor ce vine repede" şi de limbi „ca de foc", care „au şezut pe fiecare din ei", şi Sf. Apostoli „au început a grăi în alte limbi, precum le da lor Duhul a grăi" (Fapte Ap. 2, 1—4).*

Lucrul principal aici este pogorîrea Duhului Sfînt, umplerea Sfinţilor Apostoli de harul dumnezeiesc. Sunetul ca de suflare de vifor, limbile ca de foc — sînt secundare. Chiar şi darul grăirii în limbi nu e legat în chip necesar de pogorîrea Duhului Sfînt, ci e legat de faptul că Sf. Apostoli, care nu cunoşteau decît limba ce o ştiau din familie, fiind trimişi să propovăduiască Evanghelia aveau nevoie să vorbească fiecare în una sau alta din limbile lumii. Odată ce Evanghelia a fost tradusă în limbile popoarelor, nu mai era nevoie ca Duhul Sfînt să „înveţe" limba poporului pe cei ce propovăduiau Evanghelia la acel popor.

Principalul la pogorîrea Duhului Sfînt este faptul că Sf. Apostoli au primit harul divin, au fost îmbrăcaţi „cu putere de sus" (Luca 24, 49) şi au început să propovăduiască Evanghelia lui Hristos, spre mîntuire tot celui ce primeşte cu credinţă această propovăduire. Duhul Sfînt le-a dat curaj, le-a adus aminte toate cîte i-a învăţat Iisus, le-a dat putere de a propovădui (Ioan 14, 26), de a săvîrşi Botezul, Sfînta Liturghie (Euharistie) şi alte Sfinte Taine şi de a conduce pe cei cē credeau în Iisus Hristos (Faptele Apostolilor 2, 14, 41—46). Acum se împlinesc cuvintele spuse de Iisus după înviere Sfinţilor Apostoli: „Drept aceea mergînd învăţaţi toate neamurile, botezîndu-i în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sf. Duh, învăţîndu-i să păzească toate cîte am poruncit vouă. Şi iată eu cu voi sînt pînă la sfîrşitul veacului. Amin" (Matei 28, 19—20). Într-adevăr, Sf. Apostol Petru (cu cei unsprezece) a grăit mulţimilor despre viaţa, moartea, învierea şi înălţarea lui Iisus Hristos de-a dreapta Tatălui, Iisus care a revărsat peste ei pe Duhul Sfînt şi despre mîntuirea în Hristos-Domnul (Fapt. Ap. 2, 14—39). Şi „ca la trei mii de suflete" au primit „cu dragoste cuvîntul" şi „s-au botezat". Aşa a apărut prima comunitate creştină, aşa a apărut Biserica lui Hristos. Şi în fiecare zi se adăugau Bisericii noi credincioşi prin lucrarea Sfinţilor Apostoli (Fapt. Ap. 2, 41—47).

Aşadar mîntuirea s-a desăvîrşit prin voia Tatălui, pe care a împlinit-o Fiul, iar Duhul Sfînt o lucrează în Biserica Domnului pentru toţi cei ce cred în Dumnezeu-Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh, în Evanghelia Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Mărire Ţie, Părinte Sfinte, că din dragoste faţă de noi păcătoşii ai trimis pe Fiul Tău în lume, şi l-ai dat ca tot cel ce crede întrînsul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică (Ioan 3, 16). Mărire Ţie, Iisuse Hristoase, Fiul Tatălui celui veşnic, că ne-ai mîntuit şi ne-ai deschis iarăşi porţile veşniciei, Mărire Ţie Duhule Sfinte, cel purcezător din Tatăl şi trimis lumii de Tatăl prin Fiul, că prin Tine viază Biserica, şi noi am devenit mădulare ale Bisericii, fii ai Tatălui, purtînd chipul Fiului, căci Tu eşti Duhul cel de viaţă dătător.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Cu privire la pocăinţă

Cel dintîi cuvînt cu care şi-a început Sf. Ioan Botezătorul predica sa în pustia Iordanului a fost: „Pocăiţi-vă !" (Matei 3, 1—3). Primul cuvînt de învăţătură rostit de Mîntuitorul în faţa poporului, cînd şi-a început activitatea Sa mîntuitoare a fost: „Pocăiţi-vă !" Sf. Apostol Petru în cea dintîi predică ţinută, după ce Duhul Sfînt a coborît peste apostoli în chip de limbi ca de foc, a chemat poporul să meargă după Hristos-Domnul prin cuvîntul: „Pocăiţi-vă !"

Cuvîntul: „Pocăiţi-vă !", prin care ni s-a vestit începutul mîntuirii, a ajuns însă să fie răstălmăcit uneori într-un înţeles străin de voia celor care l-au rostit prima dată.

Pentru a ne feri de înţelesuri greşite, pierzătoare de suflet, de la început trebuie să spunem că „pocăinţa" înseamnă pentru adevăraţii creştini trezirea conştiinţei şi vederea păcatului din noi înşine. Să te vezi pe tine aşa cum eşti, un păcătos, să ai părere de rău pentru păcatele făcute şi să te hotărăşti pentru o viaţă nouă, plăcută lui Dumnezeu.

Pentru ca pocăinţa să fie deplină, spre mîntuirea noastră şi folosul celor din jur, Domnul nostru Iisus Hristos a ridicat-o la treapta de taină, căci la ea lucrează şi Dumnezeu, nu numai credinciosul. Acesta recunoaşte păcatul, ştie că prin el s-a depărtat de Dumnezeu, îl mărturiseşte şi ia hotărîrea de îndreptare. Dumnezeu iartă păcatele mărturisite prin preot şi revarsă harul mîntuitor, care face pe cel pocăit să fie smerit şi niciodată să nu se laude, nici cu faptele sale şi nici cu înţelepciunea sa, ci, dimpotrivă, recunoscîndu-şi permanent starea de nedesăvîrşire, se străduieşte zi de zi şi an de an să devină, cu ajutorul lui Dumnezeu, tot mai bun, mai drept, mai cinstit, mai blînd ş.a.m.d.

Aşadar, cuvîntul „Pocăinţă" sau „pocăiţi-vă !" nu înseamnă nicidecum a ieşi din sînul Bisericii, a lepăda Sf. Taine şi tradiţia, a citi din Scriptură cîteva versete şi a ne declara noi înşine fără păcate, siguri de mîntuire.

Dar să lăsăm Sf. Scriptură, să vedem cum ne înfăţişează ea pe credincioşii pocăiţi. În două pilde Mîntuitorul ne arată cum trebuie să fie şi pe ce drum trebuie să păşească cel care se pocăieşte. Vameşul se duce la templu să se roage şi, spre deosebire de fariseu, care se făleşte cu credinţa şi faptele sale, nici nu îndrăzneşte să ridice ochii, nu judecă şi nu vede pe nimeni decît pe sine şi păcatul său, nu se laudă în rugăciunea sa, dimpotrivă se smereşte, pîrîndu-se pe sine însuşi, recunoscînd că este un păcătos, fapt pentru care cere mila lui Dumnezeu ... (Luca 18, 13).

Un alt exemplu despre felul cum trebuie să fie un om pocăit ni-l arată Mîntuitorul în persoana „Fiului pierdut", care nu vine la casa părintească ca să schimbe rînduielile tatălui şi să-i spună cu obrăznicie că el n-are nevoie de servitorii lui ... nu primeşte de la ei haine ci le ia el direct, căci s-a îndreptat şi numai este rătăcit. Nu vine la tatăl său să se laude cu faptele şi viaţa lui de fiu pocăit, ci cu căinţă şi smerenie zice: ... „Tată greşit-am la cer şi înaintea ta" (Luca 15, 21).

Să cercetăm de asemenea să vedem cum au înţeles şi înfăptuit pocăinţa oamenii cei sfinţi.

Proorocul David a păcătuit, fapt pentru care Dumnezeu a trimis la el pe proorocul Nathan. Proorocul vine la prooroc şi-l mustră. David nu se supără, ci îşi mărturiseşte păcatul în faţa proorocului, pocăindu-se. Cum? Nu declarîndu-se pe sine sfînt şi după pocăinţă mai bun şi mai drept ca toţi oamenii, ci strigîndu-şi păcatul în faţa cerului şi a pămîntului şi recunoscînd că în păcate l-a născut maică-sa şi păcatele îi sînt pururea înainte (Psalm 50).

(Continuare în pag. 2)

DECALOGUL

Porunca a patra

„Adu-ţi aminte de ziua Domnului şi o sfinţeşte pe ea".

În cărţile Vechiului Testament porunca aceasta o găsim formulată aşa: Adu-ţi aminte de ziua sîmbetei şi o sfinţeşte pe ea. În Noul Testament s-a schimbat. Şi vom arăta cum.

Cei ce se întorc la litera Vechiului Testament şi se silesc să întoarcă şi pe alţii uită sau nu înţeleg că Vechiul Testament a fost un „pedagog spre Hristos", o călăuză pentru primirea lui Hristos-Domnul, pentru priceperea Noului Testament. Ei stăruiesc să ne întoarcem la cinstirea şi sfinţirea sîmbetei. Oare e corect să lăpădăm cuvintele şi faptele Mîntuitorului? Avem dreptul să ne socotim mai presus de El?

Să ne reamintim cum socoteau evreii timpul. Ziua avea 24 de ore, împărţită în două. Începutul zilei era răsăritul soarelui şi ţinea pînă la apusul lui (12 ore); iar noaptea de la apus pînă la răsăritul soarelui, dar nu o împărţeau în ore, ci în trei, mai apoi în patru străji. Ziua întreagă, de 24 ore, se socotea de la apusul soarelui de azi pînă la apusul soarelui de mîine. Şapte zile formau o săptămînă. A şaptea se numea sabat (în vorbirea noastră: sîmbătă). Zilele săptămînii nu aveau nume, ca la noi, ci numere: ziua una (întîia), ziua a doua, ziua a treia şi aşa mai departe pînă la sabat, a şaptea. Cînd au început evreii mai întîi să numere zilele astfel nimeni nu poate spune. E greu, poate şi incorect, să presupunem că sabatul ar fi ziua a şaptea cea de la zidirea lumii, prelungită fără greşală pînă azi. Doar neamul omenesc a trecut prin multe vremi tulburi, prin potop, prin amestecarea limbilor la Turnul Babilonului, prin războaie, prin mutări în robie şi amestec de neamuri, care desigur au adus cu sine şi schimbări în numărarea zilelor. Sabatul (sîmbăta) evreesc, cum îl găsim practicat, e numai de la darea legii la Sinai, deci pe timpul proorocului Moisi, — în jurul anului 1400 înainte de Hristos.

Mîntuitorul sîmbăta a trecut cu ucenicii printre grîne şi aceştia sfărîmau spicele în palmă şi mîncau boabele (Marcu 2, 13). Într-o sîmbătă a vindecat pe bolnavul de apă (idropică) (Luca 14, 1—6). Într-o sîmbătă a dat vederea orbului din naştere (Ioan 9, 1—3). Sîmbăta, şi în templu, vindecă pe femeia gîrbovită de 18 ani (Luca 13, 11—17). Sîmbăta face sănătos pe slăbănogul de la lacul Vitezda. Sîmbăta învie pe Lazăr. Sîmbăta vindecă pe cel cu mîna uscată (Marcu 3, 1—6). O, dar cine mai ştie cîte altele a făcut Iisus-Domnul, care nu sînt scrise în cărţile Noului Testament. Toate aceste fapte dumnezeieşti i le socoteau călcarea poruncii a patra din decalog şi se străduiau... să atîţe poporul împotriva Lui. Întrebîndu-l mai-marii poporului cu ce drept face aceasta, El răspundea: „Fiul Omului *este domn* (stăpîn) şi al sîmbetei" (Marcu 2, 28). Cu alte cuvinte are dreptul să o schimbe.

Şi a schimbat-o! De ce ţinem Duminica şi nu sîmbăta?

Ce însemnează cuvîntul Duminică? E o prescurtare de la latinescul „domini dies", care însemnează pe limba noastră, ziua Domnului sau ziua domnească. Am păstrat din cele două cuvinte numai pe dominica. Numele acesta îl aflăm pomenit mai întîi de Sf. Evanghelist Ioan în Apocalipsă la cap. 1, v. 10. Creştinii cei dintîi multă vreme i-au zis ziua una (întîia) a sîmbetelor, adică a celor şapte zile (a săptămînii) (Matei 28, 1). În această zi a săptămînii s-a săvîrşit cea mai mare minune a tuturor veacurilor: Învierea Domnului. În această zi mare, însuşi Domnul a săvîrşit cea dintîi Sfîntă Liturghie, frîngînd pîinea în faţa lui Luca şi Cleopa şi a ţăranului din Emaus. Tot în această zi mare a suflat asupra Sf. Apostoli şi a zis: „Luaţi Duh Sfînt, cărora veţi ierta păcatele vor fi iertate şi cărora le veţi ţinea vor fi ţinute" (Ioan 20, 29, 22—23), aşezînd astfel Sfînta Taină a preoţiei. La Cina cea de Taină după ce a binecuvîntat pîinea (trupul Lui) şi paharul cu sîngele Lui, Domnul a poruncit zicînd: „Aceasta s-o faceţi întru pomenirea mea" (Luca 22, 19—20). Şi îndată după scularea Sa din morţi, Sf. Apostoli şi cei dintîi creştini şi de la ei urmaşii lor în ziua cea dintîi a săptămînii, deci nu în a şaptea, se adunau la frîngerea pîinii, adică la Sf. Liturghie. Tot în ziua întîia a săptămînii s-a pogorît Duhul Sfînt în chip de limbi ca de foc peste apostoli. Ce arată toate acestea? Că odată cu venirea Mîntuitorului multe din rînduielile Vechiului Testament şi-au pierdut rostul şi tăria, întru ele şi cele legate de sîmbătă, căreia i-a luat locul ca zi de serbare şi odihnă ziua întîia, Duminica, ziua atîtor mari fapte din iconomia mîntuirii, „ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim întrînsa" cum a profeţit Psalmistul. Şi cei ai lui Hristos într-adevăr o sărbătoreau ca zi de odihnă (pentru muncă) şi o sfinţeau adunîndu-se la Sf. Liturghie, care se făcea cu citire multă din Sf. Scriptură, cu cîntare de psalmi, cu cîntări duhovniceşti (imne religioase), cu povestirea sfintelor amintiri, la care mulţi din cei de faţă fuseseră martori oculari, cu frîngerea pîinii şi împărtăşire cu Sf. Trup şi Sînge al Domnului. Deci nu sîmbăta!

Creştini dreptmăritori, săpaţi nu în piatră, ci adînc în inimă porunca: „Adu-ţi aminte de ziua Domnului şi o sfinţeşte pe ea". Din vorbele, din faptele, din purtarea voastră să se vadă aceasta!

Pentru toţi creştinii adevăraţi deci „Ziua Domnului" este Duminica, pe care Sf. noastră Biserică o serbează de 2000 de ani aproape şi pe care s-o cinstim şi noi cu mergerea noastră la biserică, prin primenire sufletească, nu numai în haine, prin rugăciuni şi fapte bune.

G. M.

Cu privire la pocăinţă

(Urmare din pag. 1)

David după ce s-a pocăit, după ce i s-a dat darul proorociei, după ce i s-a vestit de Dumnezeu că din neamul lui se va naşte Mîntuitorul, nu s-a mîndrit, n-a luat legea descoperită prin Moise şi proroci ca s-o tălmăcească el, cum îi vine bine şi cum îl taie capul, ci cu smerenie s-a supus întru toate preoţiei lui Aron. Acelaşi lucru l-au făcut toţi proorocii Vechiului Testament. Dar în Noul Testament este înfăţişată pocăinţa? Femeile mironosiţe, deşi l-au slujit pe Domnul cu credinţă, deşi au fost învrednicite cele dintîi să-l vadă pe El înviat, nu s-au mîndrit cu faptele, credinţa şi vedenia lor şi nici nu s-au făcut vestitoare ale Evangheliei, ci supuse şi ascultătoare au rămas întru toate Apostolilor Domnului. Sf. Apostol Pavel, deşi a fost convertit pe drumul Damascului, printr-o lumină venită din cer, deşi a fost răpit pînă la al treilea cer şi a văzut lucruri ce nu pot fi văzute şi grăite de oameni..., deşi a fost singurul, despre care însuşi Dumnezeu a zis că-i este „vas ales", cu toate acestea nu s-a umplut de Duh Sfînt, fără numai după ce a primit învăţătură de la un slujitor al Domnului, Anania, care l-a învăţat ce trebuie să facă. (F. Ap. 9, 3—17). De asemenea, n-a plecat la propovăduirea Evangheliei decît după ce mai marii Bisericii şi-au pus mîinile peste el şi l-au lăsat să plece (F. Ap. 13, 1—3). Dar după ce a lucrat pentru Domnul mai mult decît toţi Apostolii (I Cor. 15, 10), după ce a ridicat steaguri de biruinţă asupra diavolului peste tot pămîntul, cum se vedea el pe sine? Cum se lăuda? Auziţi cum: „Eu sînt cel mai mic dintre apostoli..." (I Cor. 15. 9), iar în altă scrisoare zice că nu se poate lăuda decît cu neputinţele sale. Auziţi? Pavel-Apostolul, stîlpul bisericilor", „îngerul pămîntului", omul ceresc, el, care se ridică cu ştiinţa şi virtutea lui pînă la bolţile cerului, se numeşte pe sine „om pătimaş", „cel mai mic"... şi se laudă numai cu neputinţele lui.

Vedem deci că ceea ce a predominat la Sfîntul Apostol Pavel a fost smerenia, căci deşi a fost un fel de alt Hristos, totuşi el nu s-a lăudat cu virtuţile sale, cu meritele sale, nu s-a numit pe sine „Sfînt", ci s-a socotit tot timpul „cel dintîi" dintre cei ce greşesc.

Aşa a înţeles el pocăinţa, aşa au înţeles-o proorocii, Apostolii, sfinţii şi toţi dreptcredincioşii care au urmat lui Hristos nu ca să-i spună lui Dumnezeu (asemenea fariseului) cît sînt ei de drepţi şi de curaţi în raport cu semenii lor, ci tocmai invers, recunoscîndu-şi greşelile, slăbiciunea firii lor omeneşti, au căutat să urmeze Mîntuitorului, să urmeze învăţăturii şi rînduielilor Lui, lăsate şi păstrate în Sf. Sa Biserică de-a lungul veacurilor.

Pocăinţă deci înseamnă smerenie şi nicidecum mîndrie, care o omoară, înseamnă întoarcere de la căile rele, înseamnă, mai ales, urcuş permanent spre culmile virtuţilor propovăduite de Sf. Apostoli, de Mîntuitorul Iisus Hristos, prin Biserica Sa cea sfîntă.

T. Radu

Gînduri creştine

„Jertfa lui Dumnezeu: duh umilit, inima înfrîntă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi".

(Psalm 50, 18)

În viaţa zilnică împrejurările fac să se accentuieze rolul activ al faptelor umane. Dar lauda de sine a fariseului, care zicea cu trufie: „Îţi mulţumesc Doamne, că nu sînt ca ceilalţi oameni, răpitori, nedrepţi, adulteri sau ca acest vameş; postesc de două ori pe săptămînă, dau zeciuala din toate cîte cîştig" (Luca 18, 11—12) a fost respinsă de Mîntuitorul cu cuvintele că „cine se înalţă pe sine", în dauna aproapelui, „se va smeri".

În schimb, vameşul a primit ascultare pentru că se ruga smerit: „Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosul".

Umilinţa, ca smerenie, modestie şi inimă înfrîntă se bucură de răsplata lui Dumnezeu. Dar această umilinţă creştină nu este slugărnicie, nici stare de supunere oarbă sau calculată, în vederea unui profit, ci ea se razimă pe sentimentul încrederii, al dragostei către Dumnezeu şi semen. Prin ea se arată recunoaşterea permanentă că în afară de acel „eu" mai există şi un „tu", aproapele, la fel de chemat spre mîntuire.

Şi exemplul cel mai hotărîtor îl dă însuşi Mîntuitorul cînd a spus: „Învăţaţi de la mine, că sînt blînd şi smerit cu inima" (Matei 11, 29).

„Iată, eu am venit ca viaţă să aveţi şi din belşug să aveţi".

(Ioan 10, 10)

Mîntuitorul a venit la „oile sale", care merg după Păstorul lor cel bun şi jertfitor, Hristos, căci îi cunosc glasul; ele nu ascultă de furi şi nici nu se lasă răpite (Ioan 10, 4—15).

Chiar şi „alte oi", adică alţi creştini, care încă „nu sînt din staulul acesta" Hristos le va readuce la Sine, ca toţi să aibă belşugul harurilor.

Asemănarea cu oile urmează faptului, că acestea sînt expresia ascultării, a blîndeţii, a răbdării şi a folosirii pentru mulţi. Evident, că „astfel de oi" nu-l vor dezamăgi pe Păstorul lor!

„Nici sărutarea îţi voi da ca Iuda".

(Din rugăciunea de la Sf. Împărtăşanie).

Prin sărutare făţarnică, Iuda l-a trădat pe Mîntuitorul Iisus Hristos. Atunci, acest gest gingaş de simpatie şi de dragoste, a devenit un semn de răutate vicleană.

De aceea Mîntuitorul are două atitudini faţă de credincioşi: pe unii îi cheamă la Sine zicîndu-le: „Veniţi binecuvîntaţii Părintelui meu", în schimb pe alţii îi respinge de la Sine cu cuvintele: „Duceţi-vă de la mine" (Matei 25, 31—46).

În adevăr, pe pămînt trăiesc variate feluri de creştini; unii se străduiesc spre umanitate, prin virtuţi, spre desăvîrşire, pe cînd alţii se complac în mediocritate, în păcătoşenie spre pierzare sufletească.

Dar toţi sînt chemaţi prin Sf. Euharstie, spre sărutare cu adevărat creştinească!

„Cînd vă rugaţi, nu fiţi ca făţarnicii, care se arată oamenilor".

(Matei 6, 5).

Rugăciunea creştină este o convorbire intimă între credincios şi Dumnezeu, cu Sf. Treime, cu Maica Domnului, şi cu Sfinţii. Ea izvorăşte din starea duhovnicească a credinciosului.

Unde să ne rugăm deci? — Oriunde pe parcursul vieţii, dar mai ales în Casa Domnului, în biserică, anume rînduită pentru aceasta, la sfintele slujbe.

Cînd să ne rugăm? Oricînd o cere sufletul şi mai ales împreună cu semenii creştini şi cu preoţii, la sfintele slujbe din biserici.

Cum să ne rugăm? — cu toată convingerea şi smerenia, din toată inima, în „cămara sufletului propriu" (Matei 6, 6—7).

Ce să cerem în rugăciunile noastre? La aceasta a răspuns însuşi Mîntuitorul prin „rugăciunea domnească", sau „Tatăl nostru" (Matei 6, 9—13), din care apoi au fost derivate de Biserică, adică de cei rînduiţi cu pastoraţia, prin Sfintele sinoade, toate rugăciunile speciale, care se găsesc în cărţile bisericeşti şi în cărţile de rugăciuni. În acest domeniu au dat exemplu pilduitor Sfinţii Părinţi ai Bisericii noastre strămoşeşti.

„Harul Domnului nostru Iisus Hristos cu voi cu toţi. Amin!"

(Apoc. 22, 21)

Iată ultimele cuvinte din Apocalipsă, ca răspuns apostolic la afirmaţia Revelaţiei divine, că

(Continuare în pag. 4)

1 MAI - ziua muncii

La 1 Mai 1971 se împlinesc 81 de ani de la sărbătorirea pentru prima oară a zilei de 1 Mai (1890) în numeroase state europene, ca: Franţa, Germania, Italia, Belgia, Austro-Ungaria, România şi altele. Nu întîmplător sărbătorirea acestei zile pentru prima oară în ţara noastră s-a petrecut deodată cu cea din alte ţări europene, în care muncitorimea forma o mare parte din populaţie, deoarece în ţara noastră, deşi majoritatea populaţiei o forma ţărănimea, s-a format încă din cea de-a doua jumătate a veacului trecut o puternică conştiinţă de clasă a proletariatului, întreţinută şi cultivată de luptători şi ideologi ca C. Dobrogeanu-Gherea şi alţii. Hotărîrea de a se sărbători ziua de 1 Mai ca zi internaţională a muncii, ca sărbătoare a solidarităţii internaţionale a oamenilor muncii s-a luat la primul congres al Internaţionalei a II-a de la Paris (1889), în amintirea grevei din 1 mai 1866 a muncitorilor din Chicago (America), care a fost înnăbuşită în sînge de poliţie.

În condiţiile oprimării clasei muncitoare din statele capitaliste, cînd orice manifestări revendicative ale muncitorimii erau interzise ori înnăbuşite în mod brutal, Ziua solidarităţii internaţionale a celor ce muncesc a devenit un adevărat simbol pentru muncitorii din toate statele capitaliste de pe glob, care-i chema la lupta pentru înfăptuirea unităţii şi solidarităţii clasei muncitoare din lumea întreagă. Dar regimurilor capitaliste nu le convenea crearea şi cu atît mai puţin întărirea unităţii şi solidarităţii clasei muncitoare, de aceea cu prilejul acestei sărbători erau luate măsurile restrictive şi represive, pentru ca nici măcar în această zi, muncitorimea să nu-şi poată manifesta doleanţele ei juste pentru o viaţă mai bună şi pentru condiţii de muncă mai umane.

Dar o dată cu întemeierea celui dintîi stat socialist din lume, după primul război mondial, Ziua solidarităţii internaţionale a celor ce muncesc a dobîndit o nouă şi adîncă semnificaţie, deoarece pentru întîia oară, după secole de muncă pentru alţii, după secole de muncă în folosul exploatatorilor, muncitorul şi-a dobîndit dreptul de a munci pentru el însuşi, desfăşurîndu-şi munca sa pe temeiul dezvoltării tehnicii şi culturii. Această semnificaţie a zilei de 1 Mai s-a diversificat şi îmbogăţit îndeosebi în decursul ultimului sfert de veac ce s-a scurs după cel de al doilea război mondial, cînd numărul statelor socialiste a sporit, atingînd cifra de 14. În statele socialiste, munca devine o datorie de onoare a fiecărui cetăţean, iar dreptul la muncă este garantat nu în mod abstract, prin texte de legi ineficace, ci în mod real, prin planificarea continuă şi ascendentă a întregii economii naţionale din statele respective. Societatea socialistă creează condiţii favorabile pentru dezvoltarea prin muncă a capacităţilor şi aptitudinilor fiecărui om, pentru perfecţionarea lui prin muncă şi pentru ridicarea continuă a nivelului lui profesional şi cultural. Prin lichidarea exploatării omului de către om, ca şi prin generalizarea caracterului obligatoriu al muncii după principiul: „cine nu munceşte, nu mănîncă" — socialismul lichidează şi parazitismul, ridicînd demnitatea muncii pe culmile cele mai înalte. Astfel, cu toate că munca îşi păstrează caracterul ei de categorie economică, ea devine şi o categorie etică, dobîndind un profund conţinut moral-social.

În aceste condiţii, se schimbă şi atitudinea faţă de muncă. De acum munca dobîndeşte un caracter de masă, un caracter creator, devenind un titlu de cinste, de glorie, de eroism. Ca urmare a acestui fapt, Ziua de 1 Mai nu rămîne numai la semnificaţia unui simbol al unităţii şi solidarităţii muncitorilor în lupta lor împotriva exploatării capitaliste — care se perpetuează în statele capitaliste — ci dobîndeşte caracterul de sărbătoare a succeselor şi înfăptuirilor realizate prin muncă în statele socialiste, atît în folosul societăţii, cît şi în folosul personal al muncitorilor de toate categoriile. Ea devine deci momentul festiv, culminant, în care se face bilanţul realizărilor din statele socialiste, prin munca liberă şi creatoare a tuturor cetăţenilor: muncitori, ţărani şi intelectuali, strînşi uniţi în acelaşi elan de ridicare a patriei lor, prin munca lor comună.

*

Sărbătoirea zilei de 1 Mai în Patria noastră socialistă, România, oferă credincioşilor Bisericii noastre prilejul de a-şi manifesta, alături de toţi oamenii muncii de la noi şi din lumea întreagă, bucuria pentru noul rang şi noua valoare acordată muncii în societatea socialistă. Căci e de ajuns să ne gîndim numai la cîteva texte din Sf. Scriptură, ca de ex.: „Cea mai scumpă comoară pentru om este munca" (Prov. 12, 27), şi: „Iar dacă cineva nu voieşte să lucreze, acela nici să nu mănînce" (II Tes. 3, 10). De aceea, credincioşii Bisericii noastre găsesc în această învăţătură un puternic imbold spre a lua parte nu numai la marile biruinţe ale oamenilor muncii din Patria noastră, ci deopotrivă, de a-şi da prin munca lor zi de zi întreaga lor contribuţie la ridicarea acesteia pe culmi de lumină din ce în ce mai strălucitoare.

Cu astfel de gînduri şi sentimente întîmpinăm noi credincioşii Bisericii Ortodoxe Române şi în acest an sărbătoarea de 1 Mai, Ziua solidarităţii internaţionale a oamenilor muncii.

I. Zăgrean

INFORMAŢII

— În prima decadă a lunii martie 1971, la vîrsta de 70 de ani şi după o scurtă suferinţă, Prea Fericitul Părinte Kiril, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare, a trecut la cele veşnice, Biserica soră bulgară pierzînd un mare ierarh, iar Biserica noastră un bun şi de seamă pieten.

La solemnitatea înmormîntării, Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de o delegaţie formată din: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcopi Antim Tîrgovişteanul şi P. S. Antonie Ploieşteanul, vicari patriarhali, care a plecat din Bucureşti în 9 martie şi s-a întors în 14 martie a.c.

Înhumarea patriarhului Kiril a avut loc la mănăstirea Bacicovo, între ai cărei ctitori este pomenit şi un nume românesc şi anume boierul Gheorghe din Craiova.

În numele Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian şi al Sf. Sinod, delegaţia Bisericii noastre a prezentat condoleanţe Î. P. S. Mitropolit Maxim de Loveci, noul ales locţiitor de patriarh. Între altele delegaţia a vizitat Academia Teologică din Sofia, celebra mănăstire Rila, precum şi alte monumente de seamă din ţara vecină, cu care prilej s-au subliniat relaţiile de prietenie dintre Bisericile şi popoarele român şi bulgar. Delegaţia s-a întîlnit de asemenea cu organele parohiale (P. C. pr. Alex. Munteanu şi consilierii) ale bisericii române din Sofia.

— Însoţit de dl prof. Dr. N. Chiţescu, de la Institutul Teologic Universitar din Bucureşti, între 29 martie şi 3 aprilie 1971, Centrul nostru arhiepiscopesc şi Institutul Teologic Universitar din Sibiu au fost vizitate de prof. E. L. Mascall din Londra.

Cu acest prilej, în faţa corpului profesoral, a studenţilor şi a altor invitaţi, domnia sa a susţinut trei conferinţe şi anume: În 29 martie despre: „Raiul dobîndit", în 30 martie despre: „Războiul nevăzut", iar în 31 martie despre: „Toate lucrurile sînt în Hristos".

La aceste conferinţe a participat şi a luat cuvîntul şi Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului.

În Catedrala mitropolitană, oaspetele englez a participat la o Liturghie a darurile mai înainte sfinţite, vizitînd totodată o seamă de monumente bisericeşti şi culturale din Sibiu, Mănăstirea Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, precum şi alte biserici din Arhiepiscopie.

— Duminică, 4 aprilie 1971, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoţit de la Sibiu de P. C. vicar arhiep. Tr. Belaşcu şi de alţi preoţi şi diaconi, a făcut o vizitaţie canonică în parohia Zaul de Cîmpie (prot. Luduş).

În ajun, sîmbătă, 3 aprilie a. c., s-a săvîrşit slujba vecerniei în parohia Valea Lungă (prot. Luduş), cu care prilej au vorbit credincioşilor: C. pr. D. Pasencu (parohul local), P. C. prot. I. Macavei (Luduş), P. C. vicar Tr. Belaşcu, iar la sfîrşit Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a zăbovit cu deosebire asupra explicării Sf. Liturghii şi asupra altor învăţături ale Bisericii noastre.

A doua zi, Î. P. S. Sa, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, a săvîrşit în parohia Zaul de Cîmpie Sf. Liturghie arhierească. La priceasnă, predica zilei a rostit-o P. C. prof. Gh. Şoima, iar la sfîrşitul Sf. Liturghii au vorbit: C. pr. I. Pintea (parohul local), P. C. vicar Tr. Belaşcu, precum şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care s-a oprit asupra îndatoririlor credincioşilor în timpul postului mare, asupra preţuirii şi folosirii cu maximă roadă a timpului pe care îl avem (a clipei, a orei, a zilei, a anilor etc.), împărtăşind totodată şi alte învăţături şi îndemnuri de zidire creştinească şi cetăţenească.

— În Duminica Floriilor, 11 aprilie 1971, după Sf. Liturghie arhierească în Catedrala mitropolitană din Sibiu s-a săvîrşit parastasul anual pentru odihna sufletului adormitului mitropolit al Ardealului, Nicolae Colan († 15 aprilie 1967).

În prezenţa familiei şi a numeroşi credincioşi, cunoscuţi şi prieteni, între care dl Dr. Ioan Goia, parastasul a fost slujit de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a rostit şi un cuvînt de pomenire, în care a evocat personalitatea adormitului în Domnul mitropolit, viaţa sa plină de dăruire pentru obştea cea mare a credincioşilor, pentru binele poporului nostru.

În aceeaşi zi, Î. P. S. Sa a săvîrşit slujba de pomenire a parastasului şi la mormîntul din Răşinari, al mitropolitului Nicolae Colan.

— Sîmbătă, 24 aprilie 1971, capitala Statelor Unite ale Americii, Washington, a cunoscut cel mai mare şi impresionant marş pentru pace de pînă acum, cu care prilej sute de mii de americani au rostit într-un singur glas: „Fiii noştri n-au ce căuta în Vietnam! Puneţi capăt războiului!".

Sf. Ioan Valahul

În urmă cu vreo trei sute de ani, turcii au trecut Dunărea ca să se răzbune pe voievodul român de atunci. La întoarcere au luat cu ei în robie, printre alţii, şi pe un tînăr frumos şi îndrăzneţ, crescut în frica lui Dumnezeu, în dragoste de legea noastră ortodoxă şi de pămîntul drag al ţării. Acesta a devenit Sf. Mucenic Ioan Valahul, sau românul, pe care Biserica Ortodoxă îl prăznuieşte în ziua de 12 mai în fiecare an.

Iată pe scurt istorisirea vieţii acestui Sfînt român.

Sf. Mucenic Ioan Valahul era de origine din părţile Olteniei. Pe vremea cînd el trăia în casa părintească, Mihnea Vodă, domnul Ţării Româneşti, a pornit o răscoală împotriva turcilor, care strîngeau biruri grele şi jefuiau poporul. Această îndrăzneală a supărat pe sultanul turcesc, care a trimis oaste multă să pedepsească pe Domnitorul român. Mihnea s-a retras peste munţi în Transilvania. Armata turcească, care a ajuns pînă lîngă Deva, s-a întors prin Oltenia, de unde a prins şi a dus în robie zeci de mii de români. Între aceştia se afla şi tînărul Ioan, care abia împlinise 15 ani.

Necazurile robiei în ţară străină au fost nenumărate. Silit la un păcat ruşinos, nu s-a supus. A fost dus desculţ şi dezbrăcat pe vreme de iarnă la o stăpînă a sa, care-l avea cumpărat ca sclav de fostul ei soţ şi care, văzîndu-l tînăr şi frumos, a dorit să-i fie bărbat. Cum locuia în Constantinopol şi era destul de bogată, stăpîna văduvă pretindea de la robul român să-şi părăsească legea românească, ortodoxă, şi să treacă la

(Continuare în pag. 4)

Despre iertare

Sîntem încă în marele post al Sf. Paşti, timp în care rostim zilnic şi cu mai multă căldură cuvintele Domnului: „Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri".

Rostind deci rugăciunea „Tatăl nostru", trebuie să avem mereu în minte faptul că cerem de la Dumnezeu iertare pentru multele noastre păcate în măsura în care şi noi iertăm celor ce ne greşesc nouă.

Am fost chemat cîndva să împărtăşesc o femeie credincioasă, greu bolnavă şi care se ruga să o ierte Dumnezeu.

Spovedindu-se, m-a rugat să interviu ca preot pe lîngă o vecină a ei, faţă de care greşise în tinereţe şi să vină să o ierte, ca să poată muri liniştită.

Preţuindu-i căinţa, la întoarcere m-am abătut pe la vecină şi am adus vorba despre rugămintea bolnavei.

Am rugat-o şi eu să uite ce a fost în tinereţe şi să o ierte.

„Nu o iert, părinte. Mi-a făcut destul rău în tinereţe şi am suferit prea mult de la soţul meu pentru ea, ca s-o pot ierta".

Deşi m-a întristat răspunsul, i-am zis:

„Chiar aşa fiind, dumneata nu vezi că şi-a luat osînda de la Dumnezeu şi de atîţia ani se chinuieşte. Ce ai să cîştigi dacă îţi încarci sufletul cu păcatul acesta. Nu uita că îţi cere iertare un bolnav în pragul morţii. Fiecare sîntem greşiţi înaintea lui Dumnezeu şi El are să ţie seamă de bunătatea dumitale".

„Părinte, nu mai insista, ţi-am spus odată, nu o iert".

„De ce te arăţi atît de neînţelegătoare? Nu te gîndeşti la bunătatea lui Dumnezeu"?

Dar cuvintele mele n-au găsit răsunet bun în inima ei şi i-am răspuns: „Dacă nu vrei să ierţi, degeaba te mai numeşti creştină, degeaba mai posteşti, degeaba te mai rogi, în zadar mai rosteşti „Tatăl nostru", în care ne luăm anumite angajamente faţă de Dumnezeu.

„Asta mă priveşte, părinte".

„Foarte bine, însă am fost dator să-ţi spun că nu faci bine ceea ce faci. Dumnezeu ne-a învăţat să iertăm nu o dată, ci de şapte zeci de ori cîte şapte şi dumneata nu vrei să ierţi nici măcar odată".

Şi am plecat cu inima întristată de atîta îndărătnicie.

A doua zi fiind sărbătoare, ducîndu-mă spre biserică, m-am întîlnit cu vecina de ieri, care mergea şi ea la biserică.

Am întrebat-o atunci, dacă vine la biserică ştie ea că trebuie să fie cu inima împăcată cu toţi oamenii?

„Da, părinte — mi-a răspuns ea. Am cugetat mai adînc la cuvintele pe care mi le-ai spus cu o zi în urmă şi mi-a părut rău de îndărătnicia mea.

M-am dus la vecina bolnavă şi i-am spus că o iert pentru tot ce mi-a greşit şi ne-am îmbrăţişat ca două surori.

Acum parcă sînt alta, mi-e inima mai uşoară şi merg, nu ştiu cum să spun, mai bucuroasă la biserică că am putut să am tăria să iert şi eu aşa cum şi Dumnezeu mă iartă şi ne iartă pe toţi de atîtea ori".

Pr. I. Spiru

Gînduri creştine

(Urmare din pag. 2)

„cel ce adevereşte toate, adică Iisus Hristos, va veni la timpul cuvenit" (Apoc. 22, 16—20).

Dar Hristos de şi s-a înălţat la cer, El, ca Fiul lui Dumnezeu, este mereu prezent printre credincioşi, în Biserică, în Sf. Euharistie, în conştiinţa creştină, şi harurile Sf. Treimi coboară spre credincioşi.

Numai că între credincioşi sînt unii, care, fiind uşuratici, se îndoiesc de venirea Mîntuitorului, alţii, din scrupulozitate doresc amînarea venirii Lui, nefiind încă pregătiţi. Unii aleargă după cele ale Martei, dar alţii rîvnesc la cele ale Mariei (Luca 10, 41—42). Dar tuturor le spune Mîntuitorul: „Priveghiaţi deci, că nu ştiţi în care zi vine Domnul vostru" (Matei 24, 42).

Prof. M. Şesan

Îndemnuri creştineşti

Trebuie să mănînci la timp şi cu cumpătare, dacă vrei să trăieşti ani mulţi, dar nu trebuie să trăieşti în viaţă numai ca să mănînci, fără să produci ceva folositor în lume. Cel ce e trîntor şi leneş, în decursul vieţii sale, e un om de nimic şi face umbră în zadar pămîntului şi are parte în lume de sărăcie, boală şi chiar moarte. Lenea e-o cucoană mare, care n-are de mîncare. Vai şi-amar de cel trîndav, căci pierde şi împărăţia cerească a lui Dumnezeu.

Fiule, fă bine întodeauna tuturor. Vorba Mîntuitorului: „Binecuvintează pe cel ce te blastămă". Fă binele celui ce-ţi face rău şi roagă-te pentru cel ce-ţi doreşte răul ! Şi mare bucurie vei avea în suflet. Şi ce bine şi fericit te vei simţi, în viaţa ta, cînd vei iubi pe vrăjmaşii tăi.

Mai întîi eşti dator să sameni seminţe sănătoase şi selecţionate, în ţarina ta, bine ogorîtă şi muncită, dacă vrei ca să culegi şi să aduni numai şi numai belşug de roade bogate. Deci împrăştie seminţe bune, ca să strîngi recoltă multă ! Căci ce sameni, aceea şi culegi; sameni vînt, vei aduna furtună.

Mai întîi trebuie să practici bine o meserie, ca să devi mai tîrziu un bun meşteşugar. Învaţă bine un meşteşug oarecare, dacă vrei să ajungi, mîine-poimîine, un adevărat şi bun meseriaş ! Căci: „Meseria — oricare ar fi ea — este o nobilă brăţară de aur", în viaţa ta.

Fiule, nu trebuie să fugi deodată după doi iepuri! Căci pe cel ce aleargă să prindă doi iepuri, îl asigur că nu va prinde niciunul. Mulţumeşte-te să prinzi numai unul, deocamdată; căci vei avea timp şi pentru al doilea, ca să pui mîna pe el, cu oarecare dibăcie, căci ce-i mult, nu-i niciodată bun. Şi ce poţi face azi, fă cu bucurie !

Nu-s întodeauna zile de sărbătoare ! Adică munceşte în zilele rînduite pentru muncă, iar în cele rînduite pentru prăznuire odihneşte-te, îngrijindu-te în chip special de viaţa ta sufletească. De aceea bătrînii noştri, plini de înţelepciune, ziceau astfel: „Sînt mai multe zile, decît covrigi !" Deci omul să se odihnească seara, după munca sa şi să nu stea mereu, ca cel leneş şi să nu risipească odată totul şi pe urmă să ducă lipsă. Să fie cumpătat în toate; la muncă şi la odihnă şi să facă economie !

Dragă cititorule, urmează aceste îndemnuri şi te vei simţi bine în viaţă.

A. B.

Din învăţăturile Sfintei Scripturi

● Deprinde pe tînăr cu purtarea pe care trebuie s-o aibă; chiar cînd va îmbătrîni nu se va abate de la ea.

(Pilde 22, 6)

● Cel ce seamănă nedreptate, seamănă nenorocire, iar toiagul mîniei lui (Dumnezeu) îl va bate pe el.

(Pilde 22, 8)

● Precum celui care mănîncă multă miere nu-i merge bine, tot aşa cel care vrea să pătrundă slava dumnezeiască este copleşit de puterea ei.

● Asemenea unei cetăţi cu o spărtură şi fără zid, aşa este omul căruia îi lipseşte stăpînirea de sine.

(Pilde 25, 27—28)

● Cel ce îşi ascunde păcatele sale nu propăşeşte, iar cel ce le mărturiseşte şi se lasă de ele va fi miluit.

(Pilde 28, 13)

● Cine iubeşte banii nu se va sătura de bani, iar cel ce iubeşte bogăţia nu va avea parte de rodul ei. Şi aceasta este deşertăciune.

(Ecclesiast 5, 9)

● Este o răutate cumplită pe care am văzut-o sub soare: bogăţii puse la o parte de stăpînul lor pentru a lui nenorocire.

(Ecclesiast 5, 12)

● Fiţi desăvîrşiţi, precum şi tatăl vostru cel din ceruri desăvîrşit este.

(Matei 5, 48)

● Fiţi înţelepţi ca şerpii şi nevinovaţi ca porumbeii.

(Matei 10, 16)

● Nimic nu este acoperit ca să nu se descopere şi ascuns care să nu se vădească.

(Matei 10, 26)

● Dumnezeu mi-a arătat că pe nici un om să nu-l socotesc spurcat sau necurat.

(F. Ap. 10, 28)

● Întru toate v-am dat vouă pildă, că ostenindu-vă aşa se cade să ajutaţi pe cei slabi şi să vă aduceţi aminte de cuvîntul Domnului Iisus, căci el a zis: Mai fericit este a da decît a lua.

(F. Ap. 20, 35)

● Cele nevăzute ale lui (Dumnezeu), veşnica lui putere şi dumnezeire, se văd lămurit de la începutul lumii în făpturile lui.

(Romani 1, 20)

Bucuria vieţii

— Ai avut multe bucurii în viaţă? Cred, dar părerea mea este că însăşi viaţa este o mare bucurie. Este bucurie pentru că poţi contempla frumuseţea lumii şi măreţia armoniilor ei. Este bucuria realizărilor personale. E bucuria marilor realizări ale poporului. E bucuria dragostei frăţeşti.

Nu trebuie ca o boală sau o întristare să-ţi întunece privirea limpede a ochilor sufletului tău, căci ştii că un luminat trăitor al vieţii duhovniceşti a spus: „De nu vrei să suferi, cum vrei să fii prieten al Răstignitului Hristos?" Atunci de ce cîrteşti?

Dar uneori chiar în durere simţi multe momente înălţătoare de bucurie. Ţi se pare inexplicabil că în asemenea clipe îţi vine să îmbrăţişezi pe primul trecător ca pe un frate în loc să îl ocoleşti? Află că este harul lui Dumnezeu care ţi-a invadat sufletul cu o bucurie pe care numai Sfinţii au gustat-o în plinătatea ei, cînd au privegheat rugîndu-se. Deci, roagă-te şi munceşte şi vei avea multe asemenea bucurii.

Pr. *Vasile Petrica*

Sf. Ioan Valahul

(Urmare din pag. 3)

legea turcească, mahomedană. Tînărul Ioan nu s-a lăsat înduplecat, rămînînd în credinţa strămoşească. Astfel s-a dovedit statornic şi nu s-a lăsat ademenit de repetatele stăruinţe ale acelei femei bogate, care a căutat să-l înduplece cu fel de fel de promisiuni şi daruri. Dar nici slobozirea din robie, nici bogăţia şi nici altceva nu l-au putut înduplecа. Dragostea de legea strămoşească în care s-a născut şi dorul de potecile copilăriei îl stăpîneau mai presus de orice; mai presus de toate bogăţiile şi viaţa fastuoasă constantinopolitană, care i se ofereau.

După vreo doi ani şi jumătate, stăpîna sa, văzînd că nu poate să-şi înduplece robul la primirea legii turceşti, plină de mînie l-a pîrît stăpînitorului cetăţii Constantinopolului. Acesta l-a închis în temniţă. Acolo a urmat alte stăruinţe ale stăpînei sale, dar totul a fost în zadar. În cele din urmă, tînărul Ioan a fost spînzurat în ziua de 12 mai, anul 1662. În acest fel, robul român s-a mutat către Domnul, fiind trecut în rîndul Sfinţilor Mucenici, cu numele de Ioan Valahul.

Viaţa sa a fost scrisă pe larg de un mare dregător al Patriarhiei din Constantinopol, care se chema Ioan Cariofil.

Sf. Mucenic Ioan Valahul rămîne în cinstea noastră a credincioşilor români, ca un vrednic păstrător al credinţei creştine ortodoxe şi ca un mare iubitor al plaiurilor noastre părinteşti.

Împreună cu ceilalţi Sfinţi, el se roagă lui Dumnezeu pentru ocrotirea credincioşilor noştri, a cărui odraslă a fost. Ca floare smulsă din pămîntul românesc în vremuri grele, Sf. Ioan Valahul şi-a păstrat mireasma credinţei şi prin sfîrşit mucenicesc a fost sădit de Dumnezeu în patria cerească a tuturor Sfinţilor.

Pr. I Buta

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

Sibiu, 15 mai 1971 Nr. 19—20

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Vechiul Testament în apostolatul Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian

— Spicuiri —

Vechiul Testament este cea dintîi parte a Sf. Scripturi, este începutul Revelaţiei scrise şi este pentru creştinism ceea ce este rădăcina pentru floare. Înainte de a se descoperi, credinţa creştină era ascunsă în Vechiul Testament sau cum ar zice Sf. Apostol Pavel: „Vechiul Testament pedagog ni s-a făcut nouă“ (Gal. 4, 3).

În mărturisirile de credinţă locul Vechiului Testament este totdeauna alături de Noul Testament. Expresiile „cred întru Duhul Sfînt, carele a grăit prin prooroci“, din articolul 8 al Simbolului de credinţă, sînt o confirmare tocmai a aceleiaşi învăţături care afirmă că Vechiul Testament n-a izvorît din gîndire pur omenească.

În atitudinea faţă de Vechiul Testament, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian propovăduieşte, în toată puritatea ei, învăţătura ortodoxă care învaţă că sînt destule motive de dogmă şi morală care obligă a preţui paginile Bibliei Vechi. Iată de ce Prea Fericirea Sa a ţinut să ne dea Psaltirea, în mai multe ediţii, apoi Biblia întreagă, manualul de Vechiul Testament, pentru uzul studenţilor de la Institutele Teologice etc.

Ce este Vechiul Testament după învăţătura Bisericii Ortodoxe? Care-i valoarea lui pentru preot şi credincioşii noştri? Scriptura veche şi dreptatea socială, concepţia ei despre om, muncă şi proprietate, Vechiul Testament în slujba păcii, atitudinea lui faţă de război, Vechiul Testament şi ecumenismul. Iată cîteva întrebări la care sintetizînd materialul biblic din opera Prea Fericitului Patriarh Justinian, reflectată parţial cu osebire în volumele „Apostolat social“, ne îngăduim să dăm un răspuns în orientarea noastră pe linia, „pe care trebuie să meargă orice stegar al lui Hristos“ — după spusa Prea Fericirii Sale.

În Sfînta Scriptură sînt pagini care oferă exemple de adevărat devotament faţă de marile idealuri, iar, în clipe hotărîtoare pentru viaţă, Sfînta Scriptură ne dă pildă cu Isaia, Moise şi alţii.

Cu totul în duhul Scripturii, Prea Fericitul Patriarh susţine că la temelia vieţii trebuie să se aşeze cea mai mare poruncă din Scriptură: legea dragostei. Această poruncă se referă la Dumnezeu, iar apoi la oameni. Una este porunca mare şi cea dintîi, iar a doua este asemenea de mare ca şi cea dintîi. Aceste două porunci în care se cuprinde Legea şi prorocii sînt cele două table ale legii săpate adînc în lespedea inimii.

Dragostea faţă de aproapele se manifestă prin dreptate. Dreptatea e lucru sfînt şi dumnezeiesc pe care Isaia (10, 1—2) pretinzînd-o pentru toţi scria: „Vai de cei care fac legi nedrepte şi de judecătorii care scriu hotărîri silnice, ca să răpească dreptatea oropsiţilor, să prade pe văduve şi pe orfani“.

Faţă de cei stăpîniţi de un duh egoist Prea Fericitul Justinian invocă blestemul profetului Isaia: „Vai vouă care adăugaţi casă lîngă casă şi grămădiţi ţarină lîngă ţarină“.

Ispita speculei pentru a dobîndi un cîştig mai mare decît cel cuvenit, P. F. Sa o urgiseşte cu pildele lui Solomon 11, 26, unde scris este „că cel ce vinde grîul scump e blestemat de popor“.

Statornicind obligaţia de a munci, Sfînta Scriptură a Vechiului Testament îi oferă principiul cel mai înalt cînd afirmă împreună cu Prov. 12, 24 că „mîna celor harnici va stăpîni, căci, după cuvîntul Psalmistului (71, 16), atunci, va fi belşug de pîine pe vîrfurile munţilor şi holdele se vor pleca sub povara vîntului“.

Pentru îndeplinirea îndatoririlor cetăţeneşti şi pentru a se practica faptele îndurării, Prea Fericitul se identifică cu Iisus Sirah 4, 33: „Să nu fie mîna ta întinsă a lua şi strînsă a da“.

Pe cei care se ostenesc pentru apărarea păcii îi fericeşte pentru că spus este de profetul Isaia 2, 4 „că vom preface săbiile în pluguri şi pacea va deveni o strălucită înfăptuire a omenirii“. Oamenii muncii nu vor mai fabrica unelte de război. „În duhul dragostei şi al înţelegerii frăţeşti se întind punţi de prietenie şi pace între toate neamurile“, spune Prea Fericirea Sa. Rătăcirea care face pe unii să fie stăpîniţi de închinarea la viţelul de aur o osîndeşte, iar pe cei care fac cauză comună cu cei stăpîniţi de dorinţa criminală de a ucide într-un nou război îi numeşte rătăciţi, pentru că au uitat cuvintele Ziditorului, care a poruncit zicînd: „Creşteţi şi vă înmulţiţi!“ (Geneza 1, 28). Celor răi Dumnezeu le stă împotrivă şi „ţine în inima sa sabia pedepsei pentru cei ce varsă sîngele nevinovaţilor“ (Ieremia 46, 10).

Bucuria de-a fi gazdă bună pentru cei cu gînduri bune, Prea Fericitul Patriarh o exprimă cu graiurile Psalmistului: „Binecuvîntat este cel ce vine întru numele Domnului“ (117, 25—27) şi tot de acolo împrumută accente de veselie exclamată de Psalmistul David: „. . . . Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa“ (Ps. 117, 118).

În pastorala adresată credincioşilor de pe ogoare cu prilejul muncilor de primăvară (1952), purcede de la rînduiala aşezării de Dumnezeu dintru început cînd a zis: „De acum cît va trăi pămîntul, semănatul şi seceratul nu vor mai înceta“ (Gen. 8, 22).

Pe meleagurile ţării noastre au apus de mult vremurile în care unii munceau iar alţii se bucurau de roadele ostenelilor, vremuri despre care proorocul Agheu zice (1, 6): „Voi aţi semănat mult dar aţi cules puţin, aţi mîncat dar nu v-aţi săturat, v-aţi îmbrăcat dar nu v-aţi încălzit“.

În cuvîntarea rostită în Catedrala din Alba-Iulia în ziua de 21 octombrie 1958, cu prilejul aniversării a zece ani de la Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania, Prea Fericitul Patriarh Justinian exprimă sentimentul bucuriei că sîntem iarăşi una, că ne-am strîns din nou în casa părintească, cu vorbele Psaltirii (132, 1): „Ce bine şi frumos este să fie fraţii împreună“.

Prea Fericitul Patriarh Justinian preţuieşte importanţa Vechiului Testament şi-l consideră de un real folos pentru nevoile sufleteşti ale credincioşilor, pentru că el este preistoria creştinismului. Noul Testament este o prelungire firească a celui Vechi. Amîndouă Testamentele formează o unitate aşa cum rădăcina cu trunchiul formează copacul.

De aceea, în ce priveşte caracterul profetic al Vechiului Testament, Prea Fericitul Patriarh şi-a exprimat în nenumărate rînduri convingerea că aproape toţi profeţii Testamentului Vechi, luminaţi de flacăra inspiraţiei Duhului Sfînt, au zugrăvit în cărţile lor crîmpeie din viaţa pămîntească a Fiului lui Dumnezeu.

Ceea ce leagă Testamentul Vechi de creştinism este mai ales ideea mesianică. După Cartea de învăţătură, tipărită cu binecuvîntarea Prea Fericitului Patriarh Justinian, se poate alcătui o biografie a Mîntuitorului, mult apropiată de cea a Evangheliştilor. Se precizează acolo naşterea lui

(Continuare în pag. 2)

CINSTIREA deosebită a Maicii Domnului

II

În articolul precedent am înfăţişat învăţătura ortodoxă despre preacinstirea, mai mare decît a tuturor Sfinţilor, pe care o dăm Maicii Domnului atît pentru că ea singură s-a învrednicit să primească de la Dumnezeu cinstea cea mai mare de a naşte pe Mîntuitorul lumii, cît şi pentru că — prin această naştere — ea a fost curăţită de păcate mai mult decît orice altă fiinţă din cele care poartă trup pămîntesc.

Dar unii dintre credincioşii creştini, şi anume aceia care nu admit venerarea Sfinţilor, se ridică împotriva acestei învăţături şi practici a Bisericii noastre.

Aceştia o consideră pe Sfînta Fecioară Maria ca fiind o femeie onorabilă, pentru că a născut pe Mîntuitorul. Atît! Încolo susţin că ea a fost o femeie ca oricare alta, căreia nu i se cuvine o cinstire deosebită.

În această poziţie deosebitoare a lor, ei încearcă să se întemeieze pe anumite locuri scripturistice, pe care le folosesc ca obiecţiuni împotriva învăţăturii noastre despre preacinstirea Maicii Domnului.

În primul rînd, ei se referă la locul de la Matei 12, 47—50, care redau cuvintele Mîntuitorului cu prilejul episodului respectiv. Acestuia îi dau interpretarea: Fiul ei, Iisus Hristos, n-a cinstit-o pe Fecioara Maria, pentru că faptul că ea i-a fost mamă nu are nici o importanţă. Pentru că în faţa Mîntuitorului legăturile Sale de sînge sau de înrudire trupească nu au nici o valoare şi nici o precădere (prioritate) faţă de legăturile Sale spirituale cu aceia care fac voia Tatălui, indiferent cine sînt aceştia.

De aici desprind apoi concluzia: Pentru că nici Fiul ei însuşi, Iisus Hristos, n-a cinstit-o, nici noi nu trebuie să dăm prea multă cinstire Fecioarei Maria.

Numai că în acest loc este vorba despre altceva decît pretind ei, şi anume că în afară de înrudirea trupească, mai există încă şi o altă înrudire cu Domnul nostru Iisus Hristos: *înrudirea sufletească*. Aceasta constă în a face voia lui Dumnezeu. Ea este mult mai mare şi mai importantă pentru că nu se bazează pe o legătură trupească, ci pe una sufletească. Căci credinciosul care face voia lui Dumnezeu, devine înrudit sufleteşte cu Dumnezeu, deoarece este cu totul ataşat Acestuia!

Dar de aici nu rezultă nicidecum că înrudirea sufletească desfiinţează sau micşorează înrudirea trupească. Deosebirea este numai că înrudirea spirituală are prioritate faţă de înrudirea trupească, precum şi că pe cea dintîi o poate cîştiga oricine dintre credincioşi, prin împlinirea voii Tatălui ceresc.

În al doilea rînd, cei ce nu se împacă cu învăţătura şi practica noastră, recurg la locurile de la Ioan 19, 26 şi 2, 4, pe care le tălmăcesc în sensul: Însuşi Fiul ei i s-a adresat într-un mod dispreţuitor. Ceea ce însemnează că a fost căsătorită, nu fecioară. De aceea, nici noi, credincioşii, n-o putem socoti mai mult şi nici nu-i putem aduce o cinstire deosebită.

Or, în primul loc ioaneic dintre cele două menţionate mai sus, nu poate fi nicidecum vorba despre dispreţ, pentru că se îngrijeşte de soarta ei prin faptul că o dă în grija celui mai iubit Apostol al Său. Această atitudine constituie o cinstire în adevăratul înţeles al cuvîntului, care confirmă prin faptă învăţătura pe care a propovăduit-o Mîntuitorul în legătură cu porunca a V-a din Decalog, atunci cînd a învinuit greu pe iudei că nu respectă corect această poruncă (vezi Matei 15, 3—9; Marcu 7, 7—13).

(Continuare în pag. 2)

MARTORI AI INVIERII

Minunea Învierii Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos stă la temelia vieții, propovăduirii și credinței creștinești, așa cum atît de limpede exprimă acest adevăr Sf. Apostol Pavel, zicînd: „Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică este și credința noastră“ (I Cor. 15, 14), Dar Hristos a înviat din morți! Și această realitate întărește esențial credința tuturor fiilor Bisericii creștine în Dumnezeirea întemeietorului ei, în „Iisus Hristos, Fiu lui Dumnezeu, născut, carele din Tatăl s-a născut mai înainte de toți vecii“; cum spune crezul.

După cum citim în Sf. Scriptură, mare este numărul celor fericiți care s-au învrednicit să-l vadă pe Hristos-Domnul cel înviat și care rămîn prin veacuri matori ai Învierii Domnului.

Mai întîi, între acești martori intră chiar ostașii puși de strajă la mormîntul Domnului. Aceștia, în clipa învierii Domnului, s-au spăimîntat în așa măsură, încît au căzut la pămînt „și s-au făcut ca niște morți“ (Matei 28, 4). De bună seamă, dacă în fața lor nu s-ar fi petrecut un fapt cu totul neobișnuit, și care fapt este Învierea Domnului, păzitorii mormîntului nu ar fi fost cuprinși de frică într-o asemenea măsură.

În dimineața Învierii, femeile mironosițe „au venit să vadă mormîntul“ (Matei 28, 1), „aducînd miresmele ce gătiseră“ (Luca 24, 1), ca să ungă trupul Domnului. „Și intrînd au găsit piatra răsturnată de pe mormînt, dar n-au aflat trupul Domnului Iisus și se mirau ele de aceasta“ (Luca 24, 1—4). Dar îngerii „stînd înaintea lor în veșminte strălucitoare“ (Luca 24, 4), ...„au zis către dînsele: Ce căutați pe cel viu printre cei morți? Nu este aici, ci s-a sculat. Aduceți-vă aminte cum v-a grăit vouă, încă fiind în Galileea, zicînd, că Fiul Omului trebuie să se dea în mîinile oamenilor păcătoși și să se răstignească, iar a treia zi să învieze“ (Luca 24, 5—7).

Venind de la mormînt, în grădina unde se afla mormîntul, femeile mironosițe s-au întîlnit față în față cu Mîntuitorul Hristos, care le-a grăit astfel: „Bucurați-vă!... Nu vă temeți! Mergeți și vestiți fraților mei să meargă în Galileia. Acolo mă vor vedea“ (Matei 28, 9—10). Cu adevărat, femeile mironosițe au avut cel mai fericit prilej de sfîntă bucurie, au alergat în cetatea Ierusalimului și s-au făcut „femei binevestitoare“ ale Învierii lui Hristos. „Iar după ce s-au dus ele, iată unii din străjeri venind în cetate au vestit arhiereilor toate cele ce s-au făcut“ (Matei 28, 11), adeverind și ei în acest chip, minunea Învierii.

Cum este ușor de înțeles, vestea adusă de paznicii mormîntului a născut mare îngrijorare în sînul arhiereilor, pentru care pricină „adunîndu-se împreună cu bătrînii, au făcut sfat și au dat bani mulți ostașilor, zicînd: Spuneți că ucenicii lui venind noaptea l-au furat pe el, pe cînd dormeați voi. și de va ajunge (vestea) aceasta la procuratorul, noi îl vom potoli pe el, și pe voi fără de grijă vă vom face“ (Matei 28, 12—14). Nădăjduind deci să cumpere vigilența și tăcerea ostașilor de strajă, chiar vrăjmașii Mîntuitorului se fac martorii despre Învierea Lui.

Tot în dimineața Învierii, Sf. Apostoli Petru și Ioan au mers la mormîntul Mîntuitorului, au intrat în el pe rînd și nu au găsit trupul lui Iisus. Dar „au văzut giulgiurile zăcînd“ (Ioan 20, 5), ...„iar mahrama care fusese pe capul lui Iisus nu zăcea împreună cu giulgiurile, ci (era) învăluită deosebi, în alt loc“ (Ioan 20, 7). Astfel, ei au văzut și au crezut (cf. Ioan 20, 8), că Hristos a înviat din morți.

În Duminica Învierii, Hristos cel înviat a călătorit la Emaus împreună cu ucenicii Luca și Cleopa, a grăit cu ei, pe drum, despre învierea Sa; la Emaus, a stat la masă cu acești doi ucenici, „a luat pîinea și binecuvîntînd și frîngînd a dat-o lor“ (Luca 24, 30) spre mîncare. În acel moment celor doi ucenici „li s-au deschis ochii și l-au cunoscut pe El; dar El s-a făcut nevăzut de dînșii“ (Luca 24, 31). L-au cunoscut și au mărturisit unul către altul: „Au nu era inima noastră aprinsă întru noi, cînd ne grăia pe cale și cînd ne tîlcuia Scripturile“ (Luca 24, 32).

Și iarăși în aceeași zi, spre seară, în casa din Ierusalim unde se găseau Sf. Apostoli, Mîntuitorul Hristos a mers și „a stătut în mijlocul lor și le-a zis: Pace vouă!“ (Luca 24, 36). „Iar ei, spăimîntați și tulburați fiind li se părea că văd duh. Și le-a zis: Ce sînteți tulburați? Și pentru ce se suie asemenea gînduri în inimile voastre? Vedeți mîinile și picioarele mele, că eu însumi sînt. Pipăiți-mă și vedeți că duhul carne și oase nu are, cum mă vedeți pe mine că am“ (Luca 24, 37—39).

Dar „ei încă tot necrezînd de bucurie și de mirare, le-a zis: Aveți ceva de mîncare aici? Iar ei i-au dat lui o bucată de pește fript, și dintr-un fagure de miere. Și luînd, a mîncat în fața lor“ (Luca 24, 41—43).

Oare cum ar fi mîncat Mîntuitorul Hristos, dacă nu ar fi fost El cel înviat, El în trupul Lui preamărit prin Înviere? Iar după ce a mîncat, le-a și grăit, zicînd că „așa este scris și așa trebuia să pătimească Hristos și a treia zi să învieze din morți“ (Luca 24, 46)... „Iar voi sînteți mărturii acestora“ (Luca 24, 48).

Dar în ziua aceea, Sf. Apostol Toma nu a fost de față la venirea Mîntuitorului și cînd s-a întors între ei, Sfinții Apostoli l-au întîmpinat cu vestea plină de negrăită bucurie: „Am văzut pe Domnul! Iar el a zis lor: De nu voi vedea în mîinile Lui semnul cuielor și de nu voi pune mîna mea în coasta Lui nu voi crede!“ (Ioan 20, 25).

Sf. Apostol Toma nu era necredincios, ci un om care ardea de dorința de a-și întări credința în Hristos prin toate mijloacele cu putință, dorință care i s-a împlinit, spre a lui și a multora mulțumire. După opt zile Mîntuitorul a venit din nou în casa unde se aflau Sf. Apostoli și Toma împreună cu ei. Și i-a zis lui Toma: „Adu-ți degetul tău încoace și vezi mîinile mele, și adu mîna ta și o pune în coasta mea, și nu fi necredincios, ci credincios“ (Ioan 20, 26—27).

Apostolul Toma a răspuns îndată invitației Învățătorului său; el a pipăit rănile Mîntuitorului, credința i s-a întărit după sfînta-i năzuință și a exprimat convingerea deplină în învierea Lui, zicînd: „Domnul meu și Dumnezeul meu!“ (Ioan 20, 28). Mîntuitorul Hristos l-a fericit pe Apostolul Toma pentru că „l-a văzut și a crezut“.

Și cînd ucenicii se găseau, pescuind, la Marea Tiberiadei, Mîntuitorul Hristos li s-a arătat din nou și i-a ajutat să-și împlinească cu prisosință meșteșugul lor pescăresc. Iar „după aceea s-a arătat la mai mult de cinci sute de frați deodată“ (I Cor. 15, 6) și încă multora, înainte de a se înălța la cer.

Cum arătam și la început, toate aceste amănunte se găsesc în Sf. Scriptură, la locurile arătate. Și ele s-au scris pentru noi, „ca să credem că Iisus este Hristos, Fiul lui Dumnezeu și crezînd, să avem viață în numele Lui“ (Ioan 20, 31).

D. Călugăr

(Urmare din pag. 1)

Hristos (Miheia 5, 2), timpul nașterii (Daniil 9, 24), nașterea din Fecioară (Isaia 7, 13), originea divină și veșnică (Ps. 2, 5), intrarea în Ierusalim (Zaharia 9, 9), moartea în floarea vieții (Isaia 53, 2—8), pătimirea pentru păcatele altora etc.

Ultimul capitol, din volumul al IX-lea din „Apostolat social“ (București 1968), este intitulat: „Rîvna casei tale“. Inspirat din Vechiul Testament, titlul îmbrățișează trăirea credinței prin atașamentul față de Sfînta Biserică și față de Patrie, întocmai cum pentru personalitățile Vechiului Testament drumul pe care au mers a fost cel al slujirii lui Dumnezeu și a oamenilor.

Pe linia celor spuse pînă acum deosebit de important însă este anul 1968, cînd apare, sub îndrumarea și purtarea de grijă a Prea Fericitului Patriarh, Sfînta Scriptură, în București. Este cea dintîi carte de care preotul și credinciosul aveau nevoie.

Din încredințarea Prea Fericitului Patriarh, textul a fost controlat și corectat aducîndu-i-se multe îmbunătățiri față de textele anterioare ale Bibliei românești. De aceea ne exprimăm marea bucurie pe care ne-o oferă Prea Fericitul Patriarh Justinian, prin Biblia cea nouă, pe care avînd-o și înțelegînd-o sub îndrumarea Bisericii, ne învățăm și mai mult cum să trăim, cum să ne slujim cît mai deplin Biserica și Patria, cum să ducem mai bine la îndeplinire patriarhiceasca poruncă: „Mai multă dragoste, pace și înfrățire între toate popoarele pămîntului“.

Sintetizînd materialul biblic din opera scrisă a P. F. Patriarh Justinian, putem alcătui un prețios îndrumător în cunoașterea Sfintei Scripturi a Testamentului Vechi.

Citind deci pildele și îndemnurile date de P. F. Sa, găsim o călăuză prețioasă și în ce privește înțelegerea Vechiului Testament, care este o scrisoare a lui Dumnezeu către noi toți. Problemele care se pun în Vechiul Testament sînt multe, după cum multiple sînt și problemele vieții. Vechiul Testament nu este ultimul cuvînt; el se înțelege deplin abia privit prin lumina prelungirii sale firești, Noul Testament. Prin modul întrebuințării, P. F. Patriarh fixează atitudinea Bisericii Ortodoxe față de Vechiul Testament și indică locul pe care îl ocupă în Revelația divină.

Prof. *N. Neaga*

Cinstirea deosebită a Maicii Domnului

(Urmare din pag. 1)

În cel de-al doilea loc ioaneic pomenit mai sus, Mîntuitorul o numește „femeie“ nu în sens de femeie căsătorită și nici în sens de dispreț, ci numai în înțeles de gen sau de sex. Ceea ce se sprijinește și pe faptul consemnat la Ioan 20, 12—13, din care rezultă că cei doi îngeri s-au adresat tot în felul acesta Mariei Magdalena la mormînt: „*Femeie*, de ce plîngi?“ De asemenea, locul de la F. Ap. 1, 11, care ne arată că cei doi bărbați care s-au arătat cu prilejul înălțării la cer a Domnului, s-au adresat Sf. Apostoli cu cuvintele: „*Bărbați* galileeni, de ce stați uitîndu-vă la cer?“

În ambele cazuri semnalate mai sus, cuvintele „femeie“ și „bărbați“ nu au fost adresate în chip disprețuitor, ci din contră, în mod mîngîietor. De aceea, nu se poate nicidecum înțelege de aici că Maria Magdalena și toți Sf. Apostoli au fost căsătoriți. De unde rezultă limpede și categoric că felul acesta de agrăire are în vedere starea de gen și nu starea civilă a celor agrăiți.

Dacă mai adăugăm și faptul că la iudei și la greci acest mod de agrăire se îndrepta cu deosebire către cei mai apropiați și mai intimi, atunci ne dăm seama că aceste cuvinte sînt mai de grabă un titlu de cinste și de respect.

În al treilea rînd, credincioșii care nu sînt de acord cu practica și învățătura ortodoxă, încearcă să se sprijinească pe faptul că Sf. Scriptură ne spune — de mai multe ori — că nu avem decît un singur mijlocitor al mîntuirii noastre, și anume pe Domnul nostru Iisus Hristos. Provocîndu-se la respectivele locuri, ei ne critică pe noi, credincioșii ortodocși, că adresăm Maicii Domnului cuvinte ca acestea: „Nu avem alt ajutor înafară de tine“, sau: „Prea Sfîntă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi“.

Dînd cuvenitul răspuns acestei învinuiri ce ni se aduce, nu vom reveni asupra înțelesului pe care îl are — în învățătura noastră ortodoxă — cuvîntul „mijlocitor“, pentru că l-am lămurit și precizat în articolele anterioare privitoare la cultul sfinților.

Ne oprim numai asupra modului nostru de adresare către Maica Domnului prin cuvintele: „Nu avem alt ajutor înafară de tine...“ Or, cuvintele acestea — în înțelesul pe care li-l acordăm noi, credincioșii ortodocși — nu tăgăduiesc nici faptul că Domnul nostru Iisus Hristos este *unicul Mijlocitor* al mîntuirii obiective, după cum nu tăgăduiesc nici rodnicia oricărui alt ajutor în legătură cu mîntuirea noastră subiectivă.

Aceasta pentru că înțelesul pe care-l atribuim noi, ortodocșii, acestei agrăiri este următorul: Tu ne poți da cel mai mare ajutor în mîntuirea noastră subiectivă. Un ajutor, altul decît al tău, la fel de mare, nu găsim la nici un alt sfînt. Cu alte cuvinte: Nu avem pe altcineva, care să ne poată ajuta atît de mult cît ne poți ajuta tu, ca Maică a Dumnezeului nostru!

Pe de altă parte, cuvintele de rugăciune: „Prea Sfîntă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi“ — exprimă cererea noastră către Maica Preacurată: Înduplecă pe Fiul Tău să ne mîntuiască; sau: Fă ca mîntuirea noastră să fie deplină și adevărată!

Din toate cele mai sus arătate, rezultă limpede și categoric că prin preacinstirea Maicii Preacurate nu supărăm nicidecum pe Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul ei. Căci prin aceasta nu îi scădem întru nimic din adorarea ce i se cuvine să i-o aducem. Din contră, o accentuăm și o intensificăm, bineștiind că: „Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi!“

Iată de ce, avînd limpede în minte rînduiala Maicii Domnului în planul mîntuirii noastre, se cuvine să dăm slavă lui Dumnezeu, că și după trecerea ei din viața aceasta, nu a încetat rolul ei de *ocrotitoare* a credincioșilor: „Întru naștere fecioria ai păzit, *întru adormire lumea nu ai părăsit*. de Dumnezeu Născătoare“ (Troparul Adormirii).

Ocrotirea Maicii Domnului constă în mijlocirea ei — pentru noi — către Fiul ei, Mîntuitorul Iisus Hristos.

Ocrotirea Maicii Domnului constă în rugăciunea ei necontenită pentru lume, rugăciune care ajută rugăciunile noastre să se ridice la tronul Fiului ei!

Drept aceea, s-o rugăm fierbinte să ne ajute să fim „uniți în cuget“, să trăim în pace (Cf. II Cor. 13, 1)!

C. Sîrbu

Un capitol de seamă din istoria Transilvaniei

În editura Dacia din Cluj, a apărut lucrarea: *Studii privind istoria modernă a Transilvaniei*, scrisă de „valorosul istoric american" prof. Keith Hitchins, după cum îl numeşte prof. Ştefan Pascu în paginile din fruntea acestei cărţi.

Prof. Keith Hitchins, care, după cum afirmă eminentul istoric român amintit, „s-a impus în lumea istoricilor contemporani ca unul din cei mai buni cunoscători şi mai obiectivi cercetători ai sud-estului european", în prima parte din lucrarea sa „urmăreşte rolul ascendent al episcopului şi apoi al Mitropolitului Andrei Şaguna pe cele trei planuri: naţional, cultural (şcolar) şi bisericesc".

Partea a doua din cartea aceasta cuprinde comunicarea prezentată de prof. Keith Hitchins, la Congresul internaţional de la Bratislava: 28 august — 1 septembrie 1967, privind compromisul (dualismul) austro-ungar din 1867.

Acest capitol, ce poartă titlul: Românii din Transilvania şi compromisul dualist (1865—1869), ce „s-a bucurat, la Bratislava, de o bună apreciere din partea participanţilor", cuprinde „străduinţa românilor pentru obţinerea deplinei egalităţi cu maghiarii, saşii şi secuii mai întîi, iar apoi, în 1865—1869, lupta românilor pentru împiedicarea compromisului dualist".

Cartea se încheie printr-un capitol, care, alături de celelalte două, formează „trei studii care de fapt pot fi socotite trei capitole ale unei singure probleme şi anume problema naţională a românilor din Transilvania în a doua jumătate a secolului XIX-lea". În acest capitol, intitulat: Nicolae Cristea şi mişcarea naţională românească din Transilvania, „Keith Hitchins reconstituie o figură vrednică, un exemplu de cumineţenie şi dăruire, pentru cei mulţi şi oropsiţi; figura „cumpănitului publicist şi remarcabilului intelectual Nicolae Cristea" ce nu s-a abătut vreodată de la drumul socotit de el ducător la scop: ridicarea economică şi culturală a maselor ţărăneşti şi, ca urmare, emanciparea socială şi naţională a poporului român". Acestui ideal, ani de-a rîndul s-a dăruit cu mărinimie prof. Nicolae Cristea, luptînd pentru realizarea lui neobosit, cu deosebire prin paginile gazetei „Telegraful Român" din Sibiu, al cărei redactor a fost mult timp.

„Cristea, remarcă prof. Hitchins, pînă în ultimii ani ai vieţii sale, le-a cerut conaţionalilor săi unitate de scop, disciplină şi, mai presus de orice, participarea activă la evenimentele constituţionale ale statului". El „era pentru un schimb liber de opinii ca cea mai adevărată cale de a elucida problemele importante ale zilei".

Lucrarea: Studii privind istoria modernă a Transilvaniei, scrisă de prof. Keith Hitchins, reprezentînd o pagină din istoria poporului român din Transilvania, care este scrisă cu înalt spirit de răspundere şi documentat, de „un foarte serios cunoscător al problemei naţionale din Monarhia habsburgică în sec. al XIX-lea", nu trebuie să lipsească din biblioteca celor dornici să cunoască mai bine trecutul poporului nostru din Transilvania.

Arhim. *I. Chira* — Rohia

Comemorarea lui Iosif Vulcan

În 31 martie a.c. s-au împlinit 130 de ani de naşterea lui Iosif Vulcan (1841—1907), una dintre marile presonalităţi transilvănene pe tărîm naţional şi cultural.

Fiu de preot, născut în satul Holod, judeţul Bihor, şi-a terminat studiile de drept în anul 1864, dar, dedicîndu-se scrisului, a renunţat la cariera de jurist pentru care s-a pregătit.

Jubileul a fost comemorat în mod deosebit printr-o adunare solemnă la Oradea, unde a activat Iosif Vulcan, în cadrele căreia scriitorul Radu Enescu — redactor şef adjunct al revistei „Familia", a evocat personalitatea multilaterală a celui comemorat, iar seara a fost prezentată pe scena teatrului local piesa sa: „Gărgăunii dragostei".

Iosif Vulcan a fost comemorat şi în satul său natal Holod, de către Comitetul judeţean de cultură şi artă. De asemenea se va pune pe zidurile casei unde s-a născut o placă comemorativă.

În 1865, la un an după terminarea studiilor universitare, Iosif Vulcan a întemeiat la Budapesta, prestigioasa revistă „Familia", pe care a mutat-o apoi la Oradea Mare, în jurul căreia s-au strîns o serie de distinse colaborări din colţurile româneşti de pretutindeni, între care şi aceea a lui Mihail Eminescu care, aici şi-a făcut debutul poetic. În 1965 s-a sărbătorit centenarul acestei reviste, după care a început să apară noua ediţie a „Familiei", sub conducerea poetului Alexandru Andriţoiu, într-o ţinută demnă de trecutul ei frumos, care o situează printre cele mai bune publicaţii literare din ţară.

Membru al Academiei Române şi al Astrei, Iosif Vulcan a fost iniţiatorul şi preşedintele societăţii pentru înfiinţarea teatrului românesc în Transilvania, convins fiind că prin intermediul acestuia, posibilităţile de educare morală, pe care el o propovăduia cu ardoare, sînt mult mai mari şi pentru care a scris 30 piese. A mai scris poezii, nuvele, amintiri din călătorie, 4 romane şi a condus timp de 42 ani revista „Familia".

Nu putem încheia fără să nu amintim că Iosif Vulcan a scos întotdeauna în evidenţă valoarea folclorului românesc de pretutindeni, convins fiind că adevărata literatură cultă izvorăşte din literatura populară, din poezia noastră populară.

N.D.G.

BUCURIA INVIERII
oglindită în cîntările Penticostarului

Evenimentul cel mai însemnat din istoria mîntuirii noastre este, fără îndoială, Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. În învăţătura şi trăirea noastră duhovnicească ea marchează piatra de temelie a credinţei şi a mărturisirii, precum şi chezăşia acestei credinţe, după cum ne învaţă Sf. Apostol Pavel: „Dacă Hristos n-a înviat, atunci zadarnică este propovăduirea noastră, zadarnică şi credinţa voastră (I Cor. 15, 14).

De aceea slujbele tuturor Duminicilor cîntă neîncetat prăznuirea Învierii Domnului.

Bucuria Învierii deci nu s-a stins şi nu se stinge niciodată în sufletele creştinilor. Ea a inspirat pe numeroşi scriitori de imne bisericeşti, care, printr-o măiestrie neîntrecută a cuvîntului şi a cîntării, au prezentat într-un stil emoţionant măreţia Învierii lui Hristos şi lucrarea ei mîntuitoare.

Astfel s-a născut cartea numită Penticostarul, care cuprinde rînduiala tuturor slujbelor, începînd din dimineaţa Sf. Duminici a Paştilor şi se sfîrşeşte în prima Duminică după Rusalii, adică Duminica tuturor Sfinţilor. Cele mai multe şi frumoase imne au fost alcătuite de Sf. Ioan Damaschin.

Cuprinsul cărţii prezintă, pe de o parte, bogăţia învăţăturilor referitoare la Învierea Domnului şi bucuria acesteia, împărtăşită credincioşilor, iar pe de altă parte ni se înfăţişează îndemnuri şi datorii creştineşti, care trebuiesc urmate în viaţă, pentru ca şi noi să ne facem părtaşi ai Învierii Sale.

Cîntările Penticostarului actualizează şi permanentizează bucuria biruinţei asupra morţii şi proclamă învierea drept minunea care a sfărîmat iadul şi s-a făcut „începutul altei vieţi veşnice".

Prin Învierea Sa, Hristos-Domnul a încununat cu bucurie netrecătoare Biserica şi credincioşii ei. Dar nu numai Biserica pămînteasca, ci şi pe cea cerească. Căci Iisus Hristos aparţine deopotrivă cerului şi pămîntului, fiind Dumnezeu adevărat şi om deplin. De aceea la Învierea Sa „toate s-au umplut de lumină: cerul şi pămîntul si cele de desubt" (Canonul Paştelui, cîntarea a III-a, troparul 1) deci: „cerurile să se veselească după cuviinţă şi pămîntul să se bucure şi să prăznuiască toată lumea cea văzută şi cea nevăzută, că a înviat Hristos, veselia cea veşnică" (Canonul Paştelui, cîntarea I, troparul 2). Cu nimic nu se poate egala bucuria Învierii Domnului, care a „sfărîmat încuietorile cele veşnice" şi „a deschis nouă porţile raiului".

Paştele Vechiului Testament a fost sărbătoarea eliberării poporului iudeu din robia faraonilor. Fără îndoială era sărbătoarea unei bucurii. Dar faţă de Paştile creştine, ea rămîne doar o preînchipuire. Paştele iudaic comemora eliberarea unui singur popor dintr-o robie omenească şi vremelnică. Iisus Hristos ne-a dezrobit pe toţi credincioşii din robia păcatului şi a morţii veşnice, pe care nimeni altul n-o putea învinge decît numai El — Fiul lui Dumnezeu. De aceea Paştile noastre sînt „nouă şi sfinte ... Paştile cele mari şi preacinstite, Paştile-Hristos izbăvitorul, Paştile cele ce sfinţesc pe toţi credincioşii". Dacă pe drumul eliberării iudeilor din robia faraonilor Dumnezeu le-a dat apă dintr-o stîncă, creştinii sînt îndemnaţi să bea „băutură nouă, nu din piatră stearpă, făcută cu minuni, ci din mormîntul lui Hristos, izvorul nestricăciunii, întru carele ne întărim".

Prăznuirea Sf. Învieri presupune însă trebuinţa înnoirii vieţii. Însuşi Hristos este „Adam cel nou", „Paştile cele noi, Jertfa cea vie", care vesteşte că „trecut-a umbra legii şi harul a venit", iar Învierea" „toată lumea a luminat". Ierusalimul cel vechi, care a răstignit pe Hristos rămîne în umbră. În locul lui apare Ierusalimul cel nou, adică Biserica, căreia i se cîntă „Luminează-te, luminează-te noule Ierusalime, că slava Domnului peste tine a răsărit". În acelaşi context al înnoirii, credincioşii sînt îndemnaţi: „Veniţi în ziua cea vestită a Învierii, să ne împărtăşim din rodul cel nou al vieţei din Împărăţia lui Hristos" şi „să ne curăţim simţirile şi să vedem pe Hristos, strălucind cu neapropiata lumină a Învierii". Numai în chipul acesta noi putem primi vrednicia de a ne numi „poporul cel sfînt al lui Dumnezeu".

A prăznui cu adevărat Învierea lui Hristos înseamnă pentru noi creştinii a te identifica cu viaţa duhovnicească de curăţenie morală, de iubire şi slujire faţă de aproapele, de îngroparea tendinţelor rele, de promovarea binelui şi fericirii pe pămînt.

Pe plan duhovnicesc, răstignirea şi Învierea împreună cu Hristos e acţiunea omului care „Răstigneşte şi îngroapă" tot ce apare stricăcios, păgubitor, sau contrar vieţii, pentru ca să învieze o făptură sau o putere nouă spre împlinirea voii lui Dumnezeu. Însuşi cuvîntul „Paşti" însemnează, în tîlcuire românească „trecere" (vezi sinaxarul Penticostarului), adică schimbarea unei stări, deci trecerea de la o stare la alta. Hristos a înfăptuit trecerea noastră de la starea de păcat, de decădere, de întristare, la izbăvirea de întristare, la concepţia superioară a unei vieţi duhovniceşti în care triumfă învierea şi pacea.

Imnograful exclamă în entuziasmul său: „O, Paştile izbăvire de întristare, Paştile, cu bucurie unul pe altul să ne-mbrăţişăm". Şi fiindcă Hristos a săvîrşit mîntuirea omului din dragoste faţă de neamul omenesc, rugîndu-se chiar şi pentru vrăjmaşii săi, credincioşii sînt îndrumaţi să rămînă însufleţiţi de puterea aceleiaşi dragoste, luminîndu-se cu prăznuirea Învierii „şi unii şi alţii să ne îmbrăţişăm, să zicem fraţilor şi celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru înviere". Învierea lui Hristos a restabilit pacea între Dumnezeu şi noi. De aceea Mîntuitorul, după Învierea Sa, salută totdeauna pe Apostoli cu cuvintele: „Pace vouă".

Perioada Penticostarului rămîne deci pentru noi, fiii Bisericii străbune, un timp special de bucurie sfîntă, bucurie care ne dă noi puteri în împlinirea rosturilor noastre creştineşti în lume.

Pr. M. Colotelo

*DOR DE ŢARĂ**

„O, zumzăitul de albine din poienile patriei mele!
„O, voi, stupi plini de dulceaţă, cu arome de crini şi viorele,
„Vai, cînd stăpîna îmi cere s-aprind o făclie de ceară,
„S-aprinde şi arde în mine durerea şi dorul de ţară.
„Eu am crescut lîngă tei, printre flori de trifoi la prisacă,
„Colo-n poiana-nflorită, sub munte, în patria dacă.
„Şi de aceea mă-năbuş de plîns, cînd stăpîna îmi cere,
„Cupa cu vin de Falerne, să-i fie-ndulcită cu miere.
„Şi de aceea mi-e jale nespusă, mi-e inima grea,
„Ceara şi mierea sînt pradă, răpită din patria mea.
„Pradă şi eu — şi robită romanului crunt şi bogat,
„Mult mai uşor decît lanţuri, orice chinuri aş fi îndurat.
„O! zumzăit de albine, sub teii-nfloriţi la prisacă!
„O! Ţară-ndulcită cu miere, dorita mea patrie dacă!

Z. Laţcu

* Subliniind frumuseţea mereu vie a plaiurilor noastre străbune, aceste versuri evocă o măruntă dar semnificativă frîntură din luptele daco-romane şi anume simţămintele unei tinere sclave smulsă din Dacia, obligată să slujească la unul dintre bogăţaşii din Roma.

Consfătuirea de lucru la Centrul eparhial din Timișoara

Pentru a oferi preoților și credincioșilor din Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului posibilitatea de a cunoaște cît mai îndeaproape problemele cu care este confruntată creștinătatea contemporană, se organizează periodic consfătuiri axate pe teme de actualitate. Una din aceste teme este fără îndoială apropierea dintre Ortodoxie și Biserica Romano-Catolică. Ea a și fost dezbătută în luna ianuarie a. c. Întrucît însă — după cum se știe — printre factorii care dăunează procesul de îmbunătățire a raporturilor dintre cele două mari confesiuni este prozelitismul, concretizat în ceea ce obișnuit se numește „uniatism" (încercarea de atragere la catolicism prin „unirea cu Roma" a unor credincioși ortodocși), cea de a doua consfătuire din acest an ținută la Timișoara, la 1 aprilie, a fost dedicată analizării temei: „Uniatismul în lumina năzuințelor ecumeniste ale creștinătății contemporane". Au participat cadrele de conducere ale eparhiei, profesori ai Seminarului teologic din Caransebeș, protopopii și misionarii protopopești, preoți, membri mireni ai Adunării eparhiale și Consiliului eparhial, membri ai unor Consilii parohiale, credincioși.

Consfătuirea a fost prezidată de Înalt Prea Sfințitul Nicolae, Mitropolitul Banatului, care a arătat, în cuvîntul de deschidere, importanța subiectului pus în discuție.

A urmat apoi expunerea P. C. părinte Dr. Milan Șesan, profesor la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu. Vorbitorul s-a referit pe larg la evoluția suferită de Biserica Romano-Catolică de-a lungul vremii, la condițiile în care s-a înfăptuit oarecînd unirea forțată a unor credincioși ortodocși cu Roma, la scopurile prea puțin evanghelice urmărite, la anacronismul greco-catolicismului luat în sine, cum și la refacerea unității de credință a ortodocșilor aparținînd unor Biserici ortodoxe, ca spre pildă cei ai Bisericii Ortodoxe Române.

Pe marginea documentatei și interesantei expuneri a P. C. părinte prof. M. Șesan, au luat cuvîntul mai mulți participanți. Așa bunăoară P. C. părinte Victor Toldi din Bocșa Montană s-a referit la umilințele impuse în trecut greco-catolicilor români de către Vatican, la neîncrederea cu care erau tratați de conducerea Bisericii Romano-Catolice, la rolul de „cenușăreasă" ce le-a fost totdeauna rezervat. P. C. părinte Trandafir Silvășan de la parohia Bucova, fost preot greco-catolic, a dat glas deosebitei satisfacții de a aparține astăzi Bisericii Ortodoxe Române în sînul căreia se simte „acasă". Despre păgubitoarele lupte confesionale din trecut au vorbit P. C. părinți Dr. Traian Coșeriu din Timișoara III, Ilie Cîmpianu din Caransebeș și Alexandru Nicoliciu din Tîrnova. Ei au tratat, citînd exemple luate din parohiile pe care le păstoresc, armonia ce domnește acum între creștinii români despărțiți pînă înainte cu 23 ani în „două strane".

La sfîrșit, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului a rezumat cele spuse completîndu-le cu elemente suplimentare din care a rezultat că uniatismul constituie o piedică în calea apropierii dintre Ortodoxie și Romano-Catolicism, el ne mai corespunzînd năzuințelor actuale chiar ale romano-catolicilor înșiși. Întemeindu-se pe date ale istoriei poporului nostru, Înalt Prea Sfinția Sa a demonstrat modul firesc în care s-a ajuns la reîntoarcerea fraților rupți oarecînd prin silnicie de Biserica Ortodoxă Română la Ortodoxia străbună.

În partea a doua a consfătuirii rezervată cadrelor de conducere ale eparhiei, protopopilor și misionarilor protopopești, reprezentanților Seminarului teologic din Caransebeș, s-au dat de către Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae și de către părinții consilieri Dr. Ioan Petreuță, Ioan B. Mureșianu și Constantin Comșulea, ample lămuriri cu privire la preîntîmpinarea prozelitismului religios din orice parte ar veni, îmbunătățirea activității pastorale a preoților, misiunea de propovăduire a dreptei învățături creștine etc. . . . Au mai fost luate în considerare o serie de probleme administrativ-bisericești, culturale și economico-gospodărești și s-au dezbătut o serie de măsuri privitoare la buna desfășurare a activității în aceste domenii.

Încheind lucrările consfătuirii, Înalt Prea Sfințitul Nicolae, Mitropolitul Banatului, a îndemnat la transpunerea în viață a tuturor îndrumărilor date și a mulțumit referenților, participanților la discuții și tuturor celorlalți, pentru modul în care au contribuit la rezolvarea problemelor înscrise pe ordinea de zi și le-a adresat urări de noi succese în munca lor închinată slujirii lui Dumnezeu și aproapelui.

Tr. Lugojan

Primăvara

Vînt de primăvară
Bate la fereastră,
Ceru-și limpezește
Zarea lui albastră.

Florile în taină
Își trimit parfumul,
Fluturașii zboară
Unul cîte unul.

Peste vîrf de codrii,
Sub un cer cu stele,
A venit în țară
Stol de rîndunele.

Cuibul de-astă vară
Ce-a rămas pustiu,
Prin a lor viață
Este iarăși viu.

M i c ă păsărică,
Cu glas de vioară,
Sol al bucuriei
Ce-ai venit în țară

Drumurile t a l e
Nu te-au obosit?
Valurile grele,
Cum nu te-au lovit?

Întrebării voastre
Să răspund nu-i greu:
Iubesc zarea-albastră,
Cred în zborul meu!

G. Condur

Din învățăturile Sfinților Părinți
pentru credincioși

● Virtutea este mult mai vrednică de cinste decît bogăția.

● Cînd stomacul este prea plin se aprind și dorințele după plăceri, iar cînd este în cumpătare și acestea rămîn liniștite și mai potolite.

● Animalele nu învață păcatul, iar de virtute se minunează și o cinstesc. Așa de pildă oamenii au dat pierzării pe Daniil, dar l-au scăpat leii, păzind ei pe cel osîndit în chip nedrept, din pizmă.

● Sufletul are atîta putință de a crește, încît nu-i ajunge toată viața pentru desăvîrșirea lui.

(Nil Ascetul)

● Mărturisim că puterea împlinirii poruncilor am primit-o și de legăturile morții ne-au slobozit. Deci sîntem datori cu lucrarea. Dacă nu împlinim poruncile lui Dumnezeu, harul dat nouă nu se va descoperi.

● Cine este mîndru nu se cunoaște pe sine. Căci de s-ar cunoaște pe sine și prostia care se cuprinde în el, nu s-ar mai mîndri. Iar cine nu se cunoaște pe sine, cum poate să cunoască pe Dumnezeu.?

● Orice plănuire a ta să o începi cu Cel ce este începutul a tot binele, ca să fie după voia lui Dumnezeu ceea ce ai de gînd să faci.

● Cel ce este smerit în cugetul său și împlinește o lucrare duhovnicească, cînd citește dumnezeieștile Scripturi pe toate le aduce în legătura cu sine și nu cu altul.

● Nu cugeta și nu face nimic fără un scop plăcut lui Dumnezeu. Căci cel ce călătorește fără scop va osteni în zadar.

● Nu zice: Nu știu ce se cuvine și deci sînt nevinovat dacă nu fac aceea. Dacă le-ai face pe toate cîte le știi că sînt bune, ți s-ar descoperi pe urmă și celelalte, cunoscîndu-se una din cealaltă.

● Să nu neglijezi a avea grijă de gînduri, pentru că lui Dumnezeu nu i se ascunde nici un gînd.

● Mintea devine oarbă prin aceste trei patimi: prin iubire de argint, prin slavă deșartă și prin plăceri josnice.

Mînia, furia, războaiele, uciderile și tot pomelnicul relelor din pricina lor au prins atîta putere între oameni.

● Păcătuind, să nu învinovățești fapta, ci gîndul, căci dacă mintea n-o lua înainte, nu i-ar fi urmat trupul.

● Unii numesc înțelepți pe cei ce deosebesc lucrurile sensibile. Dar înțelepți sînt cei ce stăpînesc voile lor.

● Dumnezeu judecă faptele după intențiile lor. Căci zice: „Să-ți dea ție Domnul după inima ta" (Ps. 20, 5).

● Domnul este ascuns în poruncile Sale și cei ce-l caută pe El îl găsesc pe măsura împlinirii lor.

(Marcu Ascetul)

Gînduri creștine

„Mai mare bucurie decît aceasta nu am,
ca să aud că fiii mei umblă întru adevăr".
(3 Ioan v. 4)

Apostolul se bucură de sporirea întru sănătate și suflet a credincioșilor, de umblarea lor în adevăr, precum și de facerea lor de bine. „Iubitule, nu urma răul ci binele, căci cel ce face bine este din Dumnezeu, și cel ce face rău nu l-a văzut pe Dumnezeu" (Id. v. 11).

Grija pentru bine se realizează prin: autocontrol permanent, prin căință sinceră și îndreptare reală. Acestea fac un cerc închis al virtuților.

Mîntuirea în expresie ortodoxă nu cuprinde compromisuri între virtute și păcat, nici nepăsare la ceea ce face cineva, ci ea este o preocupare de fiecare clipă din partea celui care dorește mîntuirea sufletului său!

„Să nu vă mințiți unul pe altul, fiindcă v-ați dezbrăcat de omul cel vechi, dimpreună cu faptele lui".
(Coloseni 3, 9)

Mîntuitorul Iisus Hristos nu a spus nici un cuvînt strîmb, nici un neadevăr, nici o minciună, fiind unicul învățător al Apostolilor și prin ei al credincioșilor creștini (Matei 23, 10). El i-a privit pe ascultătorii Săi, de variate feluri, în mod adevărat. El știa că ascultătorii Săi sînt îngeri prin gîndurile, cuvintele și faptele lor, dar tocmai de aceea le-a dat acele îndemnuri ca să poată deveni curați la gînd, la vorbă și la faptă.

Nici Sf. Apostoli nu au mers pe drum lăturalnic, al vorbelor deșarte, neadevărate, ci pentru Evanghelia Mîntuitorului au suferit și prigoniri, ca să arate că în adevăr s-au dezbrăcat de omul cel vechi cu apucăturile lui rătăcitoare.

Există și creștini care rătăcesc pe căi de răstălmăciri ale învățăturilor Mîntuitorului. E regretabil, că nu toți creștinii cred la fel și nu se înțeleg întreolaltă, deși Cuvîntul Mîntuitorului este numai unul și același, și nicidecum într-o explicație de multiplicitate. Adevăratul cuvînt al Mîntuitorului se află în organismul său viu, în trupul său, care este Biserica, rînduită să vestească, prin organele ei legale și să lămurească în răspundere verificată ceea ce Mîntuitorul Iisus Hristos a relevat de la Tatăl ceresc.

Prof. *M. Șesan*

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Sibiu, 1 iunie 1971 Nr. 21—22

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

OMAGIU

adus unei orînduiri, pusă în slujba intereselor obşteşti

În atmosfera veselitoare, renăscătoare de viaţă şi de încredere în viaţă a primăverii din acest an, poporul nostru a sărbătorit într-o bucurie generală un eveniment de seamă din viaţa sa: Împlinirea a 50 de ani de luptă pentru mai bine a forţelor democratice din ţara noastră. Evenimentul a fost subliniat sub mii şi mii de forme şi cu toţii am reţinut progresele de negrăit pe care poporul nostru le-a obţinut în toate laturile, sub îndrumarea forţei sale conducătoare.

Un modest dar cald omagiu a fost adus orînduirii din Patria noastră, cu prilejul acestei aniversări, şi de către clerul şi credincioşii din Arhiepiscopia Sibiului în şedinţa festivă care a avut loc în Aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu, vineri, 7 mai 1971. Au participat la această întrunire: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Visarion, episcop-vicar la Mitropolia Ardealului, P. C. vicar Traian Belaşcu, consilieri de la Centrul Arhiepiscopesc, corpul profesoral şi studenţii teologi, angajaţi etc.

În cadrul festivităţii, P. C. prof. Dr. I. Zăgrean a vorbit despre realizările mai de seamă obţinute de poporul român în ultimul sfert de veac, subliniind cu deosebire aspectul moral al orînduirii din Patria noastră, pusă întru totul în slujba intereselor obşteşti.

A urmat un program de compoziţii patriotice, executat de corul studenţilor teologi, condus de P. C. prof. Gheorghe Şoima.

O însufleţită cuvîntare a rostit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care, între altele, a spus:

„În zilele acestea, toată ţara şi-a manifestat şi-şi manifestă cu un entuziasm deosebit preţuirea şi ataşamentul faţă de forţa conducătoare a poporului nostru — Partidul Comunist Român —, care sărbătoreşte 50 de ani de glorioasă existenţă.

Oameni ai muncii din diferite sectoare şi-au manifestat acest entuziasm prin faptul că în munca lor au dăruit Patriei mai multe produse, mai bune, mai la înălţimea exigenţelor epocii noastre. De aceea în fiecare zi ni s-a transmis în ziare, prin radio, prin televiziune, raportul diferitelor uzine, diferitelor instituţii, judeţelor, prin care se exprimau în procente depăşirile de producţie, realizările deosebite ale acestui prim an al noului cincinal.

Totodată — cu ocazia aceasta — s-au ţinut şedinţe, conferinţe, consfătuiri în care academicieni, lucrători din diferite sectoare ale culturii, expoziţii de cultură, de sculptură, expoziţii ale cărţii, concerte, diferite simpozioane în care s-au tratat teme din specialitatea respectivă legate de dezvoltarea ţării noastre, toate acestea mărturisind felul cum întregul nostru popor, angajat în dezvoltarea rapidă a Patriei şi în ridicarea ei pe trepte din ce în ce mai înalte, întîmpină a 50-a aniversare a Partidului Comunist Român, cu entuziasm şi cu hotărîrea ca sub conducerea lui să realizeze în viitor lucruri din ce în ce mai mari, din ce în ce mai luminoase.

De aceea şi noi, alături de oamenii muncii din toate sectoarele, fie economic, fie cultural, ne-am adunat aici ca să mărturisim cinstirea deosebită a fiilor Bisericii noastre, a fiilor poporului nostru, faţă de forţa conducătoare a acestui popor, faţă de măreţele lui realizări.

Această mărturisire am făcut-o întîi cu faptele, pentru că Biserica noastră, şi — în consecinţă, — toate mădularele ei, a înţeles de la început cotitura vremii, a păşit alături de popor în viaţa cea nouă şi a sprijinit această viaţă cu mijloacele care le-a avut şi în conformitate cu legătura de veacuri a Bisericii noastre cu poporul român, cu năzuinţele şi cu luptele lui.

Mă voi mărgini însă la un singur aspect, şi anume la faptul că Domnul Preşedinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceauşescu, Secretar General al Partidului Comunist Român, a accentuat în totdeauna, şi în discursul de astăzi ţinut la Adunarea de la Palatul Republicii din Bucureşti, că naţiunea este o realitate vie, că ea are importanţă deosebită încă multă vreme şi că naţiunea, care a apărut odată cu orînduirea burgheză, îşi găseşte în socialism plenitudinea, îşi găseşte înflorirea supremă, dezvoltîndu-se la maximum, în libertate, în independenţă, în suveranitate.

Tocmai în aceasta aş putea concentra marea realizare a vremii noastre, pentru că, într-adevăr, dacă privim peste istoria poporului român, această istorie este presărată cu multe greutăţi, cu multe biruinţe, are în ea pagini glorioase, dar niciodată ca în epoca noastră nu s-a putut — datorită condiţiilor vitrege din trecut — să se descătuşeze toate energiile creatoare, care zăceau în profunzimile poporului, aşa cum au fost descătuşate astăzi.

De aceea, putem merge cu fruntea sus oriunde, în orice ţară, şi poate veni oricine în ţara noastră, pentru că sîntem mîndri de ceea ce sîntem, de ceea ce realizăm şi de marile progrese pe care le observă toţi, pe care le preţuieşte oricine este cinstit; sîntem mîndri şi de poporul nostru şi de fiii lui care stau în fruntea acestui popor, conducători identificaţi cu întreaga lor fiinţă cu poporul român.

Dacă naţiunea în orînduirea socialistă, naţiunea socialistă descătuşează toate energiile creatoare ale poporului — ale fiecărui mădular ale acestui popor — nu se poate ca noi cei ce sîntem fii ai Bisericii strămoşeşti — Biserică împletită cu destinul poporului român, şi ieri şi alaltăieri şi astăzi şi mîine şi poimîine — să nu fim împreună cu poporul şi să nu aducem contribuţia noastră neprecupeţită la dezvoltarea poporului, la ridicarea Patriei noastre pe trepte din ce în ce mai înalte.

Într-adevăr, Biserica noastră şi Mitropolia Ardealului în cadrul Bisericii noastre, au adus contribuţia lor alături de întregul popor la făurirea şi la propăşirea vieţii celei noi, şi se angajează şi de acum înainte să mobilizeze pe toţi preoţii şi pe toţi credincioşii împreună cu ierarhii, în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian, să mobilizeze toate energiile ca să sprijinească munca poporului, să aducă o contribuţie din ce în ce mai deplină la propăşirea Patriei noastre scumpe, Republica Socialistă România.

Desigur că această contribuţie a Bisericii noastre se datoreşte faptului că ea este o Biserică autocefală, o Biserică liberă şi independentă şi o Biserică românească. Fiind o Biserică românească, ea este legată de poporul român, de destinele poporului român, fiind o Biserică autocefală, adică liberă şi independentă, ea sprijineşte şi întăreşte libertatea, independenţa şi suveranitatea Statului nostru.

Centrul de viaţă şi de activitate al Bisericii Ortodoxe Române este aici în ţara noastră, cu rădăcinile înfipte în glia strămoşească. Chiar dacă privirile ei se îndreaptă spre cerul luminilor divine, şi acest cer al luminilor divine îl vede prin perspectiva românească. Căci Iisus Hristos n-a zis ca Biserica să plutească deasupra popoarelor ca o făptură abstractă, ci a zis: „Propovăduiţi Evanghelia la toate popoarele", deci la popor ca realitate concretă, la fiecare popor în felul lui şi astfel la poporul român în felul românesc al Ortodoxiei noastre. De aceea, ca ortodocşi ne simţim români, ne simţim una cu poporul român şi cu dezvoltarea impetuoasă a acestui popor, în cea mai măreaţă, în cea mai glorioasă epocă a istoriei noastre.

Ca popor, nu ne-am plecat niciodată capul în faţa nimănui. Am avut demnitatea noastră. Am luptat şi ne-am cucerit ceea ce am dorit. Ca Biserică, nu ne-am plecat capul în faţa nimănui şi chiar dacă au venit forţe vrăjmaşe, am luptat, am suferit şi am biruit. Dar am biruit împreună cu poporul. Şi dacă aceasta a fost în trecut, astăzi, cînd Patria noastră se înalţă pe culmi aşa de luminoase, cînd Biserica noastră e mîndră de marile realizări ale poporului şi însoţeşte cu lucrarea ei lucrarea poporului, putem mărturisi cu toată hotărîrea că libertatea şi independenţa ţării noastre, libertatea şi independenţa Bisericii noastre, scumpă sufletelor noastre, nu mai poate fi ameninţată de nimeni şi de nimic şi ea este izvorul marilor realizări de azi, de mîine şi de viitor.

Spun aceasta pentru că pe plan bisericesc mai sînt unii care se extaziază de perspectiva dependenţei de unele centre bisericeşti internaţionale. Noi n-avem nevoie să fim robi nimănui sau să ne supunem poruncilor unor centre dinafara graniţelor ţării. Noi ascultăm de Iisus Hristos şi de poruncile de viaţă ale poporului nostru.

În consecinţă, Biserica noastră — fiind Biserică românească, împletită cu existenţa poporului român — a sprijinit şi sprijineşte dezvoltarea de astăzi a poporului sub conducerea celor mai buni, celor mai iubiţi fii ai lui. Şi astfel, atît pe plan intern cît şi pe plan extern, Biserica noastră a

(Continuare în pag. 3)

Praznicul Cincizecimii sau al Rusaliilor

Sărbătoarea Cincizecimii sau a Rusaliilor este una dintre cele mai vechi sărbători creştine, despre care se face amintire în Faptele Apostolilor cap. 20, v. 16 şi I Corinteni cap. 16, v. 8. Ea poartă numele de Cincizecime, deoarece pogorîrea Duhului Sfînt asupra Apostolilor s-a întîmplat la cincizeci de zile de la învierea Domnului din morţi, exact în ziua sărbătorii Cincizecimii evreilor, instituită prin legea lui Moise în amintirea primirii legii pe Muntele Sinai. Cît priveşte numele de Rusalii, aceasta vine de la numirea unei vechi sărbători a romanilor, „Rosalia", care se ţinea în luna mai în cinstea zeiţei Flora — deci cam în acelaşi timp cu Cincizecimea — cînd toate casele se împodobeau cu flori şi cu frunze.

Cincizecimea creştinilor s-a instituit în amintirea zilei în care Duhul Sfînt s-a pogorît peste Sfinţii Apostoli în chip de limbi ca de foc, dîndu-le acestora darul de a vorbi în limbi necunoscute de ei pînă atunci, precum şi puterea şi curajul de a propovădui Evanghelia Domnului la iudei şi la celelalte neamuri. Această sărbătoare aniversează totodată şi întemeierea văzută a Bisericii creştine, deoarece în această zi, în urma propovăduirii Evangheliei de către Sf. Apostoli, s-au botezat cei dintîi creştini, ca la trei mii de oameni (F. Ap. 2, 41). Ea face parte din cele douăsprezece Praznice Împărăteşti, fapt pentru care istoricul Eusebiu de Cezarea o numeşte „preacinstita şi preasfînta Cincizecime, sărbătoare mare, sărbătoarea sărbătorilor". Precum ne spune Sf. Grigore cel Mare, în antichitatea creştină praznicul Cincizecimii era al treilea timp solemn — după Botezul Domnului şi Înviere — în care cei ce erau pregătiţi pentru botez primeau sfînta luminare, adică Botezul. O dovadă despre aceasta se păstrează în Sf. Liturghie, căci în zilele acestor sărbători — ca şi în alte zile cînd se săvîrşea Botezul celor chemaţi — înainte de cuvintele de la Sf. Liturghie, în loc de „Sfinte Dumnezeule..." se cîntă: „Cîţi în Hristos v-aţi botezat...".

Importanţa deosebită a acestei sărbători rezultă şi din faptul că din Duminica Învierii Domnului şi pînă în ziua Cincizecimii, rugăciunile nu se făceau cu plecarea genunchilor, ci stînd în picioare, de asemenea în acest timp nu se ţinea nici un post. Printr-o lege a împăratului Teodosie cel Mic, se arăta că aceasta e o zi de adorare solemnă, în care creştinii trebuie să se ocupe cu slujirea lui Dumnezeu, iar cugetele lor trebuie să fie îndreptate la amintirea minunilor săvîrşite de Sf. Apostoli, spre întărirea Evangheliei.

Caracterul deosebit al acestei sărbători rezultă şi din serviciile liturgice care se săvîrşesc în această zi, deoarece la Rusalii, slujba Sf. Liturghii este împreunată cu vecernia, care acum are un conţinut cu totul specific, în cadrul ei rostindu-se de către preot o serie de rugăciuni împreunate cu plecarea genunchilor, prin care, mărturisind înaintea lui Dumnezeu păcatele noastre, cerem îndurare din partea Lui pentru jertfa Fiului Său şi îndeosebi cerem să trimită asupra noastră darurile dumnezeiescului Său Duh, pe care L-a împărtăşit în această zi Sfinţilor Apostoli, spre luminarea şi întărirea sufletelor noastre, precum şi pentru odihna şi iertarea păcatelor adormiţilor în Domnul părinţi şi fraţi ai noştri.

Creştinii au împrumutat de la iudei şi chiar de la romanii păgîni datina ca la această sărbătoare să-şi împodobească bisericile şi casele lor cu flori, ramuri şi verdeaţă, dar acestui obicei ei i-au dat cu totul alt sens. Îndeosebi creştinii îşi împodobesc casele cu ramuri de tei, ale căror frunze simbolizează limbile de foc care s-au pogorît peste Apostoli în ziua Cincizecimii, iar florile şi verdeaţa simbolizează frumuseţea spirituală cu care e împodobită Biserica de către Duhul Sfînt, prin darurile revărsate asupra ei, adevărate podoabe ale miresei lui Hristos, dorind totodată ca această frumuseţe să se arate în fiecare dintre fiii ei. Se mai păstrează obiceiul ca în unele locuri, în ziua Cincizecimii, să se aducă la biserică un snop de grîu în pîrg. Acest obicei se păstrează tot din Vechiul Testament, deoarece Cincizecimea evreilor era şi sărbătoarea secerişului, cînd se aduceau la cort sau la templu cele dintîi roade ale ţarinilor.

Frumoase cuvîntări de preamărire a acestei sărbători ne-au rămas de la numeroşi Sf. Părinţi. Astfel de cuvîntări ne-au lăsat Eusebiu de Cezarea, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Grigorie Teologul, Sf. Grigorie de Nisa, Sf. Ioan Gură de Aur şi alţii. Iată, bunăoară, ce spune Sf. Grigorie Teologul despre această însemnată sărbătoare: „Mari, prea iubiţilor, şi cu neputinţă de exprimat prin grai omenesc, sînt darurile care ni se împărtăşesc în ziua de astăzi de către bunul Dumnezeu. Căci înainte de aceste zile, El s-a înălţat la cer, ne-a aşezat pe tronul împărătesc şi s-a aşezat de-a dreapta Tatălui, iar astăzi ne trimite nouă pe Duhul Sfînt şi prin el din ceruri mii de bunătăţi. Căci oare ce nu ne-a dat Duhul Sfînt din ceea ce constă mîntuirea noastră? Prin el ne mîntuim de robie, prin el sîntem chemaţi la libertate, sîntem conduşi la înfierea lui Dumnezeu şi aşa-zicînd sîntem creaţi din nou, prin el noi lepădăm sarcina cea grea şi ruşinoasă a păcatelor. Prin Duhul Sfînt primim noi ceata preoţească şi învăţătorească. Din acest izvor curg darurile descoperirilor şi ale vindecărilor şi tot ceea ce cinsteşte Biserica".

Noi creştinii din zilele noastre, care sîntem înclinaţi — din cauza numeroaselor ispite pe care ni le pune înainte lumea înconjurătoare — să uităm că sfinţirea noastră este lucrarea Duhului Sfînt, iar mîntuirea noastră e rodul propriei noastre activităţi, ajutată de harul divin, din tîlcuirile acestui praznic trebuie să desprindem adevărul că avem datoria de a sta mereu treji meditînd adînc asupra bogăţiei Cincizecimii, deoarece ea este poarta care ne-a deschis nouă drumul spre vistieriile bunătăţilor celor nesfîrşite ale cerului. Mai mult ca oricînd, în această sărbătoare noi trebuie să pătrundem sensul adînc al rugăciunii de invocare a Duhului Sfînt, „Împărate ceresc...". Ea e rugăciunea prin care noi chemăm pe Împăratul ceresc, pe Mîngîietorul, Duhul adevărului cel făgăduit de Mîntuitorul Apostolilor Săi, care e atotprezent şi împlineşte pe toate cele cu lipsuri, care e vistiernicul nesfîrşitelor bunătăţi cereşti şi izvorul vieţii noastre sufleteşti, să vină şi să se sălăşluiască întru noi, să ne curăţească de toată întinăciunea şi să mîntuiască sufletele noastre.

Dar precum Duhul Sfînt, care s-a pogorît la Cincizecime peste Sfinţii Apostoli, a întărit unitatea acestora, spre a putea lucra cu rod sporit în slujba Evangheliei Domnului, tot astfel şi noi creştinii de astăzi, cerînd de la Domnul „unirea credinţei şi împărtăşirea Sfîntului Duh", avem datoria să lucrăm din toate puterile noastre pentru întărirea acestei unităţi în credinţă, ţinînd mereu aprins în noi duhul acesteia. În slujirea acestei unităţi trebuie să punem toate străduinţele noastre, căci slujim unitatea credinţei.

Izvorul sfinţirii noastre este Duhul Sfînt, cel ce s-a pogorît peste Sfinţii Apostoli în ziua Cincizecimii, îmbrăcîndu-i cu putere de sus. Să ne străduim şi noi creştinii de astăzi ca să fim vrednici de darurile Duhului Sfînt, a cărui vistierie este Biserica. Iar pentru a nu fi lipsit de dumnezeiescul Duh, să rostim cu evlavie troparul ceasului al treilea: „Doamne, cela ce ai trimis pe Preasfîntul Tău Duh în ceasul al treilea Apostolilor Tăi, pe Acela, Bunule, nu-l lua de la noi, ci ni-l înnoieşte nouă, celor ce ne rugăm Ţie".

I. Zăgrean

Cinstirea sfintelor moaşte

(I)

După învăţătura noastră ortodoxă, sfintele moaşte sînt rămăşiţele pămînteşti făcătoare de minuni ale unora dintre Sfinţi. De aceea, noi, credincioşii creştini ortodocşi, le cinstim ca pe nişte lucruri în care bunul Dumnezeu îşi dezvăluie puterea cea minunată a harului Său. Cu atît mai vîrtos, cu cît sfintele moaşte nealterabile ale nevoitorilor constituie pentru noi o chezăşie a biruinţei vieţii asupra morţii, adică a manifestării Sfîntului Duh în fiinţa noastră trupească.

Învăţătura ortodoxă despre cinstirea sfintelor moaşte se prezintă şi se întemeiază în felul următor:

1. Din locurile scripturistice: I Cor. 3, 16—17 şi I Cor. 6, 19—20, rezultă în chip cu totul limpede că trupurile tuturor credincioşilor creştini trebuie să fie sfinte, întrucît sînt locaşuri ale Sfîntului Duh. Căci tocmai datorită faptului că trupurile credincioşilor creştini sînt chemate să devină temple ale Sfîntului Duh, ele pot deveni „vas de cinste": „Dacă se va curăţi cineva pe sine de acestea, va fi vas de cinste, sfinţit, de bună treabă stăpînului, gătit spre orice lucru bun" (II Tim. 2, 21).

Dacă aşa stau lucrurile, atunci cu atît mai mult trupurile Sfinţilor sînt — şi de fapt — locaşuri ale Sfîntului Duh. Sprijinim această afirmaţie categorică pe faptul că trupurile Sfinţilor dovedesc că sînt locaşuri de Sf. Duh şi „vase de cinste" chiar şi după ce sufletul lor s-a despărţit de ele!

2. Este vorba despre faptul că după moartea unor sfinţi, trupurile lor sînt înzestrate cu puterea minunată de a nu putrezi. Cu alte cuvinte după credinţa noastră, ele nu sînt supuse legii naturale a descompunerii materiei organice moarte, cu toate că sînt aşezate în pămînt şi în umezeală.

Faptul acesta este atestat de către Sf. Scriptură, care spune în legătură cu cei ce s-au ridicat din morminte cu ocazia învierii din morţi a Domnului nostru Iisus Hristos: „Mormintele se deschiseră şi multe trupuri ale sfinţilor adormiţi se sculară şi ieşind din morminte, după învierea lui (a Domnului nostru Iisus Hristos), intrară în cetatea sfîntă şi se arătară multora" (Matei 27, 52—53).

Alte texte care vin în sprijinul acestui fapt sînt următoarele: a) Cuvîntul psalmistului despre „drepţi": „Păzeşte Domnul toate oasele lor; nici unul dintre dînsele nu se va zdrobi" (Ps. 33, 19). b) Înţelepciunea lui Iisus fiul lui Sirah: „Oasele lor (ale „drepţilor") să odrăslească din locul lor şi numele lor să se înnoiască întru fiii lor cei măriţi" (Isus Sirah 46, 15; a se vedea şi 49, 11).

Or, aceste afirmaţii ale Sf. Scripturi sînt confirmate faptic prin însăşi starea trupurilor unor Sfinţi, rămase neputrezite.

3. Înafară de faptul că sînt înzestrate cu neputrezirea, noi credem că trupurile unora dintre Sfinţi sînt posesoare ale puterii de a săvîrşi minuni, atît cît sînt în viaţa aceasta, cît şi după moarte.

Această putere a avut-o în primul rînd trupul Mîntuitorului. Dovadă mult grăitoare în acest sens este faptul că cei ce se atingeau de trupul Lui, fiind bolnavi, se vindecau: „Şi o femeie, care de doisprezece ani avea scurgere de sînge şi cheltuise cu doctorii toată averea ei, şi de nici unul nu putuse să fie vindecată, apropiindu-se pe la spate, s-a atins de poala hainei Lui şi îndată s-a oprit curgerea sîngelui ei" (Luca 8, 43—44; vezi şi Matei 14, 36).

O astfel de putere aveau şi trupurile Sfinţilor Apostoli. În acest sens Sf. Scriptură ne relatează: „Şi Dumnezeu făcea, prin mîinile lui Pavel, minuni neobişnuite, încît şi peste cei ce erau bolnavi se puneau ştergare sau şorţuri purtate de Pavel şi bolile se depărtau de ei, iar duhurile cele rele ieşeau din ei" (F. Ap. 19, 11—12).

Şi după moarte trupurile Sfinţilor şi-au păstrat puterea de a săvîrşi minuni. Astfel, despre trupul lui Elisei Sf. Scriptură ne spune următoarele: „Apoi a murit Elisei şi l-au îngropat, iar în anul următor au intrat în ţară cete de moabiţi. Dar iată, o dată, cînd îngropau un mort, s-a întîmplat ca cei ce-l îngropau să vadă o ceată de acestea şi, speriindu-se, au aruncat mortul în mormîntul lui Elisei. Căzînd acela, s-a atins de oasele lui Elisei şi a înviat şi s-a sculat pe picioarele sale" (IV Regi 13, 20—21; vezi şi Is. Sirah 48, 14—15).

4. Încă în Vechiul Testament se acorda o cinste deosebită trupurilor celor „drepţi".

Astfel, despre trupul mort al lui Iacob ni se relatează că a fost scos din pămîntul Egiptului şi dus cu multă cinste în pămîntul Canaanului (Facere 50, 1—14). De asemenea, a fost dus şi trupul lui Iosif: „Atunci a luat Moise cu sine oasele lui Iosif" (Ieşire 13, 19). Totodată, despre regele Iosia ni se relatează că el a îngrijit cu multă cinste mormîntul „omului lui Dumnezeu" (IV Regi 23, 16—18).

Puterea unora dintre trupurile Sfinţilor de a nu putrezi şi de a săvîrşi minuni este confirmată de o seamă întreagă de fapte concrete, cunoscute de istorie.

Astfel, fiecare dintre Bisericile ortodoxe îşi au Sfinţii lor, dintre care trupurile unora au rămas pînă astăzi neputrezite. De exemplu, la noi moaştele neputrezite ale Sf. Ioan cel Nou de la Suceava, ale Cuvioasei Paraschiva la Iaşi, ale Sf. Dimitrie Basarabov la Bucureşti ş.a.

Nu numai că n-au putrezit, dar aceste moaşte sînt şi făcătoare de minuni.

Or, puterea trupurilor unora dintre sfinţi de a nu putrezi şi de a săvîrşi minuni, constituie — pe lîngă temeiurile scripturistice — cea mai bună şi mai grăitoare dovadă despre datoria noastră de a le cinsti după cuviinţă.

C. Sîrbu

INFORMAȚII

● *În 8 aprilie 1971, la Centrul Arhiepiscopesc Sibiu a avut loc o consfătuire de lucru, prezidată de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, la care au participat P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu, P. C. consilieri eparhiali, P. C. secretar şi P. C. inspector eparhial, P. C. protopopi, o seamă de preoţi de la fiecare protopopiat şi alţi invitaţi.*

În cadrul consfătuirii s-au ţinut două referate şi s-au analizat, pe fiecare protopopiat în parte, rezultatele activităţii de pe primul trimestru al anului în curs, activitate axată în chip special pe întărirea unităţii noastre bisericeşti.

● *În zilele de 14 şi 15 aprilie 1971, la Helsinki a avut loc o reuniune lărgită a Comisiei pentru securitatea europeană de pe lîngă Consiliul Mondial al Păcii, care a prilejuit un constructiv dialog asupra importantei probleme a păcii şi securităţii pe continentul nostru.*

Cu privire la etapa actuală a pregătirilor în vederea unor reuniuni multilaterale, premergătoare conferinţei pan-europene, au expus părerile lor un număr de 18 delegaţi, între care şi reprezentantul ţării noastre.

● *Între 13 şi 16 mai 1971, la Budapesta au avut loc lucrările Adunării Consiliului Mondial al Păcii, la care au participat peste 700 de delegaţi, invitaţi şi obeservatori din 125 de ţări, precum şi reprezentanţi a 33 de organizaţii internaţionale. Delegaţia ţării noastre a fost condusă de dl prof. univ. Tudor Ionescu. Pe ordinea de zi erau înscrise: Sarcinile imediate ale Consiliului Mondial al Păcii în vederea întăririi şi extinderii acţiunii comune şi unităţii tuturor forţelor angajate în lupta pentru pace, independenţă, împotriva imperialismului şi războiului; Întărirea organizaţiei Consiliului Mondial al Păcii.*

Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a adresat un mesaj participanţilor la această adunare, în care se spune între altele: „Republica Socialistă România militează activ pe arena internaţională pentru realizarea unui climat de pace şi securitate, sprijină consecvent lupta forţelor păcii şi progresului de pretutindeni, considerînd că nu există astăzi imperativ mai înalt decît de a acţiona cu energie pentru făurirea unei lumi fără războaie, în care să fie abolită definitiv folosirea forţei sau ameninţarea cu forţa, a unei lumi întemeiate pe asigurarea dreptului naţiunilor de a-şi decide ele însele destinele, de a coopera nestînjenite pe baza principiilor respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc... Poporul român este hotărît să-şi aducă şi în viitor întreaga sa contribuţie la lupta forţelor păcii şi progresului, la înfăptuirea unui climat de securitate şi colaborare paşnică între popoare".

În cadrul şedinţei de închidere a lucrărilor Adunării Consiliului Mondial al Păcii, delegaţii au adoptat în unanimitate un manifest adresat tuturor popoarelor lumii, chemîndu-le să-şi unească eforturile în lupta pentru pace, independenţă naţională, împotriva imperialismului şi războiului. Participanţii s-au pronunţat de asemenea pentru o conferinţă mondială în problemele dezarmării, pentru lichidarea bazelor militare de pe teritorii străine şi pentru dizolvarea blocurilor militare.

● *În 17 mai 1971 s-a desfăşurat la Budapesta consfătuirea reprezentanţilor mişcărilor pentru apărarea păcii din 23 de capitale şi mari oraşe din Europa, între care şi un reprezentant al capitalei ţării noastre.*

Participanţii au constatat că guvernele unui număr de ţări europene au întreprins paşi însemnaţi în direcţia pregătirii convocării Conferinţei General-europene în problemele securităţii şi colaborării pe continentul european şi au exprimat hotărîrea mişcărilor pentru pace pe care le reprezintă de a face totul pentru sprijinirea organizării şi desfăşurării cu succes a conferinţei.

● *Joi, 6 mai 1971, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a primit, la reşedinţa mitropolitană din Sibiu, vizita domnului reverend Livingston H. Lomas, director general în Consiliul Naţional al Bisericilor din America pentru Departamentul Ajutoare — Sectorul Europa şi Orientul Apropiat, însoţit de dl dr. Alex. Holban, director general în Ministerul Sănătăţii, P. C. prot. I. Pop, vicar al Sf. Episcopii a Clujului, şi alţi însoţitori.*

La primire au fost de faţă P. S. Episcop-vicar Visarion, P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu, P. C. prof. dr. N. Neaga, P. C. consilieri şi P. C. secretar eparhial.

Au mai fost prezenţi de asemenea Eminenţa Sa Episcopul Albert Klein şi dl decan Hermann Binder, din partea Episcopiei Evanghelice luterane C. A. Sibiu, precum şi dl dr. I. Nicodin, directorul Direcţiei sanitare a Judeţului Sibiu, şi dl dr. Gr. Benea, directorul Spitalului din Mediaş.

Oaspetele a vizitat între altele Biblioteca mitropolitană, Aula Institutului nostru Teologic Universitar din Sibiu, Catedrala mitropolitană etc.

Din arhiva bisericii Sf. Nicolae Braşov

În bogata bibliotecă şi arhivă a Muzeului bisericii Sf. Nicolae din Scheii-Braşovului, care adăposteşte un număr impresionant de cărţi vechi, documente şi hrisoave domneşti, strînse prin străduinia multor generaţii şi în credinţa nestrămutată a unităţii poporului nostru, se găseşte şi un număr de 7 manuscrise muzicale psaltice, originale (Mss. 49—55), scrise între anii 1857—1861 de Nicolae Brăteanu, „psaltul Sfintei Mitropolii, Bucureşti".

Aceste manuscrise prezintă o mare valoare pe linia legăturii dintre românii de pe ambele versante ale Carpaţilor.

Traducînd din limba greacă şi sîrbă diferite texte ale cîntărilor bisericeşti şi adaptîndu-le notaţiei psaltice în ritmicitatea limbii româneşti, N. Brătescu a urmărit nu numai un scop practic, didactic, dar şi unul naţional, fapt mărturisit chiar de el, într-o formă sugestivă în cuvîntul „Către cîntăreţi", pe care îl găsim la sfîrşitul prefeţei Kalofoniconului întocmit de el, chiar în anul unirii din 1859, în care spune că a „întocmit" această lucrare nu numai pentru folosul cîntăreţilor ortodocşi români, ci *„şi al Neamului, fiindcă şi eu sînt un sînge cu voi"*.

Ideea de a fi de folos întregului „Neam românesc" îl preocupa pe Nicolae Brătescu încă din anul 1857.

După unirea principatelor române, tipăreşte, după originalul manuscris tradus de el, „Antologhie sau Heruvico-Kinonicariul" cu scopul precis de *„... a se preda dintr-însul lecţii în toate seminariile..."*, urmărindu-se prin aceasta *„... cu strajnică poruncă arhipăstorească să se întărească înaintarea poporului român"*.

După cum rezultă din listele celor cărora s-au trimis, lucrările lui N. Brătescu au fost răspîndite nu numai în Principatele Unite, dar chiar şi în Transilvania.

Prin răspîndirea aceleiaşi muzici bisericeşti româneşti se realiza odată cu unitatea muzicală şi unitatea aceleiaşi vibraţii psihice, contribuind la aspiraţiile înfăptuirii unităţii statale a poporului român.

Prin opera sa, N. Brătescu se înscrie şi el pe făgaşul acţiunii de folosire a limbii române la cîntările bisericeşti la care au trudit între alţii: braşoveanul Radu Duma (1751), Macarie Ieromonahul, Anton Pann, ucenicul său Gheorghe Ucenescu şi alţii.

Nicolae Brătescu este conştient de importanţa şi semnificaţia operei sale muzicale. El, cînd îşi începe activitatea, era la curent cu tot ceea ce se înfăptuise de înaintaşii săi în acest domeniu. De aceea nu-şi arogă titlul de iniţiator, ci numai de continuator într-un sens mai desăvîrşit, al unei opere începută de multă vreme de alţii.

Faptul că opera sa a fost îmbrăţişată şi răspîndită de cele mai înalte autorităţi bisericeşti, mitropolit, episcopi, egumeni şi chiar de specialişti în muzica psaltică a vremii, ca Dimitrie Suceveanul protopsaltul, rezultă atestarea valorii şi necesităţii ei.

Menţionăm că din listele abonaţilor celor şapte manuscrise muzicale psaltice româneşti face parte şi oraşul Braşov cu diferite localităţi din Ţara Bîrsei, ceea ce confirmă încă o dată continuitatea răspîndirii şi peste Carpaţi a muzicii psaltice româneşti.

Studierea manuscriselor lui Nicolae Brătescu prezintă o mare importanţă pentru muzicologie, folcloristică şi literatura română, pentru a se urmări evoluţia muzicii psaltice pe teritoriul ţării noastre.

M. Manolache
preot-muzeograf

OMAGIU...

(Urmare din pag. 1)

adus contribuţia sa. Contribuţia pe plan intern este cunoscută. E cunoscută şi contribuţia pe plan extern, pentru că oriunde se duc delegaţii Bisericii Ortodoxe Române, ei duc şi mesajul prieteniei dintre Biserica noastră şi celelalte Biserici, în spiritul egalităţii, libertăţii, respectului reciproc şi al dragostei frăţeşti, mesajul de prietenie al poporului român faţă de toate celelalte popoare ale lumii. Această contribuţie a Bisericii noastre pe plan intern şi pe plan extern a fost recunoscută de Domnul Preşedinte ale Consiliului de Stat, Nicolae Ceauşescu, la primirea reprezentanţilor cultelor din Patria noastră, în 29 febr. 1968, Patrie pe care am slujit-o şi o slujim cu întreaga noastră fiinţă. Astfel au fost cinstiţi ierarhii, preoţii şi credincioşii Bisericii noastre care s-au identificat, se identifică şi se vor identifica şi în viitor cu mersul înainte al poporului, cu prestigiul luminos al lui şi cu lupta pentru pace a tuturor popoarelor lumii.

De aceea sîntem prezenţi şi noi la această sărbătoare, alături de celelalte categorii de oameni ai muncii, sîntem prezenţi în luna mai, în luna florilor, cu buchetul nostru poate mai mic, mai smerit, dar prin acest buchet aducem florile dragostei de Patrie ale dragostei de popor, florile dragostei de orînduirea socialistă, care ridică Patria noastră la înălţimi, pe care înaintaşii noştri n-au putut nici măcar să le viseze.

Ne angajăm în faţa conducătorilor iubiţi ai Patriei noastre în frunte cu Domnul Preşedinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceauşescu, ca şi de acum înainte să fim slujitori devotaţi, fii buni ai Patriei noastre scumpe, şi să mergem împreună cu poporul, muncind ca să cucerim noi trepte pe calea viitorului glorios al ţării noastre".

Cuvîntarea a fost urmărită cu viu interes, iar angajamentele enunţate de Î. P. S. Sa sînt într-adevăr angajamentele noastre, ale tuturor fiilor Bisericii Ortodoxe Române, de-a ne sluji cu toată dragostea Patria, de-a fi cetăţeni vrednici ai ei.

T.R.

„Pagini nescrise din istoria culturii româneşti"

Sub acest titlu sugestiv dl St. Bârsănescu a publicat în Editura Academiei Republicii Socialiste România, o contribuţie reală şi originală cu privire la istoria culturii şi a instituţiilor instructiv-educative a poporului român din sec. X—XVI.

Această lucrare, după expresia autorului, nu e „un elogiu al culturii trecutului, o predică festivă", ci o amplă cercetare obiectivă şi critică a faptelor şi realizărilor istorice privind cultura şi instituţiile pedagogice româneşti. Desigur că în această carte nu e vorba de subiecte noi, de care să nu se mai fi scris şi vorbit şi înainte, ci mai ales de informaţii şi interpretări şi rezultate noi. E prima dată cînd se vorbeşte de „învăţămîntul oral prin predică", de „învăţămîntul de citeţi" sau „anagnosti", de mănăstirea cu „călugări greci" de la Cenad (Morissena), din sec. X, o instituţie de veche cultură românească etc.

Ceea ce dă o valoare deosebită acestei lucrări e faptul că toate afirmaţiile şi concluziile la care se ajunge, sînt făcute numai pe bază de documente. Bazat pe date, autorul susţine că sîntem un popor care „citim" de aproape o mie de ani. De asemenea, sînt extrem de interesante expunerile cu privire la evoluţia continuă şi progresivă a culturii româneşti. În epoca feudalismului timpuriu, cultura românească are începuturi modeste de idei şi realizări culturale, avansînd apoi în faza întemeierii şi consolidării ţărilor române, la realizarea de elemente de cultură, pentru ca între 1488-1561, să se ridice la teorii şi concepţii de cultură. Cultura românească se dovedeşte atît ca o cultură obiectivă, cît şi ca una subiectivă, atît materială, cît şi spirituală, atît ca instrucţie, cît şi ca educaţie. Cultura românească din perioada cercetată se prezintă ca o cultură completă, cuprinzînd întreaga tabelă de valori: ştiinţa, morala, frumosul, artele, tehnica, dreptul şi realizările politico-statale. În acea perioadă istorică toate valorile culturii se înscriau pe linia interesului poporului nostru.

Recomand cu toată căldura, fraţilor preoţi, citirea acestei cărţi, care aduce atîtea lucruri noi.

Prot. *A. Radu*

DECALOGUL

Porunca a cincea

„Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta ca bine să-ţi fie ţie şi mulţi ani să trăieşti pe pămînt".

Poruncile 1 pînă la 4 ne-au arătat nouă creştinilor datoriile noastre faţă de Dumnezeu. Următoarele şase ne schiţează datoriile noastre către aproapele şi către noi înşine. Porunca a cincea ne pune înaintea ochilor şi a inimii raporturile ce trebuie să existe între membrii familiei şi în primul rînd între părinţi şi copii.

Este lucru ştiut că, între toate vietăţile pămîntului, omul creşte mai anevoie. Îi trebuie 18—20 de ani de îngrijire pînă ajunge în stare să-şi agonisească singur traiul. Dar în aceşti 18—20 de ani, poate şi mai mulţi, cîtă jertfă liber consimţită, cîtă dragoste, cîtă grijă, cîte renunţări din partea părinţilor pentru copiii lor. Se dezbracă pe sine ca să îmbrace pe copii. Rabdă de foame ca să nu sufere odraslele etc.

Cuvîntul *„cinsteşte"* nu se referă desigur numai la a ţine, prin purtarea noastră, la bunul nume al părinţilor, ci el are un înţeles mult mai adînc şi anume acela de a-i respecta, de a le asculta sfaturile izvorîte din experienţa vieţii lor, de a le sta în ajutor cu purtarea noastră de grijă cînd ajung la strîmtorare sau nu-şi mai pot agonisi singuri cele necesare traiului etc. Îngrijirea părinţilor la vreme de nevoie, restituirea unei părţi din capitolul investit de ei în noi, ne apare deci un lucru cît se poate de firesc, de natural. Din acest motiv, încă în Vechiul Testament se prevedeau pedepse aspre pentru cei ce călcau aceste elementare rînduieli. Iată cum cerea Moise să se aplice legea: „Cel ce bate pe tată sau pe mamă, cu moarte să moară; cel ce va grăi de rău pe tată sau pe mama sa, cu moarte să moară" (Ieşire 21, 15—16) Iar în „A doua lege" la cap. 27, 16 se spune: „Blăstămat (să fie) tot cel ce nu cinsteşte pe tatăl său şi pe mama sa şi să zică tot poporul: să fie".

Mîntuitorul le spune fariseilor şi cărturarilor, care se ţineau drept cei mai mari apărători ai legii: „Dumnezeu a poruncit zicînd: cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta şi cel ce va grăi de rău pe tatăl său sau pe mama sa, cu moarte să moară, iar voi învăţaţi, că cel ce va zice tatălui său sau mamei sale: Am făcut dar templului, partea cu care te-ai fi folosit de la mine şi nu-i va mai ajuta pe părinţi, — iată aşa aţi stricat porunca lui Dumnezeu pentru aşezămîntul vostru" (Matei 15, 4—6). Dacă Mîntuitorul o pomeneşte şi răstoarnă răstălmăcirea fariseilor şi cărturarilor, e limpede că porunca a cincea din Decalog obligă pe fiecare dintre noi. El a binecuvîntat copii şi pe mamele care i-au dus la El; a lăudat pe tînărul cel bogat, care i-a spus că a ţinut cele 10 porunci din copilăria lui; legiuitorului care voia să moştenească viaţa de veci, îi răspunde scurt: Ţine poruncile ! între care şi a cincea.

Sfinţii Apostoli, în propovăduirea şi în scrierile lor, ţin mereu să amintească copiilor şi tinerilor cum să se poarte cu părinţii. Sf. Apostol Pavel scrie Efesenilor: „Tinerilor, ascultaţi pe părinţii voştri, că aceasta e cu dreptate" (6, 1), iar celor din Colose: „Tinerilor, ascultaţi pe părinţii voştri întru totul, pentru că aceasta e bine plăcut lui Dumnezeu" (3, 20).

Porunca a cincea din Decalog ne reaminteşte deci ceea ce firesc trebuie să ştim fiecare dintre noi şi anume aceea de a ne respecta părinţii, de a le asculta bunele lor îndemnuri, ca unii care răspund şi înaintea oamenilor şi înaintea lui Dumnezeu, de buna noastră creştere, de a le sta în ajutor cu toate ale noastre, de a ne strădui să le purtăm cu cinste numele, fiind oameni vrednici în viaţă, fii buni a Bisericii şi Patriei noastre.

G. M.

Sf. Prooroc Ieremia

„O, voi care treceţi pe cale, priviţi şi vedeţi, dacă este vreo durere ca durerea care mă copleşeşte . . .".

(Plîngerile lui Ieremia 1, 12).

Cei mai mulţi pictori, în frunte cu Michel Angelo, l-au zugrăvit pe proorocul Ieremia copleşit de durere, şezînd cu capul plecat şi răzimat în mîna dreaptă, cu ochii închişi. Pînă azi se spune „ieremiadă", adică a se tîngui ca Ieremia, a se plînge într-una, cu şi fără rost. Numai că profetul Ieremia a plîns cu rost şi pe bună dreptate cînd a văzut că poporul său, Israil, a făcut două rele: a părăsit pe adevăratul Dumnezeu „izvorul apei celei vii", „şi-a săpat fîntîni sparte, care nu pot ţine apă", adică şi-au făcut idoli.

Profetul Ieremia a fost fiul lui Hilchia şi s-a născut în Anatot, aproape de Ierusalim, la anul 650 î.Hr. El n-a fost căsătorit şi a fost destinat misiunii profetice încă înainte de a se naşte. El şi-a început activitatea profetică de tînăr, la 20 de ani. Activitatea sa a durat pînă la dărîmarea Ierusalimului, activînd mai bine de 40 de ani, sub 5 regi. Compatrioţii lui l-au dus în Egipt, unde, după o tradiţie, a murit fiind ucis cu pietre. Viaţa lui e amănunţit istorisită în cartea sa profetică, şi e de fapt o tragedie zguduitoare. A trăit în nişte vremuri foarte frămîntate, fiind martor la prăbuşirea imperiului asirian şi la înălţarea celui babilonean. Situaţia regatului Iuda — unde şi-a desfăşurat activitatea profetul — era dintre cele mai rele şi mai grele, căci regii erau răi şi îngîmfaţi iar „idolatria" era în floare. Numai regele Iosia a fost mai bun, căci a încercat o reformă a cultului, la care l-a ajutat şi profetul. Urmaşii lui însă au fost foarte răi, îndeosebi Ioachim.

Proorocul Ieremia ţine cuvîntări şi arată greşelile ce se fac.

Ucenicul lui, Baruh, îi scrie profeţiile. Cartea e citită de cei mari la curte şi apoi a fost prezentată regelui. Acesta însă s-a supărat şi a pus-o pe foc. Ieremia nu s-a descurajat, ci a dictat a doua oară cartea. Nabucodonosor cucereşte Ierusalimul, o parte din nobilimea israelită e deportată în Babilon, iar regele sfîrşeşte rău. Regele Sedechia care urmează la tron se lasă influenţat de profeţii mincinoşi şi Ieremia e aruncat în temniţă şi apoi într-o cisternă. Dar şi regele şi-a primit pedeapsa: a fost dus în faţa lui Nabucodonosor, care îi scoate ochii, după ce mai întîi i-a ucis copiii. Aşa s-a sfîrşit regatul Iuda şi Ierusalimul.

Contemporanii n-au înţeles lucrarea înţeleaptă a profetului. Abia urmaşii şi-au dat seama de măreţia profetului martir. Ceea ce admirăm la acest profet e tăria de caracter, care a stat neclintit în faţa primejdiilor şi a înfruntat cu curaj pe cei mari, regi şi nobili, ca şi profeţii mincinoşi, care înşelau poporul. Numai cu credinţa în Dumnezeu, împotriva tuturor vrăjmăşiilor, el a luptat pentru adevăr şi dreptate, ridicîndu-se la o mare înălţime morală. El a arătat că numai sacrificiile acelea au valoare, care sînt susţinute de sentimente morale. El a prezis pe Mesia şi împărăţia Lui, care va aduce „dreptate pe pămînt" (cap. 33, 15) şi încheierea unui nou legămînt.

De la el ne-a rămas nu numai cartea profetică în 52 capitole, ci şi „Plîngerile", care sînt cinci poezii elegiace, adică poezii de jale, prin care el deplînge ultima cădere a Ierusalimului, a templului şi a regatului Iuda. Aici el aseamănă Ierusalimul cu o mireasă văduvă, căreia i-a „căzut cununa de pe cap" (cap. 5, 16).

În cartea profetică aflăm atîtea adevăruri moral-religioase, exprimate în chip aşa de frumos şi plastic, încît ne mişcă şi pe noi cei de azi. De pildă nepocăinţa lui Israil, se compară prin contrast cu păsările, care prin instinct împlinesc legile vieţii. „Pînă şi cocostîrcul îşi ştie vremea sa hotărîtă sub cer; şi turturica, şi rîndunica, şi cocoara iau aminte la timpul cînd trebuie să vină; iar poporul meu nu cunoaşte hotărîrea Domnului" (8, 7). „Secerişul a trecut, vara-i pe sfîrşite şi noi tot nemîntuiţi sîntem" (8, 20). Pentru cei deprinşi în rele, profetul se întreabă pe bună dreptate: „Poate oare să-şi schimbe etiopianul pielea sa şi leopardul petele sale? Aşa şi voi: puteţi oare să faceţi bine, cînd sînteţi deprinşi a face rău?" (13, 23). E minunat şi cuvîntul Domnului în care se foloseşte asemănarea cu vasul olarului (18, 1—5). Mîntuitorul cînd alungă pe negustorii din templu, foloseşte un loc din Ieremia „Este scris: casa mea se va chema casă de rugăciune, dar voi aţi făcut-o peşteră de tîlhari" (Matei 21, 13). Biserica noastră îl cinsteşte în 1 mai ca pe unul dintre profeţii cei mari.

A. R.

Zi de sărbătoare în parohia Micfalău

(prot. Sf. Gheorghe)

Pe cursul superior al Oltului, între Malnaş-Băi şi Tuşnad, se găseşte şi localitatea Micfalău, aşezare frumoasă, bogată în izvoare de apă minerală, localitate în care convieţuiesc laolaltă credincioşi români şi maghiari.

Vacantă de mai mult timp şi administrată în acest interval de harnicul preot C. Gane (Tuşnad), parohia Micfalău a primit preotul mult aşteptat în persoana tînărului teolog Ioan Cucu.

Praznicul instalării C. preot I. Cucu în parohia menţionată a fost pe măsura rîvnei C. Sale de a lucra în ogorul Bisericii strămoşeşti şi al Patriei. Instalarea care a avut loc Duminică, 28 martie 1971, a constituit totodată zi de mare praznic, de mare bucurie şi pentru credincioşii din Micfalău şi împrejurimi, prezenţi la Sf. Liturghie. Notă deosebită la Sf. Liturghie precum şi pentru credincioşii din acele părţi a constituit-o şi faptul că răspunsurile au fost date de corul bisericesc din parohia Hăghig, condus de C. pr. Gh. Vlădăreanu.

Din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, rînduiala instalării a fost săvîrşită de P. C. prot. P. Dumbravă (Sf. Gheorghe), care a ţinut un cald cuvînt de recomandare şi de îndemnuri ziditoare pentru credincioşii de pe acele meleaguri, dornici de slujbă şi învăţătură ortodoxă, ameninţaţi de atîtea ori, în trecut, în a-şi pierde legea şi limba.

Au mai vorbit C. pr. Gh. Vlădăreanu (Hăghig), C. pr. C. Gane (Tuşnad), iar la sfîrşit C. pr. Ioan Cucu, care a mulţumit celor prezenţi, precum şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae pentru încrederea pe care i-a acordat-o, făgăduind că se va strădui să corespundă nădejdilor care se pun în C. Sa, păstorind cu toată grija şi înţelepciunea cuvenită credincioşii săi pe calea dreptei credinţe şi a iubirii de Patrie.

Participant

Cîntec pentru ţara mea

Scumpă-i Doamne ţara mea,
Luminoasă ca o stea,
Frumuşică şi bogată
De poeţi vestiţi cîntată !
Are munţi cu fruntea-n nori,
Copii buni şi muncitori,
Lunci şi şesuri cît priveşti,
Ca ea ţară nu găseşti.
Se mai văd şi catedrale,
Aşezări voievodale,
Cetăţi mari, roase de ani;
De la daci, de la romani,
Mănăstiri cum pe pămînt
Nu au fost şi nici nu sînt !
Orăşele minunate,
Sate electrificate,
Sonde multe, o vale plină,
Rîuri mari cu unda lină,
Fabrici noi, hidrocentrale,
Fel de fel de cereale,
Orişiunde creşte via —
Doamne, scumpă-i România !
Una e în lumea-ntreagă,
Şi ca Soarele ni-e dragă !

Nicolae Isac
cîntăreţ bisericesc

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu 44206

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Sibiu, 15 iunie 1971 Nr. 23—24

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

18. Biserica

Am văzut că la Pogorîrea Duhului Sfînt (F. Ap. cap. 2) peste Sfinţii Apostoli şi prin ei peste cei care au crezut în Iisus Hristos, a apărut Biserica. Spunem: „a apărut", adică s-a arătat în chip văzut, a luat „trup".

a) Apariţia Bisericii a fost însă pregătită mai înainte. *Ea este în planul lui Dumnezeu din veşnicie. Ca o comuniune (unire) a lui Dumnezeu cu oamenii, putem spune că viaţa lui Adam şi Eva în paradis ar fi „sîmburele" Bisericii. Căci Biserica e viaţa noastră în Dumnezeu sau viaţa lui Dumnezeu în noi. După căderea în păcatul strămoşesc, nădejdea în venirea unui Mîntuitor e şi nădejdea în apariţia Bisericii, ca viaţă în Dumnezeu, în Mîntuitorul aşteptat.*

Proorocii Vechiului Testament — sub călăuzirea lui Dumnezeu, prevestesc împărăţia universală şi veşnică, pe care o va întemeia Mesia, Vechiul Testament fiind pregătirea poporului israilitean pentru primirea Celui prorocit (Isaia 54, 1 urm.; Daniil 2, 44).

De aceea se vorbeşte chiar de o Biserică a Vechiului Testament, însă ca biserică a nădejdii, ca pregătitoare a Bisericii lui Hristos, căci harul mîntuitor îl avem abia în Biserica lui Iisus Hristos.

Sfîntul Ioan Botezătorul anunţă „că s-a apropiat împărăţia cerurilor" (Matei 3, 2), adică Iisus Mîntuitorul este aproape. Mîntuitorul însuşi îşi începe propovăduirea cu aceleaşi cuvinte, „că s-a apropiat împărăţia cerurilor", cerînd — ca şi Sf. Ioan Botezătorul — ca împărăţia aceasta să fie primită de cei ce cred cu „pocăinţă", adică lepădarea de păcate şi săvîrşirea de fapte bune. Apoi Mîntuitorul anunţă că va întemeia „Biserica mea" (Matei 16, 18). El pregăteşte întemeierea Bisericii prin alegerea celor 12 apostoli, ca aceştia să continuie lucrarea Lui. La temelia Bisericii stă Iisus Hristos. Prin jertfa Lui pe cruce a împăcat „cerul" cu „pămîntul", prin Învierea Lui a pus început vieţii celei noi. Deci Domnul cel răstignit şi înviat este temelia Bisericii.

Biserica însă a apărut, s-a inaugurat la Pogorîrea Duhului Sfînt. Acum e ziua de naştere a Bisericii lui Hristos.

b) La Pogorîrea Duhului Sfînt, cînd se constituie prima Biserică creştină, avem toate elementele Bisericii. *Astfel Sfinţii Apostoli, peste care s-a revărsat Sfîntul Duh, au primit şi exercitat puterea de a învăţa (propovădui) adevărata Evanghelie a Domnului, de a săvîrşi Sf. Liturghie (Euharistia), Botezul şi alte Sfinte Taine şi Sfinte Slujbe şi de a conduce Biserica. Prin propovăduirea lor au crezut Domnului Hristos ca la trei mii de suflete, s-au botezat şi au devenit mădulare ale Bisericii. Aceştia stăruiau „în învăţătura Apostolilor şi în comuniune (obşte), în frîngerea pîinii şi în rugăciuni" (Sf. Liturghie cu Sf. Euharistie sau Împărtăşanie), (Faptele Apostolilor 2, 1. 4; 41—42). Aceasta „în toate zilele". „Iar Domnul adăuga Bisericii pe cei ce se mîntuiau în fiecare zi" (F. Ap. 2, 46—47). Biserica creştea mereu prin lucrarea Sfinţilor Apostoli, în care lucrător era Hristos însuşi. Se împlineau astfel cuvintele zise de Mîntuitorul către Sf. Apostoli cînd i-a trimis să înveţe Evanghelia Lui şi să boteze: „Iată eu cu voi sînt pînă la sfîrşitul veacului" (Matei 28, 19—20).*

De la început, deci, Biserica a fost formată din ierarhie învăţătoare, sfinţitoare şi conducătoare (Sfinţii Apostoli) şi din credincioşi, toţi la un loc fiind o „obşte" („un trup") însufleţită de Duhul lui Hristos.

Mai tîrziu, Biserica a crescut, nu numai în Ierusalim — unde era Biserica-mamă a tuturor Bisericilor — ci şi în alte părţi ale lumii, căci Sfinţii Apostoli (la care s-a adăugat Sf. Apostol Pavel) şi alţi ucenici de ai lor au propovăduit şi dincolo de graniţele Palestinei, unii la unele popoare, alţii la alte popoare. Cum ei nu puteau face faţă la toate cerinţele Bisericii, Sfinţii Apostoli au sfinţit şi aşezat în biserici episcopi, preoţi şi diaconi, care să conducă Biserica lui Hristos (Hirotonirea a 7 diaconi — F. Ap. 6, 6; preoţi — F. Ap. 14, 23; Tit 1, 5; episcopi — F. Ap. 20, 28; Timotei episcop în Efes — I Tim. 1, 3; Tit episcop în Creta — Tit 1, 5). Aşezămînt apostolesc este deci ca în Biserică să fie episcop, preot şi diacon. Tot rînduială de la Sfinţii Apostoli a rămas ca în lucrurile mai de seamă să se adune episcopii — cum s-au adunat Sfinţii Apostoli în sinod (sobor) la Ierusalim (F. Ap. 15, 6) — şi aşa să hotărască împreună asupra învăţăturii, slujbelor şi aşezămintelor Bisericii. Că „unde sînt doi sau trei adunaţi în numele meu — i-a asigurat Mîntuitorul — acolo sînt şi eu" (Matei 18, 20), acolo este şi Duhul lui Hristos. De aceea, în hotărîrea dată de sinodul apostolesc se scrie: „Părutu-s-a Duhului Sfînt şi nouă" (Faptele Apostolilor 15, 28), căci prin sinod grăia Duhul Sfînt, grăia Hristos-Domnul.

c) În felul acesta, cînd Sfinţii Apostoli au murit şi au trecut la cele veşnice (ultimul a adormit în Domnul Sf. Ioan Evanghelistul, către anul 100 după Hristos), Biserica creştină, care se întinsese în multe părţi ale Imperiului roman şi peste graniţele lui, vieţuia şi creştea pe temeiul celor date şi aşezate de Sfinţii Apostoli *(care aveau harul şi adevărul de la Iisus Hristos). La conducerea Bisericilor din diferite centre erau* ucenicii Sfinţilor Apostoli *(cum au fost ucenicii Sf. Apostol Pavel: episcopul Timotei în Efes şi episcopul Tit în Creta), care au primit şi au păstrat toate învăţăturile şi rînduielile pe care Sfinţii Apostoli le primiseră de la Iisus Hristos şi le aşezară în Biserică sub îndrumarea Duhului Sfînt. Aceşti ucenici ai Sfinţilor Apostoli, la rîndul lor, au transmis zestrea dumnezeiască episcopilor şi preoţilor, pe care ei i-au sfinţit şi i-au aşezat cu poruncă de a nu schimba nimic din cele primite de la Iisus Hristos, de la Sfinţii Apostoli. Rînduiala aceasta, ca toate să se transmită de la episcop la episcop s-a păstrat vreme de secole şi se păstrează şi astăzi în Biserica Ortodoxă, unde nu numai episcopii, ci şi preoţii, diaconii şi credincioşii au ţinut şi ţin cu scumpătate legea cea străveche, legea lui Hristos, legea apostolească, legea primilor creştini, legea moşilor şi strămoşilor noştri. Căci Biserica întreagă — cler şi credincioşi — în frunte cu episcopii (urmaşi ai Sfinţilor Apostoli), este păstrătoarea adevăratei Evanghelii a lui Hristos, adevăratelor Sfinte Slujbe şi rînduieli, date de Mîntuitorul şi aşezate de Sfinţii Apostoli.*

Aşa s-a împlinit, se împlineşte şi se va împlini în Biserică, făgăduinţa lui Iisus Hristos: „Iată, eu cu voi sînt pînă la sfîrşitul veacului" (Matei 28, 20), adică El a fost cu Sf. Apostoli, a fost cu urmaşii Sfinţilor Apostoli pînă azi, este şi azi cu noi şi va fi cu cei ce vor veni după noi şi vor trăi după învăţătura şi aşezămintele apostolice, a fost, este şi va fi cu Biserica Sa cea dreptmăritoare.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Ce este „vorbirea în limbi"?

Înainte de înălţarea Sa la cer, Mîntuitorul a făgăduit Apostolilor că îi va înzestra cu diferite daruri duhovniceşti, între care şi acela de a vorbi în alte limbi (Marcu 16, 17—18 etc.). Şi într-adevăr, în F. Ap. cap. 2 aflăm că la prima sărbătoare a Cincizecimii, deci numai după cîteva zile, le-a şi dat acest dar al vorbirii în alte limbi neînvăţate şi neştiute mai dinainte. În puterea acestui dar, ei au predicat Evanghelia în alte limbi. Şi toţi iudeii care veniseră de sărbătoare la Ierusalim de prin alte ţări şi care vorbeau acum numai limba ţării în care erau aşezaţi se minunau, auzindu-i vorbind în limbile lor. Şi erau acolo iudei de toate limbile. Numai iudeii localnici, care nu cunoşteau alte limbi decît cea iudaică, nu înţelegeau nimic. Ba încă, văzîndu-i pe Apostoli predicînd cu însufleţire, mai ziceau despre ei că sînt beţi. Ceilalţi iudei însă se minunau de Apostoli, cum de cunosc atîtea limbi străine, ştiindu-i oameni simpli din Galileia.

Pentru a-i lămuri pe localnici, Apostolul Petru le vorbeşte în limba lor, explicîndu-le că ceea ce văd ei acum nu e o beţie de băutură alcoolică, ci o manifestare a unui dar de la Sf. Duh, despre care de altfel s-a şi profeţit încă în Vechiul Testament. Rezultatul a fost că au primit botezul creştin peste trei mii de *suflete*, adică bărbaţi, femei şi copii.

Despre toate aceste se scrie limpede în F. Ap. cap. 2, numai să le citim cu atenţie.

Să reţinem faptul că toţi iudeii de alte limbi au înţeles perfect, că n-au avut trebuinţă de traducători (tălmăcitori) şi că localnicii nu au înţeles nimic. Apostolii vorbeau în Ierusalim oamenilor, nu lui Dumnezeu.

Cum însă darul acesta al vorbirii în alte limbi neînvăţate de mai înainte era deosebit de important, mulţi îl preţuiau peste măsură şi îl rîvneau mai mult decît pe oricare altul. De aceea, vorbirea în limbi prin darul Sf. Duh era practicată mai tîrziu şi în alte locuri, unde nu se găseau decît localnici şi unde, aşadar, ea nu avea nici un rost. Aşa era de pildă, în Corint, după cum aflăm din I Cor. cap. 12 şi 14. Aici situaţia era cu totul alta. Cînd în biserică primea vreunul darul acesta, vorbirea lui era nefolositoare, căci nimeni nu înţelegea ce vorbeşte. Trebuia ca, în acelaşi timp, un altul dintre credincioşii de faţă să primească darul tălmăcirii, prin care să le traducă şi celorlalţi cele vorbite, pentru ca această manifestare a Sf. Duh să nu rămînă nefolositoare. Fără tălmăcire, vorbirea în limbi e o vorbire în vînt, o bolborosire, care nu foloseşte decît celui ce o face. Pentru aceasta ea e ca o rugăciune. Dar şi rugăciunea aceasta este numai în Duh, nu şi în minte. Este deci doar o jumătate de rugăciune. Ori rugăciunea trebuie să fie şi în minte, ca să fie înţeleasă şi de el şi de alţii. Mai bine o rugăciune din cinci cuvinte cu înţeles, decît una din mii de cuvinte neînţelese, spune Sf. Apostol Pavel. Trebuie să judecăm şi să ne arătăm ca oameni maturi şi nu ca nişte copii. Numai la răutate să fim copii. Încolo însă trebuie în toate să fim cu judecată matură.

În acest fel, în Corint, cel care vorbea în limbi nu vorbea oamenilor, căci aceştia nu-l înţelegeau, ci vorbea lui Dumnezeu. Exact invers decît în Ierusalim la Cincizecime.

Sf. Apostol Pavel aduce mustrări credincioşilor din Corint, pentru judecata lor copilărească, de a preţui peste măsură darul vorbirii în limbi, cîtă vreme acolo nu existau credincioşi de alte limbi şi deci ar putea fi mai folositoare alte daruri, nu mai puţin importante. Dacă e vorba de cel mai mare

(Continuare în pag. 2)

Despre adevărata iubire

Sfîntul Apostol Pavel scria către Coloseni diferite îndrumări sufleteşti şi cu acest prilej i-a povăţuit astfel: „Dumnezeu ne-a scos din puterea întunericului şi ne-a strămutat în împărăţia Fiului iubirii Sale“ (1, 13). Prin aceste cuvinte, Apostolul Pavel dorea să-i lămurească pe cititorii săi, că mediul care îl înconjoară pe Mîntuitorul Iisus Hristos este de iubire.

Acest îndemn l-a dat de la început însuşi Mîntuitorul, odată cu pilda „invitării la ospăţ“ (Luca 14, 15 urm.). Şi apoi chiar prin poruncă directă, zicînd: „Poruncă nouă vă dau vouă, ca să vă iubiţi unul pe altul, precum eu v-am iubit pe voi, aşa şi voi să vă iubiţi unul pe altul“ (Ioan 13, 34). Prin urmare iubirea între oameni este o poruncă dumnezeiască şi este dată de Mîntuitorul ca o îndrumare „nouă“, ceea ce înseamnă că în Creştinism şi în cadrul Bisericii nici nu se poate altfel să fie, decît trăind prin acest simţămînt înalt.

În limba română există în vocabular pentru această „afecţiune“ faţă de alt semen două cuvinte şi anume: dragoste şi iubire. Dar deşi ambele se referă la aceeaşi afecţiune, totuşi sensul fiecărui cuvînt are un iz specific. Astfel „dragoste“ este substantiv şi acţiunea lui, de verb, este exprimată prin: a îndrăgi, a drăgosti, a îndrăgosti. Dar acest verb, ca acţiune, exprimă sentimente trecătoare, tranzitorii, care se pot repeta şi faţă de altă persoană, idee sau obiect, neexprimînd o permanenţă continuă, o stabilitate de afecţiune continuă faţă de acelaşi obiect. În schimb cuvîntul de „iubire“ este un verb substantivat, adică arată o acţiune continuă, ca dragoste nelimitată şi permanentă faţă de acelaşi obiect. De aceea traducătorii români vechi ai cuvîntului Mîntuitorului, de la Ioan 13, 34, au folosit numai expresia de „iubire“ — a iubi !

Dragostea aduce plăcere trecătoare, mai scurtă sau mai îndelungată, definind afecţiunea din cadrul familiei, între rude, între un brărbat şi o femeie, dar are şi caracteristici unilaterale, ca dragoste egoistă, amor de sine, pornire interesată, îndreptată spre obiect, ca materie şi avere, dragoste erotică a unui fluture ce trece de la o floare la alta, spontană, la prima vedere, exagerată şi de alte feluri.

În schimb iubirea este o afecţiune şi acţiune continuă, adîncă, reciprocă, de revărsare a căldurii sufleteşti proprii, de dăruire necontenită, în care se cuprind şi alte momente, ca respectul semenului, ajutorarea, mila, demnitatea, statornicia, jertfirea proprie. În această acţiune se încadrează dragostea de mamă şi între soţi, iubirea de neam, iubirea de Patria cerească, precum şi de cea pămîntească, exprimînd adevăratul patriotism. În acest sens a şi pus genialul Eminescu în gura lui Mircea cel Bătrîn cuvintele de răspuns către sultan: „Iubirea de patrie este un zid, de care se frînge şi a ta trufie, Baiazid !“

Dar, cu regret, se constată între creştini certuri, ponegriri, duşmănie, ură, divorţuri, înşelări şi altele asemenea acestora. Oare de ce? Nu răsună cu aceeaşi vibrare chemarea şi porunca Mîntuitorului la iubire? Se înlocuieşte sentimentul demn şi permanent cu surogate trecătoare?

În orice caz, e bine să recitim cuvintele Sf. Ap. Pavel din epistola întîia către Corinteni, în care face apologia şi explicarea adevăratei iubiri. Chiar dacă traducătorii români mai noi folosesc cuvîntul de: dragoste, ei totuşi îl înţeleg sub expresia cea adevărată de: iubire.

Iată de ce spune Apostolul: „De aş grăi în limbile oamenilor şi ale îngerilor, iar iubire nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare ... ; şi de aş avea darul proorociei ... şi de aş avea credinţa ... iar dragoste nu am, nimic nu sînt; şi de aş împărţi toată avuţia mea ... iar dragoste nu am, nimic nu-mi foloseşte; Iubirea îndelung rabdă, este binevoitoare, nu pizmuieşte, nu se laudă, nu se trufeşte, nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu gîndeşte răul, toate le suferă, le crede, le nădăjduieşte, nu cade niciodată“ (13, 1—8).

De această iubire are oricine nevoie şi în actualitate, în secolul vitezei, al atomului, al zborului cosmic, al ciberneticii, şi aceasta pentru simplul şi firescul motiv, că omul rămîne om şi nu se preface în maşină.

La astfel de dragoste stabilă, la iubire socială, ne îndeamnă şi cîrmuirea Patriei noastre, în mod firesc, atunci cînd sprijină colaborarea şi cooperarea între oameni, lucrarea împreună şi în comun, la solidaritate, cinste, adevăr. O spunea şi imnul unirii în cuvintele: „Unde-i unul nu-i putere la nevoi şi la durere, unde-s doi puterea creşte ...“; şi principiul social este de aceeaşi parte a iubirii cînd propune: „În unire e putere, în unire-i viitor, toţi avînd aceeaşi vrere, bucurie tuturor !“, cuvinte care deveniseră lozincă pentru cunoscutul literat şi estet sibian Horia Petra Petrescu.

Ca creştini ortodocşi, şi ca cetăţeni ai Patriei iubite, nu putem merge pe alt drum decît al iubirii adevărate !

Prof. *M. Şesan*

Sf. Ierarh Iosif cel Nou de la Partoş, patron al Mitropoliei Banatului

Printre monumentele care îl încîntă pe călătorul care poposeşte în Timişoara, în acest „oraş grădină“, este şi catedrala ortodoxă din centrul acestui oraş.

Intrînd înăuntru, ochiul, inima şi mintea ţi se vor desfăta la vederea interiorului.

În pronaos, în partea dreaptă, se află mormîntul, sculptat frumos, reprezentînd racla cu moaştele Sf. Ierarh Iosif cel Nou de la Partoş.

Din 1956, cînd a fost canonizat Sf. Ierarh, au trecut doar 15 ani, un timp foarte scurt, dar totuşi suficient pentru ca cinstirea patronului Mitropoliei bănăţene să devină cunoscută.

Ne convingem de aceasta mai mult ca oricînd, în ziua de 15 septembrie a fiecărui an, cînd credincioşii noştri din toate colţurile Banatului se adună spre a se închina aceluia care a devenit rugător către Dumnezeu pentru ei.

Se săvîrşesc cu acest prilej servicii înălţătoare, cu privegheri, acatiste, rostite de preoţi şi protopopi.

Toate acestea sînt temeinic pregătite personal de Înalt Prea Sfinţitul Părinte Mitropolit Dr. Nicolae Corneanu, Întîistătătorul Bisericii noastre bănăţene, care a reuşit în scurt timp să ne imprime nouă, preoţi şi credincioşi, dragostea pentru Sfîntul Ierarh, căruia i se închină credincioşii noştri încă din sec. al XVIII-lea, mărturie grăitoare avînd în acest sens o icoană pictată de preotul Ştefan Bogoslovici în anul 1872, pe care a scris şi troparul în care-l numeşte sfînt.

Venerarea Sfîntului însă se pierde în negura anilor şi anume în timpul cînd s-a nevoit cu posturi şi rugăciuni, binecuvîntat fiind cu darul de tămăduitor.

Din tot buchetul de fapte ce se povestesc şi care aureolează chipul Sf. Iosif, spre exemplificare să luăm numai unul singur, spre a-l răsădi în cugetul nostru.

În anul 1650, în timp ce Mitropolitul Iosif mergea spre a-şi ocupa vlădicescul scaun, ajungînd în apropierea satului Şama (Jamul Mare), a fost oprit de o ceată de călăreţi turci care-l urmăreau. Descălecînd unul dintre ei a întrebat: „Cine este marele preot ghiaur care merge la Timişoara?“ Sfîntul Mitropolit a răspuns că el este. Atunci Aga Ismail îi povesteşte cum soţia sa se chinuie în durerile naşterii şi cum a avut o descoperire în vis de la un înger că nu va fi dezlegată de Alah să nască pînă ce nu va trece prin faţa casei lor preotul cel mare şi îl roagă să se reîntoarcă din drum. Sfîntul Mitropolit se reîntoarce neştiind că pruncul ce avea să se nască prin rugăciunile sale va ajunge episcop al lui Hristos.

Încununîndu-şi viaţa cu nimbul sfinţeniei, a devenit protectorul Mitropoliei pe care a păstorit-o în vremuri destul de tulburi.

El este mîndria duhovnicească, idealul nostru de sfinţenie, căruia îi urmăm în gîndirea şi faptele noastre de fiecare zi.

Grija pentru cunoaşterea vieţii şi a faptelor Sf. Ierarh Iosif cel Nou de la Partoş a arătat-o Înalt Prea Sfinţitul Părinte Mitropolit prin multe iniţiative, iar acum mai nou prin publicarea în Editura Mitropolia Banatului a volumului intitulat „Mănăstirea Partoş“, cuprinzînd 56 de pagini, volum deschis cu o prefaţă semnată de Înalt Prea Sfinţia Sa.

Din partea noastră, preoţi şi credincioşi, se cere ca să contribuim la răspîndirea cultului Sfîntului Ierarh.

Credincioşii din Reşiţa au înţeles a contribui la generalizarea cultului Sfîntului Ierarh şi prin închinarea unei biserici Sf. Iosif, al cărui chip a fost pictat în frescă la intrarea principală în biserică.

Avînd hramul Sf. Iosif, vom face în această biserică rugăciuni tot mai fierbinţi către Părintele luminilor, pentru ca, şi prin rugăciunile Sf. Iosif cel Nou de la Partoş, să ne ajute să fim fii vrednici ai Bisericii şi Patriei noastre.

Pr. V. Petrica

Postul duhovnicesc

Postul Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, în care tocmai am păşit, ne dă prilej să zăbovim puţin asupra postului duhovnicesc.

Cînd posteşti de vorbele „dulci“ dar păcătoase şi-ţi întorci auzul de la cele ce se pot numi fărădelegi, năzuind a privi cele sfinte, ai început să posteşti duhovniceşte.

Dar creştinul nu rămîne la început şi nici la cele exterioare, ci merge la însăşi pricina răului, la gînd, şi, apoi, la cele ce se află în minte. Postul adevărat e acolo, în lăcaşul gîndurilor, căruia Scriptura îi zice şi inimă. Dacă ea este curată înseamnă că postul tău este lucrător întru cele ale Duhului; iar dacă se mai află întrînsa mişcări păcătoase se poate spune că postul n-a ajuns la limanul cel neted şi odihnitor al desăvîrşirii, nefiind deplin într-ale curăţeniei.

Veghează, deci ! Şi, să iubeşti omenia ! Dar mai vîrtos osteneala păstrării ei, căci această osteneală este munca postitorului adevărat.

Se cuvine nouă — după îndemnul celor luminaţi de Duh — ca la fiecare gînd necuvios, şi chiar lipsit de răutate dar nefolositor mîntuirii, să ne străduim spre buna plăcere a minţii şi spre desfătarea duhului. Frumuseţea postului duhovnicesc constă în curăţenia sufletului, nerăutatea inimii şi iubirea cu fapta a fratelui. Aceasta înseamnă jertfă a postului adevărat. Iar răsplata unei astfel de lucrări este marea bucurie pe care o simte inima, cînd duhul se înalţă plin de roada bunătăţii, din adîncurile ei neprihănite spre mărirea Tatălui ceresc. Aşadar, *post duhovnicesc*, întru împlinirea voii Domnului şi întru bucuria şi înălţarea noastră sufletească şi trupească.

Diacon *G. Cernăuţeanu*

Ce este „vorbirea în limbi“ ?

(Urmare din pag. 1)

mai important dintre daruri, care trebuie rîvnit mai mult, acela aste darul iubirii (I Cor. cap. 13).

Toate acestea sînt scrise în I Cor. cap. 12—14, pe care se cuvine să le citim cu toată atenţia, ca să nu rătăcim.

Mîntuitorul le dăduse Apostolilor porunca de a propovădui Evanghelia la toate neamurile (Matei 28, 19 etc.). Pentru a-i face pe ei, oameni simpli, să-şi poată îndeplini această misiune, le-a dat acest dar minunat de a vorbi în alte limbi. Iată deci rostul şi scopul acestui dar. Limbile vorbite erau omeneşti, nu îngereşti, deoarece oamenilor aveau Apostolii să le propovăduiască Evanghelia şi nu îngerilor.

„Vorbirea în limbi“ a fost, precum vedem, un dar special, aparţinînd perioadei de început a Bisericii, dar despre care încă prin anul 57 Sfîntul Apostol Pavel spunea că el va dispare din viaţa creştinilor. Acest dar a încetat de mult şi despre aşa ceva astăzi nu se mai poate vorbi, cînd, între altele, cuvîntul lui Dumnezeu, Sf. Scriptură este tradusă în limba fiecărui popor.

Adevăratul creştin, aşadar, nu-şi mai pune problema „vorbirii în limbi“, ci el se străduieşte să împlinească voia lui Dumnezeu, tălmăcită în chip drept de Biserica noastră strămoşească.

Pr. Dr. *P. Deheleanu*

NICOLAE IORGA — 100 de ani de la nașterea sa

S-au împlinit, în luna aceasta, 100 de ani de la naşterea marelui savant român Nicolae Iorga, personalitate de frunte a istoriografiei româneşti din primele patru decenii ale secolului nostru.

Născut la 5/18 iunie 1871 în Botoşani, ca fiu al avocatului Nicu Iorga şi al soţiei sale Zulnia, a dat de mic dovada unei inteligenţe cu totul superioare. La 5 ani ştia să scrie şi să citească, precum şi să vorbească în franţuzeşte. A urmat cursurile şcolii primare şi ale gimnaziului din Botoşani, apoi cursurile superioare ale Liceului din Iaşi. Luîndu-şi bacalaureatul, s-a înscris la Facultatea de Litere din Iaşi, secţia istorico-literară obţinînd titlul de licenţiat cu calificativul „magna cum laude" după numai un an de studii, la vîrsta de 18 ani şi jumătate. A obţinut, îndată după aceasta, o bursă pentru o călătorie de studii în Italia, apoi, în toamna anului 1890, o bursă de trei ani pentru studii istorice în Franţa şi Germania. A urmat cursurile Şcolii de Înalte Studii din Paris (École des Hautes Etudes), cu unii dintre cei mai renumiţi profesorii ai vremii (Gabriel Monod, abatele Duchesne, Ch. Victor Langlois, Charles Bémont). A cercetat cu rîvnă bibliotecile şi arhivele Parisului, însuşindu-şi o întinsă cultură. Paralel, pe lîngă limbile franceză, italiană, spaniolă şi germană pe care le cunoştea de la Iaşi, a învăţat acum limbile engleză, portugheză, daneză, suedeză, olandeză ajungînd mai tîrziu să cunoască 15 limbi. În 1892 a obţinut titlul de elev diplomat al Şcolii de Înalte Studii din Paris, pe baza lucrării „Philippe de Mézières et la Croisade au XIV-e siècle", *Paris 1896, XXXV+555 p., iar în 1893 titlul de doctor în Litere la Leipzig cu teza:* Thomas III marquis de Saluces. Étude historique et litteraire avec un introduction sur la politique de ses prédecesseurs" *(Paris 1893, VIII+223 p.).*

Isprăvindu-şi studiile, a început o neobosită cercetare a marilor arhive din Europa pentru a culege material privitor la istoria universală (mai ales pentru secolul XV) şi istoria românilor.

Cu o astfel de pregătire cărturărească s-a întors în ţară în toamna anului 1894, cînd i s-a încredinţat, spre suplinire, catedra de istorie medie, modernă şi contemporană de la Universitatea din Bucureşti, în anul următor fiind numit profesor provizoriu, apoi definitiv. La această catedră a funcţionat apoi, neîntrerupt pînă în toamna anului 1940.

Mai tîrziu, a deţinut şi funcţia de decan al Facultăţii de Litere (1928), apoi de rector al Universităţii (1929). Paralel, a ţinut cursuri şi la Şcoala Superioară de Război, la Academia de Înalte Studii Comerciale, precum şi la Paris (la Collège de France, École Pratique des Hautes Etudes şi la Sorbona).

Fără îndoială că atunci cînd vorbim sau scriem despre Nicolae Iorga ne gîndim la numărul imens al lucrărilor sale. Cei ce i-au cercetat viaţa şi ostenelile cărturăreşti, au constatat că numărul total al lucrărilor sale se ridică, în 1940, la 1200 de volume şi 23.000 de articole şi recenzii, deci peste 24.000 de titluri. Poate că niciodată n-a scris cineva în lume cît a scris Nicolae Iorga. În aceste 24.000 de titluri se cuprind lucrări de istorie propriu-zisă (a poporului român sau universală), istorie literară, bisericească, ş.a., poezii, drame, note de călătorie, memorii, articole de ziar, recenzii, conferinţe, cuvîntări etc., etc., încît pe bună *dreptate profesorul Ştefan Pascu de la Cluj sublinia că „nici un domeniu al activităţii omeneşti din trecut şi pînă în vremea sa n-a rămas în afara curiozităţii şi interesului scrutător al lui Iorga, preocupat de a cunoaşte şi a înfăţişa întreaga viaţă a omenirii, toate epocile istorice. toate popoarele, culturile şi civilizaţiile".*

În ce priveşte studiile de istorie universală, acestea privesc cruciadele (Notes et extraites pour servir a l'histoire des Croisades au XV-e siècle, 6 vol., Paris-Bucureşti 1899—1916), *istoria imperiului bizantin* (The Byzantine empire, *Londra, 1907, VIII+236 p.*, Histoire de la vie byzantine, *3 vol. Bucureşti 1934, 943, p.*, Bizance après Byzance, *Bucureşti 1935, 272 p.*, Etudes byzantines, *2 vol., Bucureşti 1939—1940, 354+450 p. etc.), istoria Imperiului otoman* (Geschichte des osmanischen Reiches, *5 vol., Gotha, 1908—1913, 2658 pagini, cea mai bună operă care există pînă azi), istoria statelor balcanice, istoria Armeniei, istoria Italiei, istoria Franţei şi a altor state sau probleme europene. Între altele, a publicat şi sinteza* Essai de synthesè de l'histoire de l'humanité, *4 vol., Paris 1926—1928, una din cele mai însemnate lucrări ale sale.*

În ce priveşte istoria poporului nostru, marele învăţat a publicat cîteva colecţii de documente (Acte şi fragmente cu privire la istoria românilor, *3 vol., Bucureşti 1895—1897*, Studii şi documente cu privire la istoria românilor, *31 volume, Bucureşti 1900—1913).*

Documente româneşti din arhivele Bistriţei, *2 vol., Bucureşti 1899—1900, ş. a., a reeditat unele din cronicile ţării, ne-a dat cîteva lucrări de sinteză în limbi de mare circulaţie* (Geschichte des rumänischen Volkes, *2 volume, Gotha, 1905, 943 p., tradusă şi în româneşte în 4 volume), lucrarea* Istoria românilor şi a civilizaţiei lor, *în limbile franceză, engleză, italiană şi germană, apoi* La place des Roumains dans l'histoire universelle, *3 vol., Bucureşti 1935—1936*, Historie des Roumains et de la romanité orientale, *Bucureşti 1937—1940, 11 volume, tradusă şi în româneşte.*

Ne-a lăsat apoi alte lucrări de sinteză privitoare la felurite aspecte ale trecutului poporului român: Istoria românilor în chipuri şi icoane, *3 vol., Bucureşti 1905—1906*, Istoria românilor prin călători, *3 volume, Bucureşti 1920—1922*, Istoria presei româneşti, Istoria învăţămîntului românesc, Istoria comerţului românesc, *(2 vol.)*, Istoria industriei la români, Istoria armatei româneşti *(2 vol.)*, Istoria Bucureştilor, Istoria lui Ştefan cel Mare, Istoria lui Mihai Viteazul *(2 vol.)*, Viaţa şi domnia lui Constantin Vodă Brîncoveanu, Historie de l'art roumain ancien *(în colaborare cu G. Balş)*, Vechea artă religioasă la români, Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea *(2 vol.)*, Istoria literaturii româneşti în secolul al XIX-lea *(3 vol.)*, Istoria literaturii româneşti contemporane *(2 vol.) etc.*

De la Nicolae Iorga ne-au rămas apoi peste 500 de lucrări privitoare la trecutul Bisericii noastre Ortodoxe. Menţionăm în primul rînd lucrarea de sinteză Istoria Bisericii româneşti şi a vieţii religioase a românilor, *2 vol., ed. I, 1908—1909, ed. II, 1928—1932*, Sate şi preoţi din Ardeal, *Bucureşti 1902, 349 p., apoi lucrări despre unii vlădici de seamă din trecut, despre legăturile Bisericii noastre Ortodoxe cu celelalte Biserici Ortodoxe, despre vechile noastre mînăstiri şi biserici şi altele.*

Dar Nicolae Iorga n-a fost numai un istoric şi scriitor fecund, ci şi un luptător pentru binele şi prosperarea poporului său. Astfel, pentru răspîndirea culturii în masele largi ale poporului, a creat în 1908 Universitatea populară de la Vălenii de Munte, întemeind aici o tipografie, un teatru în aer liber, o bibliotecă, săli de conferinţă şi cursuri. Pentru desăvîrşirea unităţii de Stat a poporului nostru Nicolae Iorga a activat în cadrul „Ligii pentru unitatea culturală a tuturor românilor", întîi ca secretar general, apoi ca preşedinte al ei, creînd filiale în diferite oraşe ale ţării şi rostind el însuşi numeroase conferinţe. În timpul primului război mondial, prin paginile scrise în ziarul său, Neamul românesc, *a ţinut mereu trează credinţa în victoria finală şi în unirea Transilvaniei cu România. a participat activ la viaţa de stat, ca deputat, ministru şi prim ministru. luînd parte la dezbaterea celor mai de seamă probleme. De pildă, în 1907, a luat atitudine hotărîtă faţă de represaliile care au urmat împotriva ţăranilor ce se ridicaseră să-şi ceară dreptul la o viaţă mai bună.*

Către sfîrşitul vieţii sale, s-a impus şi prin necruţătoarea campanie pe care a dus-o împotriva ideologiei şi agresiunii fasciste. Atitudinea sa antifascistă s-a manifestat mai ales între anii 1938—1940, cînd au fost subjugate de Hitler o parte din ţările Europei. Nicolae Iorga şi-a ridicat glasul în apărarea acestor ţări, în numele dreptului de libertate şi al prieteniei de veacuri care ne lega de ele. Dar, lupta sa dîrză dusă împotriva celor ce voiau să ne ducă ţara în robia fascistă, Nicolae Iorga a trebuit să o plătească cu propria sa viaţă. La scurt timp după venirea legionarilor la putere, a fost înlăturat de la catedră şi silit să înceteze apariţia ziarului „Neamul românesc". În seara zilei de 27 noiembrie 1940, un grup de legionari au pătruns în casa sa de la Sinaia, smulgîndu-l de la masa sa de lucru şi din mijlocul familiei. Iar în dimineaţa zilei de 28 noiembrie trupul său, mutilat de focurile de revolver, a fost găsit într-un şanţ la marginea satului Strejnic, lîngă Ploieşti. Aşa a ieşit „din viaţa şi furtuna lumii" — după însuşi cuvîntul său — acela care timp de o jumătate de veac, prin munca sa neobosită, îşi creiase o faimă deosebită în toată lumea. Cu toate acestea, Nicolae Iorga n-a pierit, căci amintirea sa e mereu vie printre noi cei de azi. El va trăi de-a pururi prin zecile de mii de pagini pe care le-a scris — din care multe se retipăresc acum —, dar mai ales prin jertfa sa supremă pentru apărarea libertăţii şi a drepturilor poporului său la o viaţă liberă.

M. Păcurariu

Din cugetările lui N. Iorga

După cum ştim, Nicolae Iorga nu a fost numai un mare savant al nostru şi al lumii întregi, ci el a fost în acelaşi timp şi un mare cugetător.

Din întinsa sa cultură, precum şi din experienţa acestui savant „fără pereche între cărturarii lumii" — cum pe drept a fost numit, au emanat, s-au înfiripat şi o seamă de maxime sau cugetări, pe care le găsim răspîndite în bună parte în vasta sa operă, dar care au fost culese şi tipărite şi în volume separate. Din această nepreţuită comoară a marelui nostru istoric, reţinem şi aceste cîteva cugetări:

„Ideile sănătoase sînt numai acelea care pot zbura în lume".

„Sînt cugetări care sînt stele şi altele simpli licurici. Lumea nu se îndreaptă după acestea din urmă".

„Cea mai bună filozofie este aceea a acţiunii".

„Vai de acela care lucrează numai din emulaţie! E ca unul care ar merge înainte numai fiindcă îl mişcă alţii din urmă".

„Să zici: „Dumnezeu să mă ajute" cînd vei fi cu mîna pe sapă, nu cînd vei şedea pe cuptor".

„Numai prin muncă (cinstită) se cîştigă pîinea".

„Norocul e pîrghia lenii".

„Biruinţa nu e ca norocul. Ea nu caută pe nimeni acasă".

„Rob e cel care lucrează fără măsură, fără ţintă şi fără mulţumire. Iar, contrarul muncii, lenea, este fiica nedreptăţii".

„Vorba bună şi zîmbetul şi fapta binefăcătoare sînt raze ale soarelui răsfrînte în sufletul omului".

„După ziua clară a faptelor şi în sufletul omenesc seara trezeşte un răsărit de stele".

„În veselie-ţi strălucesc toate însuşirile, ca frumuseţea naturii în soare".

„Ca să vezi în adîncimi, adu lumina ta".

„Pentru a fi erou ţi se cere caracter, pentru a juca un erou, talent".

„În adîncul tăcut al sufletului zace aurul. Cine îl are nu ţi-l dă numai fiindcă ai trecut pe lîngă dînsul".

„Curăţia în suflet se poate socoti după cît timp poate sta în faţa lui însuşi".

„E şi mai bine a-ţi cultiva sufletul decît reputaţia. Ce-i mai frumos pe lume, a întrebat cineva deunăzi? Jertfa de sine".

„Pentru durerea ta, stai singur; la bucurie cheamă şi pe alţii, numai aşa vei avea tovarăşi nefăţarnici".

„De fapt numai foarte puţini îşi dau seama în fiece clipă că mai trăiesc şi alţi oameni".

„Niciodată vîntul de deasupra, oricît de tare, nu poate schimba păturile pămîntului, ce-şi au lungile lor socoteli răbdătoare în adînc".

„Cît de mare să fie rîul, tot are numai două maluri. Aşa şi viaţa".

„Avuţia apasă pe oameni şi după moarte; cu piatră şi fier".

„Părăsind egoismul, înconjoară-te cu un zid de dragoste şi mai aruncă şi pe deasupra pîinea hrănitoare a zilei".

„Nu e mare operă unde e mult material ci aceea unde e mult suflet".

„Cel mai bun om e cel ce nu s-a gîndit niciodată la aceasta".

„Frumuseţea trebuie să fie legată şi cu bunătatea, altfel sufletul urît o învinge".

„Adevărul e pretutindeni, dar nu-l recunoaşte decît acela care-l caută. Nu e greu să găseşti adevărul, e greu să a-i dorinţa de a-l găsi".

„Adevărul e ca apa rece de care dor dinţii bolnavi".

„Calitatea nu e banul, ci aurul sufletului tău în care-l înfăşori".

(Continuare în pag. 4)

Aproapele nostru, cel mai însemnat om pentru noi

Din dumnezeiasca Scriptură ştim că înainte de a-l crea, Dumnezeu a zis: „Să facem om după chipul şi asemănarea noastră“ (Facere 1, 26). Tot acolo se spune, apoi, că „a făcut Dumnezeu pe om, după chipul lui Dumnezeu l-a făcut“ (Facere 1, 27). Aceste cuvinte ale Sf. Scripturi luîndu-le în seamă Sfinţii Părinţi au înţeles că fiecare om poartă în sine chipul lui Dumnezeu, chiar şi atunci cînd feluritele păcate, pe care le săvîrşim, întunecă acest chip. Aceasta o mărturiseşte Biserica noastră în următoarele cuvinte de la slujba înmormîntării: „Chipul măririi Tale celei negrăite sînt, măcar că port ranele păcatelor“.

Fiind după chipul lui Dumnezeu, omul, mai mult decît toate celelalte făpturi, peste care a fost pus să le stăpînească (Facere 1, 28; Ps. 8, 6—8), este şi „mărirea lui Dumnezeu“ (I Cor. 11, 7). Toate făpturile lui Dumnezeu arată mărirea lui Dumnezeu (Ps. 18, 1), puterea Lui cea veşnică (Romani 1, 20) şi înţelepciunea Lui (Ps. 103, 24; Ps. 8, 1, 5; Înţelepciunea lui Solomon 13, 1—9). Toate acestea au o însemnătate a lor, ca unele ce duc spre cunoştinţa de Dumnezeu, dar o şi mai mare însemnătate din acest punct de vedere o are omul, „cel minunat întocmit“ (Ps. 138, 14), care răsfrînge ca o oglindă mărirea Domnului (II Cor. 3, 18).

Mai mult încă: omul este fiinţa de care se îngrijeşte Dumnezeu în chip deosebit, ajutînd să se mîntuiască şi să vină la cunoştinţa adevărului (I Tim. 2, 5), să aibă parte de mărirea Sa (Rom. 8, 29—30), ca fiu al lui Dumnezeu şi moştenitor al Împărăţiei cereşti (Gal. 4, 5; Ioan 1, 12—13; Matei 25, 34). Toate acestea îl înfăţişează pe om ca cea mai însemnată dintre făpturile lui Dumnezeu pe pămînt.

Dar chipul lui Dumnezeu din om, faptul că sîntem mărirea lui Dumnezeu şi că în chip deosebit se arată în noi mărirea, puterea şi înţelepciunea lui Dumnezeu, nu ne asigură mîntuirea şi desăvîrşirea, ci numai ne-o fac cu putinţă. Însemnătatea pe care o avem ca fiinţe de care se îngrijeşte Dumnezeu, care pot deveni fii ai lui Dumnezeu şi moştenitori ai împărăţiei cerurilor, este o însemnătate generală, sînt talanţii primiţi, ca la ei să adăugăm alţi talanţi (Matei 25, 14—30). Ceea ce ne dă adevărata însemnătate este vieţuirea noastră după voia lui Dumnezeu, silinţa de a ne îmbunătăţi. În acest înţeles cei mai însemnaţi dintre noi, fiii Bisericii, sînt Sfinţii.

Fiecare dintre Sfinţi este însemnat, pentru sfinţenia vieţii lui, pentru exemplul bun pe care îl dă viaţa, pentru înrîurirea spre bine pe care o are asupra credincioşilor.

Însemnaţi sînt apoi desigur toţi aceia care prin osteneala lor, prin înzestrarea şi prin lucrările lor, aduc folos celor din jurul lor.

Însemnaţi sînt de asemenea părinţii şi educatorii, cei care înmulţesc binele în lume, care duc mai departe învăţăturile cele bune; cei care veghează şi lucrează ca să se întărească, să crească şi să se pună în valoare şi în lucrare simţul omeniei.

Oameni însemnaţi sînt şi binefăcătorii noştri, cei care ne mîngîie şi ne ajută la vreme de necaz, cei ce ne sfătuiesc la vreme de cumpănă.

Însemnaţi pentru fiecare dintre noi sînt toţi aceia dintre oameni, care au vreo înrîurire asupra fiinţei noastre, cei care ne formează, care adaugă ceva la ceea ce sîntem şi la ceea ce devenim.

În chip deosebit sînt însemnaţi pentru noi prietenii noştri adevăraţi, care, prin influenţa lor asupra noastră, intră cumva în alcătuirea sufletului nostru, se zidesc în viaţa noastră. Pe aceştia îi purtăm în sufletul nostru şi ei rămîn cu noi chiar şi atunci cînd împrejurările ne ţin departe cu locurile de vieţuire şi cu rosturile ce le avem.

Dintre toţi aceşti oameni, care îşi pun pecetea fiinţei lor pe fiinţa noastră, care intră în alcătuirea vieţii noastre, care iau parte la viaţa noastră — care este omul cel mai însemnat? Dacă ne cercetăm pe noi înşine, agonisita noastră sufletească şi starea în care ne găsim, vom putea recunoaşte în noi lucrarea multora dintre cei cu care am venit în legătură, dintre cei care au pus ceva în vistieria fiinţei noastre, dar ne va fi cu neputinţă să spunem care om anume este cel mai însemnat pentru noi. Vom înţelege însă — şi acest lucru este de foarte mare însemnătate — că la vremea sa, în rostul şi înrîurirea avută asupra noastră, fiecare dintre cei apropiaţi nouă a avut însemnătatea lui, că fiecare la vremea sa şi în rostul său a fost omul cel mai însemnat pentru noi.

Omul cel mai însemnat poate fi şi chiar este oricare dintre cei cu care stăm în legătură, oricare dintre cei ce îi avem în faţă. Omul cel mai însemnat este omul din faţa noastră, omul de lîngă noi, aproapele nostru.

Omul de lîngă noi, omul din faţa noastră, aproapele nostru este fratele nostru. „Voi sînteţi fraţi“ (Matei 23, 8). El este în acelaşi timp şi fratele Domnului Hristos. „Adevăr grăiesc vouă, întrucît aţi făcut unuia dintre aceşti fraţi ai mei mai mici, mie mi-aţi făcut“ — zice Domnul (Matei 25, 40). Şi iarăşi: „Întrucît nu aţi făcut unuia dintre aceştia mai mici, nici mie nu mi-aţi făcut“ (Matei 25, 45).

Ca frate al Domnului nostru Iisus Hristos, aproapele nostru este omul cel mai însemnat, căci, prin ceea ce facem spre binele lui, ne deschidem cale spre mîntuire, ne facem cale către răsplata cerească. Acest adevăr l-au înţeles foarte bine gînditorii de Dumnezeu. Astfel, Sfîntul Antonie cel Mare ne spune că „de la aproapele este şi viaţa şi moartea, căci dacă folosim pe fratele nostru, pe Dumnezeu dobîndim, iar dacă smintim pe fratele, lui Hristos greşim“. Acelaşi gînd îl avea şi cuviosul Ioan Colov, care zicea că „nimenea nu zideşte o casă de la acoperiş în jos, ci o zideşte de la temelie în sus“ şi tălmăcind acestea spunea că „temelia este aproapele, căci de el sînt atîrnate toate poruncile lui Hristos“.

Toate cele spuse mai înainte ne duc la încredinţarea că, la vremea potrivită, fiecare dintre oamenii care au făcut ceva pentru noi, care au contribuit cu ceva la ceea ce sîntem, a fost pentru noi omul cel mai însemnat. La fel am fost şi noi pentru cei cărora le-am făcut vreun bine. Dar în chip cu totul deosebit, cel mai însemnat om este omul din faţa noastră, aproapele nostru, care ne dă prilejul să facem fapte prin care se preamăreşte Dumnezeu (Matei 5, 16), fapte care ne fac vrednici să fim număraţi între cei binecuvîntaţi de Tatăl ceresc şi primiţi ca moştenitori ai Împărăţiei cerurilor.

Toate acestea ştiindu-le, să socotim însemnat pe orice om, ca purtător al chipului lui Dumnezeu, ca cea mai aleasă dintre făpturile lui Dumnezeu, ca fiinţa de care se îngrijeşte Dumnezeu în chip deosebit, ca fiinţa menită să se unească cu Dumnezeu, să fie fiu al lui Dumnezeu. Să preţuim însă, în chip deosebit, pe Sfinţi şi să ne silim să le urmăm pilda. Să nu uităm niciodată pe cei ce se silesc să înmulţească binele în lume şi din noi. Dar mai presus de toate, să avem în vedere că omul cel mai însemnat este omul din faţa noastră, prin care ne este dat să ne apropiem de Dumnezeu. În sfîrşit toate acestea să le avem în vedere pentru cealaltă vreme a vieţii noastre, preţuind pe toţi oamenii, urmînd pe cei sfinţi, ajutînd pe cei ce au trebuinţă de ajutorul nostru, căci în felul acesta şi fiecare dintre noi poate deveni omul cel mai însemnat pentru aproapele său.

Ierod. *T. Părăianu*

Dacă

după Rudyard Kipling*: „If“=dacă

Dacă poţi ca-n clipe grele capul sus să ţi-l păstrezi,
Suportînd învinuirea că l-ai fi pierdut ca alţii;
Dacă poţi ca-n îndoiala ce n-ai voie s-o sfidezi
Să continui, cu tărie, ca în tine tu să crezi;
Dacă poţi fără-oboseală să aştepţi în aşteptare,
Dacă poţi s-auzi minciuna, fără-a-ţi fi preocupare;
Dacă poţi, urît de alţii, însuţi tu să nu urăşti
Şi, prea bun sau prea-nţelept, să apari, să nu voieşti;
Dacă visurilor tale vei putea să nu fii rob
Şi gîndind să nu fii numai doar un simplu gînditor;
Dacă poţi rămîne-acelaşi, neclintit în rău şi-n bine,
Întîlnind triumf, dezastru, care doar te mint pe tine;
Dacă poţi ca adevărul ce odată l-ai rostit
Să-l auzi din guri nebune cu-nţeles răstălmăcit,
Transformat din piatră rară, de netrebnici, de schilozi,
Într-o fierărie goală, în capcană de nărozi;
Dacă poţi să vezi distrusă toată truda vieţii tale
Şi cu forţe măcinate să începi să reclădeşti
Tot ce ai pierdut în clipa grea ce ţi-a ieşit în cale
Şi, sub dubla greutate, un cuvînt să nu crîcneşti;
Dacă poţi ca-ntreg curajul, calmul, multa bunătate
Să le stăpîneşti, ca ţie cu credinţă să-ţi slujească,
Chiar atunci cînd toate-acestea şi-ar găsi buna dreptate
Deznădejdii să te lase, slujba să şi-o părăsească;
Dacă ai putea ca-n tine să aprinzi mereu dorinţa
De-a-nfrunta orice obstacol, stăpînit doar de voinţa
De-a lupta. Dacă ţi-ai păstra în fapte,
Popular fiind cu lumea, tot atîta demnitate;
Dacă, stînd cu regi-alături, ţi-ai păstra aceeaşi fire
Cumpănită-n înălţare, neplecată spre mărire;
Dacă nici duşmanii care ar putea să te lovească,
Nici prietenii tăi care au reuşit să te cunoască
N-ar avea motiv, spre tine, piatra ca să o îndrepte,
Ci, încrezători în tine, toţi putea-vor să aştepte;
Dacă, din prezentul clipei, vei privi spre viitor,
Trăind clipa care vine, cu-acel simţ prevenitor,
Dîndu-te discret de-o parte, pînă-a nu fi prea tîrziu,
Atunci, tot ce e în lume mai de preţ, iubite fiu,
Tot părea-va mic în faţa-ţi, ca în faţa unui dom,
Tu, deasupra tuturora, fiind şi rămînînd un OM.

Magda Berariu

* romancier şi poet englez, născut în 1865 la Bombay, cunoscut printre altele — prin minunata „Carte a Junglei“, oferă în poezia „If“=dacă, un ales mănunchi de înţelepte sfaturi. Poezia, prin conţinutul moral educativ, apare în original şi în manualele de limba engleză pentru şcolile medii, alături de celelalte perle culese din paginile literaturii unisale.

Din învăţăturile Sfintei Scripturi

● Doamne, cine va locui în locaşul tău şi cine se va sălăşlui în muntele cel sfînt al tău? Cel ce umblă fără prihană şi face dreptare, cel ce are adevărul în inima sa, cel ce n-a viclenit cu limba şi nici n-a făcut rău împotriva vecinului său şi ocară n-a rostit împotriva aproapelui său.
(Psalm 14, 1—3)

● Mergi pe calea oamenilor celor buni şi păzeşte cărările celor drepţi.
(Pilde 2, 20)

● Mila şi adevărul să nu te părăsească; leagă-le împrejurul gîtului tău, scrie-le pe tabla inimii tale.
(Pilde 3, 3)

● Nu fii înţelept în ochii tăi; teme-te de Dumnezeu şi fugi de rău.
(Pilde 3, 7)

● Ţine cu tărie învăţătura şi nu o părăsi, păzeşte-o căci ea este viaţa ta. Nu apuca pe calea celor fără de lege şi nu păşi pe drumul celor răi.
(Pilde 4, 13—14)

● Cel ce adună în timpul verii este om prevăzător, iar cel ce doarme în vremea secerişului este de ocară.
(Pilde 10, 5)

● Mai bine să nu făgăduieşti decît să nu împlineşti ce ai făgăduit.
(Ecclesiast 5, 4)

● În zi de fericire fii bucuros, iar în zi de nenorocire cercetează cu mintea.
(Ecclesiast 7, 14)

● Din pricina lenei, grinzile casei se lasă, iar cînd stai cu mîinile în sîn, apa picură în casă.
(Ecclesiast 10, 18)

● Cît sînt de frumoase picioarele celor ce vestesc pacea, ale celor ce vestesc cele bune.
(Romani 10, 15)

● Nu răsplătiţi nimănui cu rău pentru rău, ci îngrijiţi-vă de binele tuturor oamenilor.
(Romani 12, 17)

Din cugetările lui N. Iorga

(Urmare din pag. 3)

„Ca să judeci omul caută să vezi cum iubeşte. Nu poţi greşi“.

„Cine ţi-a făcut o nedreptate nu rămîne cu o datorie faţă de tine, ci cu o pierdere faţă de el însuşi“. (Căci cine înşeală, pe sine se înşeală).

„Meritul e al celui ce a tăiat forma, nu al celui care scoate din ea exemplare nouă“.

„Faptele bune ale tale vor fi pornirile bune ale fiilor tăi. Măcar atîta ar trebui să te îndemne a le face !“

*

Folosind deci, cîte-o luminiţă din noianul cel mare al luminii puternice a cugetărilor de faţă, neputînd deşerta marea lor înţelepciune în gropiţa rîndurilor de faţă, vom putea totuşi gusta stropii apei cu aroma busuiocului, punîndu-le la inimă cu rod binefăcător, aceste călăuze ne vor fi de folos — în viaţă — tuturor spre tot binele !

Vart. Constantinescu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

ANUL 119 Sibiu, 1 iulie 1971 Nr. 25—26

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

19. Biserica, „Trup al lui Hristos"

a) Biserica — inaugurată în chip văzut la Pogorîrea Duhului Sfînt — este o taină nepătrunsă, căci în ea se împreună cele „cereşti" (dumnezeeşti) cu cele pămînteşti (omeneşti), Dumnezeu cu credincioşii. De aceea Sf. Apostol Pavel, mărturisind că „mare este taina" Bisericii (Efeseni 5, 32), numeşte Biserica „trup al lui Hristos" *(Romani 12, 5). Aşa cum Fiul lui Dumnezeu s-a întrupat prin pogorîrea Duhului Sfînt peste Fecioara Maria, care a devenit astfel Maica Domnului" (Luca 1, 31. 35. 43), tot aşa Iisus Hristos cel înălţat întru mărirea dumnezeiască „s-a întrupat" prin pogorîrea Sfîntului Duh peste Sfinţii Apostoli şi — prin ei — peste credincioşi, episcopi, preoţi, diaconi. Dacă naşterea lui Hristos s-a făcut prin bunăvoirea Tatălui şi pogorîrea Duhului Sfînt, şi „naşterea" Bisericii (în Hristos) s-a făcut prin revărsarea Duhului Sfînt de la Tatăl prin Fiul. Atunci (la naşterea Sa) Fiul lui Dumnezeu s-a făcut om ca să ne mîntuiască, acum (la Rusalii) Iisus Hristos, Dumnezeu şi om, uneşte şi însufleţeşte cu Duhul Lui în o singură Biserică, „un trup", pe toţi cei ce cred în El, ca prin Biserică să ne împărtăşească mîntuirea. Hristos cel preamărit este „capul Bisericii". Biserica este „trupul lui Hristos" (Efeseni 1, 22—23; Coloseni 1, 18); în Biserică se „întrupează" Hristos, ca să îndumnezeiască totul şi toate. Aşa cum sufletul pătrunde trupul şi-i dă viaţă, aşa Iisus Hristos, Duhul lui Hristos, ne pătrunde pe toţi, ne face un „organism", un „trup", în care lucrează harul lui Dumnezeu spre desăvîrşirea tuturor în Hristos. Cu adevărat „mare este taina aceasta"! E taina pe care credincioşii Bisericii noastre o trăiesc mereu, căci în Biserică ei se întîlnesc cu Hristos, Hristos se sălăşluieşte în ei, şi ei se simt una, „un trup şi un duh" în Hristos-Iisus. (Efeseni 4, 4).*

b) Dacă Hristos este „capul" Bisericii şi Biserica este „trupul" lui Hristos, însemnează că Biserica are un singur „cap", pe Iisus Hristos, care este Domnul şi călăuzitorul ei, şi că există o singură Biserică, *un singur „trup a lui Hristos", în care este lucrător Duhul lui Hristos. Căci, deşi „sînt multe mădulare", e „un singur trup" al „lui Hristos", adică o singură Biserică (I Corinteni 12, 12. 20, 27).*

Întrebarea este aceasta: Biserica este văzută sau nevăzută? Unii zic că este nevăzută, alţii că e văzută. Învăţătura adevărată e că aşa cum Iisus Hristos, în vremea vieţii Lui pămînteşti, a fost şi nevăzut (ca Dumnezeu) şi văzut (căci a vieţuit cu trupul între oameni), dar prin cele văzute s-a arătat şi a lucrat puterea Dumnezeirii, harul divin (nevăzut), tot aşa şi Biserica „trup al lui Hristos" *este şi nevăzută şi văzută. E nevăzută pentru că nevăzut e Iisus Hristos cel preamărit (capul Bisericii) şi Duhul Sfînt prin care se revarsă harul divin, şi pentru că unirea noastră cu Hristos şi în Hristos cu toate mădularele Bisericii este o unire în credinţă şi dragoste, e unire spirituală (deci nevăzută). E văzută pentru că membrii Bisericii sînt văzuţi şi pentru că harul dumnezeesc cel nevăzut ni se împărtăşeşte prin cuvînt, prin semne şi lucrări văzute. Aşa cum în Iisus Hristos firea dumnezeiască şi firea omenească sînt unite în chip nedespărţit, tot aşa şi în Biserică cele dumnezeeşti şi cele omeneşti (cele nevăzute şi cele văzute sînt unite în chip nedespărţit. Această legătură între cele nevăzute şi cele văzute o avem de la Mîntuitorul prin Sfinţii Apostoli, care au transmis-o urmaşilor. Aşa spre exemplu ne împărtăşim cu Iisus Hristos sub forma văzută a pîinii şi vinului, pîine care e trupul lui Hristos, vin care e sîngele Lui (Matei 26, 26—28; Ioan 6, 47—58). Aşa este cu întreaga viaţă a Bisericii, viaţă dumnezeiască şi omenească, în care cele nevăzute, cele dumnezeeşti, se arată şi se împărtăşesc prin cele văzute, prin cuvinte şi lucrări omeneşti (Sfintele Taine, Sfintele Slujbe şi arhiereii, preoţii care le săvîrşesc). De fapt dacă gîndurile şi simţămintele noastre se arată în cuvinte, în gesturi, în acţiuni, e firesc ca şi viaţa noastră în Hristos, viaţa spirituală nevăzută să se arate în cele dinafară, în cele văzute. Astfel în cele văzute ni se împărtăşeşte Hristos, ni se împărtăşeşte harul divin, şi cele văzute sînt însufleţite, sînt „pline", străluminate de harul cel nevăzut. Astfel Hristos cel nevăzut lucrează şi transmite prin Duhul Sfînt harul Său mîntuitor în Biserică prin cele văzute.*

c) Biserica, în care se împreună cele dumnezeeşti cu cele omeneşti, cele nevăzute cu cele văzute, este „un singur trup", însă cu „multe mădulare". *„Căci trupul nu este un mădular, ci multe". Iisus Hristos este capul Bisericii, noi sîntem „mădularele" Bisericii. Iisus Hristos conduce Biserica şi revarsă prin Duhul Sfînt harurile Sale peste Biserică, peste mădularele Bisericii. Dar ca în orice trup, şi în Biserică sînt multe feluri de mădulare, fiecare mădular cu lucrarea lui. Căci „dacă ar fi ochi tot trupul, unde ar fi auzul? Şi dacă ar fi tot auz, unde ar fi mirosul?" „Dacă toate ar fi un singur mădular, unde ar fi trupul?" Dar acum sînt multe mădulare, însă un singur trup. Şi nu poate ochiul să zică mîinii: n-am trebuinţă de tine; sau capul picioarelor: n-am trebuinţă de voi". „Dumnezeu a întocmit amestecat trupul", cu mădulare diferite, ca să nu fie dezbinare în trup, ci să se îngrijească mădularele la fel unul de altul. Şi fie de pătimeşte un mădular, pătimesc toate mădularele împreună cu el; fie de se cinsteşte un mădular, se bucură toate mădularele împreună cu el. Voi sînteţi trupul lui Hristos şi mădulare în parte" (I Corinteni 12, 12—27). De aceea în Biserică „sînt daruri deosebite, dar acelaşi Duh — şi slujiri deosebite — dar acelaşi Domn, şi lucrări deosebite, ... dar acelaşi Dumnezeu care lucrează toate în toţi" şi fiecare mădular trebuie să slujească lui Hristos şi Bisericii, să slujească tuturor celorlalte mădulare „pentru zidirea trupului lui Hristos" (I Corinteni 12, 4—7; Efeseni 4, 12). „Căci precum într-un trup avem multe mădulare şi mădularele nu au toate aceeaşi lucrare, tot astfel cei mulţi sîntem un trup în Hristos şi fiecare sîntem mădulare unul altuia" şi avem „daruri diferite" (Romani 12, 4—6). Mîntuitorul însuşi a ales dintre cei ce urmau Lui 12 apostoli şi 70 de ucenici, care aveau o slujire deosebită de ceilalţi credincioşi. Iar Sfinţii Apostoli au ales dintre credincioşi pe unii, pe care — prin hirotonie — i-au aşezat episcopi, preoţi sau diaconi. Episcopii, preoţii şi diaconii, sînt mădulare ale Bisericii, care primesc de la Iisus Hristos, de la Biserică, o slujire deosebită şi formează ierarhia bisericească, despre care vom grăi în altă parte. Ceilalţi credincioşi, ca mădulare ale Bisericii, au şi ei fiecare darul său şi slujirea sa pentru Biserică şi pentru mădularele celelalte, însă sub îndrumarea, sub conducerea ierarhiei bisericeşti. Nu există nici un mădular al Bisericii, nici un credincios, care să nu aibă un dar sau alt dar, pe care să-l pună în slujba lui Hristos, în slujba Bisericii. Dar mai presus de toate este dragostea (I Corinteni 12, 31; 13; Romani 12, 9—10) care este cheagul unităţii tuturor în Biserică şi care însufleţeşte pe toţi să folosească diferite daruri pentru „zidirea Bisericii", pentru slava lui Hristos, pentru mîntuirea, mîngîierea şi ajutorarea noastră.*

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Cinstirea sfintelor moaşte
(II)

În articolul anterior, am înfăţişat învăţătura noastră despre cinstirea sfintelor moaşte, împreună cu temeiurile ei biblice.

Dar unii dintre credincioşii creştini resping categoric cinstirea sfintelor moaşte, pe motivul că această atitudine a lor s-a bazat pe puternice temeiuri biblice, pe care le ridică ca obiecţiuni împotriva învăţăturii şi practicii noastre privind sfintele moaşte.

De aceea, în cele ce urmează vom trece în revistă cele mai des invocate texte biblice, aduse de ei în încercarea de a-şi întemeia scripturistic poziţia lor. Pe acestea le vom supune unui examen din punct de vedere ortodox.

În primul rînd, ei se provoacă la textele de la Facere 3, 19 şi Ecl. 2, 17, pe care le interpretează tendenţios în sensul că acestea ar sprijini punctul de vedere că menirea trupurilor ar fi aceea de a fi îngropate şi de a se preface — prin putrezire — în pămîntul din care au fost luate. În consecinţă, nici trupurile sfinţilor nu pot fi sustrase de la această menire a lor, de la încadrarea lor în legile naturii, care le stăpînesc şi pe ele ca pe orice materie.

Într-adevăr, în urma căderii protopărinţilor în păcat (păcatul originar), legea stricăciunii trupurilor, după despărţirea lor de trup prin moartea fizică, este o lege generală. Dar neputrezirea trupurilor sfinţilor este o dovadă grăitoare despre faptul că — prin excepţiile pe care le face — această lege priveşte mai mult pe cei păcătoşi (Cf. I Tim. 1, 9).

Faptul acesta este confirmat chiar de Biblie, care ne atestă o seamă întreagă de excepţii de la această lege, de ridicare — în anumite cazuri — a puterii acestei legi. A se vedea în acest sens, locurile de la: Facere 5, 24; Isus Sirah 49, 16; Evr. 11, 5; IV Regi 2, 11; Evr. 7, 3 ş.a. Din toate aceste locuri rezultă că este în puterea lui Dumnezeu să facă — cu trupurile sfinţilor — excepţie de la legea generală a îngropării şi putrezirii trupurilor în pămînt.

Obiecţiunile celor ce se ridică împotriva învăţăturii noastre ating o intensitate şi mai mare prin provocarea acestora la textele de la: I Cor. 15, 35—42 şi In. 12, 24. Din acestea, ei trag concluzia că — dacă nu putrezesc mai întîi în pămînt — trupurile moarte nu vor putea învia. Prin urmare, este neapărat necesar ca trupurile să putrezească în pămînt, pentru ca să poată învia. Pentru că prin împiedecarea descompunerii lor, se înlătură posibilitatea învierii lor.

De aici, ei fac un pas mai departe, învinuindu-ne că prin practicarea cultului sfintelor moaşte, noi, ortodocşii, oprim de la putrezire — şi implicit de la înviere — tocmai trupurile sfinţilor.

Or, în citatele la care se provoacă ei este vorba despre schimbarea prin care trebuie să treacă toate trupurile, pentru a putea trece de la starea de vremelnicie la starea de eternitate, adică pentru a putea fi adaptate condiţiilor vieţii veşnice.

Dar sînt şi excepţii de la această regulă. Dovadă: Enoh şi Ilie, care au fost schimbaţi la trup, fără să fi trecut prin moarte (fizică). De asemenea, la a doua venire a Domnului, cei care vor fi atunci în viaţă vor fi schimbaţi şi ei la trup, fără a fi trecuţi prin moarte (I Cor. 15, 51—52; vezi şi I Tesal. 4, 15—17).

Altă obiecţiune a celor ce tăgăduiesc îndreptăţirea cinstirii moaştelor se provoacă la locul de la Deut. 24, 5—6. Pe baza acestui loc, ei trag con-

(Continuare în pag. 2)

DIN DARURILE RUSALIILOR

La praznicul Pogorîrii Sfîntului Duh sau Rusaliile Sf. Biserică se îmbracă în cele mai alese podoabe duhovnicești și preamărește Sf. Treime. Pe Tatăl îl preamărim, căci din nemărginita Sa iubire de oameni a trimis pe Fiul, spre a mîntui neamul omenesc. Pe Fiul — fiindcă prin jertfa Crucii a dăruit mîntuirea, trecîndu-ne „din moarte la viață și de pe pămînt la cer". Pe Duhul Sfînt — fiindcă a adus și menține în Biserică harul lui Dumnezeu, lumina cea nespusă a înțelepciunii, fiindcă s-a făcut Mîngîietorul, care pretutindenea toate le împlinește, dătătorul de viață și cîrmuitorul Sf. Biserici pînă la sfîrșitul veacurilor.

Întemeiată de Mîntuitorul prin jertfa Crucii, Biserica a primit în ziua Rusaliilor puterea călăuzitoare a Sf. Duh, a Duhului Adevărului, care o face să fie fără de greșală (infailibilă) în activitatea sa de propovăduire a cuvîntului dumnezeesc și de păstorire a turmei lui Hristos.

Pogorîrea Sf. Duh este deci începutul activității mîntuitoare a Bisericii.

Sf. Scriptură ne spune că Dumnezeu a trimis de multe ori bunătăți minunate pe pămînt. Astfel „a plouat peste ei (izraeliți) mană de mîncare și pîine cerească le-a dat lor (Ps. 77, 28; Ieșire 16, 4); despicat-a piatra în pustie și a scos apă din piatră" (Ps. 77, 18—19; Ieș. 17, 5; a ascultat rugăciunea proorocului Ilie și a aprins jertfa lui cu foc din cer, trimițînd apoi ploaie, spre a scăpa pe oameni de foamete (III Regi 18, 38, 45 și multe altele. Dar nici una din aceste minuni nu se poate asemăna cu trimiterea Sf. Duh în ziua Rusaliilor. Aceasta se datorește faptului că darul Sf. Duh a venit după jertfa Mîntuitorului.

În această privință Sf. Evanghelist Ioan (7, 39) scrie „că nu era dat Duhul Sfînt pentru că Iisus încă nu se proslăvise", adică nu fusese încă răstignit și nu adusese în trupul Său jertfa care să ridice păcatele.

Așadar puțin timp după Înălțarea la cer a fost trimis și Duhul Sfînt ca un dar veșnic al bunăvoinței lui Dumnezeu, al iertării și al împăcării. „Această mîntuire au căutat-o cu stăruință ... proorocii, care au proorocit despre harul ce avea să vină ... întru Duhul Sfînt trimis din cer pentru propovăduirea Evangheliei (I Petru 1, 10, 12), iar pentru că am dobîndit înfierea ... a trimis Dumnezeu pe Duhul Fiului Său în inimile noastre" (Gal. 4, 5—6). Sf. Ioan Gură de Aur scrie că „dacă n-ar fi de față Duhul n-ar exista Biserica și n-ar fi în Biserică cuvîntul înțelepciunii și al cunoștinței. Căci unuia i se dă prin Duh, cuvîntul înțelepciunii, iar altuia cuvîntul cunoștinței (I Cor. 12,8). Dacă n-ar fi Duhul Sfînt n-ar fi în Biserică păstori și episcopi căci aceșita se fac prin Duhul, cum și Pavel zice: „În care v-a pus pe voi Duhul Sfînt păstori și episcopi" (F. Ap. 20, 28).

Lucrarea Sf. Duh în Biserică s-a arătat din prima zi a venirii Sale. Apostolii care îl primiseră s-au umplut de o putere spirituală și o înțelepciune atît de rodnică, încît ei, care au dat dovadă mai înainte de multă frică și nepricepere, au pornit cu toată îndrăzneala la propovăduirea lui Iisus cel înviat, dînd răspuns bun la toate obiecțiunile care li se făceau. Chiar în ziua Rusaliilor, o singură cuvîntare a Apostolului Petru a cîștigat 3000 de suflete, formînd prima parohie creștină (Fap. Ap. 2, 41).

Apostolii au primit darul facerii de minuni (F. Ap. 2, 43) și darul vorbirii în limbi pentru ca să poată vesti tuturor neamurilor adevărul Sf. Evangheliі. Atunci cînd s-a făcut cunoscută învățătura lui Hristos și s-au întemeiat biserici, deci s-a întărit credința, n-a mai fost necesar darul vorbirii în limbi și Dumnezeu l-a luat din viața Bisericii. Căci darul vorbirii în limbi era necesar la începutul predicării și putea rămîne atîta timp cît mai existau suflete cărora nu li se vestise despre Hristos.

Cei credincioși nu mai au nevoie de semne, sau de vorbirea în limbi și de aceea pentru a sublinia și a cinsti mai mult credința, Dumnezeu a luat darul acesta de la noi, socotind că el nu mai este de folos în Biserică, așa cum era necesar la început, cînd a putut servi ca instrument de răspîndire a credinței.

Pe de altă parte însă vorbirea în limbi are și un sens duhovnicesc, pe care îl scoate în evidență cîntarea bisericească a praznicului Rusaliilor: „Odinioară limbile au fost amestecate, pentru îndrăzneala de a face turn; iar acum limbile au fost înțelepțite, pentru slava cunoștinței de Dumnezeu. Acolo Hristos a pedepsit pe cei nelegiuiți cu greșala; aici a luminat pe pescari cu Duhul. Atunci pedeapsa a avut ca urmare neînțelegerea, iar acum înțelegerea se înnoiește spre mîntuirea sufletelor noastre".

Dacă încercarea de zidire a turnului Babel a fost o acțiune de trufie în fața lui Dumnezeu (Ieșire, 11) și a dus la desbinare, Pogorîrea Sf. Duh a făcut posibilă apropierea și unirea neamurilor în Biserica lui Hristos, prin cunoașterea în felurite limbi a aceluiași adevăr creștin: „Puterea Dumnezeescului Duh venind, a împreunat dumnezeește, într-o singură armonie glasul cel împărțit de demult, al celor ce căzuseră la rea învoială, făcînd pe cei credincioși să înțeleagă cunoașterea Treimii, întru care ne-am întărit" (Troparul cîntării a III-a din Canonul Rusaliilor).

Așadar, Duhul Sfînt, venind peste Sf. Apostoli în chip de limbi, i-a călăuzit pe aceștia să propovăduiască neamurilor (Matei 28, 19) și să-i cheme ępe toți la o unire" cum zice o altă cîntare de la Rusalii.

Am văzut că Duhul Sfînt s-a pogorît în chip de limbi „ca de foc". Să nu rămînă cineva cu impresia că ar fi fost ceva material în natura Duhului Sfînt. Sf. Scriptură a folosit ca o comparație expresia „ca de foc". Focul are proprietatea de a mistui unele obiecte prin ardere, iar pe altele să le curețe, sau să le întărească. Sf. Duh „arde" în sens spiritual și nimicește, în chip real, păcatul, dar întărește pe cel drept, îndreptează, luminează și călăuzește pe credincioșii Bisericii.

Roadele Sf. Duh sînt multe și felurite, dar toate slujesc credinciosului pentru dobîndirea vieții cerești. Sf. Apostol Pavel scrie că „rodul duhului este dragoste, bucurie, pace, îndelungă-răbdare, bunătate, facere de bine, credință, blîndețe, înfrînare, curăție" ... (Gal. 5, 22—23).

Duhul Sfînt lucrează în chip desăvîrșit în Biserică. „Toate le dă Duhul Sfînt: izvorește proorocii, sfințește pe preoți, pe cei necărturari i-a învățat înțelepciune, pe pescari i-a arătat teologi; toată rînduiala Bisericii o plinește" ... (Stihira a III-a de la Vecernia mare a Rusaliilor).

Sf. Apostoli, prin venirea Sf. Duh, au început prăznuirea Rusaliilor în Ierusalim. Biserica, în decursul întregii sale existențe, continuă această prăznuire și lucrează neîncetat cu puterea aceluiași Duh Sfînt. Ea continuă lucrarea de mîntuire a noastră, după dorința Mîntuitorului (Matei 28, 19—20).

Numai acei credincioși care nu se abat de la învățăturile ei pot nădăjdui în dobîndirea mîntuirii și a vieții veșnice.

Pr. M. Colotelo

Harul lui Hristos

Să distingi binele de rău, urîtul de frumos și minciuna de adevăr, este o însușire dăruită ție, frate creștine. Mai mult. Este o calitate a harului lui Hristos pe care l-ai primit prin actul creștinării, prin Botez.

Iisus Domnul este cel ce lucrează mîntuirea în ființa ta, sălășluindu-se în tine, prin Duhul Său, te îndeamnă mereu ca să alegi binele, frumosul și adevărul. El ți se descoperă, după zisa unui Părinte al Bisericii, pe măsură ce te depărtezi de minciună, de urît, de rău.

Însuși Dumnezeu Cel în Treime lăudat și preamărit a deosebit, la creație, lumina de întuneric, ca să te îndrume, întocmai ca și harul lui Hristos, și să-ți fie model în cugetare și trăire. Urmează, deci, lui Hristos și harul Lui te va face să devi în chip desăvîrșit creștin.

Diacon *G. Cernăuțeanu*

Cinstirea sfintelor moaște

(Urmare din pag. 1)

cluzia că în Testamentul Vechi toți drepții au fost înmormîntați. Ba mai mult, uneori trupurile lor au fost ascunse, tocmai pentru a nu putea fi venerate. Prin urmare, toate trupurile moarte trebuiesc înmormîntate.

Or, și în Testamentul Nou trupurile Sfinților sînt îngropate, la fel cu cele ale tuturor creștinilor. Numai cele care fac minuni sînt dezgropate și li se acordă o cinstire deosebită. Dar prin aceasta, ele nu sînt idolatrizate, adică nu li se aduce închinare ca unor idoli. Căci a venera și a idolatriza nu este unul și același lucru!

Moaștele lui Moise și — poate — ale altor drepți din Testamentul Vechi au fost ascunse pentru un motiv serios: fiind înclinați spre idolatrie, iudeii — aflîndu-le — le-ar fi zeificat (adică li s-ar fi închinat ca la niște idoli), precum au făcut și cu vițelul de aur (Ieșire 32, 1—35; Deut. 9, 16), sau cu șarpele de aramă (IV Regi 18, 4).

Rezultă, deci, că — pentru evitarea unei astfel de greșeli — se impunea a rămîne ascunse trupurile unor bărbați drepți, cum este cazul cu cel al lui Moise, pe care însuși arhanghelul Mihail căuta să nu-l lase în stăpînirea diavolului (Iuda 9). Cu atît mai mult, cu cît pe atunci trupul mort era socotit ca necurat, pentru că încă nu venise în lume Domnul nostru Iisus Hristos, cu dumnezeiescul Său Har sfințitor. De unde urmează că trupul omenesc nu era încă răscumpărat de sub stăpînirea diavolului.

Încă din cele arătate mai sus, se poate vedea cît de neîntemeiată este obiecțiunea, că închinarea la sfintele moaște ar constitui o idolatrie, care este categoric interzisă de Decalog. De fapt, contrarii cinstirii sfintelor moaște se provoacă la primele două porunci din Decalog (Ieș. 20, 2—5; vezi și Deut. 5, 6—9) și susțin — pe baza lor — că trupurile venerate sînt tocmai „asemănări" din cele care sînt interzise în aceste două porunci.

Or, nici sfintele moaște nu sînt idoli și — în consecință — nici cinstirea lor nu este idolatrie. Dacă Dumnezeu le proslăvește prin faptul că le acordă o putere de a face minuni, cu atît mai mult noi trebuie să le cinstim. Pentru că prin aceasta cinstim pe Dumnezeu, care le-a dat această putere și cinstim — totodată — puterea dumnezeiască ce sălășluiește în ele. De unde rezultă că nu le cinstim pe ele însele ca atare, adică nu cinstim în ele niște simple părți ale unor cadavre omenești.

O altă obiecțiune ridicată împotriva cinstirii sfintelor moaște este aceea pe care respectivii credincioși încearcă s-o sprijinească pe locul de la Num. 19, 11—13; vezi și Lev. 21, 10—11; Num. 9, 6—11, unde se spune că cei ce se ating de cadavre devin necurați timp de 7 zile. De unde rezultă că atingerea de moaște, ca — de exemplu — sărutarea lor, nu aduce sfințire sau întărire, ci aduce necurăție, prin care cineva — chiar și numai în mod indirect — poate să necinstească biserica!

Dar la acestea, trebuie să precizăm următoarele: După cum am avut prilejul să vedem ceva mai sus, cadavrele din Testamentul Vechi spurcau pe cei ce se atingeau de ele, pentru că erau încă sub păcat și sub blestem. Cu toate acestea, nici acestea toate nu erau spurcate. Căci — de exemplu — trupul mort al lui Iosif (Ieșire 13, 9) n-a spurcat pe Moise, cînd acesta l-a dus cu sine în Egipt, iar trupul lui Elisei n-a întinat pe cel care — fiind așezat în mormînt peste el — a înviat (IV Regi 13, 20—21).

În Testamentul Nou, trupurile creștinilor sînt numite biserici sau locașuri ale Sf. Duh (I Cor. 6, 19—20; 3, 16—17). De unde rezultă că cadavrele nu mai sînt spurcate, pentru că ele sînt curățite de blestemul ce apasă asupra lor.

De altfel, obligația de a nu te atinge de anumite lucruri, care erau considerate ca necurate, era o învățătură specifică Testamentului Vechi. Astfel, în Testamentul Nou ea nu mai are valoare! (vezi Col. 2, 20—23).

În baza celor arătate mai sus și a altor temeiuri ce s-ar mai putea aduce, rămîne — ca un adevăr de nezdruncinat — îndreptățirea noastră de a practica mai departe cinstirea sfintelor moaște.

În sfintele antimise de pe sf. masă a bisericii, moaștele sfinților stau ca o mărturie grăitoare despre credința noastră și despre unirea noastră cu Iisus Hristos! Drept aceea, unindu-ne în dragoste și în rugăciune, să năzuim a ne uni deplin și în credință, pentru ca — împreună cu toți Sfinții — să mărturisim pe Sf. Treime cea de o ființă, una și nedespărțită!

C. Sîrbu

„Transilvania şi Orientul"

În zilele de 22 şi 23 mai 1971 a avut loc la Cluj Sesiunea de lucru a Asociaţiei de studii orientale din R. S. România. Convocaţi în termen şi pregătită temeinic de inimosul secretar V. Baciacu, sesiunea s-a deschis în 22 mai orele 11, în Sala Arhivelor statului, sub preşedinţia profesorului de la Universitatea din Bucureşti, dr. Cicerone Poghirc, director general în Ministerul Învăţământului. Au participat specialişti în orientalistică (turcologie, armenistică, arabologie, indiologie, ebraistică etc.) din Bucureşti, Iaşi, Cluj, Sibiu, etc., profesori universitari, academicieni, în frunte cu acad. dr. Constantin Daicovici, membru în Consiliul de Stat. Cu acest prilej s-au făcut comunicări cu tema Transilvania şi Orientul, valorificîndu-se, de către orientalişti, documentele din arhivele şi bibliotecile transilvane şi străine. În cuvîntul de deschidere prof. univ. dr. C. Poghirc, preşedinte, şi-a rezumat activitatea Asociaţiei de studii orientale din ultimii ani. Din partea Clujului a vorbit dr. Alexandru Matei, directorul Arhivelor Statului — Cluj şi preşedintele Societăţii de istorie — filiala Cluj.

A urmat ordinea de zi, care s-a desfăşurat după următorul program: prof. Ştefan Manciulea, Timotei Cipariu orientalistul. Profesorul Manciulea s-a referit la teologul blăjan, om cu bun nume în domeniul orientalisticei, T. Cipariu, adică Tipariu cum ar fi corect numele.

Pe lîngă limba maghiară, germană, franceză, ebraică, latină, Cipariu a studiat ca autodidact şi limba arabă. A umblat pe la Ierusalim, călătorind în condiţiile de atunci, cu un cal şi o pereche de desagi. „Calul a venit mai slăbit, dar desaga plină de cărţi arabe", cum se exprima dînsul. La Constantinopol a călătorit atît pentru a strînge cărţi, dar mai ales pentru a învăţa limba arabă. Tot cu acelaşi scop a mers la Cairo, unde a găsit vreo 2000 de studenţi care învăţau limba arabă. S-au păstrat de la dînsul multe caiete cu însemnări din domeniul orientalisticei.

Faima sa de erudit a atras atenţia multora. Învăţatul Momsen l-a cercetat la Blaj.

A doua conferinţă programată a fost a prof. dr. doc. Gh. Ivănescu de la Universitatea din Iaşi, membru corespondent al Academiei R. S. România. cu titlul: Lucian Blaga şi filozofia Orientului. Deoarece prof. Gh. Ivănescu a întîrziat să sosească, a urmat: Prof. Dr. Nicolae Neaga, *de la Institutul Teologic din Sibiu, cu tema: Palia de la Orăştie şi relaţiile ei cu textul original ebraic. Bazat pe un îndelungat şi temeinic studiu autorul constată că: Există o relaţie de dependenţă între Palie şi textul ebraic:*

1. În onomasia Paliei:

Numeroase substantive sînt ebraice sau ebraizante, ele au nu numai forma de plecare ebraică, ci prezintă toate particularităţile limbii ebraice;

2. Numeroase substantive toponimice evocă raporturi cu termenii ebraici;

3. Uneori numele propri prezintă caracteristici evreeşti;

4. Sînt în Palie texte al căror sens se poate desprinde abia privite în lumina celui ebraic.

Profesorul Dr. I. Banu de la Facultatea de filozofie din Bucureşti, face comunicarea: A. Frenkian orientalistul. I. Banu constată, între altele, că în lucrările sale orientalistul român Frenkian are ca temă de multe ori filozofia creştină, inspirată din cărţile sfinte ale Noului Testament.

Profesorul dr. R. Jaquier face: etimologia numelui împăratului Traian. Aduce argumente istorice şi filologice în favorul ipotezei că numele Traian, care nu exista înainte de acest împărat la romani, e de origine siriacă. Epuizîndu-se programul primei şedinţe au urmat discuţii pe marginea comunicărilor. Subliniem mai ales intervenţiile luminoase ale eruditului istoric academician Constantin Daicovici.

A doua şedinţă, deschisă în 22 mai orele 17. a fost cu caracter istoric. S-au făcut următoarele comunicări: Cercet. princ. Mustafa Mahmed: *Capitulaţiile Transilvaniei faţă de poarta otomană; Dr. doc. M. M.* Dersca-Bulgaru: *Repercusiunile căderii Oradiei asupra situaţiei Transilvaniei în lumina izvoarelor otomane;* I. Kara-*Svarţ-Iaşi: Izvoare ebraice, aramaice, idiş şi ladino privind istoria României (o expunere de amănunte interesante).*

Iambor Petru (Cluj): *Bătălia pentru Cluj a lui Gh. Racoczi II cu turcii şi urmările ei pentru Transilvania.*

În a treia şedinţă, secţia filologică a făcut următoarele comunicări: Lector univ. I. Goldenberg: Note despre manuscrisele autografe arabe ale lui T. Tipariu. Goldenberg este lector de limba arabă la Universitatea din Bucureşti. Scrutînd cu migală manuscrisele arabe rămase de la orientalistul Cipariu, conferenţiarul constată că preocupările de orientalistică ale cărturarului blăjan au fost atît de intense, încît a fost ales membru al Academiei de orientalistică din Berlin.

Mehmet Ali Ecrem face comunicarea: Un clujan ctitor al primei tipografii din Turcia. E vorba de Ebrahim Mutefelican, originar din Cluj, care a emigrat în imperiul Otoman şi s-a islamizat iar între 1726 pune început unei tipografii, prima de genul acesta, în Turcia.

Asistent universitar Ileana Hogea *face comunicarea: Argumentul în gîndirea lui Slavici. Preşedintele Prof. univ. Dr.* C. Poghirc *tratează despre Körösi Csoma Sàndor, fondatorul tibetanologiei. E vorba despre un transilvănean cu preocupări orientalistice, un exemplu grăitor despre succesul pe care-l poate obţine un om îndrăgostit de munca creatoare.*

A patra şedinţă (din 23 mai) a fost plenară. Participă toţi membrii, atît cei de la secţia istorică cît şi cei de la secţia filologică. I. Dj. Siruni, *eruditul armenolog, a vorbit despre Manuscrisele armeneşti în Transilvania, dînd citire unor scrisori armeneşti aflată la Dumbrăveni în legătură cu mişcarea lui Horea. Siruni constată că un important centru pentru documentele armeneşti în Transilvania este oraşul Gherla. Conf. univ.* Mihail Guboglu *a făcut comunicarea privind: Arhivele turceşti din Istambul ca izvor pentru istoria Transilvaniei. Guboglu e turcolog de la Universitatea din Bucureşti, autorul multor cărţi şi studii din domeniul acesta. A descris lupta de pe Cîmpul Piinii (Sibot Alba) pe bază de documente turceşti, iar în zilele acestea a tipărit lucrarea: Călătoria lui Eyla Celebi Efendi în Banat.*

Prof. Dr. D. Braharu face substanţiala comunicare: Invazia tătarilor din 1241 şi urmările ei pentru Transilvania. Pr. Dr. Atanasie Negoiţă *din Bucureşti tratează tema: Legăturile dintre Palestina şi Dacia la începutul erei noastre. Cucernicia Sa emite ipoteza că între oraşul Arad şi biblicul Arad din sudul Palestinei, ar fi o tangenţă. Cercetătorul principal* A. Decei *descrie în mod amplu: Fondul de manuscrise orientale (islamice) T. Cipariu. Ultima comunicare a făcut-o asistentul univ.* M. Muthu: *Nicolae Iorga despre relaţia Orient—Occident.*

În luna iunie (1971) împlinindu-se 100 de ani de la naşterea genialului român Iorga Nicolae comunicarea lui M. Muthu constituie totodată un preludiu la cinstirea lui Nicolae Iorga.

În general se poate spune că Asociaţia de studii orientale din R. S. România este o organizaţie care pătrunde în ştiinţa românească şi că la mersul ei înainte se poate constata contribuţia masivă a oamenilor de ştiinţă.

Simpozionul de la Cluj are o semnificaţie. La simpozion au participat orientalişti din Bucureşti, Cluj, Iaşi, Braşov, Sibiu şi din India.

Această participare la o operă comună devine simbolul unei responsabilităţi colective, pe care epoca noastră o dezvoltă şi o adînceşte ridicînd-o la rang de preocupare general valabilă.

Prof. N. Neaga

INFORMAŢII

— În cadrul relaţiilor dintre Biserica Ortodoxă Română şi celelalte Biserici, Biserica şi ţara noastră au fost vizitate în cursul lunii mai 1971 de dl. Earle Pope, profesor şi decan de studii la Laffayette College, Eston, Pennsylvania (S.U.A.). D-sa este român de origine, născut în comuna Tulca, lîngă Salonta, jud. Bihor.

Potrivit programului stabilit de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, dl. profesor Pope şi familia, însoţit de dl. prof. N. Chiţescu de la Institutul Teologic Universitar din Bucureşti, a vizitat şi Centrul nostru arhiepiscopesc şi Institutul Teologic Universitar din Sibiu.

Astfel, Duminică, 16 mai a.c., oaspeţii au participat la Sf. Liturghie arhierească din Catedrala mitropolitană din Sibiu, săvîrşită de P. S. Episcop-vicar Visarion. La sfîrşitul Sf. Liturghii P. S. Sa prezintă credincioşilor pe oaspetele american.

A doua zi, 17 mai a.c., în aula Institutului nostru Teologic, oaspetele rosteşte o conferinţă, cu tema: „Dezvoltări majore în gîndirea şi viaţa religioasă americană". Vizitînd Sibiul şi împrejurimile, dl. prof. Pope mărturiseşte între altele: „Aveţi o ţară minunată. Am citit foarte mult despre dezvoltarea în ultimul timp a ţării Dvs. Mă bucur din toată inima de progresul pe care-l realizaţi, mărturie a muncii pe care o depuneţi".

— Joi, 10 iunie 1971, la Institutul Teologic Universitar din Sibiu a avut loc revederea colegială, după 40 de ani, a absolvenţilor din 1931 ai acestei şcoli teologice. S-a săvîrşit cu acest prilej un parastas pentru profesorii şi colegii adormiţi in Domnul.

În calitate de fost profesor şi rector, preşedinţia de onoare a avut-o P. C. prof. Dr. Dumitru Stăniloae, care a rostit o prelegere academică, intitulată: „Problemele actuale şi perspectivele Teologiei ortodoxe", în care a arătat, între altele, că misiunea Bisericii în viaţa contemporană este să slujească lui Dumnezeu şi lumii, să facă pe oameni mai buni, mai fericiţi.

În numele foştilor absolvenţi de acum 40 de ani, a vorbit P. C. prot. S. Radu, care a reliefat, între altele, aspecte din activitatea promoţiei pe care o reprezintă. Mişcătoare este în acest sens realizarea P. C. prot. Nerva Florea, care, lîngă Ghelar-Hunedoara, a ridicat o monumentală biserică, minunat monument care domină pitoreasca regiune din preajma Munţilor Retezat.

— Miercuri, 16 iunie 1971, Centrul arhiepiscopesc din Timişoara a fost vizitat de pastorul Alf Iohansen din Danemarca, fiind oaspete al Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului.

— Tot ca oaspete al Înalt Prea Sfinţiei Sale, în aceeaşi zi, 16 iunie a.c., a sosit la Timişoara, venind de la Arad, rev. Harry Hill, profesor la Universitatea din Windsor (Canada), care, timp de cinci zile, a participat la o seamă de slujbe din Catedrala mitropolitană din Timişoara, vizitînd totodată un mare număr de biserici, diverse localităţi şi aşezăminte mănăstireşti din cuprinsul Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului.

— Joi, 17 iunie 1971, la Centrul arhiepiscopesc din Timişoara a avut loc cea de a treia consfătuire trimestrială de lucru cu cadrele de conducere ale Eparhiei, la care au participat şi alţi invitaţi, ca de pildă cîntăreţi bisericeşti, membri mireni ai consiliilor parohiale, credincioşi etc.

Consfătuirea a fost prezidată de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, iar în cadrul ei P. C. prof. I. Zăgrean, de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, a susţinut un referat cu tema: „Anacronismul prozelitismului".

Pe marginea acestei teme s-au purtat o seamă de discuţii, recomandîndu-se totodată noi căi de activitate în viitor, privitoare la unitatea noastră de credinţă.

— Înfiinţată în 1936, Biserica Ortodoxă din Kenya numără astăzi peste 100.000 de credincioşi ortodocşi. Arhiepiscopul Macarios, Preşedintele Ciprului, a pus, în acest an, piatra fundamentală pentru un seminar ortodox. Cu prilejul vizitei pe care Î. P. S. Sa a făcut-o de curînd în această ţară, a botezat, într-o localitate la nord de Nairobi (capitala ţării) noi catehumeni.

Încheierea anului universitar 1970—71

la Institutul Teologic Universitar din Sibiu

La praznicul Sf. Apostoli Petru şi Pavel din acest an, marţi, 29 iunie, Institutul Teologic Universitar din Sibiu a încheiat cel de al 160-lea an de muncă şi de neîntreruptă existenţă.

Astfel, în această zi, la ora îndătinată, în Catedrala mitropolitană din Sibiu a avut loc o Liturghie arhierească, săvîrşită de Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. Cu acest prilej a fost hirotonit întru preot C. diacon Teodor Albu, Laslăul Mare (Sighişoara).

La priceasnă a predicat P. C. rector *Dr. Is. Todoran,* care, la sfîrşitul Sf. Liturghii, a citit şi rugăciunea de mulţumire către Părintele luminilor, pentru tot darul ştiut şi neştiut revărsat asupra lucrării Institutului în anul şcolar care s-a scurs.

Festivitatea s-a continuat în Aulă, prezenţi fiind Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. C. vicar arhiep. Tr. Belaşcu, corpul profesoral, studenţii teologi, angajaţi de la Centrul arhiepiscopesc şi Institut, numeroşi credincioşi.

Mai erau de faţă dl. conferenţiar H. Pitters din partea Institutului Teologic Protestant Cluj-Sibiu, precum şi profesorul Nielsen de la Colegiul Teologic Metodist din Huston-Texas (S.U.A.)

Programul a fost deschis de compoziţia bisericească „Taina creştinătăţii", executată de corul studenţilor teologi, sub conducerea P. C. prof. Gh. Şoima, după care P. C. rector *Is. Todoran,* în cuvîntarea rostită, face bilanţul unui an de muncă universitară şi anume cel de al 160-lea an de cînd această şcoală pregăteşte preoţi pentru slujirea lui Dumnezeu şi a obştei de credincioşi în mijlocul căreia trăiesc. Pentru că două note fundamentale se desprind din tradiţia de muncă a acestui Institut şi anume: Ortodoxia, sau dreapta credinţă, dreapta mărire a lui Dumnezeu, şi slujirea poporului. Şcoala noastră — a spus P. C. Sa — este o mică parte din marele laborator duhovnicesc al Ortodoxiei, păstrînd cu sfinţenie valorile tradiţionale şi elaborînd în duh evanghelic noile valori ale vieţii în continuu progres, pe care o trăim.

În continuare, P. C. rector a prezentat o seamă de date legate de viaţa Institutului.

Cuvînt de salut rosteşte apoi dl. conf. *H. Pitters* în numele Institutului Teologic pe care îl reprezintă, exprimîndu-şi încrederea că şi în viitor cele două Institute vor lucra în acelaşi spirit de colaborare şi dragoste în Iisus Hristos.

Corul studenţilor teologi execută sedealna Sfinţilor ortodocşi români: Visarion, Sofronie şi Oprea, după care, în numele absolvenţilor, vorbeşte *I. Bălăngeanu.*

Sînt executate de asemenea compoziţiile patriotice: „Dragă-mi este ţara mea" de Gh. Şoima şi „Mîndru-i codrul şi-nverzit" de C. Arion.

În numele Colegiului Teologic căruia aparţine, profesorul *Nielsen* salută Institutul nostru Teologic din Sibiu, arătînd că se simte onorat de-a fi prezent la această serbare.

În încheiere a vorbit Î. P. S. Mitropolit Nicolae *al Ardealului, care, între altele, face o incursiune în istoria Institutului, care, pînă în anul 1918, a fost un focar de cultură teologică românească şi de îndrumare multilaterală pe aceste plaiuri.*

Î. P. S. Sa enumără personalităţile mai marcante, vlădici şi profesori, care au îndrumat şi au împins înainte această şcoală teologică; teologi, pedagogi, muzicieni şi istorici de prestigiu, nu numai ai Bisericii, ci şi ai culturii noastre.

„Ceea ce este esenţial — spune Arhipăstorul nostru — este faptul că atît ierarhii cît şi profesorii au format în cadrul acestui Institut preoţi însufleţiţi de acelaşi ideal bisericesc şi patriotic, care, în parohiile lor, au fost nu numai preoţi, ci au fost şi dascăli, îndrumători în munca cîmpului, în pomicultură, pentru înfiinţarea de asociaţii, îndrumători ca fiii de ţărani să meargă la şcoli, la meserii (Şaguna a trimis chiar o pastorală în care chema: „La meserii, turmă iubită, la meserii"), ca astfel să se ridice din sînul poporului român elemente de valoare în toate sectoarele de activitate şi astfel poporul să-şi realizeze idealurile care-i stăteau înainte".

În continuare, Î. P. S. Sa insistă asupra aspectului ecumenist al vieţii noastre de astăzi, în partea finală a cuvîntării spunînd:

„În concluzie, a 160-a aniversare a Institutului nostru nu este numai un bilanţ al trecutului, ci ne îndreptăm şi spre largile perspective ale vremii noastre, în care imperativele superioare ale epocii noastre îşi găsesc posibilitatea de activizare mai deplină decît în veacurile trecute, pentru că astăzi s-au descătuşat forţe imense ale omenirii întregi, ale tuturor popoarelor, care împing istoria către perspectiva unei omeniri formate din naţiuni libere, independente, egale şi înfrăţite.

Pentru aceasta însă este nevoie de luptă, e nevoie de unitate: unitatea nezdruncinată a întregului nostru popor, aşa cum se manifestă ea astăzi cu atîta vigoare, unitatea noastră bisericească în Legea strămoşească, unitatea noastră a tuturor cetăţenilor Patriei, fără deosebire de naţionalitate, de credinţă religioasă, înfrăţirea noastră ecumenistă; este nevoie de unitatea tuturor popoarelor şi a tuturor Bisericilor, ca prin această unitate să se risipească orice ameninţare războinică, orice primejdie de nimicire atomică şi viaţa să înflorească şi să se desăvîrşească în toată omenirea, sub binecuvîntările lui Dumnezeu, prin năzuinţele şi energiile creatoare descătuşate ale tuturor popoarelor".

La sfîrşitul serbării, P. C. rector a înmînat premii în cărţi studenţilor care s-au distins la învăţătură, precum şi alte activităţi în cadrul Institutului.

R.

Gînduri creştine

— „Eu sînt pîinea cea vie, care s-a pogorît din cer".

(Ioan 6, 51).

Cu această pîine duhovnicească, Mîntuitorul Iisus Hristos doreşte să-l hrănească pe „omul cel nou" duhovnicesc (Efes. 4, 24), pe care îl cheamă la Sine prin Taina Sf. Euharistii.

În preajma acesteia, împărtăşită de Sf. Biserică, credinciosul rămîne mereu „viu", „nou", „tînăr" şi „fericit", chiar dacă îmbătrîneşte fizic şi dacă trec generaţii după generaţii. În aceste împrejurări creştinul are motive să se simtă fericit sufleteşte în această viaţă, pe care, în mod firesc, are motive să o îmbunătăţească necontenit şi să contribuie la progresul ei.

De fapt el devine numai atunci nefericit, după spusele filosofului roman Seneca, cînd el însuşi pare convins de aceasta. Numai că această convingere este de atîtea ori unilaterală, subiectivă.

— „Căci ştiu că toată făptura împreună suspină şi împreună are dureri pînă acum".

(Romani 8, 22).

Sfîntul Apostol Pavel se referă aici la starea împovărătoare în care se aflau credincioşii variatelor credinţe pînă la Întruparea Mîntuitorului Iisus Hristos. Dar în continuare îşi lămurea cititorii că „ne lăudăm în Dumnezeu prin Domnul nostru Iisus Hristos, prin care am primit acum împăcarea" (Rom. 5, 11), căci „unde s-a înmulţit păcatul prin Lege, acolo a prisosit şi harul" (Rom. 5, 20; Efes. 1, 7).

Acest îndemn şi constatare apostolică rămîn valabile deoarece creştinul are mereu nevoie de prisosirea Harului dumnezeesc, şi acest Har prisoseşte de fapt, fiind oferit şi prin cele Şapte Sfinte Taine, pe care le confirmă Sf. Apostol Ioan, ca „şapte Duhuri ale lui Dumnezeu" (Apoc. 3, 1), precum şi ale „Mielului", care sînt trimise în tot pămîntul (Apoc. 5, 6).

Prin urmare, cine dintre creştini „suspină", poate primi din partea Sf. Biserici un număr înmulţit de Haruri, după însăşi voia Mîntuitorului.

— „Şi a zis Domnul: Iată, toţi sînt de un neam şi o limbă".

(Facere 11, 6).

În adevăr, după cum ne spune învăţătura noastră creştină la început omenirea era de un neam şi de o limbă. Aceasta duce la principiul că omenirea are motive să fie solidară întreolaltă, să colaboreze, să se ajute reciproc.

Dar păcatul, mîndria, a stricat această solidaritate şi astfel pedeapsa pentru el a avut drept urmare amestecarea limbilor, ca să nu se mai înţeleagă unul pe altul (Fac. 11, 7). De aici, acest păcat al lipsei de solidaritate, a fost numit „babilonie".

Dar Mîntuitorul Iisus Hristos s-a întrupat ca să aducă iar pacea pe pămînt. El a venit cu mai multe precizări. Astfel a arătat credincioşilor că nu pot să slujească deopotrivă păcatului şi virtuţii, adică lui Dumnezeu şi Mamonei (Matei 16, 24), dar a precizat că orice credincios îşi poate îndeplini obligaţiile sale către Dumnezeu, precum şi către Autoritatea de Stat, dînd fiecăruia ce se cuvine (Matei 22, 21), şi fiecare credincios îşi ia crucea sa din viaţa aceasta, adică partea sa de răspundere, ca să urmeze Mîntuitorului, adică virtuţilor (Matei 11, 38).

Şi astfel chiar vorbind în limbi, semenii de astăzi se pot înţelege întreolaltă, precum odinioară, la Rusalii, sau la Cincizecime, sau la Pogorîrea Duhului Sfînt, a fost dat Apostolilor să vestească Sf. Evanghelie în multe limbi spre unitara îndrumare a ascultătorilor către Mîntuitorul Hristos (Fapte 2, 4). Această „glossolalie" sau „vorbire în limbi" nu poate fi monopolizată de nimeni, căci Mîntuitorul şi-a trimis Sf. Apostoli la toate neamurile (Matei 28, 19).

— „Dar ceilalţi nouă, unde sînt?".

(Luca 17, 17).

Această întrebare o face Mîntuitorul celui unu care făcuse parte dintre cei zece leproşi vindecaţi, şi se întorsese la Iisus ca să-i mulţumească. Evident, nu era un reproş la adresa acestui unu, care îşi arăta recunoştinţa pentru harul primit, ci era o constatare că ceilalţi nu arătaseră nici un fel de recunoştinţă pentru binele primit.

Recunoştinţa este acea floare parfumată, care înnobilează sufletul şi viaţa omenească. Recunoştinţa este din punct de vedere al moralei creştine şi al bunului simţ o datorinţă. Numai lipsa de recunoştinţă duce la răstignirea binefăcătorului. Şi binefăcător devine oricine care se străduieşte să ofere semenilor un loc cinstit în viaţă şi în deplină siguranţă.

Astfel înmulţirea divizării creştinilor în grupări dovedeşte lipsa recunoştinţei faţă de Mîntuitorul Hristos, aduce slăbirea solidarităţii între ei, căci iniţiatorii dezbinărilor umblă după folosul lor şi nu după unitatea întru Mîntuitorul Iisus Hristos (Filipeni 2, 21).

Prof. M. Şesan

MITROPOLIA OLTENIEI

Nr. 5—8, Craiova, 1970

Apărută într-un bogat volum şi într-o excepţională ţinută grafică, revista „Mitropolia Olteniei", nr. 5—8/1970, celebrează o dublă aniversare cu adînci semnificaţii: Împlinirea a 600 de ani de la întemeierea Mitropoliei Olteniei şi a 50 de ani de slujire bisericească a Î. P. S. Arhiepiscop şi Mitropolit Firmilian al Olteniei.

Rînduri omagiale, de aleasă şi autentică emoţie sufletească semnează înalte feţe bisericeşti din ţară şi de peste hotare: (†) Kiril, Patriarhul Bulgariei, Vasken I, Patriarhul suprem şi Catolicosul tuturor armenilor, Barnabas, Mitropolitul Kitmsului-Grecia, Justin, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, Nicolae Mitropolitul Ardealului, Antim, Episcopul Buzăului, Chesarie, Episcopul Dunării de Jos. Versuri omagiale dedicate vlădicului Firmilian semnează preoţii Valeriu Anania, D. Ciurezu, precum şi Mihai Stănescu. Bogate secţiuni ale volumului omagial tratează în amănunţime aspectele multiple ale activităţii Î. P. S. Mitropolit Firmilian.

Sînt în acest volum şi cîteva remarcabile contribuţii de istorie literară. Astfel, prof. Al. Piru subliniază valorile literare ale vechiului scris românesc cu claritatea şi concizinea ce caracterizează fraza D-sale. G. Călinescu era de părere că literatura noastră veche este un uriaş bloc de marmură, în care se află în stare virtuală marii creatori de mai tîrziu. Studiul prof. Al. Piru relevă insistent caracterul de precursori ai cărturarilor vechii noastre culturi; psalmii lui Dosoftei inaugurează un gen literar ce va fi dus la strălucire mai tîrziu de către Al. Macedonski şi mai ales Tudor Arghezi; romanul alegoric al lui Dimitrie Cantemir, *Istoria ieroglifică,* cu pagini de intensă şi sfîşietoare elegie anunţă pe Eminescu ş.a.m.d. Studiul lui Ion Apostol Popescu despre *Elemente de colindă în icoanele pe sticlă,* bazat pe o cunoaştere adîncă a artei populare româneşti în multiplele ei manifestări, remarcă surprinzătoare coincidenţe între frumoasele noastre colinde şi minunatele imagini zugrăvite pe „glajă".

Să notăm în treacăt că Ion Apostol Popescu este şi autorul unei valoroase exegeze în acest domeniu: *Arta icoanelor pe sticlă de la Nicula, 1969.* Augustin Z. N. Pop, cunoscutul eminescolog, aduce mărturii documentare inedite despre „Familia Eminescu şi biserica din Ipoteşti". Dan Simonescu, Octavian Schiau, Ion C. Chiţimia, Pandele Olteanu, Gh. Cardaş — aduc valoroase contribuţii cu privire la vechile tipărituri şi circulaţia lor în cuprinsul întregii arii româneşti.

Acestea şi desigur încă alte multe materiale fac din menţionatul volum festiv al revistei oficiale „Mitropolia Olteniei" o lucrare de mare folos spiritual pentru cei ce zăbovesc asupra filelor sale.

Ioan Buzaşi

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu 44206

SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 15 iulie 1971 Nr. 27—28

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

† Arhiereul Emilian Antal

După o grea suferinţă, marţi 15 iunie 1971, a trecut la cele veşnice, la locuinţa sa de la Mănăstirea „Sf. Ilie Prorocul" din Topliţa (jud. Harghita), Prea Sfinţitul Arhiereu *Emilian Antal.*

După cum ştim, P. S. Arhiereu Emilian Antal a activat, între altele, ca revizor eparhial, ca arhiereu-vicar al Mitropoliei Ungrovlahiei, ca episcop al Argeşului, ca locotenent-mitropolit la Suceava, ca stareţ la Mănăstirea Cozia, iar în ultima parte a vieţii ca stareţ la Mănăstirea Sf. Ilie Prorocul din Topliţa.

Corpul neînsufleţit al adormitului în Domnul Arhiereu a fost aşezat în biserica mănăstirii, unde o seamă de credincioşi şi-au împreunat rugăciunile cu ale vieţuitorilor mănăstirii, pentru cel ce de atîtea ori i-a învăţat şi s-a rugat pentru ei.

Înmormîntarea a avut loc Duminică, 20 iunie 1971, cînd, dimineaţa, s-a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească de către Prea Sfinţiţii Episcopi: Teofil al Clujului şi Vasile al Oradiei, de faţă fiind Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Visarion Răşinăreanu, membri ai familiei, preoţi şi credincioşi.

A predicat cu acest prilej P. S. Episcop *Vasile* al Oradiei.

La ora 14 a început slujba prohodirii, din soborul slujitor făcînd parte: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcopi: Teofil al Clujului şi Vasile al Oradiei şi P. S. Episcop-vicar Visarion, înconjuraţi de preoţi şi diaconi, între care: P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu (Sibiu), P .C. rector Is. Todoran (Sibiu), P. C. vicar eparhial I. Pop (Cluj), P. C. cons. arhiep. Gh. Bota (Sibiu), P. C. prof. D. Călugăr (Sibiu), P. Cuv. arhim. G. Vaida, stareţul Mănăstirii Cozia ş.a.

Răspunsurile au fost date de corul restrîns al studenţilor teologi din Sibiu, condus de P. C. prof. Gh. Şoima.

Din partea Departamentului Cultelor a vorbit *Dl Dir. Ion E. Lungeanu.*

În continuare au vorbit: P. C. prot. *Grigore Chichernea* (Topliţa), P. C. prof. *D. Călugăr,* dl. pastor *Gh. Kristof* (Topliţa) în numele eminenţei Sale Episcopul reformat *Iuliu Nagy* din Cluj, dl. pastor *Mihai Schuller* (Bistriţa) în numele Eminenţei Sale Episcopului evanghelic-luteran Albert Klein din Sibiu, rev. preot *Francisc Birtok* (Topliţa) în numele P. S. Episcop romano-catolic Marton Aron din Alba Iulia.

În încheiere a vorbit Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului care a spus printre altele:

„Dacă noi ne-am adunat astăzi aici cu îndoliate inimi, la prohodirea Arhiereului Emilian, sîntem încredinţaţi că el va trăi de-a pururi în viaţa cea veşnică împreună cu Hristos, împreună cu episcopii vrednici care i-au premers şi cu cei ce-i vor urma. Credinţa aceasta ne mîngîie şi ne întăreşte, căci sufletul lui ales trece acum de la altarul pămîntesc al Bisericii lui Hristos, la altarul cel ceresc, la Liturghia arhierească a tuturor vlădicilor Bisericii noastre de totdeauna. Aşa că după o viaţă de slujire devotată lui Dumnezeu, Bisericii şi oamenilor, Arhiereul Emilian îşi ia locul de cinste care i-a fost pregătit în ceruri, la slujirea cea veşnică împreună cu Hristos şi cu toţi vlădicii.

E mare lucru să fi Arhiereu, căci în oricare Arhiereu care se roagă şi aduce Jertfa cea fără de sînge, credinciosul simte prezent pe Iisus Hristos, cu duhul Lui, cu puterea Lui cea dumnezeiască, pe Hristos care l-a sfinţit prin arhierei şi lucrează prin ei în Biserica Sa.

A fi Arhiereu e şi o mare sarcină, împreunată cu o covîrşitoare răspundere. Această răspundere n-o poate purta nimeni altcineva decît cei ce posedă plenitudinea harurilor, împărtăşită lor de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. Privind peste viaţa Arhiereului Emilian, ne dăm seama că el a primit flăcările Duhului Sfînt, care i-au aprins întreaga fiinţă, înflăcărînd-o de dragoste pentru dreapta credinţă, pentru Biserica noastră, pentru ţara noastră, pentru poporul nostru.

Arhiereul Emilian a fost un adevărat slujitor bisericesc. În lucrarea sa de episcop el a împreunat dragostea cu disciplina şi bunătatea cu dreptatea. A fost un adevărat conducător şi părinte bun şi la această obşte monahală a Mănăstirii „Sf. Ilie Prorocul din Topliţa, unde a slujit.

Arhiereul este învăţătorul „turmei" sale duhovniceşti. El primeşte lumina de la Hristos, de la Biserica Lui, şi o transmite sufletelor însetate de mîntuire.

Ca predicator, ca profesor de seminar teologic, ca publicist şi scriitor bisericesc, Arhiereul Emilian a răspîndit pretutindeni — în rîndurile credincioşilor, ale elevilor seminarişti, ale cititorilor scrierilor sale — dragostea de Iisus Hristos, de Biserica, dragostea de ţară şi de popor. Împletind credinţa cu fapta bună, Arhiereul Emilian a promovat prin toată lucrarea sa duhovnicească înfrăţirea cu celelalte culte, cu orice om, văzînd în fiecare făptură omenească scînteia dumnezeiască ce ne adună pe toţi într-o mare familie a Tatălui ceresc, pentru ca înfrăţiţi în dragoste să preamărim cu o gură şi cu o inimă pe Dumnezeu.

Dacă Iisus Hristos este Arhiereul cel mare, fiecare arhiereu — deci şi Arhiereul Emilian — este acela prin rugăciunea căruia, la Sf. Liturghie, Sf. Duh se coboară şi transformă pîinea şi vinul în trupul şi sîngele Mîntuitorului, împărtăşindu-l spre viaţă şi bucurie celor ce se împărtăşesc cu El, pentru ca Iisus Hristos să fie în noi şi noi în Iisus Hristos. Această slujire liturgică a Arhiereului Emilian a fost o slujire continuă mai ales de cînd a venit la cîrma acestei mănăstiri. Nu numai slujire liturgică, ci mai ales Taina Sfintei Spovedanii. în care Arhiereul s-a plecat peste zbuciumul credincioşilor, cu dragoste, cu înţelegere, cu răbdare, a dezlegat de poveri sufleteşti, a adus lumină, mîngîiere şi încurajare, a îndrumat spre muncă pentru patrie, spre o viaţă dăruită binelui.

Am venit aici toţi ierarhii din cuprinsul Mitropoliei Ardealului ca să aducem cuvenita cinstire fratelui nostru, Arhiereul Emilian, pe care l-am simţit tot timpul ca pe unul dintre noi, cu care, şi înaintaşii mei şi eu, ori de cîte ori ne întîlneam la reşedinţa mitropolitană din Sibiu discutam probleme legate de viaţa noastră bisericească, de imperativele vremii noastre.

Am venit aici — din partea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, din partea Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române — pentru ca împreună să-l petrecem pe Arhiereul Emilian pe drumul din urmă şi să ne rugăm Părintelui ceresc să-l aşeze acolo unde slujeşte de-a pururi Arhiereul cel Mare, Iisus Hristos.

Dumnezeu să-i facă parte de odihna aleşilor Lui, iar pe noi să ne întărească să mergem fără şovăire pe drumul pe care a mers şi Arhiereul Emilian, drumul de slujire osîrduitoare a Bisericii, a ecumenismului, a Patriei, a poporului nostru".

Petrecut de privirile cernite ale membrilor familiei (fiu, fraţi, surori, nepoţi etc.), precum şi ale mulţimii credincioşilor care erau de faţă, sicriul purtat pe umeri de preoţi în odăjdii a fost depus în cripta amenajată în subsolul bisericii mănăstireşti, alături de alţi membri ai familiei, între care părinţii fostului Patriarh Miron Cristea.

Amintirea adormitului Arhiereu Emilian va rămîne vie în inimile credincioşilor care l-au ascultat cu prilejul multelor sale slujiri, în inimile celor ce l-au cunoscut sau au liturghisit cu dînsul.

Veşnică să-i fie pomenirea!

T.

Pagini din istoria schitului „Afteia"

Schitul „Afteia", din satul Mărgineni, comuna Săliştea, judeţul Alba, a fost unul din modestele schituri transilvănene, care au satisfăcut mari şi adînci nevoi sufleteşti şi naţionale ale mult încercatului popor român dreptcredincios din Transilvania.

Alfat în părţile mărginaşe cu Principatele Române, vieţuitorii schitului Afteia au apărat cu îndîrjire legea strămoşească, au slujit unităţii sufleteşti a poporului nostru, peste graniţele vremelnice, au dat mulţimii învăţătura de carte „de pomană", au achiziţionat, cu rîvnă deosebită, cartea românească etc.

În acest schit a vieţuit călugărul Sofronie, care, în secolul al XVIII-lea, a condus cunoscuta mişcare, prin care a pregătit răscoala lui Horea.

Cînd va fi luat fiinţă prima bisericuţă, care mai tîrziu s-a dezvoltat în aşezămînt monastic, încrestat pe răbojul vremii sub denumirea de „Afteia" ori „Mănăstirea din Plăişorul Cioarii", este greu de precizat, deoarece actele scrise ne vorbesc nu despre întemeierea acestui schit, ci despre încercările prin care a trecut.

În 1757, în documentul „Plîngerea românilor ortodocşi din Ardeal către mitropolitul sîrbesc (din Carlovit)" pentru prigonirile la care erau supuşi din cauza neunirii (cu Roma), printre acestea se aminteşte şi despre „necazul ce a dat peste un călugăr neunit din hotarul Cioarei din varmeghia Bălgradului, care făcîndu-şi o tîr de schit în mijlocul codrului ca la un mil de departe de sat, locuind acolo şi rugîndu-se lui Dumnezeu, nici aceasta n-a putut îngădui, ci cînd a fost în Duminica Floriilor spre luni, ... fibirăul din Vint ... a scăpat călugărul în pădure şi cu care a mai fost, care cu ce au putut, că erau vreo trei a(u) patru copilaşi la învăţătură de pomană ...". Înfuriaţi pentru insuccesul avut, documentul descrie, în continuare, cum fibirăul şi soldaţii au distrus biserica şi chiliile.

Că după această dărîmare, aşezămîntul monastic de la Afteia a fost refăcut în scurtă vreme, rezultă din însemnările făcute de vieţuitori ai schitului, între anii 1761—1770, pe diferite cărţi rămase de la schit şi păstrate la parohia Săliştea. Astfel pe Apostolul tipărit la Iaşi în 1756, în zilele Prea înălţatului Domn Io Constantin Mihai Cehan Racoviţă Voevod, cu osîrdia şi cu toată cheltuiala prea sfinţitului mitropolit al Moldovei Kir Iacov, — ieromonahul Stefan, nota în 1761, că l-a cumpărat „ca să fie de slujbă în această sfîntă mănăstire anume Afteia ...". Acelaşi ieromonah, pe Penticostarul tipărit la Rîmnic, în zilele prea luminatului Domn Io Mihai Racoviţă Voevod, cu nevoinţa şi toată cheltuiala lui Kir Kliment episcopul Rîmnicului, — scrie: „Să se ştie că acest Penticostar sau cumpărat prin mine Stefan ieromonah şi egumen sfintei mănăstiri Afteia ...". Un negustor din Alba Iulia dăruieşte Octoihul tipărit la Rîmnic în 1750, în zilele luminatului Domn Grigorie Ghica, cu cheltuiala episcopului Grigorie, „sfintei mănăstiri Afteia cu hramul Precestei din Plăişorul Cioarii" în 5 martie 1770, după cum rezultă din însemnarea unui vieţuitor al cărui nume este greu de descifrat, dar despre care aflăm că era „Non Unitorum".

Ieromonahul Ioanichie, pe Evanghelia tipărită la Bucureşti în zilele lui Scarlat Grigorie Ghica Voevod şi ale lui Kir Grigorie, Mitropolitul a toată Ţara Românească şi exarh al plaiurilor, nota că a „cumpărat-o de la părintele Antonie din Tibru cu florinţi 12 şi a închinat-o sfintei mănăstiri a Plăişorului 1770 ... Ioanichie ieromonah".

Pe lîngă aceste însemnări de pe cărţile amintite, despre refacerea schitului după dărîmarea din 1757, ne încredinţează unele însemnări, tot atît de

(Continuare în pag. 2)

Cu privire la rugăciunile pentru morți

Odată, niște saduchei, care învățau că nu este înviere de obște, s-au dus la Mîntuitorul, pe cînd era înconjurat de popor mult, și-i pun această întrebare: Învățătorule, la noi a fost o femeie care a avut șapte bărbați. Legea lui Moise i-a dat voie să se mărite de 7 ori, fiindcă bărbații i-au murit pe rînd și cu nici unul n-a avut copii. După moartea celui de al șaptelea bărbat a murit și ea. La înviere, a căruia dintre cei șapte va fi femeia? Mîntuitorul le-a răspuns: ... Voi rătăciți, fiindcă nu știți scripturile, nici puterea lui Dumnezeu. Oamenii după înviere nu se însoară, nici se mărită, ci trăiesc ca îngerii din cer. Iar mărturie despre învierea morților aveți Scriptura. Voi n-ați citit niciodată cum i-a grăit Dumnezeu lui Moise din rug: „Eu sînt Dumnezeul lui Avraam, al lui Isac și al lui Iacob" (Eșire 3, 6). Aceștia erau morți cu sute de ani înainte de a vorbi Dumnezeu cu Moise din rug și cu toate acestea Dumnezeu nu îi pomenește, zicînd: am fost, ci sînt Dumnezeul lor, ori Dumnezeu nu este al morților ci al viilor. Cei ce altfel mărturisesc se găsesc, după cuvintele Mîntuitorului, în mare rătăcire (Marcu 12, 18-27).

Despre învierea de obște Sf. Scriptură a Vechiului și Noului Testament ne vorbesc de atîtea ori și pe ea se bazează și rugăciunile și faptele noastre bune pentru înaintașii noștri, adormiți în Domnul.

Biserica noastră, de la începuturile ei, a orînduit două feluri de rugăciuni pentru cei morți:

1. Individuale, și anume rugăciunile la 3 zile (cînd se oficiază slujba înmormîntării), la 9 zile, la 40 de zile, la 3 la 6 și la 9 luni, apoi în fiecare an odată pînă la 7 ani.

2. Pomeniri obștești, cînd Biserica face rugăciuni pentru toți morții.

Aceste rugăciuni se fac de obicei sîmbăta, ziua în care Dumnezeu s-a odihnit după zidirea lumii și în care cerem și noi odihna morților după ostenelile și alergarea din această viață. Dar și pentru că în zi de sîmbătă Mîntuitorul a stat cu trupul în mormînt, iar cu sufletul a coborît în iad, eliberînd pe cei din veac adormiți. Dar mai cu osebire Biserica face pomenirea morților în Sîmbăta lăsatului de carne, în sîmbetele din postul mare și în Sîmbăta Rusaliilor.

Cinstirea morților se face nu numai prin rugăciuni și milostenii, ci și prin îngrijirea mormintelor de la care nu se cade să lipsească niciodată Sf. cruce. De ce ne învață Biserica să facem rugăciuni pentru morți? Pentru că moartea după învățătura creștină nu este o nimicire, ea nu distruge viața în sine, ci-i schimbă doar modul, felul de a fi.

Psalmistul exprimă credința într-o altă viață astfel: Tu, Doamne, nu vei lua sufletul meu în împărăția morții, nici nu vei îngădui ca Sfîntul Tău să vadă putreziciunea (Ps. 16, 9—10 vezi și Ecleziast 12. 7).

Mîntuitorul de cîte ori s-a întîlnit cu moartea o a învins și ne-a spus că cel ce crede în El de va și muri viu va fi, iar Învierea Sa cea de a treia zi a întărit pe veci adevărul nemuririi.

Se pune întrebarea: Ce se întîmplă cu sufletul și unde stă el pînă la judecata de apoi? Ne-o spune Mîntuitorul în pilda bogatului și a săracului Lazăr (Luca 16, 22), unde ne arată că atît bogatul cît și săracul au primit după moarte cele meritate, iar tîlharului pocăit pe cruce îi spune: „Azi vei fi cu mine în rai". În urma sentinței dată la judecata particulară, cei buni merg în rai, iar cei răi în iad.

Această judecată nu este definitivă, ea poate suferi modificări pînă la judecata din urmă. Cei adormiți cu păcate ușoare pot fi mîntuiți de chinuri înaintea judecății din urmă. Cuvintele Mîntuitorului ... „precum aud judec", ... „lucrați pînă-i ziuă", ca și învățătura din pilda fecioarelor nebune și înțelepte, precum și cuvintele adresate de Avraam bogatului care se chinuie în iad ... că de la noi la voi nu este trecere etc., nu înlătură rugăciunile pentru morți.

Morții desigur nu mai pot face nimic pentru ei, ei nu se mai pot ajuta pe ei înșiși. Bogatul în iad s-a rugat pentru sine și pentru frații săi care erau în viață, dar el a descoperit prea tîrziu adevărul, că rugăciunea-i necesară și apoi nu morții se roagă pentru cei vii, ci cei vii pentru morți. Moartea pune hotar vieții omenești; omul pînă în clipa morții se poate schimba, el aici pe pămînt oricînd poate deveni din bun rău și din rău bun.

Dar aceasta nu înseamnă că rugăciunile celor vii nu folosesc morților.

Moartea răpește o făptură omenească din conviețuirea pămîntească cu noi, nu însă și din sufletul nostru. În noi el trăiește și noi îl iubim. Iubirea ce i-o purtăm ne poruncește să facem rugăciuni și jertfe pentru ei și noi știm că Dumnezeu pe cel ce iubește și se roagă îl ascultă, căci El a zis: „Orice veți cere întru numele meu, aceea voi face" (Ioan 14, 13—14).

Cei vii sînt datori să se roage pentru toți membrii Bisericii și pentru vii și pentru morți, căci zice Apostolul: „Faceți în toată vremea tot felul de rugăciuni și de cereri" (Efes. 6, 19—18). sau: „Faceți cereri, rugăciuni, mijlociri pentru toți oamenii ..." (I Timotei 2, 1).

Prin „toți oamenii", noi înțelegem pe vii și pe morți, căci și morții fac parte din familia cea mare a lui Dumnezeu, din trupul tainic al Bisericii.

Pe de altă parte noi știm că Mîntuitorul a îndeplinit de atîtea ori cererea altora, care s-au rugat pentru cei ce nu se mai puteau ruga singuri Așa de exemplu a înviat pe fiica lui Iair (Matei 9, 18) la rugăciunea tatălui său, a vindecat pe fata hananeencii la rugăciunea stăruitoare a mamei sale ș.a.

De asemenea, dacă noi nu ne putem ruga pentru morți, atunci înseamnă că între lumea văzută și cea nevăzută nu există nici un fel de legătură, că Iisus Hristos nu este Dumnezeu și al nostru și al celor morți, că El este ori cu lumea de dincolo, cu morții, ori este numai cu noi, cu cei vii.

Dacă-i numai cu cei vii și pentru cei vii, întrebăm: De ce a trebuit să moară? De ce a coborît la iad? Iar dacă-i numai cu morții, întrebăm de ce a înviat și încă cu trupul Său? De ce n-a rămas printre morți?

Noi știm însă, după cum ne învață Sf. Apostol Pavel, că „de trăim, pentru Domnul trăim și de murim, pentru Domnul murim. Deci, fie că trăim, fie că murim, sîntem ai Domnului" (Romani 14, 8), care are „stăpînire și peste morți și peste vii" (Romani 14, 9).

Așadar, noi trebuie să ne rugăm pentru sufletele răposaților noștri, să-i ajutăm, zice Sf. Ioan Gură de Aur, cu rugăciuni, cu cereri, cu milostenii etc.

Este adevărat că sînt păcate grele, despre care însuși Mîntuitorul spune că nu vor fi iertate nici în veacul de acum, nici în cel ce va să vină (păcatele împotriva Duhului Sfînt). Pe cei ce au săvîrșit astfel de păcate, desigur că rugăciunile noastre nu-i vor ajuta.

Deci, cînd Sf. Scriptură spune că „mult poate face rugăciunea dreptului", cine te-a învățat pe tine să spui că ea nu poate nimic, atunci cînd dreptul se roagă pentru morții lui?

Liturghiile noastre, cîntările bisericești, precum și învățăturile Sfinților Părinți, mărturisesc limpede, încă din primele veacuri creștine, că creștinul este dator să facă rugăciuni pentru morții lui.

Să ne străduim deci spre o dragoste cît mai lucrătoare, dar să nu uităm în rugăciunile și faptele noastre bune și pe cei adormiți în Domnul, părinți și frați ai noștri.

T. Radu

(Urmare din pag. 1)

vechi, de pe clopotul schitului și de pe trei icoane pe lemn.

Pe clopotul schitului, care pînă în anul 1952 s-a păstrat în clopotnița bisericii de lemn din cimitirul parohial, biserică ce are în construcția ei bîrne și iconostasul de la Afteia, care a fost restaurat ca monument de arhitectură între anii 1966—1970, se află următoarea inscripție, în cirilice: „FC (făcut) AC (acest) CL (clopot) DE (de) SM (smeritul) EROM (ierohomonah) STE (Stefan) TITO (ctitor) SI (și) EGU (egumen) SF (sfintei) Mi (mănăstiri) DE (din) PL (plăișor) IN (în) KO (Cioara) 1763".

Cele trei icoane pe lemn: Iisus Hristos, Maica Domnului, Adormirea Maicii Domnului, lucrate de Stan Zugravul ot Orăștie, aici la Plăișor, sînt datate cu anul 1767. De la acesta va fi deprins meșteșugul zugrăvitului și monahul Chiril de la Afteia, de la care ne-au rămas două icoane împărătești, Iisus Hristos și Maica Domnului, din anul 1770, care în prezent se află în biserica de lemn din Săliștea.

Despre a doua dărîmare a schitului din Plăișorul Cioarii, ne informează însemnarea preotului Nicolae Bentza, paroh în Cioara între anii 1840—1851, făcută pe „Îndreptarea legii" în care zice: Această sfîntă și dumnezeiască carte este a sfintei biserici greco-orientale din Cioara, rămasă de la mănăstirea din Plaiul Cioarei, care s-a stricat pe la anul 1788" din cauza celor ce voiau să dezbine pe credincioșii ortodocși români din Transilvania". În continuare, privitor la vechimea schitului, însemnarea ne transmite: „Acea mănăstire de cînd s-a înființat nu avem documente, fără cei bătrîni spun că moșii și strămoșii lor le-au povestit că au pomenit-o și că a fost bogată și a fost închinată la mănăstirea din Țara Românească, Cozia".

Preotul Constantin Oancea, paroh în Cioara între anii 1904—1949 († 1955) — ctitorul bisericuței noi de la Afteia — lega întemeierea schitului Afteia de lupta de pe Cîmpul Pîinii din 1479, afirmînd că așezămîntul monastic de la Afteia a luat ființă în jurul bisericuței ridicată de către creștinii satelor din jur, drept mulțumită lui Dumnezeu, pentru biruința obținută împotriva turcilor cotropitori.

Posibilitatea întemeierii schitului în secolul XV este vrednică de luat în seamă deoarece dovada existenței unui preot român și a unei capele, în satul nostru, pe atunci în vatra de sat „Archiș" ne-o oferă un document din 16 iulie 1462, emis la Capitlul de Alba, iar existența unui preot în Archiș, pe nume Petru, ne este atestată de documente din sec. XIV.

Multă vreme cunoscut numai celor din apropiere, după așezarea aici a lui Sofronie, el se face cunoscut și devine obiectiv al presiunii habsburgice.

Dacă documentul din 1757 nu dă numele călugărului neunit din hotarul Cioarii, care și-a făcut la Plăișor „o țîr de schit" acesta s-a confirmat a fi Sofronie, care, după dărîmarea bisericii și a chiliilor, nemaiputînd sta la Afteia, doi ani petrece neștiut de nimeni, pentru ca în 1759 să-și facă apariția, la adunarae de la Apold, prezidată de protopopul Ioan din Săliștea Sibiului.

Călugărul Sofronie, mai înainte de a fi ieromonah la Afteia, a fost preot de mir în satul Cioara, pe seama căruia a fost hirotonit în Țara Românească, prin 1730. Numele său ca preot de mir a fost Stan. Era din familie preoțească. Tatăl se numea Ioan, iar fiul său s-a numit tot Ioan. Nepotul său se numea Gheorghe Popovici.

Probabil prin 1750, preotul Stan a rămas văduv și s-a dus la Cozia unde a primit cinul monahal, luîndu-și numele de Sofronie, numele patriarhului Ierusalimului, care, în veacul al șaptelea, s-a dovedit înflăcărat apărător al Ortodoxiei. Cît va fi stat la Cozia este greu de precizat; prin iunie 1756 era la Cioara, iar în 1757 se afla la Plăișor, unde fibirăul din Vinț a încercat să-l prindă.

Spre sfîrșitul anului 1759 este arestat și întemnițat la Bobîlna (sat lîngă Orăștie, județul Hunedoara), de unde a fost eliberat la 12 februarie 1760, de vreo 600 de oameni, conduși de protopopul Ioan din Săliștea Sibiului. În 10 august 1760 adună un „sinod" la Zlatna, cu care prilej redactează: un memoriu către împărăteasa habsburgă Maria Tereza, prin care cere episcop, înapoierea bisericilor luate de la credincioșii români neuniți; memoriu către guvern, în care s-a cerut scutirea preoților ortodocși de dări, eliberarea celor închiși pentru lege ș.a. În 14 februarie 1761, Sofronie adună un mare sobor la Bălgrad, la care se cere din nou episcop și eliberarea prizonierilor: Oprea, Măcinic, Ioan din Galeș, Ioan din Sadu și Ioan din Aciliu, scutirea preoților ortodocși de dări și încetarea prigoanelor împotriva celor ce nu voiau să treacă la „unire".

Acțiunea lui Sofronie luînd proporții, Curtea din Viena trimite pe generalul Bucow, care va înăbuși mișcarea condusă de Sofronie.

*

Din însemnările de pe cărțile citate, care dovedesc că Schitul a fost refăcut după dărîmarea lui din 1757, ne-am încredințat nu numai despre acest fapt, ci am avut prilejul să cunoaștem și denumirea, precum și hramul. Dacă, în privința hramului, ne vorbește o singură însemnare, cea de pe octoihul de la 1750, indicînd drept hram Precesta, care din praznicele Precestei a fost hramul bisericuței de la Afteia, ne ajută să aflăm icoana din 1767, lucrată de Stan Zugravul ot Orăștie, deosebit de frumoasă și anume: Adormirea Maicii Domnului.

Faptul că numele ieromonahului Ștefan „ctitor" și „egumen" apare pe mai multe cărți, precum și pe clopot, ne permite a afirma că Ștefan a fost restauratorul schitului după dărîmarea din 1757.

Faptul că la schitul din Plăișor se aflau copii „la învățătură de pomană"; faptul că Ștefan se afla în posesia Noului Testament de la Bălgrad (1648), încă din 1755; faptul că și Îndreptarea legii a constituit tot proprietatea schitului; faptul că și celelalte cărți de ritual au fost procurate pe seama schitului, la scurtă vreme de la tipărirea lor, ne permite a afirma că schitul Afteia și viețuitorii săi au manifestat interes deosebit pentru cultură și cartea românească și ca atare și Plăișorul, ca vatră mănăstirească, a fost un mic nucleu de cultură, un centru de apărare a intereselor obștei ortodoxe românești de pe aceste plaiuri, a Legii noastre strămoșești.

Pr. *D. Oană*

VASILE ALECSANDRI

— 150 de ani de la nașterea sa —

În 21 iulie 1971 se împlinesc 150 de ani de la nașterea marelui poet român: Vasile Alecsandri (1821—1890). El este numit și „bardul de la Mircești", după localitatea de pe malurile Siretului în care a văzut lumina zilei și unde și-a petrecut parte din viață alături de țăranii pe care i-a cîntat în Pasteluri, acele poezii pline de miros de busuioc.

Poet, om politic, diplomat, Vasile Alecsandri și-a făcut studiile la Iași și Paris, unde a plecat împreună cu Kogălniceanu și unde se împrietenește cu Ioan Ghica și viitorul domn Alexandru Ioan Cuza.

Întorcîndu-se de la studii, ajunge la conducerea teatrului din Iași, unde-și joacă piesele originale pe care le scrie și în care biciuiește tot ce-i superficial, tot ce-i imitație străină, tot ce-i împrumutat fără rost, precum și piesele istorice care au avut un ecou larg în masele românești.

Pe lîngă activitatea teatrală, în 1840 publică în „Dacia Literară" iar în 1844 în „Propășirea" primele poezii ale sale.

Puternica mișcare revoluționară de la 1848 îl găsește în toată maturitatea și plenitudinea forțelor sale, astfel că activează în cadrele ei, devenind unul din fruntașii revoluției.

Mișcarea revoluționară din Moldova fiind înnăbușită de către Mihail Sturza, Vasile Alecsandri, împreună cu alți fruntași, pleacă în pribegie în capitalele europene, unde face propagandă pentru țară. Împreună cu Nicolae Bălcescu și Alecu Russo scoate la Paris „România viitoare".

La 3/15 mai 1848 ia parte la adunarea de la Blaj.

În 1855, înapoiat în țară, întemeiază cunoscuta revistă „România Literară".

Ca un vînt puternic se întinde în acest timp mișcarea pentru Unirea Principatelor și astfel în 1856 scrie „Hora Unirii" care răsuna în ambele principate cu o putere de nestăvilit:

Hai să dăm mînă cu mînă
Cei cu inima română,
Să-nvîrtim hora frăției
Pe pămîntul României!...

Pentru Vasile Alecsandri, Principatele Române, Muntenia și Moldova, însemnau de atunci România, ba încă de la Paris cînd întemeiase „România Viitoare".

Participă activ la divanurile ad-hoc ca deputat etc., iar după alegerea lui Cuza ca domn, a plecat în occident ca emisar al statului pentru consolidarea actului Unirii. A fost primit astfel de Napoleon al III-lea la Paris, de Victor Emanuel la Torino și de Cavour, apoi a revenit din nou la Paris, ca diplomat itinerar, el fiind o personalitate cunoscută în occident.

După conspirația „Monstruoasei coaliții" care la 11 februarie 1866 reușise să-l înlăture pe Al. Ioan Cuza, Vasile Alecsandri s-a retras la Mircești, unde s-a stabilit și unde s-a dedicat literaturii și cultivării pămîntului. Cîntă natura-nflorită, munca țăranilor la cîmp întocmai ca Horațiu și Virgiliu (Georgicele) din antichitate; culege comoara poeziei noastre populare, scrie „Pastelurile", poeziile lui de bază etc.

În acest răstimp, Vasile Alecsandri este ales membru al Academiei Române, colaborează la „Convorbiri Literare" și cercetează societatea „Junimea", iar în timpul războiului pentru neatîrnare de la 1877 cîntă eroismul ostașilor români.

La concursul Societății pentru limbile romanice, ținut la Montpellier (Franța) în anul 1878, Vasile Alecsandri devine și bard al latinității, primind premiul întîi pentru poezia „Ginta latină" („Latina gintă e regină într-ale lumii ginte mari"... etc.), făcîndu-se astfel și mai popular în lumea literilor.

Nu în zadar marele Eminescu îl descrie în „Epigonii" în felul următor:

„Acel rege al poeziei, vecinic tînăr și ferice
Ce din frunze îți doinește, ce cu fluiere îți zice,
Ce cu basmul povestește-veselul Alecsandri"...

Acesta a fost cel dintîi mare poet modern român, care s-a inspirat din poezia noastră populară pe care a cules-o și a difuzat-o, făurindu-și o limbă aleasă și care a cîntat atît de minunat farmecul naturii, al vieții de la țară din lunca Mircestilor, de pe malul Siretului unde s-a și stins din viață.

Nicolae D. Găvozdea

MITROPOLITUL ANDREI ȘAGUNA

După moartea episcopului Vasile Moga de la Sibiu, în 1845, în anul următor a fost numit ca vicar general al Episcopiei ortodoxe române din Transilvania arhimandritul Andrei Șaguna, aflat pe atunci în slujba Mitropoliei ortodoxe sîrbe din Carlovit.

Aici a fost tuns în monahism, la 1 noiembrie 1833, sub numele de Andrei, la vîrsta de 25 de ani, fiind hirotonit apoi diacon și preot. A ajuns apoi profesor în secția românească a seminarului teologic din Vîrșeț, asesor (consilier) al Episcopiei de acolo, arhimandrit și egumen la mănăstirea Hopovo, iar din 1845 la mănăstirea Covil.

Anul 1846 a însemnat o piatră de hotar în viața tînărului arhimandrit Andrei, căci de atunci și-a început activitatea în mijlocul românilor transilvăneni. După ce a lucrat doi ani ca vicar general al Episcopiei Sibiului, la 2 decembrie 1848, un sinod electoral, format din protopopii ortodocși ai Eparhiei, întrunit la Turda, a ales între cei trei candidați, din care autoritatea de stat urma să întărească pe unul ca episcop și pe vicarul Șaguna. Fiind recunoscut ca episcop, a fost hirotonit la Carlovit, în 18/30 aprilie 1848, de către mitropolitul Iosif Raiacici.

Activitatea organizatorică-bisericească. Șaguna intenționa să înceapă lucrările de reorganizare a Bisericii sale chiar din anul 1848. Izbucnind revoluția, a fost împiedicat pentru un timp. În anul următor însă, a început demersurile pentru restaurarea vechii Mitropolii Ortodoxe a Transilvaniei, desființată în 1701, prin unirea lui Atanasie Anghel. În acest scop a redactat trei memorii (broșuri), în care arăta necesitatea restaurării Mitropoliei Ortodoxe, iar în 1850 a convocat la Sibiu primul sinod al eparhiei sale, la care au luat parte 24 de preoți și 20 de mireni (între care și Avram Iancu), în care s-a cerut de asemenea restaurarea Mitropoliei. Lucrurile nu s-au aranjat însă așa de ușor, căci a fost nevoie de noi memorii și discuții, prin care să convingă pe mitropolitul sîrb Iosif Raiacici să-și dea consimțămîntul pentru ieșirea Bisericii noastre de sub jurisdicția Carlovițului, ca apoi să se obțină aprobarea pentru reînființarea Mitropoliei din partea Curții imperiale din Viena. Între timp, Șaguna a convocat alte două sinoade (1860 și 1864), care au exprimat din nou aceeași dorință a sa și a păstoriților. În sfîrșit, după o luptă de 15 ani, la 24 decembrie 1864, împăratul din Viena, a încuviințat reînființarea vechii Mitropolii Ortodoxe a Transilvaniei, cu reședința în Sibiu și numirea lui Andrei Șaguna ca arhiepiscop și mitropolit. Noua Mitropolie avea ca eparhii sufragane Aradul și Caransebeșul, cea din urmă înființată abia acum.

După înfăptuirea acestui nobil ideal al vieții sale, era necesară întocmirea unui regulament, a unei legi după care să se conducă Biserica autonomă ortodoxă română a Transilvaniei. De aceea, mitropolitul Andrei a convocat la Sibiu, între 16/28 septembrie și 7/19 octombrie 1868 un Congres național bisericesc al românilor ortodocși din întreaga Mitropolie. Congresul a discutat un proiect prezentat de Șaguna, pe care l-a primit cu ușoare modificări, sub denumirea de *„Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania"*. Ideea de bază a Statutului este sinodalitatea sau colaborarea dintre clerici (1/3) și mireni (2/3) în toate cele trei sectoare ale administrației bisericești: parohia, protopopiatul și eparhia, pe plan bisericesc, școlar și economic. Treburile parohiei erau conduse de o adunare parohială (sinod), condusă de preot, iar averea bisericii parohiale și a școalei confesionale erau administrate de o epitropie. Mai multe parohii formau un protopopiat, în fruntea căruia se afla protopopul, comitetul și adunarea protopopească (sinod). Afacerile eparhiei erau conduse de episcop (sau arhiepiscop la Sibiu), de adunarea eparhială

(Continuare în pag. 4)

DECALOGUL

Porunca a șasea

„Să nu ucizi".

Trei cuvinte! Și ce obligații negrăite rezumă în ele! Cei de demult prin ucidere înțelegeau numai luarea vieții semenului. În creștinism însă uciderea are înțeles mai larg și mult mai cuprinzător.

Domnul nostru Iisus Hristos arată limpede acest lucru. „Ați auzit, că s-a zis celor de demult: Să nu ucizi, că cine ucide vinovat va fi judecății. Iar Eu zic vouă, că oricine se mînie pe fratele său (semenul său) în deșert, e vinovat judecății, și cine va zice fratelui său netrebnicule (racca) e vinovat de osîndirea sinodului; iar cine îi va zice nebunule, e vinovat de gheena focului. Deci dacă îți vei aduce darul tău la altar și ajuns acolo îți vei aduce aminte, că fratele tău are ceva asupra ta, lasă acolo lîngă altar darul și mergi mai întîi și te împaci cu fratele tău și numai după aceea venind adu darul tău. Împacă-te cu pîrîșul tău degrabă, pînă ești pe cale cu el" (Matei 5, 21—27). Așadar, după învățătura Mîntuitorului poți fi ucigaș și fără a vărsa sînge, omorîndu-l moralicește. Și cauza e mînia.

Ce păcat se săvîrșește mai des ca mînia? Sînt oameni — nechibzuiți —, care se supără și se mînie din nimic și pentru nimic. Orice faptă se socotește bună sau rea după urmările ei. Ori se știe că mînia duce pe om la cele mai netrebnice și uneori negîndite urmări, după care vine căința amară.

Unii vinovați de acest fel încearcă să se dezvinovățească, zicînd că n-au vrut să facă ceea ce a ieșit rău, dar i-a răpit mînia, care la ei e „foc de paie" adică le trece repede. Într-adevăr există o mînie care te învolburează și te pornește ca o furtună din senin spre vorbe, atitudini și fapte nedorite și poate chiar deosebit de păgubitoare și înjositoare, însă dintr-un foc de paie de acesta nu s-au aprins vrăjmășii care au amărît viața și a mînioșilor și a victimelor lor, adeseori nevinovate. Mînia aceasta scutește oare de vinovăție pe cel robit ei? Nu!

Nu, fiindcă cu voința, cu stăruința și răbdarea însoțite de rugăciune coborîtoare de har, oricine poate ajunge stăpîn pe sine și în stare să-și înfrîneze pornirea. Orice credincios simte măcar cu cîteva clipe mai înainte, că ceva sau cineva îl va porni spre mînie. Să ia hotărîrea tare de a nu se lăsa tîrît de ea. Azi așa, mîine așa, și tot așa mai departe pînă a dobîndit o virtute de mare preț pentru viață.

Din nefericire, mai sînt și dintre aceia în care mînia dospește pe încetul și ține cu anii, nu vor să se împace nici la moarte, ba o lasă chiar moștenire urmașilor lor. Îl descoși pe un astfel de credincios, ca să afli de ce poartă așa neînduplecată mînie. Îți răspunde: „Am fost jignit (ofensat)", sau „a călcat în picioare dreptul meu". Va să zică: mîndria. Dar mîndria, cel dintîi păcat de pe lume și mama tuturor păcatelor, pe nimeni nu l-a dus la bine. Ea te face să te crezi cel mai tare, cel mai mare, cel mai bun, cel mai frumos, cel mai cuminte, mai drept sau mai în drept, mai întărit, mai vrednic, mai de familie sau de neam ca altul sau alții și atîția mai... mai, care mereu te împing să te compari cu alții și cînd începe compararea cu altul sau cu alții, începe invidia (pizma) mînia și nefericirea. De aceea cu drept cuvînt Mîntuitorul și sfinții Apostoli osîndesc mînia.

Căci ea, mînia, strică pacea, armonia, buna voire, dragostea între fiii lui Dumnezeu și frații noștri. O vorbă nesocotită, o faptă de nimic, chiar un gest discret, pot ucide sufletul unui semen, pricinuindu-i cele mai îngrozitoare chinuri care îi mănîncă zilele.

Porunca a șasea: „Să nu ucizi" în înțelesul ei direct, are importanța ei deosebită. Ea se ridică asemeni unui zid puternic, ca o uriașă mînă nevăzută împotriva celor ce mai doresc războaie, împotriva celor ce scot sabia pentru a cotropi alte popoare.

Toți aceștia însă, pe lîngă pedeapsa popoarelor, vor cădea sub judecata cea dreaptă a lui Dumnezeu, care poruncește: „Să nu ucizi"!

G. M.

Chipuri de preoţi de altădată

Protopopul Ioan Petric

În Scheii Braşovului, la poalele Tîmpei, se ridică semeaţă, cu turlele ascuţite spre cer, biserica Sf. Nicolae. Privind la această biserică monumentală, gîndurile ne duc la atîtea chipuri de vrednici preoţi, care au servit aici pentru mărirea lui Dumnezeu şi binele poporului dreptcredincios.

Ca dintr-o ramă veche poleită în aur se desprinde de pildă figura protopopului Ioan Petric, de la naşterea căruia se împlineşte un veac şi jumătate.

S-a născut în Rîşnov şi a fost fiul preotului Ioan Petric. Viaţa lui e cristalizată pe străduinţă şi muncă. De mic copil se arată plin de rîvnă pentru a primi cît mai multe cunoştinţe din cărţi şi din viaţă. Învaţă în Tohanul-Vechi, în Braşov, iar de aici pleacă la Sibiu unde absolvă gimnaziul. În anul 1834 se duce la Cluj şi studiază filozofia şi dreptul, iar mai tîrziu, la chemarea episcopului Vasile Moga, vine din nou la Sibiu şi frecventează cursul teologic. În anul 1838 este hirotonit preot şi ocupă postul de paroh în Braşovul-Vechi. După un an, în 1839, murind protopopul Braşovului, Ignatie Carabet, este ales protopop la biserica Sf. Nicolae din Schei şi rămîne aici pînă la moarte. Între timp este însărcinat şi cu administrarea protopopiatelor de atunci Trei-Scaune şi Hăghig. Cu vigoare şi dragoste de apostol, protopopul Ioan Petric se apropie de oameni, de suferinţele lor şi caută să le facă tot binele. Astfel luptă împotriva viciilor şi mai ales împotriva băuturilor spirtoase, înfiinţînd chiar o societate de cumpătare. Tipăreşte şi o cărticică în care arată ce nenorocire aduce rachiul, cărticică, ce, printre altele, o distribuia gratuit şcolarilor din Braşov cu ocazia examenelor, drept premii, ca să le citească părinţilor lor, spre a se feri de beţie.

Protopopul Ioan Petric are un rol important şi în sprijinirea învăţămîntului şcolar din vremea aceea, fiind şi unul din pionerii care s-au jertfit mult pentru înfiinţarea unui gimnaziu românesc în Braşov.

Viaţa acestui vrednic protopop cuprinde muncă, iubire, suferinţă, bucurie, prietenie. Cît timp a condus protopopiatul s-au clădit bisericile din Sita-Buzăului, Marcoş şi Sîngeorgiu. Tot sub acest protopop şi sub străduinţa lui, s-au clădit şcoli noi în Vama Buzăului, în Covasna, Întorsura Buzăului, Zagon, Breţcu, Poiana-Sărată, Apaţa, Crisbav, Nou, Cernatu-Săcelelor, Preşmer, Sînpetru, Bod, Feldioara, Rotbav, Măgheruş, Stupini, Braşovul-Vechi şi Braşov-Tocile. La înfiinţarea Asociaţiunii transilvane, în 1861, se făcu membru pe viaţă cu o sută de florini, iar pentru băile de abur ridicate în vecinătatea gimnaziului din Braşov a contribuit cu 600 de florini, în anul 1898 a făcut o fundaţiune de o mie de florini pentru a se da stipendiu anual de cincizeci de florini unui student sărac din parohia Sfîntul Nicolae-Schei. Protopopul Ioan Petric dărui întreaga sa bibliotecă, constătătoare din două sute şaisprezece volume legate în piele şi cinci sute patru broşate, protopopiatului cu menirea de a se împrumuta preoţilor şi cercetătorilor.

Aşadar, protopopul Ioan Petric trece prin viaţă încărcat de ani şi luminat de harul atîtor frumoase împliniri. Toate acestea îl fac să stăruie în amintirea noastră ca un adevărat păstor duhovnicesc, înălţat cu sufletul la Dumnezeu şi aplecat cu inima spre poporul dreptcredincios.

T.

Despre virtutea înţelepciunii

Pe lîngă principalele virtuţi religioase: credinţa, nădejdea şi dragostea, în catehismele creştine ortodoxe se recomandă şi alte virtuţi morale. Acestea sînt: înţelepciunea, dreptatea, cumpătarea şi bărbăţia. Rostul lor e să ne călăuzească în viaţă pe calea binelui obştesc, ca prin practicarea lor să dovedim o trăire creştinească.

Prima virtute morală este înţelepciunea. Despre ea ne vom ocupa în cele ce urmează. Vom căuta temeiuri din Sf. Scriptură şi vom înţelege pe scurt rostul ei în viaţa noastră sufletească.

La întrebarea: „Ce este înţelepciunea creştină?", cartea „Învăţătură de Credinţă Creştină Ortodoxă" ne răspunde: „Înţelepciunea creştină este judecata şi chibzuirea creştinului de a se purta astfel în viaţă, încît să nu supere prin faptă sau vorbă pe Dumnezeu şi pe semenii săi. Ea este virtutea călăuzirii cinstite şi pricepute a vieţii . . ."

În vremea Vechiului Testament, înţelepciunea cerută de Solomon de la Dumnezeu a împodobit sufletul acestui mare conducător al evreilor — cum el însuşi recunoaşte: „Am preţuit înţelepciunea mai mult decît sănătatea şi frumuseţea; am pus-o chiar înaintea luminii, fiindcă strălucirea ei nu se stinge niciodată" (Înţelep. Solomon 7, 10). Această însuşire sufletească e recunoscută şi cinstită de supuşii acestui conducător evreu: „Şi a auzit tot Israelul de judecata aceasta pe care a făcut-o regele. Şi au început să se teamă de rege, căci vedeau că înţelepciunea lui Dumnezeu este în el, ca să facă judecată şi dreptate" (III Regi 3, 28).

Virtutea aceasta se dobîndeşte numai de cei ce au suflete curate şi trăiesc o viaţă lipsită de patimi: „Înţelepciunea nu pătrunde în sufletul viclean şi nu sălăşluieşte în trupul supus păcatului". (Înţel. Solomon 1, 4).

În Noul Testament, de asemenea, virtutea înţelepciunii este recomandată. Chiar Mîntuitorul Hristos porunceşte prin graiul Său: „Fiţi dar înţelepţi ca şerpii şi nevinovaţi ca porumbeii" (Matei 10, 16). Sf. Apostol Iacob arată însuşirile acestei statornicii în bine sufletesc: „Iar înţelepciunea cea de sus întîi este curată, apoi paşnică, îngăduitoare, ascultătoare, plină de milă şi de roade bune, neîndoielnică şi nefăţarnică" (Iacob 3, 17).

Binefacerile morale ale acestei virtuţi se revarsă cu îndestulare de bine asupra sufletelor celor ce caută deprinderile înţelepciunii: „Înţelepciunea înalţă pe fiii săi, şi poartă grijă celor ce o caută. Cel ce o iubeşte, iubeşte viaţa şi cei ce mînecă la ea se vor umplea de veselie. Înţelepciunea înalţă capul celui smerit şi-l face să şadă între cei mari" (Înţ. Is. Sir. 4, 12—13; 11, 1). Ca ultimă binefacere, înţelepciunea dăinuieşte şi după moartea celui ce a căutat-o în viaţa sa, cum spune Solomon: „Prin înţelepciune avea-voi nemurire şi voi lăsa celor de după mine o pomenire veşnică" (Înţelep. Solomon 8, 13).

Virtutea morală a înţelepciunii poate împodobi şi sufletele noastre. Prin ea — cu dreaptă judecată — vom cumpăni faptele noastre, ca să nu fim neascultători faţă de Dumnezeu prin păcătuirea de tot felul, ca să folosim pe toţi oamenii, cu înţelegerea, cu devotamentul şi cu sporirea binelui obştesc în lume.

Pr. *I. Buta*

Mitropolitul Andrei Şaguna

(Urmare din pag. 3)

numită sinod (cu 20 clerici şi 40 de mireni) şi de consiliul eparhial (consistor), care avea trei secţii: bisericească, şcolară şi economică. Conducerea treburilor întregii Mitropolii era încredinţată Congresului Naţional Bisericesc, format din 90 de membrii, cîte 10 clerici şi 20 mireni de fiecare eparhie, convocat o dată la trei ani. Alegerea episcopilor se făcea de adunarea eparhială a episcopiei vacante, iar alegerea mitropolitului de Congresul Naţional Bisericesc. Problemele dogmatice erau rezolvate de sinodul episcopesc, format din toţi vlădicii ortodocşi români din Transilvania.

Din acest Statut, care a stat apoi la baza altor legiuiri ale Bisericii noastre, se desprinde limpede spiritul de organizator al lui Şaguna, căci el a izbutit să facă din Biserică nu numai un lăcaş de închinare, ci totodată adunînd în jurul ei pe toţi credincioşii. Prin Statutul Organic s-a recunoscut autonomia Bisericii Ortodoxe a Transilvaniei, înlăturîndu-se astfel amestecul Statului în treburile ei interne.

Activitatea cultural-şcolară. Mitropolitul Andrei Şaguna a sprijinit ridicarea poporului român prin cultură, mai ales prin şcolile primare confesionale.

S-a îngrijit apoi de soarta elevilor lipsiţi de mijloace, dîndu-le posibilitatea să-şi continuie studiile, prin acordarea de burse, fie din venitele sale proprii, fie din fundaţiile anume întemeiate în acest scop.

Aceeaşi grijă statornică a arătat şi cursurilor de teologie şi pedagogie de la Sibiu. Chiar în anul numirii sale ca vicar, a ridicat cursurile de teologie la un an, hotărînd să nu mai fie primiţi decît absolvenţi de gimnaziu. În sinodul din 1850 s-a hotărît crearea unui institut teologic-pedagogic, în care se primeau absolvenţi ai gimnaziului inferior şi care a ajuns cu timpul pînă la patru ani de studii. În 1852 cursurile de teologie s-au ridicat la 2 ani de studii, iar în 1861 la trei ani, cum au rămas pînă în 1921. Astfel, formarea preoţilor şi a învăţătorilor confesionali a rămas în permanenţă în grija Bisericii. Şaguna a cumpărat apoi din banii săi o casă, pe locul actualei clădiri a Institutului Teologic Universitar din Sibiu, în care s-au aşezat sălile de cursuri, apoi alte patru case în apropiere, care au servit ca internat.

Pentru pregătirea cadrelor didactice necesare Institutului, mitropolitul Andrei a trimis aproape an de an la studii de specializare în Apus pe cel mai bun absolvent de aici. Dintre ei amintim pe Nicolae Popea, mai tîrziu vicar al său, episcop al Caransebeşului şi membru al Academiei Române, Ioan Popescu, pedagog de seamă, şi Zaharia Boiu, cunoscut predicator, amîndoi membrii corespondenţi ai Academiei Române, Nicolae Cristea, redactor la Telegraful Român şi luptător naţionalist, Ilarion Puşcariu, mai tîrziu vicar arhiepiscopesc şi membru de onoare al Academiei Române.

Pentru studenţii secţiunii teologice a Institutului, dar şi pentru preoţi, Şaguna a scris cîteva manuale didactice. Între acestea se pot aminti: *Elementele Dreptului canonic* (1854), *Istoria Bisericii Universale* (2 vol., 1860, tradusă parţial şi în nemţeşte), *Compendiu de drept canonic* (1868, tradus şi în nemţeşte, apoi în ruseşte), *Enhiridion de canoane* (1871), *Manual de studiu pastoral* (1872) şi altele. În 1854—56 a tipărit *Biblia ilustrată*, prima de acest gen la noi, în 4 volume. Pentru nevoile bisericilor parohiale a reeditat aproape toate cărţile de ritual. Neizbutind să publice o colecţie de predici, a tipărit în 1855 cartea de predici a lui Nichifor Theotochi, *Chiriacodromionul*, la care a adăguat cîteva cuvîntări la sărbătorile împărăteşti scrise de el însuşi. Trebuie reţinut faptul că toate aceste lucrări au ieşit de sub teascurile tiparniţei fondată de el la Sibiu, în 1850.

Tot ca o faptă de seamă a lui Şaguna pe plan cultural este şi înfiinţarea ziarului *„Telegraful Român"*, la Sibiu, în 1855 şi care apare de atunci pînă azi. Prin întemeierea acestui ziar a pus la îndemîna Bisericii Ortodoxe şi a poporului ortodox român din Transilvania un factor de culturalizare, pentru apărarea intereselor naţionale şi culturale ale românilor.

În sfîrşit, trebuie subliniat şi faptul că mitropolitul Andrei şi-a adus o contribuţie însemnată la înfiinţarea „Asociaţiei transilvane pentru cultura şi literatura poporului român" (Astra). Cu ocazia primei adunări, la 23 octombrie 1861, Andrei Şaguna a fost ales preşedinte, iar George Bariţiu secretar. În această calitate, el a condus trei adunări generale anuale la Sibiu, Braşov şi Alba Iulia, altele fiind conduse de Cipariu. Din fondurile Asociaţiunii, s-au împărţit numeroase ajutoare studenţilor, elevilor şi meseriaşilor săraci.

El a închis ochii pentru totdeauna, în ziua de 16/28 iunie 1873. Prin testamentul său a rînduit să fie înmormîntat în chipul cel mai simplu, de un singur preot şi fără predică, lîngă biserica din Răşinari, unde slujea adeseori. Prin acelaşi testament lăsa întreaga sa avere Arhiepiscopiei Sibiului „spre scopuri bisericeşti, şcolare şi filantropice".

Din cele spuse, se vede deci că Şaguna a fost om de cultură superioară, organizator al Bisericii, îndrumător al învăţămîntului acesteia, păstor cu dragoste adîncă faţă de fiii săi sufleteşti, după pilda celor mai de seamă ierarhi pe care i-a avut Biserica noastră în tot trecutul ei.

Mircea Păcurariu

Din învăţăturile Sfinţilor părinţi

— Răul nu este în fire, nici nu este cineva rău prin fire. Căci Dumnezeu nu a făcut ceva rău. Cînd însă cineva, din pofta inimii, aduce la o formă ceea ce nu are fiinţă, atunci aceea începe să fie ceea ce vrea cel ce face aceasta. Se cuvine deci ca prin cultivarea necontenită a amintirii lui Dumnezeu să ne ferim de a ne deprinde cu răul. Căci e mai puterincă firea binelui decît deprinderea răului. Pentru că cel întîi este, pe cînd cel de al doilea nu este decît numai în faptul că se face.

— Cînd începe cineva să simtă cu îmbelşugare dragostea lui Dumnezeu, începe să iubească şi pe aproapele.

— Credinţa lucrătoare prin dragoste este marele izvor al virtuţilor.

(Diadoh al Foticeei).

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 1 august 1971 Nr. 29—30

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

20. Comunitatea iubirii şi a dreptei rînduieli

Biserica, „întrupare" a lui Hristos, fiind şi nevăzută şi văzută, este, pe de o parte, unire harică cu Hristos în Duhul Sfînt şi unire în Hristos a tuturor mădularelor ei. Pe de altă parte este aşezămînt (instituţie) văzut, care are anumite rînduieli, date de Mîntuitorul şi împlinite în Biserică de Sfinţii Apostoli. Partea nevăzută şi partea văzută sînt nedespărţite, căci harul se transmute prin cele văzute şi cele văzute ne înalţă la cele nevăzute.

a) Unitatea dintre cele două părţi se poate vedea şi dacă privim lucrurile din punctul de vedere al iubirii. *„Dumnezeu (Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh) este iubire" (I Ioan 4, 8). Cele trei persoane ale Sfintei Treimi: Tatăl, Fiul şi Duhul, una sînt, o dumnezeire, Biserica e „chipul" unităţii Sfintei Treimi, căci şi Biserica are multe mădulare, dar în Hristos ele sînt una.*

Iubirea lui Dumnezeu se îndreaptă spre noi, se revarsă în noi. Iubirea aceasta s-a arătat în chip deplin în Iisus Hristos, care „şi-a pus sufletul său pentru noi" (I Ioan 3, 16; Ioan 10, 15. 18).

La iubirea lui Dumnezeu faţă de noi, răspundem cu iubirea noastră faţă de El şi astfel prin iubire ne unim cu Dumnezeu şi în iubirea lui Dumnezeu ne iubim şi ne unim şi unii cu alţii, iubim şi Biserica lui Hristos, care e comunitatea iubirii divin-umane.

Iisus Hristos, „capul Bisericii", „a iubit Biserica şi s-a dat pe sine pentru ea, ca să o sfinţească . . . (şi) să o înfăţişeze sieşi Biserică slăvită, neavînd pată sau zbîrcitură sau altceva de acest fel, ci ca să fie sfîntă şi fără prihană" (Efeseni 5, 23, 25—27). Hristos este „mirele" Bisericii. Biserica este „mireasa" lui Hristos (Apoc. 21, 2. 9; 22, 17). De altfel — după tîlcuirea Sfinţilor Părinţi — Mirele şi Mireasa, care îşi mărturisesc iubirea curată şi veşnică în Cîntarea Cîntărilor (V. Testament), închipuie pe Hristos şi Biserica. De aici iubirea dintre Hristos şi Biserică, grija lui Hristos faţă de Biserică şi supunerea Bisericii faţă de Hristos (Efeseni 5, 29, 24), căci în Biserică, prin Biserică lucrează Hristos însuşi la mîntuirea noastră. De aici şi iubirea lui Hristos faţă de toate mădularele Bisericii şi iubirea noastră faţă de Hristos, faţă de Biserică şi faţă de fiecare mădular al Bisericii.

La temelia Bisericii — comunitate a iubirii — e iubirea lui Dumnezeu, iubirea lui Iisus Hristos, ce se revarsă în Duhul Sfînt şi ne adună, ne uneşte într-un „trup", într-o comunitate, într-o Biserică. La iubirea lui Hristos Biserica răspunde cu iubirea ei faţă de Hristos. Iar mădularele Bisericii se împărtăşesc deopotrivă de iubirea lui Hristos şi de iubirea Bisericii. Dacă Dumnezeu este Tatăl nostru, care a dat pe Fiul Său, pe Iisus Hristos pentru mîntuirea noastră, Biserica, „mireasa lui Hristos", este „mama" noastră, căci Hristos ne naşte la viaţa cea nouă în Biserică, prin Biserică. De aceea, precum Fiul s-a născut în veşnicie din Tatăl şi la plinirea vremii după trup din Fecioara Maria cu bunăvoirea Tatălui şi umbrirea Duhului Sfînt, aşa şi noi ne naştem (prin Sf. Botez) prin revărsarea harului divin de la Tatăl (prin Fiul în Duhul Sfînt) în Biserică, mireasă a lui Hristos şi mama noastră spirituală. Aşa cum Hristos este Fiul Tatălui şi fiul Fecioarei (Maicii Domnului), aşa şi noi sîntem fiii Tatălui după har (în Hristos şi în Duhul Sfînt) şi fiii Bisericii, mama noastră cea duhovnicească.

De aceea, dacă iubim pe Tatăl trebuie să iubim şi Biserica — mama noastră; dacă iubim pe Hristos, mirele Bisericii, trebuie să iubim şi Biserica — mireasa lui Hristos; dacă iubim pe Hristos, capul Bisericii, trebuie să iubim şi Biserica — „trup al lui Hristos". Nu poţi zice iubesc pe Tatăl, pe Hristos, dar Biserica n-o iubesc. Cine iubeşte pe Tatăl şi pe Hristos iubeşte şi Biserica şi cine iubeşte Biserica, iubeşte şi pe Hristos. Căci Hristos, capul Bisericii, şi Biserica, trup al lui Hristos, sînt una, precum capul şi trupul formează omul întreg. De aceea, cel ce se desparte de Biserică se desparte de Hristos, precum s. ex. degetul care a fost tăiat de la mînă, nemaiavînd legătură cu trupul (în cazul credinciosului, cu Biserica), nu mai are legătură nici cu capul (Hristos), pe cînd degetul care n-a fost tăiat are legătură cu celelalte degete (mădulare), cu trupul (Biserica) şi cu capul (Hristos) şi aşa are viaţă întrînsul. Se cuvine dar ca fiecare mădular al Bisericii să iubească Biserica şi să o cinstească, să slujească Bisericii şi să jertfească pentru Biserică — aşa cum Hristos a iubit Biserica şi sufletul Său şi-a pus pentru ea —, să fie un fiu vrednic al Bisericii. De asemenea se cuvine ca fiecare fiu al Bisericii să iubească pe fraţii săi, să-i ajute aşa cum în trup se ajută mădularele unul pe altul.

b) Iubirea, *care îşi are izvorul în Iisus Hristos şi care e înăuntrul sufletului nostru, deci necunoscută oamenilor,* nu trebuie să rămînă închisă în suflet, ci trebuie să se arate prin fapte, să se arate şi în lucrări văzute.

Mîntuitorul însuşi spune: Acela mă iubeşte care „are poruncile mele şi le păzeşte". *„Dacă mă iubeşte cineva,* va păzi cuvîntul meu *şi Tatăl meu îl va iubi şi vom veni şi locaş la el vom face". Iar „cel ce nu mă iubeşte nu păzeşte cuvintele mele" (Ioan 14, 21. 23—24). „Din aceasta cunoaştem că iubim pe fiii lui Dumnezeu, dacă iubim pe Dumnezeu* şi împlinim poruncile Lui. *Căci dragostea de Dumnezeu aceasta este:* să păzim poruncile lui" *(I Ioan 5, 2—3). Deci adevărata dragoste de Dumnezeu, de Hristos, este numai aceea care se arată în împlinirea poruncilor date de Mîntuitorul, în păzirea cuvintelor Lui. Aceste „cuvinte" şi „porunci" ale Domnului sînt învăţăturile şi orînduirile, pe care Hristos le-a dat Sfinţilor Apostoli, ca ei să ştie cum să lucreze în Biserica lui Hristos, după rînduială, pentru că Dumnezeu nu este al neorînduielii ci al rînduielii. De aceea, Biserica lui Hristos, în calitate de comunitate a iubirii,* este totodată şi aşezămînt văzut, cu anumite rînduieli, care sînt date de Mîntuitorul, pentru că dragostea se arată în lucrarea dinafară şi rînduiala îndrumează dragostea pe calea cea dreaptă, cea după voia şi asemănarea lui Hristos. *Aceste rînduieli nu au fost date Bisericii numai pentru vremea Sfinţilor Apostoli,* ci pentru toate veacurile. *Ele sînt porunci dumnezeeşti, care nu se schimbă. Dragostea nu e anarhie, nu e împărţire în grupuri şi grupuleţe, care se ceartă şi se vrăjmăşesc. Dragostea e cheagul care ne ţine la un loc, ne uneşte într-o Biserică şi ne cheamă să împlinim poruncile Domnului, să păzim unitatea Bisericii prin supunerea faţă de rînduielile ei, faţă de disciplina ei.*

Între aceste rînduieli avem cele privitoare la ierarhia bisericească şi la credincioşi, la Sfintele Taine şi sfintele slujbe, la viaţa morală, la disciplina bisericească ş. a. Acestea sînt semne văzute (prin care se transmit cele nevăzute) ale adevăratei Biserici a lui Hristos, prin care Hristos însuşi ni se împărtăşeşte în Biserica Lui cea sfîntă.

c) Biserica este „una, sfîntă, sobornicească şi apostolească" *(Credeul art. 9).*

Ea este una, *pentru că unul este Dumnezeu, unul este Iisus Hristos, unul este Duhul Sfînt, unul este*

(Continuare în pag. 3)

Sfintele icoane

În sînul Bisericii Ortodoxe, învăţătura despre sfintele icoane şi cinstirea adusă lor, se bucură de preţuire. De fapt, ne găsim aici în faţa unei Teologii a sf. icoane şi a unui cult al acestora, în toată puterea cuvîntului.

Sf. icoane sînt reprezentări (închipuiri) — prin zugrăvire — ale chipului lui Dumnezeu, al lui Iisus Hristos, al Sfîntului Duh, al Sf. Îngeri sau al Sfinţilor.

Teologia ortodoxă a sf. icoane are prima grijă să sublinieze faptul că ele nu sînt: Dumnezeu, Iisus Hristos, Sfîntul Duh etc., ci ele îi reprezintă numai — pe aceştia. De unde rezultă că creştinul ortodox nu se închină lemnului, metalului, pînzei, adică materialului din care sînt făcute, ci celui zugrăvit pe ele.

Pe de altă parte, atît practica (cultul lor) cît şi teologia au scos în plin relief importanţa şi rolul deosebit al sf. icoane în viaţa credinciosului ortodox: ele ţin credinţa şi evlavia, făcînd viu în suflet chipul celui zugrăvit pe ele. Astfel, prin venerarea sf. icoane, credinciosul ortodox îşi exprimă iubirea şi adoraţia faţă de Dumnezeu, cinstea pe care o datorăm celui zugrăvit pe ele.

Învăţătura şi practica ortodoxă în legătură cu sf. icoane are temeiuri atît în Testamentul Vechi, cît mai ales în Testamentul Nou.

Încă în Vechiul Testament, Dumnezeu a poruncit să se facă — la templu — figuri sau chipuri avînd aceeaşi semnificaţie ca şi sf. icoane. A se vedea — în acest sens — cu deosebire Ieşire 25, 18—22; 26, 31; 36, 8. Căci cu toate că — prin prima poruncă a Decalogului — a oprit răspicat închinarea la idoli, totuşi Dumnezeu a poruncit să se facă chipuri de heruvimi (Ieşire 20, 3—5; Deut. 4, 15—20).

De aici rezultă că chipurile de heruvimi nu sînt idoli. Pentru că idolii sînt chipuri cioplite, despre care se crede şi se susţine că ar fi dumnezei. Idolatrii, adică cei ce se închină la idoli, cred că idolii sînt aievea zeul cutare sau cutare. Or, chipurile de heruvimi — şi la fel cu ele sf. icoane — nu sînt înşişi heruvimii sau respectivii Sfinţi, ci reprezintă — numai — chipul acestora.

Astfel, nu este de mirare că aceste chipuri sau icoane ale Testamentului Vechi se bucurau de mare cinste, fiind venerate. (A se vedea dovezi în acest sens, la: Iosua 7, 6; III Regi 3, 15; Ps. 137, 1; Ieşire 30, 1. 6. 8; 27, 20—21). Pe lîngă aceasta, cinstirea acestor chipuri ale Testamentului Vechi n-a fost condamnată de către Mîntuitorul sau de către Sfinţii Apostoli. Dimpotrivă, ei înşişi se rugau la templu şi cinsteau toate acele aşezăminte ale acestuia, care nu aveau alt rost decît prefigurare pentru Testamentul Nou.

Zarafilor alungaţi de El din templu, Mîntuitorul le-a spus: „Nu este, oare, scris: Casa mea casă de rugăciuni se va chema, la toate neamurile?" (Marcu 11, 17).

Sf. Apostol Pavel mărturiseşte: „M-am suit la Ierusalim ca să mă închin" (Fapte 24, 11). Prin urmare, Apostolul neamurilor s-a închinat în templul din Ierusalim, în care chipurile de heruvimi se bucurau de mare cinste.

Nu ocolim a recunoaşte faptul că în Testamentul Vechi nu au fost îngăduite alte icoane afară de cele ale heruvimilor. Aceasta se datoreşte următoarelor motive:

a) Credincioşii din Testamentul Vechi erau cu totul înclinaţi către închinarea la idoli. În consecinţă, printr-o mai amplă practicare a cinstirii sf. icoane s-ar fi ajuns la periclitarea închinării celei adevărate prin alunecarea pe povîrnişul idolatriei. Ceea ce confirmă faptul că — deşi nu aveau alte

(Continuare în pag. 2)

Vizita Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului
la Episcopia ortodoxă română misionară în America

Între 14 mai — 17 iunie a.c., Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a vizitat mai multe parohii ortodoxe române din S.U.A. şi Canada, fiind invitat al Prea Sfinţitului Victorin Ursache, Episcop al Episcopiei ortodoxe române misionare în America.

Astfel, în 16 mai a.c. Î. P. S. Sa a slujit împreună cu P. S. Victorin la biserica „Pogorîrii Duhului Sfînt" din Windsor (Canada), cu ocazia sărbătorii a 25 de ani de păstorire la această biserică a P. C. prot. Gheorghe Nan. Întrucît părintele Gh. Nan a fost concomitent şi preot şi muncitor, Î. P. S. Sa a vorbit despre împletirea — după pilda Sf. Apostol Pavel — a muncii manuale cu slujirea preoţească, subliniind că aceasta este o tradiţie a preoţimii ortodoxe române.

La agapa ce a urmat, au luat parte dl ambasador Bucur Şchiopu, P. S. Victorin, dl Preşedinte Paul Martin, primarul oraşului, preoţi şi profesori anglicani, romano-catolici etc.

În 23 mai a.c., Î. P. S. Sa a slujit Sf. Liturghie la biserica „Sf. Constantin şi Elena" din Edmonton (Canada), unde e preot paroh Mircea Panciuk. Predica zilei a fost axată pe ideea unităţii în dragostea lui Iisus Hristos ca fii ai aceleiaşi Biserici străbune şi ai aceluiaşi popor român.

La agapă au participat: dl consul Bănică de la Ambasada română, primarul oraşului, profesori universitari, preoţi ortodocşi şi ai altor culte. A urmat un program de dansuri al tinerilor români.

În 24 mai au fost vizitate cele două biserici din Boian, sat de fermieri români.

În zilele următoare s-au făcut vizite la: primarul oraşului, guvernatorul provinciei, universitate şi alţi credincioşi ortodocşi.

În 30 mai a.c., Î. P. S. Sa a slujit Sf. Liturghie şi a predicat la biserica „Sf. Gheorghe cel Nou" din East Chicago, preot paroh fiind P. C. prot. stavr. Ioan Bugariu.

La 6 iunie a.c. a slujit Sf. Liturghie la biserica „Sf. Treime" din Detroit. Fiind praznicul Rusaliilor, Î. P. S. Sa a vorbit despre sfinţirea limbilor prin pogorîrea Duhului Sfînt. De aici preţuirea limbii române, „limba vechilor cazanii", prin care ne arătăm ca ortodocşi români, păstrînd legătura cu strămoşii şi cu poporul român.

În 13 iunie a.c. Î. P. S. nostru Mitropolit a slujit Sf. Liturghie cu P. S. Episcop Victorin la biserica „Sf. Înviere" din Hamilton (Canada), unde slujeşte preotul paroh Nicolae Ciurea. Fiind Duminica tuturor Sfinţilor, Î. P. S. Sa a vorbit despre Sfinţii români, Sfinţii ardeleni, cu chemarea de-a fi vrednici urmaşi ai Sfinţilor noştri, prin păstrarea credinţei şi tradiţiei ortodoxe române.

Aici a fost înmînată d-lui Barbu, dirijor timp de 30 de ani al corului, distincţia dată de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian.

A urmat apoi un program artistic, la care un grup de tineri în costume naţionale au prezentat dansuri populare româneşti.

Credincioşii din S.U.A. şi Canada, fiind buni cetăţeni ai patriei actuale, sînt totodată păstrători ai legii strămoşeşti, ai limbii şi datinilor române, legaţi de Biserica Ortodoxă Română şi de ţara noastră.

În 16 iunie a.c., Î. P. S. Sa însoţit de P. S. Victorin, a vizitat, la New-York, Arhiepiscopia ortodoxă greacă şi Consiliul naţional al Bisericilor creştine din S.U.A.

Vizita Î. P. S. nostru Arhipăstor la Episcopia ortodoxă română misionară în America a constituit un potrivit prilej pentru manifestarea şi întărirea unităţii românilor ortodocşi în legea strămoşească, în păstrarea bunelor tradiţii româneşti şi în sporirea legăturilor frăţeşti cu Biserica Ortodoxă Română cu Patria de obîrşie, cu poporul român.

Pr. *F. Costea*

VECERNIA

Vecernia este una dintre cele şapte laude bisericeşti şi face parte din rugăciunea obştească a Bisericii. Vecernia se săvîrşeşte prin mijlocirea preotului, în biserică, după anumite rînduieli fixe şi la anumite ceasuri ale zilei. Prin această slujbă obştea credincioşilor se roagă pentru folosul lor, a întregii comunităţi, aducîndu-i lui Dumnezeu cîntări de laudă şi de proslăvire. Se săvîrşeşte de obicei la sfîrşitul zilei ca o slujbă de mulţumită lui Dumnezeu că am încheiat cu bine încă o zi din viaţa noastră şi îi cerem ajutorul pentru a petrece în bună pace noaptea care vine.

Rînduiala Vecerniei ne aduce aminte şi de răstignirea Mîntuitorului şi de punerea Lui în mormînt care s-a întîmplat seara.

Cuvîntul Vecernie este cuvînt de origine slavonă şi însemnează slujba de seara.

La început, Vecernia se săvîrşea după asfinţitul soarelui, cînd apărea luceafărul de seară şi se aprindeau lumînările prin case. Azi, de obicei se săvîrşeşte cam pe la ora 4 după masă. În timpul Paresimilor Vecernia se împreună cu Liturghia darurilor mai înainte sfinţite. În ajunul Crăciunului şi al Bobotezii, în Joia şi Sîmbăta din Săptămîna Patimilor, se uneşte cu Liturghia Sf. Vasile cel Mare.

Unele părţi ale Vecerniei în cursul anului bisericesc se schimbă după importanţa sărbătorii. Aşa se face că avem rînduiala Vecerniei pentru sărbători, pentru zile de lucru, care e mai redusă, pentru zilele de sîmbătă şi alte Vecernii.

În mai toate aceste feluri de Vecernii rînduiala generală a slujbei rămîne aceeaşi.

În cele ce urmează vom explica pe scurt unele părţi mai cunoscute din rînduiala Vecerniei.

La începutul slujbei preotul dă binecuvîntarea din altar: „Binecuvîntat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor". După: „Veniţi să ne închinăm...", care se zice de 3 ori, urmează Psalmul 103: „Binecuvintează suflete al meu...". Psalmul acesta prin cuprinsul lui ne aduce aminte de crearea lumii şi ne arată totodată şi purtarea de grijă a lui Dumnezeu faţă de lume şi faţă de toate făpturile Sale.

În timpul citirii acestui Psalm, preotul, ieşind din sf. altar, stă în faţa sfintelor uşi şi citeşte cele 7 rugăciuni ale luminilor, prin care cere de la Dumnezeu îndreptarea noastră pe calea Domnului, să umblăm întru adevărul Lui, să înveselească inimile noastre ca să ne temen de numele Lui şi să dăm mărire numelui Său celui Sfînt. În rugăciunea a 7-a preotul se roagă ca Dumnezeu să primească rugăciunea noastră cea de seară şi să ne dăruiască noaptea care vine în linişte şi pace. Citirea acestor rugăciuni afară din altar închipuie alungarea omului din raiul pămîntesc şi dorinţa şi suspinul lui de a-l regăsi pe Dumnezeu.

După citirea acestor rugăciuni urmează o ectenie, o rugăciune stăruitoare, prin care îl rugăm pe Dumnezeu să ne fie milostiv şi să reverse asupra noastră darurile Sale cele bogate: pacea şi unirea tuturor, bună-întocmirea văzduhurilor, îmbelşugarea roadelor pămîntului. Totodată ne rugăm şi pentru conducătorii Bisericii, pentru conducătorii ţării noastre, pentru cei bolnavi şi pentru a fi izbăviţi de toată mînia, primejdia şi nevoia.

Urmează apoi catisma de rînd care e formată din mai mulţi Psalmi. Catisma se citeşte mai ales în mănăstiri, cînd slujba e împreunată şi cu Priveghere. Partea aceasta a Vecerniei simbolizează timpul din Legea Veche în care omenirea a fost pregătită de Dumnezeu pentru venirea Mîntuitorului prin scrierile patriarhilor şi ale proorocilor.

Psalmul 140: „Doamne strigat-am...", ca şi Psalmul 141, 129 şi 116, sînt Psalmi de seară şi cuprind în versurile lor starea de deznădejde a omului care se găseşte departe de Dumnezeu şi strigă către El ca să-i asculte rugăciunea. Urmează, după cîntarea stihirilor, vohodul sau Întrarea mică, cu cădelniţa. Ieşirea, şi apoi intrarea preotului în altar, simbolizează pogorîrea Mîntuitorului pe pămînt, unde a luat firea noastră şi înălţarea Lui iarăşi la ceruri.

Cădirea care se face acum, ca şi cea de la „Doamne strigat-am...", prin fumul de tămîie, simbolizează rugăciunea noastră care trebuie să se înalţe către Domnul neîncetat. Fumul de tămîie mai însemnează şi darurile Sf. Duh care se pogoară asupra noastră.

O parte însemnată a Vecerniei este imnul „Lumină lină", care se cîntă sau se citeşte după vohod. Este unul dintre vechile imne creştine, care au intrat în uzul liturgic probabil pe timpul discuţiilor privitoare la Sf. Treime. În acest imn este amintit Hristos „lumina cea lină a slavei Tatălui ceresc", este amintită distincţia celor trei persoane ale Sf. Treimi şi este proslăvită unitatea lor.

Un moment important în rînduiala Vecerniei este şi cîntarea dreptului Simeon: „Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpîne...". Este cîntarea bătrînului Simeon cînd acesta întîmpină şi ţine în braţele sale pe pruncul Iisus, care a fost dus la templu de Sf. Fecioară la 40 de zile după naştere (Luca II, 29—32). Cîntarea aceasta exprimă împăcarea şi liniştea pe care o dădea sufletelor nădejdea apropiatei veniri a Mîntuitorului. Se apropia ziua cînd Mîntuitorul lumii trebuia să apară între oameni.

La apolisul Vecerniei se amintesc părinţii Maicii Domnului, Ioachim şi Ana, care reprezintă omenirea Vechiului Testament şi cu care se sfîrşeşte epoca Legii Vechi. Cu venirea Mîntuitorului începe Legea cea Nouă, Legea harului şi a mîntuirii.

Vecernia este una dintre cele mai frumoase slujbe bisericeşti la care trebuie să participe toţi credincioşii. Creştinii de azi ne bucurăm de venirea Mîntuitorului în lume, care ne-a adus învăţătura Sa cea sfîntă, pe care trebuie să o cunoaştem şi să o urmăm pentru a ne face părtaşi de fericirea pe care o dă fiilor Săi iubiţi.

Al. Moisiu

Sfintele icoane

(Urmare din pag. 1)

icoane decît chipurile de heruvimi — totuşi s-a căzut în această greşeală. În acest sens, este destul să inducem aici cazul cu şarpele de aramă: „Şi (Ezechia) a stricat şarpele cel de aramă, pe care-l făcuse Moise; chiar pînă în zilele acelea fiii lui Israel îl tămîiau şi-l numeau Nehuştan" (IV Regi 18, 4).

b) Credincioşii din Testamentul Vechi nu cunoşteau în întregime adevărul despre Sfînta Treime, ci aveau o idee numai despre Dumnezeu-Tatăl. În consecinţă, ei nu-şi puteau reprezenta în icoane celelalte două Persoane ale Sfintei Treimi. Or, Dumnezeu a rînduit în acest fel lucrurile pentru ca credincioşii Testamentului Vechi să nu cadă în politeism (închinare la mai mulţi dumnezei). Căci evreii erau înclinaţi spre această greşeală şi — pe lîngă aceasta — erau înconjuraţi de popoare politeiste, de la care puteau uşor să se molipsească de politeism.

c) În Testamentul Vechi nu existau Sfinţi, ci numai „drepţi", care — şi ei, ca toţi din Testamentul Vechi — stăteau sub blestem (pînă la pogorîrea Domnului nostru Iisus Hristos la iad). Ca atare, nici ei nu puteau fi veneraţi în cadrul cinstirii sf. icoane!

În schimb, în Noul Testament, cultul sfintelor icoane şi Teologia sf. icoane, care justifică acest cult, au luat o amploare care îndreptăţeşte deplin poziţia Bisericii Ortodoxe în această chestiune.

Testamentul Nou condamnă idolatria, iar închinarea la sf. icoane o admite clar şi ferm. Aceasta pentru că în practicarea cultului sau a cinstirii sf. icoane, nu se cinsteşte — cum este cazul în practicarea închinării la idoli — lemnul sau — peste tot — materia din care sînt făcute. Prin urmare, cînd se închină la sf. icoane, credinciosul ortodox nu comite păcatul idolatriei! Căci el, cînd se închină la sf. icoane, nu zice: „Icoană sfîntă, mîntuieşte-mă, pentru că nu se închină la materia din care este alcătuită icoana respectivă, ci Sfîntului zugrăvit pe ea.

De unde rezultă cu claritate că sfintele icoane nu pot fi considerate ca idoli şi tratate ca atare. De asemenea, cultul sf. icoane nu poate fi considerat ca idolatrie. Căci idolatria este cu totul altceva: un păcat greu săvîrşit împotriva Dumnezeului adevărat. De aceea şi este ea interzisă atît de categoric: „Fiind deci neamul lui Dumnezeu, nu trebuie să socotim că dumnezeirea este asemenea aurului sau argintului sau pietrei cioplite de meşteşugul şi de gîndirea omului" (Fapte 17, 29).

Sesizat de atitudinea Sf. Apostol Pavel cu privire la idolatrie, argintarul Demetriu din Efes afirmă: „Şi voi vedeţi şi auziţi că nu numai în Efes, ci aproape în toată Asia, Pavel acesta, convingînd, a întors multă mulţime, zicînd că nu sînt dumnezei cei făcuţi de mîini" (Fapte 19, 26).

Tot împotriva idolatriei şi a idolilor, acelaşi Apostol Pavel se pronunţă în felul următor: „Căci aceasta s-o ştiţi bine, că nici desfrînat, sau necurat sau lacom, (care este un închinător la idoli) nu are moştenire în împărăţia lui Hristos şi a lui Dumnezeu" (Efeseni 5, 5). De asemenea: „Nu vă amăgiţi: Nici desfrînaţii, nici închinătorii la idoli... nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu" (I Cor. 6, 9—10).

Rezultă concluzia următoare: Atît în Testamentul Vechi, cît şi în Testamentul Nou, se interzice clar şi categoric idolatria (închinarea la idoli). În schimb, cultul sau cinstirea sf. icoane — întrucît nu este idolatrie, ci închinare în sensul pur şi propriu-zis al cuvîntului — este admisă în mod limpede şi ferm!

C. Sîrbu

23 AUGUST

Data de 23 August 1944 stă ca o piatră hotarnică în istoria bimilenară a poporului nostru.

Cu fiecare 23 August ne săgetează mintea şi inima acele eforturi care s-au consumat spre înfăptuirea actului măreţ ce proiectează peste veacuri trăinicia României, de creştere materială şi spirituală, de progres şi de civilizaţie, de cultură tot mai înfloritoare, de bunăstare şi de curată bucurie pentru toţi cetăţenii Patriei noastre. Ziua aceasta ni-i aminteşte, în esenţa ei, pe toţi aceia, intraţi în istoria zbuciumată a poporului nostru, care au luptat şi s-au jertfit pentru eliberarea României de sub jugul fascist, pentru înstăpînirea poporul român la el acasă, pentru ca acest popor să devină stăpîn asupra propriei sale sorţi, asupra bogăţiilor şi frumuseţilor lăsate din moşi-strămoşi spre înmulţire şi perpetuare în veşnicie. Ea — ziua aceasta — face să crească în noi sentimente de adîncă şi pioasă recunoştinţă faţă de fiii poporului nostru, care, în frunte cu puternica coaliţie antihitleristă, au dus la izbînda binelui asupra răului, la biruinţa libertăţii asupra samavolniciei şi asupririi. În mod deosebit sentimentul nostru recunoscător se răsfrînge, în toată puritatea lui, asupra celor peste 170.000 de ostaşi români care s-au jertfit în luptele împotriva cotropitorilor fascişti.

Dar 23 August 1944 a însemnat şi înseamnă o deschidere largă spre realizări epocale în istoria poporului nostru, o deschidere spre înfăptuiri tot mai măreţe şi în toate domeniile vieţii lui, o perspectivă de afirmare în interiorul şi înafara graniţelor sale. Această dată a dus la proclamarea Republicii Populare Române, mai apoi a născut Republica Socialistă România, Patria visată de luptători dîrji şi iubită de noi toţi, Patria în căldura căreia muncim şi pe care o voim mîndră între toate ţările lumii. Şi de pe acum e mîndră şi va fi încă mai mult ridicată în înflorire prin străduaniile neodihnite ale fiilor ei osîrduitori.

Aşa de pildă, agricultura a fost săltată într-o ipostază modernă şi ţărănimea, sprijinită de clasa muncitoare, a ieşit din izolare, participînd, azi, la o viaţă plenară, la o viaţă în care munca ei înseamnează îndestulare pentru sine şi pentru toţi ostenitorii din Patria noastră. Ca efect al actului de la 23 August, în ţara noastră stau pe prim plan preocupările în ceea ce priveşte organizarea învăţămîntului, viaţa culturală şi ştiinţifică. Oameni de ştiinţă români participă în activităţi pe plan internaţional.

Republica Socialistă România se prezintă azi, în faţa noastră, ca un imens şantier prin care industria şi constructorii materializează importante lucrări. Mai mult decît toate, ele se fac evidente în gigantul de la Porţile de Fier, *în hidrocentralele de pe multe curgeri de ape, în construcţii de fabrici şi uzine noi, în ridicarea de blocuri şi oraşe noi, în fâşii peste ape ca aceea dintre Giurgeni—Vadul Oii etc.*

Dar prestigiul ţării noastre a cîştigat şi continuă să cîştige un loc de frunte şi pe plan mondial, datorită conducerii înţelepte care îi îndreptează paşii, avîndu-l în frunte pe Domnul Preşedinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceauşescu. Astfel, „ţara noastră continuă să ducă politica de pace şi colaborare cu toate statele, indiferent de aşezarea lor politică şi socială — în primul rînd cu statele socialiste — care ne-a cîştigat stima şi încrederea tuturor popoarelor lumii".

*

Se ştie bine că Biserica Ortodoxă Română a stat în permanenţă alături de poporul român şi că ea s-a bucurat în mod sincer de toate izbînzile lui pe plan istoric, cultural şi social.

Din perspectiva ei, ea salută acest progres, preoţii şi credincioşii ei manifestîndu-şi încrederea în toţi factorii care chezăşuiesc prosperitatea poporului român. Ei, preoţii şi credincioşii Bisericii noastre, mărturisesc din nou ataşamentul lor deplin faţă de Patria noastră şi conducătorii ei înţelepţi, străduindu-se ca — la locurile lor de muncă şi în societate, prin cinstea, hărnicia şi cumînţenia lor — să fie fii vrednici ai poporului român.

D. Călugăr

20. Comunitatea iubirii ...

(Urmare din pag. 1)

Adevărul divin, una este Viaţa, una este Calea, date în Iisus Hristos. Cînd s-au împărţit credincioşii din Corint, dezbinîndu-se şi certîndu-se, zicînd unii că sînt ai lui Pavel, alţii ai lui Apollo, alţii ai lui Petru, Sf. Apostol Pavel îi mustră cu asprime, scriind: „Oare s-a împărţit Hristos?" „Cine este Pavel şi cine este Apollo, decît slujitori prin care aţi crezut, slujind fiecare după cum i-a dat Domnul?" Şi „nimeni nu poate pune altă temelie, afară de cea pusă, care este Iisus Hristos" (I Corinteni 1, 13; 3, 5. 11). Un cap al Bisericii (Hristos) şi un trup (Biserica lui Hristos), ale cărei mădulare sîntem toţi cei ce avem un duh, o credinţă, un botez, o rînduială etc.

Ea este sfîntă, *pentru că Sfînt este Iisus Hristos şi pentru că e însufleţită de Duhul Sfînt. Ea e sfîntă şi fără prihană pentru că e „mireasa lui Hristos", care a sfinţit-o pe ea şi o sfinţeşte mereu. Ea e sfîntă pentru că, prin harul divin, purifică pe cei păcătoşi, sfinţeşte pe cei ce se străduiesc să fie buni fii ai ei, buni fii ai Tatălui, să păşească pe urmele lui Hristos, urcînd — cu ajutorul Domnului şi al Bisericii — spre piscurile desăvîrşirii lui Hristos. Ea e sfîntă pentru că sfîntă e învăţătura lui Hristos, sfinte sînt Tainele şi alte lucrări ale ei, care toate sînt date pentru sfinţirea mădularelor ei.*

Ea este sobornicească, *pentru că este pentru toate veacurile, pentru tot pămîntul, pentru toate popoarele. E sobornicească pentru că ne cuprinde pe toţi în comunitatea iubirii şi fiecare mădular e părtaş cu celelalte mădulare la viaţa Bisericii întregi. E sobornicească şi pentru că are conducere sinodală, adică învăţătura ei, orînduirile ei sînt formulate şi hotărîte în sinoade ecumenice, adică sinoade ale episcopilor din toată lumea. Aceste sinoade exprimă credinţa Bisericii şi hotărîrile lor sînt mărturii ale credinţei Bisericii şi căi de trăire în adevărul lui Hristos.*

Ea este apostolească, *pentru că, avînd la temelie pe Hristos, „piatra cea din capul unghiului", e zidită şi pe „temelia apostolilor", „pietre" ce stau în jurul lui Hristos (Efeseni 2, 20—21). E apostolească pentru că Iisus Hristos a transmis Sfinţilor Apostoli toată învăţătura şi toate rînduielile, iar Sfinţii Apostoli au dat Bisericii tot ce au primit de la Hristos şi Biserica a păstrat şi păstrează cu scumpătate tot ce a primit de la Sfinţii Apostoli, fie prin scris (Noul Testament), fie prin cuvînt (Sfînta Tradiţie). E apostolică, pentru că Sfinţii Apostoli, prin punerea mîinilor, au aşezat episcopi (şi preoţi) şi harul dat de Sfinţii Apostoli primilor episcopi s-a transmis (prin punerea mîinilor) din episcop în episcop pînă astăzi şi se transmite mai departe, şi nu numai harul, ci şi toată învăţătura şi toate rînduielile apostoleşti.*

Cunoscînd acestea toate, se cuvine să cinstim şi să iubim Biserica lui Hristos, comunitatea iubirii şi dreptei rînduieli, să trăim după învăţăturile şi orînduirile ei, căci unde este Hristos acolo este şi Biserica şi unde este Biserica acolo e şi Hristos, şi dacă Dumnezeu ne este Tată, Biserica ne este Mamă. Fie preamărit în veci Iisus Hristos, cel ce ne-a învrednicit să fim fii ai Tatălui şi fii ai Bisericii, mădulare ale „trupului" Său!

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Badea Gheorghe Cîrţan

Se împlinesc, la 7 august 1971, 60 de ani de la stingerea din viaţă a lui Badea Gheorghe Cîrţan.

Să vedem în puţine rînduri viaţa acestui cioban, desprins de lîngă oi, dintre poieni şi brazi şi plecat în lumea largă să afle obîrşiile neamului său, iar, mai apoi, să poarte în desagi cărţi pentru luminarea ţăranilor români.

Badea Cîrţan s-a născut în Oprea-Cîrţişoara, din ţinutul Făgăraşului.

Ciobanii din acest ţinut treceau adesea cu turmele lor în Ţara Românească, iar unii şi mai departe.

Tînărul cioban Gheorghe Cîrţan, cînd s-a hotărît să treacă în Muntenia, mergea de fapt pe urma celor de dinainte de el, a străbunilor ce se simţeau mereu stăpîni pe apele, pe munţii şi pe şesurile acestei ţări.

Primele slove le învaţă de la un alt cioban, săcelean, Ion Cotigă, asociat lui la păstorirea unei turmi de oi, pe Bărăgan. În această privinţă, cartea de căpătîi i-a fost Sf. Scriptură.

La 25 de ani, Cîrţan citea orice carte. Istoria Românilor sub Mihai Viteazul, cartea lui Bălcescu, l-a impresionat îndeosebi.

Participă voluntar la războiul din 1877. Este recrutat apoi şi trimis la un regiment din Bosnia-Herţegovina. Pleacă la Viena, pentru a vorbi cu împăratul, care nu-l primeşte. De aici, încetează viaţa ciobanului şi începe viaţa lui Badea Cîrţan.

Citeşte Cronica Românilor a lui Gh. Şincai. Recitеşte cartea lui Bălcescu. Pleacă la Bucureşti, pentru a vedea statuia lui Mihai Viteazul. Întîlneşte pe V. A. Urechia şi N. Iorga, care-l ajută la lămurirea pentru sine a unor probleme istorice. Ia apoi marea hotărîre: va merge la Roma ca să vadă pe strămoşii daci şi romani de pe Columnă. Neavînd bani, el pleacă pe jos. Frumos spune Iorga: „Noi cetim şi credem; ei, oameni de ţară, trebuie să vadă oameni şi lucruri, dar credinţa care iese din această atingere a realităţii însăşi, se preface în siguranţă. Badea Cîrţan nu ştia decît româneşte, dar el era sigur că toţi fraţii latini înţeleg, sînt datori a înţelege accentele lui latine".

La Roma stă patru săptămîni. Primele nopţi le doarme chiar lîngă Columna lui Traian. Acest fapt este aflat şi trezeşte în Italia multe simpatii pentru noi. Devine celebru la Bucureşti. Pleacă acasă, la Cîrţa. E arestat şi maltratat. Este apoi eliberat. Pleacă, din nou, la Paris, la Roma, la Ierusalim. Dar, de acum era timpul să stea lîngă ai săi. „Făcuse mii de kilometri prin Europa, cunoscuse popoarele latine, iar în Italia cîştigase inima multora pentru cauza poporului nostru. A luat obiceiul să ţină o legătură strînsă cu intelectualii şi îndeosebi cu tineretul şcolar" (O. Metea).

„Prezenţa lui Badea Cîrţan în mijlocul tineretului şcolar era icoana vie a Ardealului care aştepta eliberarea şi unirea cu România". „Badea Cîrţan era omul unei credinţe: credinţa în biruinţa şi veşnicia poporului român" (Dr. C. Mureşanu).

După atîtea umblete prin alte ţări, umblă din nou, printre ai săi, aducînd — peste munţi — cărţi purtate în desagi, pentru luminarea românilor din Transilvania.

I se intentează un proces politic la Braşov. Se constată la acest proces că Badea Cîrţan răspîndise cărţi în 4619 titluri şi 76.621 exemplare. Este condamnat la închisoare. Cărţile confiscate i se ard. Dar el avea depozite pretutindeni, în peşterile munţilor Bucegi. În 1906 este eliberat. Trece din nou în România. Într-un articol din 26 octombrie cerea pentru ţărani: „pămînt, carte şi drepturi, toate trei şi cît se poate de repede, cu înţelepciune, fără zăbavă".

Se reîntoarce în Transilvania. Se interesează de situaţia şcolilor confesionale româneşti. Pleacă din nou în ţară. Se simte greu bolnav. Moare în 7 august 1911. Este înmormîntat la Sinaia. Pe crucea de marmură de pe mormîntul său stă scris: „Aici doarme Badea Cîrţan visînd întregirea neamului", vis care s-a împlinit în anul 1918 şi s-a desăvîrşit după 23 August 1944.

Viaţa sa este pilduitoare, de o evlavie nemărginită pentru carte, considerată lumină şi izbăvire pentru poporul său, căruia i-a dăruit toate zilele, toate nădejdile, toate gîndurile lui.

Pr. N. Modoiu

Din învăţăturile Sfinţilor Părinţi

— Să ne sîrguim spre ceea ce este bine, să fugim de scandaluri, de cei care cu făţărnicie amăgesc pe cei uşori la minte.

— Urmaţi pilda Domnului, iubitori de oameni, plini de dragoste unul către altul, uniţi în adevăr.

(Sf. Policarp al Smirnei).

— Dacă eşti iubitor de învăţătură, fă-te iubitor şi de osteneală (spre cele bune). Cunoştinţa fără faptele care urmează din ea nu este sigură, chiar dacă este adevărată. Căci fapta este întărirea oricărui adevăr.

— Nu vorbi în două limbi, într-un fel arătîndu-te cu cuvîntul şi în altul aflîndu-te cu conştiinţa. Căci pe unul ca acesta Sf. Scriptură îl pune sub osîndă.

— Poruncile (lui Dumnezeu) ni s-au rînduit potrivit cu puterea pe care o avem.

— Păcatul este un întuneric şi o ceaţă a sufletului.

(Sf. Marcu Ascetul).

Buna-cuviinţă

Vorbind despre „buna-cuviinţă“ gîndul ne duce imediat la cuvîntul „cuviincios“, pe care îl ştim atît de bine de acasă, cînd mama şi tata — după ce ne puneau ce trebuie în traistă, atunci cînd trebuia să plecăm la o cale mai lungă, la şcoală „mai departe“ de pildă — ne repetau amîndoi în taină sau cu voce mai tare: „Să înveţi şi să fi cuviincios“, să te porţi bine adică, să fi respectuos, să munceşti, să fi corect, să fi de omenie, bunul simţ să-ţi funcţioneze la cel mai înalt grad, cum am spune într-un alt limbaj.

Cu toţii sîntem conştienţi, că sfatul de mai sus este întru totul valabil, demn de luat în seamă, nu numai pentru dimineaţa anilor noştri, ci pentru toată ziua vieţii noastre, pentru că, la orice vîrstă am fi, mereu avem cîte ceva de învăţat, atît pe linia muncii sau profesiunii noastre, cît mai ales şi în primul rînd în latura cumînteniei sau a omeniei noastre.

Pe lîngă alte multe şi de valoare căi, în această privinţă un potrivit ajutor ni-l dă şi cartea apărută în Editura Albatros, Bucureşti 1970 şi intitulată: „*Buna-cuviinţă* oglindită în proverbe şi maxime din toată lumea“, semnată de Dr. Gh. Paschia. După cum chiar în primele pagini se spune, cartea urmăreşte „învăţarea, luminarea omului“.

De altfel, după cum ştim, proverbele şi maximele sînt, în general, izvoare de primă mînă de înţelepţire şi cuviinciosie.

În acest sens cîteva exemplificări ne vor fi edificatoare:

— „Munca trezeşte şi educă ascultarea, stăpînirea de sine, atenţia, siguranţa şi răbdarea“ (S. Smiles). Aşadar, pe lîngă asigurarea pîinii cea de toate zilele, munca ajută mult şi la disciplinarea noastră lăuntrică.

— „Nu este binefăcător acela care aşteaptă să fie răsplătit, ci numai acela care se hotăreşte să facă binele fără să mai aştepte vreo răsplată“ (Democrit). O faptă deci ca să fie cu adevărat bună trebuie făcută din dragoste, în chip desinteresat.

— „Primul pas spre bine este acela de a nu face rău“ (Franklin). Acest lucru ne învaţă cu deosebire întreg Vechiul Testament.

— „O binefacere primită n-o uita niciodată, ai făcut-o, uit-o îndată“ (P. Syrius). Prin urmare, dacă am făcut o faptă bună s-o uităm, fiind încredinţaţi că Dumnezeu n-o uită, dar să fim totdeauna recunoscători pentru binele ce ni s-a făcut nouă.

— „Ce este omul oare decît o nesfîrşită silinţă spre mai bine“ (Al. Vlahuţă). Aşadar, nu ne realizăm, nu ne împlinim ca oameni decît urcînd permanent pe scara virtuţilor.

— „Cel blînd nu înclină spre răzbunare, ci mai mult spre iertare“ (Aristotel).

— „Mai bine să laşi copiilor creştere bună decît aur“ (Epictet). Viaţa confirmă în fiecare zi că omenia este moştenirea cea mai de valoare.

— „În lucrurile cele mai mici, unde omul nu are timp să se prefacă, se vede caracterul lui“ (Schopenhauer). Un om adevărat se poartă cu grijă şi în cele mici şi în cele mari.

— „Niciodată un om cinstit nu se poate apăra cu atîta înverşunare ca mincinosul care a fost prins“ (N. Iorga).

— „Nu voi vorbi de rău nici un duşman dacă este cinstit; nu voi lăuda nici un prieten dacă este mîrşav“ (Teognis).

— „Cum tu îţi tratezi părinţii, aşa te vor trata şi copiii tăi“ (Tales din Milet), pentru că ei nu fac altceva decît să aplice ceea ce învaţă de la tine.

— „Doctorul cel mai bun este cumpătul“ (proverb românesc), ceea ce întăreşte tot un proverb de-al nostru, care zice: „Cumpăna nepoate e buna la toate“.

— „În tot timpul tinerii să fie învăţaţi şi deprinşi cu cumpătarea la mîncare şi băutură, la somn şi veghe, la muncă şi joc, la vorbire şi tăcere“ (Komensky).

—„ Nu poţi zice cuiva: „Fii curat“ / Dacă pe faţă nu eşti spălat“ (proverb românesc). Dacă pretindem cuiva un lucru bun, trebuie să-l facem noi mai întîi.

— „Că mă dispreţuieşte cineva? Este treaba lui. Datoria mea este doar să nu fac ori să zic ceva ce merită dispreţ“ (Marc Aureliu).

— „Virtutea, adevărata virtute — lucrul cel mai greu de realizat şi cel mai de preţ — este ceea ce trebuie să urmărim în educaţie, iar nu impertinenţa sau vreuna din grozavele arte care te învaţă să te descurci în viaţă“ (J. Locke).

—„ Limba este ca un leu: dacă îl ţi legat cu lanţuri te păzeşte, dacă îţi scapă te mănîncă“ (proverb arab), pentru că limba neînfrînată, vorbirea de rău adică, minciuna, mult rău aduce în lume.

— „Bogăţia şi stricăciunea, luxul şi viciul sînt strîns legate între ele“ (S. Smiles).

— „Mesele prelungite scurtează viaţa“ (proverb englez). Se ştie că îmbuibarea otrăveşte corpul.

Pe lîngă astfel de cugetări, cartea pe care o semnalăm cuprinde şi gînduri din Sf. Scriptură, Sf. Părinţi sau scriitori bisericeşti, ca de exemplu: Înţelepciunea lui Isus Sirah, Pilde, Cîntarea Cîntărilor, Epistolele Sf. Apostol Pavel, Sf. Ioan Gură de Aur, Clement Alexandrinul, Tertulian ş. a., precum şi dintr-o seamă de vlădici de-ai noştri, ca de pildă: din Cazania mitropolitului Varlaam, din Predicile lui A. Ivireanul ş. a.

Pentru toate aceste motive, citirea acestei cărţi este cît se poate de folositoare, de ziditoare de suflet.

Gh. Papuc

Sfînta Maria Magdalena

„Maria, care s-a ostenit mult pentru voi“
Rom. 16, 6

Sf. Ap. Pavel, în epistola către creştinii din Roma, ţine să salute în mod deosebit şi pe o creştină cu numele Maria, „care s-a ostenit mult“ pentru creştinii de acolo. Cine a fost acea Marie nu ştim. Sf. Ioan Gură de Aur era de părere că acea Marie nu e alta decît Maria Magdalena de care ne vorbesc Sf. Evanghelii. În acest caz ea „s-a ostenit mult“ nu numai pentru credincioşii din Roma, ci pentru întreaga creştinătate. Pentru multele ei osteneli, Biserica a aşezat-o între Sfinţi şi a socotit-o „întocmai cu apostolii“. Ea se bucură de o cinstire universală între creştini, pomenirea ei făcîndu-se în 22 iulie, atît de Biserica noastră, cît şi de cea catolică şi anglicană.

S-a numit Magdalena după oraşul Magdala din Galileia de unde era originară. Din Galileia erau cei mai mulţi din apostolii Domnului. Galileenii se distingeau prin sinceritate, bunătate, simplitate etc. Un singur lucru ştim despre Maria Magdalena înainte de a urma Mîntuitorului şi anume că fusese bolnavă şi că a fost vindecată de El, scăpînd-o de 7 demoni. Pentru această binefacere primită, ea a rămas recunoscătoare şi devotată Domnului în tot restul vieţii. Ea s-a pus în slujba Domnului cu tot ceea ce a avut. E prima din şirul de femei care, împreună cu altele, l-au însoţit pe Domnul şi „slujeau din avutul lor“ (Luca 8, 3). E ştiut că Mîntuitorul a fost sărac, fără casă, fără masă, numai cu haina ce purta, mîncînd pîine de orz, hrana oamenilor săraci, încît a putut spune că: „Vulpile au vizuini şi păsările cerului cuiburi, Fiul Omuului însă nu are unde să-şi plece capul“ (Matei 8, 20). Se înţelege că săracii care alergau la Mîntuitorul primeau ajutoare de la aceste femei evlavioase.

Dar devotamentul neobişnuit pe care Maria Magdalena l-a arătat Binefăcătorului ei, străluceşte în vremea patimilor Domnului cînd apostolii, fiind biruiţi de frică, au fugit şi s-au ascuns (Matei 26, 56), pe cînd femeile s-au dovedit mai curajoase şi între acestea cea dintîi era Maria Magdalena. Cînd toată ura şi batjocura duşmanilor se revărsa asupra lui Iisus cel răstignit, cînd ucenicii au fugit, ochii Lui au putut să se mîngîie, văzînd devotamentul neclintit al acelor femei, între care a fost şi Maria Magdalena (Matei 27, 56). Ea a fost lîngă Domnul nu numai cînd a făcut minuni şi mulţimile îl aclamau, ci şi cînd El a fost răstignit. Ea a fost de faţă şi la înmormîntarea Lui (Matei 27, 61).

Dar iubirea Mariei Magdalena e tare ca şi moartea (Cînt. Cîn. 8, 6), căci şi după moartea lui Iisus, ea nu l-a părăsit, ci dis-de-dimineaţă, încă întuneric fiind, ea aleargă la mormînt cu miresme ca să ungă trupul lui Iisus, să-şi facă datoria cea din urmă. Ea primeşte acum un nou nume, acela de mironosiţă, adică purtătoare de mir. Dar şi între mironosiţe ea e prima.

După toate acestea nu mai e de mirare că înviind Iisus, „El s-a arătat întîi Mariei Magdalena“, cum ne spune Sf. Marcu (16, 9). Ea care a fost prima în slujirea Domnului, prima la picioarele crucii şi la înmormîntare, a fost răsplătită cu bucuria de a fi văzut prima pe Iisus înviat. Ea a vestit prima pe Ap. Petru şi Ioan, că mormîntul e gol. Prin aceasta ea a fost aşa-zicînd apostolul apostolilor în vestirea minunii Învierii. În adevăr ea a fost „întocmai ca apostolii“. Sf. Ev. Ioan ne istoriseşte cu obişnuita lui delicateţă amănuntele arătării Domnului faţă de această femeie (Ioan 20, 11—18). Pe cînd ea plîngea la mormînt şi îngerii i-au zis: „Femeie, de ce plîngi? Pe cine cauţi?“, convinsă că trupul Domnului a fost luat de cineva, a răspuns: „Că au luat pe Domnul meu şi nu ştiu unde l-au pus“. În acest timp ea se întoarce şi vede pe Iisus stînd, dar nu îl recunoaşte, ci, socotind că e grădinarul, îi zice: „Doamne, — în înţeles de domnule — dacă tu l-ai luat, spune-mi unde l-ai pus şi eu îl voi ridica“. Maria Magdalena, covîrşită de atîta durere şi preocupată numai de dorinţa de a cinsti trupul mort al lui Iisus, nu-l cunoscu pe Domnul înviat, fiindcă ea, care a asistat la înmormîntarea Lui, nici prin vis nu-i trecea ideia că Iisus ar putea să învieze. Ea s-a trezit ca dintr-un somn şi l-a recunoscut pe Mîntuitorul înviat, numai în clipa cînd şi-a auzit rostit numele cu accentul obişnuit de Iisus: „Maria!“. Abia atunci, i s-au deschis ochii şi în marea ei emoţie n-a putut să rostească decît un singur cuvînt: „Rabuni“ (adică Învăţătorule), în care şi-a pus tot sufletul ei.

Dacă, de emoţie, Maria Magdalena n-a putut rosti decît un cuvînt, în schimb n-a putut să se stăpînească să nu îmbrăţişeze picioarele Învăţătorului. „Iisus i-a zis: Nu te atinge de mine, căci încă nu m-am suit la Tatăl meu. Mergi la fraţii mei şi le spune: Mă sui la Tatăl meu şi Tatăl vostru şi la Dumnezeul meu şi Dumnezeul vostru“. Această scenă mişcătoare a fost foarte adesea zugrăvită de cei mai mari pictori ca Giotto, Fra Angelico, I. Brueghel I. etc.

Maria Magdalena a propovăduit credinţa creştină în multe părţi, ajungînd pînă în Italia, unde, după tradiţie, a avut curajul să se prezinte şi înaintea împăratului Tiberiu, ducînd un ou roşu şi spunîndu-i: „Hristos a înviat!“, un obicei care a rămas între creştini pînă azi.

Viaţa Mariei Magdalena s-a sfîrşit în Efes, unde a fost îngropată. Moaştele ei au fost mutate în sec. al 9-lea în Constantinopol, iar din sec. 13-lea au fost duse la Roma.

Pilda vieţii şi ostenelilor Mariei Magdalena sînt adînc grăitoare.

Prot. A. Radu

Păstorul dacic *

Noaptea pe munţi se înalţă şi cerul spuzit e de stele.
Stau lîngă foc în poiană şi-n juru-mi dorm oile mele.
Fluierul meu a tăcut, căci e ceasul de pace deplină,
Cînd căprioara coboară la apa izvorului lină.
Cînd şi cocoşii de munte vestesc miezul nopţii înstelate,
Cînd şi berbecul de aur s-avîntă în păşuni luminate.
Cerul întins e poiană albastră cu oi lucitoare,
Singur Zamolxis le paşte şi-n rîul cu ape-n vîltoare
El le adapă doar noaptea, ca nimeni să nu i le vadă,
Leul năpraznic şi Ursul zadarnic rîvnesc după pradă.
Slobod ca steaua pe cer rătăcesc eu din creastă în creastă,
Oile să mi le pasc liniştite, sub zarea albastră.
Mîndră păşune de sus se-ntinde peste patria Dacă,
Marginea albă de cer spre cîmpia rodită se pleacă.
Stau lîngă foc în poiană şi-n juru-mi dorm oile mele;
Sus, în păşunea cea vînătă, pasc acum turme de stele.

Z. Laţcu

* Îmbinate cu elemente din lumea realului şi a basmului, versurile de faţă evocă o frîntură de viaţă, desfăşurată în negurile vechimii, pe străvechile şi frumoasele noastre plaiuri.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 15 august 1971 Nr. 31—32

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Sfîntul Ioan Casian

Simţim o mîngîiere şi bucurie deosebită, vorbind despre Sf. Ioan Casian, fiindcă acest Sfînt Părinte este originar de pe meleagurile româneşti. Dar nu numai acest fapt ne reţine atenţia. Sf. Casian a fost un scriitor de seamă, un subtil cercetător al sufletului omenesc, un explorator minuţios al mijloacelor şi căilor de îmbunătăţire şi de desăvîrşire creştină.

S-a născut prin anul 360 în Sciţia Minor, adică în Dobrogea noastră de astăzi. Cunoaştem unele fapte din viaţa sa din propriile sale scrieri şi dintr-o biografie a Sfîntului, pe care ne-a lăsat-o istoricul Ghenadie de Marsilia. În ce priveşte originea sa dobrogeană, au existat şi unele controverse. Dar după numeroase cercetări istorice confruntate cu documente literare şi cu rezultatele unor descoperiri ale învăţatului român Vasile Pârvan din anul 1912 s-a ajuns la concluzia că Sf. Ioan Casian s-a născut într-o localitate la aproximativ 40 km. nord-nord-vest de Constanţa, în apropierea Văii Casian şi aşa numitelor „hotare ale Casianilor", unde V. Pârvan a descoperit inscripţiile despre satul şi locuitorii Casiani (În prezent se află în acele părţi satul Şeremet).

În dorinţa de a cunoaşte locurile sfinte, tînărul Casian, împreună cu prietenul său Gherman, pleacă în Palestina şi se stabilesc la o mănăstire în apropiere de Betleem. Nu este exclus ca tinerii noştri să fi aparţinut deja unei obşti monahale înjghebate în Sciţia Minor. Sf. Ioan Casian relatează că în mănăstire el şi cu prietenul său şi-au însuşit cultura şi formaţia monahală, iar în anul 385 ei pleacă în Egipt, unde rămîn 7 ani şi vizitează numeroase mănăstiri şi pe cei mai îmbunătăţiţi dintre monahii anahoreţi din pustiul Scetic. Revin pentru scurtă vreme la Betleem şi cu binecuvîntarea stareţului lor pleacă din nou în Egipt, unde mai rămîn cîţiva ani.

În anul 399 Sf. Ioan Casian pleacă împreună cu prietenul său la Constantinopol, unde, pe vremea aceea, era patriarh Sf. Ioan Gură de Aur. Prin rîvna sa atrage atenţia acestui Sf. Părinte, care îl hirotoneşte întru diacon. Acest fapt ne arată că pregătirea şi meritele Sf. Casian erau la înălţime, deoarece se ştie cît de exigent era Sf. Ioan Gură de Aur faţă de clerici. Sf. Casian a fost profund influienţat de personalitatea patriarhului, despre care scrie cuvinte de admiraţie şi de care se va simţi mereu legat precum însuşi arată: „Eu sînt ucenicul şi opera lui Ioan". Acest ataşament îl face să plece, însoţit de prietenul său Gherman în anul 405, la Roma, spre a prezenta episcopului de acolo, Inocenţiu I, rugămintea clerului şi a credincioşilor din Constantinopol de a veni în ajutorul Sf. Ioan Gură de Aur, care fusese trimis în exil pentru a doua oară. Mîhnit de tragedia marelui său dascăl, Sf. Casian n-a vrut probabil să se mai întoarcă la Constantinopol şi a rămas la Roma, unde a fost hirotonit preot.

În jurul anului 415, Sf. Casian înfiinţează la Marsilia două mănăstiri de călugări şi o mănăstire de călugăriţe, în care introduse primele reguli monahale în Apus, întocmite după cele din Palestina şi Egipt, cu adaptările necesare noilor condiţii. A fost mult timp stareţul uneia dintre mănăstirile întemeiate de dînsul şi a organizat viaţa mănăstirească după modelul răsăritean. În felul acesta activitatea sa a fost prima şi cea mai solidă punte de legătură între spiritualitatea creştină din Răsărit şi cea din Apus. A adus mari servicii Bisericii prin scrierile şi lupta sa împotriva învăţăturilor eretice ale nestorianismului, pelagianismului şi predestinaţianismului.

Se stinge din viaţă pe la începutul anului 435, fiind cinstit ca Sfînt, de către Biserică, imediat după moarte.

Din scrierile Sf. Ioan Casian se desprinde o puternică credinţă şi o rîvnă neobosită de a păşi pe culmile desăvîrşirii creştine.

Cu scopul îmbunătăţirii aşezămintelor mănăstireşti, autorul nostru scrie în limba latină, în anul 420, un tratat „Despre aşezămintele mănăstirilor şi despre tămăduirile celor 8 păcate principale", în 12 cărţi. Scrierea are pentru Biserica apuseană o importanţă asemănătoare cu acea a Regulilor Sf. Vasile cel Mare în Răsărit. Sf. Ioan Casian poate fi considerat pe bună dreptate părintele monahismului apusean. Datorită organizării şi orientări date de el, au putut apărea mai tîrziu şi în apus mari conducători de mănăstiri ca Sf. Benedict de Nursia ş. a.

În ce priveşte combaterea celor 8 păcate principale, Sf. Ioan dovedeşte o experienţă bogată, unită cu o analiză plină de precizie, adîncime şi frumuseţe. Autorul analizează cauza şi natura celor 8 păcate: lăcomia pîntecului, desfrînarea, iubirea de bani, mînia, tristeţea, trîndăvia, slava deşartă şi mîndria, arătînd, cu multe exemple, manifestările şi consecinţele acestor patimi, care pricinuiesc omului şi societăţii nenumărate rele. Ni se indică mijloace practice de a lupta împotriva lor, prin practicarea modestiei, înfrînării, smereniei, milosteniei, iertării şi mai presus de toate a iubirii de aproapele. Munca e elogiată şi ridicată la rang de virtute. Ea poate surpa toate viciile, pe cînd trîndăvia surpă toate virtuţile.

O altă scriere a Sf. Ioan Casian — adevărată sa capodoperă — sînt 24 de cărţi intitulate Convorbirile cu părinţii, o scriere foarte întinsă, la care autorul a lucrat 9 ani (420—429) şi care s-ar putea numi, pe drept cuvînt, cea mai veche ediţie a Patericului în Apus.

Sub forma unor convorbiri cu diferiţi părinţi din Egipt, autorul expune probleme morale, spirituale şi dogmatice, făcînd analize psihologice şi filozofice de o mare profunzime. Şi aici se indică numeroase mijloace şi căi pentru nimicirea păcatului şi promovarea binelui. Ţinta supremă a vieţii creştine *este desăvîrşirea*. Elementul constitutiv al desăvîrşirii este dragostea de bine, care duce la curăţia inimii. „Desăvîrşirea nu se capătă nici prin golătate, nici prin lipsirea de toate averile, nici prin renunţarea la dregătorii, dacă nu e dragostea de care vorbeşte Apostolul, dragostea care constă numai în curăţia inimii. Căci ce înseamnează a nu pizmui, a nu te trufi, a nu te mînia, a nu face răul, a nu căuta ale sale, a nu te bucura de nedreptate, a nu cugeta răul şi celelalte, decît a oferi lui Dumnezeu o inimă desăvîrşită şi curată şi a o păstra neatinsă şi curată de toate tulburările"? Curăţia inimii se cîştigă prin eliminarea viciilor şi a oricăror păcate, prin eforturi susţinute de a privi cu încredere spre viitor, după cuvîntul Sf. Apostol Pavel din Filipeni 3, 13—14.

Curăţia inimii nu se poate menţine atîta timp cît nu există *curăţia şi liniştea minţii*. După Sfîntul Ioan Casian există mai multe izvoare ale gîndurilor. Producerea lor în om nu depinde de voinţa omului, dar alegerea, aprobarea sau respingerea lor atîrnă cu totul de noi. „Liberul nostru arbitru este suveran. Stă în puterea noastră ca să îmbunătăţim calitatea gîndurilor". Gîndirea noastră e comparată cu o moară de apă. Moara merge continuu din cauza viiturilor de apă. Stă numai în puterea morarului ca moara să macine grîu, orz sau neghină. Mintea e asediată de valurile tulburărilor şi de torentul ispitelor, dar şi de avîntul ideilor frumoase.

Puterea discernării gîndurilor e o operaţiune iscusită şi de mare importanţă. Ea se aseamănă meşteşugului de a distinge banii de aur, de cei de aramă, astfel ca nu cumva să se ia arama drept aur. Trebuie să ne înarmăm cu vigilenţa de a recunoaşte şi diferenţia gîndurile bune de cele rele şi spurcate.

Numai paza minţii curate şi liniştite, unită cu dragostea inimii curate pot deschide omului calea spre desăvîrşire.

Deşi mai puţin cunoscută la noi, personalitatea Sf. Ioan Casian are dimensiunile unei gîndiri, care îmbrăţişează Răsăritul şi Apusul creştin într-o unitate spirituală. Învăţăturile marilor dascăli şi ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Răsăritene au devenit mai cunoscute şi apreciate în Apus, prin Sf. Ioan Casian. Datorită priceperii sale duhovniceşti şi talentului de scriitor, învăţăturile pe care ni le-a lăsat, prin tematica lor profund umană şi prin logica unei cugetări adînci rămîn mereu actuale şi pot îmbogăţi necontenit concepţia despre viaţă, muncă, virtute şi progres spiritual a tuturor creştinilor.

Pentru noi, ele sînt şi mai preţioase datorită faptului că Sf. Ioan Casian este fiul pămîntului nostru românesc.

Pr. M. Colotelo

Preotul este „părinte" duhovnicesc

Preotul botează. Iar despre Botez ni se spune în Sfînta Scriptură că este *„naştere"* (Ioan 3, 3; Tit. 3, 5; 1 Petru 1, 23; Filim. 10). Şi atunci, preotul ca botezător este *părinte* şi poate fi numit aşa. În baza acestui fapt, Apostolul Pavel s-a numit pe sine *„părinte"* al corintenilor, pe care el *„i-a născut"* la Evanghelie, adică i-a botezat şi i-a învăţat Evanghelia (I Cor. 4, 15). Pe Galateni, pe Timotei, pe Tit etc. îi numeşte, în baza aceluiaşi fapt, *„fii"* ai săi (Gal. 4, 19; 1 Tim. 1, 2; 2 Tim. 1, 2; Tit. 1, 4), de unde urmează în chip logic că el este *părinte* al lor. Ei nu sînt fii naturali ai lui Pavel, în înţeles firesc, ci *„fii din credinţă"* (I Tim. 1, 2), adică duhovniceşti, dar totuşi sînt *fii*. Şi atunci şi el le este *părinte*, în înţeles duhovnicesc.

S-ar părea că cele spuse mai sus ar fi în contrazicere cu cuvîntul Domnului către Apostoli: *„Să nu numiţi tată al vostru pe pămînt pe nimeni, căci Tatăl vostru unul este, Cel din ceruri. Nici învăţători să nu vă numiţi, că Învăţătorul vostru unul este, Hristos"* (Matei 23, 8—10). E cu neputinţă ca Sfînta Scriptură într-un loc să spună ceva într-un fel, iar în alt loc să spună altfel. În cazul de faţă, cuvintele Domnului nu contrazic cele constatate de noi mai sus, ci ele se referă la altceva. În tot cap. 23 de la Matei, Mîntuitorul aduce aspre mustrări cărturarilor şi fariseilor, demascîndu-le făţărnicia şi mîndria, păcate de care Apostolii să se ferească. Un astfel de păcat era şi ambiţia lor de a fi numiţi „părinţi" şi „învăţători", ca fiind căpetenii de şcoli rabinice, adică de învăţătură a Legii sfinte (a Testamentului Vechi). În această calitate purtau aceste titluri de „părinţi" şi „învăţători" şi se bucurau de o deosebită cinstire. Prin aceasta, ei se deosebeau unul de altul, fiecare în şcoala lui avînd ceva specific, care putea produce chiar neînţelegeri cu ceilalţi. Apostolii sînt îndemnaţi de Domnul să se ferească de aşa ceva, spre a nu sparge unitatea şi frăţietatea dintreolaltă şi mai ales unitatea învăţăturii sfinte ce le-a dat-o El. În cele ale credinţei El le este singurul Învăţător şi Dumnezeu le este singurul „Părinte" în înţelesul acesta. Iar ei întreolaltă sînt egali („fraţi"), uniţi în iubire frăţească.

(Continuare în pag. 2)

DECALOGUL

8. Porunca a şaptea

„Să nu desfrînezi".

Castitatea (a fi curat ca bărbat sau femeie) înainte şi în timpul căsătoriei este o mare şi aleasă virtute creştinească. Divorţul, concubinajul şi toate grelele păcate săvîrşite în orice chip împotriva rinduielii firii sînt desfrîu, fiind osîndite prin porunca a şaptea.

După legea noastră creştină ortodoxă, căsătoria e rînduită şi binecuvîntată de Dumnezeu. Sfînta Scriptură spune: „Şi a făcut Dumnezeu pe om, după chipul lui Dumnezeu l-a făcut pe dînsul, bărbat şi femeie i-a făcut pe ei şi i-a binecuvîntat zicînd: Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pămîntul" (Facere 1, 27—28).

Biserica Ortodoxă socoteşte căsătoria taină, „taină mare", pentru că prin ea Dumnezeu a chemat pe soţ şi soţie să fie împreună lucrătorii (colaboratorii) Lui la opera mare de continuare a creaţiei întru păstrarea neamului omenesc, arătînd totodată prin glasul Sf. Apostol Pavel, că „femeia se va mîntui prin naştere de fii" (1 Tim. 2 14—15). Numai astfel privită şi trăită căsătoria, împlinim voia lui Dumnezeu, care doreşte „sfinţirea noastră, ferindu-ne de dezbinare (I Tesal. 4, 3).

Aşadar, după învăţătura Bisericii noastre, legătura trupească dintre un bărbat şi o femeie trebuie să aibă loc numai în cadrul familiei, avînd ca scop „naşterea de fii".

Cum trebuie privită problema mai în amănunt de un adevărat creştin ortodox ne arată cît se poate de limpede Domnul nostru Iisus Hristos, cînd zice: „Aţi auzit că s-a zis celor de demult: Să nu desfrînezi, iar eu zic vouă, că tot cel ce caută la o femeie, spre a o pofti pe ea, a desfrînat în inima sa, şi dacă ochiul tău cel drept te sminteşte, scoate-l şi te leapădă de el, căci mai de folos este să piară unul din mădularele tale şi nu tot trupul să se arunce în gheenă" (Matei 5, 27—30).

Urmînd învăţăturii Mîntuitorului, Sf. Apostoli au propovăduit şi ei acest fel nou şi cu totul superior de vieţuire omenească, ceea ce a dus la întărirea familiei, la familiile creştine. „Eu voiesc, spunea Sf. Apostol Pavel, ca toţi oamenii să fie ca mine; dar fiecare îşi are darul (menirea) lui de la Dumnezeu, unul aşa, altul în alt chip. Iar celor necăsătoriţi şi văduvelor le zic: bine le este lor de vor rămîne ca mine, iar de nu vor putea ţinea, să se căsătorească, că mai bine este să se căsătorească decît să ardă. Celor căsătoriţi le poruncesc, — nu eu, ci Domnul — femeia de bărbat să nu se despartă, iar de se va despărţi să nu se mai mărite sau să se împace cu bărbatul său; şi bărbatul pe femeie să nu o lase" (II Cor. 7, 5—11).

Aşadar, căsătoria rînduită de Dumnezeu este o taină mare dacă se face în Biserică şi în Hristos (Efeseni 5, 32). Feciorul şi fata să se păstreze curaţi pînă la căsătorie, iar după primirea sf. taine a cununiei sînt datori să păstreze curăţenia şi sfinţenia familiei, fără a uita o clipă că i-a împreunat Domnul pentru a fi împreună lucrători cu El la perpetuarea neamului omenesc. Să nu desfrîneze, amintindu-şi că păcatul acesta mai întîi se săvîrşeşte în inimă, pînă n-a ajuns faptă. Înţelegerea între un bărbat şi o femeie în afara legii, — concubinajul, e desfrînare. A trăi cu mai multe femei şi femeia cu mai mulţi bărbaţi, săvîrşesc preadesfrînare şi păcatul poartă numele de adulter. Iar dacă asemenea fapte se fac între neamuri, fie de sînge, fie de cuscrenie, fie mai deosebit între cele spirituale se numeşte incest. Ferirea de a avea copii sau lepădarea lor după ce au fost zămisliţi, în orice chip s-ar face, e călcarea poruncii a şaptea din decalog şi e socotit păcat greu, „strigător la cer", fiind pus în rînd cu uciderea şi cu păcatele asemănătoare celor din Sodoma şi Gomora.

Să luăm deci aminte cu toată grija şi la porunca a şaptea din Decalog şi să fugim de desfrînare, sub orice formă ar fi ea. Dacă sîntem tineri necăsătoriţi, să păzim neîntinată fecioria noastră, iar dacă sîntem căsătoriţi, atît soţul cît şi soţia să fie fideli unul altuia, amîndoi păstrînd cu sfinţenie legămîntul făcut la cununie, de-a nu păta cu nimic cinstea casei.

Astfel de familii sînt binecuvîntate de Dumnezeu cu prunci buni şi bucurii nespuse.

G. M.

Sf. Ioan Damaschin despre Adormirea Maicii Domnului

„Intru adormire lumea nu ai părăsit... Mutatu-te-ai la viaţă fiind Maica Vieţii...".

Sf. Ioan Damaschin, ultimul Părinte al Bisericii († 754), este nu numai un mare apărător al sf. icoane şi un profund doctrinar al dogmei hristologice, ci şi un mare apărător al cinstirii Maicii Domnului.

Sf. Ioan Damaschin învaţă că cinstirea Maicii Domnului este strîns şi organic legată de dogma zămislirii şi întrupării Domnului Iisus. Ea a născut pe Hristos Dumnezeu, de aceea este cu adevărat Născătoare de Dumnezeu.

Sf. Ioan Damaschin arată că Sfînta Scriptură nu spune nimic despre Adormirea Sfintei Maice Fecioare. Primele ştiri le avem din secolul IV, care spun să ea a adormit în Ierusalim sau în Efes, la Sfîntul Ioan Apostolul şi Evanghelistul, în jurul anului 45.

Sfîntul Părinte zice că Sfînta Maică s-a sfîrşit prin moarte naturală şi reală, ca şi Fiul său. Precizează însă că n-a murit din cauza păcatului, cum murim noi oamenii, ci „ca o proprietate naturală a corpului creat"..., precum şi aceea că „Moartea ei a fost fără durere...". Sufletul său n-a intrat în iad, nici trupul său n-a fost dat stricăciunii, căci era trupul din care s-a născut Hristos Dumnezeu, ci îndată a fost luat la cer, pentru că Apostolul Toma — venind a treia zi după înmormîntare la Ierusalim şi dorind să o vadă — n-a mai aflat-o în mormînt. Aceasta nu este dogmă, ci numai o *tradiţie pioasă.*

După Sf. Ioan Damaschin, Maica preacurată a murit pe muntele Sionului, în Ierusalim, în locul unde Fiul său a serbat Cina cea de taină cu Apostolii Săi şi unde s-a pogorît Sf. Duh peste Biserica Sa. „Sionul este Maica tuturor Bisericilor din lume şi locuinţa Sf. Fecioare Maria după Învierea Domnului. Acolo a stat Sf. Mamă pe patul morţii. Cînd am ajuns aici, zice Sf. Ap. Ioan, am sărutat cu duhul acest pat prea iubit şi minunat care şi-a primit sfinţenie de la dînsa. La moartea ei eram de faţă toţi. Apostolii (afară de Toma), au fost aduşi din lume de un nor uşor, cu Patriarhii, Proorocii, Dreptii şi Îngerii care cîntau imne de laudă. Adam şi Eva o preamăreau, fiindcă prin ea şi-au redobîndit nestricăciunea, iertarea şi mîntuirea... Cei din viaţă plîngeau şi rugau să nu-i părăsească, la fel şi Sfinţii Apostoli !"

Cu prilejul adormirii Maicii Domnului — zice acelaşi Sf. Părinte — a răsunat puternic corul îngerilor şi al sfinţilor. Apoi Sf. Apostoli au dus-o în mijlocul Ierusalimului, ca pe o prea frumoasă Mireasă, cîntînd imnul de înmormîntare pînă în satul Ghetsimani.

În Omilia a treia, Sf. Ioan Damaschin zice: „Fiica lui Adam şi Maica lui Dumnezeu îşi predă trupul pămîntului din pricina lui Adam, iar sufletul îl dă cerului din cauza Fiului său ... Tu eşti izvor de apă vie, raiul pomului vieţii, ... rîu plin de mirezmele Duhului Sfînt. Să-i înconjurăm mormîntul, ... scoţînd har dumnezeiesc dintrînsul. Să murim păcatului împreună cu ea, ca să intrăm la viaţă, în împărăţia Fiului Său şi Dumnezeul nostru".

Minunate sînt imnurile închinate Maicii Domnului de către mulţi imnologi, în frunte cu Sf. Ioan Damaschin, la Naşterea sa, la Bunavestire, la Sf. Adormire etc. şi mari sînt roadele lor duhovniceşti dacă cugetăm adînc la cuprinsul lor.

Cultul Sfintei Fecioare-Maică în Ortodoxie este clădit pe evlavie şi pietate, pe credinţa în rugăciunile ei către Fiul său, pe mîngîierile pe care le dă.

Ea este nădejdea celor fără de nădejde şi celor biruiţi ajutătoare, gata folositoare, ... tuturor creştinilor scăpare, ... şi cu îndrăsneală roagă pe Fiul Său să ne fie milostiv, trecînd cu vederea greşelile noastre cele necunoscute.

Azi, la prăznuirea Sfintei Sale Adormiri, Biserica noastră ne îndeamnă să-i aducem din toată inima imnul de bucurie, zicînd: „Întru naştere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu ai părăsit, de Dumnezeu Născătoare. Mutatu-te-ai la viaţă, fiind Maica Vieţii, şi cu rugăciunile tale, mîntuieşti din moarte sufletele noastre" (Tropar).

Prot. S. Radu

Gînduri creştine

„Pe Tine te lăudăm, Ţie îţi mulţumim, şi ne rugăm Ţie".

(Sf. Liturghie)

Această cîntare din timpul prefacerii Darurilor euharistice exprimă caracterul legăturii credincioşilor faţă de Mîntuitorul Iisus Hristos. Acest atasament cuprinde treptele lămurite, de la lauda Mîntuitorului, peste recunoştinţa mulţumirii spre ruga cea fierbinte de cereri variate. Adică întîi îi mulţumim Tatălui ceresc pentru trimiterea în trup a Fiului Său, prin cîntări de laudă sinceră, apoi îi mulţumim Fiului dumnezeiesc pentru toată binefacerea făcută faţă de noi şi abia la urmă ne exprimăm cu modestie şi dorinţele noastre personale.

Numai în mitologia antică religioasă se aplica o relaţie inversă, exprimată prin principiul „îţi dau ca să-mi dai", adică se oferea zeităţii o jertfă şi se credea că astfel zeitatea era obligată să-i împlinească dorinţele„ adică ea putea fi cumpărată, ceea ce se numeşte „simonie".

În creştinism, Mîntuitorul Hristos oferă „cina Sa" din iubire către noi şi Harurile dumnezeeşti coboară spre credincioşi în mod gratuit. Dar în această situaţie, cei care se scuză de a participa la „ospăţul sau cina divină" pierd calitatea de prieteni ai gazdei, cum este exprimată aceasta în pilda Mîntuitorului Iisus Hristos (Luca 14, 16—24).

„Vă îndemn, fraţilor, să prisosiţi mai mult".

(I Tes. 4, 10)

Îndemnuri către ascultătorii săi, le-a dat Mîntuitorul Iisus Hristos de nenumărate ori, cu scopul îndreptării vieţii lor personale şi comune spre bună vieţuire pe acest pămînt, şi în vederea fericirii veşnice.

Îndemnuri a dat şi Sf. Apostol Pavel în epistolele sale, cu acelaşi scop superior. Dar cu regret, aceste îndemnuri şi sfaturi ale celor cu experienţă în viaţa duhovnicească nu au fost ascultate şi urmate. Dar nici decepţiile, care produc durere, nu sînt uneori folositoare spre îndreptare. De aceea încă în Vechiul Testament se spunea: „Pleacă grumazul copilului, nu-l lăsa în voia lui la tinereţe (Sirah cap. 30), nu cruţa feciorul tău de pedeapsa meritată (Pilde 23, 13), sau tînărul lăsat de capul lui produce ruşine maicii sale" (Pilde 29, 15).

Mai uşor cedează o piatră, decît o inimă împietrită. De aceea verificarea zilnică a activităţii sale este remediul cel mai eficace, ducînd la acea prisosire spre mai bine, spre mai mult, după îndemnul Apostolului.

(Continuare în pag. 4)

Preotul este „părinte" duhovnicesc

(Urmare din pag. 1)

La fel stau lucrurile şi cu numirea sau titlul de „învăţători" ai Legii sfinte. Şi aceştia există, fără să contrazicem cuvîntul Domnului. Căci Sf. Apostol Pavel spune precis: *„Pe unii i-a pus Dumnezeu învăţători..."* (I Cor. 12, 28—29). *„Fraţilor, nu fiţi mulţi învăţători"*, grăieşte Sf. Iacob (3, 1). *„Ascultaţi pe învăţătorii voştri şi vă supuneţi lor..."*, grăieşte tot Sf. Apostol Pavel (Evrei 13, 17). E vorba în chip limpede de preoţi, ca învăţători ai credinţei. Ei trebuie încă la chemarea lor la Preoţie să dea dovezi că sînt destoinici să înveţe pe alţii (I Tim. 3, 2).

Admiţînd tîlcuirea după literă a cuvintelor Domnului: *„Să nu numiţi tată al vostru pe nimeni pe pămînt... nici învăţători să nu vă numiţi..."*, ar însemna că Sf. Apostol Pavel şi Sf. Iacob n-au cunoscut învăţătura Domnului, sau au cunoscut-o şi au nesocotit-o, ceea ce este de neadmis. Ar însemna mai departe, că nici pe părinţii noştri trupeşti să nu-i numim „tată", ci altfel...

Tîlcuirea Sfintei Scripturi nu trebuie să fie niciodată îngustă, restrînsă la un anumit text, pe care să-l explicăm numai prin el însuşi. Ea trebuie să fie largă, în lumina contextului, a textelor paralele şi a spiritului general al învăţăturii evanghelice ceea ce Sf. Biserică a învăţat totdeauna. În acest chip se înlătură confuziile şi aparenţele cotradicţii. Mai trebuie să ţinem seamă şi de înţelesul de totdeauna al unui text. Tîlcuirea noastră ţine seamă de toate acestea. Aşa au înţeles veacurile, aşa înţelegem şi noi.

Pr. Dr. *P. Deheleanu*

CONVIEȚUIRE ECUMENICĂ

După cum știm, ecumenismul zilelor noastre este mișcarea creștină, care urmărește împlinirea rugăciunii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, rostită cu atîta căldură înainte de moartea și învierea Sa: „Ca toți să fie una" (Ioan 17, 21).

Pe lîngă acest scop doctrinar sau dogmatic, care ținteşte la refacerea unității creștine, lucru care aparține viitorului, ecumenismul are și o latură practică, foarte importantă pentru împrejurările istorice de astăzi, și anume aceea de a contribui, cu mijloace creștine, la întărirea păcii în lume și la rezolvarea marilor probleme sociale și morale care frămîntă omenirea zilelor noastre.

Sub forma sa actuală, mișcarea ecumenică poartă numele de Consiliul Ecumenic al Bisericilor, cu sediul la Geneva (Elveția), din care face parte și activează și Biserica noastră Ortodoxă Română încă din anul 1961. „Biserica — spunea cu aproape două decenii în urmă Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian — ar păcătui împotriva misiunii și a interesului său, dacă, în loc să contribuie la apropierea și împăcarea oamenilor, ar menține dezbinarea și învrăjbirea chiar în sînul său. Ea va putea fi o mare forță morală și va aduce un mare serviciu umanității, atunci cînd va reuși să apropie pe oameni într-o comunitate frățească". Și într-adevăr, acest lucru devine o realitate tot mai evidentă, ceea ce sublinia și Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului într-o cuvîntare recentă, cînd spunea între altele: „Dacă în trecut Bisericile au stat în mare parte izolate, trăindu-și fiecare viața închisă în ea însăși, în epoca noastră s-au deschis inimile, s-au deschis sufletele și Bisericile au început să se privească, să se cunoască mai bine unele pe altele și, cunoscîndu-se, să se simtă înfrățite în aceeași credință în Iisus Hristos, Domnul și Mîntuitorul nostru".

O experiență de conviețuire ecumenică se realizează de mai mulți ani încoace și la „Casa Locarno", un așezămînt, un fel de casă de odihnă, patronată de Consiliul Ecumenic al Bisericilor și de Biserica evanghelică elvețiană.

Înființată la 1 octombrie 1947, cînd Europa nu era decît ruine și suferințe și așezată în pitorescul oraș Locarno, cantonul Tessin, cel mai sudic din Elveția, această casă găzduiește în fiecare an reprezentanți bisericești de pe toate continentele globului.

În ultimii ani, la Casa Locarno, avînd ca directoare pe Doamna E. Werner, au fost invitați și o seamă de clerici ortodocși români.

Astfel, în cursul lunii iunie 1971, cu binecuvîntarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian și a Ierarhilor de care aparțin, au fost oaspeții acestui așezămînt, ca invitați ai Consiliului Ecumenic al Bisericilor, C. diacon Gh. Papuc, consilier la Arhiepiscopia Sibiului, și P. C. prot. P. Sălăgeanu, consilier la Episcopia Aradului.

Erau prezenți la această serie peste 25 preoți și pastori aparținînd și altor Biserici Ortodoxe și anume sîrbe și polone, apoi vechi-catolici, protestanți, reformați, valdensi etc., proveniți din Jugoslavia, Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, Finlanda, Norvegia, Danemarca, Olanda, Franța, Italia, Portugalia, Israel și încă alte țări. Dar, deși proveniți de la distanțe de sute și mii de km. unii de alții, vorbind limbi diferite și aparținînd unor Biserici și popoare diferite, totuși aceștia au constituit o adevărată familie, unită în aceeași dragoste în Iisus Hristos — Domnul nostru. S-a adeverit și cu acest prilej constatarea că mijlocul cel mai potrivit de cunoaștere între oameni și, deci, de apropiere este contactul direct, convorbirile nemijlocite între ei. Semnificative sînt de pildă, în această privință, gîndurile unui pastor finlandez, consemnate în cartea de impresii a Casei, din care am reținut aceste rînduri: „Îmi voi reaminti cu multă plăcere de un preot român, cu care eu n-am putut vorbi decît prin intermediul altei persoane. Cu toate acestea noi am devenit prieteni".

Programul de rugăciuni de dimineață era întocmit și condus în fiecare zi de către un alt reprezentant (sau reprezentanți dacă erau două persoane) al unei Biserici sau al unei țări. Cei doi clerici români au alcătuit și susținut, în decursul a aproape patru săptămîni, de trei ori astfel de programe religioase. Rugăciunile noastre, cu profil ecumenist mai ales, cîntările bisericești, ecteniile noastre, toate traduse și în alte limbi spre a fi înțelese de întreaga obște, au fost gustate în chip special, ceea ce întărește și faptul că o asemenea cîntare a fost învățată și cîntată în limba română de către unele persoane din Franța și Anglia.

La două-trei zile, era apoi cîte o seară în care un oaspete făcea o scurtă expunere, întărită adesea de diapozitive, privitoare la Biserica și țara sa. De succes deosebit s-a bucurat și seara națională românească. De fapt s-ar putea spune că au fost două seri românești, în a doua fiind susținut un mic recital de muzică bisericească, precum și de muzică clasică și patriotică românească.

Se organizau de asemenea așa-numitele seri internaționale în care, într-un spirit de deplină armonie și înțelegere frățească, fiecare musafir venea cu cîte ceva specific Bisericii și poporului căruia aparținea. Între altele, cu acest prilej, cu simpatie au fost ascultate și unele elemente din înțelepciunea și folclorul poporului român.

În urma informațiilor date, cuvinte de deosebită apreciere s-au exprimat în legătură cu bogăția cultului Bisericii Ortodoxe, cu frumusețile Liturghiilor noastre, care sînt dorite să fie văzute și urmărite pe viu.

Nu putem încheia această relatare, fără să subliniem faptul că Duminică, 6 iunie a. c., întreaga obște de la Casa Locarno a sărbătorit pe Prea Fericitul Părinte Justinian, cu prilejul împlinirii a 23 de ani de la înscăunarea ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. S-a trimis cu acest prilej Prea Fericirii Sale o scrisoare omagială. De asemenea, în cinstea acestui eveniment, toți cei prezenți au gustat cîte ceva din produsele binecuvîntatului nostru pămînt.

În cuvîtările de despărțire care s-au rostit, între altele s-a exprimat dorința, ruga, ca bunul Dumnezeu să ajute ca această conviețuire ecumenică, această experiență care se face în mic la Casa Locarno să se întindă în cercuri tot mai largi, să cuprindă toată suflarea omenească și să se vadă cu adevărat cît este de bine și frumos, cum spune Psalmistul (Ps. 132, 1), cînd toți fiii Pămîntului, fiii aceluiași Tată ceresc, trăiesc ca frații împreună, în egalitate, în colaborare, în dragoste, în pace și dreptate.

Gh. P.

Muncă și rugăciune

După cum știm, pentru noi, cei ce urmăm Mîntuitorului Iisus Hristos, este o strînsă legătură între muncă și rugăciune. Un fiu bun al Bisericii noastre străbune spre pildă nu le poate despărți una de alta.

Prin rugăciune se înțelege, în general, vorbirea sufletului cu Dumnezeu, scara prin care mintea se înalță pe unde nevăzute spre Dumnezeu, cerînd, lăudînd și mulțumind Lui pentru toate darurile știute și neștiute, primite de la El.

Ne rugăm și acasă, singuri sau cu familia (rugăciune particulară), dar ne rugăm îndeosebi la Sf. biserică, în Duminici și sărbători (rugăciune publică).

Dar nu este suficient să ne rugăm numai și apoi să încrucișăm brațele, așteptînd visători ca totul să ne vină de-a gata. Ci trebuie să și muncim, ca să ne dobîndim cele necesare traiului și să ajutăm și pe alții. Așadar, creștinul bun trebuie să știe să împletească rugăciunea cu munca.

Munca este și ea o poruncă dată de Dumnezeu primilor oameni, și prin ei tuturor generațiilor ce se vor perinda pe acest pămînt, prin cuvintele: „Creșteți și vă înmulțiți și stăpîniți pămîntul" (Facere 1, 28). Dar pentru a stăpîni pămîntul, trebuie să depunem efort, să trudim, să inventăm, să descoperim cele mai bune metode și mijloace pentru a produce cît mai multe bunuri, pentru a înfrumuseța viața.

Modelul desăvîrșit de împletire a rugăciunii cu munca îl găsim în primul rînd la Domnul nostru Iisus Hristos.

Sfintele Evanghelii ca și Tradiția Sfîntă ne arată că Mîntuitorul s-a născut ca om într-un staul de vite, în condiții modeste.

El a muncit timp de 30 de ani alături de dreptul Iosif, ocrotitorul prunciei și tinereții Lui, care a fost teslar.

Ieșind la propovăduire, Iisus-Domnul nostru se ruga și muncea necontenit, zicînd: „Tatăl meu pînă acum lucrează și eu lucrez" (Ioan 5, 17). El a vestit învățătura Sa cu cuvîntul, dar a realizat-o și prin fapte. N-a avut numai milă de cei suferinzi, ci i-a și ajutat, redîndu-le sănătatea trupească și sufletească, încredințîndu-i astfel societății capabili de muncă.

Este adevărat că Mîntuitorul de multe ori se retrăgea, izolîndu-se de cei din jur, fie pentru rugăciune, fie pentru odihnă fizică. Însă exceptînd situații de felul acesta, El și-a trăit viața pămîntească în complexul relațiilor sociale. El stătea cu cărora în mijlocul celor ce munceau, din rîndul cărora își alege Apostolii. Tot din mijlocul celor ce muncesc își alege neîntrecutele și minunatele sale pilde. Osîndește cu vehemență, trîndăvia, lenea, în parabola talanților (Luca 19, 13—26) și exploatarea muncii în parabola lucrătorilor viei (Matei 21, 33—41). Proclamă principiul muncii plătite cinstit, cînd spune: „Vrednic e lucrătorul de plata sa" (Luca 10, 7).

Sfînta Evanghelie ne spune de asemenea: „Nu tot cel ce zice Doamne, Doamne, va intra în Împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui meu" (Matei 7, 21). Așadar, mîntuirea sufletelor, dobîndirea vieții veșnice, cere de la noi muncă stăruitoare, intensă. Împărăția lui Dumnezeu se cucerește prin muncă, prin sforțări intense (cf. Matei 11, 12 și Luca 16, 16).

Urmînd exemplul Mîntuitorului, Sf. Apostoli au procedat la fel, îndeosebi Sf. Ap. Pavel, care era și împletitor de corturi (cf. F. Apostolilor 18, 3). El a rostit acele cunoscute cuvinte din II Tesal. 3, 10: „Cine nu vrea să muncească, nici să nu mănînce".

Răsfoind viețile Sfinților, vom observa de asemenea această perfectă armonie între rugăciune și muncă.

Noi, credincioșii Bisericii străbunești, urmînd exemplul Mîntuitorului, al Sfinților Săi ucenici, al Sfinților Părinți, al moșilor și strămoșilor noștri, să ne străduim ca în viață să împletim rugăciunea cu munca cinstită și creatoare. Să nu fim egoiști, văzînd numai interesele individualiste, ci totdeauna și în primul rînd pe cele comune, ale semenilor noștri. În sfera largă a rugăciunii, pe care o facem fie acasă fie la sf. biserică, să nu ne cuprindem numai pe noi, ci și pe cei dragi ai noștri; să ne rugăm pentru toată lumea, pentru pace, pentru dreptate, pentru Patria noastră dragă, „pentru toți și pentru toate". La fel trebuie să muncim nu numai pentru noi, ci munca noastră să se resfrîngă și asupra obștei din care facem parte.

Ca credincioși ai Sf. Biserici străbune, prin rugăciune sinceră și smerită, prin muncă cinstită, stăm în strînsă legătură cu toți fiii Patriei, avînd năzuințe comune, formînd în acest fel un tot, o mare familie, a cărei bună stare depinde de sîrguința, de înțelegerea și de împlinirea îndatoririlor fiecărui ins în parte. Așa după cum zice Sf. Ap. Pavel: „Purtați-vă sarcinile unii altora și așa veți împlini legea lui Hristos" (Gal. 6, 3). Deci fiecare ins în parte să-și împlinească partea lui de muncă, în liniște, cu străduință, cu pricepere și hărnicie, cu cinste și promptitudine.

Să împletim deci permanent munca cu rugăciunea, după cum și poporul nostru a prins așa de frumos într-o zicală ce zice: „Roagă-te lui Dumnezeu și muncește tot mereu".

Pr. Z. Moșoiu

Cuviosul Moise Etiopeanul

Pomenirea lui Moise Etiopeanul se face în 28 august. În calendarul vechi, cuviosul Moise era numit Arapul sau Harapul, pentru culoarea pielii lui negre, fiind de neam etiopean, adică din Etiopia, unde se ştie că oamenii sînt negri la faţă. În tinereţe el a fost sclav la un om bogat din Egipt, care, temîndu-se de puterea şi de apucăturile rele ale robului său, i-a dat libertatea. Sărmanul rob neavînd pe nimeni, s-a lăsat dus de poftele rele ale firii lui şi a ajuns tîlhar de drumul mare. Fiind de o mare forţă fizică, tovarăşii lui de tîlhărie l-au făcut şeful lor. Astfel, Moise în fruntea unei cete de tîlhari a început să jefuiască şi să înspăimînte lumea de la delta Nilului pînă la cataractele lui, atacînd caravanele şi răpind cămilele cu toate bogăţiile lor. Toate acestea, ca şi altele s-au sfîrşit într-o noapte cînd Moise a avut un vis grozav: părea că se afla în pustie şi îi apăru o femeie care avea un cuţit împlîntat în piept şi care întindea mîinile spre el. Recunoscu cuţitul, căci numai cu cîteva zile înainte ucisese. Se sperie atît de tare încît în puterea nopţii, cînd se trezi tot transpirat, porni la drum fără să ştie unde merge şi tot alergă prin pustie pînă ajunse la o mănăstire, unde se aflau ucenicii marelui Antonie. Acolo vărsă el lacrimi de pocăinţă multe, făgăduindu-se lui Dumnezeu că nu va mai face fapte rele, ci se va nevoi să meargă pe calea cea bună. Începu să-şi înfrîneze trupul, să înalţe rugăciuni, să ostenească în muncă cinstită, să se pocăiască cu adevărat, încît a ajuns un monah rîvnitor. Într-o noapte au năvălit în chilie la el nişte tîlhari din pustie, care i-au cerut bani. Supăraţi că nu le-a dat, s-au aruncat asupra lui, dar Moise pe loc i-a făcut fedeleş şi legaţi i-a dus la mănăstire, unde, după ce a povestit ce au încercat aceştia să-i facă, le-a cerut sfatul. Părinţii au răspuns că nu pot fi ucişi după legea lui Hristos, ci trebuie lăsaţi la judecata Domnului. Iar Moise, dezlegîndu-i, le-a zis: „Mergeţi şi nu mai supăraţi pe Dumnezeu!". Cunoscînd tîlharii, că acela era Moise, s-au mirat mult de schimbarea lui şi s-au pocăit şi ei şi s-au făcut monahi. Şi aşa, prin harul lui Dumnezeu, s-a îndreptat nu numai un şef de tîlhari, ci, prin pilda bunei lui vieţuiri, s-au pocăit şi ortacii lui răi de altădată.

Dar diavolul, văzînd nevoinţele lui Moise, a început să-l ispitească cu poftele desfrîului. Un duhovnic luminat i-a venit în ajutor, povăţuindu-l ca să se înfrîneze la mîncare, căci de aici vin multe răutăţi. „Că, precum cîinele nu se depărtează de uşa măcelăriei, pînă ce stăpînul nu-i închide uşa, tot astfel şi demonul desfrînării nu pleacă de lîngă cel îmbuibat, decît atunci cînd omul îi închide intrarea prin post". De aceea Moise începu un post şi mai aspru, ostenindu-se şi mai mult cu lucrul mîinilor lui. Dar ceea ce zidea ziua, se dărîma noaptea: biruitorul de peste zi era învins de ispitele din noapte. Atunci se duse Moise la un schimnic din pustia Tebaidei, care îi spuse că dacă voieşte să se cureţe cu totul de pornirile rele ce-l bîntuie noaptea, trebuie să vegheze şi noaptea şi să nu se odihnească. În urma acestui sfat, Moise şi-a luat obiceiul ca noaptea să iasă încet din chilie şi se ducea şi umplea vasele goale de apă ale monahilor din pustie, şi le punea la loc, fără ca ei să afle cine le-a umplut. În felul acesta îşi petrecea noaptea Moise, căci apa era la mare depărtare. Astfel a scăpat şi de ispitele din noapte şi a ajuns la o viaţă îmbunătăţită, încît faima i s-a dus departe. Într-o zi un mare dregător s-a dus să vadă şi să primească binecuvîntare de la cuviosul Moise. S-a întîmplat că dregătorul l-a întîlnit chiar pe cuvios fără să ştie şi, întrebînd unde şade Moise, acesta a arătat locul, dar le-a spus că n-au de ce să-l caute, căci e un bătrîn nebun şi cu puţină vrednicie. Aflînd mai tîrziu că cel cu care vorbise a fost însuşi cuviosul Moise, mult s-a minunat de adînca lui smerenie. Pentru aleasa sa purtare, după mai mulţi ani a primit şi darul preoţiei. Cînd episcopul i-a dat stiharul, a zis către cei de faţă: „Acum păr. Moise e alb cu totul". — „Stăpîne, a întrebat bătrînul pe episcop — „oare cele din afară fac pe preot alb, sau cele dinlăuntru?". Dar episcopul voind să-l ispitească, a zis celor de faţă în taină: „Cînd va intra Moise în altar, alungaţi-l şi ascultaţi apoi ce spune. „Clericii au făcut întocmai. Cînd Moise a dat să intre în altar, toţi au strigat: „Harapule, depărtează-te!". Moise se retrase îndată şi căzu pe gînduri, apoi a început să-şi dea cu pumnul în cap, zicînd: „Aşa îţi trebuie cîine negru şi spurcat, ai îndrăznit să te apropii de altar". Dar deodată o lumină strălucitoare îl învălui şi un glas îi grăi: „Bucură-te Moise"! Cînd privi mai atent, el nu mai văzu decît pe 2 monahi care l-au auzit ce a grăit. Episcopul l-a chemat apoi şi i-a spus: „Cu adevărat eşti vrednic de darul lui Dumnezeu, căci El nu caută la faţa omului, că e albă sau neagră sau galbenă. Înaintea Lui toţi oamenii sînt la fel, căci zice Apostolul: „Nu mai este iudeu nici elin; nu mai este rob nici slobod..." (Gal. 3, 28). A murit cînd a avut 75 ani şi îşi formase 75 ucenici. S-a aflat că năvălesc în mănăstire barbarii şi Moise le-a spus fraţilor să fugă. El însă n-a voit să se salveze, căci zicea că trebuie să se împlinească cuvîntul Domnului că „cel ce scoate sabia de sabie va pieri". Fiindcă în tinereţe şi el a scos sabia, trebuie ca şi el să sfîrşească de sabie şi îşi încheie viaţa ca mucenic.

Iată de cîte cununi s-a învrednicit un om de culoare, un negru: cununa smereniei şi pustniciei, a preoţiei şi a muceniciei. Darul lui Dumnezeu lucrează prin oameni, indiferent de culoarea pielei. Un etiopean famen a fost botezat de ap. Filip (F. Ap. 8, 38) şi iată acum un alt etiopean, Moise, e smuls din atîtea păcate grele şi ajunge şi cuvios şi preot şi mucenic. În anii trecuţi n-a murit ca un martir un pastor cu numele Martin Luther King, care a luptat pentru drepturile negrilor? O.N.U. a decretat anul 1971 ca anul închinat luptei împotriva discriminărilor rasiale, adică să nu se mai facă deosebire între oameni pentru că ţin de rase deosebite.

Prin cinstirea lui Moise etiopeanul, Biserica noastră dovedeşte că luptă împotriva deosebirilor rasiale prin fapte. *Prot. A. Radu*

CINSTIREA SFINTELOR ICOANE

II

În articolul anterior am văzut ce loc de seamă ocupă — în cadrul Bisericii noastre Ortodoxe — cinstirea sf. Icoane, precum şi temeiurile acestora în Sfînta Scriptură.

Potrivit Fapt. Ap. 17, 29 se susţine: Dumnezeu este cu totul diferit de icoane, oricît de preţios ar fi materialul din care sînt făcute şi oricît de artistic ar fi ele executate. Drept aceea, nu trebuie să ne închinăm la icoane.

Dar în locul acesta nu este înlăturat cultul sf. icoane, ci se condamnă înţelegerea greşită a atenienilor, care confundau pe Dumnezeu cu materia cioplită artistic a idolilor ce reprezentau pe zeii atenieni.

În cuvîntarea sa din Areopag, Sf. Apostol Pavel arată învăţaţilor atenieni: Dacă noi oamenii „sîntem neam al lui Dumnezeu", adică avem suflet nematerial, care este chipul lui Dumnezeu în noi, atunci putem să ne dăm seama că Dumnezeu este şi El nematerial ca şi sufletul nostru, pe care El ni l-a dat, făcîndu-ne înrudiţi cu El. De unde rezultă că Dumnezeu nu poate fi confundat cu materia statuilor de zei atenieni.

Or, noi, credincioşii Bisericii Ortodoxe, sîntem păstrătorii adevărului arătat de Sf. Apostol Pavel. În consecinţă, învăţătura noastră cu privire la cinstirea sf. icoane este una cu cea cuprinsă în citatul de mai sus.

În poruncile I şi II ale Decalogului se interzice închinarea la chipurile cioplite, precum şi la orice asemănări care ar reprezenta pe Dumnezeu după închipuirea minţii noastre.

Dar poruncile acestea (Ieş. 20, 2—5; vezi şi Deut. 5, 6-9; 4, 5-19) opresc *numai* închinarea la idoli! Or, după cum am văzut în articolul nostru anterior, cinstirea sf. icoane nu se confundă cu idolatria, pentru că sf. icoane nu sînt nicidecum idoli. Pe cînd idolii sînt chipuri cioplite, despre care se socoteşte că reprezintă real pe diferiţi zei; sf. icoane sînt închipuiri adevărate, care reprezintă numai chipul lui Dumnezeu sau al vreunui sfînt oarecare. De unde rezultă că, sf. icoane sînt închipuiri curate. Ca atare, ele nu pot fi interzise de Dumnezeu; dimpotrivă, ele sînt admise şi chiar poruncite de Dumnezeu!

La Evr. 10, 9 şi Evr. 9, 8—10, găsim ideea că: Testamentul Nou a desfiinţat pe cel Vechi. În consecinţă, chipurile de heruvimi şi toate instituţiile de cult din Testamentul Vechi au fost scoase din vigoare?

În locurile de mai sus este vorba despre cu totul altceva. În locul prim (Evr. 10, 9) — aşa cum rezultă din întreg cap. 10 — nu este vorba despre desfiinţarea în întregime a Testamentului Vechi, ci numai despre scoaterea din vigoare a unor părţi ale acestuia (de ex.: jertfele sîngeroase, care aveau rostul de a preînchipui Jertfa cea unică a Mîntuitorului).

În locul al doilea (Evr. 9, 8—10) se spune că templul („cortul") Testamentului Vechi — cu jertfele şi cu instituţiile lui de cult — avea numai un rost trecător şi simbolic, aceasta nu înseamnă că s-a desfiinţat în întregime prin Creştinism! Pentru că „îndreptare" înseamnă perfecţionare, sau schimbare a unei părţi cu alta, iar nu desfiinţare!

Anumite lucruri ale Testamentului Vechi au rămas neînlocuite şi neîndreptate. Căci neavînd în ele nimic simbolic pentru Testamentul Nou, n-a fost nevoie să fie înlocuite. Acesta este, de pildă, cazul cu chipurile de heruvimi.

În Ieşire 33, 20; Ioan 1, 18; I Tim. 6, 16, se spune că Dumnezeu nu poate fi văzut de oameni. De aceea, nimeni nu poate şti cum este Dumnezeu în fiinţa Sa. În consecinţă, se poate zugrăvi în icoane chipul Său adevărat?

Este adevărat că pe Dumnezeu nimeni nu-l poate vedea în fiinţa Sa, adică aşa cum este! Căci El este Duh (Ioan 4, 24) şi nu poate fi văzut de ochiul nostru. De asemenea, El este nemărginit, încît nu numai ochiul, dar şi mintea nu-l poate cuprinde, întrucît ar rămîne copleşită de majestatea infinită a fiinţei Lui!

Cu toate acestea, dacă nouă ne este cu neputinţă a vedea fiinţa lui Dumnezeu, în schimb Dumnezeu se poate face văzut, în diferite chipuri, relatate de Biblie, cînd Dumnezeu Tatăl (Facere 18, 1—3; 32. 30; Ieşire 33, 11; 3, 2—4; Daniil 7, 9—10; Amos 9, 1 ş.a.), Dumnezeu Fiul Daniil 7, 13—15; F. Ap. 55—56; 9, 3—5) ori Dumnezeu Sfîntul Duh (Matei 3, 16; Luca 3, 21—22; Fap. Ap. 2, 1—4) s-au arătat oamenilor.

Se pune întrebarea: Nu cumva este o contrazicere între aceste arătări şi cele spuse mai sus, că Dumnezeu nu poate fi văzut de oameni? Nicidecum! Căci dacă oamenilor nu le este cu putinţă a vedea fiinţa lui Dumnezeu, în schimb Dumnezeu se poate face văzut — în diferite chipuri.

De unde rezultă că nu este cu neputinţă a zugrăvi — în icoane — chipul lui Dumnezeu Tatăl sau al altei Persoane din Sfînta Treime, şi anume aşa cum fiecare dintre aceste Persoane a binevoit să se descopere oamenilor.

O altă chestiune ridică locurile din Apocalipsă 13, 15 şi 19, 20 care nu se referă la chipul lui Dumnezeu, al Fiului sau al Sf. Duh sau al Sfinţilor Săi, zugrăviţi în sf. icoane. Aici este oprită — sub ameninţarea cu cele mai cumplite pedepse — închinarea lui Antihrist în dubla lui înfăţişare! De unde rezultă că închinarea la sf. icoane nu implică căderea sub puterea diavolului şi nici nu atrage după sine pedeapsa divină cea mai mare.

Astfel stînd lucrurile, concluzia finală ce se impune este aceasta: Cinstirea sf. icoane este expresia vie şi curată a Ortodoxiei autentice! Ea constituie nu numai o practică îndreptăţită, dar şi necesară şi de o importanţă deosebită pentru viaţa credincioşilor ortodocşi!

C. Sîrbu

Gînduri creştine

(Urmare din pag. 2)

„Cine are urechi de auzit, să audă".
(Matei 13, 9)

Mîntuitorul Iisus Hristos vorbea către ascultătorii Săi în cuvinte deslușite, dar şi în pilde, adică în parabole. Adesea, la sfîrşitul vorbirii Sale pronunţa acest îndemn, uneori şi cu avertizarea citată după proorocul Isaia: „Cu urechile veţi auzi, dar nu veţi înţelege şi cu ochii vă veţi uita, dar nu veţi vedea" (Matei 13, 14).

În adevăr, multe îndrumări bune şi folositoare pentru suflet le aude credinciosul în Sf. biserică, dar de multe ori rămîne pasiv, adică nepăsător, şi nu le ascultă, adică nu le împlineşte, lăsîndu-se adesea sedus de vorbe lăturalnice, care răstălmăcesc Sf. Scriptură. De aceea e necesar ca auzind cele spuse de pe amvonul bisericii de către preot despre învăţătura Mîntuitorului, ele să intre în inimă şi să fie aplicate în viaţa lor morală. Credinciosul trebuie să cunoască bine ceea ce crede.

Prof. *M. Şesan*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 1 octombrie 1971 Nr. 37–38

Biblioteca Orășenească
„Ștefan Gheorghiu"
Str. Bariţiu 5 SIBIU

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

22. Viii şi cei „adormiţi în Domnul"

a) Biserica fiind „Trupul lui Hristos" nu cuprinde numai pe credincioşii de pe pămînt, ci şi pe credincioşii „adormiţi în Domnul", care vieţuiesc în lumina dumnezeiască şi veşnică. De aceea se vorbeşte despre Biserica pămîntească, *a tuturor celor ce sînt botezaţi, cred în Hristos şi vieţuiesc după Evanghelia Lui, după poruncile Lui — şi despre* Biserica cerească, *a tuturor celor ce au trecut peste pragul vremelniciei întru veşnicia cea fericită.*

Nu sînt două Biserici, ci Biserica pămîntească şi Biserica cerească una sînt, căci unul este Hristos-capul Bisericii şi una este Biserica — „Trup al lui Hristos". E adevărat că mădularele Bisericii pămînteşti sînt credincioşii, care duc în viaţa aceasta o necontenită luptă spre a înfrînge ispitele patimilor şi a creşte în virtute, adică a se asemăna tot mai mult cu Hristos, pe cînd mădularele Bisericii cereşti sînt cei ce, prin harul lui Dumnezeu şi strădania lor, s-au ridicat pe diferite trepte de vrednicie, de sfinţenie şi se bucură cu Sf. Îngeri că sînt împreună cu Hristos. Aceştia au dus „lupta cea bună" şi au primit „cununa dreptăţii" (II Tim. 4, 6—8).

b) Fiind toţi mădulare ale aceleiaşi Biserici, şi credincioşii de pe pămînt, şi Îngerii şi credincioşii ce sălăşluiesc în „cer" (adică în veşnicia cea fericită), rezultă că între aceste mădulare (de la pămînt şi din cer) este o strînsă legătură, *că ele sînt una în Hristos, în dragostea care se dăruieşte şi slujeşte.*

Între altele, legătura lor se arată în rugăciune unul pentru altul. Toţi sîntem chemaţi să ne rugăm unii pentru alţii, să ne rugăm lui Dumnezeu pentru fraţii noştri — şi chiar ne rugăm unii pentru alţii (Iacob 5, 16). Cu atît mai mult se roagă pentru noi Sfinţii, cei ce sînt în „cer", ale căror rugăciuni înălţate către Iisus Hristos au mai multă putere (Apoc. 5, 8).

Dar despre Sfinţi şi cinstirea Sfinţilor vom scrie în altă parte. Principal este faptul că toţi sîntem mădulare ale Bisericii; Sfinţii mădulare preamărite, noi mădulare în drum spre veşnicie şi că toţi sîntem fiii aceleiaşi Biserici şi una în Iisus Hristos.

c) Biserica — mădularele ei — nu uită nici de acei credincioşi, care — pentru păcatele lor — s-ar putea să se afle într-o stare de osîndă.

Cum noi nu putem şti care este starea lor, ne rugăm şi pentru ei. Credincioşii se roagă şi ajută pe cei neputincioşi, fac binefaceri, preoţii fac rugăciuni pentru iertarea păcatelor celor adormiţi, pentru ca sufletele lor să „odihnească" „în loc luminat" (cf. Ieremia 16, 7; Tobit 4, 17; I Samuil 31, 13; II Macabei 12, 41—46). Aceasta pentru că avem încredere în milostivirea Domnului, care a venit în lume pentru mîntuirea noastră. De aici şi îndemnul Sfîntului Apostol Pavel ca să facem „cereri, rugăciuni, mijlociri, mulţumite pentru toţi oamenii" (I Timotei 2, 1).

Aşadar, nici moartea nu întrerupe legătura dintre fiii Bisericii, pentru că chiar dacă cei vii nu mai văd pe cei morţi, comuniunea spirituală (sufletească) dintre cei vii şi cei morţi se păstrează.

Încheind învăţătura despre Biserică, vom putea spune că Biserica (pămînteasca şi cerească) este „Trupul lui Hristos" (sau un organism) văzut şi nevăzut, al cărui cap este Hristos însuşi şi care este însufleţit de Duhul lui Hristos, şi se arată ca un aşezămînt întemeiat de Domnul nostru Iisus Hristos şi format din cler şi credincioşi, spre mîntuirea tuturor celor ce au aceeaşi credinţă (Evanghelie), aceleaşi Sfinte Taine şi orînduiri şi se străduiesc să ajungă la starea desăvîrşirii lui Hristos (Efeseni 4, 13; Coloseni 1, 28).

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

CINSTIREA SFINTEI CRUCI

În cadrul învăţăturii şi practicii ortodoxe, Sfînta Cruce ocupă un loc de seamă. Pentru a ne putea da bine seama despre acest lucru, este necesar să vedem mai întîi care este înţelesul acestui cuvînt.

După învăţătura Bisericii noastre, cuvîntul *cruce* are un înţeles întreit, şi anume: 1. Un *înţeles spiritual*, care însemnează patimile Domnului nostru Iisus Hristos. Acesta rezultă din cuvintele Mîntuitorului: „Oricine voieşte să vie după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie" (Marcu 8, 34; vezi şi Matei 10, 38).

2. Un *înţeles material*, după care însemnează lemnul crucii, crucea de lemn, materială, compusă din două lemne puse de-a curmezişul, ca cele pe care a fost răstignit Mîntuitorul. Înţelesul acesta este evident în texte ca acesta: „Şi ducîndu-şi crucea, a ieşit la locul ce se cheamă al Căpăţînii, care evreieşte se zice Golgota" (Ioan 19, 17; vezi şi Matei 27, 32; Marcu 15, 21; Ioan 19, 25; Marcu 15, 30 şi Ioan 19, 31 ş.a.).

3. Un înţeles prezent în vorbirea de toate zilele a credinciosului creştin, după care crucea însemnează *semnul crucii*, care se face cu mîna dusă la frunte, la piept şi la cei doi umeri.

Învăţătura ortodoxă ne îndrumează şi îndeamnă să cinstim Sf. Cruce în toate aceste trei înţelesuri. Ea se întemeiază pe următoarele motive:

1. Crucea a fost prefigurată încă în Vechiul Testament, ca mijloc de mîntuire, şi anume:

a) A fost prefigurată în şarpele de aramă al lui Moise, care izbăvea de primejdia morţii pe cei ce — fiind muşcaţi de vipere — priveau spre el: „Şi a făcut Moise un şarpe de aramă şi l-a pus pe un stîlp, şi cînd un şarpe muşca vreun om, acesta privea la şarpele cel de aramă şi trăia" (Numeri 21, 9). Acest şarpe preînchipuia crucea Domnului, care izbăveşte pe cei ce privesc la ea cu cinste. Însuşi Mîntuitorul zice: „Şi după cum Moise a înălţat şarpele în pustie, aşa trebuie să se înalţe Fiul Omului, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică" (Ioan 3, 14—15). Aici şarpele este icoana lui Iisus Hristos înălţat pe cruce; deci, şi crucea — întocmai ca Moise acolo — are un rol însemnat în mîntuire.

(Continuare în pag. 2)

Veşmintele liturgice

Sub denumirea de veşminte liturgice înţelegem îmbrăcămintea pe care o au slujitorii bisericeşti: episcopii, preoţii şi diaconii, în timpul săvîrşirii Sfintei Liturghii, în timpul Utreniei, a Vecerniei sau a altor slujbe bisericeşti. Ele contribuie foarte mult la solemnitatea cu care se săvîrşeşte cultul divin. Sfinţenia şi sublimitatea cultului se oglindeşte foarte mult şi în veşmintele liturgice.

Întrebuinţarea veşmintelor la săvîrşirea cultului divin îşi are originea în Vechiul Testament. Dumnezeu însuşi a poruncit lui Moisi ca să îmbrace pe arhiereu, pe preoţi şi pe leviţi cu veşminte speciale, care să se deosebească de cele obişnuite (Ieşire 39, 22; 28, 6; 39, 2; 28, 31; Levitic 8, 7; 9, 7).

În Noul Testament Mîntuitorul n-a poruncit nimic cu privire la păstrarea sau înlăturarea practicii de a oficia cultul divin şi de a sluji lui Dumnezeu cu veşminte speciale. În felul acesta putem crede că porunca dată de Dumnezeu celor din Legea Veche a rămas în vigoare şi în Legea Nouă şi că arhiereii, preoţii şi diaconii, slujind lui Dumnezeu, trebuie să se îmbrace în veşminte liturgice speciale.

Se pare că veşmintele liturgice îşi au originea chiar de pe timpul Sf. Apostoli. Sf. Apostol Pavel în ep. II-a către Tit, cap 4, 13, îi spune aceluia să-i aducă felonul pe care l-a lăsat în Troada. Felonul — după cum se ştie — e un veşmînt preoţesc. Iată deci din mărturia Sfintei Scripturi dovada întrebuinţării veşmintelor liturgice încă de pe timpul apostolic.

Dacă în Vechiul Testament care a fost numai umbra Testamentului Nou s-au întrebuinţat din rînduială divină veşminte liturgice frumos împodobite, cu atît mai vîrtos acest lucru trebuie să fie în Legea Nouă.

Din mărturiile picturilor din catacombe ca şi din dovezile istorice şi liturgice din secolele III şi IV ne putem convinge de existenţa unor veşminte speciale întrebuinţate la săvîrşirea actelor cultice din partea preoţilor şi episcopilor. De la Eusebie din Cezareea, Sf. Grigorie din Nazianz şi Sf. Ioan Gură de Aur avem unele mărturii cu privire la existenţa veşmintelor liturgice.

Veşmintele preoţeşti ne aduc aminte de veşmintele Mîntuitorului cu care umbla străbătînd drumurile Palestinei şi de care cei suferinzi se atingeau şi se vindecau (Marcu 5, 27—29).

Veşmintele liturgice le putem împărţi în veşminte arhiereşti, preoţeşti şi diaconeşti.

Veşmintele arhiereşti sînt: *sacosul*, un veşmînt asemănător cu un sac, pe care îl îmbracă episcopul peste stihar cînd slujeşte Sf. Liturghie. Cînd se îmbracă acest veşmînt se rostesc cuvintele: „Arhiereii Tăi Doamne se vor îmbrăca întru dreptate..."; *Omoforul*, un veşmînt pe care îl poartă arhiereul pe umeri şi este brodat cu fir de aur sau de argint şi are o icoană a Mîntuitorului chiar în mijloc. Acest veşmînt simbolizează demnitatea arhierească şi mai însemnează şi oaia cea rătăcită pe care Păstorul cel bun, adică Mîntuitorul, a luat-o pe umerii Săi. Oaia nu-i altceva decît firea noastră cea rătăcită. Cînd se îmbracă omoforul se rostesc cuvintele: „Pe umeri ai luat Hristoase firea noastră cea rătăcită şi înălţîndu-te ai dus-o pe ea lui Dumnezeu-Tatăl".

Un alt veşmînt arhieresc este *mantia*, un veşmînt lung şi larg, împodobit cu multe cusături pe laturi numite rîuri. Se încheie la gît şi are la stînga şi la dreapta cîte o tablă brodată. Veşmîntul acesta simbolizează „darul lui Dumnezeu

(Continuare în pag. 4)

Autori de cîntări bisericești

Cîntarea bisericească este un minunat mijloc pentru exprimarea sentimentelor pioase către Dumnezeu și Sfinții Săi.

Ea este cunoscută de pe vremea Mîntuitorului Hristos, căci ne spune Sf. Evanghelist Matei, la cap. 26, 30, că Mîntuitorul, șezînd la Cina cea de taină cu ucenicii Săi, după ce au cîntat laude au ieșit la muntele Măslinilor.

După înălțarea la cer a Mîntuitorului, Apostolii au continuat practica cîntării religioase la săvîrșirea cultului creștin, după cum se vede din îndemnul Sf. Apostol Pavel dat Efesenilor (cap. 5, 19): „Vorbiți între voi în psalmi și laude și cîntări duhovnicești, lăudînd si cîntînd întru inimile voastre Domnului". În același sens a scris Sfîntul Apostol Pavel și Corintenilor (I Cor. 14, 26).

Urmînd îndemnurile Sf. Apostoli, creștinii veacurilor primare au practicat cîntarea bisericească în locurile lor de închinăciune, în peșteri, în catacombe, sau în cîmpul liber, precum ne putem încredința din corespondența lui Pliniu către împăratul Traian: „... se adună înainte de răsăritul soarelui și cîntă pe rînd cîntece de laudă lui Hristos".

Creștinii se adunau în asemenea locuri pentru că, după cum știm, în primele trei veacuri credința creștină a fost persecutată de împărații romani și abia mai tîrziu au început să se zidească biserici în număr mare, ca cele în care ne rugăm noi astăzi.

Melodia acestor cîntări „duhovnicești", cum spune Sf. Apostol Pavel, în primele veacuri a fost simplă și o cînta împreună toată obștea adunată, femei și bărbați, tineri și bătrîni deopotrivă.

După ce religia creștină a devenit liberă în imperiul roman, prin edictul lui Constantin cel Mare, și creștinii și-au zidit biserici, cîntarea bisericească a devenit mai plăcută și mai armonioasă, izvodită și cîntată de persoane anume pregătite.

Sfinții Părinți și sf. imnologi, ca biserica să nu fie atinsă de „veninul învățăturilor greșite", au compus imnuri pe care le-au introdus în cultul creștin spre a fi cîntate după melodii armonioase.

Între autorii de cîntări bisericești se numără și Roman Cîntărețul, pe care Sfînta noastră Biserică cu cîntări de laudă îl prăznuiește în ziua de 1 octombrie din fiecare an.

Roman cîntărețul, această „alăută a Dumnezeiescului Duh", a văzut lumina zilei în a doua jumătate a veacului al V-lea în cetatea Emesiei din Siria.

A crescut între oameni cu inimă dreaptă și blîndă, urmînd învățăturile dreptei credinte, petrecînd anii tinereții în feciorie și curățenie, dîndu-se cu totul lui Hristos și urmînd învățăturile Lui.

A slujit mai întîi la biserica Veritului, apoi a intrat în slujba de paraclisiarh la biserica Sf. Sofia, care era pe vremea aceea cel mai mare, mai slăvit și mai împodobit locaș al Domnului din Constantinopol.

Roman a fost neștiutor de carte dar prin viața lui curată întrecea pe mulți din vremea sa, precum cîntă strana la Utrenia zilei: „Lepădînd dezmierdarea și mărirea, ți-ai ridicat sufletul către cetele cele de sus, către măririle și luminările cele de acolo, către frumusețile cele negrăite, către locașurile cerești, către lumina dumnezeiești începătorii". El arăta ca Sfîntul Apostol Pavel: „Nu mai sînt eu cel ce viețuiesc, ci Hristos cel ce viețuiește întru mine".

Înviorat cu mintea și plin de Duhul Sfînt, a început a dezlega slovele cărților, să compună cîntări și imne, iar limba lui a început să izvorască fîntîni curgătoare, cîntînd cîntări duhovnicești.

Cea mai vestită și mai plăcută cîntare a lui Roman este condacul de la Nașterea Domnului: „Fecioara astăzi pe cel mai presus de ființă naște și pămîntul peștera celui neapropiat aduce..." pe care cuviosul Roman l-a compus și l-a cîntat pentru prima dată de pe amvonul bisericii Sfînta Sofia din Constantinopol, în prezența împăratului Anastasie și patriarhului Eftimie. Vocea dulce și melodioasă care a glăsuit dumnezeiasca cîntare a îndulcit sufletele tuturor.

Cuviosul Roman a arătat, prin această cîntare, dumnezeiasca rînduială a întrupării lui Hristos cea negrăită din Fecioara Maria. Condacul acesta al întrupării Domnului s-a cîntat și la masa solemnă pe care o dădea împăratul din Constantinopol în ziua nașterii Domnului pînă în veacul al XII-lea.

Cuviosul Roman, părintele condacelor, pe care contemporanii l-au numit „dulcele glăsuitor", a mai compus peste o mie de condace la praznicele de peste an, precum și o mulțime de cîntări la sărbătorile mobile de peste an și a lăudat cu cîntări o mulțime de Sfinți.

Cîntările lui Roman au un caracter solemn și sublim, sînt scrise într-o lumină curată, cu expresii frumoase și pătrunzătoare, care și-au păstrat melodia originală pînă în zilele noastre.

Și din acest motiv, se cuvine să învățăm și noi, credincioșii de astăzi, cîntările atît de frumoase și înălțătoare de suflet ale Bisericii noastre străbune, străduindu-ne să le cîntăm cu toții la Sfînta Liturghie de pildă și la alte slujbe.

În încheierea acestor gînduri, vom spune:

Cuvioase Romane, sfeșnicul cel prea luminat și prea limpede, vioara cea de cîntare, struna cuvintelor Duhului celor bine grăitoare care ai glăsuit dumnezeiești cîntări și ne-ai învățat a preamări cu glasuri neîncetate pe Dumnezeu și pe toți Sfinții. Cel care ești cu îngerii împreună vorbitor, cu cuvioșii și cu drepții împreună locuitor, roagă-te Domnului să miluiască sufletele celor ce te laudă cu sfintele tale cîntări.

Pr. *I. Isacu*

PRAZNIC LA ROHIA

Ctitorită între anii 1923—1926 de parohul local Nicolae Gherman, *Mănăstirea „Sf. Ana" de la Rohia*, jud. Maramureș, își continuă existența, apropiindu-se de împlinirea unei jumătăți de veac de viață.

Sub supravegherea părintească a P. S. Episcop Teofil al Clujului și sub conducerea starețului ei, P. Cuv. arhim. Justinian Chira, zestrea acestui așezămînt monahicesc se înnoiește mereu, atît sub raport material cît și spiritual.

Ca în fiecare an, și de data aceasta la 15 august 1971, Mănăstirea „Sf. Ana" de la Rohia și-a prăznuit hramul.

În ajun s-a săvîrșit vecernia și acatistul Maicii Domnului, în cadrul cărora a predicat P. Cuv. arhim. *Justinian Chira*, starețul mănăstirii. Stăruind în chip deosebit asupra raportului Prea Curatei Fecioare — ca mamă — cu Mîntuitorul, Fiul ei după trup, P. Cuv. Sa a făcut și unele referiri speciale în domeniul mariologiei.

În continuare, s-a săvîrșit slujba privegherii.

După sfințirea apei, în dimineața de Duminică (15 august 1971) s-a săvîrșit Sf. Liturghie de un sobor de preoți, în frunte cu P. Cuv. arhim. Justinian Chira, starețul mănăstirii, și P. C. prot. Petru Șuteu-Tg. Lăpuș. La priceasnă a predicat P. C. prof Dr. *Corneliu Sîrbu* de la Institutul Teologic din Sibiu, înfățișînd proprietățile dumnezeiescului Har, pe care Maica Domnului l-a fructificat bogat mai ales prin *smerenie*, devenind cea mai aleasă dintre Sfinți. De încheiere, a îndemnat pe credincioși să se străduiască a fi fii buni ai Bisericii noastre strămoșești și tot mai vrednici cetățeni ai scumpei noastre Patrii, Republica Socialistă România.

În continuare, s-a săvîrșit Sf. Taină a Maslului, urmînd ungerea și stropirea cu aghiazmă a credincioșilor.

În cadrul agapei frățești de la sfîrșit, P. Cuv. arhim. *Justinian Chira*, starețul mănăstirii, a mulțumit tuturor pentru concurs și participare, dînd totodată expresie satisfacției duhovnicești prilejuite de acest praznic.

Participant

Cinstirea Sfintei Cruci

(Urmare din pag. 1)

b) A mai fost prefigurată prin mîinile lui Moise așezate întins, alcătuind — împreună cu trupul — chipul unei cruci: „Cînd își ridica Moise mîinile, biruia Israel; iar cînd își lăsa el mîinile biruia Amalec. Dar obosind mîinile lui Moise, au luat o piatră și au pus-o lîngă el, și a șezut pe piatră; iar Aaron și Or îi sprijineau mîinile, unul de o parte și altul de altă parte. Și au stat mîinile lui ridicate pînă la asfințitul soarelui" (Ieșire 17, 11—12).

c) A fost prefigurată și printr-un *steag*. Profetul zice: „Intrați, intrați pe porți! Gătiți cale poporului, gătiți, gătiți-i drum, curățați-l de pietre, înălțați un steag peste neamuri!" (Isaia 62, 10). În cadrul Creștinismului, acest semn de biruință este Sf. Cruce (Matei 24, 30), prin care Hristos a biruit puterile întunericului. De aceea, și Sf. Cruce trebuie să se bucure de cinste deosebită.

2. În al doilea rînd, Sf. Cruce trebuie cinstită, pentru că este:

a) *Jertfelnicul lui Iisus Hristos*, pe care s-a adus cea mai mare jertfă. Astfel, ca altar de jertfă, Sf. Cruce trebuie cinstită ca orice altar (Evrei 9, 28). Căci chiar în Vechiul Testament altarul se bucura de mare cinste. Domnul a zis către Moise: „Șapte zile să cureți astfel jertfelnicul și să-l sfințești, și va fi jertfelnicul sfințenie mare: tot ce se va atinge de el se va sfinți" (Ieșire 29, 37). De asemenea, Mîntuitorul a apreciat valoarea și sfințenia altarului (Matei 23, 19).

b) *Mijlocitoarea măririi lui Iisus Hristos*. Mulțumită jertfirii Sale pe Sf. Cruce a Golgotei, Iisus Hristos a fost preaînălțat (Filipeni 2, 8—9), numai prin cruce s-a preamărit (Ioan 17, 1), a intrat în mărirea Sa (Luca 24, 26).

c) *Arma prin care ne-am cîștigat mîntuirea* (Ioan 12, 32—33; I Petru 2, 24), prin care înlăturăm vrăjmășia (Efeseni 2, 16; Coloseni 1, 19—20).

d) *Semnul lui Iisus Hristos*, care se va arăta înaintea celei de-a doua veniri a Domnului „Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului (Matei 24, 30). Semnul Fiului Omului nu poate fi decît Sf. Cruce. Pentru că prin ea a biruit Mîntuitorul pe cel mai mare vrăjmaș: diavolul și moartea. Pe de altă parte, nici un alt semn nu este atît de caracteristic biruinței lui Iisus Hristos, cum este Sfînta Cruce.

3. Sf. Apostoli cinsteau Sf. Cruce și se lăudau cu ea. Astfel, de exemplu, Sf. Apostol Pavel scrie: „Căci cuvîntul crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mîntuim, este puterea lui Dumnezeu" (I Corinteni 1, 18). De asemenea: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decît numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume" (Galateni 6, 14). Ce-i drept, aici este vorba despre cruce în alt sens decît cel propriu. Numai că orice alt înțeles de la cel propriu derivă. De aceea, este cu neputință ca într-un înțeles oarecare, crucea, să fie cinstită, iar în alt înțeles ea să fie necinstită!

În baza motivelor arătate mai sus, Sf. Cruce a fost cinstită pretutindeni și totdeauna în cadrul Creștinismului. Cu atît mai vîrtos, cu cît ea este — după cum spun unii dintre Sf. Părinți — „lemnul vieții", „sabie contra păcatului", „vistieria miilor de bunătăți", cum o numesc Sf. Iustin Filozoful și Martirul și Sf. Vasile cel Mare.

Dar mai presus de toate, Sf. Cruce este simbolul biruinței creștine asupra puterilor păcatului. Ea este sîmburele religiei întemeiate de către Domnul nostru Iisus Hristos. Ca atare, ea cuprinde — în semnificația sa adîncă și complexă — întreaga religie creștină, atît sub aspectul ei teoretic-doctrinar (de învățătură)), cît și pentru săvîrșirea slujbelor.

De aceea, cinstirea Sf. Cruci exprimă — în chip viu și convingător — manifestarea credinței și a vieții creștine autentice! Orice abatere care iese din cadrul cinstirii ei după cuviință, este o manifestare negativă și deviată de la linia Creștinismului adevărat.

C. Sîrbu

ROADE ALE PĂCII

Ştim cu toţii că din adîncă vechime suflete luminate, încălzite de razele binelui obştesc, au arătat în chipuri diferite că pacea este condiţia firească a vieţuirii omeneşti; că în vreme de pace binele creşte ca într-o grădină priincioasă, copiii se bucură de anii neprihănirii lor, iar bătrînii îşi deapănă în tihnă ultimele fire ale ghemului vieţii lor, că în vreme de pace ogoarele nu zac părăginite, iar turmele pasc liniştite pe lunci sau goluri de munte, că în vreme de pace înfloresc aşezările oamenilor, artele şi tot ce este după voia Celui ce toate cu înţelepciune le-a făcut.

Pentru astfel de motive — cît şi pentru că în zilele noastre fiara războiului este mai hidoasă ca oricînd, putînd să macine între fălcile ei negre, diavoleşti, şi să înghită dintr-o dată pămînturi întinse, cu mulţime de vieţi omeneşti şi cu toată truda lor de veacuri — noi, cei de astăzi, stăm mai treji ca oricînd în jurul focului sacru al păcii, ca el să nu se stingă, dimpotrivă, să fie tot mai viu, tot mai luminos.

Acest adevăr l-a cunoscut şi poporul nostru încă de la începuturile sale. Ba am putea spune că el a fost cuprins în plămada fiinţei sale, odată cu aerul curat al Carpaţilor, cu cîntecul păsărilor, cu zefirul sau adierea codrilor, cu susurul izvoarelor, născîndu-se astfel acest suflet mare, vibrant la tot ce este frumos, uman, înălţător, pe care îl cunoaştem cu toţii şi care încălzeşte pe oricine se apropie cu cuget bun de el.

Poporul român veghează însă în chip special în aceşti ani ca flacăra păcii să nu se mai stingă niciodată, pentru că el abia acum gustă cu adevărat din binefacerile ei, din roadele ei minunate.

Căci roade ale păcii, ale muncii paşnice, sînt de pildă livezile încărcate cu fructe şi pămîntul plin de roadă. Este o adevărată desfătare, simţim o deosebită bucurie cînd, în aceste zile de toamnă, vedem lanurile întinse de porumb, cu ştiuleţii cît cotul, aplecaţi greoi spre pămînt, cartofii de mărimea bolovanilor aruncaţi în urma maşinii de recoltat etc., încît ne vine să zicem cu T. Arghezi, că în apele noastre crapii sînt „cît berbecii / În pomi piersici cît dovlecii / Pepenii de zahăr roşu / În grîu spicul cît cocoşul" (Mamă Ţară).

Rod al păcii şi al muncii unui popor în plin proces creator este şi cel de al V-lea Pavilion de mostre de bunuri de consum, deschis tot în aceste zile de toamnă în capitală, pe o suprafaţă de aproximativ 20 mii mp şi cuprinzînd peste 70 mii de exponate din toate sectoarele bunurilor de consum din ţara noastră. Între alţii, reprezentanţii a peste 700 firme străine iau cunoştinţă cu acest prilej de importantele progrese realizate de poporul român în acest sector al economiei sale, ca de pildă: produse ale industriei textile, ale industriei materialelor de construcţii, ale industriei chimice, ale industriei lemnului, ale industriei alimentare etc.

Roade ale păcii şi ale priceperii unui popor stăpîn pe bogăţiile sale sînt şi marile noastre hidrocentrale, care ne uimesc prin volumul de lucrări şi calcule care le-au necesitat, prin puterea turbinelor, ca de exemplu cele de la hidrocentrala de pe Lotru, care vor fi cele mai mari din Europa.

Roade ale păcii şi ale unui popor ospitalier, dornic de mai bine prin colaborare cu alte popoare, sînt totodată şi întrunirile cu caracter internaţional, cu larg răsunet în lumea largă, găzduite de ţara noastră şi în această toamnă, ca pildă: Cea de a XXI-a Conferinţă Pugwash, al IV-lea Congres internaţional de logică, metodologie şi filozofia ştiinţei, al XIV-lea Congres internaţional de studii bizantine ş.a., cărora Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, le-a adresat cîte un Mesaj, din care se desprind aspiraţiile şi strădaniile poporului român spre o lume tot mai dreaptă, mai bună, eliberată de teama războiului etc.

„Am dori — spune Domnul Preşedinte al Consiliului de Stat în Mesajul trimis celui de al IV-lea Congres internaţional de logică, metodologie şi filozofia ştiinţei — ca participarea la congres să vă prilejuiască posibilitatea de a cunoaşte în mod nemijlocit poporul român, ampla sa activitate consacrată progresului şi prosperităţii, preocupările de viitor, aspiraţiile sale de mai bine, dorinţa sa arzătoare de a trăi în pace şi prietenie cu toate popoarele lumii, de a-şi aduce contribuţia la crearea unei lumi noi, eliberată de spectrul războaielor, de impilare şi sărăcie".

Pentru astfel de motive, pentru poporul nostru, ca, de altfel, pentru toate popoarele lumii, pacea este o problemă vitală, de viaţă, aşa cum este aerul, lumina şi apa. Această dorinţă, precum am văzut, poporul român şi-o dovedeşte prin munca lui de acasă, concretizîndu-şi-o sub nenumărate forme şi în relaţiile sale internaţionale, pentru că el şi-a ales viaţa, ca să trăiască el şi urmaşii săi, în pace şi propăşire.

Gh. Papuc

Cibinium '71

Între 5 şi 12 septembrie a.c. în oraşul Sibiu, s-a desfăşurat a patra ediţie a festivalului artistic-cultural „Cibinium'71", care intră astfel în tradiţie ca o manifestare spirituală de amploare, ce vrea să ne amintească despre acţiunile cultural-populare ale „Astrei" de altădată.

Deschiderea festivă a avut loc Duminică, 5 septembrie, orele 9,30, în sala Teatrului în prezenţa unui numeros public şi a numeroşi invitaţi din Bucureşti, Cluj şi alte localităţi, care şi-au dat concursul la bunul mers al festivalului.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de către prof. Maria Fanache, preşedinta Comitetului judeţean pentru cultură şi artă, după care a vorbit domnul Richard Winter, *preşedintele Consiliului popular al judeţului Sibiu, care a transmis un cald salut participanţilor, apreciind totodată importanţa acestei ediţii a festivalului şi prezenţa unor distinşi oaspeţi. A vorbit de asemenea domnul* Ioan Jinga, *vicepreşedinte al Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă.*

A urmat un bogat şi reuşit program artistic, care a cuprins un concert coral-simfonic de cîntece patriotice şi compoziţii corale, dat de Corul Gheorghe Dima, *dirijat de* Ion Arsin *şi* Iorgu Sandu *cu concursul orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat din Sibiu, apoi recitări de poezii patriotice realizate de către artişti din Bucureşti şi Sibiu.*

La acest festival a luat parte şi P. C. profesor şi compozitor Gheorghe Şoima *de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, care a dirijat compoziţia proprie: „Triptic sibian".*

La orele 11,30, manifestaţia a continuat în Piaţa 6 Martie, cu deschiderea „Tîrgului olarilor" etc.

Din programul bogat al festivalului mai încrestăm manifestări ca: Sesiunea ştiinţifică: „Prezenţe transilvănene în literatura română" (6 septembrie a.c.), deschiderea expoziţiei: „Cartea sibiană" a Întreprinderii Poligrafice din Sibiu (7 septembrie a.c.), spectacolul folcloric: „Nunta ciobănească" de la Răşinari (8 septembrie a.c.), colocviul: „Prin muncă înfrăţită, în slujba patriei noastre dragi" (9 septembrie a.c.), spectacolul: „Pui de om" de Victor Eftimiu (10 septembrie a.c.), concertul de orgă de la catderala evanghelică-luterană din Sibiu (11 septembrie a.c.) ş.a.

Subliniem faptul că în cadrul festivalului a avut loc şi vizitarea, sîmbătă 11 septembrie 1971, a.m., a muzeului de icoane pe sticlă şi artă populară din parohia Sibiel (prot. Sibiu), organizat prin osîrdia C. preot Z. Oancea.

Duminică, orele 12, pe străzile principale ale Sibiului a avut loc parada portului popular şi a obiceiurilor din jud. Sibiu, ceea ce a scos în lumină bogăţia folclorică din această parte de ţară, întregul festival constituind de altfel o puternică manifestare artistică-culturală, izvorîtă din noile condiţii de viaţă ale poporului nostru.

T.

Vizită ecumenistă la Sibiu

Sîmbătă, 11 septembrie a.c., Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae Mladin a primit la reşedinţa mitropolitană din Sibiu vizita Secretarului General al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, Dr. Eugene Blake, a Î. P. S. Mitropolit Emilian al Calabriei, delegat al Patriarhiei Ecumenice din Constantinopol, pe lîngă conducerea Consiliului Ecumenic de la Geneva, P. C. protopresbiter ortodox grec Tesies şi rev. pastor Tevlor din S.U.A., ambii din conducerea Consiliului Ecumenic al Bisericilor.

Delegaţia a fost însoţită de P. S. Antim Tîrgovişteanu, episcop-vicar patriarhal şi P. C. preot Gabriel Popescu.

La sosire oaspeţii au fost întîmpinaţi de Î. P. S. Mitropolit Nicolae, Em. Sa Episcop ev. luteran A. Klein, P. C. vicar Traian Belaşcu, P. C. rector Is. Todoran, consilieri ş.a.

Duminică, 12 septembrie a.c. înalţii oaspeţi au asistat la serviciul divin în Catedrala Bisericii Evanghelice C.A., în biserica reformată din Sibiu şi apoi în Catedrala Mitropoliei Ortodoxe din Sibiu, unde Î. P. S. Mitropolit Nicolae a slujit Sfînta Liturghie arhierească.

După terminarea Sf. Liturghii, Î. P. S. Sa a prezentat pe oaspeţi credincioşilor, rostindu-le cuvînt de „bun venit" în catedrala noastră şi în oraşul Sibiu, în care Bisericile creştine locale colaborează în spirit ecumenic în duhul dragostei lui Iisus Hristos şi al slujirii credincioşilor şi Patriei noastre comune.

Secretarul General al Consiliului Ecumenic Dr. Eugene Blake şi Î. P. S. Mitropolit Emilian al Calabriei şi-au exprimat bucuria de-a avea prilejul să cunoască, în scurta vizită făcută în Sibiu, apropierea şi colaborarea dintre Bisericile din acest oraş în spirit ecumenic, precum şi evlavia credincioşilor ortodocşi.

Au mulţumit Î. P. S. Sale Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Transilvaniei, pentru dragostea şi amabilitatea pe care le-a arătat-o şi pentru cuvintele calde pe care le-a rostit la adresa delegaţiei.

După amiază, însoţiţi fiind de Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. C. vicar Traian Belaşcu, oaspeţii au mers la Alba-Iulia, unde au vizitat Catedrala Reîntregirii şi li s-au prezentat de autorităţile locale proiectul noului spital, pentru care se va primi aparate de la Consiliul Ecumenic al Bisericilor.

În aceeaşi zi, înalţii oaspeţi au plecat spre Rîmnicu-Vîlcea, ducînd cu dînşii bune şi frumoase amintiri din vizita făcută la Sibiu şi Alba-Iulia.

Pr. *F. Costea*

Poemul focului

Cei vechi credeau că te-a furat din cer,
Titanul Prometheu,
Ca oamenii să crească în puteri.
Dar eu
Te vreau simbol al vieţii mele,
Pe tine, focul coborît din stele.
Mă uit cum pîlpăi, cum te-nvăluieşti,
Cum te ridici în flacără, cum creşti,
Şi ascult cu ochii-nchişi ce povesteşti,
Despre păduri de fag şi de stejari,
Despre zăvoaie, lîngă ape mari,
Şi despre lanul cel de păpuşoi —
De pe la noi.
Iar, dacă arzi cu cocs şi antracit,
Mai multe ai de povestit:
Despre păduri imense oglindite
În apele sălbatic revărsate.
Despre cîmpii care s-au strîns în cute,
În erele trecute . . .
Şi cîte taine spun în limba lor,
Sclipirile de foc dogoritor !
Eu însă aş vrea ca pilda lor
Să-mi fie zilnic de învăţătură:
Să fiu şi eu o sursă de lumină şi căldură,
Să revărs mereu din viaţa mea umană
Lumină, dragoste fără prihană.
Să ştiu că mîngîierea mîinii mele
A alinat în lume o rană, o durere,
Şi că scîntei din gîndul meu
Au luminat un întuneric greu.

Z. Laţcu

Un dicționar al înțelepciunii

Editura Junimea de la Iași a publicat cu un an în urmă primul din cele patru volume ale impunătoarei culegeri de cugetări antice și moderne, aparținînd sanscritologului Th. Simenschy.

Cunoscător a patrusprezece limbi, profesorul și eminentul om de știință ieșean a extras majoritatea cugetărilor din operele citite în decurs de 56 de ani, cugetări „antice și moderne", cum arată subtitlul cărții. Traducerea este însoțită, în toate cazurile, de textul original.

Semnalăm faptul că autorul acestei culegeri a cercetat din plin și cărțile Sf. Scripturi din care a extras minunate cugetări.

În cele ce urmează vom reda spre exemplificare cîteva din cugetările conținute în acest dicționar.

— Cel care achită pe vinovat și osîndește pe cel drept este murdar și odios înaintea lui Dumnezeu (Pilde 17, 15).

— Înainte de a acuza pe aproapele tău, cercetează mai întîi propriile tale cusururi (Menander).

— Nu există virtute mai presus de adevăr, nici păcat mai mare ca minciuna (Mahabharata).

— Luptă-te pînă la moarte pentru adevăr (Înțelep. lui Isus Sirah 4, 30).

— Cei buni lasă la o parte ce-i rău și iau ce-i bun, ca vînturătoarea; pe cînd cei răi iau ce-i rău și lasă ce-i bun ca sita (Kalidasa).

— Ajutorul (dat în) ascuns, cinstirea oaspelui străin, tăcerea binelui făcut, povestirea în public a binelui primit, modestia în fericire, vorbirea fără dispreț despre alții, cine oare a arătat celor aleși lucrul acesta? (Bhartrhari).

— Orice om să fie grabnic să asculte, zăbavnic să vorbească, zăbavnic la mînie (Iacob 1, 19).

— O, blestemată lăcomie de aur, la ce nu împingi tu pe muritori? (Vergilius).

— Fără îndoială că binele suprem trebuie să se găsească undeva (Goethe).

— Lumea aceasta aparține celor blînzi și celor blînzi le aparține (și) lumea cealaltă (Mahabharata).

— Bogăția seamănă cu apa de mare; cu cît bei mai multă, cu atît devii mai însetat (Schopenhauer).

— Bucuria netulburată a vieții n-a fost partea vreunui muritor (Schiller).

— Oamenii devin buni și înțelepți datorită divinității (Pindar).

— Deschide cartea, ca să înveți ce au gîndit alții: închide cartea, ca să gîndești tu însuți (Heyde).

— Cea mai bună căsătorie pentru un om cuminte este să ia ca zestre a soției un caracter frumos (Hipponax).

— Fii chibzuit; iar pe limbă să-ți stea totdeauna miere (Theognis).

— Trebuie să imităm albinele și să separăm tot ce am adunat din lectura (noastră) variată. (Seneca).

— Cînd eram copii, părinții ne-au încredințat unui pedagog, care se uita în toate părțile ca să nu ni se întîmple ceva rău; iar cînd devenim mari, Dumnezeu ne încredințează conștiinței noastre înnăscute, spre a ne păzi. Această pază nu trebuie nesocotită cîtuși de puțin, căci altfel vom displăcea lui Dumnezeu și vom fi dușmanii propriei noastre conștiințe (Epictet).

— E dureros să fii fericit în viață și să ai casa pustie fără moștenitori (Menandru).

— Cel mai important și cel mai greu este să dai; ce te costă să mai adaugi și un zîmbet (La Bruyer).

Lectura unor asemenea cugetări permite o mai deplină înțelegere a înaltei meniri a ființei omenești, inspiră încredere și optimism în viață, ne fac mai buni, mai conștiincioși, mai drepți, mai nobili sufletește.

Pr. *V. Prodea*

Sfîntul Mucenic Cornelie Sutașul

Pe Sfîntul Cornelie sutașul, Biserica noastră îl cinstește în 13 septembrie. Acest ofițer a fost primul cetățean din lumea romană, care, împreună cu toată casa lui, a primit botezul creștin. Prin aceasta Biserica și-a fixat de la început poziția ei rămasă pînă azi de a nu face nici o deosebire între cei care mărturiseau credința creștină. Iată împrejurările în care au avut loc aceste fapte.

În Cezareea își făcea serviciul de sutaș, din cohorta Italica, un bărbat cu numele Corneliu, „cucernic și temător de Dumnezeu, cu toată casa lui, și care făcea multe milostenii poporului și se ruga lui Dumnezeu totdeauna" (F. Ap. 10, 1—2). Pe cînd el se ruga, i-a apărut un înger, care i-a spus că faptele lui bune l-au făcut plăcut lui Dumnezeu și să trimeată după Apostolul Petru, care se află în Iope, găzduit la un curelar cu numele Simon. El a trimis 3 bărbați la Iope. Pe cînd aceștia erau pe drum, Ap. Petru își făcea rugăciunea sus pe casă, după obiceiul din răsărit, avînd o viziune: a văzut cerul deschis și un lucru ca o față de masă ce se cobora spre pămînt. În ea erau tot felul de dobitoace cu 4 picioare, tîrîtoare și păsări. Un glas îi spune să mănînce. „Iar Petru a zis: Nicidecum, Doamne, căci niciodată n-am mîncat nimic spurcat și necurat". Glasul însă i-a zis: „Cele ce Dumnezeu a curățit, tu să nu le numești spurcate". Aceasta s-a repetat de 3 ori. Ap. Petru nu pricepu vedenia, pînă cînd bărbații trimiși de Corneliu au ajuns la el și i-au spus rostul venirii lor. Cei ce erau în rugăciune, au fost luminați prin vedenii, de cele ce aveau să facă. A doua zi, Ap. Petru s-a dus la Corneliu cu însoțitori, care să fie martori la cele ce aveau să se întîmple.

Cornelie, de bucurie că vede pe apostol, i-a căzut la picioare. Dar Petru l-a ridicat, zicîndu-i: „Scoală-te. Și eu sînt om". De față erau mulți adunați și Ap. Petru face următoarea declarație: „Voi știți că nu se cuvine unui bărbat iudeu să se unească sau să se apropie de cel de alt neam, dar mie Dumnezeu mi-a arătat să nu numesc pe nici un om spurcat sau necurat".

Se știe că după lege, iudeii nu aveau voie să mănînce din animalele care nu-și rumegau mîncarea și nu aveau copita despicată. Iată că Apostolul Petru primește poruncă ca să mănînce din ele. Atunci își va fi adus aminte Petru că Mîntuitorul a spus: „Nu este niciun lucru de dinafară care, intrînd în om, să poată să-l spurce. Dar cele ce ies din om — acelea sînt care îl spurcă" (Marcu 7, 15). Cornelie povestește tot ceea ce s-a întîmplat cu el și cum a primit poruncă să trimită după el. Atunci Ap. Petru a zis: „Cu adevărat cunosc că Dumnezeu nu este părtinitor, ci, din orice neam cel ce se teme de el și face dreptate este primit la el (ca să asculte)". Mai departe Ap. Petru vorbește de Mîntuitorul și activitatea Lui, cum a fost omorît, dar a treia zi a înviat și s-a arătat și lui și altora, rînduiți de Dumnezeu, „care am mîncat și am băut cu el, după învierea lui din morți". În timp ce Petru vorbea, Duhul Sfînt s-a coborît peste cei care ascultau. Credincioșii din iudei și care veniseră cu Apostolul s-au minunat mult văzînd că darul Sf. Duh se revarsă și peste păgîni. În fața acestei realități, Ap. Petru a întrebat: „Poate, oare, cineva să oprească apa, ca să nu fie botezați aceștia care au primit Duhul Sfînt ca și noi?" După aceea au fost botezați. De primirea păgînilor în Biserică s-au arătat nemulțumiți creștinii veniți din rîndul iudeilor și i-au reproșat Ap. Petru, zicîndu-i: „Ai intrat la oameni netăiați împrejur și ai mîncat cu ei" (F. Ap. 11, 2). Apostolul s-a apărat arătînd faptele așa cum s-au petrecut, încheind: „Deci, dacă Dumnezeu le-a dat lor același dar ca și nouă, pentru că au crezut în Domnul Iisus Hristos, cine eram eu, ca să-l pot opri pe Dumnezeu?" (F. Ap. 11, 17). Evenimentul s-a petrecut, lămuririle date de Apostol au liniștit sufletele credincioșilor, care preamăreau pe Dumnezeu, zicînd: Așadar și păgînilor le-a dat Dumnezeu pocăință spre viață. Faptul acesta de o așa de mare însemnătate pentru Biserică e legat de numele sutașului Corneliu. Pentru aceasta Biserica l-a și trecut în rîndul Sfinților. Se spune că Cornelie a însoțit pe Ap. Petru în multe din călătoriile lui, arătînd atîta rîvnă și vrednicie, încît în scurtă vreme a fost așezat episcop în Cezareea. După pilda Sf. Apostoli, Cornelie încă a propovăduit vestind credința cea nouă. Astfel a ajuns într-o cetate în care închinarea la idoli era în floare. Prin stăruință, el a reușit să încreștineze pe locuitorii cetății împreună cu căpetenia lor, Dimitrie. Așează chiar un preot acolo cu numele de Evnomie. După ce a dat dovadă de o strălucită viață creștinească și de o rară rîvnă apostolicească, Cornelie a adormit în Domnul, fiind înconjurat de dragostea și cinstirea celor pe care el i-a născut în Hristos Iisus.

Prot. *A. Radu*

Veșmintele liturgice

(Urmare din pag. 1)

cel purtător de grijă și acoperitor". Rîurile simbolizează învățăturile dumnezeiești care izvorăsc din Legea Veche și din Legea Nouă.

Epigonatul este un veșmînt în formă de romb care se leagă la coapsa dreaptă sau la brîu. Veșmîntul acesta simbolizează „sabia Duhului asupra morții, tăria cea mare a lui Dumnezeu". Mai înseamnează și învierea Mîntuitorului. *Mitra* este acoperămîntul capului, care simbolizează „cununa de spini de pe capul Mîntuitorului" sau „marama de pe capul lui" — zice Simeon al Tesalonicului.

Arhiereul mai are *cîrje* sau toiag, care ne aduce aminte „de conducerea cea bună a păstorului din Evanghelie". Arhiereul mai are pe piept *engolpionul*, care e o iconiță mică, reprezentînd pe Mîntuitorul sau pe Maica Domnului cu pruncul în brațe. Pe piept arhiereul mai poartă crucea pectorală care simbolizează crucea lui Hristos și totodată cinstea pe care trebuie să o aibă cel care o poartă pentru Hristos cel răstignit. Prin cruce biruim pe vrăjmaș, ne întărim și omorîm patimile.

Pe lîngă aceste veșminte care sînt proprii arhiereului, arhiereul mai îmbracă *stiharul* pe care îl are și preotul și diaconul, apoi *mînecuțele*, *brîul* și *epitrahilul*.

Veșmintele preotului sînt: stiharul, epitrahilul, brîul, mînecuțele și felonul. *Stiharul* e un veșmînt lung care acoperă întreg corpul și e lung de la gît pînă la picioare. E un veșmînt de mare cinste și poate fi de diferite culori: roșu, galben, albastru etc. E un veșmînt comun preoților, diaconilor și episcopilor. În vechime stiharele erau împodobite cu dungi de purpură. Stiharul roșu de pildă simbolizează veșmîntul plin de sînge al Mîntuitorului.

Mînecuțele au forma unor manșete și se leagă de cele două mîini și se îmbracă la slujirea Sfintei Liturghii și la alte slujbe. Cînd se îmbracă se sărută crucea de pe ele și se rostesc rugăciuni speciale.

Epitrahilul se așează pe grumazul preotului și de care nu se poate lipsi preotul la nici o slujbă bisericească. El simbolizează „jugul cel bun al lui Hristos". După unii liturghiști, epitrahilul simbolizează funia cu care a fost legat Mîntuitorul. După alții, partea dreaptă a epitrahilului simbolizează trestia din dreapta lui Iisus iar partea stîngă a epitrahilului, simbolizează purtarea crucii pe drumul Calvarului.

Brîul este o cingătoare cu care se încinge preotul și care simbolizează „puterea" care s-a dat preotului ca să lucreze cele sfinte".

Felonul este veșmîntul caracteristic în Biserica Ortodoxă și se îmbracă peste stihar și epitrahil. El simbolizează „hlamida purpurie pe care chinuitorii lui Hristos i-au dat-o în batjocură". Simeon Tesaloniceanu dă felonului multe explicații simbolice: „Sf. felon simbolizează puterea și strălucirea Duhului ce este dat de sus", sau „puterea lui Dumnezeu cea cuprinzătoare de toate, cea purtătoare de grijă, cea de toate lucrătoare și binefăcătoare, pentru care s-a pogorît Cuvîntul pînă la noi".

Cunoașterea veșmintelor liturgice, bisericești, și a înțelesului lor simbolic contribuie la întărirea credinței și la trăirea mai intensă a vieții noastre creștinești.

Al. Moisiu

Din învățăturile Sf. Scripturi

— *„Fă ce-i plăcut înaintea mea și fii fără prihană" (Facere 17, 1).*

— *„Cînd faci bine au nu-ți este fața senină? Iar de nu faci bine, păcatul bate la ușă și caută să te tîrască, dar tu biruiește-l" (Facere 4, 7).*

— *„Să nu se găsească la tine nici prezicător, sau ghicitor, sau vrăjitor, sau fermecător, nici descîntător, nici chemător de duhuri, nici mag, nici de cei ce grăiesc cu morții" (Deut. 18, 11).*

— *„Iubi-te-voi Doamne, vîrtutea mea. Domnul este întărirea mea și scăparea mea și izbăvitorul meu" (Psalm 17, 1).*

— *„Fiul meu nu uita învățătura mea și inima ta să păzească sfaturile mele, căci lungime de zile și ani de viață și propășire ți se vor adăuga. Mila și adevărul să nu te părăsească; leagă-le împrejurul gîtului tău, scrie-le pe tabla inimii tale. Atunci vei afla har și bunăvoință înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor" (Pilde 3, 1—4).*

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 15 octombrie 1971 Nr. 39—40

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

La 23 de ani de Reîntregire a Bisericii noastre Ortodoxe

Una în credința strămună

Una în credinţa strămună am fost de la început şi am rămas neîntrerupt pînă în zilele noastre. Iată un adevăr care este bine să-l repetăm şi să nu-l uităm niciodată.

Cercetînd istoria, se poate spune precis cînd au fost încreştinate unele sau altele dintre popoarele cunoscute, dar nu se poate indica o astfel de dată cu privire la încreştinarea poporului nostru pentru simplul fapt că, atunci cînd apărem în istorie ca popor, apărem ca creştini.

Locuirea românilor pe teritoriul din Sudul, Răsăritul şi Nordul Carpaţilor şi faptul că împrejurările istorice vitrege nu le-a permis să se închege într-un stat unitar independent, nu i-a împiedicat, în schimb, să se simtă una. Carpaţii n-au fost zid despărţitor, ci ei au format coloana vertebrală a teritoriului pe care-l locuim şi locul de refugiu şi adăpost în vremuri de grea urgie. Indiferent de provinciile pe care le locuiau şi de numele pe care i-l dădeau străinii, ei toţi se numeau români şi se simţeau una prin originea lor, prin limba pe care o vorbeau şi credinţa pe care o mărturiseau. Teritoriul locuit, limba şi unitatea de viaţă economică au fost dintru început legături puternice la care s-a adăugat apoi şi unitatea de cultură, care au făcut pe românii de pretutindenea să se simtă una, promovîndu-le conştiinţa de neam.

Este adevărat că, în decursul veacurilor, poporul nostru de pe ambele versante ale Carpaţilor a trebuit să facă faţă multor nevoi, iar cei din Transilvania şi unor oprelişti de ordin religios din partea celor care aveau puterea şi care voiau să-i treacă la legea lor.

Sfărîmatu-s-a oare unitatea noastră de credinţă prin actul de „unire" religioasă încheiat de o parte a clerului ortodox român din Transilvania — sub presiunea stăpînirii habsburgice din Viena — cu Biserica romano-catolică? În aparenţă se pare că da, în realitate însă nu. Actul unirii n-a fost rezultatul unei convertiri religioase, prin care se părăseşte o credinţă veche, pentru a accepta alta nouă. El a fost un act politic, susţinut şi promovat de dominaţia habsburgilor pentru a-şi întări stăpînirea peste Transilvania şi acceptat de o parte a clerului ortodox român pentru a ieşi din situaţia socială şi materială insuportabilă în care se afla. Faptul că unii preoţi erau siliţi să păşuneze turma de porci a moşierului, alţii erau constrînşi să ierneze cîinii de vînătoare ai acestora în casele lor, ca şi îndurarea altor umiliri asemănătoare, ne ilustrează suficient starea socială a clerului ortodox român de la sfîrşitul secolului al 17-lea, precum recunoştea şi dieta din 1694 „că preoţii români sînt cu totul schilodiţi de dările asupritoare". De aceea mulţi îşi părăseau satul de frica încasatorilor de dări, ceea ce ne ilustrează suficient starea lor materială.

Pentru a ieşi din această stare, au iscălit unii protopopi ortodocşi actul „unirii", formulînd condiţiile ca „toată legea să stea pe loc", adică credinţa, cultul, sărbătorile şi obiceiurile religioase să le poată păstra, vlădica să rămînă în scaun, pe urmaşii lui să-i aleagă soborul şi să-i sfinţească patriarhul ortodox din Carlovit şi să fie numai întăriţi de împărat şi de papa şi în drepturile protopopilor nimeni să nu se amestece. Prin condiţiile formulate voiau să-şi asigure păstrarea neschimbată a întregii lor credinţe strămoşeşti. Singurul punct admis în schimbul favorurilor materiale promise era recunoaşterea papii drept cap suprem al Bisericii.

Actul „unirii" întocmit şi iscălit de protopopi, pe lîngă condiţiile amintite, era conceput ca un fel de pact de neagresiune pe tărîm religios între contractanţi, ambele părţi contractante păstrîndu-şi credinţa, cultul şi obiceiurile religioase neschimbate, ferindu-se de a se mai huli unii pe alţii. Aşa l-au considerat marii învăţaţi blăjeni S. Micu, Şincai, P. Maior şi alţii.

Dacă judecăm prin această prismă „unirea", ca şi după felul cum au înţeles preoţii şi credincioşii să-şi trăiască viaţa lor religioasă, actul „unirii" n-a însemnat părăsirea credinţei noastre ortodoxe ci mai curînd o scindare în latura administrativă a Bisericii Ortodoxe Române. Credem că această afirmaţie nu este greşită şi este confirmată prin următoarele fapte reale: 1. Preoţii ortodocşi români uniţi au continuat încă o jumătate de secol după 1700 să săvîrşească slujbele bisericeşti din cărţile de ritual tipărite în Ţările Române; 2. Cărţile de ritual tipărite la Blaj, începînd din 1750, cu tipografi veniţi de peste Carpaţi şi după modelele din Ţările Române (sub episcopii P. P. Aron, A. Rednic şi Gh. Maior) nu conţineau înnoiri dogmatice. Unele din aceste cărţi de ritual au fost retipărite sub episcopul I. Bob; 3. În sinodul episcopilor uniţi ţinut la Viena, episcopul Gh. Maior se opune introducerii adausului „Filioque" în Simbolul de credinţă; 4. Înnoirile introduse de I. Bob în Biserica unită sînt combătute mai ales de învăţatul P. Maior; 5. Acceptarea credinţei romano-catolice, de la Sinodul din Trident, s-a făcut de un sinod restrîns ţinut sub mitropolitul Ioan Vancea, la care au participat numai ierarhii şi cîţiva teologi apropiaţi acestora, hotărîrile lui ţinîndu-se secrete şi nefiind cunoscute decît tîrziu şi rămînînd fără efect practic în Biserica unită; 6. Înnoirile încercate de anumiţi teologi zeloşi, întorşi din şcolile romano-catolice, întîmpinau rezistenţă atît din partea clerului ca şi a credincioşilor; 7. Rostirea crezului fără adausul „filioque", menţinerea ritului neschimbat, săvîrşirea Sf. Taine ca şi în Biserica ortodoxă, pomenirea la Liturghie de către preoţi a ierarhului propriu, iar nu a papei, ca şi la ortodocşi; 8. Menţinerea calendarului iulian cu aceleaşi sărbători ţinute în aceleaşi zile ca şi ortodocşii, cu aceiaşi sfinţi, bisericile cu altar şi iconostas şi împodobite cu diferite icoane, iar nu cu statui, afară de unele excepţii, obiceiuri la botez, nunţi şi înmormîntări ca şi la ortodocşi; 9. Slujirea împreună a preoţilor uniţi cu cei ortodocşi la săvîrşirea Sf. Taine şi ierurgii; 10. Practica din timpul primului război mondial cînd s-a întîmplat ca din cauză de forţă majoră să lipsească din parohiile mixte fie preotul ortodox, fie cel unit, credincioşii ambelor biserici ascultau Sfînta Liturghie în biserica unde slujea cel rămas în comună, care săvîrşea toate Sfintele Taine şi alte slujbe pentru credincioşii ambelor biserici.

Mitropolitul N. Bălan exprima în mod plastic o realitate profundă cînd susţinea că cele două Biserici ale credincioşilor români din Transilvania formează o singură biserică cu două strane, pe ortodocşi socotindu-i strana dreaptă, iar pe uniţi strana stîngă. La ambele strane se aduceau laude aceluiaşi Dumnezeu, în acelaşi grai dulce românesc, numai cît la o strană se folosea cuvîntul Duh, Fecioară, Doamne miluieşte, iar la cealaltă, cuvîntul spirit, vergură, Doamne îndură-te sau alte expresii diferite, prin care se exprima acelaşi lucru. Credincioşii celor două Biserici se deosebeau unii de alţii numai prin aceea că unii stă-

(Continuare în pag. 2)

MOMENTUL CEL MAI IMPORTANT AL SFINTEI LITURGHII

În paginile foii noastre s-a scris adeseori despre Sf. Liturghie, făcîndu-se şi tîlcuirea acestei dumnezeieşti slujbe. De aceea le este cunoscut tuturor cititorilor noştri că Sf. Liturghie este o rînduială de sfinte rugăciuni citite sau cîntate, prin care se aduce jertfa cea fără de sînge a Legii celei noi, jertfă întemeiată de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos la Cina cea de Taină, predată Sfinţilor Săi Apostoli, iar de aceştia urmaşilor lor sfinţiţi, episcopilor şi preoţilor, spre a fi săvîrşită de-a pururea în Sfînta Biserică, spre pomenirea Lui şi spre iertarea păcatelor tuturor celor ce fac parte din Biserica Lui.

Sfînta Liturghie cuprinde trei părţi şi anume: 1. Proscomidia; 2. Liturghia celor chemaţi; 3. Liturghia celor credincioşi. Primele două părţi formează numai o pregătire pentru cea de a treia, Liturghia credincioşilor, care este partea principală a Sfintei Liturghii.

Cea mai importantă rugăciune din această parte a Sf. Liturghii este rugăciunea anaforei sau a aducerii sfintei jertfe, o rugăciune mai lungă, ce începe cu cuvintele: „Cu vrednicie şi cu dreptate este a-ţi cînta Ţie, pe Tine a te binecuvînta . . ." La început, această rugăciune se rostea întreagă, cu glas tare de către preot, dar acum în cea mai mare parte se rosteşte tainic, cu glas ridicat pronunţîndu-se doar unele părţi ale ei, ca: „Cîntare de biruinţă, cîntînd, strigînd . . .", „Luaţi, mîncaţi . . .", „Beţi dintru acesta toţi . . ." şi altele.

Din cuprinsul acestei rugăciuni se desprinde înţelesul că lauda, preamărirea şi mulţumirea, pe care credincioşii le aduc lui Dumnezeu prin preotul liturghisitor, au ca motiv principal întruparea şi jertfa unicului Său Fiu pentru mîntuirea lumii. Acesta, cu o zi mai înainte de a se jertfi, a anticipat jertfa Sa la Cina cea de Taină, atunci cînd a prefăcut pîinea şi vinul în trupul şi sîngele Său, instituind Taina Sf. Euharistii şi dînd Apostolilor Săi porunca mîntuitoare ca ei şi urmaşii lor: episcopi şi preoţi să săvîrşească pînă la sfîrşitul veacurilor, spre pomenirea Lui, ceea ce El însuşi a săvîrşit atunci. Iar pentru a ne transpune sau a ne duce cu gîndul şi mai deplin în atmosfera tainicului eveniment de la Cina cea de Taină, rugăciunea anaforei reproduce în mod direct cuvintele pe care Mîntuitorul le-a rostit atunci cînd a dat Sfinţilor Săi Apostoli ca hrană duhovnicească propriul Său trup şi sînge: „Luaţi, mîncaţi, acesta este Trupul meu . . .", „Beţi dintru acesta toţi, acesta este Sîngele meu . . ."

Sfînta noastră Biserică a aflat de bine ca aceste cuvinte din rugăciunea anaforei să fie rostite cu glas înalt de către preot, pentru a atrage atenţia poporului că prin ele Mîntuitorul a aşezat sau a instituit la Cina cea de Taină Sfînta Euharistie sau Cuminecătură şi totodată spre a arăta că tot ceea ce noi săvîrşim acum pentru împlinirea poruncii Sale mîntuitoare care ne-a dat-o atunci o facem spre împlinirea aceluiaşi scop, adică spre a ne împărtăşi cu trupul şi sîngele Său, aşa după

(Continuare în pag. 4)

DECALOGUL

Porunca a noua

„Să nu mărturiseşti strîmb şi să nu fii mărturie mincinoasă împotriva aproapelui tău".

Completăm această poruncă din decalog cu un citat din Sf. Scriptură, ca să fie mai înţeleasă: „Să nu furaţi, să nu minţiţi şi nimenea să nu înşele pe aproapele său; să nu juraţi strîmb cu numele meu" (Levitic 19, 11).

Porunca a noua deci opreşte minciuna faţă de oameni şi faţă de Dumnezeu şi jurămîntul strîmb, care se razimă tot pe minciună.

Dar cine şi cum minte cineva?

Minte cel ce cunoaşte adevărul, dar cu bună ştiinţă tace, nu-l spune;

Minte cel ce cunoaşte exact adevărul, dar îl întoarce pe dos;

Minte cel ce spune adevărul pe jumătate şi restul sau se face că nu-l ştie, sau îl schimbă în minciună;

Minte cel ce inventează fie pe de-antregul, fie numai în parte, gînduri, intenţii, vorbe, fapte înjositoare împotriva cuiva;

Minte cel care, chemat la judecată sau la înfăţişare, face declaraţii false; e martor mincinos;

Minte cel ce vrînd să facă haz, glume, spune lucruri necuvenite; de cîte ori din astfel de glume nu s-au iscat certuri, duşmănii, aprinzîndu-se setea de răzbunare;

Minte şi cel ce apasă sau nedreptăţeşte în orice chip pe semenul său, fie spre a-l umili, fie spre a-l împiedica să ajungă la o stare mai bună, meritată;

Minte orice linguşitor şi orice pîrîtor.

Mincinoşi sînt şi bîrfitorii şi calomniatorii, ca şi cei ce fac jurăminte uşuratice, false sau de la început săvîrşite cu gînd rezervat de a nu le respecta şi împlini.

Ce sînt bîrfitorii? Purtători de vorbe rele care nu pot auzi să fie cineva apreciat, ţinut de bine de anumite persoane cu vază sau răspundere. Cum aude că cineva sau undeva e vorbit de bine, în inima bîrfitorului se zvîrcoleşte o viperă, dorinţa de a-l înjosi, scoţînd în loc de merite şi virtuţi, defecte mărunte şi „dovezi" că nu e aşa cum îl vede şi îl crede lumea. Deci toarnă oţet în cafeaua cu lapte a unui om vrednic. De multe ori crezînd că „l-a aşezat bine" apăsîndu-l, bîrfitorii nu-şi dau seama că se înjosesc pe ei înşişi.

Calomniatorii sînt un soi de oameni, care nu se dau înapoi de la nici un neadevăr, numai să poată strivi pe cineva.

Între călcătorii poruncii a noua se numără şi cei ce se jură la tot pasul şi pentru orice fleac. Pînă şi acel „zău" este un jurămînt uşuratic; e prescurtat din „jur pe Dumnezeu" şi rostindu-l vrem să întărim cu el drept adevăr o minciună.

Grav de tot e jurămîntul fals, sau strîmb, sau mincinos, făcut cu bună ştiinţă că ocoleşti adevărul. Făcut numai cu buzele, nu din cuget şi din toată inima, intră în categoria acestor feluri de jurăminte. Făptaşul prins e pedepsit aspru şi de Biserică şi de legile statului.

Voturile, adică promisiunile solemne de a face sau respecta ceva pe timp anumit sau toată viaţa sînt jurăminte. Ţinute sau împlinite numai în parte sau călcate de tot de la început devin jurăminte false cu atît mai grave, cu cît nu te-a silit nimeni să le faci.

Căci ce e jurămîntul pentru un credincios? E chemarea lui Dumnezeu ca martor, că spui adevărul sau că-ţi ţii făgăduiala şi-i ceri ajutorul să te poţi ţine de cuvînt. Călcîndu-l, cazi în păcatul al cărui plată este moartea morală şi deseori şi fizică. De aceea creştinul ortodox adevărat, care trăieşte credinţa şi învăţăturile legii lui, nu va ieşi din cuvîntul Sfintei Scripturi care zice: „Eu sînt Domnul Dumnezeul tău; întru poruncile mele să umblaţi şi îndreptările mele să le păziţi" (Iezechil 20, 19). „Să nu primeşti cuvînt deşert şi să nu te uneşti cu cel strîmb ca să fii mărturie nedreaptă asupra vreunui om" (A doua lege 19, 16—19). Iar Domnul nostru Iisus Hristos ne învaţă: „Aţi auzit că s-a zis celor de demult: Să nu juri strîmb, ci să ţii jurămîntul tău înaintea Domnului; iar eu vă zic vouă: să nu te juri nicidecum, nici pe cer că este tronul lui Dumnezeu, nici pe pămînt că este aşternutul picioarelor Lui, nici pe Ierusalim că e cetatea marelui Împărat, nici pe capul tău să nu te juri, că nu poţi face alb sau negru un fir de păr; ci să fie cuvîntul vostru: „Aşa? — aşa! şi Nu? — nu! căci ce este mai mult decît aceasta de la cel viclean (diavolul) este" (Matei 5, 34—37. Ce ne cere prin aceasta Domnul Iisus Hristos? Credinciosul e dator să spună numai adevărul curat, aşa încît niciodată să n-aibă trebuinţă să-şi întărească spusele sau faptele cu jurăminte.

Dar e desăvîrşit greşit, ca din aceste cuvinte, să scoatem învăţătura că orice jurămînt e oprit şi să ceri credincioşilor să refuze, să respingă jurămîntul ce i se cere. Sfinţii Apostoli şi Sfinţii Părinţi şi întreagă Biserica noastră au susţinut şi susţin că jurămîntul drept şi cerut de cei în drept să-l ceară nu este oprit, e datorie.

Era Joia Patimilor. După Cina cea de Taină, Mîntuitorul a fost prins tîlhăreşte şi tîrît să-l judece sinedriul (un fel de tribunal suprem la evrei). Sinedriul înainte de a pronunţa sentinţa de condamnare la moarte prin răstignire a ţinut să împlinească toate formele unei judecăţi: întrebări, martori, mincinoşi desigur, şi declaraţiile, mărturisirile „vinovatului". Preşedintele Sinedriului, arhiereul Caiafa, îi *cere Mîntuitorului să jure*, cînd zice: „Jură-te să ne spui nouă de eşti tu Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel viu". Mîntuitorul răspunde: „Tu zici!" Adică, după felul de vorbă evreesc, aceasta înseamnă: *„Jur, că eu sînt Fiul lui Dumnezeu cel viu, aşa cum tu zici"*. Aşadar, în faţa celui mai înalt for de judecată evreesc din acel timp, cînd i s-a pretins să mărturisească solemn, că El e Fiul lui Dumnezeu, *Domnul n-a refuzat jurămîntul; a jurat*. Este limpede deci că în cazuri grave şi nu oriunde şi în orice adunare, *jurămîntul drept, sincer, fără ascunzişuri nu e oprit*. Sfîntul Apostol Pavel, ca să citäm numai un caz, scrie Galatenilor: „Martor am pe Dumnezeu, că nu mint" (1, 20). E jurămînt. Dar nu aruncat la întîmplare, oricînd şi oriunde!

Se cuvine, aşadar, să luăm aminte la adevărul că limba, graiul nu ne-a fost dat să înşelăm pe semenii noştri, să-i minţim sau să jurăm împotriva lor, ci să ne împărtăşim cinstit gîndurile unii altora, să ne dăm sfaturi bune unii altora, să folosim acest minunat dar pe care îl avem numai şi numai spre zidirea cea dintre noi.

Gh. M.

Dragoste de mamă

Matei 15, 21—28

În casa Tamarei din Tarsonia era multă suferinţă, multă durere. O singură fiică avea această femeie şi de aproape 10 ani o boală grea, chinuitoare şi fără leac, chinuia copilul şi nici un leac sau doctorie nu-i ajutase.

Numai o minune o mai putea vindeca. Şi mama spera în această minune. Auzise de un oarecare Iisus, ce vindeca bolnavii, făcînd adevărate minuni, numai prin cuvîntul Său. Speranţa aceasta îi dădea tărie şi se ruga lui Dumnezeu să-l poată întîlni într-o zi.

Şi această zi veni. Iisus, împreună cu ucenicii Săi, ajunsese şi în acest sat din părţile Tirului şi Sidonului. Părăsise de puţine zile Ierusalimul, întristat de făţărnicia şi răutatea fariseilor şi saducheilor, care nici de data aceasta nu voiseră să creadă în adevărul spuselor Sale (Matei 15, 10-20).

Vestea sosirii lui Iisus în sat făcu pe oameni să iasă la răspîntii să vadă şi să audă pe Cel despre care se vorbea atîtea de la o vreme. Tamara auzi şi ea vestea. Îşi simţi inima bătînd şi o cuprinse fiori de teamă. Va putea oare să-i vindece copila? Va putea îndrăzni ea oare la minunea la care se gîndise pînă atunci? Ce leac ar putea oare să-i redea sănătatea copilei şi să o facă iar om? Rugă o vecină să rămînă cu fata şi, punîndu-şi un voal pe cap, ieşi din casă.

Iisus mergea îngîndurat şi deodată auzi un strigăt plin de durere: „Miluieşte-mă Doamne, fiul lui David. Fiica mea este chinuită rău de un demon".

Cuvintele îl tulburară şi-l făcu să privească în jurul Lui. Zări o femeie acoperită de un văl negru şi cu ochii în lacrimi. Îi înţelese zbuciumul şi durerea şi totuşi tăcu. Nepricepînd de ce nu-i răspunde, ucenicii se apropiară de El şi-i ziseră: „Învăţătorule, femeia aceasta te roagă să o ajuţi. Are un mare necaz dacă a îndrăznit să te cheme în ajutor. Doamne, nu o lăsa să strige în zadar în urma noastră".

Într-adevăr, Tamara, văzînd că Iisus nu-i răspunde, începu să strige din nou. Văzînd însă pe oamenii care erau cu Iisus stînd de vorbă cu El, înţelese că vorbeau despre ea şi tăcu, aşteptînd să audă răspunsul lui Iisus. Ceea ce auzi însă o făcu să se clatine: Tu eşti o străină, iar eu „sînt trimis mai ales către oile cele pierdute ale casei lui Israil".

Auzind acest răspuns, oamenii murmurară nedumeriţi. Li se părea că omul acesta nu ştie ce-i durerea. Ba, unele femei se apropiară de Tamara încercînd să o ia cu ele. Tamara se smulse însă din mîinile lor. Cuvintele lui Iisus o întristară, dar o făcură să înţeleagă că omul acesta putea să-i vindece fiica, altminteri nu i-ar fi vorbit aşa. Se apropie deci de El şi-i zise cu îndrăzneală: „Doamne, nu mă lăsa să mă întorc în casa durerii mele cu mîna goală. Copila mea este între viaţă şi moarte. Doamne ajută-mă".

Iisus privi din nou femeia din faţa Lui. N-o mai văzuse pînă atunci, dar ştia că ea crede cu toată puterea în El. O clipă fu gata să-i redea liniştea, dar o mai puse încă o dată la grea încercare: „Femeie nu se cuvine să iei pîinea copiilor şi să o dai cîinilor".

Cuvintele lui Iisus căzură grele, aspre. Oamenii începură iar să murmure şi ucenicii se priviră miraţi între ei, neştiind ce se întîmplă cu Învăţătorul lor. Niciodată nu se mai întîmplase aşa ceva. Numai Tamara rămase liniştită. Inima ei de mamă înţelesese tîlcul vorbelor lui Iisus. Ştia că de răspunsul ei, de răbdarea şi înţelepciunea ei de mamă depindea tămăduirea fiicei sale. Răspunse aşadar cu curaj:

„Da, Doamne, dar nu-i mai puţin adevărat că şi cîinii capătă sfărîmiturile de la masa stăpînilor lor. Ajută-mă, Doamne, te rog nu pentru mine, ci pentru fiica mea. Ştiu că poţi face acest lucru".

Se făcuse o linişte adîncă. Înşişi ucenicii priveau cu mirare la această femeie şi nu înţelegeau de unde atîta înţelepciune în vorbele ei. Numai o mamă s-ar fi purtat aşa cum s-a purtat ea. De aceea cînd îl auziră pe Iisus zicînd: „Femeie mare este credinţa ta, facă-se după cum voieşti. Du-te acasă, fiica ta s-a tămăduit din ceasul acesta" răsuflară uşuraţi.

Fără de margini este dragostea mamelor. Ea depăşeşte graniţele înţelegerii omeneşti şi înfrumuseţează acest sentiment pînă la desăvîrşire şi sfinţenie. Vor putea oare vreodată copiii să preţuiască cum se cuvine această dragoste!

Să ne preţuim deci mamele, să preţuim şi să cinstim părinţii. Să le stăm în ajutor, cînd este nevoie, cu toate ale noastre. Dacă trăiesc, să le ducem o floare ori un alt semn al dragostei noastre. Dacă nu mai sînt, să înălţăm la Cer cu fiecare prilej un gînd pios pentru sufletele lor.

Pr. *Ioan Spiru*

Una în credinţa strămbună

(Urmare din pag. 1)

teau sub jurisdicţia mitropoliei Sibiului iar ceilalţi sub jurisdicţia celei din Blaj.

Uniaţia de la 1700 n-a sfîşiat deci unitatea noastră de credinţă, ci ne-a împărţit numai din punct de vedere administrativ-bisericesc. În conştiinţa clerului, şi mai ales a credincioşilor din cele două Biserici ale credincioşilor români era limpede acest lucru şi pentru aceea atît în Adunarea din 1848 de pe Cîmpia Libertăţii de la Blaj, ca şi în marea adunare naţională din 1918, de la Alba Iulia, s-a exprimat dorinţa refacerii unităţii administrativ-bisericeşti, ceea ce în 1948 s-a putut realiza fără nici o zguduire sufletească.

Împlinindu-se în această toamnă 23 de ani de la Reîntregirea Bisericii noastre Ortodoxe din Transilvania, se cuvine să ne bucurăm mereu de acest măreţ act, căci, după cuvîntul Domnului, nimic nu este mai frumos şi, adăugăm noi, mai de folos ca atunci cînd credincioşii Bisericii noastre trăiesc şi muncesc împreună.

Pr. prof. S. Vlad

BIZANȚUL ȘI ROMÂNIA

Sub înaltul patronaj al Președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a fost întrunit la București, în zilele de 6—12 septembrie 1971, al XIV-lea Congres internațional de studii bizantine.

Primul congres de acest fel a avut loc tot la București, în 1924, prin grija marelui istoric român Nicolae Iorga, căruia i-a fost închinat congresul actual. Au fost prezenți peste 650 participanți, dintre care peste 400 veniți din aproape 30 de țări, fiind reprezentate Academiile și Institutele de istorie din Albania, Anglia, Austria, Belgia, Bulgaria, Chile, Danemarca, Elveția, Franța, Germania Democrată, Germania Federală, Grecia, Italia, Izrael, Jugoslavia, Portugalia, Republica Socialistă România, Siria, S.U.A., Turcia și U.R.S.S., reprezentate prin savanți de specialitate.

Astfel, prin amploarea sa, Congresul a fost un eveniment important pe planul istoriografiei internaționale, dovedind marele răsunet pe care l-a dobîndit în secolul al XX-lea studiul istoriei Bizantine. Și strămoșii noștri carpato-dunăreni au profitat de pe urma culturii și a civilizației bizantine, începînd cu stabilirea capitalei imperiului roman la Bizanț, numit apoi Constantinopol, în 330, prin Constantin cel Mare și pînă la căderea acelei cetăți sub turci, în 1453. Dar chiar și după aceea, potrivit cu constatările istoricului Nicolae Iorga, Țările Române au fost un „Bizanț după Bizanț".

Tematica bogată a Congresului a fost împărțită în patru secțiuni principale: 1. Societatea și viața intelectuală în sec. al XIV-lea; 2. Frontierele asiatice ale imperiului bizantin din sec. VII pînă în sec. XII; 3. Arta profană la Bizanț; și 4. Bizanțul și România. Fiecare temă a avut 4—5 referenți principali, urmînd apoi discuții asupra acestor referate, precum și comunicări pe marginea temelor, în număr de peste 270. Au mai fost și secții speciale de codicologie, paleografie, diplomatică, numismatică, arheologie, de artă și muzică bizantină.

Inaugurarea Congresului a avut loc în sala Ateneului Român, în ziua de 6 septembrie, cu care ocazie dl Manea Mănescu, vicepreședintele Consiliului de Stat, a citit Mesajul de salut al Președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. De față erau și reprezentanții Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian, Î. P. Sfințitul Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei și PP. SS. Episcopi-vicari Antim Tîrgovișteanu și Antonie Ploieșteanu, P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanu al Mitropoliei Olteniei și numeroși profesori de teologie și clerici. Din partea Institutului teologic ortodox din Sibiu au participat prof. M. Șesan și M. Păcurariu și lector I. Ică. Dintre aceștia prof. M. Șesan a luat cuvînt în plen la problema granițelor imperiului bizantin, apoi a ținut comunicarea: Isihasmul și limba poporului în Biserică, și a prezidat o grupă de discuții la tema a patra: Bizanțul și România.

Printre temele de interes religios merită să fie menționate cele privitoare la: Omiletica din vremea Paleologilor, Din exegeza Arhiepiscopului Teofilact al Ohridei, Mozaicurile de tip bizantin și Frescele de la variate biserici ortodoxe grecești, sîrbești, bulgare și române, Iconografia ortodoxă, Textele biblice paleobizantine, Despre viața intelectuală bizantină (păr. prof. I. G. Coman), Spiritualitatea isihastă, Imnografia bizantină, Literatura apocrifă bizantină, Muzica bisericească bizantină și psaltica, Scara Paradisului de Sf. Ioan Scărarul, Mănăstirea Neamțului și altele. Apoi la 9 septembrie, oaspeții au făcut o vizită la Tîrgoviște și la Curtea de Argeș, apreciind elogios ctitoria lui Neagoe Basarab din 1517 și Biserica Domnească, din sec. al XIV-lea.

Participanții au fost invitați și la recepția festivă oferită de Comitetul român de organizare al Congresului îndrumat de octogenarul bizantinist prof. V. Grecu, apoi de prof. M. Berza și Eug. Stănescu, în saloanele Hotelului Athenée Palace. Dl Președinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, a oferit participanților la Congres o mare recepție festivă în Palatul Președinției Consiliului de Miniștri.

Evenimentul a fost urmărit de presa zilnică și au fost publicate broșuri speciale cu referatele celor patru secțiuni, precum și rezumatele tuturor comunicărilor.

Istoricii străini și-au putut da astfel seama de dezvoltarea armonioasă a vieții culturale românești, care, fiind în actualitate socialistă, nu uită de valorile ancorate în popor din trecut. O preciza în Mesajul său, președintele Nicolae Ceaușescu, printre altele, astfel: „participarea dumneavoastră la congres dă posibilitate să cunoașteți mai bine poporul nostru, bogatele sale tradiții istorice progresiste și eforturile uriașe pe care le desfășoară în zilele noastre pentru făurirea unei înalte civilizații materiale și spirituale. Cercetarea istorică este în bună măsură și o știință a prezentului; istoria oferă concluzii și învățăminte despre marile procese ale dezvoltării societății, de-a lungul timpului, ... căci popoarele sînt făuritoarele istoriei. Studiul capitolului istoriei universale de care vă ocupați pune în evidență interdependența și legăturile strînse care au existat de-a lungul secolelor între popoarele care trăiesc pe aceste meleaguri ... și viața a ridicat întotdeauna în fața lor cu imperiozitate necesitatea de a conviețui pașnic ...".

Următorul Congres va avea loc în 1976 în Cipru.

Prof. *M. Șesan*

Informații

✦ Miercuri, 1 septembrie 1971, cu prilejul împlinirii unui an de la moartea fostului profesor și consilier patriarhal, Gh. Maior, în Catedrala mitropolitană din Sibiu s-a săvîrșit un parastas de către un sobor de preoți, în frunte cu P. C. vicar arpiepiscopesc Traian Belașcu.

Au fost de față Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, familia, foști elevi și o seamă de cunoscuți ai adormitului în Domnul, prot. Gh. Maior, a cărui personalitate a fost evocată de P. C. prot. S. Radu.

✦ În zilele de 3 și 5 septembrie 1971, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a vizitat parohiile de pe Valea Nirajului, prot. Tg. Mureș.

Astfel, sîmbătă 4 sept. a.c., Î. P. S. Sa a participat la vecernia săvîrșită de un sobor de preoți și diaconi în parohia Ivănești. Era de față și pastorul reformat N. Ady din Livezeni. La sfîrșitul slujbei au vorbit credincioșilor: C. pr. *T. Crișan*, parohul local, P. C. vicar *Traian Belașcu* și Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, care a împărtășit o seamă de învățături despre Biserică.

Duminică, 5 septembrie a.c., Înalt Prea Sfinția Sa, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, în frunte cu P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belașcu, P. C. prot. David Lazăr (Tg. Mureș) ș.a., a săvîrșit sfințirea bisericii din filia Poenița (prot. Tg. Mureș), precum și Sf. Liturghie arhierească, în cadrul căreia a fost hirotonit întru preot C. diacon A. Hard. La sfîrșitul slujbei au vorbit C. pr. *T. Crișan*, P. C. vicar *Traian Belașcu* și Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, care a insistat cu deosebire asupra rugăciunii și cîntării în comun de către credincioșii noștri în biserică.

Pentru lucrarea săvîrșită, C. pr. T. Crișan a fost distins cu treapta de iconom.

✦ Joi, 9 septembrie 1971, cunoscutul publicist francez, Michel P. Hamelet — autorul cărții de larg răsunet internațional: *„Nicolae Ceaușescu, biografie și texte selectate"*, apărută în editura Seghers din Paris și tradusă și tipărită recent și în limba română, a făcut o vizită și în orașul Sibiu, întîlnindu-se, la librăria „M. Eminescu", cu numeroși cititori.

Domnia Sa a luat cunoștință cu satisfacție, cu acest prilej, de cronica cărții menționate, apărută în „Telegraful Român", nr. 13—14 din 1 aprilie 1971, din care i s-a înmînat un exemplar.

✦ Zidită la începutul veacului nostru, avînd o poziție și dimensiuni demne de o adevărată catedrală, biserica din parohia Boian (prot. Mediaș), care a fost consolidată și îmbrăcată într-o frumoasă haină picturală, a fost sfințită, Duminică, 19 septembrie 1971, de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, înconjurat fiind de un sobor de preoți și diaconi, între care P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belașcu, P. C. prot. Petru Boeriu (Mediaș) ș.a.

În cadrul Sf. Liturghii arhierești care a urmat, au fost hirotoniți: R. Holom întru diacon, iar C. diacon D. Giurgiu întru preot.

Au vorbit credincioșilor: P. C. prof. Dr. *Ioan Zăgrean*, C. pr. *D. Olariu*, parohul local, precum și Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, care, pe înțelesul credincioșilor prezenți, a tîlcuit unele aspecte ale cinstirii Sf. Cruci în Biserica noastră.

A vorbit de asemenea pastorul evanghelic-luteran din localitate, *Kurt Fabricius*, care a subliniat relațiile frățești dintre credincioșii ortodocși și evanghelici-luterani din Boian.

Pentru strădania depusă, C. pr. D. Olariu a fost distins și hirotesit în treapta de iconom.

După 450 de ani

Neagoe Basarab și Învățăturile lui
către fiul său Theodosie

Un eveniment de seamă încrestăm pe răbojul zilelor noastre de astăzi și anume: Împlinirea a 450 de ani de la moartea marelui voievod-cărturar: Neagoe Basarab, domnul evlavios al Țării Românești, care ne-a lăsat primul monument al literaturii noastre *„Învățăturile către fiul său Theodosie"*, operă de sinteză a culturii și gîndirii noastre românești medievale, ca o moștenire culturală de o valoare negrăită. În studiul introductiv al noii ediții critice a Învățăturilor, apărută în editura Minerva la sfîrșitul anului trecut datorită echipei de cercetători: Dan Zamfirescu, G. Mihăilă și Florica Moisil, se precizează că Neagoe Basarab a domnit în Țara Românească între anii 1512—1521.

Cucernicul domn, trăind în tinerețe în preajma patriarhului Nifon, s-a simțit obligat să aducă osemintele acestuia în țară.

Fiind un domnitor cu adînci sentimente religioase și pașnice, Neagoe Basarab și-a închinat întreaga domnie binelui obștesc, sprijinirii Bisericii strămoșești și apărării păcii, fiind adeptul ideilor generoase și al conviețuirii pașnice între popoare.

Între locașurile sfinte înălțate de Neagoe Basarab amintim biserica Sfîntul Nifon de la Sfîntul Munte Athos, biserica ortodoxă română din Scheii Brașovului cu hramul Sf. Nicolae, Mitropolia din Tîrgoviște și a reparat și înzestrat cu daruri numeroase biserici și mănăstiri. Opera arhitectonică, respectiv capodopera măreață a lui Neagoe Basarab a fost și este însă Mănăstirea de la Curtea de Argeș, unde a și fost înmormîntat împreună cu familia sa.

Cunoscător al limbii slavone, cucernicul domn a scris în această limbă *Învățăturile către fiul său Theodosie, întîia mare carte a culturii românești* (cum o numește cunoscutul cercetător istoric Virgil Cândea) *de valoare europeană din epoca medievală.* Cartea cuprinde înțelepte sfaturi de educație voievodală, către fiul său Theodosie, într-un stil filozofic-științific, specific epocii feudale, privind comportarea la curte cu dregătorii, cu oamenii politici, cu diplomați, față de militari și justiție, față de slujitorii Bisericii strămoșești etc.

Cuviosul domnitor recomandă fiului său, mai întîi de toate, credință nestrămutată în Dumnezeu

(Continuare în pag. 4)

Din învățăturile Sf. Scripturi

— *„Învățați de la mine, că sînt blînd și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre" (Matei 11, 29).*

— *„Orice pom din roada lui se cunoaște; că nu se adună smochine din mărăcini, nici nu se culeg struguri din spini. Omul cel bun din vistieria cea bună a inimii sale scoate cele bune, iar omul cel rău din vistieria cea rea a inimii sale scoate cele rele. Căci din prisosința inimii grăiește gura lui. Ce mă chemați deci: Doamne, Doamne și nu faceți cele ce vă zic vouă?" (Luca 6, 44—46).*

—*„Toate ale voastre întru dragoste să se petreacă" (I Cor. 16, 14).*

Sfîntul şi Marele Mucenic Dimitrie

Venerarea sau cinstirea Sfinţilor este o practică pioasă a Bisericii noastre încă de la începutul ei. Această practică nu are ca scop numai să preamărească virtuţile alese, prin care aceştia s-au făcut bineplăcuţi lui Dumnezeu, şi, în final, pe însuşi Părintele ceresc cu al cărui har au fost întăriţi, ci Biserica ţinteşte, prin sărbătorirea lor, să înfăţişeze credincioşilor exemple de creştini ca şi ei, care, aici pe pămîut, au trăit o viaţă creştină adevărată, plină de virtuţi şi fapte bune, a căror pildă de vieţuire creştinească poate fi urmată cu deplină încredere de fiecare credincios.

Un asemenea exemplu este şi Sf. şi Marele Mucenic Dimitrie, care, prin credinţa sa vie şi nestrămutată în Dumnezeu, credinţă pecetluită cu moartea sa mucenicească, a devenit un prieten iubit al lui Hristos şi un model viu de trăire a învăţăturii Evangheliei.

Despre viaţa Sf. Mucenic Dimitrie tradiţia bisericească, consemnată în cărţile de cult şi în „Vieţile Sfinţilor", ne face cunoscut că el s-a născut şi a trăit în cetatea Tesalonic, din pămîntul Greciei de azi, pe vremea împăraţilor romani Diocleţian şi Maximian cunoscuţi ca prigonitori ai adepţilor Creştinismului.

Tatăl său era guvernator militar al cetăţii. Dimitrie, deci, provenea dintr-o familie aleasă, care a primit credinţa creştină.

În casa părintească a primit tînărul Dimitrie educaţia vremii aceleia, potrivit poziţiei sociale şi rangului ce avea să-l deţină ca urmaş al tatălui său în postul de guvernator. Şi tot în casa părintească a primit, de la părinţii lui, învăţătura creştină din care şi-a făurit crezul vieţii sale.

Cînd el însuşi a devenit guvernator al cetăţii Tesalonic, a dat prima dovadă creştină a lepădării de sine prin împărţirea averii sale săracilor. În această lăudabilă şi creştinească acţiune a fost ajutat de omul său de încredere, Lupus.

Această faptă, însă, n-a fost deloc pe placul împăratului Maximian, care, cînd a aflat că chiar un guvernator al lui s-a lepădat de religia oficială a imperiului roman din vremea aceea, şi a îmbrăţişat credinţa în Iisus Hristos, s-a mîniat foc şi a poruncit ca Dimitrie să fie aruncat în temniţă.

La scurtă vreme după aceasta, însuşi împăratul vizitează Tesalonicul şi, cu acest prilej, spre a se distra potrivit obiceiului de atunci, provocă pe tinerii cetăţii să aleagă pe unul din ei care să se lupte cu gladiatorul său favorit, numit Lie, care „întrecea pe toţi cei de vîrsta lui la mărimea trupului şi la vîrtute".

Un creştin, pe nume Nestor, dorind să înfrîngă trufia împăratului şi îngîmfarea gladiatorului, s-a dus la Sf. Dimitrie în temniţă şi i-a cerut să se roage pentru el ca să cîştige lupta cu Lie. Acesta i-a răspuns, după ce l-a binecuvîntat: „Pe Lie vei birui şi pentru Hristos vei mărturisi".

Şi, într-adevăr, Nestor a repurtat victoria pe arena de luptă asupra lui Lie, pe care l-a răpus. Pe împărat l-a întristat această victorie şi, cînd a aflat că Sf. Dimitrie l-a îndemnat pe Nestor să se lupte cu favoritul lui, s-a aprins de mînie şi a dat ordin ostaşilor să-l străpungă cu suliţele în închisoare, iar lui Nestor să i se taie capul.

Aşa şi-a sfîrşit viaţa pămîntească Sf. Dimitrie dobîndind cununa cea neveştejită a muceniciei. Trupul său a fost ridicat din temniţă şi a fost aşezat în raclă într-o biserică din Tesalonic ce i-a primit numele, unde, ne spune tradiţia Bisericii noastre, a făcut o mulţime de minuni. Sf. Dimitrie a fost supranumit şi „izvorîtorul de mir".

Biserica noastră ortodoxă, prin sărbătorirea şi cinstirea Sf. Mucenic Dimitrie, evidenţiază şi recomandă virtutea milosteniei, virtutea ajutorării aproapelui, după pilda Sfîntului Dimitrie care şi-a împărţit avutul său celor neajutoraţi, bolnavi sau înfometaţi. Nu trebuie uitat faptul că în vremea aceea averea era o condiţie esenţială pentru ca cineva să devină şi să se menţină în postul de guvernator.

Sărbătorind, în 26 octombrie pe Sf. Dimitrie, ne vom aminti, deci, de credinţa acestui urmaş vrednic al Mîntuitorului, de dragostea lui de oameni, străduindu-ne să fim şi noi credincioşi buni ai Bisericii şi vrednici fii ai Patriei noastre.

Sebastian Şebu

Momentul cel mai important al Sfintei Liturghii

(Urmare din pag. 1)

cum s-au împărtăşit şi Apostolii atunci. De aici rezultă că între ceea ce facem noi astăzi şi ceea ce El a făcut atunci, este cea mai strînsă legătură. Această strînsă legătură rezultă în mod neîndoielnic mai ales din partea următoare din rugăciunea anaforei, din *anamneză* (aducere aminte), de unde rezultă că aducîndu-ne aminte de toate cele pe care El le-a săvîrşit pentru mîntuirea noastră, ca şi de porunca mîntuitoare pe care ne-a dat-o, şi noi îi aducem Lui (adresîndu-ne către El în mod direct): „Ale Tale dintru ale Tale, Ţie-ţi aducem de toate şi pentru toate".

Acum urmează momentul cel mai culminant, aşadar cel mai important al Sf. Liturghii, anume rostirea *epiclezei* de către preot, sau a rugăciunii de chemare a Duhului Sfînt peste darurile de jertfă ce sînt puse înainte — pîinea şi vinul — spre a fi prefăcute în însuşi trupul şi sîngele Domnului. Iar ca o dovadă evidentă despre însemnătatea acestui moment, cu timpul s-a introdus în formularul Sfintelor Liturghii rostirea de trei ori de către preot a troparului ceasului al treilea: Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfîntul Tău Duh în ceasul al treilea..."

În Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur, epicleza e următoarea: „Încă aducem Ţie această slujbă duhovnicească şi fără de sînge, şi te chemăm, te rugăm şi cu umilinţă la Tine cădem: Trimite Duhul Tău cel Sfînt peste noi şi peste aceste Daruri ce sînt puse înainte. Şi fă, adică, pîinea aceasta, cinstit Trupul Hristosului Tău. Iar ceea ce este în potirul acesta, cinstit Sîngele Hristosului Tău. Prefăcîndu-le cu Duhul Tău cel Sfînt". Legătura organică a epiclezei cu partea anterioară din rugăciunea anaforei, ca şi caracterul ei de rugăciune sfinţitoare a darurilor sînt mai presus de orice îndoială şi aceasta din urmă cu atît mai mult, cu cît preotul însoţeşte rostirea epiclezei de binecuvîntarea darurilor de trei ori.

De aici rezultă că momentul cel mai important al Sf. Liturghii este acela în care se rosteşte de către preot rugăciunea epiclezei, însoţită de binecuvîntarea darurilor, moment în care, la chemarea preotului, Duhul Sfînt se pogoară peste cinstitele daruri, prefăcîndu-le în însuşi trupul şi sîngele Domnului. Acest adevăr apare şi mai evident, dacă ne gîndim la scopul Sf. Liturghii. Precum ne învaţă marele teolog din veacul al XIV-lea, Nicolae Cabasila, dacă scopul cel dintîi al Sf. Liturghii este sfinţirea darurilor — sfinţire care se face prin rostirea epiclezei şi binecuvîntarea darurilor de către preot — atunci momentul în care se săvîrşeşte această sfinţire sau prefacere devine punctul de gravitaţie spre care se îndreaptă toate rugăciunile şi actele liturgice premergătoare acestei sfinţiri, aşadar el este momentul cel mai important al Sf. Liturghii. Partea Sf. Liturghii care urmează după epicleză şi îndeosebi împărtăşirea credincioşilor cu Sf. Trup şi Sînge al Domnului — pe care Nicolae Cabasila îl numeşte scopul final al Sfintei Liturghii — e consecinţa sau urmarea firească a aducerii jertfei.

Toate Liturghiile Bisericilor răsăritene (Ortodoxe sau Vechi-Orientale) păstrează cu veneraţie tradiţia dogmatică şi liturgică a Bisericii celei una şi nedespărţite din primele cinci veacuri creştine, avînd în cuprinsul Liturghiilor lor rugăciunea epiclezei la locul de frunte, iar formularea acestei rugăciuni în toate aceste Liturghii nu lasă nici o îndoială asupra caracterului de rugăciune sfinţitoare pe care-l are epicleza.

Aşadar, momentul cel mai important al Sfintei Liturghii e acela în care preotul rosteşte în taină rugăciunea epiclezei, care e propriu-zis rugăciunea prin care se aduce jertfa euharistică, binecuvîntînd de trei ori cinstitele daruri. Ca o ţinută în deplină concordanţă cu sfinţenia acestui moment, credincioşii Bisericii noastre obişnuiesc din vremuri străvechi să îngenuncheze, în timp ce strana cîntă: „Pe Tine te lăudăm..." Totodată, în unele biserici momentul sfinţirii darurilor e semnalat printr-un sunet de clopoţel în sf. altar.

Ca o datorie sfîntă pentru toţi credincioşii noştri, se cuvine ca în acest moment fiecare să se gîndească din toate puterile sufletului său la cutremurătoarea jertfă care se săvîrşeşte pe sf. masă şi să o însoţească cu o jertfă duhovnicească personală: smerenie şi dăruire totală lui Dumnezeu.

I. Zăgrean

Neagoe Basarab şi ...

(Urmare din pag. 3)

şi să respecte poruncile Lui, adresîndu-i-se în modul următor:

„Iubitu mieu fiiu, mai înainte de toate să cade să cinsteşti şi să lauzi neîncetat pre Dumnezeu cel mare şi bun şi milostiv şi ziditorul nostru cel înţelept şi zioa şi noaptea şi în tot ceasul şi în tot locul. Şi să foarte cuvine să-l slăveşti şi să-l măreşti neîncetat, cu glas necurmat şi cu cîntări nepărăsite, ca pre cela ce ne-au făcut şi ne-au scos din întuneric la lumină şi den nefiinţă în fiinţă..." (Partea întîi). Apoi în partea a doua:

„Fătul mieu Theodosie voao cinstiţilor şi dulcilor miei domni, care veţi fi în urma noastră domni şi buruitori ţării aceştiia, aşijderea şi dumneavoastră, iubiţi miei boiari, aşa vă învăţ: întîiu să cinstiţi cinstitele şi sfintele icoane, pentru că icoanele cu adevărat sînt semnul şi chipul Domnului nostru Iisus Hristos şi pecetea lui. Deci de va iubi omul chipul Dumnezeului nostru şi va cinsti semnul şi pecetea lui cu toată inima, şi Dumnezeu încă va iubi sufletul lui, şi cu toată inima să va îndulci (pururea) de Domnul nostru. O, iubitul mieu fiu, cît este de bine a lăcui omul tot cu Dumnezeu şi a petrece cu dînsul şi a fi cu el în veci!..."

În continuare Neagoe în spiritul preceptelor educaţiei medievale dă fiului său numeroase exemple din cartea regilor, ca de exemplu cum Elie a fost pedepsit de Dumnezeu fiindcă nu-şi crescuse copiii în frica Lui, cum înţeleptul Solomon şi-a pierdut iubirea lui Dumnezeu pentru îngăduirea idolilor. Iar cînd aminteşte de relaţiile cu puterile străine Neagoe Basarab accentuează:

„Aşa şi voi fraţilor de veţi vedea vreun vrăjmaş păgîn că vine cu oşti mari asupra voastră, nu vă împotriviţi lor, ci le daţi avuţie să mănînce, ca să se părăsească de voi. De veţi vedea însă că nu vor să se învoiască, luaţi pre Dumnezeu într-ajutor şi nu vă temeţi de mulţimea lor, oricît de mulţi ar fi. Căci mai bine moartea cu cinste decît viaţă fără de cinste..."

Interesante sînt relaţiile bunului domn Neagoe cu autorităţile oraşului Sibiu, care reies pregnant din corespondenţa purtată pe teme diferite, relaţii scoase în relief de cei trei autori menţionaţi. Aşa de pildă scrisoarea nedatată trimisă de domn forurilor sibiene prin care intervine pentru eliberarea unei persoane care a fost reţinută în legătură cu datoriile lui Bogdan din Rîmnic, „omul domniei mele".

Chiar Despina doamna, soţia lui Neagoe, a murit de ciumă la Sibiu în ziua de 30 ianuarie 1554, iar trupul ei a fost adus la Curtea de Argeş şi înmormîntat lîngă cel al lui Neagoe.

Ea s-a călugărit după moartea lui Neagoe şi a fiului ei Theodosie şi a mai trăit peste 30 de ani.

Frumoase şi pline de conţinut sînt de asemenea cuvintele lui Neagoe adresate fiului său înainte de a muri: *„Fiule, primeşte învăţătura tătîne-tău şi ascultă sfatul mîni-ta, ca să trăieşti în veci, precum zice Solomon"*... Înţelepte sfaturi şi îndemnuri sănătoase de părinte către fiii săi.

Incontestabil, noua ediţie a celor trei eruditi specialişti umple un gol însemnat în literatura noastră şi dezleagă definitiv enigma paternităţii Învăţăturilor lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie, învăţături în care găsim multă lumină sufletească şi noi toţi cei ce zăbovim cu atenţie asupra lor.

N. D. Găvozdea

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu 44206

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 1 noiembrie 1971 Nr. 41—42

Telegraful Român

Biblioteca Orășenească
„Ștefan Gheorghiu"
Str. Bari iu 5 SIBIU

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credința noastră

23. Cinstirea Sfinților

Întrucît Sfînt este Dumnezeu, sfințenia este ținta vieții fiecărui credincios. Așa ne cheamă Mîntuitorul: „Fiți desăvîrșiți precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvîrșit este" (Matei 5, 48). Așa ne cheamă Sf. Apostol Pavel: Să ne străduim să ajungem „la statura de bărbat desăvîrșit, la măsura vîrstei plinătății lui Hristos", avînd în față ca țintă, ca pildă de urmat, pe Iisus Hristos, desăvîrșirea lui Iisus Hristos (Efeseni 4, 13—15; Filipeni 3, 14).

Prin botez fiecare creștin este „sfînt", adică e curățit de păcatul strămoșesc (și de alte păcate, dacă se botează cînd e în vîrstă) și e „îmbrăcat în Hristos" (Galateni 3, 27). Hristos sălășluiește într-însul. Acesta este darul pe care-l primim de la Hristos. Darul acesta însă trebuie să-l facem roditor printr-o viață sfîntă, prin strădania necontenită de a înfrînge ispitele păcatului și de a săvîrși binele, de a urma lui Hristos. De aceea Sf. Apostol Pavel aseamănă viața creștinului cu o alergare necontenită către ținta desăvîrșirii, ținta sfințeniei care este Hristos (Filipeni 3, 12—14). Viața noastră este deci vremea alergării spre ținta sfințeniei. De aceea niciodată nu putem spune că am ajuns la această țintă, ci numai că alergăm spre ea. Căci cîtă vreme trăim pe pămînt, ne „luptăm" și sîntem mereu în primejdie de a cădea. Ca în orice luptă sînt biruințe și înfrîngeri, înălțări și căderi. De aceea Sf. Apostol Pavel atrage luarea aminte zicînd: „Cel ce stă să bage de seamă să nu cadă" (I Corinteni 10, 12).

De aceea Biserica nu proclamă pe nimeni sfînt atîta vreme cît el este în viață, ci numai după ce a trecut pragul acestei vieți și s-a înălțat întru mărirea lui Iisus Hristos. Proclamarea Sfinților se face de Biserică pe temeiul sfințeniei vieții celui adormit în Domnul. Se cercetează întreaga viață a celui adormit, se aduc mărturii despre cinstirea de care s-a bucurat, pentru vrednicia lui, despre cinstirea ce i se acordă de către fiii Bisericii după moartea lui, adică influența bună, sfințitoare ce o are ca pildă de sfințenie asupra credincioșilor și așa Sfîntul Sinod îl proclamă și îl așează în ceata Sfinților. Sînt Sfinți mari, pe care-i cinstește întreaga Biserică; sînt Sfinți cinstiți în o Biserică, sau în o parte a Bisericii. Spre ex.: Sfinții Nicolae, Gheorghe, Dumitru ș.a. sînt cinstiți în Biserica întreagă; Sfinții români sînt cinstiți de Biserica Ortodoxă Română, Sfinții ardeleni sînt cinstiți în Transilvania etc.

Cu toate acestea nu toți cei ce au trăit viață de sfințenie au fost proclamați de Biserică drept sfinți. De ce? — Pentru că unii dintre ei au săvîrșit cele bune, au urmat lui Hristos, în ascuns, adică în inima lor, în sufletele lor, au ajutat pe semenii lor întru smerenie, adică așa ca să nu se cunoască și de alții binele pe care l-au săvîrșit, ci să-l știe numai Dumnezeu, iar Dumnezeu, Cel ce vede și cele dinăuntru ale noastre, îi ferește, îi ascunde de lauda oamenilor, ca să-i descopere tuturor la judecata din urmă. Ei înșiși — în viața lor smerită — nu vor să fie socotiți de nimeni ca sfinți, pentru că oricît bine ar face, ei tot nevrednici se socotesc. De altfel așa sînt toți sfinții: puritatea (sfințenia) lor revărsată în iubire nemărginită se îmbracă în haina smereniei.

De aceea pe lîngă Sfinții înscriși în Calendar, care au fost cunoscuți de Dumnezeu, de Biserică, Biserica — în Duminica tuturor Sfinților (prima Duminică după Rusalii) — cinstește pe toți Sfinții, deci și pe Sfinții necunoscuți nouă, dar cunoscuți lui Dumnezeu.

Fiecare Sfînt este în felul lui. Unii au avut o viață aspră în pustie, alții au trăit în lume, unii au fost milostivi, alții au fost „dascăli" ai Bisericii. Unii au luptat pentru dreptate, înfruntînd pe împărații tirani, pe asupritorii celor mulți și săraci etc. Orice credincios, orice slujitor al altarului, are deschisă calea sfințeniei, căci Mîntuitorul dorește ca toți să devină Sfinți, adică să ajungă la asemănarea cu El, să-L „întrupeze" pe El cît mai deplin. Atîrnă numai de rîvna fiecăruia, de felul cum conlucrează cu Hristos. Cu Sfinții împreună sînt sfinții îngeri.

Sfinții sînt frații noștri, *care, datorită vredniciei lor, au fost înălțați la dreapta Domnului Hristos, întru mărirea cea veșnică. În ei se împlinesc cuvintele Mîntuitorului despre Sfinții Apostoli: „Mărirea pe care tu (Părinte) mi-ai dat-o, le-am dat-o lor" (Ioan 17, 22). Fiind frații noștri, care cunosc ispitele duhovnicești și care ne iubesc cu iubire frățească în Hristos-Domnul, ei se roagă pentru noi lui Hristos și ne ajută în toate nevoile și cererile noastre. De aceea și noi îndrăznim să ne rugăm lor, ca ei să mijlocească de la Dumnezeu iertare de păcate, potolirea patimilor, tămăduirea, întărirea în încercări, stăruință în bine, adică tot ceea ce e de trebuință pentru ca viața noastră să fie după voia lui Dumnezeu, după Evanghelia lui Iisus Hristos. Așa se împlinește porunca: rugați-vă unul pentru altul" (Iacov 5, 16). Fiecare credincios ca mădular al Bisericii, trebuie să se roage nu numai pentru sine, ci și pentru alții. Cu atît mai mult Sfinții se roagă pentru noi Domnului și rugăciunea lor o ascultă Domnul, căci ei sînt „prietenii" Lui (Ioan 15, 14; Efeseni 2, 19; Iacob 2, 23) și — cum scrie Sf. Apostol Iacov (5, 16) — „mult poate rugăciunea dreptului".*

Pentru noi însă, Sfinții nu sînt numai rugători, ci și model pildă de urmat. *Căci zice cineva: Cum aș putea să ajung la asemănare cu Hristos? Răspunsul este: Privește la felul cum s-au nevoit Sfinții, urmează pilda Sfinților, care au fost oameni ca și noi, și așa vei păși pe urmele lui Hristos. Este ceea ce scrie Sf. Apostol Pavel: „Fiți următori mie, precum și eu sînt al lui Hristos" (I Cor. 11, 1); „Fiți împreună următori mie... și uitați-vă la cei ce umblă așa cum ne aveți pildă pe noi" (Filipeni 3, 17); „Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, care v-au grăit cuvîntul lui Dumnezeu, și le urmați credința" (Evrei 13, 7). Toți sîntem chemați la sfințenie și toți putem să ne înălțăm pe treptele sfințeniei, dacă la harul lui Dumnezeu adăugăm osteneala noastră de zi cu zi și clipă de clipă. De la Sfinți învățăm cum să ne rugăm, cum să iubim pe om, cum să ne iubim Biserica și Patria, cum să biruim ispitele, cum să ne smerim și să cucerim virtuțile etc.*

E firesc dar, ca — privind la viața Sfinților și la mărirea de care se bucură în ceruri — să cinstim pe toți Sfinții, cunoscuți și necunoscuți, căci în ei sălășluiește Hristos și cinstea ce se dă Sfinților, se dă lui Hristos. De aceea cel ce cinstește pe Sfinți, cinstește pe Hristos și cel ce nu cinstește pe Sfinți, nu cinstește nici pe Hristos.

Însă cinstirea ce se dă Sfinților nu e tot una cu preamărirea ce se aduce Domnului. Lui Dumnezeu (Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt) îi aducem adorare, *dăruirea întregii noastre ființe (căci de El atîrnă existența și viața noastră). Sfinților le aducem* cinstire, *pentru că ei sînt slujitorii Domnului, „prietenii Lui". Maicii Domnului îi aducem* preacinstire, *pentru că între Sfinți ea strălucește — ca Maică a lui Iisus — cu o mărire deosebită.*

(Continuare în pag. 2)

„Eu te-am sădit viță roditoare"

(Ieremia 2, 21)

S-a spus, și pe drept cuvînt, că natura ne dă și ea adesea o seamă de învățăminte folositoare pentru viața noastră sufletească și trupească.

În ceea ce privește cumpătarea, spre exemplu, un animal de pildă, niciodată nu bea sau mănîncă mai mult decît îi trebuie, ceea ce omul nu respectă totdeauna. În ce privește hărnicia și simțul ordinei, furnicile și albinele ne dau un exemplu cum nu se poate mai grăitor, ceea ce întărește și Sfînta Scriptură cînd zice: „Du-te, leneșule, la furnică și vezi munca ei și prinde minte. Ea, care nu are nici mai mare peste ea, nici îndrumător, nici sfătuitor, își pregătește decuvară hrana ei și își strînge la seceriș mîncare. Sau mergi la albină și vezi cît e de harnică și ce lucrare iscusită săvîrșește" (Pilde 6, 6—8). În privința fidelității soților, a devotamentului, sau a răspunderii materne și paterne, în lumea animalelor și a păsărilor găsim exemple în fața cărora noi, ființe înzestrate de Dumnezeu cu minte, cu rațiune, nu putem decît să roșim. Se cunosc cazuri cînd mama și-a urmărit puiul prins de vînător pînă la casa acestuia, unde l-a hrănit, sau păsări care sînt gata să se jertfească pe ele înșiile pentru a-și salva puii, sau cum este cloșca de pildă, ca să luăm un exemplu mai cunoscut, care nu cunoaște odihna cît este ziua de mare, alergînd cînd într-o parte, cînd în alta, mai ales atunci cînd unele gospodine îi mai dau în grijă și pui de rață.

Dar nu numai în lumea animalelor, ci și în lumea plantelor găsim asemenea semnificative exemple. Iată, sîntem trecuți de miezul toamnei, care a fost binecuvîntată de Cel Atotputernic cu roade bogate, răsplătind din plin sudoarea harnicilor lucrători ai ogoarelor noastre. Binecuvîntate au fost și livezile Patriei și contemplînd un măr încărcat cu fructe, gata să-și jertfească crengile din pricina greutății roadelor, avem în față nu numai un desfătător tablou, ci și un exemplu demn de urmat și de noi, în ce privește modul în care trebuie să ne educăm viața.

Așa se face că Sf. Scriptură nu este zgîrcită în privința folosirii sau valorificării acestor fapte din viața naturii, pentru ca noi, cei ce purtăm chipul lui Dumnezeu, să ne înțelegem cît mai bine rostul pe care îl avem în această lume. Un asemenea exemplu ne este pus înaintea ochilor de Părintele nostru ceresc prin gura profetului Ieremia, cînd zice: *„Eu te-am sădit viță roditoare"* (2, 21), de soi bun adică, selecționată, avînd toate condițiile de a produce cît mai mult. Existența noastră pe acest pămînt, așadar, nu este un joc al întîmplării, ci, asemenea unei vii menite să dea roadă bogată celor ce au sădit-o, au îngrijit-o și și-au pus toată nădejdea în ea, la fel și noi am fost ziditi cu un scop precis și anume nu acela de a ne irosi în van viața, asemenea unui pom neroditor, pe care stăpînul îl taie și-l aruncă în foc, ci acela de a crește permanent sufletește, duhovnicește, de a ne încărca pomul vieții cu cît mai multe fructe ale faptelor bune, ale muncii ziditoare, ale creațiilor înalte și frumoase, ale păcii și omeniei.

Sf. Scriptură vine și cu alte imagini lămuritoare pe marginea textului proorocului Ieremia. Astfel, despre cel ce cugetă ziua și noaptea la poruncile Domnului, străduindu-se să le și plinească, Psalmistul zice: „În toate cîte face are spor și este ca un pom sădit pe malul unor ape, care-și dă roadele la vreme" (Ps. 1, 3). Un ase-

(Continuare în pag. 2)

23. Cinstirea Sfinților

(Urmare din pag. 1)

Preacinstirea *Maicii Domnului își are temeiul în Sfînta Scriptură, în însuși cuvîntul lui Dumnezeu. Dumnezeu făgăduiește că prin o „femeie" deosebită va veni Mîntuitorul (Geneză 3, 15). Cum va fi „femeia" o spun tot mai lămurit proorocii Vechiului Testament: 1. Ea va fi „fecioară . . . (care) va naște fiu și va chema numele lui Emanuil (Dumnezeu cu noi)", adică ea va naște pe Fiul lui Dumnezeu (Isaia 7, 14). 2. Ea e asemănată cu „rugul de foc" pe care l-a văzut Moisi și care „era tot un foc și nu se mistuia", încît locul acela e numit „pămînt sfînt" (Ieșire 3, 2—5). Așa și Fecioara Maria, în care s-a sălășluit „focul dumnezeirii". 3. E asemănată cu ușa cea dinspre răsărit a templului, prin care va trece Domnul „și va rămîne închisă" (Ezechil 44, 2). Așa Domnul s-a născut din Fecioara Maria și ea a rămas fecioară. 4. Proorocul Ieremia (31, 23) o agrăiește: „Domnul să te binecuvinteze locaș al neprihănirii". 5. Iar împăratul și proorocul David o arată ca „Împărăteasa, (care) stă de-a dreapta" Domnului. (Ps. 45, 10 sau 44, 11).*

Toate acestea s-au împlinit în Noul Testament. Tradiția Bisericii spune că Maria s-a născut din drepții Ioachim și Ana și a crescut în templu de la vîrsta de 3 ani, în rugăciune, muncă, sfințenie. A fost logodită cu dreptul Iosif, ca acesta — bătrîn fiind — să ocrotească pe fecioara dăruită Domnului. Sf. Evanghelist Luca ne spune cum îngerul s-a arătat Fecioarei Maria și a zis: „Bucură-te cea plină de dar, Domnul este cu tine. Binecuvîntată ești tu între femei". Îngerul i-a vestit: „Duhul Sfînt se va coborî peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri" și prin puterea dumnezeiască ea va naște pe „Fiul celui Preaînalt", care se va chema „Fiul lui Dumnezeu", și „numele lui Iisus", adică Mîntuitorul (Luca 1, 27—38). Iar Fecioara Maria, primind cu supunere să înfăptuiască voia Domnului („Iată roaba Domnului sînt. Fie mie după cuvîntul tău" Luca 1, 38), a alergat la Elisabeta, care „umplîndu-se de Duhul Sfînt . . . a strigat cu glas mare: „Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău. *Și de unde mie și această (cinste) ca să vină la mine Maica Domnului meu . . .* Și fericită este aceea care a crezut că se vor împlini cele spuse ei de la Domnul" *(Luca 1, 39, 45). „Și a zis Maria: Mărește suflete al meu pe Domnul și duhul meu s-a bucurat de Dumnezeu Mîntuitorul meu. Că a căutat spre smerenia roabei sale, că* iată de acum mă vor ferici toate neamurile. *Că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic și sfînt este numele Lui și mila Lui din neam în neam spre cei ce se tem de El" (Luca 46, 50).*

Aceste cuvinte s-au împlinit întocmai: Fecioara Maria, Maica Sfîntă a lui Iisus, Fiul lui Dumnezeu întrupat, este binecuvîntată și fericită cu adevărat și pe ea o fericesc credincioșii din toate neamurile. Ea este „mai cinstită decît Heruvimii și mai mărită fără de asemănare decît Serafimii". Căci ea a născut prin lucrarea Duhului Sfînt și a crescut pe Fiul cel unul născut din Tatăl. Ea l-a adus la templu în „casa Tatălui" celui din ceruri, iar Iisus era supus mamei Sale (Luca 2). Datorită rugăciunii ei, Iisus a făcut prima minune la nunta din Cana Galileii (Ioan 2, 5—11). Ea l-a urmat pe drumul Golgotei, cînd prin inima ei a trecut sabia durerii (Luca 2, 35), și Iisus — pe cruce fiind — a încredințat Sfîntului Apostol Ioan pe Maica Lui (Ioan 19, 25—27). Ei i s-a arătat Iisus după Înviere. Ea a fost împreună cu ucenicii la Înălțarea la cer a Domnului și după aceea a stat cu ucenicii (F. Ap. 1, 14) și a fost sub îngrijirea Sf. Apostol Ioan pînă cînd a adormit în Domnul.

Biserica o fericește ca pururea Fecioară și Maică a Domnului. Pururea Fecioară, pentru că fecioară a fost înainte de a naște pe Iisus, fecioară a rămas în naștere și după naștere, căci Cel ce s-a născut dintrînsa s-a născut de la Dumnezeu. Și „la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputință" (Luca 1, 37), căci Dumnezeu are putere să lucreze peste rînduielile firii. Ea este Maica Domnului și de aceea mai cinstită decît Sfinții și decît îngerii.

Fiind aleasă de Dumnezeu ca o Fecioară neprihănită, ea este Pururea Fecioară și Maica Domnului. De aceea Iisus Hristos a înălțat-o de-a dreapta Lui ca pe o împărăteasă a cerului. Este ceea ce spune Psalmistul: „Împărăteasa stă la dreapta Ta, împodobită în haină aurită" (Ps. 44, 11). Ea este „învăluită în soare, cu luna la picioare și o cunună de douăsprezece stele pe cap" (Apoc. 12, 1), adică e învăluită în lumina lui Hristos, care e „soarele dreptății", cununa ei fiind cei 12 apostoli și prin rugăciunile ei către Domnul ne îmbrățișează pe toți ca o Maică iubitoare.

Pentru această mărire deosebită, pe care a primit-o de la Dumnezeu, Biserica noastră, credincioșii noștri îi acordă preacinstire *(supravenerare). Fiind Maica lui Iisus, ea este și mama noastră a tuturor. De aceea ne rugăm ei ca prin rugăciunile ei de mamă către Fiul ei, Iisus Hristos să ne mîntuiască și să ne ajute în toate împrejurările vieții.*

De aceea ne rugăm: „Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te ceea ce ești cu dar dăruită, Domnul este cu tine. Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău că ai născut pe Mîntuitorul sufletelor noastre". Prea Sfîntă Născătoare de Dumnezeu roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.

Toți Sfinții rugați-vă lui Dumnezeu pentru noi.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Intîlnire a ierarhilor din Mitropoliile Ardealului și Banatului

Vineri, 10 septembrie 1971, ierarhii din Mitropoliile Ardealului și Banatului s-au întîlnit la Timișoara spre a discuta probleme de interes comun. Au fost prezenți Înalt Prea Sfințiții Mitropoliți Nicolae al Ardealului și Nicolae al Banatului, Prea Sfințiții Episcopi Teofil al Clujului și Vasile al Oradiei. Prea Sfințitul Episcop Teoctist al Aradului, aflat în străinătate spre a împlini o încredințare primită din partea conducerii Bisericii, a fost reprezentat de P. C. părinte Petru Sălăgeanu, consilier administrativ-bisericesc al eparhiei Aradului, iar Prea Sfințitul Episcop-vicar Visarion Rășinăreanu și-a scuzat absența fiind bolnav. Au mai fost de față P. C. părinte Dr. Ioan Petreuță și P. C. diacon Gruia Ignea, consilier administrativ-bisericesc, respectiv secretar, la eparhia Timișoarei și Caransebeșului.

La ședința care s-a desfășurat sub președinția Înalt Prea Sfințitului Nicolae al Banatului, în calitate de gazdă, participanții au procedat la o evaluare amănunțită a ecourilor și rezultatelor recentei vizite întreprinse de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian în diecezele Clujului și Oradiei. Informările Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Ardealului, ale Prea Sfințiților Episcopi Teofil și Vasile s-au referit la itinerariul Întîistătătorului Bisericii, la îndrumările date ierarhilor, preoților și credincioșilor, la întîlnirile avute cu reprezentanții clerici și mireni ai celor două Eparhii, cu reprezentanții altor culte religioase, precum și la modul în care ortodocșii români din Transilvania și-au exprimat hotărîrea de a păstra unitatea bisericească, de a contribui solidari la prosperarea continuă a națiunii, de a-și aduce aportul la cauza progresului și păcii în lume.

Ordinea de zi a mai cuprins trecerea în revistă a modului cum s-au îndeplinit recomandările Prea Fericitului Patriarh Justinian privind desăvîrșirea Reîntregirii Bisericii noastre, la preîntîmpinarea oricăror acțiuni prozelitiste și unele chestiuni curente legate de formarea noilor preoți în Seminariile teologice din Cluj, Caransebeș și Curtea de Argeș, în Institutul teologic universitar din Sibiu.

Spre a da expresie simțămintelor lor, participanții au decis trimiterea de telegrame omagiale Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian și dlui prof. Dumitru Dogaru, Președintele Departamentului Cultelor. Cea dintîi glăsuiește: „Întruniți spre a discuta probleme de interes comun, ierarhii mitropoliilor Ardealului și Banatului își îndreaptă cu recunoștință gîndul spre Întîistătătorul Bisericii pentru neobositele strădanii ce depune în vederea

(Continuare în pag. 4)

„Eu te-am sădit viță roditoare"

(Urmare din pag. 1)

menea pom în Vechiul Testament a fost Iosif, fiul lui Iacob, care, deși vîndut de frații săi ca rob, nu se răzbună pe ei și care — datorită priceperii sale, cinstei și curăției vieții sale trupești și sufletești, cît și ajutorului lui Dumnezeu, căci „Domnul era cu Iosif" (Facere 39, 2) — ajunge la mare dregătorie în țara Egiptului. În același timp însă în urma cumințeniei sau frumuseții vieții sale — căci, precum știm, între altele Iosif a preferat să fie întemnițat decît să dea ascultare ademenirilor la păcat ale soției stăpînului său — Sfînta Scriptură îl numește „ramură de pom roditor, ramură de pom roditor lîngă izvor" (Fac. 49, 22).

Obligativitatea de a ne face viața roditoare, în Noul Testament ne este poruncită în chip direct de către Mîntuitorul, cînd zice: „V-am pus să mergeți și roadă să aduceți și roada voastră să rămînă" (Ioan 15, 16), sau cum spune Sf. Apostol Pavel: „Frații mei, ați fost chemați să aduceți roadă" (Romani 7, 4).

Aceste roade sînt de multe feluri. Astfel sînt roade ale gîndului, izvorîte din frică de Dumnezeu, din preocupările noastre sănătoase, gînduri de pace, de dragoste frățească, de dragoste de țară și de muncă, cu un cuvînt să veghem ca în laboratorul minții noastre să se prepare și să emane cît mai multe gînduri bune, idealuri înalte, luminoase, bine știind că izvorul faptei este gîndul.

În strînsă legătură cu roadele gîndului stau roadele graiului sau ale limbii, atunci cînd limba noastră este controlată, strunită, nerostind decît ceea ce este „spre zidirea cea dintre noi", cum ne învață Apostolul, numai ceea ce este cuviincios etc.

Roadele la care se referă în chip special învățătura Domnului și care, desigur, nu pot fi despărțite de cele de mai sus, sînt roadele faptei concrete, orice lucru bun adică pe care îl putem face și sîntem obligați să-l facem. Despre unele din ele ne vorbește și Sf. Apostol Pavel, cînd spune că „roada duhului", adică ale unei conștiințe treze, luminate, „este dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blîndețele, înfrînarea poftelor" (Galateni 5, 22—23).

De fapt, dacă ar fi să cuprindem în puține cuvinte toată învățătura noastră creștinească ortodoxă, din Sf. Scriptură și Sf. Tradiție, putem spune că această învățătură este pe de-a rîndul îndemn la lucru bun, la faptă de zidire. Și cu adevărat, nu există ceva mai înălțător, mai folositor, nouă personal și celor din jurul nostru, decît a lucra în orice împrejurare, cu fiecare prilej, cele bune.

Pe marginea acestor gînduri este necesar să mai reținem încă două lucruri.

Primul este acela că, așa după cum fructele unui pom, ale unei vițe, ca să ajungă la maturitate, să fie folosite cu deplină mulțumire, au nevoie pe lîngă sevă și de lumina și căldura soarelui, la fel și noi, pentru a aduce roade cu adevărat mîntuitoare, care să tragă în cîntarul Dreptului Judecător, cînd ne vom prezenta cu toții în fața Lui, avem nevoie de lumina și puterea harului Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Ne-o spune chiar El, cînd zice: „Eu sînt butucul viței, iar voi mlădițele; cel ce rămîne întru mine și eu întru el acela aduce roadă multă" (Ioan 15, 5).

Al doilea lucru este acela, că pe Iisus Hristos-Domnul nu-l cunoaștem în chip drept și ziditor și nu ne împărtășim de luminile Sale, de harul Său decît în Biserica Sa cea una, sfîntă, sobornicească și apostolească, pe care a întemeiat-o și prin care lucrează. Și într-adevăr, urmărind învățătura Bisericii noastre, „stîlp al adevărului", cum ne spune Cartea sfîntă, slujbele sale, cîntările sale, ne dăm seama de cîte mijloace dispune pentru a ne ajuta să ne făurim o viață roditoare, pentru ca anii noștri să fie cu adevărat încărcați de roade.

Să ne amintim deci cît mai des și de aceste cuvinte ale Domnului, rostite prin graiul profetului Ieremia: „Iată te-am sădit viță roditoare". Amintindu-ne, să ne străduim în același timp ca, ajutați de Sus, să facem din viața noastră un adevărat pom roditor, viță plină de roade, prin care Părintele nostru ceresc se va preamări.

Diacon *Gh. Papuc*

Perspective luminoase de dezvoltare a României Socialiste, oglindite în noul plan cincinal

Cu deosebit interes şi cu vie satisfacţie am luat cu toţii la cunoştinţă de perspectivele luminoase pe care le proiectează noul plan cincinal (1971-1975) aprobat de Marea Adunare Naţională în ziua de 22 octombrie a.c., pentru dezvoltarea şi afirmarea României Socialiste pe toate planurile. Noul plan cincinal cuprinde un vast program de dezvoltare materială şi spirituală a societăţii româneşti contemporane. El a fost elaborat ţinîndu-se seama de succesele remarcabile obţinute de poporul nostru în ultimii ani pe toate planurile de dezvoltare socialistă. Vrednice de amintit sînt cele din domeniul economic, ştiinţific, cultural, precum şi cele pe plan social.

Vom prezenta cîteva date mai semnificative din prevederile actualului plan cincinal, pentru a ne edifica mai bine asupra perspectivelor luminoase pe care acest plan le deschide dezvoltării multilaterale a ţării noastre.

De la început menţionăm că se prevede o creştere a producţiei industriale, în medie, anual, cu 11—12,2 la sută, iar producţia agricolă cu 6,3—8,3 la sută. Venitul naţional va spori într-un ritm mediu anual de 11—12 la sută. Se prevede, de asemenea, ca în actualul cincinal volumul investiţiilor să fie de 470 miliarde lei din fondurile statului. Din aceste investiţii circa 60 la sută sînt destinate continuării operei de industrializare a ţării. In felul acesta industria noastră va ajunge să acopere 70 la sută din necesarul de utilaje al ţării. Totodată, ea va ajunge să furnizeze de 1,5 ori mai multe mărfuri pentru fondul pieţii interne şi de 1,9 ori mai multe produse pentru export.

Pentru înzestrarea industriei noastre cu personal calificat, se prevede calificarea a 690—700 mii muncitori, 230—235 mii cadre cu pregătire tehnică de specialitate şi 135—140 mii cadre cu pregătire superioară.

Producţia globală agricolă va creşte şi ea în această perioadă cu 36—49 la sută faţă de media anilor 1966—1970, datorită creşterii parcului de tractoare la 118 mii faţă de 111,2 mii în 1971 şi de combine la 12,1 mii în 1971, prin creşterea volumului de îngrăşăminte chimice care vor atinge cifra de circa 2.115 mii tone, prin amenajarea de irigaţii şi creşterea suprafeţelor cultivate.

Actualul plan cincinal prevede că veniturile totale reale ale populaţiei vor spori cu 40—46 la sută în 1975 faţă de anul 1970. Salariul minim se va majora, în 1972, la 1000 lei, iar în 1975 la 1100 lei. Salariul real al fiecărui muncitor va creşte cu 20 la sută.

Şi veniturile ţărănimii cooperatiste vor spori în această perioadă cu 22—30 la sută. In plus, s-a preconizat pentru membrii cooperativelor agricole de producţie asistenţă medicală gratuită în spitale şi tratament cu plată redusă în staţiuni balneoclimaterice.

Grija pentru pensionari este şi ea reliefată în prevederile actualului plan cincinal. Pensia de asigurări sociale de stat va fi mărită cu peste 18 la sută.

Sînt prevăzute, totodată, noi măsuri de îmbunătăţire a condiţiilor materiale pentru familiile cu copii. Astfel, în art. 38 se prevede majorarea alocaţiei pentru un copil în medie cu 27 la sută şi extinderea plăţii acesteia pînă la vîrsta de 16 ani, începînd cu 1 septembrie 1971.

Proiectul noului plan cincinal prevede construirea de către stat a 522 mii apartamente, din care circa 272 mii apartamente din fondurile centralizate ale statului şi circa 250 mii din fondurile populaţiei cu sprijinul statului în credite şi execuţie.

Pentru a asigura baza materială necesară dezvoltării învăţămîntului de toate categoriile, planul cincinal prevede construirea a 10.900 săli de clasă şi 85.500 locuri în internate pentru învăţămîntul de cultură generală, tehnic şi licee de specialitate; în învăţămîntul superior vor fi date în funcţiune 221 mii mp suprafeţe noi de învăţămînt. Grădiniţele cu cămin îşi vor spori capacitatea în cincinalul actual cu 50.100 locuri, casele de copii cu 10.000 locuri şi creşele cu 72.000 locuri.

Pentru îmbunătăţirea continuă a stării de sănătate a populaţiei, actualul cincinal prevede, pe lîngă lărgirea acţiunilor profilactice şi de asistenţă medicală prin asigurarea cadrelor necesare de specialitate, şi sporirea paturilor de asistenţă medicală cu încă 20.800 paturi prin construcţii noi.

Din prevederile actualului plan cincinal, exprimate în cifre destul de grăitoare pentru oricine, rezultă grija deosebită pe care orînduirea noastră de astăzi o poartă pentru cei care vieţuiesc şi muncesc cu braţele şi cu mintea pe meleagurile acestei ţări. Toate aceste cifre şi, desigur, încă multe altele, ne vorbesc, ne arată încă odată că ţelul suprem şi permanent al conducerii Patriei noastre este acela de-a crea condiţiile materiale şi culturale necesare pentru afirmarea deplină a omului.

Dar toate aceste perspective luminoase preconizate de prevederile actualului plan cincinal, ca să devină realitate, trebuie susţinute cu munca, abnegaţia şi capacitatea de dăruire a fiecărui cetăţean al României Socialiste.

Ca fii ai Bisericii Ortodoxe Române ne vom strădui fiecare, acolo unde ne este hărăzit să activăm, să ne aducem partea de contribuţie, de efort, de hărnicie, de pricepere, de conştiinciozitate, ca idealurile frumoase pe care ni le propunem să prindă din plin viaţă, spre bucuria noastră şi bunul nume al Patriei care ne ocroteşte.

T. R.

Sărbătorind 23 de ani de Reîntregire bisericească

FESTIVITATEA DE LA ALBA-IULIA

A intrat în obişnuinţa Ierarhilor, preoţilor şi credincioşilor noştri de pe plaiurile Transilvaniei mai ales, ca în 21 octombrie să-şi amintească mai cu osîrdie de ziua cea mare în care s-a încrestat pe răbojul istoriei Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române.

Ne reamintim de această zi pentru a nu uita neajunsurile dezbinării, pentru a ne bucura de roadele unităţii şi, cu deosebire, pentru a mulţumi Celui Atotputernic că ne-a ajutat şi ne-a învrednicit să vedem împlinit acest vis arzător al obştei dornice de a nu mai fi împărţită în două strane, cît şi al înaintaşilor noştri luminaţi, cu dragoste de ţară, care au privit cu durere vieţuirea noastră în două Biserici româneşti.

Importanţa bisericească a actului din 21 octombrie 1948 a fost deci subliniată după cuviinţă şi în acest an.

Aşa de pildă, pe plan parohial evenimentul a fost scos în lumină Duminică, 17 octombrie 1971, atît prin pomenirea, în cadrul slujbei, a Sfinţilor români: Visarion, Sofronie şi Oprea, cît şi prin predicile C. preoţi, care au reliefat aspectele semnificative ale Reîntregirii noastre bisericeşti.

In chip special însă, împlinirea a 23 de ani de Reîntregire bisericească a fost sărbătorită printr-o festivitate plină de căldură sufletească, ce a avut loc joi, 21 octombrie 1971, la Catedrala Reîntregirii din Alba-Iulia, la care au participat: I. P. S. Firmilian, Mitropolitul Olteniei, reprezentantul Sf. Sinod, al P. F. Patriarh Justinian personal, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. C. vicar Traian Belaşcu şi P. C. consilieri de la Arhiepiscopia Sibiului, P. C. rector Is. Todoran şi P. C. prof. Alex. Moisiu de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, P. C. cons. Constantin Comşulea delegat al Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului, P. Cuv. arhim. T. Eftimie, starețul Mănăstirii Hodoş-Bodrog, delegat al Episcopiei Aradului, P. C. cons. Augustin Stanciu şi P. C. prot. Peter Adrian (Năsăud) delegaţi ai Episcopiei Clujului, P. C. cons. N. Păcală şi P. C. prot. P. Madincea (Oradea-sud) delegaţi ai Episcopiei Oradiei, P. C. protopopi din Arhiepiscopia Sibiului, reprezentanţi ai Mănăstirii Brîncoveanu-Sîmbăta de de Sus şi Sfîntul Ilie-Topliţa, preoţi din Alba-Iulia şi jur, precum şi un însemnat număr de credincioşi.

S-a săvîrşit cu acest prilej Sf. Liturghie arhierească de către I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, înconjurat de un mare sobor de preoţi şi diaconi.

La priceasnă a predicat P. Cuv. arhim. Emilian Birdaş, *conducătorul Catedralei Reîntregirii, care a evocat chipurile Sfinţilor români: Visarion, Sofronie şi Oprea.*

La sfîrşitul Sf. Liturghii, I. P. S. Mitropolit Nicolae a citit o rugăciune de mulţumire către Părintele Luminilor pentru toate darurile Sale, ştiute şi neştiute, revărsate asupra fiilor Bisericii noastre.

In continuare, a vorbit P. C. vicar Traian Belaşcu. *„Actul refacerii unităţii bisericeşti în Transilvania — a spus între altele P. C. Sa — înfăptuit în 1948 poartă pecetea veşniciei, fiind definitiv şi irevocabil. Aceasta este voia lui Dumnezeu, aceasta este voia clerului şi a credincioşilor".*

A vorbit apoi P. C. consilier C. Comşulea *(Timişoara), care aduce salutul călduros al I. P. S. Nicolae, Mitropolitul Banatului, precum şi al clerului şi credincioşilor din această parte de ţară, făcînd, totodată, o incursiune în istoria zbuciumată a poporului nostru, în lumina căreia „actul Reîntregirii bisericeşti, înfăptuit în 21 octombrie 1948, apare azi la a 23-a aniversare cu atît mai măreţ cu cît ne dăm seama cît de bine este a trăi fraţii împreună".*

I. P. S. Mitropolit Nicolae *al Ardealului, care a luat cuvîntul în continuare, plecînd de la îndemnurile Sf. Apostol Pavel din Epistola către Efeseni, cap. 4, 1—6, arată, între altele, că „aceste cuvinte sînt adresate tuturor creştinilor din toate veacurile. Ele deci ne cheamă şi pe noi să împlinim mereu şi întru totul legea lui Hristos, care este legea dragostei, unităţii, smereniei şi păcii . . ."*

„Chiar dacă regi şi împăraţi — spune I. P. S. Sa — ne-au împărţit vreme de 250 de ani în două Biserici, ei n-au reuşit să ne despartă şi de Biserica noastră strămoşească, ci tot una am rămas în credinţa, în sfintele slujbe şi orînduiri ale Bisericii noastre. Şi iată astăzi sărbătorim 23 de ani de cînd — prin vrerea clerului şi a credincioşilor, prin chemarea Prea Fericitului Patriarh Justinian, a Sf. Sinod — ne-am adunat iarăşi toţi fii Bisericii noastre strămoşeşti la Biserica Ortodoxă Română, şi trăim împreună ca fraţii, mărturisim împreună aceeaşi credinţă dreptmăritoare, preamărim pe Dumnezeu în Biserici după aceleaşi sfinte slujbe şi rînduieli, ne iubim unii pe alţii, ne ajutăm unii pe alţii, împodobim sfintele locaşuri cu picturi frumoase şi împlinim porunca dragostei de Biserică, dragostei de Patrie, dragostei de om".

In încheiere a vorbit I. P. S. Firmilian, *Mitropolitul Olteniei, care transmite celor prezenţi la festivitate din partea* P. F. Patriarh Justinian *patriarhiceşti binecuvîntări. In continuare cuvîntarea s-a axat îndeosebi pe împrejurările care au dus la ruptura din 1700 şi pe importanţa actului din 21 octombrie 1948, cînd „a fost proclamată solemn unitatea, care a fost doar formal sfărîmată cîndva".*

Vorbind despre destinul Mitropolitului Atanasie Anghel, I. P. S. Sa arată cum acesta, „neputînd sta la înălţimea răspunderii, a cedat nefiresc unei nefireşti stăruinţe: aceea a desprinderii mlădiţei de butucul ei. Unirea n-a voit-o în fond nici el şi mai ales nici clerul care l-a urmat aşa cum se cunoaşte, după cum n-au primit nici credincioşii neştiutori şi neinformaţi la timp despre cuprinsul şi rostul unei uniri „pitulate" în documente secrete şi în semidezvăluiri". Aşa se face că „reîntregirea, dorită unanim, plutea în aer, îşi aştepta doar ceasul prielnic ca pe „plinirea vremii", care a şi venit „odată cu veacul cel nou al eliberării şi al prefacerilor radicale".

Arătînd că Reîntregirea noastră bisericească se înscrie şi „pe linia strădaniilor ecumeniste contemporane, pentru refacerea unităţii creştine", pomenire făcînd şi de „cei ce s-au jertfit cauzei pe care o prăznuim", în încheierea cuvîntării I. P. S. Mitropolit Firmilian mărturiseşte: „Ne devotăm slujirii Patriei noastre libere, a descătuşărilor şi a dreptelor orînduiri".

La agapa care a urmat, au vorbit: P. C. prot. P. Madincea *(Oradea-sud); P. Cuv. arhim.* T. Eftimie *(Hodoş-Bodrog, Arad); P. C. cons.* Augustin Stanciu *(Cluj); P. Cuv. arhim.* V. Jitaru *(Ocna Mureş, prot. Aiud); P. C. rector* Is. Todoran *(Sibiu); P. Cuv. arhim.* Emilian Birdaş *(Alba-Iulia); P. C. prot.* N. Todor *(Sibiu); P. C. prot.* N. Cantor *(Alba-Iulia); P. C. cons.* Gh. Bota *(Sibiu); P. C. vicar* Traian Belaşcu *(Sibiu).*

Şirul celor care au luat cuvîntul a fost încheiat de I. P. S. Mitropolit Nicolae *al Ardealului, care arată între altele că am retrăit bucuria unui mare eveniment din viaţa Bisericii Ortodoxe Române, că noi cei de astăzi „avem certitudinea că ceea ce s-a făcut acum 23 de ani nimeni şi nimic nu mai poate desface".*

Telegrame omagiale au fost expediate cu acest prilej Domnului profesor Dumitru Dogaru, Preşedintele Departamentului Cultelor şi P. F. Părinte Patriarh Justinian.

R.

Deschiderea festivă a noului an şcolar 1971-72
la Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu

Cursurile Institutului Teologic de grad universitar din Sibiu s-au deschis la 1 octombrie a.c. Festivitatea inaugurării noului an şcolar 1971-72 a avut loc în ziua de Duminică, 10 octombrie a.c. Programul a început la orele 9,30, cu oficierea Sf. Liturghii în Catedrala mitropolitană, de către un sobor de preoţi din care au făcut parte P. C. profesori ai Institutului: Dr. Nicolae Neaga ca proistos, Dr. M. Şesan, Dr. Al. Moisiu, Dr. D. Călugăr şi arhid. Dr. I. Zăgrean.

Sf. Liturghie s-a oficiat în prezenţa Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, răspunsurile fiind date de Corul mixt al Catedralei, sub conducerea părintelui conferenţiar Gh. Şoima.

La priceasnă a predicat păr. prof. arhid. Dr. I. Zăgrean. Plecînd de la textul din evanghelia zilei: „Tinere, ţie-ţi zic: Scoală-te" (Luca 7, 14), P. C. Sa a vorbit despre moartea şi învierea sufletească, arătînd datoria tuturor de a învia din această moarte prin pocăinţă. În încheiere, P. C. Sa a dat îndemnuri studenţilor teologi, spre a se lăsa pătrunşi de cuvintele evanghelice de dragoste frăţească, fraternitate, dreptate, pace, transpunînd în viaţă porunca Apostolului: „Purtaţi sarcinile unul altuia, căci aşa împliniţi legea lui Hristos" (Galateni 6, 2).

Programul festiv a început la orele 12, în aula Institutului, desfăşurîndu-se în prezenţa Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, a delegatului Institutului teologic Protestant Unic de grad universitar din Cluj-Sibiu, dl conf. Dr. H. Pitters, a membrilor consiliului arhiepiscopesc, a profesorilor şi studenţilor Institutului şi a unui număr de credincioşi.

După executarea cîntării: „Sfînt, Sfînt, Sfînt e Domnul Savaot..." de Gh. Cucu, de către corul studenţilor, sub conducerea păr. conf. Gh. Şoima, părintele rector Dr. Isidor Todoran a rostit cuvîntul de deschidere. P. C. Sa a subliniat că în Institutul nostru se cultivă teologia Bisericii noastre, care e o teologie a vieţii în Hristos şi în contemporaneitate. Această teologie pregăteşte preoţi care pe lîngă chemarea lor de slujitori ai Bisericii, trebuie să fie şi slujitori ai societăţii în care trăim, ai poporului nostru, ai Patriei şi ai omenirii întregi. P. C. Sa îşi încheie cuvîntarea, mulţumind tuturor celor ce au acordat ajutorul lor material şi moral Institutului: Sfîntului Sinod, în frunte cu P. F. Părinte Patriarh Justinian, Departamentului Cultelor, în frunte cu dl prof. D. Dogaru, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, Î. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Banatului, P. S. Sale Episcopului Teoctist al Aradului, P. S. Sale Episcopului Teofil al Clujului şi P. S. Sale Episcopului Vasile al Oradiei.

După executarea cîntărilor: „Frumoasă eşti Patria mea" de Gh. Şoima şi „Tricolorul" de Ciprian Porumbescu de către corul studenţilor teologi, dl conferenţiar Dr. Hermann Pitters a adus din partea Institutului Teologic Protestant Unic de grad universitar salut şi bune urări pentru anul în curs, exprimîndu-şi bucuria pentru împreună-lucrarea celor două Institute, ca o expresie a unităţii lor în credinţă.

Cuvîntul de încheiere l-a rostit Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae. Plecînd de la evanghelia ce s-a citit la Sf. Liturghie, anume învierea tînărului din cetatea Nain, Î. P. S. Sa consideră că ea poate fi un simbol pentru orientarea învăţămîntului teologic, anume simbolul vieţii divin-umane pe care Mîntuitorul Iisus Hristos a adus-o în lume. Profesorii Institutului nostru nu sînt numai dascăli, ci şi educatori, care pun viaţa lor în slujba Bisericii, a Patriei, a omenirii întregi.

În dinamismul vremurilor noastre — a spus Î. P. S. Sa — care cuprinde întreaga omenire şi Patria noastră, noi ne simţim înglobaţi şi participăm din toate puterile la viaţa omenirii, a poporului nostru şi a Bisericii noastre. Numai astfel noi ne dezvoltăm personalitatea, printr-o viaţă de slujire a Bisericii şi a poporului, de colaborare şi de înfrăţire cu toţi oamenii din lume, în scopul realizării unei vieţi demne de aspiraţiile juste ale tuturor popoarelor.

Exprimîndu-şi convingerea că Institutul nostru îşi va continua activitatea în mod progresiv, dobîndind în viitor succese şi mai mari, Î. P. S. Sa încheie aducînd mulţumiri Sfîntului Sinod, Prea Fericirii Sale Patriarhului Justinian, Departamentului Cultelor, pentru tot sprijinul şi ajutorul dat Institutului şi implorînd ajutorul lui Dumnezeu pentru ca Institutul să-şi poată îndeplini chemarea, spre binele Bisericii şi înălţarea poporului.

I. Z.

Deschiderea noului an şcolar la Seminarul Teologic
din Caransebeş

La 1 octombrie, în prezenţa Prea Sfinţitului Episcop Teoctist al Aradului, a avut loc deschiderea noului an şcolar la Şcoala de cîntăreţi bisericeşti şi Seminarul teologic din Caransebeş. După Sf. Liturghie oficiată în capela Seminarului de un sobor format din P. C. părinţi profesori, împreunată cu slujba sfinţirii apei, Prea Sfinţitul Episcop Teoctist, însoţit de P. C. pr. Ion B. Mureşianu, consilier administrativ al Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului delegatul Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Banatului şi de corpul profesoral, a participat la serbarea ce s-a desfăşurat în sala de festivităţi a şcolii, unde a fost întîmpinat de corul elevilor cu frumoasa melodie a imnului arhieresc.

În cadrul programului compus din cîntări şi recitări cu caracter religios şi patriotic, P. C. pr. director Ioan Teodorovici a rostit cuvîntul inaugural, în care a subliniat rostul Seminarului în viaţa bisericească, rolul lui educativ, îndatorirea elevilor de a munci cu rîvnă pentru a răspunde chemării ce o au şi a adus mulţumiri Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Banatului, Prea Sfinţitului Episcop Teoctist al Aradului, Prea Sfinţitului Episcop Vasile al Oradiei pentru permanenta grijă arătată şcolii ce pregăteşte viitorii slujitori ai altarului, precum şi Departamentului Cultelor pentru solicitudinea acordată.

Prea Sfinţitul Episcop Teoctist, în cuvîntul rostit, a mulţumit Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Banatului, aflat în străinătate unde reprezenta Biserica Ortodoxă Română la o întîlnire a Bisericilor, pentru invitaţia de a lua parte la acest important eveniment. Adresîndu-se profesorilor şi elevilor, a dat părinteşti sfaturi şi îndemnul să nu precupeţească nici osteneală, nici timp, în efortul de agonisire a celor trebuincioase deplinei slujiri a Bisericii, poporului şi nobilelor aspiraţii de înfrăţire şi pace ale omenirii, pildă fiindu-le munca plină de abnegaţie şi uriaşele înfăptuiri din Patria noastră. În continuare, Prea Sfinţia Sa a urat succese deosebite în ostenelile anului şcolar care începe, socotindu-le dovezi ale interesului continuu ce li se arată şi a încrederii ce li se acordă.

Cu acest prilej au fost trimise telegrame Prea Fericitului Patriarh Justinian, Departamentului Cultelor şi Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Banatului, exprimîndu-se sentimentele de respectuoase mulţumiri pentru grija totdeauna arătată şcolii, hotărîrea de a obţine tot mai multe succese şi ataşamentul neclintit faţă de Conducerea de Stat.

Întîlnire a ierarhilor...

(Urmare din pag. 2)

propăşirii sfîntului nostru aşezămînt şi pentru continua integrare a preoţilor şi credincioşilor în efortul de ridicare a patriei pe noi culmi de bunăstare şi progres. În mod special ei au evocat recenta vizită a Prea Fericirii Voastre în eparhiile ardelene şi binecuvîntatele ei roade. Avînd prezente în conştiinţă luminoasele povăţuiri împărtăşite cu acest prilej ca şi în atîtea alte rînduri, Vă făgăduim să facem şi de acum înainte tot ce ţine de noi pentru desăvîrşirea unităţii bisericeşti a ortodocşilor români, pentru sprijinirea muncii însufleţite a poporului în vederea propăşirii patriei noastre pe calea vieţii celei noi în cooperare, respect reciproc şi egalitate cu celelalte ţări doritoare de pace".

Telegrama adresată Domnului prof. Dumitru Dogaru, Preşedintele Departamentului Cultelor, are următorul cuprins: *„Ierarhii din Mitropoliile Ardealului şi Banatului, întruniţi la Timişoara astăzi 10 septembrie pentru a discuta probleme de interes comun şi în special desăvîrşirea unităţii Bisericii româneşti, asigură conducerea de Stat în frunte cu Domnul Preşedinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceauşescu, şi pe Domnia Voastră personal de întregul lor devotament şi de sprijinul neprecupeţit ce sînt hotărîţi a-l da în continuare, împreună cu preoţii şi credincioşii lor, dezvoltării multilaterale a societăţii noastre, cauzei progresului şi păcii în lumea întreagă".*

Informaţii

✦ În zilele de 11 şi 12 septembrie 1971, în localitatea Saarbrücken din R. F. a Germaniei a avut loc o reuniune a reprezentanţilor comitetelor pentru apărarea păcii din Europa, la care a fost reprezentat şi Comitetul Naţional pentru Apărarea Păcii din Republica Socialistă România. Întîlnirea a reunit delegaţi din 23 de ţări, iar centrul discuţiilor l-a constituit problema securităţii şi cooperării europene. În acest sens s-a apreciat că există condiţii pentru a se trece la iniţierea de noi acţiuni practice pentru pregătirea conferinţei europene în problemele securităţii.

✦ Duminică, 26 septembrie 1971, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a poposit pe meleagurile Reghinului, unde a sfinţit biserica din *Filipişul Mare*.

În ajun, sîmbătă 25 septembrie a.c., Î. P. S. Sa a participat la vecernia săvîrşită în parohia *Solovăstru* (prot. Reghin), cu care prilej au vorbit: C. pr. P. Porumbiu (parohul local), P. C. pr. F. Costea, secretar arhiepiscopesc Sibiu, iar în încheiere Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a zăbovit cu deosebire asupra dragostei creştine.

A doua zi, după întîmpinarea Î. P. S. Sale de către un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. prot. M. Ciobanu (Reghin), a avut loc sfinţirea bisericii din Filipişul Mare, precum şi Sfînta Liturghie arhierească, după care au vorbit credincioşilor: P. C. prot. I. Vlad (Sibiu), C. pr. N. Dincă (parohul local), rev. pastor reformat Magyarosi Arpad, iar la sfîrşit Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care între altele, dă preţioase sfaturi.

Pentru activitatea depusă, C. pr. N. Dincă a fost distins şi hirotesit sachelar.

✦ În zilele de 6 şi 7 octombrie 1971, Centrul arhiepiscopesc Sibiu a fost vizitat de Dr. Wilhelm Nyssen, conferenţiar la Universitatea din Köln, rev. Robert Murray de la Colegiul Heythrop al Universităţii din Londra şi dl. Gead Seidl, student în medicină al Universităţii din Köln. Oaspeţii au fost însoţiţi de P. C. prof. Dr. D. Stăniloae de la Institutul Teologic Universitar din Bucureşti.

În prezenţa Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, a corpului profesoral şi studenţilor Institutului Teologic Universitar din Sibiu, prof. Dr. Wilhelm Nyssen a conferenţiat despre: „Spiritualitatea Bisericii neîmpărţite", iar prof. R. Murray despre: „Orientări noi în teologia catolică după Vatican II", şi „Tradiţie, infailibilitate şi harisme". Conferinţele au fost urmărite cu interes, vorbitorii fiind cunoscători ai Bisericii Ortodoxe Române.

✦ Duminică, 17 octombrie 1971, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvîrşit sfinţirea Bisericii din parohia Ungheni, prot. Tg. Mureş. În ajun, sîmbătă seara Î. P. S. Sa a participat la slujba vecerniei, săvîrşită de un sobor de preoţi şi diaconi în biserica parohială din *Tg. Mureş I*, cu care prilej au vorbit: C. pr. N. Streza (parohul local), P. C. cons. Gh. Bota (Sibiu) şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a zăbovit cu deosebire asupra cinstirii Sf. icoane şi a Sf. Cruci.

A doua zi, în parohia *Ungheni*, Î. P. S. Sa a fost întîmpinat de un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. prot. D. Lazăr (Tg. Mureş), săvîrşindu-se sfinţirea bisericii din această parohie şi, în continuare, Sf. Liturghie arhierească. Au vorbit: P. C. prof. N. Neaga (Sibiu), C. pr. S. Şarlea (parohul local), rev. pastor reformat C. Nagy (Valea Izvoarelor) şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a insistat, între altele, asupra unităţii noastre de credinţă.

Pentru lucrarea săvîrşită, C. pr. S. Şarlea a fost distins şi hirotesit iconom.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

ANUL 119 Sibiu, 15 noiembrie 1971 Nr. 43—44

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Michel - P. Hamelet:

NICOLAE CEAUŞESCU

biografie şi texte selectate

— EDIŢIA ÎN LIMBA ROMÂNĂ —

La începutul acestui an a apărut în Franţa volumul: **„Nicolae Ceauşescu avec ses textes essentieles“** — editions Seghers Paris, 1971 — Colection „Destins politiques“, autor cunoscutul publicist francez Michel-P. Hamelet.

Ocupîndu-se de ilustra personalitate politică a Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, cartea aceasta a stîrnit un viu şi puternic interes în opinia publică mondială. In numărul său din 1 aprilie, Telegraful Român s-a ocupat, într-o scurtă cronică, de această carte.

In aceste rînduri tratăm mai pe larg conţinutul volumului, tradus în limba română şi tipărit în Editura Politică, Bucureşti 1971, 222 pagini.

De la bun început, autorul cărţii se destăinuie, accentuînd în introducere:

„Ce m-a îndemnat să schiţez biografia lui Nicolae Ceauşescu? Ar fi o greşeală ca cititorul să vadă în notele şi comentariile de faţă, care sînt departe de a fi exhaustive, o apologie şi o adeziune a autorului la ideologia comunistă. Nu mi-am propus să elaborez un studiu critic sau polemic, ci să adun laolaltă fapte, să-l prezint pe tînăr, pe militant, pe şeful de stat în contextul lor real, fără nici o intervenţie subiectivă în istoria lor, să ţin seama înainte de orice, cum ar spune chiar preşedintele Ceauşescu, de realităţile concrete“.

Michel-P. Hamelet l-a văzut pe Conducătorul Statului nostru de nenumărate ori, înainte de a scrie cartea. A stat de vorbă cu numeroşi martori oculari ai activităţii sale politice multilaterale, a consultat documentele şi piesele din dosarele vremii etc., încrestînd în paginile cărţii principalele momente din viaţa Domnului Preşedinte al Consiliului de Stat al ţării noastre.

Sînt evocaţi astfel anii copilăriei din satul său natal, Scorniceşti, judeţul Olt, în cuvinte ca acestea: **„Legenda a început să-şi împletească firul cu istoria. Din micul sat al Scorniceştilor au pornit odinioară patru căpitani de-ai lui Mihai Viteazul, voievodul muntean din secolul al XVI-lea, care în vremea scurtei lui domnii de opt ani a eliberat şi a unit ţările române. Copilăria lui Nicolae Ceauşescu a fost legănată de povestirile despre acele vremuri eroice, a căror amintire era păstrată cu sfinţenie şi mare mîndrie de tatăl lui şi, alături de acesta, de întreg satul...“** (pag. 10).

Între cei nouă fraţi care sînt în viaţă, Nicolae, cel de-al treilea, încă la 11 ani a simţit greutăţile, fiind ucenic în atelierul unui mic meseriaş. La 15—16 ani face primii paşi în mişcarea muncitorească revoluţionară. Este arestat pentru prima dată la 23 noiembrie 1933 pentru „incitare la grevă“ în timp ce răspîndea nişte afişe, iar la 18—19 ani a început să participe activ la lupta antifascistă, luptă care a culminat cu răsturnarea dictaturii militare antonesciene. El gustase însă înainte rigorile aspre ale închisorilor: ale Doftanei, Jilavei, Caransebeşului şi ale lagărului de la Tg. Jiu, fiindcă lua parte regulat la întrunirile din ilegalitate.

„Comitetul naţional antifascist — scrie autorul la pag. 15 — **se întrunea des. Tînărul Nicolae lua cuvîntul, vorbind cu o înflăcărare care a făcut să fie remarcat. El îşi rostea cuvîntarea, spune un martor ocular, într-un ritm asemănător revărsării tumultuoase a torenţilor ce coboară din Carpaţi“.**

La capitolul II, intitulat: **„Revoluţia“**, autorul subliniază apariţia conducătorului şi comandantului militar care se întrevedea cu prisosinţă din curajul şi acţiunile dîrze ale Preşedintelui Nicolae Ceauşescu. In capitolul III: **„La cîrmă“**, vine cu date ample asupra luptei duse de Şeful statului nostru pentru o democraţie socialistă şi independenţă naţională, pentru realizarea marilor prefaceri din perioada construcţiei socialiste. Subliniază contribuţia uriaşă a Domnului Nicolae Ceauşescu la elaborarea politicii interne şi externe a statului nostru, pasiunea, devotamentul şi talentul său pus în slujba poporului şi a Patriei noastre, însuşiri deosebite care i-au adus atîta simpatie şi popularitate nu numai în ţară ci şi peste hotare. Domnia Sa a pus în practică tot ceea ce a spus, aşa cum accentuiază autorul la pag. 73:

„Teoria n-are nici o valoare dacă nu este confirmată de practică. Teoria este treaba specialiştilor, practica reprezintă viaţa poporului. Legătura indisolubilă dintre una şi cealaltă, controlul justeţei teoriei prin eficienţa practicii reprezintă pentru preşedintele Ceauşescu metoda esenţială de conducere“.

Autorul apreciază de asemenea capacitatea sau puterea cu care Preşedintele ţării noastre intuieşte marile probleme ale

(Continuare în pag. 3)

Din trecutul Mănăstirii Rîmeţ

Mănăstirea Rîmeţ este una din cele mai vechi din Transilvania, fiind amintită pe o notă a unui registru din arhiva acestei mănăstiri ca existînd în 1215, cînd monahii Romulus şi Ghenadie au plecat din Mănăstirea Rîmeţ şi au pus temelia mănăstirii Sf. Arhangheli din Peri (Maramureş), distrusă în 1225 de tătari. Cercetătorii istorici fixează data zidirii în sec. XIV—XV.

Mănăstirea Rîmeţ este aşezată în munţii Trascăului, pe aşa zisa „vale a mănăstirii“, ce izvorăşte din munţii Abrudului şi se varsă în Mureş, lîngă Teiuş.

Bisericuţa mănăstirii este din piatră, în formă de navă dreptunghiulară, cu o absidă pentagonală la altar şi un turn masiv. Are numai două uşi la altar, iar sub masa sf. altar un izvor natural de apă. Biserica este pictată în frescă, avînd trei straturi de pictură depuse: primul pe timpul lui Matei Corvin (1487), aşa cum reiese din pisania scrisă în piatra de la uşă, şi ultimul în 1809. Din prima pictură se păstrează doar cîteva pomelnice ale ctitorilor în altar.

Mănăstirea Rîmeţ a fost zidită cu contribuţia unor credincioşi din diferite părţi ale ţării, fiind însă ocrotită şi ajutată de domnitorii şi mitropoliţii din Ţara Românească prin diferite danii. Printre donatori şi ocrotitori se numără Matei Corvin, Radu de la Afumaţi, Mihai Viteazul, Constantin Brîncoveanu şi mitropoliţii Ţării Româneşti: Teodosie şi Atanasie.

Acest aşezămînt prezintă prin vechimea lui (sec. XIII — cf. V. Vătăşeanu în Istoria Artei Feudale a Ţărilor Româneşti, vol. I, Bucureşti 1959, p. 566) o deosebită importanţă istorică-bisericească, atestînd prezenţa elementului ortodox românesc băştinaş pe aceste meleaguri, rezistînd de-a lungul timpului încercărilor de catolicizare, prin vieţuitorii lui şi prin credincioşii din jur.

Mănăstirea Rîmeţ a înscris în secolul XVIII-lea pagini de luptă pentru apărarea credinţei noastre. Veacul XVIII este epoca încercărilor nenumărate ale stăpînirii habsburgice de-a determina prin toate mijloacele să treacă românii ortodocşi la „unirea“ cu Roma.

Pentru a stăvili mişcarea religioasă a lui Sofronie, care periclita unirea de la 1700, Curtea din Viena a trimis pe generalul Bucow în Transilvania, care a dărîmat numeroase mănăstiri şi biserici ortodoxe, între care se numără şi cea de la Rîmeţ, în anul 1762.

A doua dărîmare a Mănăstirii Rîmeţ s-a făcut în 1785, anul cînd au fost executaţi Horia şi Cloşca tocmai pentru că „mănăstirea cu credincioşii din Rîmeţ şi din jur au participat efectiv la revoluţia lui Horia“, — după relatarea scrisă a egumenului Silvestru (Ştefan Meteş, Mănăstirile din Transilvania, p. 60).

Dar credincioşii din jur au restaurat-o în scurt timp şi au apărat-o de orice răpire.

La desele încercări ale Blajului de a prelua mănăstirea pe seama fostei Episcopii greco-catolice, credincioşii ortodocşi din jur s-au opus cu toată dîrzenia, alungînd pe cîntăreţul bisericesc căruia episcopul Petru Aaron îi făgăduise că-l va face preot dacă va trece la uniaţie. În memoriul de apărare a dreptului de proprietate, credincioşii motivează că din cele mai vechi timpuri biserica mănăstirii a fost a ortodocşilor şi „acolo copiii noştri învaţă literele şi slujbele divine“ (Dr. Sebastian Stanca, Mănăstirea de la Rîmeţ, Cluj 1936, p. 18).

Rolul acestei mănăstiri în viaţa credincioşilor ortodocşi români este subliniat şi în memoriul locuitorilor din 1821: „Noi rîmeţenii şi ponorenii,

(Continuare în pag. 2)

Trăirea întru Hristos

„Dar nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte întru mine".

(Galateni 2, 20)

Sfinţii Apostoli, păstrînd pe Hristos în sufletele lor şi dorind să continuie cu „sămănarea seminţei duhovniceşti", s-au străduit să păzească puritatea credinţei creştine. De aceea cînd s-a ivit prilejul, ei s-au întrunit în „Sinod", în sinodul Apostolilor, din primăvara anului 51, spre a dezbate problemele legate de vestirea învăţăturii Mîntuitorului, luînd hotărîri după principiul: „precum s-a părut nimerit Sf. Duh şi nouă" (F. Ap. 15, 28), adică precum a dat Sf. Duh Apostolilor să decidă.

Pe această bază s-au răzimat apoi întrunirile de episcopi, pentru ca în sensul „succesiunii apostolice" să se transmită mai departe „trăirea întru Hristos". În acest sens au fost întrunite vechile sinoade de episcopi, apoi sinoadele mitropolitane şi pînă la „sinodul ecumenic", în care era reprezentată Biserica întreagă, cu scopul lămuririi către toţi a dreptei credinţe (în sens dogmatic), a stabili uniform principiile de viaţă creştină (în sens moral), a defini constituţia cultului creştin (în sens liturgic) şi a preciza condiţiile de disciplină creştină (în sens canonic).

Primul sinod ecumenic s-a ţinut la Niceea în 325, urmînd apoi alte şase sinoade ecumenice, pînă la al şaptelea, tot de la Niceea, din 787, la care au fost stabilite măsurile şi precizările dogmatice de strictă urgenţă şi necesitate, precum şi cele canonice, pentru a fi menţinută unitatea de credinţă şi de organizaţie, potrivit precizării date de Mîntuitorul despre „un Domn, o credinţă şi un botez", precum şi despre „o turmă şi un păstor", principii exprimate apoi în Simbolul de credinţă prin definiţia caracteristicilor Bisericii, că este: una, sfîntă, sobornicească şi apostolească (adică ierarhică). Scopul sinoadelor ecumenice a fost „lămurirea şi apărarea" învăţăturii corecte, date de Mîntuitorul, şi exprimată prin cuvîntul „Ortodoxie". De aceea, la capătul sinoadelor ecumenice, la 11 martie 843, a fost stabilită ziua „biruinţei dreptei credinţe asupra tuturor abaterilor", prin stabilirea „Duminicii Ortodoxiei".

Acest exemplu, de trăire „sinodală" întru Hristos şi învăţătura Sa, a fost urmat şi în secolele următoare, întrunindu-se sinoade ocazionale şi după trebuinţă; astfel de pildă a fost întrunit la Constantinopol Sinodul „endemic" interortodox, din 920 pentru definirea Codicelui obligator de canoane pentru Biserică; în 1351, tot la Constantinopol s-a ţinut sinodul pentru aprobarea „teologiei luminilor" precizată de Grigorie Palama cu privire la „deschiderea cerurilor către credincioşi" prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu, prin Sf. Evanghelie, prin Biserică şi prin Sf. Taine, în centru cu Sf. Euharistie, pentru că Hristos doreşte să trăiască întru oricine, care crede în El. La soborul de la Iaşi, din 1642, cu participarea reprezentanţilor celor trei ramuri etnice ortodoxe: greacă, slavă şi română, a fost aprobată: Mărturisirea de credinţă ortodoxă, a mitropolitului Petru Movilă, care a devenit carte simbolică pentru întreaga Biserică Ortodoxă; la sinodul de la Moscova din 1666 au fost date dispoziţii cu privire la disciplina în Biserică; şi aşa au urmat şi alte sinoade. În secolul al XX-lea Biserica ortodoxă s-a străduit să continue străduinţele ei tradiţionale, spre binele credincioşilor ei. În acest sens Patriarhia Ecumenică a emis, în 1920, enciclica „Comuniunea Bisericilor", în care a îndemnat nu numai la adîncirea unităţii interortodoxe, ci şi la relaţii intercreştine, adică ecumeniste. Pe linia internă s-au depus străduinţe pentru întrunirea unui „Sfînt şi Mare Sinod Panortodox".

Astfel au urmat întrunirile de la Mănăstirea Vatoped din Sf. Munte Athos în 1930, apoi congresul profesorilor de teologie ortodoxă de la Atena din 1936 şi apoi întrunirile de caracter panortodox de la Moscova din 1948 şi 1958, cu privire la: înnoirea internă, îndreptarea calendarului şi prăznuirea Sf. Paşti, relaţiile intercreştine şi disciplina bisericească.

La sinodul de la Rhodos, din 1961, au fost precizate 39 de teme, cuprinse în 8 subiecte şi date în studiu profesorilor de teologie ortodoxă din toată lumea. Cercetările au continuat la întrunirile de la Rhodos din 1963 şi 1964, apoi a teologilor de la Bucureşti din 1964, cu continuare la întrunirea de la Belgrad din 1966. În fine, conferinţa panortodoxă de la sediul extern al Patriarhiei Ecumenice, de lîngă Geneva, din 1968, a ales 6 teme pentru cercetare mai urgentă: Credinţa şi dogma; Cultul ortodox; Disciplina bisericească; Rînduiala Sf. Cununii; Problema calendarului şi Iconomia în Biserica Ortodoxă. Întrunirea Sfîntului Sinod Panortodox a fost stabilită pentru 1972, la Alexandria.

Contribuţia Bisericii Ortodoxe Române a fost în tot acest timp substanţială; la început prin calculul cel mai precis al îndreptării calendarului, apoi din timpul Prea Fericitului Patriarh Justinian prin participarea la contacte panortodoxe şi cele ecumeniste, prin aplicarea „Apostolatului social", şi prin elaborarea temei despre „Iconomia bisericească", pentru care a şi primit laudă generală.

Astfel Biserica Ortodoxă, precum şi Biserica Ortodoxă Română în special, dovedeşte că Hristos trăieşte în ea, şi că credincioşii ei trăiesc întru Hristos, căruia i se cuvine mărirea, închinăciunea şi mulţumirea, Amin!

Prof. *M. Şesan*

Folosul postului

După cum ştim, în 15 noiembrie din fiecare an noi, creştinii ortodocşi, începem Postul Crăciunului, perioadă specială de pregătire sufletească şi trupească de întîmpinare cu vrednicie a marelui praznic al Naşterii Domnului.

Cu privire la post, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ne spune: „Cînd postiţi, nu fiţi posomoriţi ca făţarnicii, că ei îşi întunecă feţele ca să se arate oamenilor că postesc. Adevăr grăiesc vouă, îşi iau plata (cuvenită). Tu, însă, cînd posteşti, unge capul său şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău care este întru ascuns, şi Tatăl tău care vede întru ascuns îţi va răsplăti ţie... Ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta" (Matei 6, 15. 21).

Din aceste cuvinte postul, la anumite intervale de an, apare ca un lucru de la sine înţeles. Într-adevăr, postul aparţine vieţii creştine. Dacă privim fără patimă în jurul nostru uşor ne convingem că postul, adică reţinerea de la anumite alimente, sau chiar de la orice mîncare, e o condiţie a vieţii, a sănătăţii, nu numai trupeşti ci şi sufleteşti.

Postul trebuie considerat ca un exerciţiu sănătos nu numai pentru corp, ci şi pentru suflet.

Postul este în acelaşi timp şi o jerftă a noastră pentru Dumnezeu, o păşire înainte în lepădarea de egoism, în eliberarea de legăturile răutăţilor, o desprindere de patimă, pentru ca astfel urmînd pe Hristos, prin Jertfă, să avem, la timp potrivit, bucuria învierii depline.

Postul trebuie orientat apoi spre aproapele. El nu este numai autodisciplină, ci, în egală măsură, şi revărsarea de dragoste, de fapte bune, spre semenii noştri. Trăind în comunitate, postul nu trebuie să ne desprindă de semeni. Cu alte cuvinte postul trebuie să fie strîns unit cu dragostea de aproapele.

Creştinul adevărat se prezintă în faţa lui Dumnezeu cu mîinile pline de fapte bune, pentru binele tuturor.

Postul însă înseamnă şi bucurie, căci el e eliberare. El ne ajută să producem ordine, ierarhie în noi înşine. Postul ajută sufletul să stăpînească impulsurile trupului. Prin aceasta se restabileşte în noi scara valorilor. Prin aceasta urechea noastră devine mai atentă la glasul lui Dumnezeu şi braţul nostru mai gata la împlinirea voii Sale. Iată, aşadar, cîteva gînduri despre ceea ce înseamnă postul pentru viaţa noastră creştinească, la care bine este să luăm seama, acum la început de post, spre binele nostru trupesc şi sufletesc.

Pr. Avram Petric

Din trecutul Mănăstirii Rîmeţ

(Urmare din pag. 1)

de cînd sînt aceste două sate şi altele din jur, noi acolo (la mănăstire) ne-am pomenit a avea şcoală şi dascăli şi prunci de învăţat şi dacă ni se ia aceea, noi rămînem fără învăţătură ca dobitoacele".

În apărarea dreptului de proprietate a mănăstirii pe seama ortodocşilor, protopopul ortodox Ighian şi episcopul ortodox Vasile Moga de la Sibiu, trimit un memoriu întemeiat guvernatorului din Transilvania în 1827, în urma căruia guvernul dă un decret prin care biserica mănăstirii rămîne pe seama ortodocşilor.

Datorită sprijinului Statului nostru s-au înfiinţat aici două posturi de ghizi, în care s-au angajat două persoane, ce stau la dispoziţia turiştilor din ţară şi străinătate, veniţi în aceste locuri în număr tot mai mare pentru a vizita acest monument istoric şi colecţia de obiecte vechi pe care le posedă.

Pr. *F. Costea*

Credinţe deşarte

Ohozia a căzut oarecînd din foişorul casei sale. Ţinut de frica morţii, a trimis grabnic soli în Samaria să întrebe pe idolul Baal: „Însănătoşi-mă-voi din boala aceasta" (4 Regi 1, 2—3).

Pe drum, oamenii împărăteşti se întîlniră cu slăvitul între prooroci, Ilie, care, însuflat de Sus, le grăi, mustrîndu-i: „Au doară în Israel nu este Dumnezeu, de vă duceţi să întrebaţi pe Baal?".

Ce împărat uşuratic, sărac de minte şi olog în nădejde!

Şi trimişii se întoarseră cu înştiinţarea osîndei, care făcu pe împăratul să se cutremure în aşternutul său: „Din patul în care zaci nu te vei mai scula". Aşa pieri Ohozia întru neslavă, datorită credinţei sale deşarte.

Din nefericire însă, mai sînt şi dintre noi care fac asemenea lui, care în încercări mai grele aleargă după cuvînt şi sprijin la stricătorii de suflete, la tot soiul de meşteşugari ai ghicitului.

Nelămuriţi, cu minte de prunc îşi pleacă inima la vrăjile înşelătorilor, cred în semne întunecate şi în numere prevestitoare de prăpăd; în întîmplări rele, ce se petrec în lume, în zile sorocite, în soarta potrivnică, în atîtea lucruri care n-au putere, nici de la Dumnezeu, nici după firea lor.

Ba şi mai mult, se tem, ca de foc, de nişte potriviri năstrusnice. Un iepure sau veveriţă ţi-au trecut pe dinainte; oarecine ţi-a ieşit în cale cu doniţa goală; cucul ţi-a cîntat în faţă; ai auzit un corb croncănind sau un motan strănutînd; ai păşit la drum cu piciorul stîng... Vai ţie!

De te rătăceşti în codru, mama-pădurii îţi strică mintea; la izvor, te aşteaptă un duh rău; dacă treci, pe întuneric, prin ţintirim, bun e Domnul de mai scapi cu zile. Ce de primejdii te pîndesc la tot pasul!

Pricolicii îţi ies, noaptea, în cale; strigoii vin să te sugrume; ielele te apucă şi te poartă prin văzduh. Şi cîte alte nenorociri stau să-ţi cadă asupra capului!

Ci furii de suflete, nesăţioşii de cîştig urît, cu vicleşug umblînd, sînt gata să-ţi sară într-ajutor. Născocind basme cu făpturi misterioase, în forţe ascunse, de care cică ar dispune după bunul lor plac, pentru sau împotriva ta, te fac să-ţi pierzi cumpătul.

Necunoscătoare întru cele ale învăţăturii sănătoase, asemenea suflete îşi scornesc singure spaima şi suferinţe, cer sfat şi ocrotire lucrătorilor minciunii, îşi pun nădejdea în boscoane şi în alte lucruri nepotrivite, în cîte cineva care mai există pe ici pe colo, dar despre care Sf. Scriptură spune că este „plin de toată viclenia şi de toată înşelăciunea, fiul diavolului, vrăjmaşul a toată dreptatea... cel ce strîmbă căile Domnului cele drepte" (F. Ap. 13, 10). Cum îi va da lumină şi povaţă o astfel de făptură?

Neştiinţa şi îndoiala nădejdii, nestatornicia inimii şi minţii, amăgirea duhului şi simţurilor, toate laolaltă nasc credinţa deşartă sau superstiţia.

Neorînduială lăuntrică, superstiţia întreţine o stare de nelinişte apăsătoare, pricinuieşte frămîntări sufleteşti şi îngrijorări adînci. Dărîmă încrederea credinciosului în Domnul puterilor şi în sine însuşi; îi ruinează virtutea bărbăţiei, prefăcîndu-l într-o fiinţă fricoasă, slăbănoagă, neputincioasă.

Înapoiaţi în veac, superstiţioşii se lasă în voia soartei, pradă gîndurilor negre, visărilor bolnave, speranţelor zadarnice. „Umblă fără rînduială, nelucrînd nimic, ci iscodind" (II Tes. 3, 11). Aşteptînd totul de la noroc, ei tăgăduiesc, prin atitudinea lor trîndavă, voinţa de a fi, de a exista, de a înfăptui. Leneşi spre osteneala faptelor credinţei şi nepăsători de îndatoririle dragostei, se codesc să ia parte harnică la răspîndirea şi împlinirea procesului de înnoire a vieţii şi lumii.

Ca să-ţi făureşti drum prin ani, să fii cineva, să ajungi ori să însemnezi ceva în viaţă, prin Harul cerului şi prin tine însuţi — prin vrednicia ta — trebuie să te osteneşti, să te baţi crîncen, să te războieşti pînă la sînge. Nimic de seamă nu poţi făptui fără trudnicie, dăruire şi jertfă de sine.

Să judecăm singuri: Poate oarecine lega şi dezlega căsătoriile, hotărî în treburile inimii, mărita fete bătrîne şi însura flăcăi tomnatici, lua mana vacilor? Au pot mincinoşii tîlcuitori de taine prevesti soarta viitoare?

Dumnezeu le-a rînduit aşa pentru liniştirea inimii şi folosul nostru sufletesc. Chiar cunoscînd dinainte cele ce vor să fie, au putea-ne-vom adăuga „la statură măcar un cot" (Matei 6, 27), ori la viaţă o zi?

Ce ne învaţă Sfînta Scriptură?

„Oricine se va duce la descîntători sau la vrăjitori... voi pune faţa mea asupra aceluia şi-l voi pierde din poporul lui" (Levitic 20, 6).

(Continuare în pag. 4)

Biserica românească
în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza

După revoluţia din 1848, un alt eveniment de seamă în istoria ţării noastre a fost unirea celor două principate, Moldova şi Muntenia, într-un singur stat sub numele de România, act realizat în 1859, punîndu-se astfel bazele statului modern român. Acest act a fost o urmare firească a luptei de veacuri dusă de poporul român pentru unirea într-un stat liber şi suveran. La realizarea unirii din 1859 au adus aportul şi unii dintre slujitorii Bisericii Ortodoxe din Muntenia şi Moldova. Cei doi mitropoliţi de atunci, Nifon al Ungrovlahiei şi Sofronie Miclescu al Moldovei, au fost preşedinţi ai Divanurilor Ad-Hoc din 1857, în care s-a cerut unirea celor două ţări, precum şi preşedinţi ai Adunărilor elective, care au ales pe Alexandru Ioan Cuza ca domn al Moldovei (5 ianuarie 1859) şi apoi al Ţării Româneşti. În afară de ei, au mai propovăduit cu însufleţire ideea unirii celor două principate şi alţi clerici şi ostenitori cu fapta şi cuvîntul, alături de ceilalţi fruntaşi ai luptei naţionale şi sociale, pentru unirea celor două ţări.

După realizarea unirii principatelor române, deci după alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domn în amîndouă principatele, în viaţa Bisericii au avut loc o seamă de reforme, care au dus la schimbări profunde, în viaţa Bisericii din noul stat, România. Primele schimbări s-au produs în însăşi ierarhia bisericească. În urma unirii existau în România două scaune mitropolitane: la Bucureşti şi Iaşi, fiecare cu vechile eparhii sufragane, Rîmnic, Buzău şi Argeş în Muntenia, Roman şi Huşi în Moldova. La 19 iunie 1859, guvernul a numit pe arhimandritul Dionisie Romano ca locţiitor al episcopului Filotei al Buzăului. El a fost hirotonit arhiereu abia în 1862, la Iaşi, tot fără consimţămîntul mitropolitului.

Tot în 1859 guvernul a hotărît trecerea în administrarea Ministerului Cultelor a averii unor mănăstiri neînchinate (Neamţ, Secu, Agapia, Văratec, Adam, Voroneţ, Bogdana). În 1863 s-a petrecut acelaşi lucru şi în Ţara Românească.

În 1860 s-au desfiinţat în Moldova pe baza unui decret domnesc, două mănăstiri (Doljeşti şi Zagavia), precum şi 31 de schituri, bisericile lor devenind biserici de mir. În mai 1861, mitropolitul Sofronie Miclescu a murit, fiind îngropat la mănăstirea Neamţ. În locul său scaunul a fost ocupat — ca locţiitor de mitropolit — de arhiereii Chesarie Răsmeriţă (1860—63) şi apoi de Calinic Miclescu (1863—65), nepotul de frate al lui Sofronie.

La 17 noiembrie 1864, printr-un decret domnesc, s-a înfiinţat Episcopia Dunării de Jos, încredinţată arhiereului Melchisedec Ştefănescu, tot cu titlu de locţiitor. Aşadar, pînă în 1865, majoritatea scaunelor vlădiceşti erau ocupate numai de locţiitori, excepţie făcînd numai scaunul mitropolitan din Bucureşti, ocupat de mitropolitul Nifon şi cel al Rîmnicului, ocupat de episcopul Calinic cel Sfînt, amîndoi aleşi în 1850.

În cursul domniei lui Cuza s-a încercat şi o reorganizare a învăţămîntului teologic. Astfel, în 1860 s-a înfiinţat o Facultate de Teologie în cadrul Universităţii din Iaşi, avînd ca profesori pe arhiereii Filaret Scriban şi Vladimir Suhopan. A fost desfiinţată însă în 1864. Prin „Legea instrucţiei publice" din 1864 se prevedea trecerea Seminariilor în grija Statului. În fiecare eparhie funcţiona cîte un seminar de gradul I cu 4 clase, iar la Bucureşti şi Iaşi cîte un seminar de gradul II cu 8 clase. Tot în 1864, prin „Legea comunală", actele de stare civilă au fost date în seama primăriilor. Tot atunci divorţurile au fost luate din competenţa tribunalelor bisericeşti (dicasterii) şi trecute în sarcina tribunalelor civile. În acelaşi an, prin „Legea pentru înmormîntări", toate cultele erau obligate să-şi facă cimitire la cel puţin 200 m de marginea fiecărui sat sau oraş, interzicînd înmormîntările în lăcaşurile de cult sau în apropierea lor. Prin reforma agrară a lui Cuza din 1864, s-a urmărit şi o îmbunătăţire a stării materiale a clerului, dîndu-se fiecărei biserici parohiale, acolo unde era cu putinţă, cîte 8,5 ha de pămînt.

Spre sfîrşitul anului 1864 s-au dat alte două legi care priveau viaţa bisericească. Astfel, printr-un decret se reglementa problema monahismului, în sensul că nu mai puteau fi călugăriţi decît cei cu studii teologice şi cu vocaţie, ca din rîndul acestora să se poată recruta membrii clerului înalt. Din restul credincioşilor puteau fi călugăriţi bărbaţii, la vîrsta de cel puţin 60 de ani şi femeile la cel puţin 50 de ani, dar şi aceştia numai cu anumite formalităţi.

La 3 decembrie 1864 s-a promulgat o altă lege, numită „Decretul organic pentru înfiinţarea unei autorităţi sinodale centrale". Prin aceasta se urmărea înfăptuirea unificării bisericeşti a Principatelor, după ce în 1859 se înfăptuise cea politică. Pînă atunci cele două Biserici ortodoxe din Ţara Românească şi Moldova, erau lipsite de o autoritate sinodală, fiind dependentă de Patriarhia de Constantinopol. De aceea prin primul articol al acestei legi se declara „independenţa" Bisericii Ortodoxe Române. Existînd deci o Biserică independentă, în mod firesc ea avea nevoie de un sinod. Ca atare, al doilea articol al legii prevedea formarea unui sinod general al Bisericii Ortodoxe Române, precum şi cîte un sinod eparhial, pentru fiecare eparhie. Sinodul general era format din mitropoliţii şi episcopii eparhioţi, din arhiereii titulari români, din cîte trei deputaţi de fiecare eparhie, aleşi din clerul de mir dintre preoţii de mir sau laicii cu studii teologice şi din decanii Facultăţilor de Teologie, care urmau să se înfiinţeze la Bucureşti şi Iaşi. Sinoadele eparhiale erau formate din chiriarhul locului, din cei trei membrii aleşi pentru sinodul general şi din rectorul seminarului eparhial respectiv.

În atribuţiile sinodului general intrau chestiuni legislative, administrative şi judecătoreşti. În atribuţiile lor intrau multe probleme care, potrivit canoanelor şi rînduielilor bisericeşti, erau numai de competenţa ierarhiei şi nicidecum de a preoţilor de mir sau a laicilor. Sinodul s-a întrunit doar în trei rînduri (1865, 1867 şi 1869), fără să-şi poată impune autoritatea, fiind de la început osîndit chiar de către unii din membrii săi. Se înţelege că hotărîrile luate de acest sinod nu s-au aplicat, căci nu le-a dat nimeni nici o importanţă, iar proclamarea „independenţei" Bisericii noastre faţă de Patriarhia ecumenică a rămas fără urmare.

Ca o urmare a acestei legi la începutul anului 1865, Alexandru Cuza a acordat mitropolitului Nifon al Ungrovlahiei titlul de „Primat al României", lucru absolut necesar pentru întărirea unificării administraţiei bisericeşti din noul stat.

Ultima lege bisericească a lui Cuza a fost „Legea pentru numirea de mitropoliţi şi episcopi eparhioţi din România", din 11 mai 1865. Prin această lege se prevedea numirea mitropoliţilor şi a episcopilor eparhioţi de către domn, pe baza recomandării Consiliului de miniştri. Ca urmare a acestui decret au fost numiţi în cursul aceleiaşi luni ierarhi noi la toate scaunele ocupate pînă atunci numai de locţiitori, fireşte dintre cei consideraţi ca oameni de încredere ai guvernului. Aşa au fost numiţi: Calinic Miclescu, mitropolit al Moldovei, Atanasie Stoienescu la Roman, Iosif Gheorghian la Huşi, Melchisedec Ştefănescu la Ismail, Dionisie Romano la Buzău şi Neofit Scriban la Argeş. Scaunul mitropolitan al Ungrovlahiei era ocupat în continuare de mitropolitul Nifon, iar cel de la Rîmnic de Calinic cel Sfînt.

Situaţia Bisericii ortodoxe din România şi a episcopilor numiţi prin decret s-a rezolvat definitiv abia în 1872, cînd s-au pus bazele canonice ale Sf. Sinod, existent şi azi în Biserica noastră.

Legea secularizării averilor mănăstireşti dată de guvernul lui Alexandru Ioan Cuza a fost de mare folos ţării şi Bisericii, fiind aprobată cu căldură de toţi ierarhii ortodocşi români. Se ştie că din pricina situaţiei grele în care se aflau Bisericile Ortodoxe de limbă greacă din imperiul otoman, domnii români au început încă din secolul XVI să închine locaşurile ridicate şi înzestrate de ei mănăstirilor sau Patriarhiilor din Răsărit (Ierusalim, Muntele Athos, Muntele Sinai, Constantinopol, Alexandria, Antiohia), precum şi altor centre ortodoxe din Răsărit. În epoca fanariotă numărul lor a crescut şi mai mult. O parte din veniturile mănăstirilor noastre era deci hărăzită pentru întreţinerea şi ajutorarea clerului grec din Răsărit. Cu timpul, din cauza nepăsării şi lăcomiei călugărilor greci, dar mai ales a egumenilor care aveau în administrare mănăstirile închinate, acestea au ajuns într-o stare de ruinare. Din aceste pricini, în cursul secolului al XIX-lea s-au încercat în mai multe rînduri măsuri de îndreptare, dar fără succes. Ea a putut fi rezolvată definitiv abia în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza. Astfel, în tot cursul anului 1863 s-au luat diferite măsuri împotriva egumenilor şi călugărilor greci ca: interzicerea săvîrşirii slujbelor în greceşte, cu excepţia a două biserici în toată ţara, destituiri de egumeni acuzaţi de felurite abateri, interzicerea tăierii pădurilor mănăstireşti, încasarea veniturilor mănăstirilor de stat şi altele. Se înţelege că în faţa atîtor măsuri energice, care loveau grav în interesele băneşti ale Locurilor Sfinte, acestea nu puteau rămîne nepăsătoare. Dar toate protestele lor au rămas fără nici o urmare. Iar în ziua de 13 decembrie 1863 guvernul lui Cuza, condus de Mihail Kogălniceanu, ministru al Cultelor fiind Alexandru Odobescu, a depus în Camera deputaţilor un proiect prin care se hotăra secularizarea tuturor averilor mănăstireşti, fie închinate, fie neînchinate. Proiectul a fost admis cu mare entuziasm în aceeaşi zi.

În felul acesta a intrat în patrimoniul Statului un sfert din întreg teritoriul ţării, stăpînit pînă atunci în cea mai mare parte de străini. Legea secularizării a produs o mulţumire generală în întreaga ţară, înlăturîndu-se stăpînirea şi abuzurile unor străini, reuşindu-se ca în anul următor să se facă împroprietărirea ţăranilor noştri.

Îndată după acest mare act de dreptate socială şi naţională, au început uneltirile clerului de la Locurile Sfinte, sprijinite de diferite puteri europene. Guvernul lui Cuza oferise iniţial Locurilor Sfinte o despăgubire de 80 milioane de piaştri turceşti, urcată ulterior la 150 milioane. Oferta a fost însă refuzată, cu indignare, iar statul român pînă la urmă n-a mai plătit nimic, în ciuda repetatelor intervenţii ale călugărilor greci, sprijinite de reprezentanţii Rusiei şi Angliei la Constantinopol.

Analizînd legile date de Cuza Vodă care reglementau problemele Bisericii, constatăm că ele erau foarte progresiste pentru acel timp, fiind cerute de înseşi schimbările adînci petrecute în viaţa Statului român. Greşelile lor de formă se datoresc necunoaşterii temeinice a canoanelor şi rînduielilor bisericeşti. De pildă, numirea ierarhilor de către domn nu era ceva cu totul nou, căci în trecut au fost multe cazuri cînd domnii noştri impuneau pe scaunele vlădiceşti pe cine considerau vrednici. Pe lîngă aceasta, toţi cei numiţi, erau de mult timp hirotoniţi arhierei, pe seama unor scaune vacante din Răsărit, avînd recunoaşterea Patriarhiei de Constantinopol. Legea pentru obligativitatea folosirii limbii române în toate bisericile ţării, ca şi legea pentru înmormîntări, grija pentru seminarii şi pentru starea materială a clerului, înfiinţarea noii episcopii a Dunării de Jos, ne arată că guvernarea domnului Cuza avea cele mai bune sentimente faţă de Biserică. Trăinicia legilor sale ne-o arată faptul că multe din ele, cu îndreptările necesare, au ajuns să fie puse în practică mai tîrziu (de pildă: participarea laicilor şi preoţilor de mir în organele deliberative ale Bisericii etc.). Iar în ce priveşte secularizarea averilor mănăstireşti, aceasta se înscrie printre cele mai mari înfăptuiri ale domniei lui Alexandru Ioan Cuza, cu urmări binefăcătoare şi pentru Biserică, dar mai ales pentru ţară şi cetăţenii ei.

Mircea Păcurariu

NICOLAE CEAUŞESCU
biografie şi texte selectate

(Urmare din pag. 1)

contemporaneităţii internaţionale, precum şi căile de rezolvare a lor.

Partea a doua a volumului cuprinde o culegere de texte din rapoartele, cuvîntările, întîlnirile Preşedintelui Consiliului de Stat, Domnul Nicolae Ceauşescu, cu diferite categorii de cetăţeni ai ţării etc., din care reiese legătura trainică dintre Conducător şi popor.

Citind cartea de care ne ocupăm, pe lîngă alte informaţii preţioase, reţinem şi adevărul, atît de evident pentru noi, că Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, este una cu obştea cea mare a ţării noastre, ca unul care s-a născut şi s-a ridicat din sînul ei şi trăieşte pentru binele poporului în fruntea căruia stă.

T. R.

„Icoane pe sticlă"

Între comorile de artă populară ale trecutului în ţara noastră, un loc de frunte îl ocupă şi icoanele pe sticlă. *Acest meşteşug popular, dezvoltat la români timp de cel puţin un secol şi jumătate, cu o înaltă măiestrie, este încă o oglindă limpede a calităţilor artistice şi sufleteşti ale poporului român.*

Dacă această artă a încălzit inimile şi a hrănit sufletele credincioşilor noştri din vatra satului românesc, mai tîrziu şi în special în zilele noastre, ea este cercetată cu viu interes şi aşezată la locul de cinste cuvenit în tezaurul creaţiei artistice româneşti şi chiar mondiale.

Astfel, pe lîngă alte lucrări de seamă apărute în ultima vreme în ţară şi în străinătate, recenta carte din anul acesta a specialiştilor Cornel Irimie şi Marcela Focşa, de la Muzeul Bruckenthal din Sibiu, cu titlul „Icoane pe sticlă", deşi într-un format mic are totuşi un conţinut preţios. Într-o prezentare de numai 30 de pagini, dar bazată pe cercetări serioase pe teren şi cu o bibliografie de specialitate din ţară şi străinătate, care numără 87 de titluri, cartea ne oferă un istoric complet al acestei nobile arte, împreună cu caracteristicile ei.

Deşi problema plasării în timp a picturii pe sticlă ca artă populară la români este încă discutată din lipsă de documente, autorii o aşează între sfîrşitul sec. XVII şi prima jumătate a sec. XX. Este posibil ca această formă de artă să fi luat naştere în Tyrol şi alte provincii germane de unde, răspîndindu-se în Europa, să fi ajuns în Transilvania luînd o dezvoltare rapidă, într-o epocă de condiţii favorabile dezvoltării acestui gen de artă, cînd apar „glăjeriile", întîi la Rîşnov şi mai tîrziu pe întreg cuprinsul Ţării dintre munţi, *pe unde se vor dezvolta o serie de centre de pictură pe sticlă.*

Cel mai vechi centru pare să fi fost cel de la Nicula (Gherla) unde au lucrat iconari vestiţi ca: Tudor Tocariu, Dionisie Iuga, Ştefan Mircea, Şt. Belindean şi o femeie Maria Chifor, fiind cei mai renumiţi prin valoarea operelor lor. De la Nicula, iconari plecaţi prin ţară şi stabiliţi prin alte părţi vor duce cu ei această artă în toată Transilvania. Astfel s-au descoperit centre importante de pictură pe sticlă ca de pildă: Scheii Braşovului, *unde au lucrat şi iconari de la Nicula şi unde a lucrat renumitul şi talentatul* „Ionoţă din Braşov" *(sec. XIX); în zona Sebeş-Alba cu centrele de la* Lancrăm *cu icoane vechi şi datate de zugravi ai familiei Costea; de la* Laz *cu cîteva familii de iconari ca* Ion Zugravu *şi ultimul* Aurel Rodeanu, *iar întrei ei* Simion Zugravu, *care practica şi pictura pe pînză lipită pe lemn; apoi* cartierul Maieri *din Alba-Iulia cu zugrăviţele Prodan etc. În afară de cele de la* Poiana Sibiului, Sălişte şi Vale, *în jurul Sibiului au fost identificate în ultima vreme centre necunoscute de pictură pe sticlă cum ar fi Boiţa, Miercurea, Săcădate şi Răhău. În cursul secolului al XIX-lea se ridică în importanţă activitatea centrelor din Făgăraş cu meşteri renumiţi ca:* Savu Moga, *venit de la Nicula (1843) şi stabilit la Arpaşul de Sus, şi* Matei Timforea *(Matei Prucaru al Timforei-Cîrţişoara), care au făcut din opera lor o realizare din cele mai reuşite. Merită amintiţi şi* Ion Pop, Lindeş şi Ana Dej.

Dintr-o asemănare de stil cu icoanele de la Nicula se deduce existenţa unui centru şi în Maramureş. Autorii cărţii găsesc că au existat unele centre de pictură pe sticlă şi în Moldova. Pe lîngă centre bine cunoscute, se poate susţine ipoteza că au existat şi alte centre în regiunile Munţilor Apuseni, Bihor şi Banat, după sutele de icoane pe sticlă de altă factură cu alte caractere de desen şi culoare găsite în aceste locuri.

Dacă tehnica picturii pe sticlă este împrumutată de la Apuseni, ea se dezvoltă, totuşi, pe o linie artistică tradiţională, cu proprietăţi de desen şi culoare autohtone. Desenul cu o compoziţie simplă şi clară plină de armonie şi cu o înfăţişare a imaginilor plină de înţelesuri, iar culorile cu potrivirile, ritmul şi cumpănirea lor, cu tonurile plăcute şi armonios aşezate, niciodată ţipătoare şi totuşi vii, dau acestor opere româneşti o valoare mult superioară celor străine. Fondul de podoabă care caută să umple golurile — pentru care artistul popular român are dezgust, — alcătuit din motive geometrice şi vegetale (stele, chenare încrustate, frunze, flori etc.), liber împărţite dau efecte decorative încîntătoare. Cu toate că centrele de pictură pe sticlă au genul lor aparte atît în desen cît şi în culoare, totuşi, întreaga pictură pe sticlă se prezintă într-un stil unitar, încadrîndu-se la rîndul ei într-un tot unitar *al întregii arte populare româneşti.*

Mai sînt multe şi importante trăsături ale artei icoanelor pe sticlă expuse în această carte, pe care nu le putem cuprinde în prezentarea de faţă.

Cartea din care am spicuit cele de mai sus, are şi un scurt rezumat în limba franceză. 64 ilustraţii prezentate la sfîrşitul cărţii vin în sprijinul înţelegerii şi adeveririi celor arătate mai sus.

Lucrarea alcătuită cu multă limpezime în expunere, într-un stil potrivit tuturor categoriilor de cititori, aduce noi şi importante contribuţii în acest preţios domeniu.

Ţinînd seama de condiţiile modeste şi vitrege în care poporul nostru a ştiut şi a reuşit să creeze astfel de valori spirituale, ni se impune nouă — celor ce trăim într-o epocă cu condiţii tot mai bune de afirmare a puterilor noastre creatoare — să apelăm la aceste surse autohtone de zidire sufletească şi în acelaşi timp să le iubim, să le preţuim după cuviinţă, păstrîndu-le cu grijă, cei ce le avem, ca nişte comori de mare preţ moştenite de la înaintaşii noştri. Prin aceasta îndeplinim nu numai o datorie creştinească ci şi una patriotică.

Pr. *Ioan Fulea*

Sfîntul Grigorie Decapolitul

În biserica Mănăstirii Bistriţa din nordul Olteniei, judeţul Vîlcea, sînt adăpostite şi venerate după cuviinţă moaştele Sf. Grigorie Decapolitul, căruia Biserica Ortodoxă îi face pomenire în fiecare an la 20 noiembrie, adresîndu-i cîntări de laudă şi invocîndu-i ajutorul şi sprijinul pentru diferitele trebuinţe sufleteşti ale credincioşilor. Şi nu arareori nădejdile şi cererile lor au fost împlinite, fiindcă Dumnezeu, de la care primim tot darul desăvîrşit, a săvîrşit minuni prin moaştele Sf. Grigorie Decapolitul, ceea ce ne arată că viaţa şi modelul de trăire al Sf. Grigorie au fost bineplăcute înaintea Sa. De aceea, în cele ce urmează, vom prezenta pe scurt viaţa Sf. Grigorie şi virtuţile sale alese, prin care s-a făcut plăcut înaintea lui Dumnezeu — exemple vrednice de urmat pentru credincioşii Bisericii noastre.

Despre Sf. Grigorie ştim că s-a născut pe la anul 780—790 în cetatea Irinopolis, una din cele zece cetăţi (decapolis) ale Isauriei, o provincie romană din Asia Mică, de unde îşi va primi numele de „Decapolitul". Tatăl său se numea Serghie, iar maică-sa Maria — o femeie foarte evlavioasă, care i-a dat copilului său o educaţie creştină.

La vîrsta de opt ani, tînărul Grigorie a fost dat la şcoală, dovedind aici multă rîvnă şi o sete adîncă de a cunoaşte tainele vieţii. Moştenind de la maică-sa înclinaţie spre cele religioase, Grigorie frecventa, în timpul liber, bisericile, unde participa la slujbe, se ruga şi sorbea cu nesaţ învăţăturile Sfintei Evanghelii, pe care căuta apoi să le transpună în viaţa sa. Astfel de mic s-a deprins cu virtutea cumpătării, a înfrînării şi a slujirii dezinteresate a aproapelui. Mai tîrziu, cînd a început să-şi cîştige singur existenţa, săvîrşea şi virtutea milosteniei.

Cînd a ajuns la vîrsta maturităţii, părinţii lui voiau ca fiul lor să se căsătorească, dar el dorind să ducă o viaţă feciorelnică, s-a dus într-o mănăstire. Aici are prilejul să cunoască un episcop cu viaţă îmbunătăţită, care se retrăsese în singurătatea mănăstirii din pricina persecuţiei dezlănţuite de Leon V Armeanul (813—820) împotriva icoanelor şi închinătorilor lor. Acesta, văzînd rîvna pe care Grigorie o arată faţă de Mîntuitorul Iisus Hristos şi Biserica Sa, l-a sfătuit să intre în cinul monahal şi, în acest scop, l-a trimis la nişte pustnici ca să-l înveţe toate nevoinţele vieţii monahale.

La scurt timp după aceasta, Grigorie, sfătuit şi de maică-sa care îi încuviinţase intrarea în viaţa monahală, se duce într-o mănăstire din apropierea Constantinopolului, unde era egumen o rudenie de-a mamei sale, cu numele Simeon, care l-a primit cu multă dragoste, îndrumîndu-l în viaţa monahală, în înţelegerea Sf. Scripturi şi a scrierilor Sfinţilor Părinţi.

Viaţa lui cuminte din această mănăstire a făcut să fie privit de toţi vieţuitorii ei ca un fel de înger al lui Dumnezeu. Temîndu-se, însă, să nu cadă din pricina laudelor ce i se aduceau, convins fiind că n-a ajuns la stadiul de îmbunătăţire dorit, după 14 ani de vieţuire în această mănăstire monahul Grigorie se retrage într-un loc mai puţin umblat ca şi mai mult să lucreze pentru desăvîrşirea sa prin posturi aspre, rugăciune intensă, citirea Sf. Scripturi şi a altor cărţi sfinte, precum şi prin muncă manuală.

Asemenea patriarhului Avraam, în urma unei chemări tainice, Grigorie părăseşte locul acela retras şi porneşte în călătorii misionare pentru a cuvînta împotriva prigonitorilor cinstirii sfintelor icoane. În acest scop a vizitat Efesul, Tesalonicul, Corintul, Roma ş.a. şi pretutindeni cuvîntul său de învăţătură dădea roade bogate, întorcînd pe mulţi de la erezia iconoclastă, încît lumea creştină, pe unde trecea, începuse să-l cinstească ca pe un sfînt.

Întorcîndu-se din nou la Constantinopol, se îmbolnăveşte din pricina ascezei prea severe şi la scurtă vreme Sf. Grigorie şi-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu, mîngîiat de rugăciunile confraţilor săi monahi.

Sf. Grigorie Decapolitul — după afirmaţiile tradiţiei noastre bisericeşti — a fost învrednicit de Dumnezeu cu darul facerii de minuni încă în timpul vieţii sale pămînteşti, iar după trecerea la cele veşnice, prin sfintele lui moaşte, a continuat să săvîrşească vindecări de boli sufleteşti şi să fie un izvor de mîngîiere pentru cei care le cereau.

Din acest motiv, în anul 1497, banul Barbu Craiovescu, voind să-şi înzestreze ctitoria sa de la Bistriţa cu moaşte făcătoare de minuni, a cumpărat cu bani grei moaştele Sfîntului Grigorie Decapolitul şi le-a aşezat în biserica mănăstirii, unde se găsesc şi azi adăpostite într-o frumoasă raclă de argint.

În această zi, Biserica noastră ortodoxă ne pune în faţa ochilor icoana vieţii Sf. Grigorie Decapolitul pentru a ne arăta o cale şi un model de convieţuire creştină, prin care putem deveni bineplăcuţi lui Dumnezeu. Calea urmată de Sf. Grigorie e cea a credinţei nestrămutate în adevărurile evanghelice, e calea virtuţilor creştineşti, a iubirii semenilor noştri, a cumpătării, a smereniei, a răbdării şi a înfrăţirii, însoţită la tot pasul de rugăciunea fierbinte către Părintele ceresc pentru dobîndirea harului necesar de-a putea urma această cale.

Într-una din cîntările de laudă, pe care Biserica le adresează Sfîntului, este prezentată icoana vieţii Sf. Grigorie astfel: „Model de înfrînare te-ai făcut şi prin dumnezeiescul Duh pe toţi i-ai luminat".

Să ne străduim, deci, şi noi ca să urmăm pilda vieţii Sfîntului Grigorie, să fim săvîrşitori virtuţilor creştineşti aşa cum a fost el, şi în felul acesta vom deveni prieteni iubiţi ai lui Dumnezeu, creştini adevăraţi şi oameni vrednici. *Sebastian Şebu*

Credinţe deşarte

(Urmare din pag. 2)

Şi iarăşi zice: „Orice bărbat sau femeie dintre voi se va face descîntător sau vrăjitor, cu moarte să se omoare, cu pietre să-l ucideţi" (Lev. 20, 27).

Moştenirea, partea acestora este osînda veşnică „în iezerul care arde cu foc şi cu pucioasă" (Apoc. 21, 8).

Nu este nici o legătură între credinţa cea sănătoasă şi superstiţie, între adevăr şi minciună.

Sfîntul Apostol Pavel scria lui Timotei: „Hrăneşte-te cu cuvintele credinţei şi ale bunei învăţături... fereşte-te de basmele cele lumeşti şi băbeşti..." (I Tim. 4, 6—7).

Luminat şi zidit pe piatra credinţei adevărate, credinciosul Bisericii noastre este cutezător întru biruinţa răului, în mergerea înainte fără şovăire şi opreală. El este încredinţat că nu este fără ocrotitor. Întru această nădejde, cu puterea ştiinţei şi cu Harul Sfîntului Duh, munceşte în linişte şi-şi mănîncă, bucurîndu-se, pîinea sa.

Cunoscut să ne fie, deci, din viaţa duhovnicească a credincioşilor că numai dreapta învăţătură a credinţei, ştiinţa lucrurilor şi întîmplărilor vremii şi lumii, încrederea în purtarea de grijă a lui Dumnezeu şi-n puterile proprii vor risipi, precum soarele negurile, rămăşiţele unor deşertăciuni care nu au ce căuta în viaţa noastră. Zis-a Domnul: „Şi veţi cunoaşte adevărul, iar adevărul vă va face slobozi" (Ioan 8, 32) vă va mîntui din rătăciri de falsele credinţe.

Să ne străduim deci să cunoaştem cît mai bine adevărul mîntuitor al dreptei noastre credinţe, pe care Biserica străbună ni-l propovăduieşte de la Mîntuitorul şi Sf. Săi Apostoli şi, cunoscînd-o, să trăim după voia lui Dumnezeu, spre zidirea vieţii şi mîntuirea sufletelor noastre. Pr. *Gh. Oneţiu*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu 44206

SIBIU

Biblioteca Orășenească
„Ștefan Gheorghiu"
Str. Bariţiu 5 45-46. SIBI

ANUL 119 Sibiu, 1 decembrie 1971

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Cincizeci ani de la înscăunarea întîiului episcop în scaunul reînfiinţatei Eparhii a Vadului, Feleacului şi Clujului

În anul 1921, la 6 decembrie, Napoca vremurilor romane şi Clujul zilelor noastre a primit pe primul episcop ortodox, în persoana ierarhului Nicolae Ivan.

Făcînd pomenire de numele său, nici noi şi nici urmaşii noştri nu vom putea despărţi personalitatea întîiului sol cu reşedinţa stabilă a Bisericii noastre din oraşul de cultură al Transilvaniei, de reînnoirea acestei eparhii, pe urmele altora, mult mai vechi decît ea. Însuşi titlul ne aminteşte de două din ele, Vad şi Feleac, deşi la temelia ei mai stau episcopia Geoagiului şi Maramureşului.

Vadul, mică localitate de români aşezată pe rîul cu acelaşi nume, rîu ce se varsă în apa Someşului nu departe spre nord de oraşul Dej, prin anul 1475 făcea parte cu alte 59 de sate din domeniile cetăţii Ciceului. Cetatea Ciceului şi Cetatea de Baltă pe acele vremi erau cedate de către regele Matei Corvin lui Ştefan cel Mare, biruitor în bătălia de la Baia.

În acest Vad, marele Domnitor al Moldovei zideşte o biserică de piatră în stil gotic şi aşează o episcopie recunoscută si de Matei, pentru nevoile sufleteşti ale ortodocşilor de pe aceste locuri.

Numele primului episcop — şi probabil al primilor lui urmaşi, — ne este necunoscut. Doar cu anul 1523 se ştie de episcopul Ilarion care intervine la „magistratul Bistriţei, ca să îngăduie clădirea unei mănăstiri, pe locul unde mai fusese o mănăstire". Acest document ce vorbeşte de un aşezămînt bisericesc distrus de vitregia veacurilor este foarte important, pentru că adevereşte că acei ortodocşi ce se rugau în biserica mănăstirii, fără să aibă o istorie scrisă, au rămas nedezrădăcinaţi de pe aceste meleaguri strămoşeşti.

După episcopul Ilarion, în Vad mai sînt cunoscuţi încă unsprezece episcopi, ultimul fiind Eftimie II (1623).

Cu anul 1628, această episcopie încetează de a mai fi, întrucît Ghenadie II din Alba-Iulia se intitulează: „Mitropolit în scaunul Bălgradului şi al Vadului şi Oradea Mare şi a Sătmarului şi a toată Ţara Ardealului".

Dacă despre episcopia Vadului se ştie că avea jurisdicţie peste satele celor două cetăţi, peste ţinutul Bistriţei şi peste toate bisericile din Ardeal, cum îl întăreşte Ştefan Bocskay, principele Transilvaniei, pe episcopul Spiridon, prin diploma din 23 septembrie 1605, şi peste Maramureş, cum îi dă dreptul la 29 aprilie 1608 principele Gavril Bathory; episcopia Feleacului este o episcopie fără jurisdicţie şi de scurtă durată.

Ea datează din anul 1453, cînd vlădica Marcu se aşează la părintele Vasile din Feleac, de la care cumpără casa drept reşedinţă a sa.

Marcu îşi lasă urmaş în episcopat pe Daniil, fiul părintelui Vasile, care trece demnitatea ierarhiei lui Petru, ultimul cunoscut dintre episcopii din Feleac. Sînt date sigure că pe la anul 1550, aici nu mai exista episcopie.

La reînfiinţarea sediului vlădicesc al Vadului, Feleacului şi Clujului, pe teritoriul acestuia se găsea şi fosta episcopie ortodoxă a Geoagiului. Începuturile ei se pierd în tăcerea tainică a trecutului. Se ştie doar că la 1557, crăiasa Ardealului, Isabela, influenţată de ocrotitorul ei, Pătraşcu cel Bun, tatăl lui Mihai Viteazul, întărind pe Cristofor de episcop, spune între altele că îi dă dreptul să se bucure de toate veniturile şi foloasele pe care le-a avut din vechime (ab antiquo) episcopul Geoagiului de Sus şi porunceşte „tuturor preoţilor, călugărilor şi tuturor oamenilor de orice stare şi condiţiune, care mărturisesc credinţa grecească", să îi deie ascultarea cuvenită.

Lui Cristofor îi urmează în scaun episcopul Sava, care, neacceptînd să îmbrăţişeze calvinismul, se vede nevoit a părăsi episcopia şi ţara. Probabil acesta a fost ultimul episcop al Geoagiului.

Cea mai veche episcopie cunoscută în Maramureş este cea de la mănăstirea din Perii. Acest locaş de rugăciune a fost zidit de voievodul Sas, fiul lui Dragoş Vodă, şi închinat de fiii ctitorului, Baliţă şi Dragoş, Patriarhiei din Constantinopol. Despre egumenul de aici se spune că dintru început „făcea slujbă de vlădică".

Cu anul 1391, anul în care mănăstirea devine stavropighie a Patriarhiei din Constantinopol, se face şi începutul oficial al episcopiei din Maramureş. Egumenul de aci devine exarh patriarhal cu toate drepturile unui episcop, fără îngăduinţa de a hirotoni preoţi.

De la vlădica Pahomie (1391) şi pînă la episcopul Gavril din Bîrsana (1739), figuri de ierarhi ca a lui Pahomie, Petroniu — care a participat la Iaşi în 2 iulie 1600 la sinodul convocat de Mihai Viteazul — Iosif Stoica, Ioan Dositei Circa etc., fac cinste oricînd Biserica lui Hristos.

În anul 1739, această episcopie încetează de a mai fi şi se reînfiinţează pentru foarte scurtă durată înaintea celui de al II-lea război mondial.

Pe teritoriul acestor patru eparhii, şi oarecum într-o poziţie centrală faţă de vechile reşedinţe, reînvie, în 1919, Episcopia Vadului, Feleacului şi Clujului.

Gîndul reînfiinţării acestei eparhii porneşte de la mitropolitul Transilvaniei, Andrei Şaguna, care, răspunzînd unei întrebări puse de împăratul din Viena, solicită cu adresa nr. 282/16 iulie 1863, ca sediul mitropoliei să fie la Sibiu, avînd următoarele episcopii sufragane în Transilvania: Arad, Timişoara, Caransebeş, Oradea şi Cluj. Eparhia Clujului avea să se înfiinţeze pe teritoriul Mitropoliei Ardealului, fără să afecteze graniţele celorlalte episcopii.

Problema reînfiinţării acestei eparhii este reluată în sinoadele mitropolitane din 1868, 1881, 1888, 1892, 1900, 1902, 1904, 1909 şi altele.

Hotărîrile cele mai importante s-au luat în sinodul din 19 mai 1888 în care se decide ca linia de demarcaţiune între episcopia Clujului şi teritoriul mitropoliei să fie rîul Mureş, să aibă 16 protopopiate cu 465 parohii şi 260.000 suflete. Tot în acest sinod se fixează ca şi Clujul să primească 1/3 din fondul creat de Şaguna pentru reînfiinţări de eparhii.

După sinodul din 1904, românii din Cluj se adresează primăriei din localitate cu dorinţa de a se ceda un imobil pentru episcopia lor. Demersul lor este însă respins.

A urmat apoi un schimb de discuţii pe calea presei între avocatul Andrei Vasile şi Sipos Gavril, dar posibilităţile reînfiinţării acestei eparhii s-au amînat pentru o dată ulterioară.

La 3 februarie 1919, asesorul consistorial Nicolae Ivan prezintă, în şedinţa de lucru a consiliului arhidiecezan, un referat prin care indică ca timp potrivit reluarea acţiunii pentru reînfiinţarea eparhiei Clujului.

Sinodul arhidiecezan, în şedinţa din 30 aprilie acelaşi an, primeşte raportul deputatului Dr. Valer Moldovan prin care se fixează titulatura eparhiei celei noi şi se propune a se organiza, în oraşul Cluj, un consistoriu coordonat celui din Sibiu, compus din deputaţii adunării eparhiale mitropolitane ce au mandatul circumscripţiilor electorale pe teritoriul eparhiei nou înfiinţate.

(Continuare în pag. 2)

Îmi strunesc trupul şi-l supun ascultării

(I Cor. 9, 27)

Sîntem în plin post al Naşterii Domnului, al Crăciunului. Dat fiind acest lucru, este potrivit să ne reamintim că unul din înţelesurile, din rosturile cele mai adînci ale postului este şi acela de a ţine cumpăna dreaptă sau echilibrul între puterile sufleteşti şi trupeşti ale fiinţei noastre. Aceasta pentru că, după învăţătura Bisericii noastre, făptura omenească este compusă din două elemente şi anume din trup şi suflet.

Trupul, precum ştim, s-a bucurat de un act de creaţie specială din partea lui Dumnezeu, din care motiv Biserica Ortodoxă şi recomandă fiilor ei îngrijirea cuvenită a trupului. Această îngrijire constă de pildă în hrană, în îmbrăcăminte cuviincioasă, locuinţă, curăţenia trupului ca şi a îmbrăcămintei şi locuinţei, în muncă, căci a trăi înseamnă a munci, păstrarea sănătăţii şi tratarea în caz de boală, odihna pentru reîmprospătarea puterilor de muncă şi întărirea sănătăţii sale etc. Sfîntul Apostol Pavel ne vorbeşte limpede în această privinţă cînd zice, că „nimeni nu şi-a urît vreodată trupul său, ci îl hrăneşte şi-l încălzeşte pe el" (Efeseni 5, 29).

Grija noastră faţă de trup se întemeiază şi pe faptul că el constituie mijlocul, instrumentul prin care lucrează sufletul nostru, este locaşul acestuia. Ba mai mult, trupul este şi „locaş al Duhului Sfînt" (I Cor. 6, 19) şi anume prin menirea înaltă pe care o are de a participa la viaţa divină, de a se îndumnezei prin învierea şi preamărirea sa în viaţa cea veşnică. După cum ne este cunoscut din învăţătura Bisericii noastre, a doua parte şi cea mai importantă, cea mai de preţ din făptura noastră este sufletul, care constituie chipul lui Dumnezeu din noi, partea spirituală şi nemuritoare, prin care ne deosebim fundamental de toate celelalte vieţuitoare.

Cînd vorbim de suflet avem în vedere, desigur, mintea sau capacitatea noastră de a gîndi, voinţa sau puterea de a acţiona, de a lua o hotărîre, precum şi simţirea, sentimentele sau simţămintele noastre. Din acest motiv s-a spus pe drept cuvînt că principiul călăuzitor al fiinţei noastre, după care ne orientăm activitatea, faptele, este sufletul nostru luminat, curat, cît mai nepătat, pătruns de poruncile morale sădite de Ziditor în însăşi firea noastră şi întărite şi îmbogăţite de Evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos.

Aşa se face că grija faţă de suflet ne este, trebuie să ne fie mult mai mare, potrivit cu rostul şi importanţa pe care el o are.

De aceea în legătură cu acest lucru se ridică o problemă pe care nu o avem totdeauna în atenţia cuvenită. Adică — aşa cum spune o zicală îndeobşte cunoscută, că nu trăim ca să mîncăm, ci mîncăm ca să trăim, sau cum ne învaţă Sf. Ioan Gură de Aur cînd zice că „rînduiala lăsată de Dumnezeu este ca sufletul să poruncească trupului" şi că „cei ce aşează trupul (poftele cărnii adică) înaintea sufletului, răstoarnă rînduiala cea dreaptă" — mulţi dintre noi uită de acest elementar şi evident adevăr, că grija faţă de trup nu trebuie să aibă loc în detrimentul sufletului, a vieţii noastre spirituale. De altfel, această atenţie peste măsură pe care o acordăm anumitor înclinaţii ale vieţii noastre trupeşti nici nu poate fi numită „grijă", ci mai degrabă păcat împotriva datoriei de a ne îngriji de viaţa şi sănătatea trupului. Căci ce altceva decît păcate împotriva vieţii şi sănătăţii trupului nostru, împotriva familiei, semenilor

(Continuare în pag. 4)

Cărţile bisericeşti

Cărţile bisericeşti sînt acele cărţi pe care le foloseşte preotul şi cîntăreţul pentru săvîrşirea diferitelor acte de cult. Aceste cărţi au fost compuse în decursul veacurilor pe măsura dezvoltării cultului divin. La început, slujbele dumnezeieşti erau mai simple şi uşor de învăţat fără cărţi scrise. Atunci cînd cultul divin se dezvoltă, ritualul simplu de la început se dezvoltă în slujbe din ce în ce mai bogate. Cînd se fixează definitiv rugăciunile, formularele, ordinea şi modul de desfăşurare a diferitelor slujbe, atunci a fost nevoie ca toate acestea să fie rînduite în cărţi scrise, care au fost compuse în decursul veacurilor în mod treptat după cerinţele de dezvoltare ale cultului. În timpul persecuţiei lui Diocleţian toate cărţile de cult ale credincioşilor au fost arse şi distruse, aşa încît prin veacul al IV-lea au fost refăcute. Numărul complet al cărţilor bisericeşti s-a desăvîrşit numai după secolul al XII-lea, cînd şi rînduielile cultului divin au primit o formă definitivă.

Unele cărţi bisericeşti cuprind părţi ale Sfintei Scripturi şi de aceea se numesc cărţi bisericeşti biblice. Între acestea avem: *Evangheliarul*, sau *Sf. Evanghelie*. La început textul Evangheliilor nu era împărţit în pericope aşa cum îl avem azi şi nici nu era strîns într-un volum aşa cum este azi, ci la citirea care se făcea la diferite acte cultice, ca de ex. la Sf. Liturghie, se citeau texte corespunzătoare cu sărbătoarea respectivă sau cu Duminica respectivă. Cel care hotăra care anume text să se citească era arhiereul, care era prezent la toate slujbele.

Pericopele evanghelice care se citesc în biserică la Liturghie sînt împărţite în patru cicluri. În ciclul întîi se citeşte Evanghelia lui Ioan, care se începe în ziua de Paşti şi se citeşte pînă la Rusalii. Ciclul al doilea ţine de la Rusalii şi pînă la prima Duminică după înălţarea Sf. Cruci, cînd se citeşte Sf. Evanghelie de la Matei. Ciclul al treilea ţine de luni după Duminica a XVII-a după Rusalii şi pînă la Duminica Vameşului şi Fariseului, în care se citeşte Sf. Evanghelie de la Luca. Ciclul al patrulea începe cu Duminica Vameşului şi Fariseului şi ţine pînă în Sîmbăta Patimilor inclusiv, în care timp se citesc toate Evangheliile.

O altă carte biblică este *Apostolul* sau *Apostolierul*, care cuprinde Faptele Apostolilor, epistolele Sf. Apostol Pavel şi cele şapte epistole sobornicesti. Citirea Apostolului are două cicluri. Începe în Duminica Învierii pînă la Rusalii şi cuprinde numai texte din Faptele Sfinţilor Apostoli. Ciclul al doilea de la Rusalii pînă la Paştile următoare şi se citeşte din epistolele Sf. Apostol Pavel şi din cele sobornicesti.

O altă carte biblică este Psaltirea, care cuprinde cei 150 de Psalmi. Din Psaltire se citeşte (în vechime se şi cînta) la toate slujbele bisericesti. Psaltirea se împarte în 20 de părţi numite catisme, fiecare catismă cuprinzînd un număr oarecare de psalmi. La slujbele din cursul anului bisericesc se citeşte toată Psaltirea la Utrenie, la Vecernie şi la Ceasuri. În cursul Postului Sf. Paşti într-o singură săptămînă se citeşte de două ori.

Celelalte cărţi întrebuinţate la sfintele slujbe au fost compuse de unii Sf. Părinţi ai Bisericii şi de bărbaţi evlavioşi şi cu mare frică de Dumnezeu. Între aceste cărţi amintim: *Liturghierul*, carte necesară preotului pentru săvîrşirea Sf. Liturghii, a Utreniei, Vecerniei şi a altor rugăciuni. *Euhologhiul* sau *Molitvelnicul* este o carte necesară preotului pentru săvîrşirea Sf. Taine, rînduiala sfinţirii apei, a înmormîntării, rînduiala sfinţirii vaselor şi veşmintelor bisericeşti, precum şi alte rugăciuni de sfinţire.

Octoihul este cartea celor opt glasuri şi cuprinde slujba dumnezeiască pentru zilele săptămînii la Utrenie, Vecernie şi Liturghie. Octoihul se întrebuinţează începînd cu lunea Rusaliilor, pînă în Duminica Vameşului şi Fariseului. Cîntările Octoihului au fost compuse de Sf. Ioan Damaschinul, Iosif episcopul Tesalonicului, Teofan Mărturisitorul în sec. al IX-lea şi de Anatolie, patriarhul Constantinopolului.

Mineiul cuprinde rînduiala sărbătorilor şi ale Sfinţilor din întreg anul bisericesc şi are 12 părţi, pentru fiecare lună o parte. Rînduiala Mineiului a fost compusă de Sf. Ioan Damaschinul, Sf. Sofronie, patriarhul Ierusalimului, Teofan Mărturisitorul, Teodor Studitul.

Triodul cuprinde rînduiala sfintelor slujbe din timpul Postului Mare, începînd cu Duminica Vameşului şi a Fariseului. În Triod se cuprind rugăciuni foarte frumoase, pline de părere de rău pentru sufletul care prin păcat a vătămat pe Dumnezeu. Slujbele din timpul Postului Paştilor sînt cele mai duioase şi mai cutremurătoare dintre toate sfintele slujbe de peste an. Triodul a fost compus de către Teodor Studitul, Cosma de Maiuma şi de Sf. Andrei Criteanul.

Unele dintre cărţile acestea de slujbă sînt cinstite în chip deosebit de Sf. Biserică şi de credincioşi. Mai ales Sf. Evanghelie, care cuprinde cuvîntul lui Dumnezeu, este aşezată pururea pe masa Sf. Altar, este legată în scoarţe de argint cu pietre preţioase.

Toate cărţile noastre bisericeşti cuprind slujbele cele dumnezeieşti şi sfinte prin care îl lăudăm pe Dumnezeu în sf. biserică, îndreptăm viaţa noastră cea păcătoasă, îi aducem laudă şi mulţumire pentru toate binefacerile primite şi îi cerem ajutorul pentru noi, pentru Biserica noastră şi pentru scumpa noastră Patrie, pe care o dorim să fie tot mai mîndră şi tot mai înfloritoare.

Cărţile noastre bisericeşti sînt de mare preţ, fiindcă ele cuprind comoara cea sfîntă a laudelor şi a slujbelor noastre bisericeşti!

Al. Moisiu

Cincizeci ani de la ...

(Urmare din pag. 1)

Cu această ocazie se decide ca despărţirea între aceste două unităţi să fie pe data de 1 octombrie 1919, fixîndu-se numărul protopopiatelor, parohiilor şi a sufletelor credincioşilor după hotărîrile sinodului arhidiecezan din 1904 şi a Congresului bisericesc din 1909.

În consistoriu au fost aleşi ca membri Teodor Herman, Vasile Duma, Dr. Valer Moldovan, Vasile Almăşan, Dr. Gavril Buzura şi Dr. Pavel Roşca, iar ca preşedinte, asesorul consistorial Nicolae Ivan.

Greutăţile nu i-au cruţat nici de data aceasta, dar neîntrecutul diplomat clerical, Nicolae Ivan, le-a ştiut depăşi. Astfel de la Consiliul Dirigent — resortul Culte — obţine recunoaşterea de funcţionare a acestui consistoriu prin adresa nr. 13494 şi 23321/1919, situaţie ce o definitivează prin legea de reînfiinţare a „Episcopiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului şi Clujului" cu reşedinţa la Cluj, lege promulgată la 18 iulie 1921.

La 15 septembrie acelaşi an, se întruneşte, la sediul episcopiei noi, sinodul electoral condus de mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan, care alege de episcop pe asesorul arhimandrit Nicolae Ivan, iar Congresul Naţional Bisericesc, la 5 octombrie, validează această alegere. Sfinţirea întru arhiereu a avut loc în catedrala mitropolitană din Sibiu, la 21 noiembrie, iar la 25 aceeaşi lună primeşte investitura în Bucureşti, în cadrul unei fastuoase ceremonii adecvate.

În data de 6 decembrie 1921, în etate de 66 ani, este înscăunat ca episcop.

Nicolae Ivan s-a născut din părinţi ţărani, la 17 mai 1855, în satul Aciliu, judeţul Sibiu.

Studiile elementare le-a făcut în satul natal. Liceul l-a urmat în Sibiu, unde şi-a luat şi bacalaureatul, iar între anii 1874—1877 a frecventat cursurile teologice la Academia Andreiană, trecînd examenul de calificare preoţească cu distincţie. În toamna anului 1877 funcţionează ca învăţător în comuna Săliştea Sibiului, iar în 1880 se căsătoreşte. După numai un an rămîne văduv şi cu o fiică numită Veturia. În 1881 e hirotonit diacon, apoi preot şi, în 1884, este numit duhovnicul închisorii din Aiud şi profesor de religie pentru elevii ortodocşi din această localitate. În anul 1890 este chemat la Sibiu ca redactor responsabil cu editarea „Telegrafului Român", iar în 1892 este ales protopop al tractului Alba-Iulia. Din anul 1895 administrează şi protopopiatul Orăştiei, unde împreună cu Dr. Silviu Moldovan şi Aurel Popovici-Barcianul editează „Revista Orăştiei". În 1897 este ales asesor consistorial la Sibiu, secţia economică, funcţie ce o deţine pînă în anul 1919.

Din 1 octombrie 1919 şi pînă în 3 februarie 1936, data morţii sale, episcopul Nicolae Ivan şi-a legat structural viaţa de organizarea şi prosperarea acestei noi eparhii.

Îndemînarea lui de organizator, conducător şi întîistătător al acestei episcopii pare că este exprimată în cifre calendaristice. În ziua de 3 februarie 1936 trece la odihnă veşnică întîiul episcop al acestei eparhii, ierarhul de pioasă amintire, Nicolae Ivan.

Dintre realizările mai de seamă ale acestui duhovnic neîntrecut şi mare gospodar, amintim: reorganizarea administrativă a episcopiei prin înfiinţarea încă a 7 protopopiate şi 71 de parohii, precum şi sfinţirea unui mare număr de preoţi pentru necesităţile duhovniceşti ale credincioşilor.

În decurs de 15 ani, din fondurile centrului eparhial s-a zidit biserica Sf. Nicolae de pe str. Horea, biserica şi casa parohială din Vad, precum şi Catedrala eparhială, opera de căpetenie a marelui ierarh, după cum însuşi mărturiseşte în testamentul său. Tot pe cheltuiala episcopiei s-a deschis capela din Cluj, str. Moţilor. A organizat apoi în cuprinsul eparhiei patru mănăstiri: la Dragomireşti judeţul Maramureş, la Vad cu hramul Sf. Ştefan, la Rohia — Sf. Ana — şi la Piatra Fîntînelelor din judeţul Bistriţa.

S-ar mai putea enumera multe realizări diverse ale acestui ierarh, fiecare cu rolul său, dar mai important decît toate este maniera în care ştia episcopul Ivan să rezolve problemele.

El a cîştigat locul unde este construită catedrala, reşedinţa actuală eparhială şi altele.

Urmaşul său a fost episcopul Nicolae Colan. Pe timpul său, alături de „Renaşterea", mai apare revista „Viaţa Ilustrată", adusă de la Sibiu, iar în editura eparhiei Clujului apare colecţia „Veniţi de luaţi lumină" şi „Cărţile vieţii". Dă în două ediţii Noul Testament revăzut şi corectat după originalul grecesc, Viaţa Sf. Apostol Pavel, Omul cel nou (tradus după E. Fidler), Medalioane etc., etc. şi construieşte o clădire pentru Academia Teologică. De asemenea, împodobeşte cu pictură corespunzătoare catedrala şi completează registrul doi, trei şi patru la iconostas.

Actualul ierarh al Clujului, Prea Sfinţia Sa Episcopul Teofil Herineanu, păstoreşte în acest scaun din 22 decembrie 1957. Este un mare iubitor al cuvîntului Sfintei Scripturi pe care îl răspîndeşte cu multă rîvnă în toate împrejurările pastorale. Osteneşte cu devotament în eparhie şi conduce treburile gospodăreşti cu multă competenţă de ierarh.

În timpul păstoririi Prea Sfinţiei Sale s-a reparat în exterior sediul eparhial, s-au construit pe cheltuiala centrului două capele în oraşul Cluj, s-a reparat capela eparhială şi s-a îmbogăţit cu multe odoare inventarul catedralei. De asemenea aripa de sud a palatului episcopal se prelungeşte cu o clădire destinată serviciului administrativ şi căminului preoţesc.

Părinte bun pentru fiii duhovniceşti, liturghisitor de mare talie în faţa Sf. Prestol, cucernic, modest şi postelnic, ierarhul de astăzi al acestei eparhii împlineşte cu zel voia lui Dumnezeu, slujind credincioşilor pe calea păcii şi a progresului social.

Prot. *Ioan Pop*
vicar eparhial

Informaţii

✦ Duminică, 3 octombrie 1971, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a făcut o vizitaţie canonică în oraşul Tg. Mureş.

Astfel, sîmbătă 2 octombrie a.c. Î. P. S. Sa a săvîrşit vecernia în catedrala „Bunavestire" din acest oraş, cu care prilej au vorbit credincioşilor: C. pr. *I. Anca* (parohul local), P. C. prof. *Gh. Şoima* (Sibiu) şi Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, care a zăbovit cu deosebire asupra noţiunii de Biserică.

A doua zi, 3 octombrie a.c., în catedrala „Înălţarea Domnului" din Tg. Mureş s-a slujit Sf. Liturghie arhierească, după care au vorbit credincioşilor prezenţi: P. C. prof. *Alex. Moisiu* (Sibiu), P. C. prot. *D. Lazăr* (Tg. Mureş) şi Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, insistînd asupra învăţăturii Bisericii noastre despre Sf. Treime şi lucrarea Ei în viaţa credincioşilor.

La ambele slujbe, răspunsurile au fost date de corul Catedralei „Înălţarea Domnului" din Tg. Mureş.

✦ Duminică, 24 octombrie 1971, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a tîrnosit biserica nouă din Tîrnăveni.

În ajun, sîmbătă 23 octombrie a.c., Î. P. S. Sa a vizitat credincioşii din parohia Boziaş (prot. Sighişoara), unde a fost săvîrşită slujba vecerniei. Au vorbit: C. pr. *Gh. Cîmpeanu* (parohul local), P. C. prot. *I. Vlad* (de la Catedrala mitropolitană din Sibiu) şi Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, care subliniază că biserica din Boziaş este ctitorită de V. Moldovan, tribun al lui Avram Iancu, precum şi importanţa cîntării în comun.

A doua zi, 24 octombrie a.c., în prezenţa unui mare număr de credincioşi, a avut loc sfinţirea bisericii noi din Tîrnăveni, construcţie monumentală, după care s-a săvîrşit Sf. Liturghie arhie-

(Continuare în pag. 4)

Unirea Transilvaniei cu România

La 1 decembrie 1971 se împlinesc 53 de ani de la Unirea Transilvaniei cu România.

Cu adîncă emoţie ne aducem aminte de acel memorabil 1 decembrie 1918, cînd cei peste 100 de mii de reprezentanţi ai poporului nostru din această parte a ţării au aclamat cu lacrimi de bucurie împlinirea unui vis de mult aşteptat.

Vreme de secole românii, despărţiţi în trei provincii, au fost una şi au dovedit în faţa lumii şi a istoriei că sînt una.

Primul act istoric prin care s-a realizat vremelnic unitatea noastră statală a fost săvîrşit în 1600, pe vremea domniei lui Mihai Viteazul. Acest domnitor a unit cele trei provincii: Ţara Românească, Transilvania şi Moldova spre a fi un stăvilar împotriva expansiunii otomane în această zonă şi pentru a opri pătrunderea turcilor spre inima Europei.

Preţuirea pe care a acordat-o marele voievod Transilvaniei se desprinde şi din aceea că pe cînd la conducerea Munteniei a aşezat pe fiul său, iar la gospodărirea Moldovei a instituit un sfat de boieri, conducerea Transilvaniei şi-a rezervat-o sieşi.

Nicolae Bălcescu în „Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul", stăruind asupra atmosferei din acea epocă din Transilvania, arată că iobagii români îl aşteptau pe Mihai „cu credinţa nădejdii (...) ca pe un mîntuitor". La fel saşii, ameninţaţi de cardinalul Bathory, principele Transilvaniei, cu catolicizarea forţată, erau bucuroşi să se plece în faţa domnitorului Ţării Româneşti iar secuii „aveau o ură furioasă împotriva nobililor şi mai ales asupra familiei Bathoreştilor".

În lupta de la Şelimbăr, împotriva lui Andrei Bathory, Mihai a primit un sprijin puternic din partea secuilor.

Drept răsplată, după ce mai întîi Mihai a luat măsuri pentru uşurarea vieţii grele a populaţiei româneşti, îngrijindu-se ca Dieta Transilvaniei să acorde (între 20—27 iulie 1600) înlesniri iobagilor şi preoţilor români: păşunat liber pentru vitele iobagilor (cu excepţia oilor) şi scutirea preoţilor de robotă, s-a ocupat şi de soarta secuilor, restabilindu-le drepturile şi slobozeniile avute.

Îngrijindu-se de întreaga populaţie a Transilvaniei, pe bună dreptate masele îl considerau ca pe un adevărat eliberator.

Datorită împrejurărilor istorice din acel timp, domnia eroului de la Călugăreni a fost de scurtă durată şi unirea înfăptuită de el de asemenea efemeră, ca o străfulgerare în istoria poporului român. Actul lui, deschizător de orizonturi, a strălucit peste veacuri, făcîndu-i pe români să înţeleagă că unitatea politică într-un stat românesc e posibilă.

Făuritorul de totdeauna al istoriei a fost şi este poporul. Astfel că şi unirea din 1918 tot poporului i se datoreşte, după cum a remarcat Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, cu ocazia semicentenarului de la Alba-Iulia (28 noiembrie 1968): „Ceea ce n-au putut realiza domnitorii la timpul respectiv au continuat alţii: la '48, '59, în '77, în '918 şi prin voinţa unanimă a poporului s-a înfăptuit unitatea statului nostru naţional. Nu a fost rezultatul nici unui tratat de pace, nu a fost voinţa unei puteri din afară; unirea a fost rezultatul voinţei poporului român, dornic de libertate şi independenţă".

Fiecare etapă din cele mai sus înşirate şi-a adus contribuţia ei la unitatea noastră statală: în 1848 revoluţionarii români cereau reînvierea Daciei, iar poporul de pe Cîmpia Libertăţii din Blaj cerea „unirea cu Ţara"; în 1859, prin unirea Ţării Româneşti cu Moldova, s-a dobîndit o biruinţă parţială, iar în 1877 a fost cucerită independenţa pentru două din cele trei provincii româneşti.

Unirea Transilvaniei cu România din 1918 s-a înfăptuit datorită luptei convergente a maselor populare din Transilvania şi din vechea Românie. Pe plan internaţional, ea a fost favorizată de vîntul de libertate care adia peste Europa şi care promitea fiecărui popor viaţă liberă într-un stat naţional.

Pămîntul ţării noastre, rotunjit în jurul Carpaţilor, are ca inimă Transilvania. Carpaţii n-au fost niciodată zid despărţitor între fraţi, ci şira spinării, coloana vertebrală a unui organism armonic creat, în care trecătorile, văile şi plaiurile n-au fost decît punţi de legătură între fraţii dintr-o parte şi din alta a lor.

Nimeni şi nimic n-a putut smulge din sufletul românilor conştiinţa că sînt băştinaşi în aceste locuri, iubitori de glia strămoşească pe care au muncit-o şi au apărat-o.

Poporul nostru, de pe ambele versante ale Carpaţilor, a fost conştient că este una în ce priveşte limba, credinţa, cultura, literatura şi arta.

Geograful francez Emmanuel de Martonne, vizitînd regiunea carpatică a ajuns la concluzia că aici este vatra străveche a elementului românesc, locul de adăpostire în vremuri de restriştе al românilor, de care se leagă tot trecutul lor.

Dacă despre Egipt se afirma în vechime că e un dar al Nilului, despre România — spunea alt geograf francez, Jacques Ancel — se poate la fel zice că e un dar al Carpaţilor şi al Dunării. Jumătate din teritoriul ei face parte din cetatea carpatică, în care se păstrează cele mai vechi aşezări omeneşti, tradiţii şi obiceiuri populare. Iar Al. Papiu-Ilarian, într-un memoriu adresat domnitorului Alexandru Ioan Cuza, remarcă adevărul că fără Transilvania, Principatele Române nu ar avea viitor în Europa, existenţa lor fiind precară şi că numai prin unirea Transilvaniei cu Principatele Române se va putea pune un fundament durabil României.

Fiecare provincie, Transilvania, Ţara Românească şi Moldova, cu specificul ei economic, ţintea spre o viaţă economică unitară. Despărţirea în trei provincii s-a datorat numai condiţiilor şi împrejurărilor istorice din Evul Mediu.

Desprinzîndu-se din conglomeratul artificial polietnic al fostei monarhii austro-ungare prin hotărîrea Adunării Naţionale de la Alba-Iulia din 1 decembrie 1918, s-a desăvîrşit statul naţional român, stat despre care spunea savantul G. Vîlsan că are cea mai paşnică configuraţie ce se poate întîlni: în centru, cetatea de munţi a Transilvaniei; la periferii, cîmpii întinse, cu ape la hotar, sau cu graniţe convenţionale. Spre vecini nu prezintă zidul munţilor, ci curtea cîmpiilor străbătute de drumuri pentru toată lumea iubitoare de pace şi colaborare.

În urma convieţuirii lor de secole, a ataşamentului faţă de patria comună, a dragostei de glie şi a aspiraţiilor pentru aceleaşi cauze superioare, s-a creat o prietenie trainică între poporul român şi naţionalităţile conlocuitoare de pe aceste meleaguri.

Unitatea din 1918 a fost desăvîrşită prin făurirea României Socialiste, care e Patria tuturor oamenilor muncii, în care nu se mai face nici o deosebire de naţionalitate şi de credinţe religioase.

Sărbătorind a 53-a aniversare a Unirii Transilvaniei cu România, se cuvine deci ca, pe de o parte, să nu uităm truda şi jertfele înaintaşilor noştri de a înlătura hotarele nefireşti, artificiale dintre ei, iar pe de altă parte să fim mereu conştienţi de bucuria pe care o avem de a fi una sub cupola aceleiaşi Patrii, libere şi independente, mamă ocrotitoare pentru toţi fiii ei buni, la a cărei permanentă înflorire sîntem chemaţi să ne aducem fiecare partea noastră de contribuţie.

Pr. *Gh. Bota*

PACEA LUMII ŞI CREŞTINII

Îndemnul Mîntuitorului Iisus Hristos „Pace vouă" (Ioan 20, 19) a răsunat şi răsună necontenit către creştini, dar mai sînt cazuri că el nu este însuşit de aceştia şi în mod concret.

De aceea încă din 1958 activează Conferinţa Creştină pentru Pace, care în anii 1961, 1964 şi 1968 a întrunit chiar mari Adunări Pancreştine pentru pace, cu număr tot mai sporit de participanţi şi tot mai multe state ale lumii.

La 30 septembrie s-a deschis la Praga a 4-a Adunare Pancreştină pentru Pace, la care au participat aproape 240 delegaţi oficiali şi 50 de observatori din 49 de ţări din cele cinci continente, întrunind ostenitori vechi şi noi pe acest tărîm atît de actual şi important. Din partea Bisericii Ortodoxe au fost reprezentate Patriarhiile Rusă, Gruzină, Sîrbă, Română şi Bulgară şi Mitropoliile Polonă şi Cehoslovacă, precum şi Patriarhia etiopiană şi Catolicatul siro-ortodox din India. Delegaţia română avea în frunte pe Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului.

Au participat şi reprezentanţi din partea UNESCO, a Consiliului ecumenist al Bisericilor de la Geneva, a Federaţiei mondiale luterane, a Alianţei mondiale reformate, a Conferinţei creştine panafricane, a Consiliului mondial al Păcii şi a altor asociaţii pentru pace. Printre mesajele adresate Adunării erau din partea secretarului general al ONU, U-Thant, a preşedintelui consiliului de miniştri Indira Gandhi din India şi altele. Mesaje cu binecuvîntări patriarhale au fost primite din partea Patriarhiilor Rusă, Sîrbă, Română şi Bulgară.

Adunarea s-a desfăşurat sub tema: „Mila şi adevărul s-au întîmpinat şi dreptatea şi pacea s-au sărutat" (Ps. 84, 10). Din ea a fost desprinsă lozinca adunării: „Răspunderea comună pentru o lume mai bună". Subiectul central a fost desfăşurat prin trei referate şi anume: Bazele teologice ale lucrării creştine pentru pace, Situaţia internaţională şi contribuţia creştină la soluţionarea lor, şi Importanţa lucrării creştine pentru pace în lumea a treia.

Au urmat şapte comunicări la temele de mai sus şi discuţiile în grupele de lucru: teologică, internaţională, economic-politică, socială şi a tineretului. Apoi Adunarea şi-a încheiat lucrările prin Sf. Liturghie din catedrala ortodoxă din Praga, slujită de Î. P. S. Mitropolit Dorotei, asistat de vlădici şi de preoţi din Bisericile ortodoxe participante, şi în catedrala Bisericii cehoslovace husite. Ca preşedinte activ al întregii Mişcări a fost ales Î. P. S. Mitropolit Nicodim din Leningrad, ajutat de un consiliu de şapte vicepreşedinţi, 4 din Europa şi cîte unul din Africa, Asia şi Cuba. Comitetul de lucru cuprinde 19 membri, între care pe Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, din 16 ţări, şi în fine Comitetul consultativ de continuarea lucrărilor, cu 79 membri.

Deciziile Adunării au fost cuprinse în: Declaraţii cu privire la pace în Vietnam, pentru securitate europeană, contra rasismului şi a apartheidului, şi pentru soluţionarea paşnică a situaţiei din Orientul Apropiat, din Indochina. Cel mai cuprinzător a fost „Mesajul" către creştinii din lume, din care desprindem: „Noi, care ne-am întîlnit din cele mai multe Biserici creştine, salutăm pe creştinii din toată lumea, precum şi organizaţiile creştine mondiale, cu cuvintele Mîntuitorului Iisus Hristos: „Pace vouă!" Noi, care sîntem ostenitori vechi şi noi în Conferinţa creştină pentru pace, dorim să exprimăm convingerea, că ucenicii Mîntuitorului Hristos sînt legaţi prin credin-

(Continuare în pag. 4)

Vizita la Sibiu a Cardinalului Arhiepiscop Dr. IULIUS DÖPFNER

Se ştie că în toamna anului trecut — în octombrie 1970 — Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, *răspunzînd invitaţiilor ce i-au fost făcute, a vizitat trei Biserici din Republica Federală a Germaniei: romano-catolică, evanghelică-luterană şi veche-catolică.*

Întorcînd această vizită, a sosit la Bucureşti, cu suita, Eminenţa Sa Cardinalul Dr. Julius Döpfner, *Arhiepiscop de München şi Freysing, Preşedintele Conferinţei Episcopilor romano-catolici din R.F.G.*

Luni, 8 noiembrie a.c., înaltul oaspete a luat parte la seriviciul liturgic care a avut loc în catedrala romano-catolică din Alba-Iulia.

A fost prezent Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Dr. Nicolae Mladin *al Ardealului.*

De la Alba-Iulia, în spre seara aceleiaşi zile, oaspetele şi însoţitorii au sosit la Sibiu. Erau aşteptaţi de către slujitorii bisericeşti de la centrul Mitropoliei Ardealului, în frunte cu P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu şi P. C. rector Dr. Isidor Todoran.

Au descins din maşini în faţa catedralei mitropolitane.

În dangătul clopotelor, printre şiraguri de credincioşi şi studenţi teologi aflaţi la sfintele rugăciuni deobşte — tocmai luase sfîrşit Vecernia —, Arhipăstorul nostru a condus pe oaspeţi în sfîntul locaş de închinare.

Din delegaţia bisericească pe care o conducea Eminenţa Sa Cardinalul Julius Döpfner făceau parte: P. S. Episcop-vicar de München Ernst Tewes, Abatele (starеţul) Mănăstirii benedictine din Scheyern-Bavaria Dr. Johannes Höck, Docentul Dr. Nikolaus Wyrwoll de la Academia teologică din Hildesheim, Rev. Dr. Albert Rauch, secretarul Conferinţei Episcopilor romano-catolici germani,

(Continuare în pag. 4)

Vizita la Sibiu a Cardinalului Arhiepiscop...

(Urmare din pag. 3)

Comisia Ecumenică, Secţiunea „Kirchen des Ostens" (Bisericile Răsăritului), şi Dl Winfried Röhmel, referent de presă.

Din partea Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române, oaspeţii erau însoţiţi de P. S. Episcop-vicar patriarhal Dr. Antim Nica Tîrgovişteanu, *Secretar al Sfîntului Sinod, împreună cu P. C. diacon Ioan Săbăduş, profesor de seminar teologic.*

De la Alba-Iulia a venit împreună cu oaspeţii P. S. Episcop romano-catolic Marton Aron, *împreună cu Rev. preot Alexandru Szabo (din Zlatna).*

În faţa uşilor împărăteşti ale Sf. Altar, preoţii catedralei au prezentat Sf. Evanghelie şi Sf. Cruce spre sărutare. Înalţii Ierarhi s-au închinat la Sf. Prestol. Ieşind pe solee, au primit cuvenitele explicaţii asupra impunătorului locaş de închinăciune în care se aflau, din partea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae şi a P. C. prof. Dr. Nicolae Neaga (care le-au vorbit în limba germană).

Eminenţa Sa Cardinalul Julius Döpfner, Arhipăstorul nostru şi ceilalţi Ierarhi au binecuvîntat pe credincioşi.

De la catedrală, au trecut la Institutul Teologic Universitar, în aula căruia li s-a făcut primire oficială. La intrare, corul studenţilor teologi i-a întîmpinat cu imnul arhieresc.

După ce Înalţii Ierarhi au luat loc la masa prezidială, P. C. rector Dr. Isidor Todoran *a rostit un cuvînt de bineventare, evocînd momente de seamă din istoria acestui aşezămînt de pregătire a clerului ortodox român din Transilvania — cel mai vechi din tot sud-estul continentului nostru — care împlineşte în toamna aceasta 160 de ani de existenţă neîntreruptă.*

Corul studenţilor teologi — dirijat de P. C. diacon Ioan Popescu, asistent universitar — a executat un program în cinstea oaspeţilor (alcătuit din compoziţiile religioase şi patriotice „Taina Creştinătăţii", „Sfînt, Sfînt...", de G. Cucu şi „Frumoasă eşti, Patria mea", de Gh. Şoima).

Vădit impresionat, Eminenţa Sa Cardinalul Julius Döpfner *a exprimat mulţumiri pentru aleasa primire, a adresat studenţilor teologi îndemnul de-a se strădui în misiunea lor preoţească, mai ales aici, în Transilvania, „unde aţi avut o istorie vitregă" şi a arătat că este bucuros să afle că este întîiul cardinal al Bisericii Romano-Catolice care vizitează acest valoros aşezămînt teologic.*

Eminenţa Sa a făcut apoi daruri de cărţi teologice bibliotecii Institutului.

Chipuri senine, inimi deschise şi aplauze generoase au marcat această manifestare de înfrăţire creştină ecumenistă.

După vizitarea Bibliotecii, oaspeţii şi însoţitorii lor au trecut la reşedinţa mitropolitană, unde s-a servit cina. La cină, s-au rostit cuvîntări.

I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *al Ardealului a dat expresie bucuriei de-a putea saluta pe Eminenţa Sa Cardinalul Julius Döpfner şi pe însoţitorii săi.*

Referindu-se la contactele ecumeniste actuale, I. P. S. Sa a spus că unitatea Bisericii e posibilă numai în Iisus Hristos, care-i piatra fundamentală a Bisericii. În El, toate Bisericile pot deveni una, spre a putea lucra din ce în ce mai bine pentru ca viaţa bisericească să propăşească şi prietenia între oameni şi popoare să se adîncească. I. P. S. Sa a exemplificat înfrăţirea între culte care se practică în ţara noastră. Spiritul ecumenismului, de întîlnire în Iisus Hristos, a cuprins toate Bisericile. El generează o înnoire a relaţiilor dintre culte — şi chiar o înnoire a teologiei —, apropiindu-le şi înlesnindu-le colaborarea, pentru ca între oameni să fie pace şi înţelegere, fără stări de încordare şi fără războaie. Noi sîntem credincioşi ai vremii noastre şi teologia pe care o reprezentăm trebuie să interpreteze în sens creştin şi să adîncească realităţile vremii noastre, cum făceau şi Sfinţii Părinţi cu realităţile vremurilor în care au trăit şi activat ei. Se vorbeşte în Occident despre pluralism. Trebuie să preţuim fiecare Biserică după specificul ei. Nu trebuie să tindem la uniformitate, ci la unitate. Omenirea este o mare familie de naţiuni, fiecare cu limba ei, cu tradiţiile ei, cu specificul ei. De aceea ne simţim atît de apropiaţi unii de alţii, de aceea sîntem pătrunşi de convingerea că toţi creştinii trăim în Hristos ca oameni ai vremii noastre.

Mulţumind Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian *pentru că a cuprins în programul acestei vizite înalte şi centrul mitropolitan al Ardealului, Arhipăstorul nostru a închinat pentru sănătatea aleşilor oaspeţi şi pentru prietenia dintre popoarele noastre.*

Răspunzînd. Eminenţa Sa Cardinalul Julius Döpfner *a spus, în esenţă: Am trăit zile emoţionante în Bucureşti, în Alba-Iulia şi aici. Mai ales aici în Sibiu, am întîlnit astă seară atît de multă şi de mişcătoare cordialitate. Trebuie să mărturisesc că rog pe Dumnezeu să împlinească toate silinţele noastre de-a pătrunde în înţelepciunea lui Iisus Hristos şi în miezul necesităţilor creştinătăţii zilelor noastre, a omenirii de azi. Avem o misiune grea. S-o împlinim în spiritul Evangheliei lui Hristos şi al realităţilor prezente.*

A încheiat mulţumind călduros Arhipăstorului nostru pentru aleasa primire.

Marţi, 9 noiembrie a.c., dimineaţa, oaspeţii şi însoţitorii lor s-au îndreptat spre Bucureşti — prin Rm. Vîlcea — după ce şi-au luat un cordial rămas-bun de la Arhipăstorul nostru. Reporter

Imi strunesc trupul...

(Urmare din pag. 1)

şi a societăţii din care facem parte, sînt lenea, îmbuibarea cu mîncare şi băutură, nestăpînirea patimilor care macină încet dar sigur sănătatea trupului.

La astfel de porniri se referă Sfîntul Apostol Pavel cînd ne porunceşte zicînd: „Grija de trup să nu o faceţi spre pofte" (Romani 13, 14), căci, după spusa unui Sf. Părinte, „cînd stomacul este prea plin se aprind şi dorinţele după plăceri, iar cînd este în cumpătare şi acestea rămîn liniştite şi mai potolite". Asupra modului cum trebuie să înţelegem aceste lucruri, pildă ne stă, între alţii, tot Sfîntul Apostol Pavel, care spune despre sine că *„îmi strunesc trupul şi-l robesc ascultării"* (I Cor. 9, 27), îl stăpînesc adică, îl fac ascultător.

Aşadar, pentru ca trupul nostru să rămînă în rosturile lui cît mai fireşti — de slujitor fidel, ascultător al sufletului, al lucrării noastre spirituale, cît şi pentru a-i păstra şi întări sănătatea, de care, precum am văzut, răspundem înaintea lui Dumnezeu şi a obştei din care facem parte, căreia îi sîntem datori cu activitatea noastră — este necesar, între altele, ca el să fie hrănit proporţional sau pe măsura efortului pe care îl depune, evitînd excesul de mîncare şi băutură, sau, cum mai zice poporul, să nu credem în stomac.

Sfîntul Apostol Pavel ne arată că aceste porniri sau pofte, care se nasc dintr-o viaţă îmbuibată, necontrolată, „sînt cunoscute. Ele sînt acestea: desfrînarea, necurăţia, destrăbălarea, fermecătoriile, vrajbele, dezbinările, pizmuirile, uciderile, beţiile, petrecerile peste măsură şi altele asemenea acestora. Precum am spus mai înainte — ne avertizează marele Apostol — vă spun şi acum: Cei ce fac unele ca acestea nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu" (Gal. 5, 19—22).

Ca să folosim tot cuvintele Sf. Scripturi, vom mai spune că cel ce-şi pierde controlul asupra sa sau „stăpînirea de sine este asemenea unei cetăţi cu o spărtură şi fără zid" (Pilde 25, 28).

Dînd trupului ceea ce i se cuvine, grijă specială trebuie să avem însă faţă de suflet, căruia trupul trebuie să-i fie mereu ascultător. Postul în care ne aflăm ne cheamă şi el la întărirea „omului dinăuntru", la luminarea sufletului, care caută să ne dirijeze cît mai cu roade, mai după cuviinţă, mai negreşelnic viaţa noastră creştinească. Pentru binele nostru vremelnic şi veşnic, pentru binele obştei din care facem parte, să ne străduim deci să preamărim „pe Dumnezeu în trupul nostru" (I Cor. 6, 20), bineştiind că-l preamărim, între altele, cînd fiecare dintre noi caută „să-şi stăpînească vasul (trupul) său întru sfinţenie şi cinste" (I Tes. 4, 4).

Încheind aceste cîteva rînduri de zidire trupească şi sufletească, vom reproduce rugăciunea întîia către credincioşi de la Sf. Liturghie a darurilor mai înainte sfinţite, care ne învaţă atît de potrivit pe marginea gîndurilor noastre de mai sus, cînd zice: „Dumnezeule cel mare şi lăudat, care prin moartea cea de viaţă făcătoare a Hristosului Tău, din stricăciune întru nestricăciune ne-ai mutat, liberează toate simţurile noastre din amorţeala patimilor, punîndu-le lor povăţuitor bun cugetul cel dinăuntru; ochiul să fie ferit de toată vederea cea vicleană, auzul nestrăbătut de cuvinte deşarte, iar limba curată de vorbe necuviincioase. Curăţeşte buzele noastre, cu care te lăudăm pe Tine, Doamne. Fă ca mîinile noastre să fie ferite de faptele rele şi să lucreze numai cele bineplăcute Ţie, toate mădularele şi gîndurile noastre întărindu-le cu harul Tău".

Diacon *Gh. Papuc*

Pacea lumii şi creştinii

(Urmare din pag. 3)

ţa lor creştină, acum mai mult ca oricînd, să stăruiască pentru pacea întregii omeniri şi pentru dreptate socială, ca toţi oamenii să se bucure de o viaţă demnă".

Mesajul se încheie astfel: „Conferinţa creştină pentru pace nu-şi este singură scop, ci este un mijloc de slujire spre împăcarea omenirii, căci întreaga societate umană tinde spre pace şi dreptate. Pentru ca contradicţiile ce mai există în lume să fie înlăturate şi să fie create condiţii pentru o lume mai bună, pentru aceasta poartă astăzi răspundere şi creştinii, şi fiecare în parte. Să recunoaştem această răspundere în nădejdea credinţei noastre întru Hristos Mîntuitorul".

În numele Bisericii Ortodoxe Române, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a prezentat mesajul şi binecuvîntarea Prea Fericitului Patriarh Justinian şi al Sf. Sinod, pentru că şi în Biserica Ortodoxă Română se stăruie pentru acelaşi scop, indicat de psalmist, ca „mila şi adevărul să se întîlnească, şi dreptatea cu pacea să se sărute!"

Prof. *M. Şesan*

Informaţii

(Urmare din pag. 2)

rească. Au fost hirotoniţi: întru diacon I. Stoica şi întru preot C. diacon I. Nicolae. Au vorbit cu acest prilej: P. C. prot. *I. Vlad,* C. pr. *I. Popa* (Tîrnăveni), P. C. prof. *M. Şesan* (Sibiu), rev. *Hamar Bela* (pastorul reformat din Tîrnăveni) şi Î. P. S. Mitropolit *Nicolae,* care a împărtăşit credincioşilor ziditoare învăţături privitoare la semnificaţia hramului Sf. Treimi, despre Biserică, despre convieţuirea frăţească dintre cultele din ţara noastră etc.

Pentru strădaniile depuse, C. pr. I. Popa a fost distins şi hirotesit în treapta de iconom, iar P. C. pr. I. Groza (Tîrnăveni) a fost hirotesit ca iconom-stavrofor.

✦ Joi, 28 octombrie 1971, la Institutul Teologic Universitar din Sibiu şi-au dat întîlnire absolvenţii de acum 25 de ani şi anume promoţia 1946. Dintre cei 16 rămaşi în viaţă, 13 sînt slujitori ai altarului străbun, între care se numără şi C. arhid. I. Bolog, de la Centrul arhiepiscopesc Sibiu.

Cu acest prilej, la Capela Institutului s-a săvîrşit Sf. Liturghie. Predica a fost rostită de P. Cuv. arhim. *V. Jitaru* (Ocna Mureş), iar C. pr. *Alex. Boncea* (Curtea de Argeş) a făcut o dare de seamă asupra activităţii acestei harnice serii. Binecuvîntare, precum şi o seamă de gînduri duhovniceşti a adresat celor ce-şi sărbătoreau revederea de 25 de ani Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, arătînd că pentru orice generaţie satisfacţia cea mai mare este munca, activitatea creatoare pe care o desfăşoară.

Potrivit rînduielii pentru astfel de prilejuri, P. C. prof. Dr. *Grigorie Marcu* a ţinut prelegerea intitulată: „Valoarea Sf. Scripturi".

✦ Între 17 octombrie şi 7 noiembrie 1971 în sala artelor din Sibiu a avut loc expoziţia retrospectivă — pictură în ulei şi grafică — a pictorului sibian Stoica Necula. Cele 228 de tablouri expuse — create într-un stil tradiţional, plăcut, înălţător, instructiv etc. — au stîrnit admiraţia celor ce le-au vizitat.

Menţionăm că pictorul Stoica Necula este şi un talentat şi pasionat sculptor, fiind autorul a numeroase iconostase, uşi împărăteşti şi candelabre dintr-o seamă de biserici din Arhiepiscopia Sibiului şi din alte eparhii, ca de exemplu: Iconostase la parohiile: Crihalma, Ungra, Bia, Cîlnic, Loamneş, Căuaş, Măieriştе ş.a.; uşi împărăteşti: Armeni şi Cornăţel.

Gînduri de „Unu Decembrie"

La ţara asta mîndră,
De-i spune România,
Noi ştim că bravii daci
I-au pus doar „temelia".
La fel romanii falnici,
Cum pe „columnă" scrie,
Clădiră-aici o „vatră"
Cu oameni de-omenie!
Iar din a lor „unire"
Născutu-ne-am noi — floare —
Şi tot ca dînşii sîntem
C E V A în lumea mare!
Aceştia sînt românii
Şi cu toţii dorim,
În pace şi iubire
Cu lumea să trăim!

Nicolae Isac

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

SIBIU

ANUL 119 Sibiu, 15 decembrie 1971 Nr. 47—48

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Gînduri la Naşterea Domnului nostru Iisus Hristos

„El va mîntui pe poporul său de păcate".

(Matei 1, 21)

Cuvintele acestea rostite de către îngerul trimis lui Iosif, logodnicul Fecioarei preacurate, spre a-i dezlega taina negrăită a zămislirii celei mai presus de fire, rezumă în chip desăvîrşit conţinutul întregii opere realizate de către Domnul nostru Iisus Hristos prin întruparea, patimile, moartea şi Învierea Sa.

Această operă se identifică cu o lucrare de slujire, de dăruire şi jertfire pentru poporul care pînă atunci „zăcea în întuneric şi în umbra morţii" (Matei 4, 16). Caracterul acesta i-a fost de altfel imprimat de către Însuşi Acela care a mărturisit că „n-a venit ca să i se slujească, ci ca să slujească şi să-şi dea viaţa pentru mulţi" (Matei 20, 28). Într-adevăr, viaţa Sa pămîntească n-a fost altceva decît o slujire plină de iubire. Cînd îi ştia înfometaţi şi însetaţi îi hrănea şi-i adăpa nu numai cu mîncare şi băutură trupească, ci şi cu toată învăţătura care înviora sufletele lor şi-i sălta din prăpastia vieţii lor păcătoase şi oropsite. În drumurile Sale de-a lungul şi de-a latul Palestinei, i-au ieşit înainte leproşi şi paralitici, epileptici şi ologi, demonizaţi şi dintre cei cu scurgere de sînge. Tuturor le-a acordat vindecare şi ajutor. Faţă de toate durerile şi neputinţele lor s-a arătat milostiv şi înţelegător. S-a mai întîlnit apoi foarte adeseori şi cu din aceia care nu aveau nici o meteahnă şi nici o slăbănogire trupească, dar care sufleteşte se găseau într-o stare mai gravă decît a celor dintîi. Şi pe aceştia i-a mîntuit de păcatele şi viciile lor, redîndu-i familiilor lor. Fiecăruia îi punea însă în faţă îndatorirea ca după ce a primit dezlegare şi dezrobire de păcate, să se păzească de a cădea din nou, căderea aceasta urmînd să fie mai năpraznică şi cu consecinţe mai dezastruoase decît s-au întîmplat să fie la început.

Pe aceia care fără de ruşine profitau de truda şi de sărăcia conaţionalilor Săi, Domnul îi înfiera cu cuvinte grele de ocară şi mînie, prevestindu-le pedeapsa şi pieirea (Matei 23, 14 sq.). Astfel, despre Irod Antipa, pe care-l ştia impus la conducere de către forţe străine şi care îşi menţinea domnia numai prin despoierea şi apăsarea pînă la sînge a mulţimii sărace afirmă public că este „o vulpe vicleană" (Luca 13, 32), că n-are altă preocupare decît să facă rău şi să dezbine. Cît despre negustătorii şi schimbătorii de bani de la porţile curţii templului, care se ocupau cu tot felul de înşelăciuni şi tîlhării, realizînd venituri necinstite pe spinarea închinătorilor, Domnul nu şi-a mai putut stăpîni mînia ci, luînd un bici, i-a alungat, răsturnîndu-le lăzile şi mesele încărcate cu tot felul de lucruri şi vietăţi căutate pentru jertfă. „Casa Tatălui meu — le spune El — este casă de rugăciune, iar voi aţi transformat-o în peşteră de tîlhari" (Matei 21, 13).

Puţini erau cei bogaţi, cei din clasa înaltă care-l căutau şi-l invitau să intre în casele lor. Aceştia vedeau în El mai degrabă un hulitor şi un stricător de Lege, care ar merita să fie pedepsit. Mesia pe care îl aşteptau ei trebuia să se înfăţişeze lumii maiestuos, să poarte coroană, să şadă pe tronul lui David şi prin forţa armelor să înceapă a supune neamurile din jur. Or, Acesta era departe de a împlini astfel de aşteptări. Ucenicii Săi au fost şi au rămas pe mai departe modeşti pescari, oameni care îşi cîştigau traiul din aruncarea mrejelor în mare. Nu aveau nume, nu aveau situaţie materială şi nici nu păreau a fi în stare de altceva decît să se lase conduşi de Învăţătorul lor, care nici El nu putea să le ofere nimic în afară de învăţături şi îndemnuri de a nu nesocoti viaţa de dincolo de moarte, unde ei vor avea parte de toată îndestularea şi fericirea făgăduită celor drepţi şi curaţi cu inima. În mijlocul acestora şi-a desfăşurat deci Iisus activitatea Sa, pe aceştia i-a servit, lor le-a propovăduit cele mai frumoase învăţături şi pilde luate din îndeletnicirile lor. Pe aceştia i-a iubit cu deosebire şi i-a îndrumat, pe aceştia i-a socotit fraţi ai Săi şi împreună moştenitori ai împărăţiei ce va să fie.

Slujind celor pe care i-a întîlnit în cărările Sale, Domnul nostru Iisus Hristos a slujit în acelaşi timp şi lumii, adică credincioşilor de pretutindeni, care au avut posibilitatea să primească de la Ierusalim, prin propovăduirea Apostolilor, lumina Evangheliei şi puterea harului de viaţă făcător. Jertfa Sa de pe Golgota a fost o dovadă de ascultare şi mulţumire faţă de Tatăl din ceruri, dar şi un semn de iubire nepărmurită şi de dăruire pînă la moarte faţă de noi creştinii, faţă de toţi aceia care s-au arătat dornici de a se face părtaşi darurilor pe care El le-a lăsat prin vărsarea scump sîngelui Său.

Cugetînd acum, de Praznicul Naşterii Sale, la toate cîte a făcut pentru noi, datori sîntem a-i urma pilda şi învăţătura, angajîndu-ne cu toată fiinţa şi strădania noastră în direcţia slujirii semenilor noştri, a poporului nostru, a patriei noastre iubite, a lumii întregi. Numai contribuind activ la înfăptuirea marilor idealuri ale omenirii contemporane, ne putem socoti adevăraţi împliniţori ai poruncilor şi voii Sale.

D. Abrudan

Colindiţa din străbuni...

„Iată vin colindători, de cu seară pînă-n zori...", cu aceste gînduri curate se adresează colindătorii spre a vesti „naşterea Pruncului Iisus", a înştiinţa despre „o veste minunată" şi să aducă în casă „urări de bucurie şi fericire".

Numirea de colindă vine din latinescul „calende" şi a fost cunoscută printre daci odată cu stăpînirea romană peste Dacia. O confirmă urarea în care se zice despre „bădica Traian". Dar strămoşii nu au primit conţinutul mitologic al cadendelor, respingînd zeităţile învingătorilor, ci le-au încreştinat, legîndu-le de „pruncul frumos, căruia i se zice Hristos". Prin ele deci se comunicau ascultătorilor învăţături evanghelice despre Mîntuitorul, despre rostul venirii Lui pe pămînt etc.

Zi de prăznuire era stabilită, prin descifrarea informaţiilor date de prooroci şi din Sf. Evanghelii de părinţii bisericeşti, pe data de 25 decembrie; anul „naşterii Pruncului" nu interesa la început; dobrogeanul Dionisie cel Mic a stabilit apoi începutul „erei creştine", pe la mijlocul secolului al VI-lea, pe 1 ianuarie 754 de la zidirea Romei, dar a întîrziat cu 4 ani, căci „era" trebuia să înceapă la 1 ianuarie 750, cînd mai trăia Irod, cel care a ordonat uciderea pruncilor, şi care a murit înainte de 10 aprilie 750.

Colinda pornea dintre credincioşi şi fiindu-le dată înapoi, i-a format spre binele şi frumosul estetic, prin chemările: raza soarelui, linu-i lin, şi ieru-i ler, prin florile dalbe şi velerim şi veler

(Continuare în pag. 2)

Gînduri despre Sfînta Liturghie

Printre slujbele ortodoxe de la început trebuie să spunem că Sf. Liturghie, prin efectul şi scopul ei, este cea mai însemnată slujbă a Bisericii Ortodoxe, este centrul cultului ei divin. Acest lucru îl explică şi participarea unui număr mai mare de credincioşi la Sf. Liturghie, în care ei simt aievea prezenţa lui Hristos.

Sf. Liturghie este lucrarea de obşte duhovnicească, precum însuşi cuvîntul de Liturghie exprimă, în care pe undele rugăciunii se înalţă sufletele spre Dumnezeu şi în care Hristos vine la noi în Sfînta Cuminecătură. Ea este slujbă de laudă, de mulţumire şi de cerere.

Se mai spune, în necunoştinţă de cauză, că Sf. Liturghie ar fi o seamă de rugăciuni, rostite sau cîntate şi însoţite de acţiuni şi gesturi puţin înţelese. Sf. Liturghie însă nu are numai partea ei văzută, ci, mai presus de acest acoperămînt, Sfînta Liturghie are o parte nevăzută, pe care o simţim cu ajutorul credinţei.

Actele şi ceremoniile liturgice ne duc cu gîndul la Hristos-Mîntuitorul, însuflîndu-ne astfel sentimentul prezenţei Sale şi dispoziţia necesară pentru primirea Lui cuviincioasă, în lăcaşul fiinţei noastre.

Inima sau sufletul Sf. Liturghii este jertfa nesîngeroasă a Mîntuitorului Iisus Hristos, pentru mîntuirea tuturor celor ce se împărtăşesc din darurile ei, „cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste". Ea este prelungirea în chip real (adevărat) a jertfei de pe Golgota.

Prin rînduiala Sf. Liturghii, credinciosul se înalţă la Dumnezeu şi Dumnezeu vine la credincios ca să-i sfinţească viaţa. „Cu adevărat mare este taina creştinătăţii", care s-a arătat mai întîi în peştera Vifleemului, după aceea pe Cruce şi se continuă neîncetat în Sf. Liturghie.

Sf. Liturghie reprezintă întreaga viaţă a Mîntuitorului şi este jertfa Noului Testament, în care însuşi Hristos se jertfeşte, fără de sînge, însă real şi adevărat sub forma pîinii şi a vinului.

Sfînta jertfă a Liturghiei a fost rînduită de însuşi Mîntuitorul la Cina cea de Taină, luată cu Ucenicii Săi în ajunul morţii Sale pe Cruce, aşa după cum ne relatează Sf. Evanghelie: „Iar pe cînd mîncau ei, Iisus, luînd pîine şi binecuvîntînd, a frînt şi, dînd ucenicilor, a zis: Luaţi, mîncaţi, acesta este trupul Meu. Şi luînd paharul şi mulţumind, le-a dat, zicînd: Beţi dintru acesta toţi, că acesta este sîngele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor" (Matei 26, 26—28).

Tot atunci la Cina cea de Taină a poruncit Ucenicilor şi prin ei urmaşilor lor — episcopi şi preoţi — să o săvîrşească mereu în Biserică spre amintirea Lui (a se vedea Luca 22, 19—20 şi I Cor. 11, 24—26).

După învăţătura noastră ortodoxă, Biserica este în chip tainic trupul lui Hristos, iar Liturghia este prelungirea jertfei de pe Golgota. Între jertfa văzută şi sîngeroasă de pe Golgota şi între cea tainică din Sf. Liturghie nu există o deosebire esenţială. Acelaşi Hristos se jertfeşte în amîndouă, numai că în una în chip văzut, în alta nevăzut, în una în chip dureros în alta fără durere. Putem afirma că şi una şi alta este „o ardere de tot" după graiul Vechiului Testament pe care o aduce Fiul lui Dumnezeu pentru mîntuirea lumii.

În felul acesta Sf. Liturghie asigură credincioşilor din toate timpurile şi locurile comuniunea cu Dumnezeu.

Este adevărat că sufletul celui credincios se poate întîlni cu Iisus-Domnul nostru pe multe căi, dar prezenţa Sa în Sfînta Liturghie, în care se jertfeşte din dragoste pentru noi şi ni se dă ca pîine cerească prin taina Sf. Cuminecături este mai simţită.

Pentru a face cît mai înţeles locul Sf. Liturghii în cultul ortodox se spune pe bună dreptate că ea este ca inima în trupul nostru. Deci pe cît de importantă este inima pentru organismul omului, tot pe atît de importantă este Sf. Liturghie în cadrul celorlalte slujbe ale Bisericii noastre.

(Continuare în pag. 2)

Biserica din România în perioada 1866—1918

Proclamarea autocefaliei

Am văzut că în urma promulgării „Legii pentru numirea de mitropoliți și episcopi eparhioți din România", din 11 mai 1865, au avut loc unele schimbări în viața Bisericii Ortodoxe românești. Situația aceasta s-a continuat și după detronarea lui Cuza, pînă în 1872, cînd, prin tratative diplomatice duse de guvernul României și de mitropolitul primat Nifon cu Patriarhia din Constantinopol și celelalte Biserici Ortodoxe, s-a ajuns la rezolvarea problemei. Guvernul a întocmit un proiect, votat (la 4 decembrie 1872) și de Senat (la 11 decembrie 1872) sub numele de „Legea organică pentru alegerea mitropoliților și episcopilor eparhioți, cum și a constituirii Sfîntului Sinod al Sfintei Biserici autocefale Ortodoxe Române". Ultimul articol al acestei legi prevedea că însăși votarea ei trebuie să fie considerată ca un vot de alegere dat episcopilor decretați în 1865. În felul acesta s-a terminat „lupta pentru canonicitate", cu frămîntări atît de dureroase în sînul Bisericii.

Deci, prin „Legea organică" din 1872 s-au pus bazele Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. El era format din cei doi mitropoliți, din cei șase episcopi (Rîmnic, Buzău, Argeș, sufragani ai Mitropoliei din București, și Roman, Huși și Ismail-Galați, sufragani ai Mitropoliei din Iași), la care se adăugau opt arhierei titulari, cîte unul de fiecare eparhie, pe numele unui oraș din cuprinsul eparhiei respective. În fruntea Sinodului se afla mitropolitul Ungrovlahiei, care, din 1865, avea titlul de primat. Sinodul se întrunea în două sesiuni pe an: primăvara și toamna, la București, avînd în atribuții probleme spirituale, disciplinare și judecătorești.

Mitropolitul Nifon a încunoștiințat pe patriarhul ecumenic despre această lege, alăturîndu-i un exemplar, dar n-a primit nici un răspuns, ceea ce s-a interpretat ca o aprobare tacită a ei.

Pe baza acestei legi s-au întocmit în anii care au urmat numeroase regulamente, care urmăreau să pună rînduială în diferite sectoare din viața noastră bisericească (regulamentul pentru atribuțiile de precădere ale mitropolitului primat, pentru alegerea arhiereilor titulari, disciplina bisericească, sărbători, cercetarea și tipărirea cărților bisericești, mijloacele de întreținere a clerului, disciplina monahală și altele. Este vrednic de subliniat faptul că de la 1 octombrie 1874 a început să se publice la București revista „Biserica Ortodoxă Română", organul oficial al Sfîntului Sinod, revistă care apare pînă azi.

În 1875 bătrînul mitropolit primat Nifon, a trecut la cele veșnice. Ca o realizare a sa personală trebuie amintită întemeierea Seminarului Nifon din București, în 1872.

În locul său, în scaunul de mitropolit primat, a fost ales, la 31 mai 1875, mitropolitul Calinic Miclescu al Moldovei. În timpul păstoriei acestuia s-au petrecut alte fapte de seamă în istoria Bisericii noastre. Astfel, la 9 mai 1877 s-a proclamat, în Adunarea deputaților, independența de Stat a României, act consfințit apoi prin jertfele de sînge ale ostașilor noștri în războiul dus alături de Rusia împotriva Imperiului Otoman în 1877—78. Biserica și-a dat adeziunea deplină și obolul său la acest război, prin diferiți preoți, prin călugării și călugărițele care făceau parte din serviciul sanitar al armatei, prin colectele inițiate sau sprijinite de preoți pentru răniții, orfanii și văduvele de război, prin pastoralele date de vlădici în același scop.

Se înțelege că după dobîndirea independenței de Stat a României a crescut și prestigiul țării noastre în afara hotarelor țării. A crescut însă și autoritatea Bisericii noastre, încît acum era necesară și dobîndirea independenței sau autocefaliei sale. După 1880 a urmat un schimb de scrisori între mitropolitul Calinic și patriarhul ecumenic de la Constantinopol, în vederea recunoașterii acestei autocefalii.

Patriarhul Ioachim IV a răspuns la *25 aprilie 1885*, atît mitropolitului primat cît și ministrului Cultelor, arătînd că a luat în considerare, împreună cu membrii Sinodului său, cererea Bisericii Ortodoxe Române, pe care o recunoaște ca autocefală. S-a dat tot în aceiași zi „Tomosul de autocefalie, semnat de patriarh și de cei 10 membri ai Sinodului patriarhal. Tot atunci s-a comunicat tuturor Bisericilor ortodoxe surori (Patriarhiilor apostolice din Alexandria, Antiohia și Ierusalim, Sinoadelor Bisericilor din Rusia, Grecia, Sîrbia și Arhiepiscopiilor Ciprului și Carlovițului) recunoașterea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române.

În felul acesta, după frămîntări care au durat aproape un sfert de veac, Biserica noastră a intrat în rîndul Bisericilor autocefale, amintite mai sus, cu care păstra unitatea dogmatică și canonică, aducîndu-și contribuția la ridicarea prestigiului întregii Ortodoxii.

Tot în cursul păstoririi mitropolitului Calinic s-a realizat o altă dorință veche a clerului din România: înființarea Facultății de Teologie din București, în 1881. Peste doi ani însă, din lipsă de fonduri, s-a închis. Cursurile s-au reluat la 4 noiembrie 1884, cu un număr redus de profesori și studenți. În 1890, Facultatea a fost recunoscută de Stat.

La stăruințele mitropolitului Calinic a luat ființă Tipografia cărților bisericești, în București, la 17 ianuarie 1882, care își continuă activitatea pînă azi (sub numele de Tipografia Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă).

După moartea mitropolitului Calinic, în locul său a fost ales episcopul Dunării de Jos, Iosif Gheorghian (1886—93 și 1896—1909). În 1893—1896 scaunul de mitropolit primat a fost ocupat de fostul episcop al Argeșului, Ghenadie Petrescu, scos apoi din scaun († 1918), iar după moartea lui Iosif, de Athanasie Mironescu (1909—11, †1931), fost episcop al Rîmnicului, fost profesor la Facultatea de Teologie din București și de Conon Arămescu (1912—1918, †1922). Din cauza amestecului partidelor politice burghezo-moșierești toți aceștia vlădici au fost nevoiți să părăsească scaunul mitropolitan, retrăgîndu-se la Cernica sau la Căldărușani.

Sub acești patru mitropoliți primați s-au dat noi legi privind viața bisericească. Între acestea, cea mai de seamă a fost „Legea clerului mirean și a seminariilor" din 1893.

Legea a reorganizat și învățămîntul seminarial, dar fără să-l treacă sub îndrumraea Bisericii. Au rămas în ființă două seminarii zise superioare cu 8 clase, la București și Iași, la care se adaugă Seminarul Nifon, întreținut din veniturile lăsate de întemeietorul său, apoi două seminarii inferioare, cu 3 clase, la Argeș și Roman. Cu timpul s-au reînființat și întemeiat și altele, astfel că în preajma primului război mondial fiecare eparhie își avea Seminarul său, dar tot sub îndrumarea Statului.

Deși această lege a ușurat întrucîtva traiul preoțimii de mir, totuși ea a continuat să ducă o viață grea, ca și credincioșii. De aceea, nu e de mirare că în 1907, cînd a izbucnit cunoscuta răscoală țărănească împotriva moșierilor, printre cei care au luat parte la ea s-au numărat și mulți preoți. Trei dintre ei au fost împușcați fără nici o cercetare, iar alții, după înnăbușirea răscoalei, au fost arestați și trimiși în judecată.

În 1909 s-a înființat un Consistoriu superior bisericesc, format din membrii Sf. Sinod, un reprezentant al Facultății de Teologie, unul al seminariilor, doi stareți și 17 preoți și diaconi. În competența sa intrau anumite probleme administrative și judecătorești ale Bisericii. Deși s-a înființat cu scopul de a da posibilitatea și preoțimii de mir să-și spună cuvîntul în anumite probleme bisericești, lucrurile nu s-au putut îndrepta. A fost desființat în 1924.

În a doua jumătate a secolului trecut s-a început din partea statului o acțiune de restaurare a unor monumente istorice, care ajunseră în ruină, mai ales după secularizare. Acum au fost restaurate radical, sub conducerea arhitectului francez Lecomte du Nouy, biserica mănăstirii Argeș, bisericile Trei Ierarhi și Sf. Nicolae Domnesc din Iași, biserica Sf. Dumitru din Craiova și vechea Mitropolie din Tîrgoviște. Deși s-au refăcut în cele mai bune condițiuni, încît ele vor mai dăinui sute de ani, totuși arhitectul francez s-a îndepărtat prea mult de monumentul originar, încît mulți istorici, arheologi și arhitecți români s-au ridicat împotriva metodelor sale de restaurare mult prea radicale. În urma acestor fapte, s-au dat anumite legi pentru conservarea monumentelor istorice și apoi s-a întemeiat o Comisie a monumentelor istorice, care a început să publice felurite studii asupra vechilor noastre biserici și mănăstiri.

Privind asupra dezvoltării vieții bisericești după detronarea lui Alexandru Ioan Cuza și pînă la sfîrșitul primului război mondial, putem spune că a fost o epocă de mari frămîntări și neajunsuri pentru Biserică. La această situație s-a ajuns datorită amestecului necontenit al partidelor politice burghezo-moșierești și al regelui de confesiune catolică, în treburile Bisericii noastre ortodoxe, culti-

(Continuare în pag. 4)

Colindița din străbuni...

(Urmare din pag. 1)

Doamne, prin ziurel de zi și cetiniță cetinioară, cîntate din Ajun și de Crăciun, îndemnînd totodată spre bunătate, blîndețe, hărnicie și credincioșie.

Cu gingășie și bucurie în expresii, colinda vestea: O, ce veste minunată de la Vifleem s-arată; Steaua sus răsare, ca o taină mare; Astăzi s-a născut Hristos, Mesia chip luminos; din Fecioara Maria ca o floare răsărea...

Dar colinda îl pomenea și pe Sfîntul Vasile cel Mare, la 1 ianuarie, prea cinstit Părinte bisericesc, cu cîntarea deosebită, numită „Vasilca".

Colinda nu era numai de caracter religios. ci și legată de unele fapte de-a lungul vremurilor. Astfel în cîntarea: „La poartă la Țarigrad" ea înfățișează legătura strînsă a strămoșilor cu Ortodoxia și cu Patriarhia Ecumenică; ea oferă și pilde de patriotism și de eroism în cîntarea: „La poartă la Ștefan Vodă", cinstind figura aproape legendară a voievodului Moldovei, cînd zice: „Atunci Ștefan Domn cel sfînt, despre rugă auzind, el pe dată s-a plecat și cu toți s-au închinat". Pentru românii transilvăneni colinda trezea rezonanțe deosebite, vestindu-le unitatea lor cu moldovenii și muntenii.

Astfel, colinda exprima unitatea tuturor românilor de pe ambele versante ale Carpaților; ea dovedea continuitatea populației românești pe meleagurile locuite de ea; ea adeverea unitatea de neam și de limbă între Moldova și Banat, între Transilvania și Dobrogea și între Țara Românească și Maramureș.

Dar pentru caracterul ei patriotic, colinda a fost rău văzută de împăratul Habsburgic de la Viena, care a interzis-o în 1781. Românii din Transilvania nu s-au lăsat însă intimidați, ci au cultivat-o în continuare.

Colinda este și izvor de îndrumare morală, în legătură cu cîntarea îngerească de la ieslea Pruncului Iisus din Vifleem: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace și între oameni bunăvoire" (Luca 2, 14).

Colindele, cîntecele de stea, Plugușoarele și Sorcovele cu bune urări, au devenit o expresie a folclorului românesc; au fost colecționate și unele din ele chiar armonizate pentru cor, începînd cu Tiberiu Brediceanu, Gheorghe Dima și Timotei Popovici.

Pentru caracterul lor religios, colindele au intrat în cadrul serviciului divin, la vecernie, pentru răstimpul praznicului luminat întreg.

— „Pe sub văl de promoroacă, ziua prinde a se cunoaște, zvon de clopot, glas de toacă și colindul ne învață: Hristos se naște!"

Prof. *M. Șesan*

Gînduri despre Sf. Liturghie

(Urmare din pag. 1)

Sf. Liturghie nu este numai rugăciunea unuia sau a altuia, a preoților sau a mirenilor deosebit, ci este rugăciunea tuturor și pentru toate trebuințele vieții duhovnicești. În Sf. Liturghie Biserica se roagă în general pentru toată lumea. Ea se roagă pentru cei ce fac bine, pentru a fi întăriți în bine, pentru cei ce fac rău, pentru a se întoarce prin căință sinceră spre bine. Se roagă pentru pacea a toată lumea, pentru Patria în care trăim și în general, pentru toată omenirea, ba și pentru cei ce au trecut de la noi pe tărîmurile veșniciei, așa după cum ne spune Sfîntul Apostol Pavel.

Sf. Liturghie, spre deosebire de celelalte rînduieli, are și slujbe premergătoare ca vecernia și utrenia.

Avînd în vedere locul pe care-l ocupă și importanța pe care Sf. Liturghie o are în cadrul cultului ortodox se înțelege datoria fiecărui credincios de a participa la ea, în mod activ — rugîndu-ne și cîntînd cu toții, pentru a ne face părtași darurilor ce izvorăsc din ea. Duhul Sfînt revarsă peste credincioșii care participă la Sfînta Liturghie cu evlavie, cu credință și cu dragoste, daruri și puteri cerești, care ne întăresc sufletește și trupește, ne luminează în lupta cu ispitele și păcatul.

Participînd deci după cuviință la dumnezeiasca Liturghie ne întoarcem la casele noastre, la familiile noastre, mai smeriți, mai buni, mai pașnici, mai iertători, mai miloși, mai liniștiți.

Pr. *Z. Moșoiu*

30 DECEMBRIE

Întregul nostru popor sărbătorește an de an, la 30 Decembrie, doborîrea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române, țara noastră devenind, la 21 august 1965, Republica Socialistă România.

30 Decembrie 1947 a însemnat pentru istoria poporului nostru o piatră de hotar, un început de viață nouă, care a deschis zorile unei orînduiri de stat superioare.

Aniversarea acestui eveniment ne dă prilejul unei scurte evocări a ceea ce s-a realizat în ultimul sfert de veac, cît și a perspectivelor mari care se deschid în dezvoltarea multilaterală a României socialiste.

Înlăturarea monarhiei la 30 Decembrie 1947 a însemnat dărîmarea ultimului osbtacol care mai stăvilea avîntul creator al oamenilor muncii în făurirea unei vieți noi de progres și prosperitate generală.

De atunci au trecut 24 de ani de muncă stăruitoare, de încordări permanente, dar și de cuceriri, de victorii, de înfăptuiri bogate în istoria poporului român. Înlăturarea pentru totdeauna a claselor exploatatoare, naționalizarea băncilor și principalelor mijloace de producție, dezvoltarea industriei, cooperativizarea agriculturii, egalitatea în drepturi a tuturor oamenilor muncii, promulgarea unei noi Constituții pe baze democratice, dezvoltarea și modernizarea învățămîntului, înființarea Consiliilor Populare, cu participarea maselor la treburile obștești, economice și sociale, înzestrarea justiției cu noi legiuiri, și a societății românești cu un nou cod al familiei etc., toate acestea și multe altele sînt înfăptuiri în care actul din 30 Decembrie 1947 a avut o importantă contribuție. Ritmul de dezvoltare a economiei naționale și creșterea continuă a nivelului de trai al populației — rezultat al planurilor cincinale, îndeosebi a celui încheiat în 1970 — a dovedit justețea și superioritatea orînduirii socialiste, care a sporit considerabil prosperitatea materială și spirituală a întregului popor.

Republica Socialistă România este astăzi nu numai un vast șantier de construcții de uzine, fabrici, școli, blocuri pentru locuințe etc., la care participă cu elan patriotic toți cetățenii țării noastre — români, maghiari și alte naționalități — ci și o vastă școală de educație și instruire, de însușire a științei de către întregul popor, care merge cu pași siguri spre culmile progresului și ale culturii socialiste.

Republica este școala educației socialiste în care se cultivă o conștiință cetățenească superioară, conștiință în care primează munca cinstită, grija și promovarea intereselor obștești, echitatea și responsabilitatea față de avutul obștesc, față de marea familie a poporului din care facem parte. Republica este școala demnității, în cadrul căreia fiecare cetățean și toți oamenii muncii sînt solicitați, consultați, prețuiți; școala seriozității față de marile probleme ale societății românești contemporane, școala dăruirii tuturor capacităților creatoare în slujba și fericirea omului și a poporului.

Marile realizări, obținute în dezvoltarea dinamică a industriei, agriculturii, învățămîntului, științei și culturii, precum și ridicarea nivelului de trai al populației, au avut ca urmare creșterea și afirmarea multilaterală a prestigiului țării noastre pe plan internațional. România socialistă se bucură de o simpatie și popularitate deosebită peste hotare, datorită promovării de către Conducerea înțeleaptă a Patriei noastre a principiilor care slujesc colaborarea, progresul și pacea dintre popoare.

„La baza relațiilor dintre toate statele — precizează cu multă claritate Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat — trebuie să stea principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, colaborării reciproce avantajoase . . .".

Țara noastră a dovedit aplicarea concretă a acestor principii în intensificarea relațiilor economice, diplomatice, tehnico-științifice și culturale cu un foarte mare număr de țări.

Putem mărturisi, deci, că Republica noastră — întruchipînd împlinirea năzuințelor celor mai înalte ale tuturor înaintașilor — „este țara unitară dorită de Mihai Viteazul, țara neatîrnată pe care o dorea Ștefan cel Mare, patria poporului izbăvit de „tagma jefuitorilor", cum a dorit-o Tudor Vladimirescu, patria unor cetățeni liberi și egali, „fără domnie și boierie", cum a visat-o Nicolae Bălcescu și toți luptătorii pașoptiști . . .".

Ierarhi, preoți și credincioși ai Bisericii Ortodoxe Române, fii buni ai României socialiste, prin munca și ruga lor sînt alături de conducătorii Patriei noastre de astăzi, în strădania lor de a o ridica pe noi culmi de înflorire, spre bucuria și mai binele întregului nostru popor.

T. R.

Un prieten sincer al poporului român

Stephan Ludwig Roth

În 24 noiembrie 1971 s-au împlinit 175 de ani de la nașterea lui St. L. Roth, un mare gînditor și luptător progresist, figură luminoasă a timpului său și prieten sincer al poporului român din Transilvania, într-o vreme de grea împilare pentru acesta.

Preot și fiu de preot, St. L. Roth s-a născut în 24 noiembrie 1796 la Mediaș. Studiile elementare și secundare le-a făcut la Mediaș și Sibiu, iar la vîrsta de 21 de ani a plecat spre Universitatea din Tübingen, unde a studiat teologia și filozofia. Atras de faima lui Pestalozzi, de la Tübingen a plecat în Elveția, fiind o vreme profesor la Yverdon, unde acest mare pedagog avea o școală.

Deși i s-au oferit situații de seamă, St. L. Roth părăsește străinătatea și se întoarce pe locurile natale cu dorința fierbinte de a contribui la înfăptuirea idealurilor umanitare ale școlii din Yverdon: „Luminarea poporului și secarea mizeriei în care trăia". Din cauza acestor idei de reforme progresiste, mai-marii vremii și autoritatea habsburgică îl înlătură de la școala din Mediaș, unde a fost profesor și chiar director, astfel că în 1834 devine pastor evanghelic la Moșna. Aici rămîne pînă în 1849 cînd în 11 mai, după o judecată de formă sub învinuirea de colaborare cu revoluția românilor transilvăneni și de simpatie față de revendicările lor sociale și naționale, este împușcat la Cluj din ordinul comisarului Ladislau Csáni, reprezentant al nobilimii maghiare din acea vreme.

Pe lîngă activitatea sa ca istoric, scriind o istorie a Transilvaniei în 3 volume, ca economist, pledînd pentru cultivarea sistematică și intensă a pămîntului, ca gînditor înaintat etc., St. L. Roth s-a dovedit un fiu vrednic al acestor meleaguri, luminat și obiectiv în problema națională care se punea în Transilvania acum un veac și mai bine. Astfel, cînd în 1841 dieta din Transilvania a căutat să facă din limba maghiară limba oficială, Roth s-a ridicat cu hotărîre împotriva acestui proiect reacționar. Cu acest prilej, el a publicat broșura: „Lupta pentru limbă în Transilvania", în care a combătut poziția dietei, declarînd limba română ca limbă națională a Transilvaniei. „A declara o limbă drept limbă națională — scria Roth cît se poate de semnificativ — nu este necesar. Noi avem deja o limbă națională. Nu este cea germană,

(Continuare în pag. 4)

„Și pe pămînt pace..."

Mesajul divin vestit de îngeri deasupra staulului din Betleem, unde Fecioara Maria a născut pe Domnul nostru Iisus Hristos, a răsunat astfel: „Mărire întru cei de sus, lui Dumnezeu, și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire" (Luca 2, 14). Acest mesaj ceresc, care i-a încredințat pe credincioșii păstori din preajma Betleemului, că în cetatea lui David s-a petrecut „o mare minune", nașterea Fiului lui Dumnezeu Mîntuitorul lumii, și i-a îndemnat să vină să I se închine, s-a vestit pretutindeni, ca o dovadă grăitoare a mîntuirii în Iisus Hristos.

Mesajul divin de la nașterea Domnului exprimă adevărul ceresc că oamenii sînt egali între ei, că ei au fost creați pentru promovarea vieții sub toate aspectele ei, într-un climat de pace și bunăvoire între toți fiii pămîntului. Această Evanghelie a păcii, expresie a voinței lui Dumnezeu, făcută cunoscută lumii prin însuși Fiul Său întrupat, a pătruns în conștiința celor care s-au încreștinat. Născîndu-se creștin, semințele Evangheliei au găsit un teren deosebit de fertil și în sufletul poporului nostru. Numai așa se poate explica abundența de cîntece religioase, ca de pildă colindele, în care se preamărește evenimentul Nașterii Mîntuitorului.

Pe lîngă ideea de mîntuire, de răscumpărare din păcatul neascultării și de împăcare a noastră cu Dumnezeu, ideea de pace, în cadrul căreia își găsesc punctul de plecare toate faptele bune și plăcute lui Dumnezeu, este reliefată în colindele noastre în cuvinte simple, dar adînci prin conținutul lor.

„Pace și bunăvoire pe pămînt
Căci astăzi s-a născut în iesle Domnul Sfînt"

glăsuiește una din colindele noastre, exprimînd ideea stabilirii unei păci trainice în lumea întreagă. Sau în altă colindă se spune:

„Mărire-ntru cei de sus
Și jos, pace, pîn' l-apus".

Dar pacea, preconizată de mesajul divin al Nașterii Domnului, nu este una care se impune din exterior, ca o poruncă, ci ea este consecința firească ce izvorăște din transformarea sufletească de reînnoire în bine și adevăr a primitorilor Evangheliei mîntuirii, fiindcă mîntuirea înseamnă împăcare cu Dumnezeu, pace și bună convietuire. Iată cum sună cîteva versuri, în acest sens, din colindele noastre:

„Iată vin colindători
Noaptea pe la cîntători
Și v-aduc pe Dumnezeu
Să vă mîntuie de rău".
„Cu păstorii dimpreună
Să ne facem voie bună
Că ni s-a născut Hristos
Să ne fie de folos".
„Tatăl a tot țiitorul
Și Fiul Izbăvitorul
Și Duhul Mîngîietorul
Unul fiind în trei fețe
S-a coborît să ne-nvețe
Să ne arate cu blîndețe
Să pricepem să-nțelegem
Să cunoaștem, să alegem
La iad în munci să nu mergem
Că în cer sînt multe case
Împodobite, frumoase
Tot cu raze luminoase
Unde drepții se adună
Cu toți sfinții împreună
Și își fac tot voie bună".

Entuziasmul sfînt creștin, izvorît din mesajul ceresc de pace, îl exprimă dreptcredincioșii noștri într-o colindă astfel:

„Mărire întru cele-nnalte
Toate stelele să salte
Salte cerul și pămîntul
Laude-se tot pămîntul
Întru cei de sus mărire
La oameni bunăvoire
Pe pămînt să fie pace
Cu minunea ce se face".

Realizarea păcii, așa cum e concepută în mesajul divin de la Nașterea Mîntuitorului, aduce cu sine rodul unui climat sfînt de convietuire frățească și armonioasă pe pămînt. Iată cît de frumos este sintetizat acest adevăr în colindele noastre:

„Că pe cer s-a arătat
Un luceafăr de-mpărat
Stea comată, strălucită
Pentru fericiri menită
Iată lumea că-nflorește
Pămîntul că-ntinerește
Cîntă prin luncă turturele
La fereastră rîndunele".

Felul în care fiecare primitor al mesajului divin de pace va conlucra și-și va da contribuția la realizarea lui în faptă va fi răsplătit de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, cum spun și versurile:

Ce-ți voi dărui eu ție
. . . Și scaun de judecată
Ca să judeci lumea toată
Să dai drepții la dreptate
Și strîmbii la strîmbătate".

Din aceste cîteva exemple se desprinde convingător că dreptcredincioșii noștri au fost întotdeauna dornici de pace, de frățietate și de bună convietuire cu toți semenii, indiferent de nație, rasă sau stare socială. Ei doresc în chip deosebit astăzi pacea, cînd sînt angajați într-o activitate creatoare fără precedent.

De aceea obștea noastră credincioasă întîmpină pe toți ostenitorii în ogorul de instaurare a pă în lume cu mesajul divin: „Pe pămînt fie pace între oameni bunăvoire", precum și cu următoa versuri dintr-o colindă:

„Hristos să vă dea de toate
Viață lungă, sănătate".

S. Șebu

Sthephan Ludwig Roth

(Urmare din pag 3)

dar nici cea maghiară, ci limba română. Noi, naţiunile organizate pe stări, putem să ne comportăm cum vrem, dar acesta şi nu altul este adevărul. De cîte ori se întîlnesc doi şi vorbesc limbi diferite şi nu se pot înţelege, ei se înţeleg româneşte. Româneşte ştie oricine. Aceasta provine de acolo că pentru a învăţa limba maghiară sau germană este necesară şcoala şi învăţămîntul, limba română însă se învaţă de la sine, pe stradă, în relaţiile zilnice".

Această realitate făcea pe pastorul Roth să ceară pentru români „hrana dreptăţii şi răcoritoarea băutură a unui tratament uman".

În anul 1847 a tradus în limba germană o istorie bisericească a românilor, iar în 1848 a participat la marea adunare a românilor de pe Cîmpia Libertăţii din Blaj, care l-a entuziasmat şi despre care a scris cuvinte cum nu se poate mai calde şi pline de previziune a transformărilor care urmau să se întîmple.

Pe drept cuvînt deci, vorbind la instalarea Em. Sale Albert Klein ca Episcop evanghelic-luteran la Sibiu, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a amintit şi de „figura proeminentă a unanim recunoscutului profesor şi pastor" din Moşna, despre care a spus şi următoarele cuvinte: „Stefan Ludwig Roth, om al credinţei vii şi al dragostei frăţeşti, a fost nu numai omul epocii sale ci — ca prieten al poporului român şi înţelegător al năzuinţelor acestui popor după libertate şi unitate, luptător împotriva înrobirii sociale şi naţionale şi pentru libertate, egalitate şi înfrăţire între români, saşi şi maghiari — a fost şi un precursor al vremii noastre".

Aşezîndu-l alături de toţi fiii săi buni de altă dată, poporul nostru a adus lui St. L. Roth, cu prilejul împlinirii a 175 de ani de la naşterea sa, toată cinstirea cuvenită. *R.*

Ilarie Chendi

100 de ani de la naşterea sa

S-au împlinit, la 21 noiembrie, 100 de ani de la naşterea criticului literar Ilarie Chendi. Fiu de preot din Dîrlos, de lîngă Mediaş, a urmat şcoala primară la Bandul de Cîmpie, apoi cursurile liceale la Mediaş şi Sighişoara, iar între anii 1891-94 a urmat cursurile Institutului teologic din Sibiu. Aici a avut cîţiva profesori de seamă ca Dr. Ioan Crişan, Dr. Daniil Popovici-Barcianu, Dr. Petru Şpan, Ioan Ghibu, Gheorghe Dima, Dimitrie Cunţan şi alţii. A activat intens în cadrele Societăţii de lectură „Andrei Şaguna" a studenţilor teologi de atunci, fie ca membru în comitetul de conducere, fie citind poezii şi lucrări originale în şedinţele ei literare. În foaia Societăţii *„Musa"*, care apărea în manuscris, i-au apărut poeziile *Primul pas în lume*, *Nu-i nimic, numai vis*, şi *Rechemarea lui Şaguna* (nr. 4 din 1892), „noveleta" *Emi* (nr. 11 şi 12 din 1892) şi studiul *Ceva despre idealism şi naturalism în arta poetică* (nr. 3, 4 şi 5 din 1893). Tot în această perioadă debutează la *Telegraful Român*. Între altele, publică aici impresiile de drum, în urma unui turneu făcut de teologi într-o serie de oraşe din Transilvania, apoi nuvelele: *Păcat de mamă*, *S-au dus în ţară*, *Flori şi buruieni*, portretele: *Constanţa Lucian*, *Bunica Marie*, *Domnul Frunză*, notele de drum: *La sat*, *La munte*, *La Păltiniş*, traducerile *Noaptea strigoiului*, *Pioniera secolului al XIX-lea* etc., făcute din limba germană.

Ca elev la liceele din Mediaş şi Sighişoara, apoi ca student la Sibiu, a putut să cunoască temeinic literatura şi cultura saşilor transilvăneni. A scris şi un studiu cu titlul *„Momente din literatura mai nouă a saşilor transilvăneni"* (Telegraful Român, nr. 87—89/1895), care vădea nu numai cunoştinţele sale temeinice, ci şi simpatia pe care o manifestă faţă de această naţionalitate conlocuitoare.

În 1898, cu o bursă oferită de Arhiepiscopia Sibiului, Ilarie Chendi a urmat cursurile Facultăţii de Filozofie de la Universitatea din Budapesta. Reîntors la Sibiu, a lucrat pentru scurt timp ca funcţionar la Astra, apoi, în 1898, a trecut munţii în România. Cu toate acestea, a continuat şi în anii următori să colaboreze la o serie de ziare şi reviste din Transilvania: *Familia* şi *Foaia ilustrată* de la Oradea, *Tribuna* şi *Tribuna poporului* la Arad, *Ţara noastră* de la Sibiu, *Libertatea* la Orăştie, *Luceafărul* de la Budapesta şi altele. La Bucureşti, a lucrat ca bibliotecar la Academia Română sau în redacţia unor reviste cum a fost *Viaţa literară*. A colaborat, pe lîngă periodicele amintite, la o seamă de reviste şi ziare din vechea România: *Convorbiri literare*, *Semănătorul*, *Viaţa literară şi artistică*.

A publicat de asemenea colecţia de *literatură populară* a lui M. Eminescu (1902) şi s-a îngrijit de editarea unora din clasicii români. În 1906 s-a numărat printre întemeietorii Societăţii scriitorilor români.

Ilarie Chendi a îndeplinit un rost însemnat în critica noastră literară. A fost — la vremea sa — cel mai temut critic literar, biciuind fără cruţare toate lucrările literare mediocre.

Suferind de o paralizie generală încă din 1912, s-a stins din viaţă la 25 iunie 1913, la spitalul Pentelimon din Bucureşti, la cîteva zile după moartea bunului său prieten Ştefan Octavian Iosif. Era în vîrstă de abia 42 de ani.

Opera criticului Ilarie Chendi a fost valorificată pe deplin în zilele noastre. Recent, prof. Vasile Netea a publicat un volum din opera sa, sub titlul: Pagini de critică (1969).

Am înseilat aceste rînduri ca un modest omagiu adus fostului student al Institutului nostru şi colaborator harnic al Telegrafului Român. Desigur, cel mai frumos omagiu ce i-l putem aduce, noi cei de azi, este acela de a urma cu sfinţenie cuvintele scrise de el într-un articol publicat în coloanele acestei gazete: „Bătrîni şi tineri, mic şi mare, trebuie să conlucrăm cu ce putem, umăr la umăr, întru de a urzi viitorul poporului nostru".

M. P.

Biserica din România...

(Urmare din pag. 2)

vînd o atmosferă de intrigi, calomnii şi neînţelegeri. În astfel de condiţii, nici membrii Sf. Sinod, aleşi de partidele politice de la putere, nu mai reprezentau autoritatea morală a vlădicilor de altă dată. Toate acestea s-au răsfrînt în mod dureros asupra credincioşilor Bisericii noastre, care aşteptau mereu schimbarea lucrurilor în bine.

Mircea Păcurariu

INFORMAŢII

✦ Duminică, 31 octombrie 1971, a avut loc sfinţirea bisericii din Voiniceni, prot. Tg. Mureş, de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

În ajun, 30 octombrie a.c., Î. P. S. Sa a făcut o vizitaţie canonică la parohia Ceuaşul de Cîmpie (prot. Tg. Mureş), unde a fost săvîrşită slujba vecerniei, cu care prilej au vorbit C. pr. *T. Bercu* (parohul local), P. C. prof. *Gh. Şoima*, P. C. vicar *Tr. Belaşcu*, iar Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* despre viaţa creştină în Iisus Hristos, accentuînd dragostea şi buna înţelegere care trebuie să existe între noi toţi.

A doua zi, 31 octombrie a.c., la ora sorocită a început slujba sfinţirii bisericii, după care a urmat Sf. Liturghie arhierească, în cadrul căreia au vorbit: C. pr. *Gh. Şomfăleanu* (parohul local), distins cu treapta de iconom, P. C. vicar arhiepiscopesc *Traian Belaşcu*, rev. *Iosif Kövendy*, preotul reformat din Porumbeni, şi Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, care împărtăşeşte credincioşilor o seamă de învăţături şi îndemnuri, de-a fi vrednici fii ai Bisericii şi Patriei noastre.

✦ Duminică, 7 noiembrie 1971, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a binecuvîntat biserica din Viştea de Jos (prot. Făgăraş) după ce a fost împodobită cu o aleasă pictură în frescă.

După slujba binecuvîntării a urmat Sf. Liturghie arhierească, în cadrul căreia au fost hirotoniţi: N. Albăceanu întru diacon şi C. diacon V. Păcurariu întru preot. Au vorbit credincioşilor cu acest prilej: P. C. pr. *F. Costea*, secretar eparhial, sub a cărui pastoraţie au început lucrările de pictură, P. C. pr. *A. Popa* (parohul local), P. C. vicar arhiepiscopesc *Traian Belaşcu* şi Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, care subliniază, între altele, bucuria muncii pusă în slujba intereselor obşteşti.

Celor doi preoţi sub a căror păstorire s-au realizat lucrările de pictură li s-au acordat distincţii.

✦ Îmbrăcată fiind într-o aleasă haină picturală, executată de pictorul N. Căzilă, din Sibiu, Duminică, 14 noiembrie 1971, a avut loc binecuvîntarea bisericii cu hramul Sf. Ierarh Nicolae din Petroşani, eveniment la care, alături de P. S. Episcop Teoctist al Aradului, a participat şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

După slujba binecuvîntării, s-a săvîrşit, de către cei doi Ierarhi, Sf. Liturghie arhierească, în cadrul căreia au vorbit credincioşilor pătrunşi de o puternică emoţie duhovnicească: C. pr. *Gh. Iacob* (parohul local); P. S. Episcop *Teoctist* al Aradului, care salută participarea la acest praznic a Î. P. S. Mitropolit Nicolae, „fiul acestor locuri", zăbovind, în continuare, cu deosebire asupra înţelesului înalt, nobil, pe care îl are munca, slujirea intereselor obşteşti, atît pe plan bisericesc cît şi pe plan patriotic, în care sens credincioşii din Eparhia Aradului au dat nenumărate şi ziditoare pilde; Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, care mulţumeşte P. S. Episcop Teoctist pentru invitaţia de-a participa la bucuria acestei parohii, tălmăcind apoi textul din Apostolul zilei: „Umblaţi cu vrednicie după chemarea cu care aţi fost chemaţi".

Pentru străduinţa sa deosebită, P. C. pr. Gh. Iacob a fost distins şi hirotesit iconom stavrofor.

COLINDĂ

Noi acum venim,
ca să vă vestim,
Marea bucurie,
Tuturor să fie:
Că la Vifleem,
s-a văzut un semn . . .
S-a născut Hristos —
Chipul luminos.

Vin păstorii-trei
se-nchină şi ei,
Magi din Răsărit
aici au venit
şi aduc din plin
Pruncului divin
Daruri; ce să fie?. . .
Aur şi tămîie,
smirnă, simţăminte . . .
Rugă-înălţată,
inimă curată.

Şi noi, aşadară,
colindăm pe-afară:
Facem să răsune
Noaptea de minune —
Noaptea adorată
şi înveşmîntată
în simţiri creştine
cu urări de bine,
de înviorare,
şi de prosperare!

Cu îngeri-mulţime
dintru înălţime
noi slavoslovim —
propovăduim:
„Pace pe pămînt
cu toţii avînd,
bună învoire
între noi să fie!"
. . . Binecuvîntat
Praznic-luminat,
Noi te preamărim
în veacuri, Amin.

Pr. *Vartolomeu Constantinescu*

Redactori de altă dată la

TELEGRAFUL ROMÂN

După Aron Florian, care a redactat primele 8 numere ale Telegrafului Român, la 1853, în fruntea gazetei Telegraful Român vine Pavel Vasici-Ungureanu (18 aprilie 1806—20 iunie 1881), de la moartea căruia s-au împlinit 90 de ani. Pavel Vasici este originar din Timişoara, unde şi-a terminat studiile secundare, luîndu-şi apoi doctoratul în medicină la anul 1832. Cu toată ocupaţia lui profesională P. Vasici a luat parte intensă la viaţa culturală transilvăneană. A condus şi a redactat „Telegraful Român" între anii 1853 şi 1856, continuînd după A. Florian orientarea gazetei categoric spre o limbă unitară, expresivă, eliberată de construcţiile străine, contribuind astfel la curăţirea limbii noastre literare de expresiile care o făceau prea greoaie.

Între ani 1876 şi 1880 P. Vasici a înfiinţat şi a redactat revista „Higiena şi şcoala", a scris numeroase cărţi de specialitate, popularizînd medicina şi susţinînd învăţămîntul, el fiind şi un mare naturalist şi botanist, cu renume mondial. Pe bună dreptate G. Barijiu a scris despre el următoarele: *„Pavel Vasici a servit naţiunea sa amărîtă timp de 50 de ani cu zel şi devotament".* *N. D. G.*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |